Vlad BENEA

VIEȚILE SFINȚILOR ORTODOCŞI DIN APUS
SFINȚII INSULELOR BRITANICE

Coperta: Ovidiu Muraru
Tehnoredactare: Pr. Eugen Mera
Corectura: Monica Felecan

Coperta I: Sfinții Insulelor Britanice
(pentru explicația icoanei, v. Anexa, p. 336)

Editura Renașterea, 2006
Piața Avram Iancu nr. 18
RO-400117, Cluj-Napoca
Tel/fax: 0264/599649
E-mail: renasterea@personal.ro
editura_renasterea@yahoo.com

ISBN-10: 973-8248-99-X
ISBN-13: 978-973-8248-99-1

VLAD BENEA

VIEȚILE SFINȚILOR ORTODOCŞI DIN APUS
SFINȚII INSULELOR BRITANICE

Tipărită cu binecuvântarea Înalt Prea Sfințitului Părinte
BARTOLOMEU VALERIU ANANIA
Arhiepiscop al Vadului, Feleacului şi Clujului,
Mitropolit al Clujului, Albei, Oradei şi Maramureşului

Prefață de † Dr. Irineu POP-BISTRIȚEANUL
Episcop-Vicar

editura Renaşterea
Cluj-Napoca
2006

PREFAȚĂ

La începutul acestui nou mileniu, oamenii sunt tot mai mult atraşi de duhul lumii, de „pofta trupului, pofta ochilor şi trufia vieții" (I In. 2,16). Îi interesează aproape numai ce se întâmplă în lumea politică, în lumea modei, în lumea sportului, în lumea show-bizz-ului. Sunt atât de ocupați şi aglomerați din pricina serviciului, a studiilor sau a distracțiilor, încât nu mai au timp să se gândească la scopul vieții, la mântuirea sufletului, la unicul necesar despre care vorbeşte Iisus Martei din Betania. Remediul este să privim la Sfinții Bisericii, la „norul de martori" (Evr. 12,1), care proiectează efluvii de strălucire peste tot ce este urât şi mizerabil în lume şi peste tenebrele morții ce învăluie pământul. Sfinții ne invită la adevăratul umanism evanghelic şi fiecare din ei ne spune: „Fiți următori ai mei, aşa cum şi eu sunt al lui Hristos" (I Cor. 11,1).

Cartea de față, semnată de tânărul licențiat în Teologie Vlad Benea, ni se oferă ca un ajutor în această privință. Ea ne ajută pe noi toți să ne redresăm duhovniceşte, dar mai ales este folositoare pentru creştinii din Occidentul european, bolnav de *desacralizarea* vieții umane şi de *violarea* normelor morale, fenomene îngrijorătoare care duc la distrugerea omului. În paginile acestei voluminoase lucrări, talentatul autor se ocupă de Sfinții Apusului, care – după expresia sa – sunt „toți acei plăcuți ai lui Dumnezeu, care au trăit în Apusul Europei în perioada când acesta se afla în unire cu Biserica Ortodoxă şi mărturisea credința cea dreaptă". Sunt acei stratioți ai Duhului Sfânt, purtători ai harului şi adevărului divin (cf. In. 1,17), care „neamurile cele păgâne le-a născut la Hristos".

În această carte sunt prezentați mai întâi apostolii şi mucenicii, apoi mărturisitorii şi cuvioşii şi, în cele din urmă, propovăduitorii şi episcopii din Occident, adică din Italia, Franța, Germania, Anglia,

Irlanda, Suedia etc. Ei s-au dovedit păstori înțelepți, evanghelizatori luminați, asceți râvnitori, polemişti neînfricați şi martiri bravi, care au pecetluit cu sângele lor mărturisirea credinței ortodoxe. Toți aceştia trebuie cunoscuți şi cinstiți nu numai acolo, ci pretutindeni, fiindcă „sunt locuitori ai patriei celei unice a creştinilor, patria cerească", după cum observă autorul. La cinstirea lor ne îndeamnă Sfântul Ioan Maximovici (†1966), care a trăit în părțile Apusului. Iată ce spunea acesta, în aprilie 1953: „Trăind noi împrăştiați în țări unde în vechime s-au ostenit şi s-au proslăvit, prin suferințele lor sau prin alte nevoințe, sfinți bineplăcuți lui Dumnezeu, cinstiți din vechime de Biserica Ortodoxă a lui Hristos, se cade ca şi noi să-i cinstim cum se cuvine şi să alergăm la ajutorul lor".

Într-un capitol întreg sunt zugrăviți *in extenso,* cu claritate şi iscusință, Sfinții care au viețuit în Insulele Britanice în timpul când în acele locuri se mărturisea dreapta credință, adică până la jumătatea secolului al XI-lea. Iată numele lor: Patrick, Columba, Columban, Cuthbert, Guthlac, Bonifatie, Edmund. Toți s-au distins prin diferite osteneli duhovniceşti, virtuți alese, fapte bune şi jertfire pentru adevărul revelat. Toți au căutat sfințenia şi acum Îl văd pe Dumnezeu (cf. Evr. 12,14). Viețile lor edificatoare exercită până astăzi o puternică influență asupra moravurilor. Relatările pioase ale acestor haghiografii britanice determină, în mare măsură, acțiunea de desăvârşire şi ne fac să înțelegem activ că transfigurarea lumii, îndumnezeirea ei, atârnă de fiecare din noi.

În Duminica Tuturor Sfinților, aşezată în calendarul Bisericii noastre imediat după Duminica Rusaliilor, sunt pomeniți aceşti Sfinți şi toți Sfinții necunoscuți de oameni, dar cunoscuți numai de Dumnezeu şi încununați pentru credincioşia şi ostenelile lor (cf. Apoc. 2,10). Pe aceşti Sfinți, care au privit moartea ca pe o trecere la superlativul vieții, trebuie să-i cunoască, în primul rând, creştinii apuseni, cu atât mai mult cu cât Sfinții pomeniți „mijlocesc înaintea tronului lui Dumnezeu în special pentru locurile în care au strălucit". Cetățeanul Împărăției nu poate uita arena de luptă pentru mântuire, solidarizându-se, totodată, cu membrii Bisericii luptătoare. Precum afirmă Sfântul Asterie al Amasiei, Sfinții au multă putere chiar şi după moartea lor din lumea aceasta, făcând bine oamenilor.

Prezentul volum se încheie cu un *Acatist către toți Sfinții care au strălucit în pământurile Apusului.* Este un imn de preamărire şi laudă adresat acestora, numindu-i „faruri luminoase”, „părinți şi ocrotitori ai acelor locuri” şi „luminători ai Apusului”. Era păcat ca o carte atât de minunată şi revelatoare să fie lipsită de Imnul Acatist, care reprezintă o perlă prețioasă a patrimoniului liturgic ortodox. Acatistul acesta se aseamănă cu o grădină de flori din care noi ne împărtăşim şi ne desfătăm de multicolorul virtuților şi de parfumul desăvârşirii acelora care, „prin pilda vieții lor, popoarele cele păgâne le-au ridicat de la slujirea idolească şi le-au adus la închinarea Singurului Dumnezeu” (*Condacul al 3-lea*). Prin Acatist le dăm o evlavioasă cinstire acestor Sfinți apuseni de care S-a folosit atât de frumos Dumnezeu.

Pe aceşti „următori lui Dumnezeu ca nişte copii iubiți” (Efes. 5,1) trebuie să-i imite creştinătatea din Vestul european, astăzi când acolo este atâta paloare religioasă şi atâta oboseală în credință. Credincioşii, în loc să fie fericiți că-L cunosc pe Dumnezeul Cel adevărat, consideră creştinismul mai curând ca pe o greutate sau ca pe o obişnuință. Civilizația modernă, cu „idolii” şi fascinațiile ei, este nelinişte, interogație, zbucium şi ipoteză, făcând ca bezna necredinței să se întindă peste viața lumii. Sunt acolo, dar şi în alte părți, atâtea simptome de îngrijorare care ne fac să ne temem de viitorul omenirii. Este mare nevoie astăzi de „credința dată sfinților” (Iuda 3), de aprofundarea credinței noastre pentru a depăşi întunericul neo-păgânismului contemporan. Hristos ne cere să fim „lumina lumii” (Mt. 5, 14-16). Este vorba de acea lumină a credinței, oferită de Dumnezeu ca un dar gratuit, care vine să lumineze inima şi să limpezească înțelegerea.

Privind, aşadar, la lumea noastră dominată de o etică permisivă şi de devieri morale, suntem constrânşi să apreciem importanța şi actualitatea gravă a subiectului abordat în prezentul volum. Când spunem că cele tratate aici sunt de mare actualitate, ne gândim mai ales la Apus, unde Biserica nu-i persecutată, dar este trădată de fiii ei, care nu mai trăiesc după Legea Evangheliei. În actualul context de secularizare, în care mulți dintre contemporanii noştri gândesc şi trăiesc ca şi cum Dumnezeu n-ar exista, sau sunt atraşi de forme de religiozitate iraționale, este necesar ca oamenii lumii din Răsărit şi Apus să reafirme că credința este o decizie personală care angajează întreaga existență.

În calitate de creştini, suntem datori să transpunem în viață învățăturile lui Hristos, ca să ne putem asemăna cu Sfinții, care – după expresia părintelui clujean Simion Cristea – „privesc cerul cu ochi elaborați”. Evanghelia trebuie să fie şi pentru noi, ca pentru Sfinți, marele criteriu care să călăuzească alegerile şi orientările vieții noastre. În acest fel, vom deveni, asemenea Sfinților britanici, misionari cu fapta şi cuvântul şi, oriunde vom trăi şi vom lucra, vom fi semne ale iubirii lui Dumnezeu, mărturisitori credibili ai prezenței iubitoare a lui Hristos.

La astfel de lucruri putem reflecta citind cartea de față care, scrisă într-un stil limpede, curgător şi captivant, ne oferă o delectare intelectuală şi duhovnicească. Bogăția informațiilor, a referințelor haghiografice şi a bibliografiei face ca această lucrare documentată să fie nu numai ziditoare de suflet, ci şi erudită. Din cele relatate rezultă că tânărului teolog Vlad Benea îi pasă de problemele actuale ale creştinismului şi meditează asupra lor. Cine citeşte prezentul volum se aprinde, în mod cert, de dorul după unitatea eclezială – deziderat evanghelic (cf. In. 17, 21). Pe tărâmul sfințeniei se pot întâlni creştinii din cele patru zări, încât disensiunile omeneşti şi deosebirile doctrinare să fie topite de Duhul Sfânt-Sfințitorul, iar noi să devenim, în acest nou mileniu, o inimă şi un suflet (cf. Fapte 4, 32), ca prima comunitate creştină din Ierusalim. Plin de bucuria lecturii, îl felicit şi îl binecuvintez pe autor pentru această carte atât de frumos întocmită. Iar pe „atleții lui Hristos”, evocați în ea, îi venerez zicând: „Bucurați-vă, Sfinților toți, care în pământurile Apusului ați mărturisit dreapta credință!”.

Mânăstirea Floreşti
1 ianuarie 2006

† Dr. Irineu POP-BISTRIȚEANUL
Episcop-vicar

„Aşezat-a hotarele limbilor după numărul îngerilor Săi şi Biserica Sa o a adunat de la risipiţii fii ai lui Adam, înmulţind în ea sfinţii Săi, ca stelele pe cer, care au strălucit la Răsărit şi la Apus, la Miazănoapte şi la Miazăzi”[1]

Icoană de la sfârşitul secolului al XII-lea, din mănăstirea Sfânta Ecaterina de pe muntele Sinai. Pe rândul de sus sunt reprezentaţi trei sfinţi cinstiţi în Patriarhia Ierusalimului: Sfântul Apostol Pavel, Sfântul Iacov, fratele Domnului, şi Sfântul Arhidiacon Ştefan, iar pe cel de jos trei sfinţi cinstiţi în Patriarhia Romei: Sfântul Lavrentie Arhidiaconul, Sfântul Martin din Tours şi Sfântul Leonard de Noblac.

Icoana are inscripţiile în limba latină.

---

[1] V. Sf. Ioan Maximovici, *Predici şi îndrumări duhovniceşti*, Sophia, Bucureşti, 2001, p. 210.

Cuvânt înainte

Am hotărât să scriu acest scurt cuvânt înainte numai pentru a-i mulțumi Părintelui Andrew Phillips pentru tot sprijinul pe care mi l-a dat în scrierea acestei lucrări. Preot ortodox englez, trecut la dreapta credință încă de tânăr, părintele Andrew s-a ostenit şi se osteneşte neîncetat pentru cinstirea şi cunoaşterea sfinților Apusului în rândul credincioşilor ortodocşi. Căsătorit, cu şase copii, părintele păstoreşte o mică parohie din estul Angliei, din care fac parte şi câțiva credincioşi ortodocşi români. Pe lângă aceasta, părintele mai scoate o revistă numită *Orthodox England* (Anglia Ortodoxă) şi întreține un site web, www.orthodoxengland.btinternet.co.uk, în care scrie cu mare dar şi putere mai ales despre viețile sfinților care au trăit în apusul Europei în vremea când acolo se mărturisea dreapta credință.

Astfel, prin această pagină web, el este cel care mi-a dat ideea şi gândul de a mă ocupa de sfinții Apusului, de a cerceta mai îndeaproape viețile şi scrierile lor. Însă mai mult decât atât: după ce i-am spus despre planul meu de a scrie o lucrare despre sfinții care au strălucit în Apus înainte de despărțirea acestuia de Biserica Ortodoxă, părintele m-a ajutat neîncetat, cu mare bunătate şi înțelegere, în tot ce a fost nevoie: mi-a lămurit nedumeririle şi întrebările care au apărut pe parcurs; mi-a dat idei şi mi-a arătat felul în care ar trebui să vorbesc despre anumite probleme; mi-a trimis materiale şi cărți cu vieți de sfinți, hărți, icoane şi alte lucrări ajutătoare; şi îndeobşte vorbind, m-a încurajat oricând aveam greutăți. Şi a făcut aceasta de nenumărate ori, mereu cu răbdare şi înțelepciune. De aceea, pot spune cu toată sinceritatea că fără el şi fără ajutorul lui, această carte nu ar fi existat astăzi. Dumnezeu, Maica Domnului şi sfinții Apusului să-i răsplătească toată osteneala.

Mai vreau încă să spun că, de bună seamă, în această lucrare se vor fi strecurat greşeli destule: unele din neputință omenească, altele din neştiință. Îl rog însă pe cititor să ierte aceste greşeli şi să le acopere cu dragoste şi înțelegere, pomenindu-mă şi pe mine în rugăciunile lui.

Autorul

Sfinții Apusului – o prezentare generală

1.Universalitatea sfinţilor (Sfinţii Bisericii din toată lumea)

Poate că în nimic altceva nu se cunoaşte mai bine adevărata Ortodoxie, decât în dragostea față de sfinți. Părintele Mihail Pomazanski chiar spunea că aceasta este trăsătura care deosebeşte hotărâtor dreapta credință de toate celelalte credințe şi învățături. „Comuniunea cu Biserica cerească," scria el, „este superioritatea noastră, dreptul nostru de întâi născut, slava noastră [a ortodocşilor]."[2] Astfel, Biserica s-a îngrijit din totdeauna să-şi cinstească sfinții, bine ştiind că ei, prin rugăciunile şi mijlocirea lor, ne povățuiesc şi ne păzesc neîncetat paşii spre mântuire. De aceea, încă de la început au fost adunate mărturii despre faptele şi cuvintele sfinților, alcătuindu-se totodată şi viețile lor, pentru a aduce folos şi întărire celor ce încă se luptă cu ispitele vieții acesteia. Părintele Iustin Popovici, marele teolog sârb al veacului trecut, spunea despre aceasta: „Sfinții sunt creştini desăvârşiți fiindcă ei au fost sfințiți în cea mai înaltă măsură prin nevoințele sfintei credințe în Domnul Hristos Cel înviat şi pururea fiitor, iar moartea nu are nici o putere asupra lor. Viața lor este cu totul ascunsă în Domnul Hristos, iar pentru acest motiv, viața lor este întru totul viața lui Hristos; gândirea lor este în întregime gândirea lui Hristos, iar felul lor de percepere este cel al lui Hristos. [...] De aceea Viețile sfinților nu reprezintă nimic altceva decât viața Domnului nostru Iisus Hristos, repetată în cazul fiecărui sfânt într-o măsură mai mare sau mai mică, sub un chip sau altul."[3] Şi astfel, prin cinstirea pe care noi o aducem sfinților, noi Îl cinstim de fapt pe Mântuitorul Hristos, Cel Ce

---

[2] Pomazanski, Michael, „Teologia liturgică a Părintelui A. Schmemann", lucrare care se găseşte pe Internet, la pagina: http://saraca.1plan.net/biblioteca/teologia_liturgica_pr_schmemann.htm

[3] Sfântul Iustin Popovici, *Credința ortodoxă şi viața în Hristos*, Bunavestire, Galați, 2003, p. 45.

S-a preaslăvit în ei şi ni i-a dat ca pururi ajutători în toate greutăţile şi neputinţele noastre.

Şi această cinstire adusă sfinţilor nu este cu nimic îngrădită de timp sau de loc. Într-adevăr, toţi sfinţii, fie că au trăit în urmă cu mai multe mii de ani, fie că au trăit în vremurile noastre, fie că au trăit la miazănoapte, fie la miazăzi, fie că au trăit la apus, fie la răsărit, toţi au fost însufleţiţi şi povăţuiţi de Acelaşi Duh Sfânt, Duhul Adevărului, Care i-a unit pe toţi întreolaltă într-un chip desăvârşit şi cu neputinţă de înfăţişat în cuvinte. Iar acest lucru poate fi uşor simţit de orice creştin ortodox care citeşte cu credinţă şi cu dragoste vieţile şi cuvintele plăcuţilor lui Dumnezeu.

Cu toate acestea, puţini dintre sfinţii Bisericii sunt cunoscuţi şi cinstiţi. Ceilalţi, cei mai mulţi dintre ei, au dus o viaţă cu totul ascunsă de ochii oamenilor, rămânând astfel ştiuţi doar de bunătatea lui Dumnezeu. Apoi, dintre acei sfinţi al căror nume îl ştim, puţini au vieţi scrise sau slujbe alcătuite. Pe lângă aceasta, cercetând sinaxarele şi culegerile de vieţi de sfinţi, putem vedea că doar puţini dintre plăcuţii lui Dumnezeu sunt cinstiţi pretutindeni. Astfel, sfinţi precum Sfântul Nicolae, sau Sfântul Gheorghe, sau Sfântul Dimitrie, sunt cunoscuţi şi iubiţi de către toţi credincioşii ortodocşi din toată lumea. Mulţi alţii însă, cete nenumărate de sfinţi şi cuvioşi, sunt cunoscuţi doar în locurile în care s-au proslăvit sau în care odihnesc trupurile lor. De pildă, puţini dintre noii mucenici greci, care au pătimit sub jugul turcesc, sunt cunoscuţi în Rusia sau în alte părţi, după cum puţini dintre cuvioşii nordului îndepărtat al Rusiei sunt cunoscuţi în Grecia. Apoi, tot la fel, sfinţii care au strălucit pe pământul ţării noastre sunt aproape cu totul necunoscuţi, atât în Rusia, cât şi în Grecia. Însă aceasta câtuşi de puţin nu înseamnă că acei sfinţi cunoscuţi doar în anumite locuri, nu sunt sfinţi ai Bisericii de pretutindeni. Dimpotrivă, dacă un om al lui Dumnezeu este cinstit ca sfânt într-o Biserică locală, oricât de neînsemnată ar fi ea, el prin chiar aceasta este socotit sfânt în toate Bisericile ortodoxe surori din întreaga lume. Aceasta, pentru că toţi sfinţii, cunoscuţi sau necunoscuţi, sunt locuitori ai patriei celei unice a creştinilor, patria cea cerească, Împărăţia lui Dumnezeu.

2.Sfinţii Apusului

Tot astfel stau lucrurile şi cu sfinții care au strălucit în apusul Europei în vremea când acesta era parte a Bisericii celei una şi nedespărțite. Deşi mulțimi nenumărate de oameni ai lui Dumnezeu s-au proslăvit ca sfinți în Apus în această perioadă, în Răsărit au ajuns să fie cunoscuți şi cinstiți doar cei mai mari şi mai însemnați dintre ei, ale căror nume au fost din totdeauna înscrise în calendarele şi în sinaxarele ortodoxe[4]. De pildă, orice credincios ortodox se închină cu dragoste unor mucenici precum Sfântul Sebastian, Sfânta Sofia, Sfânta Tatiana, Sfânta Anastasia; sau unor ierarhi precum Sfântul Silvestru, Sfântul Irineu, Sfântul Ciprian, Sfântul Ambrozie; sau unor părinți cuvioşi precum Sfântul Ioan Casian, Sfântul Benedict sau Sfântul Martin. Pe lângă aceştia, însă, mulți alți sfinți ai Apusului sunt cunoscuți şi cinstiți, după cum arătam pentru sfinții Greciei şi ai Rusiei, doar în locurile în care au trăit şi care sunt legate de pomenirea lor.

Dar rânduiala lui Dumnezeu a făcut ca în vremurile noastre, prin plecarea atâtor ortodocşi în părțile din Apus, aceşti sfinți să ajungă la cunoştința Bisericii, care găsind în ei mijlocitori înaintea tronului lui Dumnezeu şi ajutători în toate neputințele, a început să-şi îndemne fii să le aducă cinstire şi rugăciuni. De aceea, Sfântul Ioan Maximovici, un mare episcop ortodox al Apusului, spunea: „A trebuit să le atragem atenția locuitorilor de azi ai meleagurilor pe care aceştia [sfinții Apusului] s-au nevoit şi unde odihnesc rămăşițele sfintelor lor moaşte – să le atragem atenția asupra nepreţuitelor comori duhovniceşti [pe care le au] şi să chemăm turma dreptcredincioasă să-i cinstească. Apusul e plin de astfel de mucenici."[5]

Cine sunt, aşadar, aceşti sfinți ai Apusului pe care avem datoria să-i cinstim? Sunt toți acei plăcuți ai lui Dumnezeu care au trăit în apusul Europei în perioada când acesta se afla în unire cu Biserica Ortodoxă şi mărturisea credința cea dreaptă. Într-adevăr, vreme de o mie de ani, apusul şi răsăritul[6] au fost unite în aceeaşi Biserică şi aceeaşi

[4] Deşi, uneori, cu alte zile de prăznuire.
[5] Sfântul Ioan Maximovici, *op. cit.*, p. 213.
[6] Folosim cu reținere denumirile de „apus" şi „răsărit", deoarece socotim că deosebirea care se face astăzi între ele este una relativă şi neîntemeiată. Credința creştină avându-şi începutul

mărturisire de credinţă. Vorbind despre aceasta, părintele Cleopa, marele duhovnic român al veacului trecut, spunea: „Sfântul Leon, papa Romei, Sfântul Grigorie al Romei, Sfântul Urban, sunt toţi sfinţi, în calendar, că nu erau atunci catolici, eram o singură Biserică, până la 1054 nu existau catolici sau protestanţi, toţi eram ortodocşi.”[7] Din pricina aceasta, părintele Andrew Phillips dădea creştinătăţii apusene din primul mileniu creştin numele de „Ortodoxie latină.” Prin aceasta, el înţelegea acea parte a Europei care s-a aflat sub ascultarea Patriarhiei Ortodoxe a Romei, Patriarhia Apusului, şi care a folosit limba latină drept limbă liturgică[8].

Şi deoarece cei mai mulţi dintre sfinţii Apusului, dintre sfinţii „Ortodoxiei latine”, sunt aproape cu desăvârşire necunoscuţi în rândul credincioşilor ortodocşi din Răsărit, şi cu atât mai puţin cinstiţi ca sfinţi ai lui Dumnezeu, ne vom strădui să facem măcar o scurtă prezentare istorică a câtorva dintre cei mai însemnaţi şi mai cunoscuţi dintre ei. Vom încerca de asemenea să arătăm că această cinstire a sfinţilor Apusului nu este câtuşi de puţin un lucru nou, ci că, dimpotrivă, ei au fost din totdeauna cinstiţi în Biserică, lucrul nou fiind doar acela că noi cunoaştem acum mult mai mulţi dintre aceşti sfinţi care s-au proslăvit în Apus.

a. Apostolii şi mucenicii (50-300 d. Hr.)

1. După cum se ştie, cei dintâi care au adus credinţa creştină în apusul Europei au fost chiar Sfinţii Apostoli. Prin propovăduirea lor, aceştia au aşezat Bisericii lui Hristos din acele părţi o temelie deosebit de puternică, temelie pe care, mai târziu, toţi ceilalţi sfinţi şi-au zidit

---

şi centrul la Ierusalim, mai potrivit ar fi să se numească „Apus” pământurile care se găsesc la apus de oraşul sfânt, aceasta cu atât mai mult cu cât în primele veacuri, mare parte din creştini se aflau la răsărit de Ierusalim, în Siria, Arabia, Persia sau India. Tocmai de aceea, am ales să scriem în unele locuri aceste denumiri de „apus” şi „răsărit” cu literă iniţială mică.

[7] Ilie, Cleopa, *Ne vorbeşte Părintele Cleopa,* vol. 14, Mănăstirea Sihăstria, 2004, p. 8

[8] Cf. Phillips, Andrew, *An Alternative Constitution for the European Union: The Latin Saints of the Orthodox Patriarchate of Rome*, pe Internet la pagina: http://www.orthodoxengland.btinternet.co.uk/saintsint.htm. De aceea, în această numire, părintele Andrew includea şi partea de apus a Africii de nord, vorbitoare de limbă latină, unde au strălucit, până la cucerirea arabă, mulţimi întregi de sfinţi foarte puţin cunoscuţi chiar în Apus.

lucrarea de încreştinare a întregului Apus. Astfel, cei dintâi pe care îi vom pomeni ca părinți ai Apusului sunt chiar Mai-marii Apostolilor, **Sfinții Petru şi Pavel**[9] (†64 şi 67 d. Hr.), care au întemeiat prima Biserică din Apus, în Roma păgână, pecetluindu-şi propovăduirea cu propriul lor sânge, în vremea împăratului Nero. Dar nu numai Sfinții Petru şi Pavel şi-au legat numele de aducerea Apusului la credință. Astfel, se spune despre **Sfântul Apostol Iacov cel Mare** (†44 d. Hr.), fiul lui Zevedeu, că a propovăduit Evanghelia până în Spania. Moaştele lui se află astăzi la Santiago[10] de Compostella, cel mai însemnat loc de pelerinaj din Apus după Roma. Apoi, despre **Sfântul Apostol Simon Zelotul** se spune că a propovăduit în Britania, alături de el lucrând şi **Sfântul Aristobul**, unul dintre cei 70 de ucenici ai Mântuitorului, care a fost şi cel dintâi episcop al Britaniei.

2. În toate locurile în care au propovăduit, Sfinții Apostoli s-au îngrijit să lase ucenici vrednici, care să ducă mai departe munca pe care Mântuitorul le-o încredințase lor. Cu nimic mai prejos decât părinții lor, aceşti adevărați bărbați apostolici au întărit lucrarea înaintaşilor, desăvârşind întemeierea credinței creştine în Apus. Astfel, mai întâi îl avem pe **Sfântul Clement** (†101 d. Hr.), ucenicul Sfântului Apostol Petru, care a fost unul dintre cei dintâi episcopi ai Romei, şi de la care ni s-a păstrat o foarte frumoasă scrisoare către Corinteni[11]. Apoi, un alt părinte a cărui amintire este legată de părțile apusene a fost **Sfântul Ignatie Teoforul**, care a fost hirotonit episcop al Antiohiei de către Sfântul Apostol Petru. În anul 107, când deja era foarte bătrân, Sfântul Ignatie a fost prins şi dus la Roma, unde a murit ca mucenic al lui Hristos, fiind sfâşiat de lei în cadrul serbărilor pe care Împăratul Traian le-a organizat cu prilejul cuceririi Daciei[12]. **Sfântul Iustin Martirul şi Filosoful** (~100-165 d. Hr.) este de asemenea legat de începuturile credinței creştine în Apus. Născut în apropiere de Sichem, în Samaria,

[9] Pentru data prăznuirii sfinților a se vedea lista de la sfârşit, pp. 50 sq.

[10] Santiago înseamnă în limba spaniolă „Sfântul Iacov".

[11] V. ***, *Scrierile Părinților Apostolici*, col. PSB, vol. 1, Ed. IBMBOR, Bucureşti, 1979, pp. 37-88

[12] În drumul său de la Antiohia spre Roma, Sfântul Ignatie a trimis mai multe scrisori Bisericilor prin dreptul cărora trecea, scrisori nemaipomenit de frumoase, care ni s-au păstrat până astăzi. V. ibidem, pp. 145-200

el a fost botezat în peninsula Asia Mică, poate la Efes, unde şi-a desăvârşit învăţătura. De aici a plecat în Roma, unde şi-a scris mare parte din scrierile sale, iar apoi a fost omorât pentru Hristos prin uneltirile păgânilor pe care îi ataca în lucrările lui[13]. Tot un astfel de mare bărbat apostolic a fost şi **Sfântul Irineu al Lyonului** (~130-202 d. Hr.). Grec de neam, din Asia Mică, Sfântul Irineu a fost ucenicul Sfântului Policarp al Smirnei, care la rândul lui fusese ucenicul Sfântului Apostol Ioan Teologul. De tânăr Sfântul Irineu a ajuns la Lyon, în Galia (Franţa de astăzi), unde i-a urmat în scaunul episcopal Sfântului Fotin, un alt grec, care fusese omorât împreună cu mulţi alţi creştini în marea prigoană de la Lyon din anul 177[14]. După ce a apărat o viaţă întreagă credinţa creştină de erezii şi de păgâni, ajungând astfel un mare Părinte al Bisericii, Sfântul Irineu a pătimit şi el moarte de mucenic în jurul anului 202 d. Hr.

3. După cum lesne putem vedea, toţi aceşti părinţi apostolici şi-au desăvârşit lucrarea vărsându-şi sângele pentru Hristos. Într-adevăr, după cum vestise Însuşi Mântuitorul, credinţa creştină a fost încă de la începuturile ei aspru prigonită. Vreme de aproape 300 de ani, împăraţii păgâni ai Romei au dus un război neînduplecat împotriva ucenicilor lui Hristos, omorând dintre ei mulţimi nenumărate. Foarte mulţi dintre aceştia au pătimit şi în apusul Europei, mai ales la Roma, capitala imperiului[15]. Cei mai însemnaţi dintre ei au fost cinstiţi din totdeauna în întreaga Biserică, atât în apus cât şi în răsărit. Astfel, sfinte precum **Sfânta Sofia**, cu cele trei fiice ale ei (†137 d. Hr.), **Sfânta Tatiana**[16] (†226 d. Hr.), **Sfânta Cecilia** (†230 d. Hr.), **Sfânta Anastasia** (†253 d. Hr.) sau **Sfânta Agnia** (†305 d. Hr.), care toate au pătimit în Roma, sunt cunoscute şi iubite de către toţi credincioşii ortodocşi. Tot la fel sunt şi celelalte sfinte mari care au pătimit în Apus, cum ar fi **Sfânta Agata din Catania** sau **Sfânta Lucia din Siracuza** (†304 d. Hr.).

[13] În limba română, ele se găsesc în ***, *Apologeţi de limbă greacă,* col. PSB, vol. 2, Ed. IBMBOR, Bucureşti, 1980, pp. 23-266

[14] Mucenicia lor se găseşte în ***, *Actele martirice*, col. PSB, vol. 11, Ed. IBMBOR, Bucureşti, 1982, pp. 55-80

[15] Se crede că în perioada celor trei sute de ani de prigoane, doar la Roma au fost omorâţi pentru Hristos nu mai puţin de 6 milioane de creştini. V. Ilie, Cleopa, *op. cit.*, p. 7

[16] Capul sfintei se păstrează la Craiova.

Dintre bărbații care și-au vărsat sângele pentru Hristos în această perioadă, nu putem să nu-i pomenim pe **Sfântul Lavrentie** (†258 d. Hr.), arhidiaconul din Roma, pe **Sfântul Sebastian** (†288 d. Hr.), născut în Galia și omorât pentru Hristos tot în Roma, pe **Sfântul Valentin** (†269 d. Hr.), făcător de minuni și episcop de Terni sau pe **Sfântul Ianuarie** (†304 d. Hr.), episcop de Benevento. Și aceștia, asemenea mucenițelor, stau la loc de cinste în calendarele și sinaxarele Bisericii noastre.

După cum aminteam mai înainte, și partea de apus a nordului Africii a rodit mulțimi întregi de mucenici și mărturisitori ai credinței. Poate cel mai însemnat dintre ei a fost **Sfântul Ciprian**, episcopul Cartaginei (200-258 d. Hr.), unul dintre marii Părinți ai Bisericii, căruia i s-a tăiat capul pentru Hristos în timpul împăratului Valerian[17]. Apoi, tot din nordul Africii, nu putem să nu pomenim pe două mucenițe foarte iubite în Răsărit, anume pe **Sfintele Perpetua și Felicitas**, care au pătimit împreună cu mulți alți creștini tot în Cartagina, în anul 203 d. Hr.[18]

Pe lângă acești mucenici cunoscuți în toată lumea, au mai fost în Apus și alți pătimitori pentru Hristos, nu mai puțin însemnați, al căror nume este însă mai puțin cunoscut în Răsărit. Astfel, trebuie să-l pomenim mai întâi pe **Sfântul Mavrichie** (†288 d. Hr.), care a murit pentru Hristos în pământul Elveției de astăzi, la Agaunum, împreună cu legiunea pe care o conducea, deoarece ostașii, fiind toți creștini, nu au vrut să jertfească idolilor[19]. Apoi, în Spania a fost foarte cinstit **Sfântul Vichentie** (†304 d. Hr.), diaconul și ucenicul **Sfântului Valerie** (†315 d. Hr.), episcop de Saragossa. Sfântul Vichentie a fost prins în timpul prigoanei lui Dioclețian și dus în orașul Valencia, unde a fost răstignit și ars de viu pentru Hristos. Tot în timpul prigoanei lui Dioclețian a pătimit un alt mare mucenic al Apusului, **Sfântul Alban** (†304 d. Hr.), care este socotit întâiul mucenic al Britaniei[20]. Apoi, în

---

[17] Mucenicia sfântului se găsește în ***, *Actele martirice*, ed. cit., pp. 171-182

[18] V. ***, *Actele martirice*, ed.cit., pp. 104-131

[19] Legiunea se numea „Tebană," din pricină că ostașii fuseseră recrutați din Egiptul de Sus, și era formată din 6600 de oameni. Sfântul Mavrichie a fost foarte cinstit și iubit în întregul Apus, multe orașe și sate din Elveția, Franța și Germania purtându-i astăzi numele.

[20] Mucenicia Sfântului Alban este descrisă de Sfântul Beda în *The Ecclesiastical History of the English Nation*, I, 7, Penguin Books, London, 1990, pp. 51-54

Germania este foarte cunoscută **Sfânta Ursula**, care a fost omorâtă împreună cu mai multe fecioare de către hunii păgâni în oraşul Cologne (Köln), cândva în veacul al IV-lea d. Hr.

b. Mărturisitorii şi cuvioşii (300-550 d. Hr.)

Această primă perioadă de prigoane şi de pătimiri din viaţa Bisericii s-a sfârşit odată cu încoronarea, la York, în Britania, a sfântului împărat Constantin cel Mare, cel dintâi împărat roman creştin[21]. Acesta a fost atât de însufleţit de dragoste pentru credinţa creştină, încât nu numai că i-a dat acesteia libertate deplină[22], ci a hotărât să aşeze imperiului roman o nouă capitală, una care să nu fie pătată, precum Roma, de întunericul păgânătăţii. De aceea, el a întemeiat la graniţa dintre Europa şi Asia o Nouă Romă, oraşul care mai târziu avea să-i poarte numele, Constantinopolul. Odată cu această schimbare în cârmuirea imperiului, care încet-încet avea să devină creştin, lucrurile s-au schimbat cu desăvârşire şi pentru Biserică, în viaţa ei începând o nouă perioadă, cea a mărturisitorilor şi a călugărilor.

1. Astfel, ferită prin câştigarea libertăţii de încercările venite din afară, Biserica a început să fie luptată din lăuntrul ei. Este vorba despre ereticii şi păstorii mincinoşi, care în veacul al patrulea şi în cele următoare au dus un război neîmpăcat împotriva dreptei credinţe. De aceea, atât în răsărit cât şi în apus s-au ridicat bărbaţi luminaţi de Dumnezeu, care de multe ori cu preţul vieţii au apărat adevărul de toţi cei ce-i stăteau împotrivă. Pentru a răspunde celei dintâi mari erezii apărute, cea a lui Arie, aceşti bărbaţi sfinţi au întrunit primul Sinod ecumenic de la Niceea, în anul 325 d. Hr. Acesta şi-a deschis adunările avându-l la cârmă pe **Sfântul Osie** (256-358 d. Hr.), episcopul de Cordoba (Spania), care a fost cel dintâi mare apărător al Ortodoxiei în Apus. Lui i-au urmat mulţi alţii, printre cei mai însemnaţi fiind şi **Sfântul Ilarie de Poitiers** (315-368 d. Hr.), care a fost numit „Atanasie al Apusului." Om foarte învăţat şi episcop al oraşului Poitiers, Ilarie a

[21] Tradiţia îl leagă pe **Sfântul Silvestru**, papa Romei, de aducerea Sfântului Constantin la credinţa creştină.

[22] După cum se ştie, libertatea a venit în anul 313 d. Hr., prin cunoscutul edict de la Milano.

fost prigonit pentru credința sa ortodoxă, ajungând chiar să fie scos din scaun şi surghiunit în Asia Mică, din pricină că îi luase apărarea Sfântului Atanasie cel Mare[23]. După ce a învățat bine limba greacă şi limba siriană, Sfântul Ilarie s-a întors la Poitiers, ajungând un mărturisitor neînfricat al Ortodoxiei şi un cunoscut Părinte al Bisericii. Apoi, nu putem să nu-l pomenim pe un alt mare părinte al Apusului, cinstit din totdeauna în Răsărit, **Sfântul Ambrozie al Milanului** (339-397 d. Hr.). Născut în familia prefectului Galiei, Sfântul Ambrozie a primit de mic o învățătură foarte temeinică, ajungând să cunoască desăvârşit atât limba latină cât şi limba greacă. Prieten bun al Sfântului Vasile cel Mare, Ambrozie a fost ales episcop al oraşului Milan, unde a apărat cu statornicie dreapta credință împotriva tuturor atacurilor arienilor. Cuvântările sale atrăgeau mulțimi nenumărate de oameni, care veneau din întregul imperiu pentru a se adăpa din înțelepciunea lui. Printre aceşti oameni s-a aflat şi un alt cunoscut sfânt al Apusului, **Fericitul Augustin** (354-430 d. Hr.), care se trăgea din Africa de Nord. Prin rugăciunile sfintei sale mame, **Monica** (332-387 d. Hr.), Augustin a fost pătruns de cuvintele Sfântului Ambrozie şi a primit din mâinile lui botezul creştin. Întorcându-se în țara sa, a ajuns episcop la Hipona, şi a început să lupte cu dârzenie pentru dreapta credință, scriind nenumărate cărți în apărarea ei[24]. Îl vom pomeni tot aici şi pe **Fericitul Ieronim** (341-420 d. Hr.), cel mai însemnat traducător al Sfintei Scripturi în limba latină. Născut la Stridon în Dalmația, Ieronim şi-a desăvârşit învățătura la Roma. De aici a făcut mai multe călătorii prin întregul imperiu, ajungând până la urmă în Răsărit, în Palestina, unde a trăit ca pustnic. După ce a fost hirotonit preot la Roma, sfântul s-a retras la o mănăstire din Betleem, unde şi-a petrecut restul vieții traducând şi tâlcuind din Sfânta Scriptură.[25]

---

[23] Sfântul Atanasie fusese la rândul lui de mai multe ori exilat din Alexandria, unul dintre locurile în care a trebuit să pribegească fiind oraşul Trier din Germania de astăzi, unde a fost adăpostit şi apărat de **Sfântul Maximin de Trier** (†349 d. Hr.).

[24] Unele dintre scrierile de tinerețe ale Fericitului Augustin cuprind şi anumite greşeli, pe care sfântul şi le-a retras la sfârşitul vieții. Despre adevărata atitudine a Bisericii Ortodoxe față de Fericitul Augustin, v. Rose, Seraphim, *Locul Fericitului Augustin în Biserica Ortodoxă*, Sophia, Bucureşti, 2002

[25] Traducerea pe care a făcut-o Sfintei Scripturi, numită Vulgata, a ajuns să fie folosită în întreaga Biserică din Apus.

În această perioadă de mari frământări şi nelinişti, papii Romei au dus o luptă neîmpăcată pentru dreapta credinţă[26]. Dintre aceştia, cel mai însemnat a fost **Sfântul Leon cel Mare** (†460 d. Hr.), al cărui cunoscut „Tomos" a stat la temelia mărturisirii ortodoxe de credinţă de la cel de-al patrulea Sinod Ecumenic de la Calcedon (451 d. Hr.). Învăţătura Sfântului Leon despre cele două firi ale Mântuitorului, unite într-o singură Persoană, a fost recunoscută de Părinţii de la Sinod ca fiind învăţătura Bisericii înseşi. Tot Sfântul Leon este cunoscut pentru întâlnirea pe care a avut-o la porţile Romei cu fiorosul rege hun Attila, întâlnire prin care episcopul a izbutit să scape Roma de distrugerea păgânilor. Un alt papă mărturisitor cunoscut în Răsărit, care a trăit însă mai târziu, a fost **Sfântul Martin I al Romei**, care a luptat, alături de Sfântul Maxim Mărturisitorul, împotriva ereziei monotelite. Pentru mărturisirea sa neînduplecată a credinţei ortodoxe, Sfântul Martin a fost surghiunit, în anul 653 d. Hr., în insula Naxos, iar apoi, un an mai târziu, a fost condamnat la moarte şi dus în Cherson, în peninsula Crimeea, unde în scurt timp a murit prin înfometare[27].

2. Cealaltă trăsătură hotărâtoare a celei de-a doua perioade din viaţa Bisericii a fost apariţia vieţii călugăreşti. Într-adevăr, după ce Biserica şi-a dobândit libertatea, cei mai aleşi fii ai ei, care înainte, aprinşi de râvnă, îşi vărsaseră sângele pentru Hristos, s-au retras acum în pustietăţi şi în singurătate. Aceasta au făcut-o pentru a putea să-şi răstignească poftele trupului şi pentru a putea pătimi aşa numita mucenicie albă, în care nu doar o dată, ci de nenumărate ori, zi de zi, întreaga viaţă, ei îşi vărsau în chip nevăzut sângele pentru Hristos, prin înfrânare şi nevoinţă. După cum se ştie, leagănul vieţii călugăreşti a fost Egiptul, unde au strălucit cei dintâi mari părinţi cuvioşi. Viaţa întemeiată de aceştia s-a răspândit în scurtă vreme în întreaga lume creştină, ajungând foarte repede şi în Apus, unde au strălucit părinţi întru nimic mai prejos marilor părinţi ai Răsăritului. Primul dintre

---

[26] Trebuie spus că foarte mulţi dintre papii Romei (nu mai puţin de 72!) au intrat în calendarele Bisericii noastre, fiind cinstiţi ca sfinţi. O listă a lor se găseşte la Phillips, Andrew, *The Lighted Way: Orthodox Christian Perspectives for The Third Millenium*, The English Orthodox Trust, Felixstowe, England, 1999, pp. 225-232

[27] Despre aceasta v. ***, *Sfântul Maxim Mărturisitorul şi tovarăşii săi întru martiriu, papa Martin, Anastasie Monahul, Anastasie Apocrisiarul*, Ed. Deisis, Sibiu, 2004

aceştia, şi cel mai însemnat dintre ei, a fost, fără doar şi poate, **Sfântul Martin din Tours** (316-397 d. Hr.), socotit astăzi părintele şi ocrotitorul Apusului. Născut în Panonia (Ungaria de astăzi), Sfântul Martin a intrat de tânăr în armata romană, însă în timp ce se afla în oraşul Amiens (Galia) a hotărât să se boteze şi să părăsească lumea[28]. După ce a petrecut mai mulți ani ca ucenic al Sfântului Ilarie de Poitiers, Martin s-a retras în pustie, trăind acolo în aspră nevoință şi înfrânare. Fiind ales episcop al oraşului Tours, a întemeiat mai multe mănăstiri şi a aşezat în ele viață de obşte. Prin înțelepciunea şi prin nenumăratele sale minuni, sfântul a strălucit în întreaga Galie, ajungând unul dintre cei mai iubiți sfinți din Apus. Un ucenic al lui a fost **Sfântul Ninian** (†432 d. Hr.), de neam britan, care este socotit cel dintâi apostol al Scoției. Acesta a propovăduit picților păgâni şi a întemeiat în nordul Britaniei mai multe mănăstiri, dintre care una închinată chiar Sfântului Martin.

Un alt mare începător al vieții călugăreşti în Apus a fost **Sfântul Ioan Casian** (360-433 d. Hr.). Născut în părțile Dobrogei, în țara noastră, Sfântul Ioan a fost călugărit de tânăr şi a plecat în pustiul Egiptului, unde pe atunci străluceau marii Părinți ai deşertului. Împreună cu prietenul său, **Gherman**, Sfântul Ioan a adunat cu înțelepciune sfaturi de la fiecare părinte, deprinzând toată adâncimea vieții călugăreşti. Apoi, fiind hirotonit diacon la Constantinopol de către Sfântul Ioan Gură de Aur, a plecat în Apus, unde a întemeiat, la Marsilia (în sudul Galiei), două mănăstiri, una de bărbați şi una de femei. Aici, sfântul şi-a scris Convorbirile şi Aşezămintele sale, care au ajuns cărți de căpătâi pentru toți călugării din Apus (şi nu numai)[29]. Însemnătatea cea mare a Sfântului Ioan Casian stă însă mai ales în faptul că el a adus în Apus călugăria părinților egipteni, potrivind-o totodată felului de a fi al latinilor. Învățătura sa a avut o înrâurire deosebită asupra

---

[28] Întâmplarea care l-a întors la credință se aseamănă bine cu o întâmplare din viața Sfântului Petru Vameşul. Astfel, când Martin se afla în afara oraşului Amiens a văzut un cerşetor înghețat de frig, zăcând la marginea drumului. Rupându-şi haina în două, i-a dat acestuia jumătate. În noaptea următoare, Mântuitorul i-a apărut în vis, îmbrăcat în haina ruptă, şi l-a îndemnat să se boteze şi să plece din lume.

[29] În limba română, aceste lucrări se găsesc în Sfântul Ioan Casian, *Scrieri alese,* col. PSB, vol. 57, Ed. IBMBOR, Bucureşti, 1990

Mănăstiri şi sfinţi din Galia sec. V-VI d. Hr.
Adaptată după *, St. Herman's Calendar, 2005, p. 2**

creştinătății apusene, şi prin el, după cum vom vedea în cele ce urmează, viața călugărească s-a răspândit în întregul Apus. Astfel, Sfântul Ioan Casian a avut sub povățuire şi mănăstirea pe care **Sfântul Honorat** (350-429 d. Hr.), viitorul episcop de Arles, a întemeiat-o pe sălbatica insulă Lerins, insulă aflată în apropiere de Marsilia. Prin această mănăstire, sudul Galiei avea să ajungă în scurtă vreme Egiptul Apusului, deoarece de la Lerins s-au ridicat mulțimi întregi de călugări şi de episcopi sfinți, toți crescuți în duhul nevoinței şi călugăriei egiptene, care apoi s-au răspândit pretutindeni în Apus. Despre viața acestor mari părinți ai „Tebaidei Galiei”, şi despre alții care le-au urmat, avea să scrie în veacul următor **Sfântul Grigorie din Tours** (540-594 d. Hr.), de la care ni s-a păstrat şi o foarte frumoasă istorie a francilor[30].

[30] Una dintre cele mai însemnate cărți ale Sfântului Grigorie, *Vita Patrum*, a fost tradusă şi în limba română. Ca introducere, cartea are două studii ale unui mare ostenitor pentru cunoaşterea

Cu toate acestea, noi vom zăbovi pe scurt doar asupra **Sfântului Vichentie de Lerins** (†445 d. Hr.), un ucenic apropiat al Sfântului Ioan Casian, care a apărat cu putere învăţătura ortodoxă despre împreună-lucrarea harului dumnezeiesc şi a voinţei libere a omului. Sfântul Vichentie este cunoscut mai ales pentru cartea sa numită „Commonitorium”, în care el arăta că învăţături ale Bisericii sunt doar acelea care au fost crezute „pretutindeni, întotdeauna şi de către toţi.”

În timp ce în părţile de sud ale Galiei începea această mare înflorire a vieţii călugăreşti, în Galia de nord a strălucit un alt mare părinte al Apusului, **Sfântul Gherman de Auxerre** (380-448 d. Hr.). Născut într-una dintre cele mai bogate familii ale Galiei, sfântul a ajuns, prin minune dumnezeiască, episcop al oraşului Auxerre, unde a întemeiat şi o cunoscută mănăstire din care cârmuia treburile eparhiei sale. Fiind trimis în Britania pentru a stăvili răspândirea ereziei pelagiene, Sfântul Gherman a întâlnit într-un sat din apropierea Parisului o mică fetiţă, care mai târziu avea să ajungă una dintre cele mai iubite sfinte ale Apusului. Este vorba de **Sfânta Genevieva a Parisului** (419-500 d. Hr), căreia bătrânul episcop i-a dat chiar atunci binecuvântare de a duce viaţă călugărească. Atât de mult a sporit această copilă în sfinţenie, încât atunci când hunii sălbatici au năvălit asupra Parisului pentru a-l pustii, ea a izbutit, prin rugăciunile ei, să îi oprească pe păgâni şi să scape oraşul. Mai mult, marele Sfânt Simeon Stâlpnicul, care se nevoia în acea vremea în Siria, i-a trimis cuvânt Cuvioasei Genevieva, rugând-o să-l pomenească şi pe el în rugăciunile ei[31]. Tot în aceeaşi călătorie a sa în Britania, Gherman l-a întâlnit pe un altul dintre marii

---

sfinţilor Apusului, Părintele Serafim Rose, care vorbeşte şi despre alţi sfinţi de la Lerins, cum ar fi **Sfântul Ilarie de Arles** (400-449 d. Hr.), **Sfântul Euherie de Lyon** (†449 d. Hr.), **Sfântul Chesarie de Arles** (470-543 d. Hr.) şi mulţi alţii. Vorbind despre Galia, Părintele Serafim spunea: „ În veacul al VI-lea exista o singură creştinătate în Răsărit şi în Apus, identică în dogmă şi în duh, cu câteva deosebiri de formă, care în această perioadă timpurie erau mici şi întâmplătoare. Întreaga Biserică s-a adunat laolaltă în sinoade atât înainte, cât şi după acest veac, pentru a hotărî asupra problemelor dogmatice care erau puse în discuţie şi pentru a mărturisi o singură credinţă adevărată. [...] Diferenţele locale nu erau mai însemnate decât cele care există astăzi între credincioşii ortodocşi din Rusia şi din Grecia.” V. Sfântul Grigorie de Tours, *Vita Patrum. Viaţa Părinţilor*, Ed. Sophia, Bucureşti, 2004, pp. 69-70.

[31] În limba română a fost tradusă viaţa sfintei, în Hourcade, Janine, *Sfânta Cuvioasă Genevieva, ocrotitoarea Parisului,* Patmos, Cluj-Napoca, 2001

săi ucenici, **Sfântul Patrick al Irlandei** (380-467 d. Hr.). Acesta pătimise câțiva ani ca rob în Irlanda, iar apoi petrecuse mai mult timp prin mănăstirile Galiei, poate chiar în cea din Lerins. După aceasta, Patrick a stat câtva timp alături de Sfântul Gherman, primind în cele din urmă de la el binecuvântare de a propovădui credința creştină irlandezilor păgâni. Apoi, cu râvnă aprinsă, sfântul s-a ostenit neobosit pentru a aduce poporul Irlandei la Hristos, botezând mulțimi întregi de oameni şi zidind peste tot biserici şi mănăstiri. Atât de mult S-a slăvit Dumnezeu prin lucrarea Sfântului Patrick, încât poporul irlandez a ajuns unul dintre cele mai râvnitoare popoare ale Apusului, din rândul lui ridicându-se mulțimi întregi de sfinți, care mai apoi au încreştinat, la rândul lor, multe popoare păgâne[32].

În încheiere, îi vom pomeni pe doi dintre marii sfinți care au trăit în Italia în această perioadă. Cel dintâi este **Sfântul Alexie, omul lui Dumnezeu**, care a trăit şi a murit la Roma, asupra căruia nu vom mai stărui, deoarece el este cunoscut şi iubit de orice creştin ortodox. Cel de-al doilea este **Sfântul Benedict din Nursia** (480-550 d. Hr.), care pe bună dreptate este socotit părintele călugărilor din Apus. Născut în ținutul Umbriei, în apropiere de Roma, Benedict a părăsit de tânăr lumea şi s-a aşezat în pustie. Mai târziu, din pricina mulțimii celor ce vroiau să-i fie ucenici, s-a mutat pe Muntele Cassino (Montecassino), unde a întemeiat o mare mănăstire pentru fiii săi. Aici, Benedict a trăit până la sfârşitul vieții, cunoscut în toată lumea pentru nenumăratele sale minuni şi pentru înțelepciunea sa. El este cel care a scris, după învățăturile Părinților din Răsărit şi după cele ale Sfântului Ioan Casian, rânduiala călugărească folosită mai apoi pretutindeni în Apus[33]. Din pricina faimei întemeietorului ei, Montecassino a ajuns în scurtă vreme un adevărat Munte Athos al Apusului.

c. Propovăduitorii şi episcopii (550-800 d. Hr.)

Încă din perioada de înflorire a vieții călugăreşti, în Apus au început să aibă loc schimbări deosebit de însemnate. Într-adevăr, odată

---

[32] Despre sfinții Irlandei, v. mai jos, pp. 65 sq., iar despre viața Sfântului Patrick, pp. 99 sq.
[33] V. ***, *Rânduielile vieții monahale*, Ed. Sophia, Bucureşti, 2005, pp. 391-438

cu prăbuşirea Imperiului Roman de Apus, mulțimi nenumărate de triburi barbare păgâne au început să năvălească pretutindeni, trecând totul prin foc şi sabie. Deşi unele dintre aceste triburi erau încreştinate, cele mai multe dintre ele căzuseră în diferite erezii (mai ales arianism), din pricina urii lor față de Roma ortodoxă. Aceste năvăliri au culminat cu cucerirea Romei înseşi, în anul 410, de către vizigoții arieni conduşi de Alaric. Astfel că, la începutul acestei a treia perioade din viața Bisericii, Apusul se afla în primejdia de a-şi pierde însăşi dreapta credință. Văzând aceasta, păstori luminați de Dumnezeu şi-au dat seama că singura cale ca Biserica să poată face față în Apus atacurilor păgânilor era aceea ca ea însăşi să-i cucerească pe cuceritori, şi aceasta de bună seamă nu prin puterea armelor, ci prin puterea lui Hristos. Aşa că în această perioadă Dumnezeu a ridicat în Apus mari propovăduitori creştini, care au adus la Biserica lui Hristos mulțime de neamuri păgâne şi sălbatice.

1. Iar părintele acestei uriaşe lucrări de încreştinare nu a fost altul decât cel mai mare dintre Patriarhii Romei, **Sfântul Papă Grigorie cel Mare** (sau **Dialogul**, 540-604 d. Hr.), de la care ni s-a păstrat Liturghia Darurilor mai înainte sfințite. Trăgându-se dintr-o familie de neam mare din Sicilia (insulă locuită aproape în întregime de greci), Sfântul Grigorie a îmbrățişat de tânăr viața călugărească şi a întemeiat mai multe mănăstiri în Roma, ajungând apoi aprocrisiarh[34] al Romei la Constantinopol, unde a stat şase ani. Fiind ales papă, Grigorie a cârmuit cu mare înțelepciune Patriarhia Apusului, îngrijindu-se neîncetat pentru răspândirea cuvântului lui Dumnezeu. Dintre lucrările lui, cea mai de seamă a fost trimiterea unui ucenic de-al său, pe nume **Augustin** (†604 d. Hr.), pentru a-i încreştina pe englezi, neam germanic păgân care ocupase Britania şi trecuse prin ascuțişul sabiei pe locuitorii creştini ai ei. Această trimitere a Sfântului Augustin de către Sfântul Grigorie[35] a schimbat cu desăvârşire fața şi istoria întregului Apus, deoarece englezii, după încreştinarea lor, au lucrat neobosit pentru a aduce şi celelalte neamuri germanice la credința în Hristos.

[34] Adică ambasador.
[35] Mai târziu, amândoi aveau să fie numiți „Apostolii englezilor."

Astfel, după cum mai târziu Sfinţii Chiril şi Metodie aveau să pornească, cu binecuvântarea Patriarhului Constantinopolului, la încreştinarea slavilor păgâni, tot la fel şi Sfântul Augustin a pornit, cu binecuvântarea Patriarhului Romei, la încreştinarea germanilor. Deşi a murit la puţină vreme după ce a ajuns în Anglia, Augustin a izbutit să aducă mulţi englezi la Hristos, botezându-l pe unul dintre regii lor, pe nume **Ethelbert** (560-616 d. Hr.), şi aşezându-şi scaunul episcopal la Canterbury, oraş care avea să ajungă mai târziu centrul duhovnicesc al întregii Anglii.

În timpul în care Sfântul Augustin încreştina partea de sud-est a Angliei, o altă lucrare pornea spre insulă din partea ei de nord-vest, prin călugării de neam irlandez. Însă pentru a înţelege aceasta trebuie să ne oprim mai întâi asupra uneia dintre trăsăturile caracteristice ale călugăriei irlandeze, anume asupra înstrăinării. Într-adevăr, foarte adesea călugării irlandezi nu numai că se lepădau de lume, supunându-se la nevoinţe mari, ci şi plecau de bunăvoie din ţara lor, făcându-se prin aceasta propovăduitori şi apostoli ai ţinuturilor în care ajungeau să trăiască. Vom pomeni aici doar pe doi dintre aceşti nenumăraţi apostoli irlandezi, anume pe **Sfinţii Columban** (543-615 d. Hr.) şi **Gall** (550-645 d. Hr.), care au fost şi buni prieteni. Amândoi au intrat în una dintre cele mai mari mănăstiri din Irlanda acelor vremuri, mănăstirea Bangor, al cărei stareţ era **Sfântul Comgall** (516-601 d. Hr.). Desăvârşindu-se în sfinţenie, cei doi şi-au părăsit ţara şi au ajuns până la urmă în Franţa de astăzi, unde au întemeiat mănăstirea de la Luxeuil, trăind acolo în mare înfrânare şi nevoinţă (călugării irlandezi erau vestiţi peste tot pentru asprimea vieţii lor). Fiind neînfricat din fire, Sfântul Columban a început să mustre fără şovăială pe nelegiuiţii episcopi franci (a trimis o scrisoare foarte aspră chiar papei Romei) şi pentru aceasta a fost silit până la urmă să plece din ţară. Ajungând în Italia, a întemeiat la Bobbio o nouă mănăstire, care avea să devină un mare centru duhovnicesc al întregii părţi de nord a Italiei[36]. În acest timp, Sfântul Gall, izgonit şi el de la Luxeuil, s-a oprit în Elveţia de astăzi şi, propovăduind în rândul păgânilor de acolo, a ajuns să fie cunoscut ca „Apostolul Elveţiei."

[36] V. viaţa Sfântului Columban mai jos, pp. 165 sq.

Dar să revenim acum la munca de încreştinare pe care călugării irlandezi au dus-o în Anglia. Astfel, cel mai însemnat propovăduitor în acele părți a fost **Sfântul Columba din Iona** (521-597 d. Hr.), care după ce a mai zidit mai multe mănăstiri în țara sa, şi-a părăsit pământul de naştere pentru a se aşeza în insula Iona, aflată la mică depărtare de coastele Scoției, unde a întemeiat o nouă mănăstire. Acolo el a trăit împreună cu ucenicii săi în mare sfințenie până la sfârşitul vieții, săvârşind nenumărate minuni şi mai ales propovăduind popoarelor păgâne care locuiau în acele ținuturi, picți, scoțieni şi englezi[37]. Prin mănăstirea din Iona, care a ajuns cunoscută în întregul apus, călugării irlandezi au putut să încreştineze toată partea de nord a Angliei. Astfel în scurt timp, prin împreună-lucrarea irlandezilor celți şi a propovăduitorilor romani, a luat naştere viața călugărească engleză, care îmbina în chip fericit asprimea şi înfrânarea irlandezilor cu ordinea şi rânduiala romanilor. Iar întruparea acestei uniri dintre irlandezi şi romani se vede cel mai bine în viața celui mai mare sfânt englez, **Sfântul Cuthbert din Lindisfarne**[38] (†687 d. Hr.). Englez de neam, Sfântul Cuthbert a fost urmaş al **Sfântului Aidan** (†651 d. Hr.), călugăr irlandez din mănăstirea Iona care a propovăduit credința creştină între englezi şi a întemeiat în partea de nord-est a Angliei cunoscuta mănăstire Lindisfarne. În această mănăstire, Cuthbert a trăit în adâncă smerenie, ducând apoi viață pustnicească pe o insulă retrasă din ocean. Pentru multele sale daruri, a fost până la urmă hirotonit episcop de Lindisfarne de către un alt mare sfânt al Angliei, **Sfântul Teodor din Tars** (602-690 d. Hr.), Arhiepiscopul de Canterbury. De neam grec din Tarsul Ciliciei, Teodor este cel care a izbutit, prin darul lui de a împăca, să unească cele două feluri de a fi ale irlandezilor şi romanilor, aşezând totodată în Biserica Angliei o rânduială deosebit de trainică, prin întemeierea de episcopii noi şi prin ținerea primelor sinoade bisericeşti[39].

---

[37] V. viața Sfântului Columba mai jos, pp. 129 sq.

[38] V. viața Sfântului Cuthbert mai jos, pp. 219 sq.

[39] Despre însemnătatea lucrării Sfântului Teodor, v. Phillips, Andrew, *Orthodox Christianity and the English Tradition*, The English Orthodox Trust, Seekings House, Felixstowe, England, 1995, 1997, pp. 306-317. Nu vom stărui aici foarte mult asupra sfinților irlandezi şi englezi, deoarece de ei ne vom ocupa pe larg mai jos, pp. 65 sq.

Iar măsura deplinătăţii acestei uniri dintre irlandezi şi romani a fost dată de călugării propovăduitori englezi, care prin munca lor au izbutit să încreştineze mare parte din neamurile germane păgâne. Dintre aceştia noi vom aminti doar doi, anume pe **Sfântul Clement** (Willibrord, 658-739 d. Hr.) şi pe **Sfântul Bonifatie** (675-754 d. Hr.). Cel dintâi s-a născut în partea de nord a Angliei, şi, după ce a stat câtva timp în Irlanda, a plecat pentru a aduce la Hristos pământurile Frisiei (Olanda de astăzi), în care locuia un popor foarte înrudit cu englezii. Fiind hirotonit episcop de Utrecht, lucrarea lui a adus foarte multă roadă, iar pentru aceasta el este astăzi socotit „apostolul Frisiei". Mai tânăr decât el şi împreună-lucrător cu el a fost Sfântul Bonifatie, fiul unui tată englez şi al unei mame celte, care s-a născut în ţinutul Devon din Anglia. Auzind de lucrarea Sfântului Clement, Bonifatie a venit să-l ajute pe compatriotul său, însă în scurt timp a pătruns mai adânc în inima Europei, la neamurile germane care erau în întregime scufundate în întunericul păgânătăţii. Având binecuvântarea **Sfântului Papă Grigorie al III-lea** (†741 d. Hr.), de neam sirian, şi a ultimului papă grec, **Sfântul Zaharia**[40] (†752 d. Hr.), Bonifatie a propovăduit cu mare bărbăţie şi râvnă în întreaga Germanie, aducând la credinţa creştină, prin darul lui Dumnezeu, mulţimi nenumărate de păgâni din toate neamurile germane. Pe bună dreptate este astăzi socotit luminătorul Germaniei şi unul dintre cei mai mari englezi care a trăit vreodată[41]. Pe lângă aceasta, Sfântul Bonifatie a dus, asemeni Sfântului Columban înainte, o muncă neobosită pentru a rândui şi a curăţi Biserica francă, ce în vremea lui ajunsese la o decădere greu de închipuit.

2. Dar pentru a înţelege această decădere, este nevoie să ne întoarcem în timp pentru a vedea felul în care francii au primit credinţa creştină. Neam germanic păgân, francii au ajuns să stăpânească la sfârşitul veacului al V-lea aproape întreaga Galie romană, fiind încreştinaţi prin botezarea

---

[40] Sfântul Zaharia este cel care a tradus în limba greacă *Dialogurile* Sfântului Grigorie cel Mare (care astăzi se găsesc în mare parte sub formă de istorisiri în Proloagele Bisericii), pricină pentru care în Răsărit Sfântul Grigorie a ajuns să fie numit „Dialogul."

[41] V. mai jos viaţa Sfântului Bonifatie, pp. 265 sq. Despre lucrarea lui şi a celorlalţi propovăduitori englezi, v. Talbot, C. H., *The Anglo-Saxon Missionaries in Germany*, Sheed & Ward, London şi New York, 1954, 1981

primului lor mare conducător, pe nume Clovis, în anul 496 d. Hr. Acesta a primit botezul din mâinile **Sfântului Remigiu** (437-533 d. Hr.), care a fost vreme de 74 de ani Arhiepiscop de Rheims. Deşi numit astăzi „apostolul francilor," Remigiu nu ar fi izbutit să-l aducă la Hristos pe regele franc fără rugăciunile şi lacrimile credincioasei soții a lui Clovis, **Sfânta Clotilda** (474-545 d. Hr.). După moartea soțului ei, aceasta s-a retras la mormântul Sfântului Martin din Tours şi a petrecut acolo până la moarte în post şi înfrânare, rugându-l pe Sfântul Martin să potolească nesfârşitele lupte pe care fiii ei le purtau pentru domnie. De altfel şi în Apus, la fel ca în Răsărit, femeile au avut o parte deosebit de însemnată în încreştinarea popoarelor păgâne. Într-adevăr, prin jertfelnicia, blândețea şi credința lor vie, ele au putut să înduplece şi să înmoaie inimile soților lor războinici şi aprigi, prin pilda lor îndemnându-i pe aceştia să le urmeze în credință. O altă astfel de femeie sfântă a fost şi **Radegunda** (518-587 d. Hr.), soția unuia dintre fiii Clotildei şi ai lui Clovis, care după moartea soțului ei a întemeiat o mănăstire în apropiere de Poitiers, trăind acolo în sfințenie şi înfrânare vreme de 30 de ani.

Marele necaz al Bisericii france era însă faptul că urmaşii la tron erau mereu în război unul cu altul, iar în luptele lor îi atrăgeau după ei şi pe cei mai puternici dintre episcopi, care de cele mai multe ori le erau rude, şi care astfel ajungeau să facă tot felul de fărădelegi. De aceea, sfinții care s-au ridicat în această perioadă în Franța s-au străduit pe de o parte să curme nelegiuirile episcopilor şi ale clericilor nevrednici, iar pe de alta să aducă la Hristos atât poporul franc (care de multe ori rămăsese creştin doar cu numele), cât şi celelalte popoare care încă zăceau în neştiința păgânătății. Unul dintre cei mai mari astfel de părinți a fost **Sfântul Gherman al Parisului** (496-576 d. Hr), care pentru milostenia sa cea mare a fost numit „părintele săracilor"[42]. Episcop al Parisului, Sfântul Gherman a izbutit să-l întoarcă pe unul dintre fiii lui Clovis, regele Childebert I, la o adevărată viață de creştin, vindecându-l în chip minunat de o boală cumplită. Ca mulțumire, regele i-a dat Sfântului Gherman stăpânire asupra oraşului Paris, zidind totodată pentru el o mănăstire închinată Sfântului Vichentie.

[42] În vremea când era stareț la mănăstire, călugării s-au răsculat împotriva lui din pricină că se temeau că sfântul va da la săraci toate averile mănăstirii.

Cum spuneam, în această perioadă s-au ridicat şi sfinți care au dus mai departe munca de încreştinare a neamurilor păgâne. Îi vom pomeni aici doar pe câțiva dintre ei. **Sfântul Amand** (†675 d. Hr.), franc din Nantes, a început să propovăduiască după 15 ani de viață pustnicească în rândul păgânilor din ținutul Flandrei (Belgia de astăzi), izbutind, cu mare greutate şi cu prețul a multor suferințe, să aducă la Hristos pe cei ce locuiau acolo. Se pare că a ajuns şi Episcop de Maastricht (Olanda), însă în scurt timp a murit într-una dintre mănăstirile întemeiate de el la Elnon. Un alt mare părinte franc a fost **Sfântul Eligiu** (588-660 d. Hr.), un foarte iscusit fierar din Limoges, care a dobândit prin măiestria sa mare faimă şi mare bogăție. Om nespus de milostiv, el îşi folosea toată averea răscumpărându-i pe cei ce trăiau în robie. Fiind hirotonit episcop de Noyon, sfântul a început să propovăduiască cu râvnă păgânilor din eparhia sa (care trăiau în împrejurimile Ghentului şi ale Antwerpului), izbutind să aducă la Hristos, prin marea lui bunătate, pe mulți dintre sălbaticii germani. Tot aici trebuie să-l amintim şi pe **Sfântul Lambert** (†709 d. Hr.), episcopul oraşului Maastricht, care a fost omorât pentru că l-a mustrat pe rege pentru viața lui nelegiuită, cât şi pe urmaşul şi ucenicul lui, **Sfântul Hubert** (†727 d. Hr.). Amândoi au fost de mare ajutor Sfântului Clement în lucrarea lui de încreştinare a popoarelor păgâne care trăiau în pământurile Țărilor de Jos[43].

Nu putem însă să încheiem această prezentare a sfinților franci fără a vorbi şi despre **Sfântul Leger de Autun** (616-678 d. Hr.). Nepot al episcopului de Poitiers, Sfântul Leger a îmbrățişat de tânăr viața călugărească, însă pentru multele sale daruri a fost chemat la curtea regelui de către **Sfânta Batilda** (†680 d. Hr.), soția lui Clovis al II-lea. Născută în Anglia, Batilda era una dintre acele femei sfinte de care pomeneam înainte, care după moartea soțului ei s-a retras într-o mănăstire, ducând acolo o viață de mare curăție şi sfințenie. Părăsind lumea, Batilda l-a rugat pe Sfântul Leger să-i crească copiii, în viață creştinească, şi episcopul s-a supus rugăminții ei. Ajungând

[43] Despre sfinții care au strălucit în pământurile Țărilor de Jos, v. Hamblenne, Jean, *Saints et saintes de Belgique au premier millenaire,* Institut Saint Jean le Theologien, Bruxelles, 2002

însă la curtea regelui şi văzând decăderea cumplită care domnea acolo, Leger a început să mustre cu asprime, fără a căuta la fața oamenilor, toate nelegiuirile care aveau loc. Pentru aceasta, unul dintre cei mai cruzi oameni de la curte, pe nume Ebroin, care-l prigonise şi pe Sfântul Lambert, l-a prins pe sfântul episcop, l-a închis şi, după ce a poruncit să-i fie scoşi ochii şi tăiate buzele şi limba, l-a omorât mişeleşte.

3. Ne vom îndrepta acum privirile asupra unui alt ținut al Apusului, şi anume asupra Peninsulei Iberice, pe care până acum am lăsat-o deoparte. Şi aceasta, la rândul ei, a trebuit să facă față atacurilor sălbatice ale triburilor germane, dintre care mai întâi au fost suebii, apoi vandalii, iar în cele din urmă, începând cu anul 507 d. Hr., vizigoții. Spre deosebire de Galia şi Germania însă, aceste triburi germane nu erau păgâne, ci primiseră erezia ariană. De aceea, în această perioadă au strălucit în Biserica din Spania[44] mulțimi întregi de sfinți, unii, mucenici care au murit pentru dreapta credință, iar alții, părinți luminați care au izbutit să aducă la Ortodoxie neamurile eretice. Mai întâi vom vorbi despre întoarcerea suebilor, neam germanic care se aşezase în Galicia de astăzi (în partea de nord-vest a peninsulei), şi care a fost adus la dreapta credință prin lucrarea **Sfântului Martin din Braga** (520-580 d. Hr.). Acesta se trăgea din Panonia, dintr-un sat aflat pe malurile Dunării, şi de tânăr a plecat în Țara Sfântă, unde a fost tuns călugăr. Până la urmă a ajuns în Galicia, unde, după ce a fost hirotonit Arhiepiscop de Braga (în Portugalia de astăzi), a început să propovăduiască dreapta credință suebilor arieni. A avut mare dragoste pentru viața călugărească şi de aceea a întemeiat mai multe mănăstiri, traducând totodată în limba latină Patericul. Prin faima sfântului, Braga a ajuns în scurtă vreme centrul duhovnicesc al întregii părți de nord-vest a Iberiei.

De cealaltă parte, începutul întoarcerii vizigoților arieni a fost făcut prin botezul **Sfântului Hermenegild** (†586 d. Hr.), unul dintre fiii regelui vizigot Leovigild. După trecerea sa la Ortodoxie, Hermenegild a fost de îndată dezmoştenit de tatăl lui şi aruncat în închisoare. Când în noaptea de Paşti a aceluiaşi an nu a vrut să se împărtăşească din mâinile unui episcop arian, mama lui vitregă a dat poruncă să fie omorât. Cel prin care

[44] În înțelesul de Iberia. Pe atunci, Spania şi Portugalia, țările din care este alcătuită astăzi Peninsula Iberică, nu existau ca atare.

Hermenegild a primit dreapta credință a fost **Sfântul Leandru de Sevilla** (540-601 d. Hr.), un alt mare părinte al Bisericii Spaniei. Acesta se trăgea, asemenea Sfântului Vasile cel Mare, dintr-o familie sfântă, alături de el găsindu-se în calendarele Bisericii toți cei trei frați ai săi. Leandru era cel mai în vârstă dintre ei, şi pentru darurile lui a fost trimis de tânăr la Constantinopol, unde a legat o prietenie strânsă cu Sfântul Grigorie cel Mare, care se afla şi el atunci acolo. Întorcându-se în Spania, sfântul a fost ales Arhiepiscop de Sevilla şi a început să lucreze neobosit pentru binele păstoriților săi, îndreptând cărțile de slujbă, întrunind două sinoade şi nevoindu-se să aducă la credință neamul vizigot. În munca sa, Leandru a fost ajutat şi de fratele său, **Sfântul Fulgentie**, episcop de Ecija (†633 d. Hr.), şi de sora sa, **Sfânta Florentina** (†636 d. Hr.), care a ajuns stareță la peste o mie de călugărițe. Însă cel mai cunoscut din această familie aleasă a fost **Sfântul Isidor al Sevillei** (560-636 d. Hr.), unul dintre cei mai mari sfinți ai Spaniei. Isidor şi-a primit învățătura de la Sfântul Leandru, căruia i-a urmat în scaunul de arhiepiscop la Sevilla, continuând şi întărind lucrarea fratelui său mai mare. Astfel, sfântul a stârpit de tot erezia ariană, a întrunit mai multe sinoade, dintre care cel mai însemnat la Toledo în 633, a întemeiat peste tot şcoli şi mănăstiri şi a terminat aşa-numita Liturghie mozarabă, care astăzi îi poartă numele. Tot el a scris mulțime nenumărată de cărți, între care şi viețile sfinților, iar pentru aceasta este socotit unul dintre Părinții Bisericii.

Ultimul dintre sfinții Spaniei pe care îi vom pomeni aici este **Sfântul Ildefons de Toledo** (600-667 d. Hr.), unul dintre ucenicii Sfântului Isidor şi nepot al **Sfântului Evghenie de Toledo**. Tuns de tânăr călugăr, Ildefons a ajuns mai întâi stareț la mănăstirea Agli, iar apoi, după moartea unchiului său, episcop în scaunul din Toledo. Având mare dragoste şi evlavie pentru Maica Domnului, sfântul a scris o carte în care apăra pururea-fecioria Preasfintei Născătoare de Dumnezeu[45].

d. Îndepărtarea şi desprinderea Apusului (800-1050 d. Hr.)

Toată această muncă uriaşă de încreştinare şi-a avut însă prețul ei. Într-adevăr, după cum am văzut, păgânii intrați în Biserică, mai ales cei

[45] Despre sfinții Peninsulei iberice, v. Phillips, Andrew, *The Lighted Way*, ed. cit., pp. 257-280

de neam mare, au rămas de multe ori creştini doar cu numele, păstrându-şi neschimbate toate slăbiciunile şi neputinţele lor. În ciuda tuturor strădaniilor unor sfinţi precum Columban, Bonifatie sau alţii, încet-încet în învăţătura Bisericii din acele ţinuturi au început să apară diferite schimbări, care cu timpul au dus la îndepărtarea Apusului de Biserica cea una şi nedespărţită. Deşi noi nu ne vom opri prea mult asupra acestor schimbări, deoarece nu acesta este scopul nostru, va trebui totuşi să vorbim pe scurt şi despre ele, pentru a putea înţelege vieţile sfinţilor care au trăit în această perioadă în Apus.

Astfel, începutul înstrăinării a fost făcut odată cu înscăunarea regelui franco-german Charlemagne (771 d. Hr.), om de o mândrie şi de o cruzime cumplită[46], care vroia să înfăptuiască în apusul Europei un nou Imperiu Roman. Charlemagne nu putea face însă acest lucru atâta vreme cât deja exista un Imperiu Roman Creştin, cel vechi, care îşi avea capitala în oraşul Sfântului Constantin, Roma cea Nouă, Constantinopolul. De aceea, regele franc a căutat mereu să lovească în acest Imperiu şi mai ales în dreapta credinţă mărturisită în el. Pentru a face aceasta, Charlemagne a adunat la curtea sa din Aachen oameni care îi împărtăşeau ideile, oameni pe care i-a pus în fruntea Bisericii din ţinuturile stăpânite de el[47]. După aceasta, regele a întrunit câteva sinoade în care au fost luate mai multe hotărâri împotriva învăţăturilor Bisericii. Astfel, cel mai însemnat dintre ele a fost sinodul ţinut la Frankfurt, în anul 794, unde a fost condamnată cinstirea sfintelor icoane şi hotărârile celui de-al şaptelea Sinod Ecumenic de la Niceea. Lucrul cel mai trist însă a fost că tot la acest sinod, episcopii adunaţi de Charlemagne au schimbat însuşi Crezul Bisericii, adăugând la mărturisirea de credinţă a Părinţilor cunoscutul cuvânt „Filioque”[48].

[46] Dovadă pentru cruzimea sa stă felul în care i-a „încreştinat” pe saxonii păgâni. Începând cu anul 774, regele a pustiit cu mare sălbăticie ţinuturile saxonilor, trecând prin tăişul sabiei pe toţi care nu au vrut să primească botezul creştin (înainte de a pleca la luptă, regele le trimisese vorbă, spunându-le că au de ales între botez şi moarte). În cei 30 de ani de lupte aproape întreg poporul saxon a pierit.

[47] Era vorba mai ales de oameni foarte învăţaţi, care căutau să reînvie felul de a gândi al vechilor filosofi păgâni romani şi greci.

[48] De fapt, este vorba de două cuvinte. „Filioque” înseamnă în limba latină „şi de la Fiul” şi este învăţătura potrivit căreia Duhul Sfânt purcede şi de la Tatăl şi de la Fiul. Această învăţătură, deşi poate părea de mică însemnătate, a fost pricina cea mai de seamă pentru despărţirea apusului de Biserică.

Trebuie însă să spunem că toate aceste schimbări[49] aveau la temelie pricini politice, şi nu duhovniceşti, prin ele Charlemagne căutând să-şi îndreptăţească gândurile sale de întemeiere a unui nou imperiu roman în Apus.

Tocmai de aceea, aceste gânduri nu erau nici pe departe împărtăşite în toată lumea din Apus. Într-adevăr, otrăviţi de ele erau doar cei din jurul curţii lui Charlemagne, în timp ce mulţimea covârşitoare a oamenilor rămăsese pe mai departe credincioasă învăţăturilor Bisericii[50]. Din fericire, după moartea conducătorului franc, gândurile şi dorinţele lui nu şi-au mai găsit împlinire, iar în anii care au urmat s-a izbutit refacerea unităţii de credinţă dintre apus şi răsărit. Astfel, sinodul din anii 879-880 d. Hr. de la Constantinopol, la care a luat parte Sfântul Fotie al Constantinopolului şi trimişii papei Ioan al VIII-lea, a condamnat pe oricine ar fi îndrăznit să schimbe cu ceva Crezul Bisericii[51]. Apoi, în veacul următor, pacea a fost pe deplin restabilită prin căsătoria împăratului german Otto al II-lea, urmaşul lui Charlemagne, cu Teofana, o prinţesă din Constantinopol. Odată cu ea în imperiul german a venit mulţime de preoţi şi călugări greci, prin care s-au reînnodat legăturile dintre Răsărit şi nord-vestul Europei.

---

[49] Au mai fost şi altele, unele mai mici, altele mai mari, pe care însă nu le mai amintim aici.

[50] Schimbările lui Charlemagne nu au fost primite nici la Roma. După ce sinodul de la Aachen din anul 809 a hotărât că Filioque este necesar pentru mântuire, oamenii lui Charlemagne au încercat să-l silească pe credinciosul papă Leon al III-lea să primească schimbarea Crezului. Papa însă s-a împotrivit cu tărie acestui lucru şi a hotărât să bată pe două plăci de argint Crezul ortodox (o placă era scrisă în limba latină şi cealaltă în limba greacă), punând apoi aceste plăci pe uşile Bisericii Sfântul Petru din Roma. Cu toate acestea, într-o încercare de a-l stăpâni pe conducătorul franco-german şi de a-l pune sub ascultare, papa l-a uns pe acesta împărat în anul 800 d. Hr.

[51] Trebuie însă să ne dăm seama că refacerea unităţii de credinţă, chiar şi după sinodul din 879-880 d. Hr., nu a fost deloc un lucru uşor. Iată, de pildă, ce îi scria papa Ioan al VIII-lea Sfântului Fotie despre aceasta: „Cred că Preasfinţia voastră ştie cât de greu este să schimbi de îndată un obicei care s-a înrădăcinat de atâţia ani (Filioque). De aceea credem că cea mai bună tactică este să nu silim pe nimeni să părăsească adăugirea la Crez. Ci mai degrabă trebuie să lucrăm cu înţelepciune şi cumpătare, îndemnându-i încetul cu încetul să se lepede de hulă. Astfel, cei ce spun că noi împărtăşim această părere, nu au dreptate. Au în schimb dreptate cei ce spun că sunt între noi unii care îndrăznesc să rostească Crezul în acest fel. Preasfinţia voastră nu trebuie să vă smintiţi de aceasta, nici să nu mai aveţi părtăşie cu partea sănătoasă a trupului Bisericii noastre. Mai degrabă, trebuie să ne ajutaţi cu putere, dar şi cu blândeţe şi înţelepciune, în încercarea noastră de a-i întoarce pe cei ce s-au depărtat de adevăr." V. Wade, Andre, *Când papii erau ortodocşi*, pe Internet la pagina: http://www.nistea.com/papir.htm

Tocmai de aceea, deşi această perioadă a fost îndeobşte una de mare decădere, în ea au strălucit mulți sfinți cu nimic mai prejos celor de dinainte, sfinți despre care vom vorbi în cele ce urmează. Mai întâi, această a patra perioadă din viața Bisericii din apus a fost încununată cu mulțime de mucenici care au pătimit pentru credința creştină. Mai întâi ne vom opri asupra Iberiei. Aceasta, începând cu anul 711 d. Hr., a ajuns sub stăpânirea arabilor musulmani, care în veacul al IX-lea au dezlănțuit o aspră prigoană împotriva creştinilor. Cu toate că prigoana a lovit întreaga Spanie şi a durat mai bine de două sute de ani, cei mai mulți creştini au murit pentru Hristos în jurul oraşului Cordoba, capitala maurilor[52], între anii 850 şi 859 d. Hr. Ştim mai multe despre patimile acestor mucenici de la un preot pe nume **Evloghie** (†856 d. Hr.), care trăind în Cordoba a scris despre fiecare dintre ei, primind până la urmă şi el cununa muceniciei. Printre cei aproape 50 de mucenici care şi-au vărsat sângele în timpul celor 10 ani de prigoană s-a aflat şi un grec (sau arab) pe nume **Gheorghe**, care era călugăr la mănăstirea Sfântul Sava de lângă Ierusalim. Născut în Betleem, Gheorghe venise în Spania după ajutoare şi a pătimit pentru Hristos împreună cu alți patru creştini în anul 852 d. Hr.[53]

În aceeaşi perioadă, însă în celălalt capăt al Europei, alți nenumărați mucenici pătimeau pentru credința lor în Hristos. Într-adevăr, odată cu sfârşitul veacului al VIII-lea, cete sălbatice de vikingi[54] păgâni, din ce în ce mai numeroase, au început să atace, în căutare de bogății şi de robi, Insulele Britanice, folosindu-se de corăbii iuți şi uşoare. Iar prada cea mai lesne pentru ei erau mănăstirile, care erau cu totul lipsite de apărare, fiind de cele mai multe ori aşezate pe nişte insule retrase sau pe malul marii. Astfel, vreme de mai multe sute de ani, vikingii danezi au jefuit mănăstirile nordului, trecând mulțimi întregi de călugări prin ascuțişul sabiei, deoarece aceştia nu vroiau să se lepede de credința şi de bisericile lor. Poporul englez a încercat să se apere cum a putut de sângeroşii lui duşmani şi încununarea acestei lupte a fost un sfânt foarte iubit şi cinstit în întreaga Anglie, **Sfântul**

[52] După cum erau numiți arabii din Spania.

[53] Pentru mucenicia lor, v. Phillips, Andrew, *St. Eulogius and the Blessing of Cordoba,* pe Internet la pagina: http://www.orthodoxengland.btinternet.co.uk/oecordob.htm

[54] Neam nordic cumplit de crud şi de aprig, vikingii erau împărțiți în trei triburi: danezi, suedezi şi norvegieni. Despre răspândirea lor, v. idem, *The Lighted Way*, ed. cit., pp. 300 sq.

Edmund Mucenicul (841-869 d. Hr.). Ales rege al Angliei de Răsărit la o vârstă foarte tânără, Edmund s-a străduit să-şi apere ţara de atacurile covârşitoare ale năvălitorilor păgâni. Când după mai mulţi ani de luptă, mica lui oştire a ajuns înconjurată de danezi, Edmund s-a predat pentru a-şi scăpa ostaşii de la moarte. În timp ce se ruga într-o biserică, păgânii l-au prins şi, după ce l-au chinuit cumplit, l-au legat de un copac şi au început să tragă cu săgeţi în el. Ultimele cuvinte ale mucenicului, socotit în vechime ocrotitorul Angliei, au fost: „Iisuse, Iisuse!”[55].

Însă jertfa Sfântului Edmund şi a tuturor celorlalţi mucenici nu a rămas fără roadă. Astfel, în mai puţin de 100 de ani, aceiaşi danezi care înainte fuseseră prigonitori şi chinuitori, aveau să se întoarcă, cu pocăinţă, prin lucrarea mai multor propovăduitori luminaţi de Dumnezeu, la credinţa creştină. Dintre aceşti propovăduitori, cel mai însemnat a fost **Sfântul Ansgar** (801-865 d. Hr.), episcop de Hamburg şi Bremen, care a fost numit „Apostolul nordului.” Născut în apropiere de Amiens (în Franţa), Ansgar a intrat de tânăr într-o mănăstire din Saxonia, de unde a fost luat de regele Harold al Danemarcei pentru a-i încreştina pe păgânii danezi. Din Hamburg, oraşul în care se aşezase, sfântul a dus o muncă neobosită pentru răspândirea credinţei în rândul vikingilor, ajungând până în Suedia şi Norvegia[56]. De această din urmă ţară se leagă numele unui alt mare sfânt, regele **Olaf al Norvegiei** (995-1030 d. Hr.). Deşi la început a fost pirat, Olaf, văzând răbdarea şi neînfricarea creştinilor în faţa morţii, a hotărât să primească credinţa creştină. Fiind botezat la Rouen, sfântul s-a întors în Norvegia şi a urcat pe tron. A avut mare râvnă pentru luminarea poporului său, aducând nenumăraţi propovăduitori din Anglia, zidind peste tot biserici şi distrugând capiştile idoleşti. Până la urmă, a primit moarte de mucenic din mâna păgânilor care-l urau groaznic. Printre propovăduitorii aduşi de Olaf din Anglia a fost şi **Sfântul Sigfrid**, episcop de Växjö (†1045 d. Hr.), care l-a botezat pe regele Suediei, împreună cu toată familia lui. Printre copiii regelui se afla şi o fetiţă pe nume Ingegerde, Irina

[55] V. mai jos viaţa Sfântului Edmund, pp. 295 sq.

[56] Despre Sfântul Ansgar, v. viaţa lui, scrisă de Episcopul Rimbert, în Charles H. Robinson, *Anskar, The Apostle of the North, 801-865,* London, SPCK, 1921, pe Internet la: http://www.fordham.edu/halsall/basis/anskar.html

după botez, care s-a căsătorit cu un prinț din familia domnitoare a Rusiei, Iaroslav de Novgorod, şi care a avut 12 copii, dintre care unul este cinstit ca sfânt. După moartea soțului ei, Irina s-a retras într-o mănăstire, unde a primit numele de Ana. Ducând o viață de mare înfrânare, ea a ajuns să fie cunoscută ca **Sfânta Ana a Novgorodului** (†1056 d. Hr.). De altfel, trebuie să spunem că între vikingi şi ruşi au fost la început nişte legături foarte strânse, dovadă pentru aceasta stând numele primilor conducători creştini ai ruşilor, Sfânta Helga (în rusă Olga) şi Sfântul Waldemar (în rusă Vladimir), care se trăgeau din familiile domnitoare ale vikingilor. Tot astfel, primii mucenici ai Rusiei sunt socotiți a fi **Sfinţii Teodor Varangul** (adică „Vikingul") şi **Ioan**, fiul lui (†984 d. Hr.).

Din păcate, tânăra credință creştină sădită în părțile nordului nu a mai avut timp să dea roade adevărate. Aceasta s-a întâmplat din pricina tristei rupturi a apusului, asupra căreia nu vom mai stărui aici (oricum lucrurile sunt îndeobşte cunoscute). Vom spune totuşi că pricina acestei rupturi, care, după cum am văzut, a început odată cu Charlemagne, a fost aceea că, deşi țelurile politice ale împăratului german pieriseră odată cu el, duhul ideilor lui s-a păstrat pe mai departe, oarecum ascuns, în rândul păturii conducătoare franco-germane. Până la urmă, acest duh a ajuns să stăpânească în însăşi Biserica din apus, prin urcarea pe scaunul Romei a primilor papi germani[57], care au adus cu ei toate schimbările şi dorințele de putere de la curtea franco-germană. Aceste schimbări au dus, în cele din urmă, la trista despărțire din anul 1054[58]. Despre aceasta, un părinte român luminat de Duhul Sfânt, Părintele Dionisie Ignat, trăitor în Sfântul Munte Athos vreme de 79 de ani, spunea: „Apusul a fost împreună cu ortodocşii la toate cele şapte sfinte Soboare Ecumenice, care au discutat toate eresurile, şi au făcut Biserica curată-curată. După aceea s-au despărțit. Dar de ce? Şi unul e vinovat, şi celălalt e vinovat, şi amândoi sunt vinovați. Fiindcă n-au avut harul Sfântului Duh între

[57] Aceasta s-a petrecut în jurul anului 1000 d. Hr.

[58] Trebuie însă să ținem seama de faptul că ruptura a avut loc treptat, şi deci 1054 nu este data fixă a despărțirii. Astfel, unele ținuturi din Apus au continuat să mărturisească dreapta credință mult după acest an. De pildă, partea de sud a Italiei, numită Calabria, locuită mai ales de greci, a rodit sfinți până prin veacul al XIII-lea. Dintre aceştia pomenim pe **Sfântul Vartolomeu din Rossano** (†1065 d. Hr.), **Sfântul Luca Gramaticul** (sec. XI d. Hr.) sau pe **Sfântul Ioan Secerătorul** (†1129 d. Hr.).

dânşii, ci au avut, conducătorii, şi unii, şi alții, egoismul, patima aceasta: Eu!... Eu!... Eu!... De aceea, s-a depărtat harul Sfântului Duh de la ei, [...] şi uite... s-au despărțit. Măcar, cel puțin, ortodocşii au rămas tot ortodocşi[59]. [...] Pe când, dacă erau uniți, erau o putere titanică creştinească, ortodoxă. Nu putea vrăjmaşul să ne întoarcă la cele rele."[60]

3.Sfinţii Apusului astăzi

„Trăind [noi] împrăştiați în țări unde în vechime s-au ostenit şi s-au proslăvit, prin suferințele lor sau prin alte nevoințe, sfinți bineplăcuți lui Dumnezeu, cinstiți din vechime de Biserica Ortodoxă a lui Hristos, se cade ca şi noi să-i cinstim cum se cuvine şi să alergăm la ajutorul lor, fără a ne răci, în acelaşi timp, nici față de sfinții cuvioşi ai lui Dumnezeu la care alergam şi înainte în rugăciune."[61]

Acestea sunt cuvintele unui sfânt rus al veacului trecut, care a fost mai întâi episcop la Shanghai, apoi la Paris, apoi la Bruxelles, iar în cele din urmă la San Francisco. Numele sfântului era Ioan, şi el a trimis aceste cuvinte tuturor credincioşilor ortodocşi pe care îi avea în păstorire. Dintre aceşti credincioşi, cei mai mulți erau de neam rus şi trăiau în partea de apus a Europei, ajunşi acolo în urma marilor emigrări pricinuite de prigoana comunistă a veacului trecut. Pe ei, Sfântul Ioan îi îndemna să aducă cinstire tuturor sfinților pe care îi găsiseră în pribegia lor, sfinți care trăiseră în vechime în pământurile din apusul Europei. Iar mărturia Sfântului Ioan despre acest lucru este una de o însemnătate deosebită, deoarece el poate fi cu adevărat socotit drept cel din urmă dintre sfinții Apusului şi adevăratul lor urmaş. De aceea, ne vom opri puțin asupra vieții acestui mare sfânt pe care Dumnezeu l-a ridicat în părțile Apusului în vremurile noastre.[62]

---

[59] Cuvântul „ortodoxie" înseamnă în limba greacă „dreaptă slăvire," „dreaptă credință".
[60] Convorbire purtată cu Părintele Dionisie în data de 6 august 2003, la chilia „Sfântul Gheorghe" Colciu, Sfântul Munte Athos.
[61] Sfântul Ioan Maximovici, *op. cit.*, p. 261
[62] Bineînțeles că în Apus au trăit credincioşi ortodocşi încă dinainte de revoluția din 1917, şi nu doar ruşi, ci şi greci, sârbi, români şi de alte neamuri. Apoi, la fel, în tot cursul veacului trecut mulțimi întregi de credincioşi ortodocşi, de toate neamurile, au plecat înspre Apus.

a. Sfântul Ioan (Maximovici) și sfinții Apusului

Născut în anul 1896 în partea de sud a Rusiei, în ținutul Harkov din Ucraina de astăzi, Sfântul Ioan (care a primit la botez numele de Mihail) se trăgea dintr-o familie de neam mare, numită Maximovici, familie care era vestită pretutindeni pentru bogăția, dar și pentru credința ei[63]. În anul 1921, prigoana comunistă l-a silit pe tânărul Mihail să fugă, împreună cu familia sa, la Belgrad, unde peste puțini ani a fost tuns călugăr, primind numele de Ioan și fiind hirotonit apoi diacon și preot. A ajuns profesor la Seminarul din Bitolia (în Macedonia), unde l-a cunoscut pe marele sfânt sârb Nicolae Velimirovici. Fiind de o înfrânare nemaipomenită (nu dormea decât una-două ore pe noapte și niciodată în pat, mânca o dată pe zi după apusul soarelui), Sfântul Ioan era o lumină pentru toți cei din jur, și de aceea în anul 1934 a fost hirotonit episcop și trimis să păstorească turma de credincioși din Shanghai (China). Aici s-au făcut vădite toate darurile cu care Dumnezeu îl înzestrase pe alesul Său. Având să-și conducă turma în timpul anilor grei ai războiului, sfântul mângâia pe toți prin iubirea sa fără margini. Mai ales, avea mare dragoste pentru copiii părăsiți sau fără părinți, pentru care întemeiase un orfelinat în Shanghai. Colinda mereu străzile acelui oraș, adeseori desculț (își dăduse papucii vreunui sărac), căutând copii amărâți pe care să-i adăpostească. Primise încă de atunci darul facerii de minuni, cu care tămăduia pe mulți de bolile lor sufletești și trupești. Pentru toate aceste virtuți, Dumnezeu a rânduit ca alesul Său să strălucească în întreaga lume, și astfel Sfântul Ioan a ajuns mai întâi episcop al credincioșilor din apusul Europei, la Paris și la Bruxelles, iar apoi episcop al celor din apusul Americii, la San Francisco. În toată viața sa, omul lui Dumnezeu a fost însuflețit de o dragoste nețărmurită față de toată lumea, încât îi primea în inima sa largă pe toți câți îi era dat să întâlnească, fie că erau ruși sau greci, sârbi sau chinezi, francezi sau englezi, americani sau de orice alt neam. Pentru el, toți erau copiii lui Dumnezeu, și pentru toți Mântuitorul Hristos primise moarte pe cruce.

Singura pricină pentru care noi ne-am oprit aici doar asupra diasporei ruse de după 1917 a fost faptul că anume din rândul ei s-a ridicat acest mare plăcut al lui Dumnezeu.

[63] Unul dintre strămoșii lui Mihail fusese Sfântul Ioan din Tobolsk, cunoscut episcop din veacul al XVIII-lea, care propovăduise dreapta credință păgânilor siberieni și chinezi.

Dar să vedem acum în ce fel se leagă numele Sfântului Ioan de cinstirea sfinților Apusului. Mai întâi trebuie spus că ajungând episcop în Apus, omul lui Dumnezeu nu s-a mărginit să se îngrijească doar de ruşii săi, ci şi de popoarele printre care se aflau răspândiți aceştia. Astfel, încă din 1938 Sfântul Ioan spunea sinodului Bisericii Ruse din afara Rusiei următoarele: „Pedepsind poporul rus [prin comunism], Dumnezeu îi arată în acelaşi timp acestuia calea spre mântuire, făcându-l propovăduitor al Ortodoxiei în lumea întreagă.”[64] De aceea, sfântul a ajutat neobosit, în orice fel putea, pe toți apusenii care se întorceau la dreapta credință. De pildă, prin lucrarea şi binecuvântarea lui, Olanda a fost cea dintâi țară din Apus care a avut toate slujbele Bisericii traduse în limba ei națională.

Şi tot din strădaniile sfântului episcop pentru întărirea credinței ortodoxe în Apus face parte şi cinstirea sfinților care au trăit în vechime în părțile Apusului. Astfel, omul lui Dumnezeu îi îndemna pe toți credincioşii să alerge la locurile în care odihnesc trupurile acestor sfinți şi să le ceară cu credință ajutorul, ca unora care dobândiseră îndrăznire înaintea tronului lui Dumnezeu. La acelaşi sinod din 1938, sfântul spunea: „În diferite locuri ale vechii Galii – Franța de astăzi – şi în alte țări ale Europei Apusene, s-au păstrat până astăzi sfintele oseminte ale mucenicilor primelor veacuri şi ale celor următoare, care au fost mărturisitori ai credinței ortodoxe. Îi chemăm pe părinții slujitori ai Bisericii să-i pomenească la dumnezeieştile slujbe […] pe cuvioşii lui Dumnezeu, care sunt ocrotitorii locului sau ai țării unde se desfăşoară slujba.”[65] Apoi, la sinodul din anul 1952 al Bisericii Ruse din afara Rusiei, sinod condus de Sfântul Ioan, s-a luat hotărârea ca toți credincioşii ortodocşi să aducă cinstire sfinților care au strălucit în părțile Apusului: „Găsind în diaspora noastră propovăduitori şi asceți din vechime, ale căror nume nu ne erau cunoscute, Îl proslăvim pe Domnul, minunat întru sfinții Lui, şi îi cinstim pe cei care au bineplăcut Lui, lăudând suferințele şi nevoințele lor ascetice şi rugându-i să ne fie mijlocitori pe lângă Dumnezeu.”[66] Lucrând neobosit, Sfântul Ioan s-a străduit să-i facă

---

[64] Sfântul Ioan Maximovici, *op. cit.*, p. 126

[65] Ibidem, p. 261

[66] Rose, Seraphim şi Podmoşenski, Gherman, *100 de minuni ale Fericitului Ioan Maximovici*, Sophia, Bucureşti, 2003, p. 83. Sinodul din 1952 a luat hotărârea cinstirii sfinților Apusului în urma raportului înaintat de Sfântul Ioan, în care acesta arăta pe scurt viața şi nevoințele câtorva astfel de sfinți.

cunoscuți pretutindeni pe acești sfinți din apus și viețile lor. El însuși a adunat de oriunde a putut mărturii despre viețile, icoanele și slujbele lor. „Mergea la bisericile în care le erau adăpostite moaștele, săvârșea slujbe în cinstea lor și îi ruga pe preoții ortodocși să facă asemenea. Către sfârșitul vieții sale, cunoștințele lui despre sfinți, atât răsăriteni cât și apuseni, păreau să fie fără sfârșit."[67] Iar după moartea omului lui Dumnezeu, care a avut loc în anul 1966, strădaniile lui au fost duse mai departe de către nenumărații săi ucenici. Astfel, unul dintre aceștia, Părintele Serafim Rose, spunea: „Arhiepiscopul de fericită pomenire Ioan Maximovici a dăruit ca testament creștinilor ortodocși din Apus dragostea sa pentru sfinții ținuturilor apusene."[68]

b. Nevoia cinstirii sfinților Apusului

Dar să vedem acum care sunt pricinile pentru care Sfântul Ioan s-a îngrijit atât de mult de cinstirea sfinților Apusului. Mai întâi, vom spune că orice credincios ortodox trebuie să-i cinstească pe acei sfinți care au trăit în țara lui, în pământul lui, în locul în care el trăiește. Aceasta, deoarece deși toți sfinții sunt locuitori ai patriei celei cerești, ei au avut și o patrie pământească, un loc în care Dumnezeu a rânduit să trăiască, loc pe care l-au luminat și l-au iubit și căruia i-au purtat de grijă. Și pentru aceasta, deși sfinții sunt rugători pentru lumea întreagă, ei se roagă mai ales pentru acele pământuri de care au fost legați în timpul vieții. Tot la fel stau lucrurile și cu sfinții Apusului, care mijlocesc înaintea tronului lui Dumnezeu îndeosebi pentru locurile în care au strălucit. De aceea îi îndemna Sfântul Ioan cu atâta stăruință pe

---

[67] Christensen, Damascene, *Not of this World. The Life and Teaching of Fr. Seraphim Rose*, Fr. Seraphim Rose Foundation, 1993, p. 299.

[68] Sfântul Grigorie de Tours, *op. cit.*, p. 29. Părintele Serafim Rose, el însuși om luminat de Dumnezeu, a fost un adevărat urmaș al Sfântului Ioan. La îndemnul și binecuvântarea sfântului arhiepiscop, Părintele Serafim a întemeiat, împreună cu un alt părinte, Frăția ortodoxă a Sfântului Gherman din Alaska, frăție care a ostenit foarte mult pentru cunoașterea și cinstirea sfinților Apusului. Părintele Serafim, care era de neam american, întors la dreapta credință, a vrut chiar să scrie o carte despre acești sfinți, dar nu a mai apucat să o termine din pricina morții lui timpurii. Totuși, lucrările sale despre sfinții Apusului au fost adunate într-o singură lucrare după moartea lui și tipărite alături de traducerea cărții Sfântului Grigorie de Tours, *Vita Patrum*, despre care am vorbit și mai înainte (v. nota 30, pp. 22-23).

credincioşii ortodocşi trăitori în Apus să alerge la sfinţii care se află în apropierea lor şi să le ceară ajutorul în rugăciune.

Aceasta, cu atât mai mult cu cât printre ortodocşi se aflau şi credincioşi de neam apusean care se întorseseră, prin rânduiala lui Dumnezeu, la dreapta credinţă. Sfântul Ioan le purta acestora o grijă deosebită. „Biserica lui Hristos," spunea el într-o cuvântare rostită credincioşilor ortodocşi francezi, „nu a fost întemeiată pentru un singur popor, pentru un singur pământ, ci pentru întreaga lume. Fiecare om, fiecare popor, fiecare pământ este chemat la credinţa în adevăratul Dumnezeu."[69] Dar fiecare popor are felul lui de a fi, şi de aceea Sfântul Ioan se străduia să reîntemeieze dreapta credinţă în Apus, potrivit cu trăsăturile şi însuşirile popoarelor la care fusese trimis propovăduitor.[70] Şi tocmai de aceea luptă omul lui Dumnezeu pentru cinstirea sfinţilor care au strălucit în Apus, deoarece în ei popoarele Apusului puteau să-şi găsească adevăratele lor rădăcini creştine şi adevăratul lor fel de a fi. Iată cum îşi continua el cuvântarea către credincioşii francezi: „Încă din timpurile apostolice, credinţa ortodoxă a lui Hristos a fost propovăduită în Galia, în ceea ce este acum Franţa. Bisericii Ortodoxe îi aparţinea Sfântul Martin din Tours, şi acelaşi lucru este adevărat şi pentru marele Sfânt Ioan Casian – întemeietorul mănăstirii de lângă Marsilia, unde pentru mulţi ani a dat pildă de viaţă ascetică –, cât şi pentru Sfântul Gherman al Parisului şi pentru Sfânta Genevieva, împreună cu mulţi-mulţi alţii. De aceea, credinţa ortodoxă nu este o credinţă străină poporului francez. Ea este credinţa lui, mărturisită aici în Franţa din vechime, de către strămoşii lui; este credinţa părinţilor lui."

Şi cine alţii sunt părinţii Apusului, dacă nu sfinţii lui, sfinţi care au mărturisit până la sânge dreapta credinţă, şi care se roagă până azi

[69] Sfântul Siluan Atonitul, cunoscutul părinte rus din veacul trecut, spunea în rugăciunea sa: „Mă rog Ţie, Milostive Doamne, ca toate popoarele pământului să Te cunoască pe Tine prin Duhul Sfânt." Sfântul Siluan Atonitul, *Între iadul deznădejdii şi iadul smereniei*, Ed. Deisis, Sibiu, 2000, p. 45. Cuvântarea Sfântului Ioan Maximovici poate fi găsită pe Internet (în limba engleză), la pagina http://www.orthodoxengland.btinternet.co.uk/oefranc2.htm

[70] De altfel, aceasta este bogăţia cea mare a Bisericii Ortodoxe, şi una dintre însuşirile ei de temelie, faptul că în ea sunt unite într-o singură credinţă şi într-un singur Duh mulţime de popoare, fiecare păstrându-şi însă felul lui de a fi şi de a trăi credinţa. Iar acest fel de a fi al fiecărui popor poate fi văzut cel mai bine în sfinţii lui, sfinţi care sunt cele mai alese şi mai curate roade răsărite din el, jertfa cea binemirositoare pe care acel popor o aduce lui Dumnezeu. Într-adevăr, în sfinţi toate însuşirile, toate trăsăturile bune ale unui popor ies la iveală şi se întăresc, în timp ce toate slăbiciunile şi neputinţele lui sunt biruite.

pentru pământurile în care s-au preaslăvit? De aceea îi şi iubea Sfântul Ioan cu tărie, deoarece ştia că pentru rugăciunile lor, dreapta credință poate să renască în pământurile Apusului. „Este dorința noastră sinceră şi arzătoare", spunea el în încheierea cuvântării sale, „să vedem credința ortodoxă reîntemeiată pe pământul Franței, într-un chip potrivit sufletului francez, să o vedem devenind din nou credința strămoşească a poporului ei, după cum a rămas pentru ruşi, greci, sârbi, potrivit cu felul de a fi deosebit al fiecăruia dintre aceste popoare... Fie ca Franța ortodoxă să renască şi fie ca binecuvântarea lui Dumnezeu să fie asupra ei!"[71]

Astfel, sfinții Apusului au mai întâi o mare însemnătate pentru aşezarea unei temelii sănătoase dreptei credințe în părțile din Apus. Însă pe lângă aceasta, credem că cinstirea lor are nu mică însemnătate şi pentru credincioşii din Răsărit. Mai întâi, noi ar trebui să-i cinstim pe sfinții Apusului pentru simplul fapt că putem face aceasta. Într-adevăr, rânduiala lui Dumnezeu a făcut ca în vremurile noastre, prin nenumăratele înlesniri şi descoperiri ale tehnicii, să putem dobândi cunoştințe despre viețile unor sfinți care au trăit în cele mai îndepărtate locuri şi timpuri, şi chiar să putem răspândi aceste cunoştințe pretutindeni. Tocmai de aceea, este un dar al lui Dumnezeu faptul că noi am aflat despre sfinții Apusului, dar pe care suntem chemați nu doar să-l folosim, ci şi să-l înmulțim şi să-l dăm mai departe.[72]

Dar, credem noi, mai este o pricină pentru care avem datoria să-i cinstim pe sfinții care au strălucit în Apus. După cum vedem, lumea de astăzi se conduce aproape în întregime după ideile şi felul de a gândi care au apărut în Apus după îndepărtarea şi desprinderea lui de

---

[71] Tot la fel vorbea şi Părintele Dionisie Ignat, de care am pomenit mai înainte. Fiind întrebat despre faptul că unii dintre credincioşii apuseni întorşi la dreapta credință îi cinstesc pe sfinții care au trăit acolo în vechime, el a spus: „Vezi cum harul Duhului Sfânt îi luminează ca să se întoarcă acolo de unde au plecat?" Şi iarăşi, acelaşi lucru îl credea şi Părintele Serafim Rose. Iată ce ne spune unul dintre ucenicii lui: „[Părintele Serafim] credea că dacă e ca Ortodoxia să-şi înfigă cu adevărat rădăcini adânci în Apus în vremurile noastre, atunci acest lucru va putea fi făcut doar dacă ne vom „recâştiga" trecutul pierdut al Apusului ortodox şi dacă îl vom integra deplin în trăirea Răsăritului ortodox de după schismă." V. Christensen, Damascene, *op. cit.*, p. 675.

[72] Aceasta cu atât mai mult cu cât înlesnirile şi descoperirile tehnice sunt folosite mai ales pentru a-i face cunoscuți pretutindeni pe „idolii" lumii de astăzi (cântăreți, actori, sportivi şi alții).

Biserica Ortodoxă. Acest fel de a gândi şi de a trăi, care stăpâneşte astăzi pretutindeni, nu este doar unul fără Hristos, ci este chiar împotriva Lui[73], şi de aceea el ameninţă însăşi dreapta credinţă, păstrată în Răsărit cu atâtea jertfe de-a lungul veacurilor. Iar noi credem că leacul împotriva acestei ameninţări se găseşte tocmai în cinstirea sfinţilor Apusului. „Este convingerea mea,” spunea Părintele Andrew Phillips, „că, căutând rădăcinile comune ale Europei, sau izvoarele ei, vom găsi cărări, sau căi, de a ieşi din criza de acum a Europei.”[74] Dacă e adevărat, dacă din Apus vine această luptă împotriva învăţăturilor Bisericii, atunci cu atât mai mult cei care vor să ducă o viaţă creştinească trebuie să se folosească de rădăcinile creştine ale Apusului, care sunt aceleaşi cu cele ale Răsăritului, pentru a se putea împotrivi valului de necredinţă şi de depărtare de la poruncile lui Dumnezeu. Cinstindu-i pe sfinţii care au strălucit în Apus, noi stăm pe calea de mijloc, calea împărătească a Părinţilor: ne împotrivim lucrurilor rele ale Apusului, dar le primim pe cele bune; ne împotrivim necredinţei şi păcatului, dar primim sfinţenia şi dreptatea; ne împotrivim duhului lumii acesteia, dar primim Duhul lui Dumnezeu; ne împotrivim, în sfârşit, idolilor, dar îi primim pe sfinţi. Căci, în cuvintele aceluiaşi Părinte Andrew, „cine altcineva să-i cinstească pe sfinţi, dacă nu noi?”

c. Cinstirea sfinţilor Apusului astăzi

Odată cu strădaniile Sfântului Ioan, printre credincioşii ortodocşi din Apus a apărut, aşa cum am văzut, o mişcare de a-i cunoaşte şi de a-i

---

[73] Nu vom mai stărui asupra tuturor acestor lucruri, care sunt şi aşa cunoscute. Este vorba mai ales despre viaţa care se mulţumeşte cu împlinirea poftelor trupeşti şi despre toate urmările ei: egoism, necredinţă, desfrânare, deznădejde şi multe altele. Lesne se poate vedea că, pierzându-şi credinţa, popoarele se întorc astăzi la întunericul păgânătăţii din care sfinţii le-au ridicat.

[74] Phillips, Andrew, *Holy Europe and Anti-Europe*, în *Orthodox England*, vol. 8, nr. 3, Felixstowe, Suffolk, 2005, p. 6 Este vorba despre o cuvântare ţinută de Părintele Andrew la Londra, în care vorbeşte despre temeliile şi rădăcinile creştine ale Europei. Poate că această cuvântare ar trebui citită şi de către conducătorii de acum ai Europei, care în constituţia lor a Uniunii Europene vor să treacă în întregime cu vederea aceste temelii creştine pe care s-a zidit Europa. De altfel, cinstirea sfinţilor Apusului este cu atât mai însemnată astăzi, când se vorbeşte atât de mult de „intrarea” noastră în Europa. Europa sfinţilor, Europa Bisericii lui Hristos, aceasta este adevărata Europă. Cea în care se vrea intrarea noastră acum este, după cuvintele Părintelui Andrew, o „Anti-Europă.”

cinsti pe sfinții Apusului. Mişcarea aceasta a trebuit însă să cerceteze foarte atent viețile sfinților care au trăit în Apus înainte de desprinderea lui, deoarece nu toți care sunt socotiți astăzi printre neortodocşi ca fiind sfinți, pot fi cinstiți ca atare în Biserica Ortodoxă. Astfel, Sfântul Ioan spunea: „A fost nevoie să se stabilească cine anume dintre cei cinstiți aici [în Apus] ca stâlpi şi luminători ai credinței îşi merită cu adevărat numele. Această lucrare nu putea fi lăsată pe seama unor cercetători individuali, ci constituia o datorie a eparhiei şi aceasta era cea care trebuia să o ducă la îndeplinire."[75] De aceea, la început a fost nevoie de adunarea mai multor sinoade, pentru a hotărî în cazul fiecărui sfânt în parte, dacă a fost sau nu mărturisitor al dreptei credințe. Astăzi, îndeobşte, este de ajuns simpla binecuvântare a episcopului eparhiei pentru cinstirea unui anumit sfânt, deoarece, după cum spunea tot Sfântul Ioan: „Deciziile […] cu privire la cinstirea sfinților din Apus nu sunt nicidecum un act de canonizare a lor, ci o hotărâre prin care un anumit nevoitor, care a fost cinstit ca sfânt până la desprinderea Apusului, este cinstit ca sfânt de Biserica Ortodoxă."[76] Astfel, cu binecuvântarea episcopilor au fost zugrăvite icoane cu chipurile sfinților, le-au fost scrise slujbe şi acatiste, şi chiar au fost sfințite biserici în cinstea lor. O mare binecuvântare a lui Dumnezeu a fost dăruirea moaştelor **Sfântului Edward Mucenicul** (†978 d. Hr.) unei mănăstiri ortodoxe din Anglia, unde sunt cinstite după cuviință.

Ne vom strădui să arătăm acum, pe scurt, care sunt criteriile după care pot fi recunoscuți sfinții care au mărturisit dreapta credință în Apus. Mai întâi, vom spune că anul 1054, deşi de mare însemnătate pentru scopul nostru, nu poate fi nicidecum socotit ca data fixă a despărțirii Apusului de Biserica Ortodoxă. După cum am văzut, despărțirea a avut loc treptat, pe tot cursul veacului al XI-lea, avându-şi însă semințele şi începuturile cu mult mai devreme, încă de la sfârşitul veacului al VIII-lea, odată cu domnia lui Charlemagne (764-814 d. Hr.). De aceea, cei ce pot fi cinstiți fără nici o îndoială ca sfinți ai

---

[75] Sfântul Ioan Maximovici, *op. cit.*, p. 212.

[76] Ibidem, p. 212. Adică este vorba despre simpla recunoaştere în celelalte Biserici Ortodoxe a cinstirii pe care Patriarhia-soră a Apusului de dinainte de despărțire o aducea unui anumit sfânt.

Apusului sunt mai întâi cei cinstiți ca atare înainte de jumătatea veacului al VIII-lea. După această perioadă însă, viețile celor socotiți sfinți trebuie atent cercetate, pentru a se vedea dacă nu cumva au fost părtaşi ideilor de la curtea împăratului franco-german şi dacă nu au luptat făţiş împotriva dreptei credințe, făcându-se răspânditori şi propovăduitori ai schimbărilor apărute în timpul lui Charlemagne[77].

„Biserica Ortodoxă îi recunoaşte ca sfinți ai Apusului," spunea Părintele Andrew Phillips, „pe toți cei care au fost cinstiți ca sfinți înainte de mijlocul veacului al VIII-lea, fie local în Apusul Europei, fie în întreaga lume ortodoxă. După această perioadă, când Charlemagne a venit la putere în 764, şi până în 1054, data oficială a despărțirii creştinătății apusene de Biserica Ortodoxă, trebuie să cercetăm foarte atent viețile celor care sunt numiți sfinți pentru a vedea dacă nu sunt semne în ele de împotrivire la credința creştină ortodoxă. Dacă ei au fost împotriva creştinătății ortodoxe, atunci în mod vădit nu pot fi cinstiți ca sfinți."[78] Îndeobşte vorbind, asupra sfinților care au trăit în afara ținuturile stăpânite de Charlemagne (Italia de sud, Iberia, Insulele Britanice, Scandinavia şi altele), atârnă puține îndoieli, deoarece aceste ținuturi au rămas vreme îndelungată credincioase învățăturilor Bisericii. Pe de altă parte însă, lucrurile sunt mai puțin limpezi în ceea ce priveşte pământurile care s-au aflat sub conducerea împăratului franco-german, adică Germania şi Franța, unde este destul de greu de ştiut cine a primit schimbările şi cine a luptat împotriva lor. De aceea, mai ales pentru cinstirea sfinților din aceste ținuturi, trebuie binecuvântarea episcopului locului, după cum a fost cea dată de Sfântul Ioan şi de sinodul Bisericii Ruse din afara Rusiei în legătură cu cinstirea Sfântului Ansgar, episcopul Hamburgului şi încreştinătorul Nordului[79].

---

[77] Ne gândim mai ales la „Filioque", dar şi la toate celelalte.

[78] Phillips, Andrew, *Ten thousand Western Saints proclaim the Orthodox Faith,* lucrare care se găseşte pe Internet, la pagina http://www.orthodoxengland.btinternet.co.uk/oe10000.htm

[79] V. mai sus, p. 36. Despre faptul că şi după Charlemagne, sfinții proslăviți în Apus nu sunt cu nimic mai prejos celor de dinainte, Sfântul Ioan spune: „Preasfințitul Ansgar nu a slujit scopurilor politice, ci lui Hristos, şi pecetea apostolatului său sunt țările aduse prin el la Hristos. Ruptura lor ulterioară [de la dreapta credință] nu-i micşorează lucrarea, după cum truda Sfântului Metodie [încreştinătorul slavilor] nu e împuținată de ruptura, pentru multe veacuri, a Moraviei şi a Panoniei." Sfântul Ioan Maximovici, *op. cit.*, p. 222

4.Concluzie

„Vrând, precum se cuvine, să-i slăveşti pe sfinții din vechime ai Apusului, ai pământurilor care căzuseră de la adevăr, o, iubitorule al sfinților Răsăritului şi Apusului, ai reînnoit cinstirea lor în Biserica Dreptslăvitoare. Iar astăzi te şi rogi în ceruri împreună cu ei, pentru noi, cei ce cântăm pe pământ: Aliluia!"[80]

Poate că niciodată nu a fost mai multă nevoie de sfințenie decât în vremurile noastre, când lumea pare că se îndepărtează din ce în ce mai mult de adevăratul Dumnezeu. De aceea, cei credincioşi trebuie să se înarmeze acum cu ajutor din toate părțile, pentru a putea înfrunta ispitele lumii de azi şi pentru a-şi putea păstra neştirbită credința. Şi poate că tocmai pentru aceasta ne-a descoperit Dumnezeu atâția sfinți în vremurile noastre, pentru ca să avem cât mai mulți mijlocitori la care să alergăm după ajutor în greutățile şi nevoile care ne luptă. Iar printre aceşti mulți mijlocitori, la loc de cinste stau şi sfinții Apusului, care se roagă cu lacrimi înaintea lui Dumnezeu pentru mântuirea noastră şi a întregii lumi. De aceea, noi am încercat să arătăm cât de mari ajutători avem în aceşti sfinți şi cât de minunate vieți au dus ei. Şi am vrut să facem aceasta, anume pentru a-i însufleți pe credincioşi în a le cere fără şovăială ajutorul şi în a-i slăvi după cum se cuvine[81] .

Vom încheia aşadar lucrarea noastră cu cuvintele aceluiaşi mare om al lui Dumnezeu, cel prin care au fost descoperiți sfinții din vechime ai Apusului, şi cel care este şi ultimul dintre ei, Sfântul Ioan, Făcătorul de minuni, care spunea: „În colțuri diferite ale lumii drepții lui Hristos au lucrat pentru Singurul Dumnezeu, au umblat într-un singur duh şi sunt împreună proslăviți de El. Valul revoluțiilor şi al reformelor le-a distrus moaştele în Apus[82], la fel cum, ajungând până în patria noastră

---

[80] Condacul al VII-lea din Acatistul Sfântului Ioan, Făcătorul de minuni, scris de Părintele Serafim Rose cu treizeci de ani înainte de canonizarea sfântului.

[81] Dacă am izbutit, slavă lui Dumnezeu şi sfinților Săi, deoarece lor li se datorează toate lucrurile bune. Iar cele rele, din neputința noastră sunt.

[82] Este vorba mai ales despre reforma protestantă şi despre Revoluția franceză, prin care s-au pierdut nenumărate dintre moaştele sfinților din Apus.

[Rusia], s-a atins profanator şi de sfinţii ruşi[83]. Acest val a încercat să le nimicească amintirea, la fel cum şi Iulian Apostatul ardea sfintele moaşte ale cuvioşilor. **Dar ei strălucesc în Biserica cerească, iar noi trebuie să le slăvim şi mai mult ostenelile, proslăvindu-L astfel pe Dumnezeu, Care prin ei săvârşeşte minuni.**”[84]

Pentru rugăciunile tuturor sfinţilor care au strălucit în pământurile Apusului, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi. Amin!

[83] Prin prigoana comunistă.
[84] Sfântul Ioan Maximovici, *op. cit.*, p. 222 (s.n.).

Apusul Europei, sec. II-X d. Hr.

Listă alfabetică cu sfinţii pomeniţi în acest capitol:[85]

AGATA, muceniță, din Catania (Sicilia). Prăznuire: 5 februarie. Sinaxar, p. 111

AGNIA, muceniță, din Roma, 305 d. Hr. Prăznuire: 21 ianuarie. Sinaxar, p. 101

AIDAN (Edan), Episcop de Lindisfarne (Anglia), 651 d. Hr. Prăznuire: 31 august. Sinaxar, p. 232

ALBAN, întâiul mucenic al Britaniei, 304 d. Hr. Prăznuire: 22 iunie. Sinaxar, p. 192

ALEXIE „omul lui Dumnezeu", cuvios, din Roma, sec. V d. Hr. Prăznuire: 17 iulie/17 martie. Sinaxar, p. 134

AMAND, Episcop de Maastricht (Olanda), 675 d. Hr. Prăznuire: 6 februarie. Sinaxar, p. 112

AMBROZIE, Episcop al Milanului (Italia), 339-397 d. Hr. Prăznuire: 7 decembrie. Sinaxar, p. 72

ANA, cuvioasă, din Novgorod (Rusia), 1056 d. Hr. Prăznuire: 4 octombrie. Sinaxar, p. 31

ANASTASIA Romana, muceniță, din Roma, 253 d. Hr. Prăznuire: 28 octombrie/29 octombrie. Sinaxar, p. 46

ANSGAR (Oscar), Episcop de Hamburg (Germania), Apostolul Nordului, 801-865 d. Hr. Prăznuire: 3 februarie

ARISTOBUL, Apostol din cei 70, Episcop al Britaniei. Prăznuire: 15 martie. Sinaxar, p. 133

ATANASIE cel Mare, Patriarh al Alexandriei, 297-373 d. Hr. Prăznuire: 18 ianuarie. Sinaxar, p. 99

AUGUSTIN, Episcop de Hipona (Africa de Nord), 354-430 d. Hr. Prăznuire: 15 iunie. Sinaxar, p. 189

AUGUSTIN, Arhiepiscop de Canterbury, Apostolul englezilor, 604 d. Hr. Prăznuire: 27 mai. Sinaxar, p. 174

[85] Dăm pentru fiecare sfânt numele (cu variante), locul şi anii între care a trăit (dacă se ştiu), data prăznuirii în apus şi în răsărit, cu bară între ele (dacă sunt diferite) şi pagina la care pot fi găsiţi în Sinaxarul editat de Părintele Ioanichie Bălan, Ed. Episcopiei Romanului, 1998. Într-adevăr, acest sinaxar conține, pe lângă sfinții din Răsărit, numele multora dintre cei mai însemnați sfinți ai Apusului.

BATILDA, regină a francilor, 680 d. Hr. Prăznuire: 30 ianuarie. Sinaxar, p. 107

BENEDICT, cuvios, din Nursia (Italia), 480-550 d. Hr. Prăznuire: 11 iulie/14 martie. Sinaxar, p.132

BONIFATIE, Arhiepiscop de Mainz, Luminătorul Germaniei, 675-754 d. Hr. Prăznuire: 5 iunie. Sinaxar, p. 182

CECILIA, muceniță, din Roma, 230 d. Hr. Prăznuire: 22 noiembrie. Sinaxar, p. 62

CIPRIAN, Episcop al Cartaginei, 200-258 d. Hr. Prăznuire: 16 septembrie/31 august. Sinaxar, p. 19

CHESARIE, Episcop de Arles (Galia), 470-543 d. Hr. Prăznuire: 27 august. Sinaxar, p. 231

CHIRIL şi METODIE, Apostolii slavilor, 869 şi 885 d. Hr. Prăznuire: 11 mai. Sinaxar, p. 166

CLEMENT, Apostol din cei 70, Papă al Romei, 101 d. Hr. Prăznuire: 23 noiembrie/4 ianuarie. Sinaxar, p. 64

CLEMENT (Willibrord), apostolul Frisiei (Olanda), 658-739 d. Hr. Prăznuire: 7 noiembrie. Sinaxar, p. 55

CLOTILDA, regină a francilor, 474-545 d. Hr. Prăznuire: 3 iunie. Sinaxar, p. 181

COLUMBA, cuvios, în Iona (Scoția), 521-597 d. Hr. Prăznuire: 9 iunie. Sinaxar, p. 185

COLUMBAN, cuvios, din Irlanda, 543-615 d. Hr. Prăznuire: 23 noiembrie. Sinaxar, p. 62

COMGALL, cuvios, întemeietorul Măn. Bangor (Irlanda), 516-601 d. Hr. Prăznuire: 10 mai. Sinaxar, p. 166

CUTHBERT, Episcop de Lindisfarne (Anglia), 687 d. Hr. Prăznuire: 20 martie. Sinaxar, p. 135

EDMUND, mucenic, rege al Angliei, 841-869 d. Hr. Prăznuire: 20 noiembrie

EDWARD, mucenic, rege al Angliei, 978 d. Hr. Prăznuire: 18 martie

ELIGIU (Eloi, Ely), Episcop de Noyon (Galia), 588-660 d. Hr. Prăznuire: 1 decembrie. Sinaxar, p. 69

ETHELBERT (Albert), rege de Kent (Anglia), 560-616 d. Hr. Prăznuire: 25 februarie

EUHERIE, Episcop de Lyon (Galia), 449 d. Hr. Prăznuire: 16 noiembrie

EVLOGHIE, mucenic, preot în Cordoba (Spania), 856 d. Hr. Prăznuire: 11 martie. Sinaxar, p. 131

EVGHENIE, Episcop de Toledo (Spania), 657 d. Hr. Prăznuire: 13 noiembrie

FLORENTINA, cuvioasă, din Carthagena (Spania), 636 d. Hr. Prăznuire: 20 iunie

FOTIN, sfinţit mucenic, Episcop de Lyon, 177 d. Hr. Prăznuire: 2 iunie. Sinaxar, p. 179

FULGENTIE, Episcop de Ecija (Spania), 633 d. Hr. Prăznuire: 16 ianuarie

GALL, cuvios, luminătorul Elveţiei, 550-645 d. Hr. Prăznuire: 16 octombrie. Sinaxar, p. 38

GENEVIEVA, cuvioasă, în Paris (Galia), 419-500 d. Hr. Prăznuire: 3 ianuarie. Sinaxar, p. 89

GHEORGHE, mucenic, din Palestina, în Cordoba (Spania), 852 d. Hr. Prăznuire: 27 iulie

GHERMAN, Episcop al Parisului (Galia), 496-576 d. Hr. Prăznuire: 28 mai. Sinaxar, p. 176

GHERMAN, Episcop de Auxerre (Galia), 380-448 d. Hr. Prăznuire: 31 iulie. Sinaxar, p. 213

GHERMAN, cuvios, apostol al Alaskăi (America), 1755-1836 d. Hr. Prăznuire: 15 noiembrie. Sinaxar, p. 59

GHERMAN, cuvios, prieten al Sfântului Ioan Casian, sec. IV d. Hr. Prăznuire: 29 februarie. Sinaxar, p. 129

GRIGORIE al III-lea, Papă al Romei, 741 d. Hr. Prăznuire: 10 decembrie

GRIGORIE cel Mare (Dialogul), Papă al Romei, 540-604 d. Hr. Prăznuire: 12 martie. Sinaxar, p. 131

GRIGORIE, Episcop de Tours (Galia), 540-594 d. Hr. Prăznuire: 17 noiembrie

HONORAT, Episcop de Arles, întemeietorul Măn. Lerins, 350-429 d. Hr. Prăznuire: 16 ianuarie. Sinaxar, p. 98

HERMENEGILD, mucenic, în Spania, 586 d. Hr. Prăznuire: 13 aprilie/1 noiembrie. Sinaxar, p. 50

HUBERT, Episcop de Maastricht (Olanda), 727 d. Hr. Prăznuire: 3 noiembrie

IACOV cel Mare, Apostol din cei 12, 44 d. Hr. Prăznuire: 25 iulie/9 octombrie. Sinaxar, p. 33

IACOV cel Mic, Apostol din cei 70, ruda Domnului, 63 d. Hr. Prăznuire: 23 octombrie. Sinaxar, p. 42

IANUARIE, Episcop de Benevento (Italia), 304 d. Hr. Prăznuire: 19 septembrie. Sinaxar, p. 21

IERONIM, fericit, din Stridon (Italia), 341-420 d. Hr. Prăznuire: 15 iunie. Sinaxar, p.189

IGNATIE Teoforul, Patriarh al Antiohiei, 107 d. Hr. Prăznuire: 20 decembrie. Sinaxar, p. 82

ILARIE, Episcop de Arles (Galia), 400-449 d. Hr. Prăznuire: 5 mai. Sinaxar, p. 163

ILARIE, Episcop de Poitiers (Galia), 315-368 d. Hr. Prăznuire: 13 ianuarie. Sinaxar, p. 96

ILDEFONS (Alfonso), Episcop de Toledo (Spania), 600-667 d. Hr. Prăznuire: 23 ianuarie

IOAN CASIAN, cuvios, din Dobrogea (România), 360-433 d. Hr. Prăznuire: 29 februarie. Sinaxar, p. 123

IOAN Făcătorul de minuni (Maximovici), Episcop de Shanghai, Paris şi San Francisco, 1896-1966 d. Hr. Prăznuire: 2 iulie.

IOAN Gură de Aur, Patriarh al Constantinopolului, 344-407 d. Hr. Prăznuire: 13 noiembrie. Sinaxar, p. 58

IOAN Secerătorul, cuvios, din Calabria (Italia), 1129 d. Hr. Prăznuire: 23 februarie. Sinaxar, p. 120

IOAN Teologul, Apostol din cei 12 şi evanghelist, sec. II d. Hr. Prăznuire: 26 septembrie. Sinaxar, p. 25

ISIDOR, Arhiepiscop al Sevillei (Spania), 560-636 d. Hr. Prăznuire: 4 aprilie. Sinaxar, p. 144

IUSTIN Filosoful, mucenic, din Sichem (Palestina), în Roma, 100-165 d. Hr. Prăznuire: 1 iunie. Sinaxar, p. 178

LAMBERT, Episcop de Maastricht (Olanda), 709 d. Hr. Prăznuire: 17 septembrie. Sinaxar, p. 20

LAVRENTIE Arhidiaconul, mucenic, din Roma, 258 d. Hr. Prăznuire: 10 august. Sinaxar, p. 219

LEANDRU, Arhiepiscop de Sevilla (Spania), 540-601 d. Hr. Prăznuire: 27 februarie. Sinaxar, p. 122

LEGER (Lejer, Leodegar), Episcop de Autun (Galia), 616-678 d. Hr. Prăznuire: 2 octombrie. Sinaxar, p. 30

LEON cel Mare, Papă al Romei, 460 d. Hr. Prăznuire: 10 noiembrie/18 februarie. Sinaxar, p. 117

LEONARD, cuvios, pustnic în Noblac (Franța), 559 d. Hr. Prăznuire: 6 noiembrie

LUCA Gramaticul, Episcop de Calabria (Italia), sec. XI d. Hr. Prăznuire: 10 decembrie

LUCIA, muceniță, din Siracuza (Sicilia), 304 d. Hr. Prăznuire: 13 decembrie. Sinaxar, p. 75

MARTIN I (Mărturisitorul), Papă al Romei, 655 d. Hr. Prăznuire: 14 aprilie. Sinaxar, p. 149

MARTIN, Episcop de Tours (Galia), 316-397 d. Hr. Prăznuire: 11 noiembrie/12 octombrie. Sinaxar, p. 57

MARTIN, Arhiepiscop de Braga (Portugalia), 520-580 d. Hr. Prăznuire: 20 martie

MAVRICHIE, mare mucenic, în Agaunum (Elveția), 288 d. Hr. Prăznuire: 22 septembrie

MAXIM Mărturisitorul, din Constantinopol, 580-662 d. Hr. Prăznuire: 21 ianuarie. Sinaxar, p. 100

MAXIMIN, Episcop de Trier (Germania), 349 d. Hr. Prăznuire: 29 mai.

MONICA, dreaptă, din Cartagina (Africa de Nord), 332-387 d. Hr. Prăznuire: 4 mai. Sinaxar, p. 162

NICOLAE Velimirovici, Episcop de Jicea (Serbia), 1880-1956 d. Hr. Prăznuire: 5 martie. Sinaxar, p. 126

NINIAN, cuvios, apostol al Scoției, 432 d. Hr. Prăznuire: 26 august

OLAF, mucenic, rege al Norvegiei, 995-1030 d. Hr. Prăznuire: 29 iulie

OLGA (Helga), cneaghină a Rusiei, 969 d. Hr. Prăznuire: 11 iulie. Sinaxar, p. 203

OSIE, Episcop de Cordoba (Spania), 256-358 d. Hr. Prăznuire: 27 august. Sinaxar, p. 230

PATRICK (Patrichie), Episcop şi Apostol al Irlandei, 380-467 d. Hr. Prăznuire: 17 martie. Sinaxar, p. 164

PERPETUA şi FELICITAS, mucenițe, în Africa de Nord, 203 d. Hr. Prăznuire: 1 februarie. Sinaxar, p. 109

PETRU şi PAVEL, mai-marii Apostolilor, în Roma, 64 şi 67 d. Hr. Prăznuire: 29 iunie. Sinaxar, p. 196

PETRU Vameşul, cuvios, din Egipt. Prăznuire: 22 septembrie. Sinaxar, p. 22

POLICARP, sfințit mucenic, Episcop al Smirnei, 143 d. Hr. Prăznuire: 23 februarie. Sinaxar, p. 120

RADEGUNDA, regină a francilor, 518-587 d. Hr. Prăznuire: 13 august. Sinaxar, p. 221

REMIGIU (Remi, Remy), Arhiepiscop de Rheims (Galia), 437-533 d. Hr. Prăznuire: 1 octombrie. Sinaxar, p. 29

SEBASTIAN, mucenic, din Roma, 288 d. Hr. Prăznuire: 18 decembrie. Sinaxar, p. 75

SIGFRID, Episcop de Växjö, luminător al Suediei, 1045 d. Hr. Prăznuire: 15 februarie

SILUAN Atonitul, cuvios, în Sfântul Munte Athos, 1866-1938 d. Hr. Prăznuire: 24 septembrie. Sinaxar, p. 24

SILVESTRU, Papă al Romei, 335 d. Hr. Prăznuire: 2 ianuarie. Sinaxar, p. 88

SIMEON Stâlpnicul, cuvios, din Siria, 459 d. Hr. Prăznuire: 1 septembrie. Sinaxar, p. 9

SIMON Zelotul, Apostol din cei 12, în Britania. Prăznuire: 10 mai. Sinaxar, p. 165

SOFIA şi cele trei fiice ale ei, AGAPIS, PISTIS şi ELPIS, mucenițe, în Roma, 137 d. Hr. Prăznuire: 30 septembrie/17 septembrie. Sinaxar, p. 19

ŞTEFAN, întâiul mucenic şi arhidiacon, Apostol din cei 7 diaconi. Prăznuire: 26 decembrie. Sinaxar, p. 85

TATIANA, muceniță, în Roma, 226 d. Hr. Prăznuire: 12 ianuarie. Sinaxar, p. 96

TEODOR, Arhiepiscop de Canterbury, din Tarsul Ciliciei, 602-690 d. Hr. Prăznuire: 19 septembrie. Sinaxar, p. 21

TEODOR Varangul şi IOAN, fiul său, primii mucenici ai Rusiei, 984 d. Hr. Prăznuire: 12 iulie. Sinaxar, p. 204

URBAN I, Papă al Romei, 230 d. Hr. Prăznuire: 25 mai

URSULA, muceniță, în Germania, sec. IV d. Hr. Prăznuire: 21 octombrie. Sinaxar, p. 41

VALENTIN, mucenic, Episcop de Terni (Italia), 269 d. Hr. Prăznuire: 14 februarie

VALERIE, Episcop al Saragossei (Spania), 315 d. Hr. Prăznuire: 28 ianuarie. Sinaxar, p. 57

VARTOLOMEU, cuvios, din Rossano (Calabria), 1065 d. Hr. Prăznuire: 11 noiembrie

VASILE cel Mare, Arhiepiscop al Cezareei Capadociei, 329-379 d. Hr. Prăznuire: 1 ianuarie. Sinaxar, p. 88

VICHENTIE, cuvios, din Lerins (Galia), 445 d. Hr. Prăznuire: 24 mai. Sinaxar, p. 174

VICHENTIE, mucenic, în Saragossa (Spania), 304 d. Hr. Prăznuire: 22 ianuarie/11 noiembrie. Sinaxar, p. 57

VLADIMIR (Waldemar), cneaz, încreştinătorul Rusiei. Prăznuire: 15 iulie. Sinaxar, p. 205

ZAHARIA, ultimul Papă grec al Romei, 752 d. Hr. Prăznuire: 15 martie

Sfinții Insulelor Britanice

Tropar, glas V

Ca o roadă preafrumoasă a seminței mântuirii Tale, pământul Britaniei Îți aduce Ție, Doamne, pe toți sfinții care au strălucit din el. Pentru rugăciunile lor și ale Maicii Tale, Preamilostive, păzește în pace Biserica și pământul nostru.

Introducere

„Când Biserica din Insulele Britanice va începe să-şi cinstească sfinţii, atunci ea va creşte." Acestea sunt cuvintele luminate de Dumnezeu ale unui sfânt grec, pe nume Arsenie, care a trăit în urmă cu mai bine de două sute de ani pe insula Paros din Marea Egee. Astăzi, aceste cuvinte se împlinesc chiar sub ochii noştri. Tocmai de aceea, în cele ce urmează ne vom strădui să vorbim despre câţiva dintre sfinţii care au strălucit în Insulele Britanice, anume pentru ca oamenii să le poată aduce cinstirea care li se cuvine.

Mai întâi însă, vom încerca să lămurim câteva dintre denumirile pe care le vom folosi în această lucrare. Astfel, prin „Insulele Britanice" se înţelege acel grup de insule aflate în partea de nord-vest a Europei, cele mai mari şi mai cunoscute dintre ele fiind Marea Britanie[1] şi Irlanda. Din punct de vedere istoric, aceste insule erau locuite în vechime de mai multe neamuri de celţi, împărţiţi în două ramuri mari: mai întâi, celţii din Marea Britanie, care se numeau britani, iar apoi, celţii din Irlanda, care se numeau scoţi sau irlandezi[2]. Pe lângă aceşti celţi, în partea de nord a Marii Britanii mai trăia un neam despre care se ştiu foarte puţine lucruri, numiţi picţi[3]. În urmă cu aproape două mii de ani, între anii 44 şi 51 d. Hr., împăratul roman Claudiu a cucerit o parte din aceste insule, parte care a intrat în stăpânirea imperiului roman cu numele de „Britania."

1. Biserica Britaniei în perioada romană

Primind porunca propovăduirii de la Mântuitorul Hristos, Sfinţii Apostoli au dus vestea cea bună până în cele mai îndepărtate capete ale

---

[1] Astăzi, insula Marea Britanie este împărţită în: Anglia, la sud şi răsărit, Ţara Galilor, la apus şi Scoţia, la nord.

[2] Celţii, care se numeau pe ei înşişi „gali", erau răspândiţi în vechime pe un teritoriu foarte întins, din peninsula Asia Mică (galatenii cărora Sfântul Apostol Pavel le-a trimis o epistolă), trecând prin Galia (Franţa de astăzi), şi ajungând până în Irlanda şi nord-vestul Spaniei (care se numeşte până astăzi Galicia).

[3] Au fost numiţi astfel de către romani, din pricină că îşi pictau feţele şi trupul când mergeau la război.

pământului. Astfel, din mărturiile vechi ştim că ei au ajuns din India până în Spania, din Rusia până în Etiopia. Pentru noi, însă, este de însemnătate faptul că unii dintre ei au ajuns să propovăduiască cuvântul mântuirii şi în pământurile Britaniei. Într-adevăr, Părinții Bisericii ne spun că întemeierea credinței creştine în acele părți a fost făcută mai ales prin lucrarea a doi dintre Apostoli, anume a **Sfântului Simon Zelotul** şi a **Sfântului Aristobul**. Despre Sfântul Simon, care era unul din cei doisprezece Apostoli[4], se spune că a propovăduit mai mult timp credința creştină în părțile Africii, de unde a ajuns apoi în Britania. Botezând acolo pe mulți dintre locuitori, a primit moarte mucenicească fiind răstignit pe cruce. Celălalt Apostol, Sfântul Aristobul, a fost fratele Sfântului Apostol Varnava şi unul dintre cei şaptezeci de ucenici ai Mântuitorului Hristos. Fiind hirotonit episcop de către Sfântul Apostol Pavel şi trimis în Insulele Britanice, Aristobul s-a ostenit neobosit pentru încreştinarea acelor pământuri, încununându-şi propovăduirea, asemenea Sfântului Simon, prin vărsarea sângelui pentru credința creştină[5].

Pe temelia aşezată de aceşti doi Apostoli, dar şi de alții[6], s-a desăvârşit mai apoi zidirea Bisericii Britaniei. Ca şi în pământurile țării noastre, aceasta s-a făcut încet, mai ales prin negustorii şi ostaşii romani, greci, evrei sau sirieni care s-au aşezat în Insulele Britanice. Unii dintre aceştia erau creştini, şi prin ei o parte dintre britani au ajuns să primească credința în Mântuitorul Hristos. Însă despre aceste vremuri de început se ştiu foarte puține lucruri sigure, datorită faptului că Biserica era nevoită să se ascundă mereu din pricina cruntelor prigoane ale împăraților romani. Cu toate acestea, din viețile sfinților aflăm că şi în pământurile Britaniei mulți creştini şi-au dat viața pentru credința lor. Dintre ei, cel mai cunoscut şi mai cinstit a fost **Sfântul Alban** (†304 d. Hr.), care este socotit cel dintâi mucenic al Insulelor. În timpul prigoanei lui Dioclețian[7], Alban, care era păgân, a ascuns în

---

[4] El este mirele de la nunta din Cana, la care Mântuitorul a săvârşit întâia Sa minune, preschimbând apa în vin.
[5] Despre ei, v. Phillips, Andrew, *The Holy Apostles in Britain,* în *Orthodox England,* vol. 8, nr. 4, ed. cit., p. 6
[6] Unele mărturii vorbesc despre faptul că înşişi Mai-marii Apostolilor, Sfinții Petru şi Pavel, ar fi propovăduit în Britania.
[7] Unii spun că ar fi vorba de prigoana lui Deciu (250 d. Hr.) sau chiar de cea a lui Septimiu Sever (209 d. Hr.)

casa sa un preot creştin urmărit de oamenii împăratului. Prin mijlocirea acestui preot, Alban a primit botezul şi s-a aprins şi el de dorința de a muri pentru Hristos. Astfel, când ostaşii au ajuns la casa sa, el s-a îmbrăcat cu hainele preotului şi a fost prins în locul lui. După ce a fost chinuit în fel şi chip pentru a se lepăda de Hristos, sfântului i s-a tăiat capul pe un câmp din apropierea oraşului Verulamium[8]. Unul dintre călăi, văzând statornicia şi bunătatea lui Alban, a crezut şi el în Hristos, primind chiar atunci cununa muceniciei. Tot în Britania, în timpul aceleiaşi prigoane, mulți alți creştini au pătimit pentru Hristos, printre ei fiind cunoscuți şi **Sfinţii Aaron** şi **Iuliu**.

Toată jertfa şi răbdarea acestor mucenici nu a rămas însă nerăsplătită, şi pentru rugăciunile lor Dumnezeu a rânduit ca pe tronul imperiului roman să urce cel dintâi împărat creştin, Sfântul Constantin cel Mare, care a dat Bisericii libertate deplină. Înainte de a se urca pe tron, Sfântul Constantin a fost conducător al Britaniei, fiind încoronat împărat roman la York, în anul 306[9]. Prin strădaniile lui, Biserica din întreaga lume a cunoscut o perioadă de mare înflorire şi bunăstare, şi acelaşi lucru s-a întâmplat şi cu Biserica din Insulele Britanice. Cu toate acestea, din pricină că Britania se afla chiar la marginea imperiului, foarte puține ştiri ni s-au păstrat despre viața creştinilor din acele locuri. Ştim totuşi că în întreg pământul Britaniei au fost întemeiate mai multe episcopii, ierarhii romano-britani fiind pomeniți la unele dintre sinoadele ținute în veacul al IV-lea[10]. Astfel, către sfârşitul acestui veac, Sfântul Ioan Gură de Aur spunea: „Insulele Britanice, care sunt dincolo de mare şi se găsesc în ocean, au primit puterea Cuvântului. S-au întemeiat acolo biserici şi au fost ridicate altare. Chiar de vei merge la ocean, în Insulele Britanice, vei auzi pretutindeni pe toți oamenii

---

[8] Pe locul pătimirii lui a fost zidită mai târziu o mănăstire, în jurul căreia s-a ridicat oraşul St. Albans de astăzi.

[9] Unele mărturii spun că mama împăratului Constantin, Sfânta Elena, s-a născut în Britania, în oraşul Colchester.

[10] Situația este foarte asemănătoare cu cea a Bisericii întemeiate în pământurile țării noastre, care şi ea se afla la marginea imperiului. La fel ca şi în Britania, ştirile despre viața creştină din Dacia şi Scythia Minor (Dobrogea) ne vin mai ales de la sinoadele la care luau parte episcopi daco-romani sau sciți.

vorbind despre lucruri din Scripturi; cu alt glas, e drept, însă nu cu altă credință; cu altă limbă, însă cu aceeaşi judecată."[11]

2. Biserica Britaniei după plecarea romanilor

Această perioadă de pace şi bunăstare a luat însă sfârşit odată cu prăbuşirea Imperiului roman din Apus. Astfel, când la sfârşitul veacului al IV-lea Sfântul Ioan îşi scria cuvintele de mai sus, păgânii picți şi irlandezi începeau să atace tot mai des Britania romană, trecând totul prin foc şi sabie şi semănând groază în rândul poporului. Până la urmă, armatele romane au fost nevoite să părăsească de tot insula, lucru care s-a întâmplat în anul 410, în acelaşi an în care Roma cădea sub vizigotul Alaric. Astfel, britanii au fost lăsați cu totul descoperiți în fața sălbaticilor năvălitori păgâni, şi pentru a se putea apăra au fost nevoiți să cheme în ajutor mai multe neamuri germane. Împărțite în trei ramuri mari – angli, saxoni şi juți –, aceste neamuri germane s-au aşezat mai ales în partea de răsărit a Marii Britanii. La început, ei i-au biruit pe picți şi pe irlandezi, însă în scurtă vreme s-au întors şi împotriva britanilor, ajungând astfel din prieteni – duşmani, şi din ajutători – cuceritori. Încet-încet, ei i-au împins tot mai mult pe britani înspre apus, întemeindu-şi şi câteva regate, care mai târziu au ajuns să se unească într-o singură țară, numită Anglia, în pământul căreia a luat naştere poporul englez. Britanii, strâmtorați astfel din toate părțile, au fost nevoiți să scape fugind, şi mulți dintre ei au ajuns pe coastele de apus ale Galiei, în peninsula care atunci se numea Armorica, iar astăzi Bretania[12]. Cei care au rămas, au izbutit cu mare greutate să oprească înaintarea cotropitorilor, rezistând în ținuturile muntoase din apus, în Țara Galilor şi în Cornwall.

În aceste ținuturi retrase şi ascunse, britanii şi-au păstrat neclintită credința pe care o primiseră în veacurile de dinainte, arătând prin aceasta cât de adânci rădăcini înfipsese Biserica în Britania în timpul stăpânirii romane. Totuşi, în această perioadă tulbure şi cumplit de grea, Biserica britană a început încet-încet să se schimbe, ajungând dintr-o Biserică cu

[11] Sfântul Ioan Gură de Aur, *Orationes, Hristos Dumnezeu,* apud. Phillips, Andrew, *op. cit.*, p. 5
[12] Peninsula a primit acest nume datorită numărului foarte mare de britani care s-au aşezat în ea.

trăsături romane, într-una cu trăsături celte. În cele ce urmează, vom vorbi despre câțiva dintre nenumărații sfinți care au rodit în această Biserică, sfinți prin care, mai apoi, toate celelalte pământuri locuite de celți au primit credința creştină. Lucrul care uimeşte pe oricine citeşte viețile acestor sfinți este mai ales dragostea mare pe care ei o aveau pentru viața călugărească şi pustnicească. Într-adevăr, ni s-au păstrat numele a nenumărați cuvioşi britani care au strălucit prin nevoințe şi înfrânări întru nimic mai prejos celor ale părinților Răsăritului. Aceasta, deoarece întemeierea vieții călugăreşti în Britania, ca şi mai înainte în Galia şi în întregul Apus, a fost adânc legată de viața călugărească a Răsăritului. Astfel, doi sfinți gali sunt socotiți a fi părinții călugăriei britane, **Sfântul Gherman de Auxerre** (380-448) şi **Sfântul Lup din Troyes** (384-478). Cel dintâi a întemeiat o mănăstire în apropiere de oraşul Auxerre, unde era episcop, iar cel de al doilea a deprins viața călugărească în cunoscuta mănăstire de pe insula Lerins din sudul Galiei, aflată sub povățuirea Sfântului Ioan Casian[13]. Fiind prieteni buni, Sfântul Gherman şi Sfântul Lup au fost trimişi în Britania pentru a stăvili răspândirea unei erezii care apăruse în acele ținuturi, erezia pelagiană[14]. Ajungând în insulă în anul 429, şi apoi din nou în 447, cei doi au propovăduit neîncetat prin întreg pământul Britaniei, săvârşind nenumărate minuni şi întărindu-i pe britani în dreapta credință[15]. Însă, cum am spus, lucrul de însemnătate pentru noi este acela că ei au dus şi au întemeiat în Insulele Britanice viața călugărească care înflorise în mănăstirile Galiei. Într-adevăr, cei doi sfinți au făcut în Britania nenumărați ucenici, care au răspândit apoi viața călugărească în toate pământurile locuite de celți. Astfel, în cursul veacului al V-lea şi al VI-lea în Insulele Britanice a luat naştere o viață călugărească deosebit de puternică, care avea ca trăsături de temelie atât asemănarea cu călugăria răsăriteană, cât şi o mare unitate între diferitele ținuturi în care a rodit.

Dintre sfinții de neam britan, îl vom pomeni mai întâi pe **Sfântul Dubrichie**, care este socotit unul dintre ucenicii Sfântului Gherman

[13] Nu vom mai stărui acum asupra strânselor legături pe care Mănăstirea Lerins şi Sfântul Ioan Casian le-au avut cu călugării răsăriteni şi mai ales cu cei din Egipt. Despre aceasta, v. mai sus, pp. 21 sq.

[14] Pelaghie era de neam romano-britan şi susținea că omul nu are nevoie de harul dumnezeiesc pentru a înainta pe calea sfințeniei şi a mântuirii.

[15] Cf. Beda, Cuviosul, *The Ecclesiastical History of the English Nation*, I, 16-21, ed. cit., pp. 65-71.

din Auxerre. Fiind hirotonit episcop în Țara Galilor, Dubrichie a zidit mai multe mănăstiri, punând astfel o trainică temelie vieții călugăreşti din eparhia sa. Până la urmă, s-a retras împreună cu câțiva ucenici pe insula Bardsey, unde a trăit ca pustnic până la moarte. Un ucenic al Sfântului Dubrichie, care a dus mai departe munca începută de el, a fost **Sfântul Cadoc**, care a trăit cândva pe la începutul veacului al VI-lea şi al cărui nume este legat de întemeierea unei mari mănăstiri la Llancarvan, unde trăiau nu mai puțin de 1000 de călugări. După ce a propovăduit mai mult timp credința creştină pe coastele de nord ale Galiei, Cadoc s-a întors în Britania, primind acolo moarte mucenicească din mâinile păgânilor englezi. Tot ucenic al Sfântului Gherman din Auxerre a fost şi **Sfântul Illtyd** (†535 d. Hr.), unul dintre cei mai iubiți sfinți britani. Fiind tuns călugăr, Illtyd a petrecut mai multă vreme în pustie, hotărând apoi să întemeieze, cu binecuvântarea Sfântului Cadoc, o nouă mănăstire, numită Llantwit, în apropiere de Llancarvan. Această mănăstire a ajuns apoi foarte cunoscută, deoarece din ea s-a ridicat mulțime întreagă de sfinți călugări, care au împânzit întreaga parte de apus a Marii Britanii (şi nu numai) cu nenumărate mănăstiri şi schituri[16]. Dintre aceşti părinți cuvioşi, îl amintim mai întâi pe **Sfântul Samson** (490-565 d. Hr.), episcop de Dol, care este socotit cel mai mare propovăduitor britan din veacul al VI-lea. Intrând de mic în mănăstirea din Llantwit şi dobândind darul facerii de minuni, Sfântul Samson a hotărât să fugă în Bretania (Galia), pentru a scăpa de faima şi cinstirea oamenilor. Ajuns acolo, sfântul a întemeiat mănăstirea din Dol, care i-a slujit mai apoi drept scaun episcopal, şi din care Samson a încreştinat neamurile păgâne care trăiau în împrejurimi. Un alt trăitor în mănăstirea din Llantwit a fost şi **Sfântul Gildas Înţeleptul** (516-570 d. Hr.), de la care ni s-a păstrat o foarte însemnată carte despre căderea Britaniei romano-celte şi cucerirea ei de către englezi[17].

---

[16] În limba britană, mănăstirile şi bisericile erau numite „Llan". Astăzi, nu mai puțin de 500 de sate din întreaga Țară a Galilor încep cu această denumire, fiind apoi urmate de numele sfinților de care este legat fiecare sat în parte. De pildă, „Llantwit" înseamnă Mănăstirea (sau Biserica) Sfântului Illtyd (Illtwit), iar „Llancarvan" – Mănăstirea (Biserica) cerbilor.

[17] Gildas, *De excidio Britanniae,* în ***, *Six Old English Chronicles,* Ed. J.A. Giles, London, 1848, (trad. Henry G. Bohn), lucrare care se găseşte pe Internet, la pagina: http://www.fordham.edu/halsall/source/gildas.html.

Însă cel mai cunoscut şi mai iubit dintre părinţii care şi-au început viaţa călugărească la Llantwit a fost **Sfântul David** (†600 d. Hr.), care este cinstit astăzi ca ocrotitorul şi apărătorul Ţării Galilor. Asemenea celorlalţi părinţi britani, şi Sfântul David a întemeiat o mănăstire a lui, numită Menevia, mănăstire cunoscută pretutindeni pentru viaţa şi rânduiala ei deosebit de aspră[18]. Pentru darurile cu care fusese înzestrat, David a fost ales episcop al întregii Biserici britane, primind hirotonia din mâinile Patriarhului Ierusalimului, în timpul unui pelerinaj în Ţara Sfântă. Muncind neobosit, omul lui Dumnezeu a ajutat foarte mult mănăstirile aflate sub povăţuirea sa, astfel că în timpul vieţii lui călugăria britană a ajuns la o înflorire nemaicunoscută până atunci. David a murit la adânci bătrâneţi în mănăstirea sa din Menevia, moaştele lui rămânând acolo până în ziua de azi[19].

În Cornwall, celălalt ţinut locuit de britani, au strălucit de asemenea foarte mulţi sfinţi[20], cel mai cunoscut dintre ei fiind **Sfântul Petroc din Padstow** (†564 d. Hr.). Fiu al unui rege britan din Ţara Galilor, Petroc a petrecut mai multă vreme în Irlanda, unde a primit învăţătură, iar de acolo a plecat în Cornwall. După ce a întemeiat o mănăstire la Padstow, sfântul s-a retras în pustie, ajungând cunoscut ca un mare plăcut al lui Dumnezeu şi făcător de minuni.

Nu putem să încheiem această prezentare a sfinţilor britani fără a vorbi şi despre **Sfânta Winifred** (†650 d. Hr.), una dintre cele mai iubite sfinte ale Ţării Galilor. Hotărând de tânără să intre în viaţa călugărească, Winifred s-a pregătit de aceasta prin post şi rugăciune, însă pentru marea ei frumuseţe un prinţ britan s-a îndrăgostit de ea şi a vrut să o ia de soţie. Văzând că sfânta nu vrea să se supună dorinţelor lui păcătoase, prinţul s-a aprins de mânie şi până la urmă i-a tăiat tinerei capul. Din locul în care capul a căzut pe pământ a ţâşnit de îndată un izvor, care mai târziu s-a dovedit a fi făcător de minuni şi care a rămas până astăzi cel mai mare loc de pelerinaj din Ţara Galilor[21].

[18] Călugării nu beau niciodată vin sau bere, ci doar apă, şi mâncau doar pâine şi vegetale uscate. De asemenea, ei îşi ocupau tot timpul liber fie cu munci foarte aspre, fie cu citit şi învăţătură.

[19] În jurul mănăstirii s-a înălţat mai târziu oraşul St. Davids, care poartă numele sfântului.

[20] Pentru aceasta, Cornwall a ajuns să fie numit „pământul sfinţilor."

[21] Despre sfinţii britani în general, v. Doble, G. H., *Lives of the Welsh Saints*, Cardiff, 1971

3. Biserica Scoţiei şi a Irlandei

Vom trece acum la încreştinarea celorlalte ținuturi locuite de celți, încreştinare care a avut loc în veacul al V-lea, şi care s-a făcut prin împreună-lucrarea Bisericii Britaniei şi a Galiei. Ne vom opri mai întâi asupra părții de nord a Marii Britanii, care se numeşte astăzi Scoția, şi care în vechime era locuită de picți[22]. Printre aceştia, cel dintâi propovăduitor a fost **Sfântul Ninian** (†432 d. Hr.), care era de neam britan şi care se desăvârşise în viața călugărească la picioarele marelui părinte al Apusului, Sfântul Martin din Tours. Fiind trimis în Scoția, Ninian a întemeiat o mare mănăstire la Whithorn, pe care a închinat-o Sfântului Martin, şi din ea şi-a desfăşurat întreaga muncă de încreştinare printre picții şi britanii care trăiau în împrejurimi.

Această mănăstire întemeiată de Sfântul Ninian a avut, după cum vom vedea mai încolo, un rol însemnat în întemeierea vieții călugăreşti în Irlanda, insulă care a primit credința creştină prin propovăduirea unui alt mare părinte britan, **Sfântul Patrick al Irlandei** (390-461 d. Hr.). Născut pe coastele de apus ale Britaniei, Patrick a fost prins şi dus în robie de către irlandezi, petrecându-şi anii de tinerețe în multe greutăți şi necazuri. Izbutind să fugă de la stăpânul său, sfântul a rătăcit multă vreme prin mănăstirile Galiei, ajungând şi la mănăstirea din Lerins şi desăvârşindu-se sub povățuirea Sfântului Gherman din Auxerre. În urma unei chemări dumnezeieşti a plecat în Irlanda pentru a propovădui credința creştină şi, după ce şi-a aşezat scaunul episcopal la Armagh, a lucrat neobosit pentru încreştinarea insulei. Munca lui a fost din plin binecuvântată de Dumnezeu, astfel că sfântul a izbutit să întoarcă la Hristos aproape întreaga insulă. Dintre nenumărații ucenici pe care i-a lăsat în Irlanda, nu putem să nu-l pomenim pe **Sfântul Kieran cel Bătrân** (†530 d. Hr.), ales episcop de Ossory, care a fost numit „cel dintâi născut dintre sfinții irlandezi," şi pe **Sfântul Declan**, episcop de Ardmore[23].

---

[22] Odată cu veacul al VI-lea, tot mai mulți irlandezi au început să se aşeze printre picți, întemeind şi un mic regat, numit Dalriada, care încet-încet a ajuns să stăpânească întreaga parte de nord a Marii Britanii. Din pricină că irlandezii se numeau în vechime scoți, această parte a Britaniei a ajuns să fie numită mai târziu Scoția.

[23] V. viața sfântului, în ***, *Life of Saint Declan of Ardmore*, Irish Texts Society, 20, New

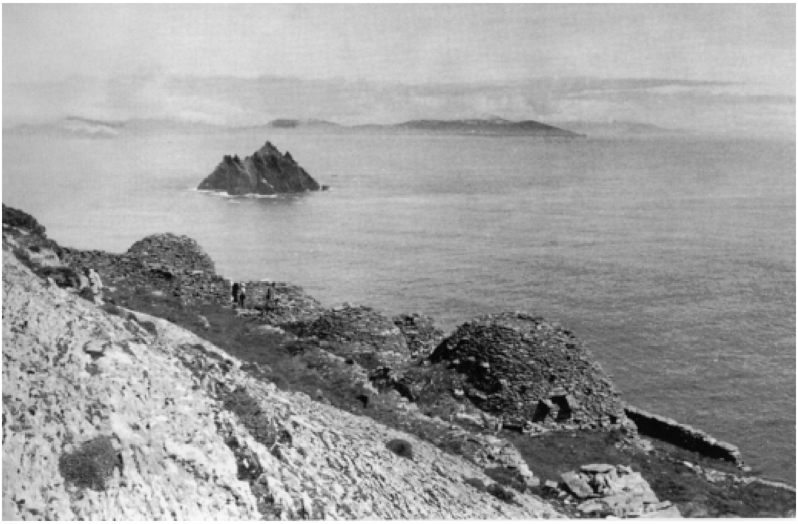
Tot Patrick s-a ostenit să zidească cât mai multe mănăstiri în Irlanda, aşezând în ele rânduiala cunoscutelor mănăstiri din pământurile Galiei. Anume prin aceste mănăstiri, dar şi prin numărul mare de irlandezi care au îmbrăţişat viaţa monahală, a izbutit Patrick să înrădăcineze atât de adânc credinţa creştină în sufletul poporului irlandez. Într-adevăr, în aceste lăcaşuri sfinte, despre care vom vorbi îndată, a luat naştere în veacul al VI-lea o viaţă călugărească deosebit de bogată, unică în felul ei, din care s-au ridicat mulţimi nenumărate de sfinţi cuvioşi şi episcopi[24]. Însă înainte de a vorbi despre ei o vom pomeni mai întâi pe cea mai iubită şi mai cinstită sfântă a Irlandei, **Cuvioasa Brigid din Kildare** (450-525 d. Hr.), care a primit botezul din mâinile Sfântului Patrick. Intrând de tânără în viaţa călugărească, Brigid a întemeiat, prin anul 470 d. Hr., cea dintâi mănăstire de maici din Irlanda, la Kildare. Oameni din întreaga ţară alergau la această mănăstire pentru a lua binecuvântarea cuvioasei, deoarece ajunsese cunoscută pretutindeni atât pentru marea ei dragoste faţă de săraci, cât şi pentru nenumăratele minuni pe care le săvârşea. După moartea ei, Sfânta Brigid a fost socotită, alături de Sfântul Patrick, drept cea de-a doua apărătoare şi ocrotitoare a Irlandei.

Tot în acele vremuri a strălucit unul dintre cei dintâi mari călugări irlandezi, **Sfântul Enda din Aran** (†530 d. Hr.), care a fost numit pe bună dreptate „Patriarhul călugăriei irlandeze."[25] Ajuns de tânăr în Scoţia, Enda a primit acolo mantia călugărească, petrecându-şi anii de ucenicie în mănăstirea Sfântului Ninian de la Whithorn. Întors în Irlanda, s-a retras ca pustnic pe insula Aran, unde a trăit în mare asprime şi nevoinţă. În jurul lui s-a adunat cu timpul mulţime întreagă de ucenici, toţi aprinşi de dragoste pentru viaţa pustnicească. De altfel, această mare dragoste pentru singurătate a rămas o trăsătură de temelie a vieţii călugăreşti din Irlanda, şi nenumăraţi dintre irlandezi au ajuns să trăiască în pustie, supunându-se, asemenea marilor călugări

Oxford Street, W.C. &c., Londra, 1914, pe Internet la: http://www.fordham.edu/halsall/basis/stdeclan.html

[24] Atât de mulţi au fost sfinţii care s-au ridicat din pământurile Irlandei, încât aceasta a ajuns să fie numită „Insula sfinţilor."

[25] V. Nicodim Monahul, *Saints of Ireland*, în *Saint Herman's Calendar 2003*, St. Herman of Alaska Brotherhood, Platina, California, USA, 2003, p. 26

Chilii în formă de stup de albine, din Mănăstirea Arhanghelului Mihail, întemeiată de Sfântul Finian din Clonard pe insula Skellig Michael, pe coasta de sud-vest a Irlandei.

Vedere aeriană a Sihăstriei Skellig Michael. Clădirea cea mare din centru este paraclisul, iar cele cinci colibe din dreapta sunt chiliile pustnicilor. Pământurile terasate din stânga erau folosite de călugări drept grădină. Poze luate din ***, St. Herman's Calendar, 2003

răsăriteni, la tot felul de nevoinţe şi pătimiri cumplit de grele[26]. Unii posteau neîncetat, mâncând doar hrana pe care o dădea pământul şi nebând nimic altceva decât apă[27]. Alţii, asemenea pustnicilor şi stâlpnicilor din Palestina, trăiau mereu în sălbăticie, fără a avea vreun acoperământ deasupra capului. Mulţi dintre ei îşi alegeau să se nevoiască petrecând nopţi întregi cufundaţi până la gât în apele îngheţate ale oceanului, rostind neîncetat din psalmii lui David.

Însă Irlanda nu a strălucit doar prin viaţa pustnicească. Dimpotrivă, încă de timpuriu au luat naştere în „insula sfinţilor" şi primele mănăstiri cu viaţă de obşte, care au ajuns în cursul veacului al VI-lea la o strălucire şi înflorire neatinsă niciunde altundeva în Apus. Iar întemeietorul vieţii călugăreşti irlandeze este socotit **Sfântul Finian din Clonard** (†549 d. Hr.), care a fost numit şi „Învăţătorul sfinţilor irlandezi."[28] Fiind prieten al Sfântului Enda, Finian a deprins viaţa călugărească în marile mănăstiri din Ţara Galilor, alături de Sfântul David şi de Sfântul Cadoc.[29] Întors în ţară, Finian a întemeiat mai multe mănăstiri, dintre care cea mai însemnată şi mai cunoscută a fost cea din Clonard. Pentru această mănăstire el a scris o rânduială foarte aspră, luând pildă atât din rânduiala mănăstirilor britane, cât şi din scrierile Sfântului Ioan Casian. În timpul vieţii Sfântului Finian, la Clonard au ajuns să trăiască nu mai puţin de 3000 de călugări, care au răspândit viaţa călugărească pretutindeni în Irlanda, zidind sute de mănăstiri şi schituri prin care poporul irlandez a fost în întregime adus la Hristos.

Dintre ucenicii Sfântului Finian, cei mai însemnaţi au fost aşa-numiţii „doisprezece apostoli ai Irlandei," întemeietorii celor mai cunoscute şi mai faimoase mănăstiri irlandeze. Astfel, cel mai învăţat dintre ei a fost **Sfântul Kieran cel Tânăr** (512-545 d. Hr.), care a

[26] Asemănarea mare dintre viaţa călugărească irlandeză şi cea din răsărit se datorează mai ales legăturilor strânse dintre Irlanda şi părţile răsăritului. Într-adevăr, mulţi credincioşi irlandezi mergeau în pelerinaje la locurile sfinte din Palestina şi Egipt, ajungând ucenici ai marilor părinţi de acolo.

[27] De altfel, postul era la mare cinste pentru întreg poporul irlandez, păstrându-se până astăzi zicala „a posti ca un irlandez" (adică aspru). Aceasta o arată şi numele zilelor săptămânii în limba irlandeză veche. Astfel, ziua de miercuri se numea „postul mic", cea de vineri „postul", iar cea de joi, „între-posturi."

[28] Cf. ibidem, *op. cit.*, în *loc. cit.*, p. 89

[29] De altfel, între mănăstirile din Irlanda şi cele din Ţara Galilor (despre care am vorbit înainte) a fost întotdeauna o legătură foarte strânsă, călugăria irlandeză fiind socotită fiică a celei britane.

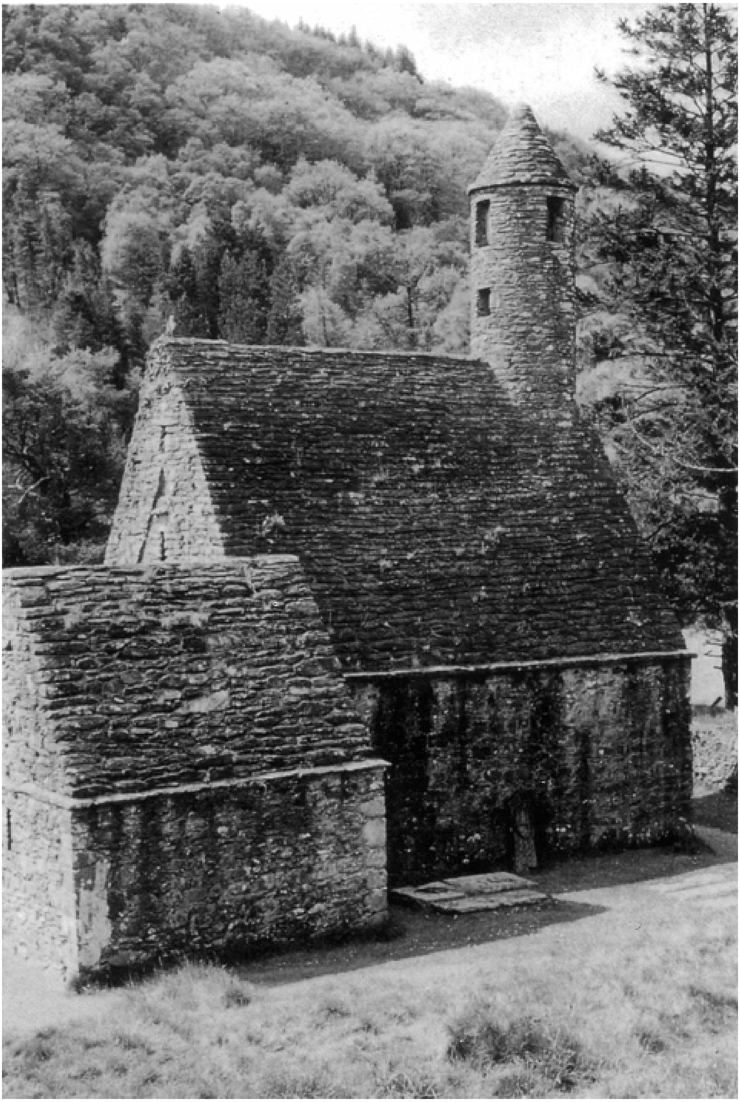
primit mantia călugărească pe insula Aran, din mâinile Sfântului Enda. Luând binecuvântare de la Sfântul Finian, Kieran a întemeiat o mănăstire la Clonmacnois, în care a murit cu pace când de-abia împlinise 33 de ani. Această mănăstire a crescut apoi foarte mult, ajungând cu timpul cel mai mare centru de învățătură din întreaga Irlandă. De altfel, trebuie spus că pe lângă dragostea pentru viața călugărească, irlandezii aveau mare râvnă şi pentru învățătură. În mănăstirile Irlandei, oricine vroia putea să-şi desăvârşească învățătura fără plată, şi de aceea mulțimi întregi de irlandezi îşi petreceau primii ani de viață învățând în locaşurile sfinte. Când creşteau în vârstă, mulți dintre ei rămâneau în mănăstire ca monahi, iar cei care alegeau să se căsătorească, duceau în familiile lor duhul de nevoință şi înfrânare pe care îl învățaseră în mănăstiri.[30]

Apoi, un alt apostol şi bun prieten al Sfântului Kieran a fost **Sfântul Kevin din Glendalough** (†618 d. Hr.), despre care se spune că a trăit 120 de ani. Urmaş al regilor Irlandei, Kevin s-a retras de tânăr în singurătate, fiind povățuit în viața pustnicească de Sfântul Petroc din Cornwall, care se afla pe atunci în Irlanda. De numele lui Kevin se leagă întemeierea unei foarte cunoscute mănăstiri irlandeze, cea de la Glendalough, în care sfântul a trăit până la moarte. Însă lucrul care atrage cel mai mult în viața lui Kevin este legătura strânsă pe care el o avea cu întreaga făptură, şi mai ales cu animalele sălbatice. De altfel, această dragoste pentru toată făptura a fost o altă trăsătură însemnată a călugăriei irlandeze, prin care ea se asemăna vieții călugăreşti din Răsărit. Într-adevăr, sfinții irlandezi, asemenea tuturor celorlalți sfinți, ajunseseră la starea lui Adam de dinainte de cădere, şi de aceea întreaga făptură le slujea cu dragoste şi li se supunea ca unor stăpâni[31].

---

[30] Tocmai de aceea mănăstirile au avut un rol aşa de însemnat în viața Bisericii din Irlanda, încât pe bună dreptate s-a spus că istoria Bisericii Irlandei este de fapt istoria mănăstirilor şi a călugărilor ei.

[31] De pildă, la porunca Sfântului Kevin, o vidră aducea în fiecare zi peşte pentru călugării mănăstirii. Apoi, când regele Irlandei l-a încredințat Sfântului Kevin pe fiul său cel nou-născut, omul lui Dumnezeu a rugat o căprioară să-l alăpteze pe prunc, deoarece nu aveau vaci în mănăstire. Tot despre Sfântul Kevin se spune că în timp ce se afla cu mâinile întinse la rugăciune, o mierlă a venit şi s-a aşezat în palma sa. Atât de mult a rămas sfântul nemişcat în rugăciune, încât mierla a apucat să clocească un ou.

Singura biserică care se mai păstrează din vechea Mănăstire Glendalough. Numită „Bucătăria Sfântului Kevin”, această biserică a fost construită în jurul veacului al X-lea d. Hr.
Poză luată din ***, St. Herman’s Calendar, 2003

Cu toate acestea, alta era trăsătura care distingea călugăria irlandeză şi o făcea să fie unică în felul ei. Astfel, pentru părinții irlandezi cea mai mare nevoință era înstrăinarea de bunăvoie pentru Hristos, adică părăsirea pentru totdeauna a țării şi a pământului de naştere. Din această pricină, mulțimi nenumărate de călugări irlandezi au ajuns să se răspândească pretutindeni în partea de apus a Europei (şi nu numai). Unii au trăit în singurătate pe insulițele retrase şi necunoscute din apropierea coastelor Irlandei, alții au făcut călătorii lungi până la marile insule ale Oceanului Atlantic[32], iar alții au ajuns să-şi ducă zilele ca înstrăinați pentru Hristos în întreaga Europă. Dintre sfinții care au plecat înspre apus, cel mai faimos a fost **Sfântul Brendan Marinarul** (486-575 d. Hr.), întemeietorul mănăstirii Clonfert, despre care se spune că a ajuns în călătoriile sale până în America de Nord[33]. În tinerețe, Sfântul Brendan a primit învățătură în mănăstirea **Cuvioasei Ita din Kileedy** (†570 d. Hr.), o altă foarte iubită sfântă irlandeză, care a rămas cunoscută până astăzi pentru dragostea de mamă pe care o avea față de toată lumea.

Însă adevărata însemnătate a râvnei pe care călugării irlandezi o aveau pentru înstrăinare a fost faptul că, datorită ei, mulțimi întregi de irlandezi s-au răspândit în pământurile apusului Europei. Peste tot unde au ajuns, ei s-au făcut, prin cuvintele, dar mai ales prin viața lor, propovăduitori şi apostoli a nenumărate popoare păgâne. Într-adevăr, la sfârşitul veacului al VI-lea Biserica Irlandei ajunsese îndeajuns de puternică şi de înfloritoare pentru a putea să pornească ea însăşi la încreştinarea păgânilor. Astfel, cel dintâi şi cel mai însemnat dintre aceşti sfinți înstrăinați de bunăvoie pentru Hristos a fost **Sfântul Columba din Iona** (521-597 d. Hr.), care, după ce a zidit mai multe mănăstiri în Irlanda[34], a hotărât să-şi părăsească țara pentru a propovădui cuvântul lui Dumnezeu. Împreună cu câțiva ucenici s-a aşezat pe insula Iona, aflată la mică depărtare de coastele de apus ale Scoției, şi a întemeiat acolo o mănăstire. În scurtă vreme, în acea mănăstire s-a strâns o mulțime întreagă de călugări, care au lucrat

---

[32] Se ştie că pustnicii şi călugării irlandezi au fost cei dintâi locuitori ai Islandei şi ai Groenlandei.

[33] V. ***, *The Voyage of St. Brendan*, în ***, *The Age of Bede*, Penguin Books, London, 2004, traducere şi introducere J.F. Webb, pp.231-268

[34] Cele mai cunoscute dintre ele au fost la Derry, Durrow şi Kells.

Harta marilor mănăstiri irlandeze.
Adaptată după *, St. Herman's Calendar, 2003, p. 2**

neîncetat, alături de părintele lor, la încreştinarea picților, scoților şi englezilor care trăiau în partea de nord a Marii Britanii. Rămânând tot restul vieții sale la Iona, Columba a strălucit pretutindeni prin virtuțile şi minunile sale nenumărate[35]. Mănăstirea sa a ajuns, cu timpul, una dintre cele mai mari şi mai cunoscute mănăstiri din întreaga Britanie, şi despre ea vom vorbi mai târziu, deoarece călugării din Iona au jucat

[35] Columba este socotit astăzi cel de-al treilea ocrotitor al Irlandei, după Sfântul Patrick şi Sfânta Brigid. Viața lui a fost scrisă de un mare urmaş al său, **Sfântul Adamnan** (625-704 d. Hr.), cel de-al nouălea stareț al Ionei. V. Adamnan, Sfântul, *Life of Saint Columba, Founder of Hy*, Llanerch Enterprises, Lampeter, Dyfed, Țara Galilor, 1988, retipărire în facsimil după *Historians of Scotland*, Edmonston and Douglas, 1874

un rol deosebit de însemnat în încreştinarea poporului englez şi în întemeierea vieții călugăreşti engleze.

Trebuie să mai spunem că mulți alți sfinți au lucrat în părțile de nord ale Britaniei alături de Sfântul Columba. Astfel, mai întâi îl vom pomeni pe **Sfântul Kenneth din Kilkenny** (525-599 d. Hr.), ucenic al Sfântului Finian din Clonard, care a petrecut mai mult timp în Țara Galilor, primind darul preoției din mâinile Sfântului Cadoc din Llancarvan. Când Columba a întemeiat mănăstirea din Iona, Kenneth a plecat pentru a-l ajuta pe bunul său prieten, şi s-a aşezat ca pustnic pe o insulă din apropiere de Iona. Înainte de a muri, Kenneth s-a întors în Irlanda, unde a întemeiat mănăstirea din Kilkenny, care astăzi îi poartă numele. Tot în duhul călugăriei irlandeze a lucrat şi un mare sfânt de neam britan, **Kentigern Mungo** (518-603 d. Hr.), care a propovăduit neobosit în partea de sud a Scoției, întorcând mulți păgâni la credința creştină prin cuvântările şi prin pilda vieții lui. Prieten al Sfântului Columba şi al Sfântului David din Menevia, Kentigern a întemeiat o mare mănăstire la Clasgu[36] şi a rămas cunoscut până astăzi drept unul dintre cei mai însemnați apostoli ai Scoției[37].

Apoi nu putem să nu vorbim despre un alt prieten al lui Columba, **Sfântul Comgall** (†601 d. Hr.), care este socotit pe bună dreptate unul dintre marii întemeietori ai vieții călugăreşti irlandeze. Ucenic al Sfântului Finian şi al Sfântului Kieran, Comgall a zidit o foarte cunoscută mănăstire pe coastele de răsărit ale Irlandei, numită Bangor, şi a aşezat în ea o rânduială care stăruia mai ales asupra ascultării desăvârşite față de stareț[38]. Pe această temelie a ascultării, se spune că Comgall a izbutit să adune la Bangor nu mai puțin de 7000 de ucenici, dintre care mulți au primit cununa sfințeniei. Însemnătatea mare a acestei mănăstiri a fost însă faptul că în ea s-au desăvârşit cei dintâi

[36] „Clasgu" înseamnă în limba britană „draga familie". Mai târziu, în jurul mănăstirii a apărut cunoscutul oraş scoțian Glasgow.

[37] V. Jocelyn din Furness, *The Life of Saint Kentigern Mungo*, traducere de Cynthia Whiddon Green, pe Internet la pagina: http://www.fordham.edu/halsall/basis/Jocelyn-LifeofKentigern.html

[38] În limba veche irlandeză, cuvântul pentru stareț (duhovnic) era „anamchara," care însemna „prieten de suflet". La moartea părintelui său, Sfântul Comgall a spus: „Prietenul meu de suflet (duhovnicul) a murit, iar eu nu mai am cap; nici voi nu mai aveți cap, pentru că un om care şi-a pierdut prietenul de suflet (duhovnicul) este ca un trup fără cap."

mari propovăduitori irlandezi care au lucrat în pământurile Europei, dintre care noi îi pomenim pe **Sfinţii Columban** (543-615 d. Hr.) şi **Gall** (550-645 d. Hr.). În jurul anului 580 d. Hr., cei doi au părăsit Irlanda pentru a-L propovădui pe Hristos şi au ajuns până la urmă în partea de sud a Franței de astăzi. Aici au întemeiat o mare mănăstire, la Luxeuil, care a ajuns să fie cunoscută pretutindeni pentru asprimea deosebită a rânduielii ei, care fusese scrisă de Sfântul Columban. Acesta, om hotărât şi iute din fire, a început să mustre fără şovăială nenumăratele nelegiuiri care aveau loc în sânul Bisericii france[39], atrăgându-şi prin aceasta ura şi nemulțumirea puternicilor episcopi franci. Până la urmă, ei au izbutit să-l izgonească pe sfânt din mănăstire, acesta fiind nevoit să plece împreună cu toți ucenicii săi şi să se aşeze în partea de nord a Italiei, la Bobbio, unde a întemeiat o altă foarte cunoscută mănăstire. Aici, Columban a rămas tot restul vieții, povățuind pe cei care veneau de peste tot la el pentru a-i cere sfatul şi rugăciunea. Sfântul Gall, care fusese şi el izgonit de la Luxeuil, nu i-a urmat Sfântului Columban în Italia, ci vrând să trăiască viață pustnicească a hotărât să se oprească în Munții Alpi. Mai ales prin sfințenia vieții sale, Gall a propovăduit credința creştină popoarelor păgâne care locuiau în acele locuri, fiind cinstit până astăzi ca „apostolul Elveției.” Tot în aceeaşi perioadă, un alt irlandez care a lucrat în părțile Europei a fost **Sfântul Fridolin Rătăcitorul**, despre care însă se ştiu foarte puține lucruri. Propovăduind în rândul alemanilor păgâni, el a întemeiat o mănăstire la Säckingen, în Germania, fiind socotit astăzi „apostolul Rinului de sus.”

Însă lucrarea de încreştinare nu s-a oprit doar la aceşti mari sfinți. Dimpotrivă, după ei, în veacurile următoare, mulțimi nenumărate de irlandezi au ales să-şi părăsească țara de dragul lui Hristos, pentru a propovădui credința creştină pretutindeni în părțile de apus ale Europei. Noi îi vom pomeni doar pe cei mai însemnați şi mai cunoscuți dintre ei. Astfel, ne vom opri mai întâi asupra **Sfântului Fursey** (†648 d. Hr.), care a propovăduit în cursul veacului al VII-lea în Franța de azi. Intrat de tânăr în viața călugărească, Fursey a dobândit în scurt timp darul facerii de minuni, având şi câteva vedenii despre fericirea veşnică a drepților şi

[39] Se păstrează şi o scrisoare foarte aspră pe care sfântul a trimis-o Patriarhului Romei însuşi. V. mai jos, pp. 206 sq.

chinurile celor din iad. Aprins de râvnă în urma acestor descoperiri, Fursey a hotărât să plece din Irlanda pentru a-L propovădui pe Hristos. Însoțit de cei doi frați ai săi a ajuns mai întâi în partea de răsărit a Angliei, iar apoi datorită unor greutăți a fost nevoit să plece în Franța, unde a zidit o mănăstire la Lagny, în apropiere de Paris. Aici a trăit în mare sfințenie şi înfrânare, trupul său rămânând după moarte neputrezit[40]. Tot în Franța a lucrat un alt călugăr irlandez, **Sfântul Fiacre** (†670 d. Hr.), care şi-a părăsit țara fugind de cinstea cu care oamenii îl înconjurau. Ajungând în oraşul Meaux, Fiacre a primit de la episcopul locului pământ în ținutul Breuil, unde şi-a zidit o mănăstire în care nu era îngăduită intrarea femeilor[41]. Aici, el a rămas până la moarte, săvârşind nenumărate minuni şi fiind cinstit ca sfânt al lui Dumnezeu încă din timpul vieții. Nu putem să nu vorbim apoi şi despre **Sfântul Kilian** (640-689 d. Hr.), un alt mare înstrăinat pentru Hristos, care a dus vestea cea bună păgânilor germani de la răsărit de Rin. Fiind hirotonit episcop în Irlanda, Kilian şi-a părăsit țara şi, împreună cu câțiva însoțitori, a străbătut întreaga Galie, ajungând în oraşul Würzburg din Thuringia. Aici, el a izbutit să-l aducă la Hristos pe ducele oraşului şi pe mulți dintre supuşii lui. La scurt timp însă, omul lui Dumnezeu a fost omorât de către soția ducelui, care îl ura pe sfânt pentru că îi mustra fără şovăială nelegiuirile. După moarte, Kilian a fost proslăvit ca un mare făcător de minuni.

Tot în legătură cu pământurile Europei vom pomeni numele unei alte cunoscute şi iubite sfinte irlandeze, **Sfânta Dymphna din Gheel** (†620 d. Hr.). Fiică a unui rege păgân şi a unei mame creştine, Dymphna a fost nevoită să fugă din Irlanda când avea doar 14 ani, deoarece când mama i-a murit, tatăl ei a înnebunit şi a vrut să o ia de soție. Fiind însoțită de duhovnicul ei, sfânta a ajuns până la Gheel, în Belgia de astăzi, unde a fost însă prinsă de tatăl cel păgân. Văzând că tânăra nu vrea să se supună dorințelor lui păcătoase, acesta l-a omorât mai întâi pe preot, iar apoi a tăiat cu cruzime capul fiicei sale, făcând-o astfel muceniță a lui Hristos[42].

---

[40] V. Beda, Cuviosul, *The Ecclesiastical History of the English Nation*, III, 19, ed. cit., pp. 172-176

[41] De altfel, printre irlandezi era foarte răspândit obiceiul ca femeile să nu intre în mănăstirile de călugări.

[42] Pentru că a îndurat mânia tatălui ei nebun, Sfânta Dymphna este cinstită ca o mare mijlocitoare pentru cei suferinzi de boli psihice.

Ultimul sfânt irlandez despre care vom vorbi este **Sfântul Oengus Culdeul**[43] (†830 d. Hr.), de la care ni s-a păstrat cea mai veche lucrare despre viețile sfinților Irlandei. Intrat de mic în mănăstire, Oengus a fost aprins de dragoste pentru viața pustnicească, şi de aceea şi-a zidit o chilie în care trăia în singurătate. După obiceiul irlandezilor, el a petrecut aici în mare înfrânare, postind neîncetat şi făcând în fiecare zi sute de metanii. Nevoința lui cea mai de seamă era rostirea întregii Psaltiri într-o zi, cufundat până la gât în apă înghețată. Când lumea a început să-l cinstească ca pe un sfânt, Oengus a fugit din chilia lui şi s-a retras mai adânc în pustie. Fiind găsit şi acolo, şi-a părăsit pe ascuns sihăstria şi a intrat ca simplu frate în mănăstirea din Tallacht. Vreme de şapte ani a trăit în această mănăstire fără a fi cunoscut de cineva, însă, prin rânduiala lui Dumnezeu, starețul şi-a dat seama de sfințenia lui. Oengus a rămas la Tallacht până la moarte şi, deoarece avea mare dragoste pentru sfinți, a scris cel dintâi sinaxar al sfinților irlandezi, numit Felire, care s-a păstrat până astăzi[44].

4. Biserica Angliei

Vom trece acum la celălalt popor care a trăit în Insulele Britanice, anume la poporul englez, şi la sfinții care s-au ridicat din mijlocul lui. După cum am arătat mai înainte, englezii sunt urmaşii celor trei neamuri germane păgâne – angli, saxoni şi juți –, care începând cu veacul al V-lea s-au aşezat în Marea Britanie, cucerind întreaga ei parte de răsărit şi de sud şi întemeind mai multe mici regate[45]. Venind ca nişte cotropitori, englezii au adus distrugere şi pustiire, trecând nenumărați britani prin ascuțişul sabiei şi nimicind aproape în întregime viața

[43] „Culdeu" însemna în limba irlandeză veche „prietenul lui Dumnezeu", şi era numele dat de obicei sihaştrilor.

[44] V. Sfântul Oengus Culdeul, *Felire, The Martyrology*, pe Internet la: http://www.ucc.ie/celt/online/G200001/

[45] Englezii au întemeiat şapte regate. Juții, cei mai puțini la număr, s-au aşezat în colțul de sud-est al Marii Britanii, întemeind regatul Kent. Saxonii s-au aşezat în partea de răsărit şi de sud, întemeind regatele Essex (saxonii de est), Wessex (saxonii de vest) şi Sussex (saxonii de sud). Anglii s-au aşezat în centru şi în nord, întemeind regatele Anglia de Răsărit, Mercia şi Northumbria (v. mai jos harta Insulelor, p. 93). Aceste regate, aflate mereu în război între ele, au ajuns să se unească de-abia în veacul al IX-lea, prin aceasta luând naştere poporul englez.

creştină a Insulelor. Poate tocmai din această pricină, nici unul dintre britani nu s-a încumetat să propovăduiască în rândul englezilor, şi de aceea încreştinarea lor a rămas în seama împreună-lucrării Bisericii Romei şi a Irlandei[46]. Dar să vedem cum s-a făcut aceasta.

a. Perioada de început

În jurul anului 587 d. Hr., stareţul unei mari mănăstiri romane se plimba împreună cu câţiva ucenici de-ai săi prin pieţele Romei. Tocmai se întorsese din Constantinopol, unde trăise vreme de şase ani ca apocrisiarh al Patriarhiei Apusului în acel oraş. Numele stareţului era Grigorie, şi se trăgea dintr-o familie de neam mare din Sicilia. În plimbarea sa, Grigorie a trecut pe lângă nişte tineri robi puşi spre vânzare, care erau de o frumuseţe deosebită: înalţi, blonzi şi cu ochi albaştri. Întrebând despre neamul lor, i s-a spus că sunt angli. Grigorie, luminat de Dumnezeu, a răspuns: „Nu angli, ci îngeri" (în limba latină: *Non Angli, sed Angeli*). Şi acesta a fost începutul încreştinării englezilor.

Într-adevăr, după ce Grigorie a fost hirotonit episcop al Romei[47], el a ales 40 de călugări pe care i-a trimis în Britania pentru a-i aduce pe englezi la Hristos[48]. Aceşti călugări îl aveau în frunte pe **Sfântul Augustin**, sicilian din Roma, pe care sfântul patriarh l-a hirotonit episcop. La începutul anului 597, Augustin a ajuns, împreună cu însoţitorii săi, în regatul Kent, pe coastele de sud-est ale Angliei, şi s-a întâlnit cu regele acelui ţinut, pe nume **Ethelbert** (560-616 d. Hr.), care avea o soţie creştină. Regele l-a primit pe sfânt cu multă bunăvoinţă, îngăduindu-i să propovăduiască nestingherit cuvântul mântuirii. În vara anului 597, Augustin a izbutit să-l aducă chiar pe

[46] Există o veche zicală în acest sens, care spune: „La încreştinarea englezilor, romanii au sădit, irlandezii au udat, iar britanii nu au făcut nimic." Într-adevăr, Cuviosul Beda, scriind în veacul al VIII-lea, spunea că acesta a fost un mare păcat al britanilor, faptul că nu s-au îngrijit de încreştinarea poporului englez.

[47] A ajuns cel mai mare dintre Patriarhii Romei, fiind cunoscut până azi ca **Sfântul Grigorie cel Mare** (sau **Dialogul**, 540-604 d. Hr.).

[48] Trebuie spus că râvna sfântului nu a fost nicidecum o aprindere trecătoare, deoarece înţeleptul patriarh îşi dăduse seama că singura cale prin care Biserica putea face faţă în apus atacurilor păgânilor era aceea ca ea însăşi să se străduiască să-i aducă pe păgâni la Hristos.

Ethelbert la credinţă, care s-a botezat alături de mulţi dintre supuşii lui[49]. După aceasta, sfântul a lucrat neobosit pentru întărirea tinerei Biserici engleze, aşezându-şi scaunul episcopal la Canterbury, oraş care mai târziu avea să ajungă centrul duhovnicesc al întregii ţări. Augustin a vrut să întărească şi legăturile cu episcopii britani, însă nu a izbutit să facă aceasta din pricina unor neînţelegeri. Cu toate acestea, la moartea sa din anul 604 sfântul lăsa în urmă o Biserică puternică, prin lucrarea căreia a fost desăvârşită încreştinarea întregii Anglii. Tocmai de aceea, alături de Sfântul Grigorie, Augustin poartă până azi numele de „Apostolul englezilor."[50]

Vrednicii ucenici şi urmaşi ai lui Augustin au făcut faţă tuturor greutăţilor şi încercărilor care s-au abătut asupra lor, ducând mai departe lucrarea începută de sfântul apostol. Astfel, în vremurile tulburi ale veacului al şaptelea, credinţa creştină a ajuns să se răspândească peste tot în Anglia, prin propovăduirea mai multor oameni sfinţi, adevăraţi apostoli, care au fost ajutaţi şi sprijiniţi în lucrarea lor de către regii englezi creştini. Apoi, mai trebuie spus că încreştinarea Angliei a fost desăvârşită şi întărită de către nenumăraţii călugări cu viaţă sfântă, care au propovăduit prin cuvânt şi faptă în rândul poporului englez. De altfel, chiar Augustin şi ucenicii lui erau călugări, şi de aceea viaţa călugărească a fost întemeiată printre englezi de foarte devreme. Astfel, cea dintâi călugăriţă engleză a fost chiar nepoata regelui Ethelbert, pe nume **Eanswitha** (614-640 d. Hr.), care a fugit într-o mănăstire din Galia când tatăl ei a vrut să o căsătorească cu un prinţ păgân. În anul 630 ea s-a întors în ţară şi a întemeiat prima mănăstire de maici din Anglia, la Folkestone, unde i se păstrează până astăzi moaştele[51].

În Anglia de nord credinţa creştină a ajuns prin fiica regelui Ethelbert. Femeie foarte credincioasă, aceasta s-a căsătorit cu **Edwin**,

[49] Ethelbert a luptat foarte mult pentru încreştinarea poporului său, şi de aceea astăzi este cinstit ca sfânt.

[50] Timpul avea să arate însemnătatea lucrării celor doi apostoli şi înţelepciunea lui Grigorie în hotărârea de a propovădui englezilor. Într-adevăr, prin încreştinarea acestui popor, toate celelalte neamuri germane au fost câştigate pentru Hristos. Despre lucrarea Sfântului Augustin, v. Beda, Cuviosul, *The Ecclesiastical History of the English Nation*, I, 23-II, 3, ed. cit., pp. 72-108

[51] V. Phillips, Andrew, *The Lighted Way*, ed. cit., pp. 13-14

regele Northumbriei (†633 d. Hr.), şi a luat cu ea şi un episcop, pe **Sfântul Paulin din York** (†644 d. Hr.). Paulin era călugăr roman şi fusese trimis în Britania de către Sfântul Grigorie cel Mare pentru a-l ajuta pe Sfântul Augustin. Ajuns în Northumbria, el a lucrat neobosit pentru aducerea la Hristos a păgânilor de acolo, izbutind ca în ziua de Paşti a anului 627 să-l boteze chiar pe regele Edwin, alături de care s-au botezat mulți dintre supuşi. Cu toate acestea, lucrarea Sfântului Paulin s-a sfârşit brusc în anul 633, când Edwin a murit ca mucenic pe câmpul de luptă, în timp ce-şi apăra țara de păgânii conduşi de crudul şi nemilosul Penda, regele Merciei[52].

În aceeaşi perioadă, în celelalte regate engleze alți propovăduitori lucrau pentru Hristos. Astfel, **Sfântul Felix din Dunwich**, episcop franc din Burgundia, a fost chemat de regele Angliei de Răsărit şi a propovăduit fără zăbavă printre păgânii de acolo, zidind o mănăstire şi câteva şcoli şi biserici[53]. Se pare că tot în acel timp în Anglia de Răsărit a trăit şi **Cuviosul Botulf**, un mare sfânt englez, care după ce a petrecut câtva timp în mănăstirile Galiei s-a întors în țară şi a întemeiat o mănăstire la Iken. A petrecut acolo până la moarte, ajungând vestit mai ales pentru bunătatea şi blândețea lui. Un alt însemnat apostol a fost **Sfântul Birin** (†650 d. Hr.), de neam german, care a lucrat în apusul Angliei, în regatul Wessex. Fiind hirotonit episcop la Genova, în Italia, Birin a ajuns în Anglia în anul 634 d. Hr. şi şi-a aşezat scaunul în oraşul Dorchester. De acolo a propovăduit neobosit în rândul saxonilor de apus, izbutind să-l întoarcă la Hristos chiar pe regele lor.

În propovăduirea sa, Birin a fost ajutat de un mare rege englez, **Sfântul Oswald Martirul** (†642 d. Hr.), care a avut o însemnătate deosebită în întemeierea credinței creştine în Anglia. Nepot al Sfântului Edwin, Oswald şi-a petrecut anii de tinerețe în mănăstirea din Iona (pe coasta de vest a Scoției), unde a fost crescut de către călugării irlandezi în dragoste pentru Hristos. După ce Edwin a fost răpus pe câmpul de luptă, Oswald a plecat cu o mică oştire pentru a recuceri regatul

---

[52] Din păcate, Penda îi avea ca aliați şi pe britani, conduşi de regele lor Cadwallon, creştin doar cu numele. Despre Sfântul Paulin v. Phillips, Andrew, *Orthodox Christianity and the English Tradition*, ed. cit., pp. 381-384

[53] Cf. ibidem, pp. 385-387.

unchiului său, şi cu ajutor dumnezeiesc a izbutit să-l învingă pe mult mai puternicul rege britan Cadwallon, urcând astfel pe tronul Northumbriei. Ajuns rege, Oswald s-a îngrijit mai ales pentru întărirea credinței creştine în pământurile sale, şi de aceea i-a rugat pe părinții din Iona să-i trimită un propovăduitor. Aceştia l-au ales pe blândul şi smeritul episcop **Aidan** (†651 d. Hr.), care şi-a zidit o mănăstire pe coastele de răsărit ale Angliei, în insula Lindisfarne. Aici, omul lui Dumnezeu a trăit, după obiceiul irlandezilor, în mare înfrânare şi nevoință, propovăduind neîncetat credința creştină mai ales prin sfințenia vieții lui. Vorbele sale pline de înțelepciune şi smerenie au fost primite de nenumărați dintre englezi şi, pentru rugăciunile lui, Oswald a ajuns cel mai puternic dintre regii Angliei. Singur păgânul Penda îi stătea împotrivă, şi până la urmă cei doi s-au întâlnit pe câmpul de luptă. Din rânduiala lui Dumnezeu, viteazul Oswald a pierit în bătălie, fiind cinstit de popor ca mucenic al lui Hristos. După moartea domnitorului, Aidan a rămas mai departe la Lindisfarne, ajungând cunoscut ca un mare sfânt şi făcător de minuni[54]. Însemnătatea lui a fost una deosebită, deoarece prin el viața călugărească irlandeză s-a răspândit peste tot în Anglia. Astfel, în încreştinarea poporului englez lucrarea propovăduitorilor romani s-a unit cu cea a călugărilor irlandezi, din această unire luând naştere Biserica engleză, care îmbina în chip minunat ordinea şi rânduiala romanilor cu asprimea şi înfrânarea irlandezilor.

Într-adevăr, mănăstirea din Lindisfarne a ajuns în scurtă vreme un mare centru duhovnicesc al întregii Anglii[55], în care s-au adunat nenumărați călugări sfinți – atât irlandezi, cât şi englezi –, prin a căror lucrare multe dintre ținuturile Angliei au fost încreştinate. Mai întâi îl vom pomeni pe **Sfântul Cedd** (†664 d. Hr.), englez din Northumbria, care s-a desăvârşit în viața călugărească sub povățuirea Sfântului Aidan. Trimis să propovăduiască credința creştină în ținutul Merciei, Cedd a ajuns de acolo în Essex, regatul saxonilor de răsărit. În anul 655 a fost hirotonit episcop al acelui regat, unde a lucrat cu multă râvnă până la moarte, rămânând cunoscut până azi ca „apostolul Essexului." Numele

[54] V. Beda, Cuviosul, *op. cit.*, III, 3-6, 15-17, 26, pp. 146 sq.
[55] Ea a fost numită mai târziu „Insula sfântă," Athosul Angliei.

lui se leagă şi de sinodul întrunit în anul 664 d. Hr. la mănăstirea din Whitby, unde omul lui Dumnezeu a slujit ca traducător între irlandezi şi englezi. Scopul acestui sinod a fost de a pune pace şi rânduială în tânăra Biserică engleză, care era dezbinată de obiceiurile diferite ale irlandezilor şi romanilor.[56] Întrunirea sinodului s-a făcut mai ales prin străduințele stareței mănăstirii Whitby, **Sfânta Hilda** (614-680 d. Hr.), una dintre cele mai cinstite sfinte engleze. Nepoată a regelui Edwin, Hilda a fost botezată de Sfântul Paulin din York, şi la vârsta de 33 de ani a plecat în Galia pentru a primi mantia călugărească. Chemată înapoi de Sfântul Aidan, Hilda a întemeiat în Northumbria mănăstirea din Whitby, în care s-au desăvârşit mai mulți sfinți, printre care şi cinci episcopi[57]. Ea a ajuns maica întregii părți de nord a Angliei, regi şi episcopi deopotrivă venind la Whitby pentru a-i cere sfatul şi a-i asculta învățăturile. Tot un ucenic al lui Aidan a fost şi **Sfântul Chad** (†673 d. Hr.), fratele lui Cedd, care a petrecut mai mult timp în mănăstirile Irlandei. La întoarcerea în Anglia, Chad a fost hirotonit, împotriva voinței sale, episcop de York. Atât de smerit era sfântul, încât chiar şi după ce a ajuns episcop, nu vroia să călătorească decât pe jos, asemenea Apostolilor, şi niciodată călare. În anul 669, Sfântul Teodor din Tars, noul Arhiepiscop de Canterbury, i-a cerut lui Chad să se mute în regatul Merciei[58]. Acolo, sfântul a întemeiat o mănăstire la Lichfield, unde a rămas întreaga lui viață, propovăduind pretutindeni şi întorcând la Hristos mulțimi nenumărate de englezi prin darurile cele multe de care îl învrednicise Dumnezeu. Mai ales, sfântul a rămas

[56] Erau mai multe deosebiri, însă cea mai însemnată dintre ele era data diferită de ținere a Paştelui. Sinodul de la Whitby a hotărât că obiceiul ortodox de ținere a Paştelui era cel roman. Despre aceasta, v. mai jos, pp. 186-187, şi Hume, Basil, *Footprints of the Northern Saints*, Ed. Darton, Longman and Todd Ltd, London, 2003, pp. 37-42

[57] În acea vreme se întâmpla adesea ca mănăstirile să fie duble, adică două mănăstiri alăturate, una de maici şi alta de călugări, care aveau, de obicei, acelaşi stareț. Despre Sfânta Hilda, v. ibidem, pp. 45-50

[58] Întâmplarea prin care Chad a ajuns episcop al Merciei scoate încă o dată la iveală marea lui smerenie. Astfel, Sfântul Teodor a vrut să-l aşeze pe Sfântul Wilfrid episcop de York în locul lui Chad, aflând că hirotonia acestuia nu fusese făcută după canoane. Când i-a spus aceasta, Chad a răspuns liniştit: „Dacă socoteşti că nu am fost hirotonit cum se cuvine, de bună voie renunț la treapta episcopală, că nu m-am socotit vreodată vrednic de ea, şi am primit-o, deşi nevrednic, doar din ascultare." Văzând smerenia lui, Sfântul Teodor l-a hirotonit pe Chad din nou, după rânduială, şi l-a trimis în Mercia. Cf. Beda, Cuviosul, *op. cit.*, IV, 2, p. 206

cunoscut în întreaga Anglie ca un mare făcător de minuni, trupul lui rămânând după moarte întreg şi neputrezit.

b. Perioada de aur

După această uriaşă muncă de încreştinare, în viaţa Bisericii Angliei a urmat o perioadă de mare înflorire şi bunăstare, în care au strălucit cei mai mari şi mai cinstiţi dintre sfinţii englezi. Mai ales, în această perioadă s-a pus o rânduială trainică în viaţa bisericească engleză, micile Biserici întemeiate în fiecare regat unindu-se într-o singură Biserică mare şi puternică. Iar părintele acestei uniri a fost tocmai **Sfântul Teodor** (602-690 d. Hr.), Arhiepiscopul de Canterbury, despre care am pomenit înainte. Călugăr de neam grec din Tarsul Ciliciei, Teodor şi-a primit învăţătura în Atena, ajungând de acolo într-una din mănăstirile Romei. În anul 668, papa Vitalian a hotărât să-l hirotonească arhiepiscop de Canterbury, deşi era înaintat în vârstă, şi l-a trimis pentru a cârmui tânăra Biserică engleză. În drumul său, noul episcop grec a fost însoţit de **Sfântul Adrian** (†710 d. Hr.), un african foarte învăţat care avea să ajungă stareţ al Mănăstirii Sfinţilor Petru şi Pavel din Canterbury, şi de **Sfântul Benedict Biscop** (628-690 d. Hr.), englez care primise mantia călugărească în cunoscuta mănăstire de pe insula Lerins. Benedict, care se afla pe atunci în pelerinaj la Roma, avea să întemeieze în partea de nord a Angliei o mare mănăstire, la Wearmouth şi Jarrow, cunoscută pretutindeni pentru învăţătura călugărilor săi şi mai ales pentru marea bibliotecă întemeiată acolo[59].

După ce a ajuns în Anglia, Teodor nu a mai pierdut timpul deloc, ci de îndată a pornit într-o călătorie prin întreaga ţară, pentru a vedea starea eparhiilor şi a credincioşilor săi. Cu multă înţelepciune şi pricepere a început apoi să lucreze pentru rânduirea Bisericii engleze, întărind vechile eparhii şi întemeind altele noi. Mai ales, Sfântul Teodor a rămas cunoscut prin faptul că a fost cel dintâi care a izbutit să unească şi să împace felul de a fi al romanilor cu cel al irlandezilor, dând astfel

[59] Cf. Hume, Basil, *op. cit.*, pp. 63-68

naştere unei Biserici engleze unite şi deosebit de puternice[60]. În anul 673 d. Hr., la doar patru ani după sosirea sa în Anglia, Teodor putea deja ține primul sinod al întregii Biserici engleze, hotărând ca de atunci înainte un astfel de sinod să fie ținut în fiecare an. Având mare dragoste de învățătură, omul lui Dumnezeu s-a îngrijit şi pentru întemeierea de şcoli. Dintre acestea, cea mai cunoscută a fost cea din mănăstirea din Canterbury, aflată sub conducerea Sfântului Adrian. Dintre cei ce s-au desăvârşit aici nu putem să nu-l pomenim pe **Sfântul Aldhelm de Malmesbury** (639-709 d. Hr.), primul englez care a primit numele de „învățat.” Stareț la mănăstirea din Malmesbury şi apoi episcop de Sherborne, în Wessex, Aldhelm a scris mai multe lucrări în limba latină, care se păstrează până azi.

Un alt lucru uimitor în ceea ce priveşte păstorirea Sfântului Teodor a fost numărul mare de episcopi pe care i-a hirotonit, şi mai ales faptul că mulți dintre ei au ajuns mari sfinți ai lui Dumnezeu. Îi vom pomeni, rând pe rând, pe fiecare. Astfel, după cum am văzut, mai întâi Teodor l-a aşezat episcop în scaunul din York, în locul Sfântului Chad, pe **Sfântul Wilfrid**[61] (633-709 d. Hr.). Acesta intrase în tinerețe în mănăstirea din Lindisfarne, desăvârşindu-se apoi în viața călugărească în Roma şi în mănăstirile Franței. Întors în Anglia, el a întemeiat o mare mănăstire la Ripon, jucând un rol însemnat la Sinodul din Whitby, unde a apărat obiceiurile romane. Fiind un om năvalnic şi iute din fire, Wilfrid şi-a atras nemulțumirea multora dintre semenii săi, având de pătimit întreaga viață din pricina aceasta. Totuşi, sfântul a avut mare râvnă pentru credința creştină şi a ajuns să propovăduiască în regatul Sussex din Anglia şi în pământurile Frisiei din Olanda de astăzi. În lucrarea sa, Wilfrid a primit mult ajutor de la regina de atunci a Northumbriei, **Sfânta Audrey din Ely** (†679 d. Hr.), una dintre cele mai iubite sfinte engleze. Fiică a regelui Angliei de Răsărit, Audrey a fost căsătorită, împotriva voinței ei, cu un prinț englez, însă a rămas văduvă de tânără şi şi-a păstrat fecioria. După moartea soțului ei, sfânta

---

[60] Cuviosul Beda spunea că „Teodor a fost primul arhiepiscop de care au ascultat toți englezii.” Beda, Cuviosul, *op. cit.*, III, 16, p. 168. Cf. şi Phillips, Andrew, *op. cit.*, pp. 306-317

[61] Pentru viața Sfântului Wilfrid, v. Eddius Stephanus, *The Life of St. Wilfrid,* în ***, *The Age of Bede*, Penguin Books, London, 2004, traducere şi introducere J.F. Webb, pp. 105-184

s-a retras pe insula Ely, unde a petrecut în post şi rugăciune, vrând să îmbrăţişeze viaţa monahală. Cu toate acestea, a fost silită din nou să se căsătorească, de această dată cu regele Northumbriei, care pe atunci avea doar 15 ani. Doisprezece ani au trăit cei doi ca frate şi soră, însă când regele nu a mai putut să-şi înfrâneze poftele trupeşti, Audrey a fugit din nou la Ely, întemeind acolo o mare mănăstire de maici. Aici, ea a petrecut până la moarte în mare înfrânare şi nevoinţă, primind de la Dumnezeu darul înainte-vederii şi al facerii de minuni. Pentru marea ei curăţie, trupul sfintei a rămas până astăzi nestricat, ea fiind cinstită de toţi englezii ca „maica Angliei de Răsărit."[62]

Apoi, Sfântul Teodor a reîntemeiat eparhia Londrei, hirotonindu-l episcop al ei pe **Sfântul Erkenwald** (†693 d. Hr.), care a fost numit „lumina Londrei." Născut într-o familie de neam mare din răsăritul Angliei, Erkenwald a întemeiat două mănăstiri, una pentru bărbaţi şi alta pentru femei, ajungând cunoscut pretutindeni pentru multele minuni pe care le săvârşea. Ales episcop în 675, omul lui Dumnezeu şi-a păstorit cu mare dragoste turma, fiind socotit până astăzi ocrotitorul Londrei. Un alt foarte iubit părinte englez hirotonit episcop de Sfântul Teodor a fost **Sfântul Ioan din Beverly** (†721 d. Hr.), care a primit învăţătură în Canterbury, în şcoala Sfântului Adrian, şi apoi a ajuns ucenic al Sfintei Hilda la Whitby. Pentru darul lui de a propovădui, cât şi pentru marea sa milostenie, Ioan a fost ales mai întâi episcop la Hexham, în anul 687, iar apoi la York. Având dragoste pentru singurătate, sfântul a întemeiat o mănăstire, numită Beverly, într-o vale retrasă, unde, deşi era episcop, se retrăgea adesea pentru a se linişti. După moartea lui, această mănăstire a ajuns unul dintre cele mai însemnate locuri de pelerinaj din întreaga Anglie[63]. Sfântul Ioan l-a hirotonit diacon şi preot pe **Cuviosul Beda** (673-735 d. Hr.), cel care a fost numit „Părintele istoriei engleze". Intrat de la şapte ani în mănăstirea Sfântului Benedict Biscop din Jarrow, Beda şi-a închinat întreaga viaţă rugăciunii şi învăţăturii. Astfel, el a rămas până la moarte în acea mănăstire, scriind o mulţime de cărţi, printre care se află mai

[62] Se mai păstrează azi doar mâna neputrezită a sfintei. Cf. Phillips, Andrew, *The Lighted Way*, ed. cit., pp. 15-23.

[63] V. Phillips, Andrew, *Orthodox Christianity and the English Tradition*, ed. cit., pp. 388-391

multe vieți ale sfinților englezi[64], şi mai ales faimoasa sa lucrare, „Istoria bisericească a poporului englez"[65].

Însă cel mai cunoscut episcop hirotonit de Sfântul Teodor a fost **Sfântul Cuthbert din Lindisfarne** (†687 d. Hr.), făcătorul de minuni al Angliei şi cel mai iubit dintre sfinții englezi. Născut în Northumbria, Cuthbert a intrat de tânăr în viața călugărească, ajungând mai întâi la mănăstirea din Melrose, iar apoi la cea din Lindisfarne. Pentru marea sa înfrânare şi smerenie, a fost ales stareț al acestei mănăstiri şi a început să propovăduiască păgânilor din împrejurimi, aducând mulțimi nenumărate dintre ei la Hristos. Până la urmă, omul lui Dumnezeu a hotărât să se retragă pe o insulă părăsită din apropiere de Lindisfarne pentru a trăi viață pustnicească. Cunoscut pretutindeni ca un mare făcător de minuni, a fost ales episcop în anul 685, ajungând părintele întregii părți de nord a Angliei. Însemnătatea Sfântului Cuthbert este una deosebită, deoarece în el mai ales s-a putut vedea cât de deplin se uniseră trăsăturile irlandeze şi cele romane în viața sfinților englezi. Acest lucru, de altfel, s-a arătat şi în viața celorlalți cuvioşi ai Angliei, dintre care îl mai pomenim pe **Sfântul Guthlac din Crowland** (673-714 d. Hr.), cel mai mare părinte englez al pustiei. Născut în familia domnitoare a Merciei, Guthlac a fost în tinerețe un viteaz ostaş în armata regală. La vârsta de 16 ani a părăsit lumea, retrăgându-se ca sihastru pe o insulă necunoscută din mlaştinile Merciei. Sfântul a petrecut acolo neştiut de nimeni, în mare înfrânare şi sfințenie, biruind cumplitele ispite pe care i le făceau diavolii. După moartea lui, pe locul sihăstriei sale a fost ridicată marea mănăstire din Crowland.

Asemenea irlandezilor, englezii străluceau prin asprimea vieții şi prin nevoințele lor. Însă pe lângă aceasta, ei au mai luat de la irlandezi şi dragostea de înstrăinare, lucru care poate fi văzut în viața marilor propovăduitori englezi ai veacului al VIII-lea. Îmbinând râvna pentru propovăduire a irlandezilor cu ordinea şi rânduiala romană, lucrarea acestor sfinți a dat roade nespus de bogate, ei izbutind în scurtă vreme să aducă la Hristos aproape toate neamurile germane păgâne. Astfel,

[64] Beda, Cuviosul, *Lives of the Abbots of Wearmouth and Jarrow,* în ***, *The Age of Bede*, ed. cit., pp. 185-210

[65] Beda, Cuviosul, *The Ecclesiastical History of the English Nation*, Penguin Books, London, 1955, 1965, 1990. Pe Internet la: http://www.fordham.edu/halsall/basis/bede-book1.html.

cum am văzut, cel dintâi propovăduitor englez a fost Sfântul Wilfrid, care a lucrat pentru scurt timp în pământurile Frisiei (Olanda), şi care l-a avut ca ucenic şi urmaş pe **Sfântul Clement (Willibrord)** (658-739 d. Hr.). Acesta se trăgea din Northumbria şi a intrat de tânăr în mănăstirea din Ripon, ajungând apoi călugăr în mănăstirile Irlandei. Până la urmă a hotărât să plece pentru a propovădui păgânilor frisieni, fiind hirotonit episcop de Utrecht în anul 696 d. Hr. După aceasta, vreme de aproape 50 de ani a lucrat neobosit printre păgâni, aducându-i pe mulți la credință şi rămânând cunoscut până azi drept „apostolul Frisiei." Alături de el a lucrat şi **Sfântul Bonifatie** (675-754 d. Hr.), cel mai mare şi mai cunoscut dintre propovăduitorii englezi. Fiu al unui tată englez şi al unei mame britane, el şi-a părăsit mănăstirea şi țara în anul 717 şi, după scurtă vreme petrecută în Frisia, a ajuns să propovăduiască în rândul germanilor de la răsărit de Rin. Având binecuvântarea a trei sfinți papi ai Romei, printre care şi Sfântul Zaharia, ultimul papă grec, Bonifatie a izbutit să aducă la Hristos, prin darurile mari cu care îl înzestrase Dumnezeu, neamuri întregi de păgâni. În munca sa, episcopul a fost ajutat mai ales de nenumărații călugări sfinți veniți din mănăstirile Angliei. Punându-i stareți în fruntea mănăstirilor pe care le-a zidit pretutindeni în Germania şi hirotonindu-i episcopi pentru eparhiile noi, Bonifatie a putut să încreştineze prin ei aproape întreaga Germanie. Pe lângă aceasta, sfântul s-a străduit din greu să rânduiască şi Biserica francă, ce în acea vreme ajunsese la o decădere cumplită. Până la urmă, omul lui Dumnezeu şi-a încununat propovăduirea cu moarte de mucenic, trupul lui fiind aşezat în mănăstirea sa din Fulda, iar el rămânând cunoscut pe drept cuvânt ca „apostolul şi luminătorul Germaniei."

Tot în legătură cu lucrarea de propovăduire a englezilor vom pomeni aici şi încreştinarea, în veacurile al X-lea şi al XI-lea, a neamurilor germane vikinge din pământurile Scandinaviei. Astfel, un însemnat propovăduitor în acele părți a fost **Sfântul Sigfrid de Växjö** (†1045 d. Hr.), călugăr englez din Glastonbury, care l-a botezat pe regele Suediei, Olaf, împreună cu întreaga lui familie. Una dintre fiicele acestui rege, pe nume Irina, a ajuns să se căsătorească cu un prinț rus din Novgorod, şi după moartea soțului ei a intrat în viața călugărească cu numele de Ana, ajungând cunoscută mai târziu ca Sfânta Ana a Novgorodului.

c. Perioada de argint

Lucrarea englezilor printre vikingi este cu atât mai însemnată, cu cât aceşti vikingi[66] au pus capăt, la sfârşitul veacului al VIII-lea, perioadei de aur a Bisericii engleze. Într-adevăr, din corăbii iuți şi uşoare, ei au început să atace cu sălbăticie coastele Insulelor Britanice, în căutare de bogății şi de robi. Ținta lor erau mai ales mănăstirile lipsite de apărare, care de cele mai multe ori fuseseră zidite pe insule retrase sau pe malul mării. Astfel, rând pe rând toate marile mănăstiri ale Angliei, Scoției şi Irlandei au căzut pradă furiei şi lăcomiei păgânilor. În 793 era pustiită mănăstirea din Lindisfarne, în 806 cea din Iona, iar în 824 cea din Bangor. Dintre călugării acestor mănăstiri, mulțimi nenumărate au fost trecute prin ascuțişul sabiei, nevoind să-şi lepede credința şi pătimind astfel moarte mucenicească pentru Hristos[67]. Cu timpul, atacurile vikingilor au început să fie tot mai dese, ele preschimbându-se până la urmă într-un adevărat război de cucerire. Astfel, în anul 865 d. Hr., o uriaşă oaste daneză cobora pe coastele Angliei de Răsărit, unde în acea vreme domnea unul dintre cei mai iubiți regi englezi, **Sfântul Edmund Mucenicul** (841-869 d. Hr.). Fiind foarte tânăr, Edmund a încercat cum a putut să facă față vikingilor, însă aceştia erau mult prea puternici. Până la urmă a fost înconjurat de duşmani şi, pentru a-şi scăpa oştenii de moarte, a hotărât să se predea. Prins într-o biserică în timp ce se ruga, a fost bătut cu sălbăticie de păgâni şi omorât în timp ce chema numele Mântuitorului Hristos. Trupul i-a rămas după moarte întreg şi, pentru neînfricarea lui în fața morții, sfântul a fost socotit în vechime ocrotitorul întregii Anglii.

Acele vremuri de mari greutăți nu au fost însă lipsite de plăcuți ai lui Dumnezeu, iar dintre ei îl vom pomeni pe **Sfântul Swithin din Winchester** (†862 d. Hr.). Născut în regatul Wessex, în sud-vestul Angliei, Swithin a fost hirotonit în anul 852 episcop al oraşului Winchester. Se pare că a fost povățuitorul marelui rege Alfred, cel care avea să elibereze mai târziu Anglia de asuprirea vikingilor. În

[66] Despre ei, v. mai sus, nota 54, p. 35.
[67] Numai la Bangor au fost omorâți peste 900 de călugări!

afară de acest lucru însă, şi de marea dragoste pe care Swithin o avea pentru săraci, nu se ştie mai nimic despre viața omului lui Dumnezeu. Doar că, la moartea sa, el a cerut să fie înmormântat afară din biserică, pentru a fi călcat în picioare de trecători. Într-adevăr, atât de smerit a fost Swithin, încât sfințenia lui a fost descoperită de-abia la o sută de ani după moartea sa, când în locul în care fusese înmormântat au început să aibă loc minuni şi vindecări nenumărate[68].

Ca întotdeauna în istoria Bisericii însă, sângele atâtor mii de mucenici nu a rămas fără roadă. Într-adevăr, pentru rugăciunile lor Dumnezeu a trimis englezilor regi înțelepți şi viteji, care au izbutit să oprească năvălirile păgânilor şi să unească toate regatele engleze într-o singură țară unită şi puternică, care a ajuns la deplină înflorire în timpul **Sfântului Edgar cel Paşnic** (†975 d. Hr.), numit „cel dintâi rege al întregii Anglii." Sub domnia lui, Biserica engleză a cunoscut o nouă perioadă de strălucire, în timpul păstoririi **Sfântului Dunstan** (909-988 d. Hr.), cel de-al treilea mare Arhiepiscop de Canterbury, după Sfântul Augustin şi Sfântul Teodor. Născut în partea de apus a Angliei, Dunstan a ajuns de tânăr stareț al mănăstirii din Glastonbury, fiind apoi chemat sfetnic la curtea regală. Strălucind în jur prin marea sa înfrânare şi înțelepciune, sfântul a fost hirotonit mai întâi episcop de Worcester, iar apoi, în anul 961, Arhiepiscop de Canterbury. Având sprijinul regelui Edgar, care îi era ucenic, el a luptat din greu pentru reîntemeierea vieții călugăreşti engleze, care fusese aproape distrusă de năvălirile vikinge. Într-adevăr, mare parte din mănăstirile Angliei fuseseră pustiite de păgâni, şi de aceea sfântul s-a străduit să le redeschidă şi să aducă în ele călugări vrednici. În această lucrare a sa, Dunstan a fost ajutat de alți doi mari episcopi, **Sfântul Ethelwold de Winchester** (912-984 d. Hr.) şi **Sfântul Oswald de Worcester** (†992 d. Hr.). Cel dintâi a intrat de tânăr în mănăstirea din Glastonbury, ajungând apoi stareț la Abingdon şi, în anul 963, episcop de Winchester. Om foarte hotărât şi energic din fire, Ethelwold a luptat din greu pentru a reface viața călugărească în eparhia sa, zidind mai multe mănăstiri şi scriind împreună cu Sfântul Dunstan o cunoscută rânduială

[68] Cf. Phillips, Andrew, *op. cit.*, pp. 401-408

călugărească. Din pricina aceasta, Ethelwold a rămas cunoscut până azi drept „părintele călugărilor." Celălalt episcop, Oswald, era de neam danez, născut în Anglia într-o familie creştină. După ce a petrecut mai mult timp în mănăstirea Fleury din Franța, Oswald a fost hirotonit episcop de Worcester de către Sfântul Dunstan, iar apoi, în anul 972, Arhiepiscop de York. Ca şi ceilalți doi episcopi, el s-a străduit să întărească viața călugărească engleză, întemeind mai multe mănăstiri, dintre care cea mai cunoscută a fost cea din Ramsey. În această mănăstire sfântul a murit la adânci bătrâneți, în timp ce spăla, după obiceiul său, picioarele săracilor. Aceşti trei mari ierarhi englezi au izbutit să rectitorească mai mult de 30 de mănăstiri în întreaga Anglie[69], adunând în ele mulți călugări sfinți, dintre care o mai pomenim aici chiar pe fiica regelui Edgar, **Sfânta Edith din Wilton** (†984 d. Hr.), intrată în mănăstire la vârsta de 15 ani. La moartea tatălui şi a fratelui ei, mai-marii englezilor au venit să-i ceară sfintei să le fie regină, însă cuvioasa nu a primit, spunând că ea este călugăriță. A murit când încă nu împlinise 23 de ani, iar trupul i-a rămas după moarte nestricat.

Lucrarea de reîntemeiere a vieții călugăreşti a avut însă şi mulți duşmani. Cei mai puternici şi mai neînduplecați dintre ei au fost nobilii englezi, care vroiau să pună mâna pe averile şi pământurile mănăstirilor. De aceea, ei s-au împotrivit în fel şi chip strădaniilor Sfântului Dunstan şi ale ucenicilor săi, uneltind totodată şi împotriva regelui Edgar, care era un mare apărător al călugărilor. Când Edgar a murit şi pe tronul Angliei s-a urcat fiul său, **Sfântul Edward Martirul** (†978 d. Hr.), care de-abia împlinise 13 ani, nobilii au găsit prilejul potrivit pentru a-şi împlini gândurile şi dorințele lor nelegiuite. Edward, asemenea tatălui său, era ucenic al Sfântului Dunstan şi avea mare dragoste pentru viața călugărească, fiind foarte iubit de popor pentru milostenia lui. De aceea, la nici patru ani după încoronarea sa, nobilii, împreună cu mama vitregă a lui Edward, l-au omorât mişeleşte pe tânărul rege în timp ce acesta se întorcea de la vânătoare. Minunile nenumărate care au urmat morții lui, au arătat că Dumnezeu îl primise pe nevinovatul şi curatul domnitor ca pe un mucenic al Său.

---

[69] Despre lucrarea lor, v. Phillips, Andrew, *op. cit.*, pp. 363-372.

Uciderea tâlhărească a unsului lui Dumnezeu nu a rămas însă nepedepsită, şi de aceea blestemul s-a abătut asupra pământului Angliei. Într-adevăr, după moartea regelui, vikingii au început din nou să atace Anglia, de această dată cu şi mai multă sălbăticie, şi Dumnezeu nu a mai trimis englezilor, pentru păcatul lor, domnitori care să-i izbăvească de furia păgână[70]. Din pricina aceasta, lucrurile au mers din rău în mai rău pentru Biserica şi poporul Angliei[71]. Mai întâi, mulţi dintre vrednicii urmaşi ai lui Dunstan au ajuns mucenici. Printre aceştia s-a aflat şi **Sfântul Alphege** (953-1012 d. Hr.), cel de-al treizecilea arhiepiscop de Canterbury, care a intrat de tânăr în viaţa călugărească şi a petrecut mai mulţi ani în pustie. Hirotonit episcop de Winchester de către Sfântul Dunstan, Alphege şi-a păstorit cu mare bunătate turma, ajungând cunoscut peste tot atât pentru milostenia sa, cât şi pentru dragostea ce o purta ţării sale. Astfel, prin sfaturile, îndemnurile şi rugăciunile lui, sfântul a fost un mare sprijin pentru poporul englez în acele vremuri de restrişte. Într-adevăr, când în anul 1005 Alphege a fost ales arhiepiscop de Canterbury, danezii pustiau fără milă ţara şi pământurile ei. Până la urmă, în anul 1011 ei au ajuns şi la Canterbury, cucerind oraşul sfânt al Angliei şi prinzându-l pe sfântul arhiepiscop chiar în timp ce slujea în Biserică. Au cerut pentru el mulţi bani drept răscumpărare, însă Alphege le-a poruncit credincioşilor săi să nu plătească nimic. Pentru aceasta, sfântul a fost omorât cu sălbăticie, ajungând cel dintâi Arhiepiscop de Canterbury care a primit cununa de mucenic.

După slăvita lui moarte, Dumnezeu a rânduit ca pe tronul Angliei să se urce cei dintâi regi danezi. Pentru rugăciunile Sfântului Alphege şi ale celorlalţi mucenici, aceşti regi primiseră credinţa creştină, astfel că, deşi străini de neam, ei au fost blânzi şi îndurători cu englezii. Cu toate acestea, Biserica Angliei a intrat într-o perioadă de tot mai mare decădere, în învăţăturile ei pătrunzând, ca pretutindeni în Apus, schimbările care

[70] Iată ce spunea Cronica anglo-saxonă despre uciderea lui Edward: „Nu a fost între englezi o faptă mai rea decât aceasta, de când au venit ei pentru întâia dată în Britania." ***, *The Anglo-Saxon Chronicle*, Everyman Press, London, 1912, VI, pe Internet, la pagina: http://sunsite.berkeley.edu/OMACL/Anglo/

[71] V. despre aceasta, Phillips, Andrew, *op. cit.*, pp. 227-236.

au dus la trista ruptură din 1054 şi la înstrăinarea şi desprinderea Apusului de Biserica Ortodoxă[72]. Iar această desprindere a fost desăvârşită în Anglia prin cucerirea normandă din anul 1066. În acel an, William I, ducele Normandiei, a năvălit în Anglia cu o oştire numeroasă, având binecuvântarea papei Alexandru al II-lea şi sprijinul viitorului papă german Hildebrand (Grigorie al VII-lea). Deşi creştini cu numele, normanzii s-au dovedit a fi mai cruzi şi mai sălbatici decât vikingii, omorând fără milă nenumărați dintre englezi şi distrugând aproape în întregime viața bisericească din Anglia. Mulți englezi, mai ales cei de neam mare, au fost nevoiți să fugă în Europa, unii ajungând la Constantinopol (unde s-au dovedit a fi supuşi credincioşi ai împăratului roman[73]), iar alții la Kiev, cealaltă mare capitală creştină a acelor vremuri[74]. În locul lor, William a adus în Anglia mulțime de nobili normanzi, lacomi şi sângeroşi, care au pustiit țara cum nu mai fusese pustiită înainte. Pe scaunele episcopale, Cuceritorul a aşezat ierarhi războinici de neam franc şi german, care îl însoțeau pretutindeni pe rege în luptă[75] . Despre toate acestea, vechea cronică engleză vorbeşte în cuvinte mişcătoare: „Iar în timpul lui [al lui William], oamenii au îndurat cumplită asuprire şi răni de multe feluri. [...] Om nemilos era regele. Adâncit în lăcomie şi întru totul stăpânit de zgârcenie. Era atât de neîndurător încât nu-i păsa nici măcar că toți îl urăsc. [...] Vai! Ca nu

---

[72] Aceste schimbări au început să se răspândească în toată Biserica din Apus odată cu urcarea pe scaunului Romei a celor dintâi papi germani. Despre aceasta, v. mai sus, pp. 32 sq.

[73] Când în anul 1204 aceiaşi normanzi au cucerit Constantinopolul, în cruciada a IV-a, ostaşii englezi, urmaşi ai celor veniți în 1066, au apărat cu vitejie oraşul, dându-şi viața pentru el. V. despre aceasta Phillips, Andrew, *Orthodox Christianity and the Old English Church*, The English Orthodox Trust, 1996, 1998, pp. 29-37

[74] La Kiev a ajuns şi Gytha, fiica regelui Harold, ultimul domnitor englez, învins de normanzi la Hastings în anul 1066. Ea s-a căsătorit cu regele Kievului, Vladimir Monomah, iar unul dintre fiii lor, pe nume Mstislav (Teodor-Harold la botez) a ajuns să fie cinstit ca sfânt. Un alt fiu al lor, Yuri Dolgoruki, a întemeiat mai târziu oraşul Moscova. V. ibidem, pp. 38-42

[75] Un istoric englez, David Douglas, scria despre acest lucru următoarele: „Normandizarea episcopatului din Anglia a fost o trăsătură de căpătâi a domniei Cuceritorului. Între 1070 şi 1087, Biserica din Anglia a fost făcută să se supună ordinii continentale şi ideilor reformatoare (schimbărilor) care pătrundeau în Apusul Europei." apud. Phillips, Andrew, *The Lighted Way*, ed. cit., p. 93. În Irlanda, acest lucru s-a petrecut mai ales în urma cuceririi anglo-normande a Irlandei din anii 1169-1170 (înfăptuită cu binecuvântarea şi sprijinul papei Adrian al IV-lea) şi a reformelor bisericeşti ale episcopului Malachy de Armagh (†1148 d.Hr.).

cumva vreun om să se poarte vreodată cu atâta mândrie, şi să se socotească la fel ca el mai înălţat decât toţi oamenii. [...] Şi a zidit peste tot castele, asuprindu-i pe bieţii oameni. Şi lucrurile au mers tot din rău în mai rău.”[76]

Iar aceasta poate că nu s-ar fi întâmplat, dacă englezii nu şi-ar fi atras asupra lor mânia lui Dumnezeu, ucigându-l pe unsul Său, nevinovatul rege Edward. Astăzi, însă, prin rânduiala lui Dumnezeu, moaştele Sfântului Edward se găsesc într-o mănăstire ortodoxă din Anglia, unde sunt cinstite după cuviinţă de mai mulţi călugări englezi. Fie ca pentru rugăciunile lui, Dumnezeu să îndepărteze blestemul de pe pământul Angliei şi poporul englez să se întoarcă din nou la credinţa Sfântului Edward şi a celorlalţi sfinţi englezi!

Pentru rugăciunile Sfântului Edward, şi ale tuturor sfinţilor care au strălucit în pământul Insulelor Britanice, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi. Amin!

[76] ***, *The Anglo-Saxon Chronicle*, pe Internet, la pagina: http://sunsite.berkeley.edu/OMACL/Anglo/

Insulele Britanice la începutul sec. al VII-lea d. Hr.
(Adaptată după *, *The Age of Bede*, Penguin Books, London, 2004)**

Listă alfabetică a sfinţilor Insulelor Britanice pomeniţi:

AARON şi IULIU, mucenici, în Britania, 304 d. Hr. Prăznuire: 1 iulie

ADAMNAN, cuvios, cel de-al nouălea stareț al Mănăstirii Iona, 625-704 d. Hr. Prăznuire: 23 septembrie

ADRIAN, cuvios, din Africa de Nord, stareț în Canterbury, 710 d. Hr. Prăznuire: 9 ianuarie

AIDAN (Edan), Episcop de Lindisfarne (Anglia), din Irlanda, 651 d. Hr. Prăznuire: 31 august

ALBAN, întâiul mucenic al Britaniei, 304 d. Hr. Prăznuire: 22 iunie

ALDHELM, Episcop de Sherborne, scriitor bisericesc, 639-709 d. Hr. Prăznuire: 25 mai

ALPHEGE, sfințit mucenic, Arhiepiscop de Canterbury, 954-1012 d. Hr. Prăznuire: 19 aprilie

ARISTOBUL, Apostol din cei 70, primul episcop al Britaniei. Prăznuire: 15 martie

AUDREY, cuvioasă, regină a Northumbriei, întemeietoarea Mănăstirii Ely, 679 d. Hr. Prăznuire: 23 iunie

AUGUSTIN, Arhiepiscop de Canterbury şi apostol al englezilor, 604 d. Hr. Prăznuire: 27 mai

BEDA, cuvios, în Jarrow (Anglia), mare scriitor bisericesc, 673-735 d. Hr. Prăznuire: 25 mai

BENEDICT Biscop, cuvios, întemeietorul Mănăstirii Jarrow (Anglia), 628-690 d. Hr. Prăznuire: 12 ianuarie

BIRIN, Episcop de Dorchester, Apostol al Wessexului (Anglia), 650 d. Hr. Prăznuire: 3 decembrie

BONIFATIE, Arhiepiscop de Mainz, din Devon, Luminătorul Germaniei, 675-754 d. Hr. Prăznuire: 5 iunie

BOTULF, cuvios, din Iken (Anglia), sec. VII d. Hr. Prăznuire: 17 iunie

BRENDAN Marinarul, cuvios, întemeietorul Mănăstirii Clonfert (Irlanda), 486-575 d. Hr. Prăznuire: 16 mai

BRIGID, cuvioasă, întemeietoarea Mănăstirii Kildare (Irlanda), 450-525 d. Hr. Prăznuire: 1 februarie

CADOC, cuvios, întemeietorul Mănăstirii Llancarvan (Țara Galilor), sec. VI d. Hr. Prăznuire: 24 ianuarie

CEDD, Episcop şi Apostol al Essexului (Anglia), 664 d. Hr. Prăznuire: 26 octombrie

CHAD, frate al Sfântului Cedd, Episcop de Lichfield (Anglia), 673 d. Hr. Prăznuire: 2 martie

CLEMENT (Willibrord), apostol şi episcop al Frisiei (Olanda), 658-739 d. Hr. Prăznuire: 7 noiembrie

COLUMBA, cuvios, întemeietorul Mănăstirii Iona, apostol în Scoția, 521-597 d. Hr. Prăznuire: 9 iunie

COLUMBAN, cuvios, întemeietorul Mănăstirilor Luxeuil şi Bobbio, 543-615 d. Hr. Prăznuire: 23 noiembrie

COMGALL, cuvios, întemeietorul Mănăstirii Bangor (Irlanda), 516-601 d. Hr. Prăznuire: 10 mai

CUTHBERT, Episcop de Lindisfarne, „făcătorul de minuni al Angliei”, 687 d. Hr. Prăznuire: 20 martie

DAVID, Episcop de Menevia, ocrotitorul Țării Galilor, 600 d. Hr. Prăznuire: 1 martie

DECLAN, Episcop de Ardmore, sec. V d. Hr. Prăznuire: 24 iulie

DUBRICHIE, Episcop, întemeietor al vieții călugăreşti britane, sec. V-VI d. Hr. Prăznuire: 14 noiembrie

DUNSTAN, Arhiepiscop de Canterbury, înnoitor al vieții călugăreşti engleze, 909-988 d. Hr. Prăznuire: 19 mai

DYMPHNA, muceniță, din Irlanda, în Gheel (Belgia), 620 d. Hr. Prăznuire: 15 mai

EANSWITHA, cuvioasă, prima călugăriță engleză, în Folkestone, 614-640 d. Hr. Prăznuire: 12 septembrie

EDGAR cel Paşnic, rege al Angliei, 975 d. Hr. Prăznuire: 8 iulie

EDITH, cuvioasă, fiica regelui Edgar, în Wilton, 984 d. Hr. Prăznuire: 16 septembrie

EDMUND, mucenic, rege şi ocrotitor al Angliei, 841-869 d. Hr. Prăznuire: 20 noiembrie

EDWARD, mucenic, rege al Angliei, fiul regelui Edgar, 978 d. Hr. Prăznuire: 18 martie

EDWIN, mucenic, rege al Northumbriei (Anglia), 633 d. Hr. Prăznuire: 12 octombrie

ENDA, cuvios, pustnic în insula Aran (Irlanda), 530 d. Hr. Prăznuire: 21 martie

ERKENWALD, Episcop şi ocrotitor al oraşului Londra, 693 d. Hr. Prăznuire: 30 aprilie

ETHELBERT (Albert), rege de Kent (Anglia), 560-616 d. Hr. Prăznuire: 25 februarie

ETHELWOLD, Episcop de Winchester, ucenic al Sfântului Dunstan, 912-984 d. Hr. Prăznuire: 1 august

FIACRE, cuvios, din Irlanda, întemeietorul Mănăstirii Breuil (Franța), 670 d. Hr. Prăznuire: 30 august

FINIAN, cuvios, întemeietorul Mănăstirii Clonard (Irlanda), 549 d. Hr. Prăznuire: 12 decembrie

FELIX, Episcop de Dunwich, Apostol al Angliei de Răsărit, sec. VI d. Hr. Prăznuire: 8 martie

FRIDOLIN Rătăcitorul, cuvios, din Irlanda, Apostol al Rinului de Sus, sec. VI d. Hr. Prăznuire: 6 martie

FURSEY, cuvios, din Irlanda, întemeietorul Mănăstirii Lagny (Franța), 648 d. Hr. Prăznuire: 16 ianuarie

GALL, cuvios, din Irlanda, luminătorul Elveției, 550-645 d. Hr. Prăznuire: 16 octombrie

GHERMAN, Episcop de Auxerre (Galia), propovăduitor în Britania, 380-448 d. Hr. Prăznuire: 31 iulie

GILDAS Înțeleptul, scriitor bisericesc, din Țara Galilor, 516-570 d. Hr. Prăznuire: 29 ianuarie

GRIGORIE cel Mare (Dialogul), Papă al Romei şi apostol al englezilor, 540-604 d. Hr. Prăznuire: 12 martie

GUTHLAC, cuvios, în Crowland, cel mai mare părinte englez al pustiei, 673-714 d. Hr. Prăznuire: 11 aprilie

HILDA, cuvioasă, întemeietoarea Mănăstirii Whitby (Anglia), 614-680 d. Hr. Prăznuire: 17 noiembrie

ILLTYD, cuvios, întemeietorul Mănăstirii Llantwit (Țara Galilor), 535 d. Hr. Prăznuire: 6 noiembrie

IOAN, Episcop de Hexham şi York, întemeietorul Mănăstirii Beverly (Anglia), 721 d. Hr. Prăznuire: 7 mai

ITA, cuvioasă, întemeietoarea Mănăstirii Kileedy (Irlanda), 570 d. Hr. Prăznuire: 15 ianuarie

KENNETH, cuvios, întemeietorul Mănăstirii Kilkenny (Irlanda), 525-599 d. Hr. Prăznuire: 11 octombrie

KENTIGERN Mungo, Episcop de Glasgow, apostol în Scoția, 518-603 d. Hr. Prăznuire: 13 ianuarie

KEVIN, cuvios, întemeietorul Mănăstirii Glendalough (Irlanda), 618 d. Hr. Prăznuire: 3 iunie

KIERAN cel Bătrân, Episcop de Ossory (Irlanda), 530 d. Hr. Prăznuire: 5 martie

KIERAN cel Tânăr, cuvios, întemeietorul Mănăstirii Clonmacnois (Irlanda), 512-545 d. Hr. Prăznuire: 9 septembrie

KILIAN, sfințit mucenic, din Irlanda, Episcop de Würzburg (Germania), 640-689 d. Hr. Prăznuire: 8 iulie

LUP, Episcop de Troyes (Galia), propovăduitor în Britania, 384-478 d. Hr. Prăznuire: 29 iulie

NINIAN, cuvios, întemeietorul Mănăstirii Whithorn, apostol al Scoției, 432 d. Hr. Prăznuire: 26 august

OENGUS (Angus) Culdeul, cuvios, primul scriitor de vieți de sfinți din Irlanda, 830 d. Hr. Prăznuire: 11 martie

OSWALD, mucenic, rege al Northumbriei (Anglia), 604-642 d. Hr. Prăznuire: 5 august

OSWALD, Episcop de Worcester și de York, ucenic al Sfântului Dunstan, 992 d. Hr. Prăznuire: 28 februarie

PATRICK (Patrichie), Episcop și Apostol al Irlandei, 380-467 d. Hr. Prăznuire: 17 martie

PAULIN, Episcop de York, Apostol al Northumbriei, 644 d. Hr. Prăznuire: 10 octombrie

PETROC, cuvios, din Padstow (Cornwall), 564 d. Hr. Prăznuire: 4 iunie

SAMSON, Episcop de Dol (Bretania), din Țara Galilor, 490-565 d. Hr. Prăznuire: 28 iulie

SIGFRID, Episcop de Växjö, din Glastonbury, luminător al Suediei, 1045 d. Hr. Prăznuire: 15 februarie

SIMON Zelotul, Apostol din cei 12, în Britania. Prăznuire: 10 mai

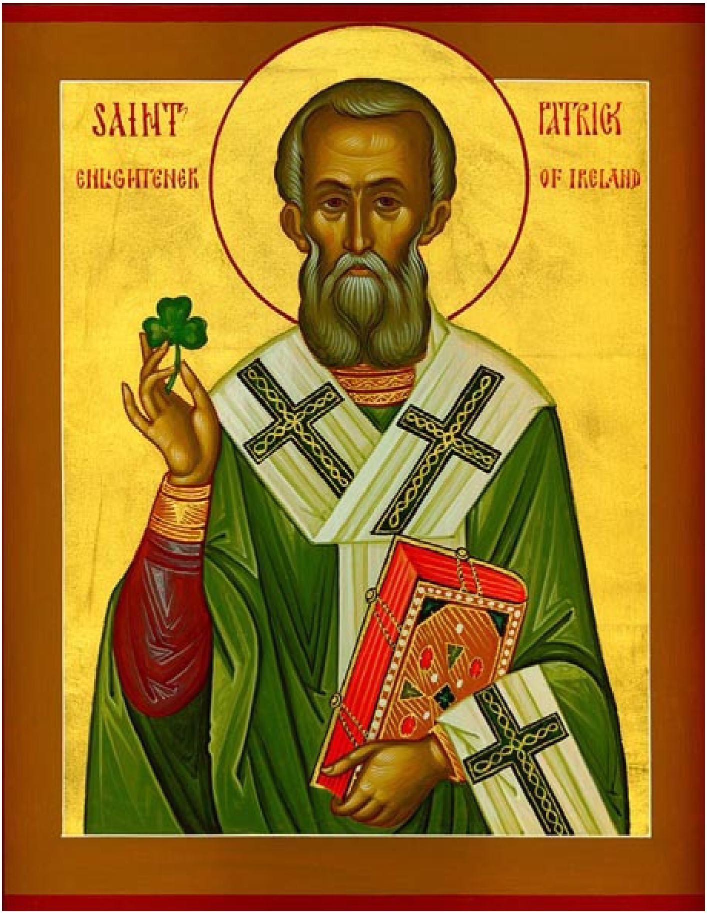
SWITHIN, Episcop de Winchester, mare făcător de minuni, 862 d. Hr. Prăznuire: 2 iulie

TEODOR, Arhiepiscop de Canterbury, din Tarsul Ciliciei, 602-690 d. Hr. Prăznuire: 19 septembrie

WILFRID, Arhiepiscop de York, întemeietorul Mănăstirii Ripon, 633-709 d. Hr. Prăznuire: 12 octombrie

WINIFRED, muceniță, din Țara Galilor, 650 d. Hr. Prăznuire: 3 noiembrie

Viața Sfântului Patrick, luminătorul Irlandei

Troparul Sfântului Patrick, glas III:

O, Sfinte Părinte Patrick, făcătorule de minuni întocmai cu apostolii şi luminător al pământului Irlandei, roagă-L pe milostivul Dumnezeu, să dea iertare de păcate sufletelor noastre!

Introducere

Sfântul Patrick este, pe bună dreptate, cel mai iubit şi cel mai cunoscut dintre sfinţii Irlandei, fiind astăzi socotit atât ocrotitorul insulei, cât şi apostolul ei. Ne vom strădui să arătăm, în cele ce urmează, viaţa acestui mare ales al lui Dumnezeu, care a izbutit, prin propovăduirea lui, să aducă la credinţa creştină întreg poporul irlandez. Acest lucru nu a fost deloc unul neînsemnat, deoarece Irlanda avea să ajungă mai târziu „Insula sfinţilor”, insulă care a născut din pământurile sale mulţimi nenumărate de oameni plăcuţi lui Dumnezeu, dintre care mulţi au fost apostoli şi luminători a întregi popoare.

În primul rând trebuie să spunem că, deşi Sfântul Patrick este atât de îndrăgit şi de cinstit în întreaga lume, lucrurile care se cunosc despre viaţa lui sunt destul de puţine. S-a păstrat până astăzi o „Mărturisire” a sfântului, care este de mare însemnătate, deoarece în ea Patrick îşi înfăţişează pe scurt întreaga viaţă şi lucrare[1]. Pricina pentru care omul lui Dumnezeu a întocmit o astfel de scriere a fost mai ales aceea de a se apăra de multele învinuiri care îi erau aduse, precum şi de a lăsa o moştenire scrisă fiilor săi duhovniceşti. Pe lângă frumuseţea „Mărturisirii”, în care se poate vedea limpede felul de a fi al sfântului, aceasta este şi singura mărturie sigură despre viaţa omului lui Dumnezeu. Într-adevăr, celelalte „vieţi” care s-au păstrat sunt de multe ori nişte povestiri târzii, în care cu mare greutate adevărul poate fi deosebit de închipuire. Pentru aceasta, ne vom folosi adesea, în continuare, de această minunată „Mărturisire”, care este una dintre puţinele vieţi scrise de un sfânt despre el însuşi.

Naşterea şi anii de tinereţe ai sfântului

Se pare că Patrick s-a născut undeva în partea de apus a Marii Britanii, într-un sat numit Bannaven Taberniae[2], în jurul anului 381 d.

---

[1] V. Patrick, Sfântul, *Confession*, în Duffy, Joseph, *Patrick in his own words*, Veritas Publications, Dublin, 1975

[2] Deşi nu se ştie sigur, se pare că satul se afla pe coastele Scoţiei, de bună seamă undeva în apropierea mării.

Hr. Se trăgea dintr-o familie de credincioşi slujitori ai altarului. Tatăl său, Calpurnius, era diacon, în timp ce bunicul său, Potitus, fusese preot. La naştere, părinții i-au pus sfântului numele Patrick (sau Patrichie), care în limba latină înseamnă om de neam mare[3]. Copilăria omului lui Dumnezeu a fost una liniştită şi fericită. Părinții săi, care erau de neam celt, erau dintre cei mai bogați din sat. Aceasta, deoarece tatăl sfântului avea, pe lângă slujba de diacon, şi pe aceea de a păstra ordinea în ținut[4].

Însă viața fără griji şi fără greutăți l-a făcut pe Patrick să se depărteze de învățătura creştină pe care o primise de la părinții săi, şi să înceapă să ducă o viață departe de Dumnezeu şi de Biserică. Sfântul ne spune cu smerenie că până la vârsta de 16 ani ajunsese să uite cu desăvârşire atât de Dumnezeu, cât şi de poruncile Sale.

Atunci însă, din rânduială dumnezeiască, s-a abătut asupra satului în care trăia Patrick o mare nenorocire. În vremurile acelea, împărăția romană ajunsese la mare decădere, astfel că ținuturile de la marginea ei erau adesea lipsite de orice apărare. Din această pricină, hoarde întregi de păgâni năvăleau în satele şi oraşele romane, jefuindu-le fără milă şi trecând totul prin ascuțişul sabiei. Astfel s-a întâmplat şi în partea de apus a Britaniei, în jurul anului 400. Câteva corăbii de irlandezi sălbatici au atacat ținuturile din preajma mării, pustiind totul în cale şi luând cu ei mulțimi nenumărate de robi. Această năpastă a lovit şi casa lui Patrick. Toți slujitorii familiei au fost omorâți sub privirea îngrozită a tânărului, care a fost prins şi dus în Irlanda.

„Am fost vrednici de această soartă," povesteşte netulburat sfântul, „pentru că ne îndepărtasem de Dumnezeu; nici nu ţineam poruncile Lui, nici nu-i ascultam pe păstorii noştri, care ne vorbeau despre mântuire"[5]. Plecarea în robie a fost însă pentru Patrick o încercare grozavă, care i-a schimbat hotărâtor întreaga viață. Fiind făcut rob aşa de tânăr, sfântul nu a mai apucat să-şi desăvârşească învățătura. Din pricina aceasta a avut de suferit multe greutăți toată viața, deoarece limba latină pe care o vorbea era una neşlefuită şi oarecum greoaie. Într-adevăr, duşmanii

[3] Sau: nobil, patrician.
[4] Era un *decurion*, adică un fel de dregător care făcea parte din sfatul aflat în fruntea ținutului.
[5] Ibidem 1, în loc. cit., p. 12

sfântului s-au folosit mereu de această slăbiciune a sa, pentru a-l batjocori şi pentru a-l face să se lepede de lucrarea de propovăduire[6].

Robia în Irlanda

Dar pe lângă aceasta, anii de robie în Irlanda l-au schimbat cu desăvârşire pe alesul lui Dumnezeu. Astfel, odată ajuns acolo, Patrick a început să ducă o viață plină de greutăți şi de lipsuri. A fost vândut rob unui mare preot păgânesc pe nume Milchu, om nespus de crud şi de aspru, care locuia în partea de miazănoapte a Irlandei, în ținutul Antrim. Acesta i-a dat în ascultare sfântului să poarte grijă de oile sale, şi astfel Patrick a ajuns să petreacă zile şi nopți întregi sub cerul liber, cutreierând cu turmele prin munții Slemish. El, care înainte fusese un tânăr bogat şi lipsit de griji, trebuia acum să muncească de dimineața până seara numai pentru a putea să trăiască. Însă în această ispită amară, Patrick nu a deznădăjduit, ci a început să se roage cu lacrimi fierbinți Celui pe Care Îl părăsise în timpul cât trăise în plăceri şi-n desfătare. Iată cum povesteşte sfântul despre aceşti ani de grele încercări: „Încă din copilărie nu am crezut în Dumnezeul cel viu, ci am rămas în moarte şi în necredință până când am fost aspru pedepsit. Într-adevăr, am fost smerit cumplit de foame şi de goliciune, precum şi de faptul că în fiecare zi cât am fost în Irlanda a trebuit să umblu, împotriva voinței mele, până cădeam jos de istovire.”[7]

Însă încet-încet, prin aceste greutăți nemaipomenite, Dumnezeu a început să lucreze în inima tânărului, întorcându-l la El şi aprinzându-i în suflet dragostea cea dumnezeiască. Pe cât sfântul se chinuia trupeşte în bătăi, în ocări şi-n oboseală, pe atât sufletul lui primea har de la

---

[6] Patrick însuşi a amânat îndelung, din pricina aceasta, scrierea „Mărturisirii”. „Mă temeam”, ne spune sfântul, „să nu-mi atrag bârfă din partea tuturor, pentru că nu am învățat precum alții, care au primit o temelie trainică în drept şi în teologie. [...] Oricine poate vedea din felul scrisului meu cât de puțină pregătire am primit în folosirea cuvintelor. [...] De aceea sunt ruşinat astăzi şi mă tem cumplit să-mi dezvălui nepriceperea.” (Ibidem, 10, în loc. cit. p. 15) Dar Patrick şi-a biruit această teamă, deoarece, măcar că era aşa de smerit şi de plecat, simțea în adâncul sufletului că era datoria lui să vestească tuturor mila pe care Dumnezeu o revărsase asupra sa. „În felul acesta Îi mulțumim lui Dumnezeu pentru că ne-a îndreptat şi ne-a luat în seamă: Îi cinstim şi Îi lăudăm minunile înaintea fiecărui neam de sub cer.” (Ibidem 3, în loc. cit., p. 13)

[7] Ibidem 27, 28, în loc. cit., p. 24

Dumnezeu, încât, în scurtă vreme, a ajuns la mare sporire duhovnicească. Părăsit şi pătimind în inima munților, sfântul a ajuns să-L poarte mereu pe buze pe Cel Ce era singura lui mângâiere şi alinare. „Din ce în ce mai mult dragostea mea pentru Dumnezeu şi cinstirea mea pentru El creşteau," ne mărturiseşte Patrick. „Credința mea s-a întărit şi râvna mea a ajuns atât de mare, încât în timpul unei singure zile ziceam câte o sută de rugăciuni şi aproape tot atâtea şi noaptea. Stăteam prin păduri şi în munți, şi chiar şi când era zăpadă sau îngheț sau ploaie, mă trezeam înainte de răsărit pentru a mă ruga. Iar în aceasta nu m-am simțit niciodată bolnav sau leneş, pentru că, după cum îmi dau acum seama, eram plin de înflăcărare."[8]

Dobândise, pentru multa sa râvnă şi dragoste, darul rugăciunii neîncetate. Aceasta lucra în el cu putere până şi în timpul somnului. De multe ori simțea ca şi cum ar fi fost Altcineva rugându-Se fără oprire înlăuntrul lui, după cuvântul Scripturii, „cu suspine negrăite"[9]. Odată, de pildă, a auzit în vis o voce care l-a umplut de bucurie şi care îi şoptea cu blândețe: „Cel ce Şi-a dat viața pentru tine, Acela este Cel ce vorbeşte în tine."[10]

Într-adevăr, rânduiala cea înțeleaptă a lui Dumnezeu îngăduie adesea mari greutăți asupra aleşilor Lui, pentru a-i struni pe calea cea bună şi pentru a-i aduce la pocăință şi îndreptare. Pentru aceasta şi Patrick, ori de câte ori îşi aducea aminte de anii grei ai robiei sale, Îi mulțumea lui Dumnezeu pentru grija pe care i-o purtase şi pentru că prin suferință îl întorsese din căile păcatului. „Dumnezeu", spune cu recunoştință sfântul, „a privegheat asupra mea când eu încă nu-L cunoscusem, şi când încă nu eram în stare să deosebesc binele de rău."[11] Însă Patrick nu socotea nici una dintre binefacerile lui Dumnezeu ca fiind rodul vredniciei sale, ci toate le punea pe seama bunătății nemărginite a Mântuitorului său. Iată ce ne mărturiseşte cu mare smerenie: „Sunt, astfel, în primul şi în primul rând, un surghiunit fără carte şi neînvățat, care nici nu poate să gândească pentru viitor. Dar

[8] Ibidem 16, în loc. cit., p. 18
[9] Rom. 8, 26
[10] Ibidem 24, în loc. cit., p. 23
[11] Ibidem 2, în loc. cit., p. 12

un lucru ştiu fără îndoială: că înainte să pătimesc eram ca o piatră zăcând în noroi. Apoi El, Cel ce este puternic, a venit şi, în mila Lui, nu numai că m-a scos afară [din noroi], ci m-a şi ridicat şi m-a aşezat în chiar vârful zidului."[12]

Scăparea din robie

După şase ani petrecuţi în robie, omul lui Dumnezeu, deşi aşa de tânăr, ajunsese întărit în credinţă şi plin de vârtute. Strălucea tuturor celor din jur şi toţi îl iubeau pentru marea sa bunătate, dar şi pentru nevinovăţia sa cea copilărească. Învăţase repede limba irlandeză, care semăna mult cu limba pe care o vorbea acasă, şi îi cucerea pe toţi prin cuvintele sale izvorâte din inimă. Într-adevăr, sfântul spunea întotdeauna fără ocolişuri tot ce gândea şi era neprefăcut şi sincer.[13] Fiind aşa de nevinovat la suflet, Dumnezeu l-a învrednicit să aibă mai multe vise minunate, care îl întăreau mereu şi-l povăţuiau în greutăţile sale.

Astfel, într-una din nopţi, omul lui Dumnezeu a auzit un glas care îl îndemna să plece de la stăpânul său, zicând: „Este bine că posteşti; în curând o să pleci în ţara ta. [...] Iată, corabia îţi este pregătită."[14] Însă portul pe care sfântul l-a văzut în vis se afla la mai multe sute de kilometri depărtare, undeva pe coasta de răsărit a Irlandei. Deşi Patrick avea doar 22 de ani şi nu cunoştea deloc insula, a ascultat fără şovăială de porunca dumnezeiască şi s-a pornit la drum, fugind de la omul căruia îi slujise vreme de şase ani. Iar Dumnezeu l-a păzit în căile sale, astfel că, după mai mult timp, sfântul a izbutit să ajungă la locul pe care îl căuta. Acolo, deşi a găsit corabia întocmai după cum îi fusese descoperit în vis, Patrick a fost nevoit să mai înfrunte o ispită. Corăbierii erau oameni necredincioşi, şi i-au cerut sfântului ca înainte de plecare să facă cu ei un legământ păgânesc. Fără să stea pe gânduri, omul lui Dumnezeu le-a spus că el este creştin şi că nu poate să

---

[12] Ibidem 12, în loc. cit., p. 16

[13] Simplitatea şi sinceritatea, sfântul şi le-a păstrat întreaga viaţă. Ele pot fi lesne văzute şi în „Mărturisirea" sa, pe care Patrick a scris-o la adânci bătrâneţi.

[14] Ibidem 17, în loc. cit., pp. 18-19

împlinească cererea lor, şi pentru aceasta a fost izgonit cu cuvinte aspre. Mâhnit cumplit, pentru că nu avea pe nimeni să-l ajute, Patrick a început să se roage fierbinte lui Dumnezeu. Iar Acesta nu l-a lăsat, ci în chip minunat a lucrat la inimile păgânilor. Astfel, în timp ce sfântul se îndrepta spre oraş, mereu cu mintea la Hristos, unul dintre necredincioşi a venit în fugă la el, spunându-i că hotărâseră să-l ia cu ei. Slăvind pe Dumnezeu, Patrick s-a întors şi s-a urcat în corabie. După o călătorie de trei zile au ajuns la un oraş părăsit de pe coastele Galiei, unde s-au hotărât să coboare.

Deşi nu ştiau unde se află, au pornit la drum nădăjduind că vor găsi vreun sat locuit sau vreo aşezare oarecare. Însă vreme de 28 de zile au rătăcit prin pământurile neprimitoare, fără a şti încotro merg şi fără a găsi pe cineva să-i ajute. Mâncarea li se terminase şi ajunseseră atât de slăbiți încât de-abia mai puteau merge. Cu toate acestea, Patrick era mereu luminos la față şi netulburat. Văzându-l astfel, păgânii s-au gândit să-i ceară ajutorul, şi astfel conducătorul l-a întrebat cu mâhnire în glas: „Tu, creştine, spui că Dumnezeul tău e atotputernic. Atunci de ce nu te rogi pentru noi?" Fără umbră de îndoială, sfântul i-a răspuns liniştit: „Întoarceți-vă cu credință şi din toată inima la Domnul Dumnezeul meu, căci nimic nu Îi este cu neputință."[15] Şi de cum a început Patrick să se roage, minunea s-a întâmplat. O turmă întreagă de porci a apărut în fața lor din pădure, şi păgânii au putut astfel să-şi potolească foamea. Din ziua aceea, au avut mereu hrană din destul, şi pentru aceasta au început să-l cinstească pe Patrick, privindu-l cu recunoştință şi teamă.

Chemarea la propovăduire

Despre anii care au urmat, sfântul ne spune foarte puține lucruri. Ştim doar că omul lui Dumnezeu a petrecut multă vreme călătorind prin mănăstirile Galiei, care în vremea aceea străluceau prin nenumărați oameni sfinți, şi că a ajuns şi la binecunoscuta mănăstire din insula Lerins. În această mănăstire, Sfântul Ioan Casian aşezase rânduiala

[15] Ibidem 19, în loc. cit., pp. 19-20

călugărească a părinților nevoitori din Egipt, astfel că Patrick a putut să se adape din duhul călugăriei adevărate. Pe lângă aceasta, Patrick a ajuns şi la mănăstirea din oraşul Auxerre, unde se nevoia Sfântul Gherman, episcopul oraşului, om îmbunătățit şi plin de înțelepciune. La picioarele lui, Patrick a stat timp îndelungat, sporind în vârtute şi umplându-se de Duh Sfânt. După mai mulți ani petrecuți la Auxerre, omul lui Dumnezeu a hotărât să se întoarcă la casa sa din Britania, pentru a-şi vedea prietenii şi neamurile. A stat aici, în mijlocul rudelor sale, mai mulți ani, învățându-i pe toți şi povățuindu-i pe calea mântuirii.

Însă Dumnezeu rânduise ca lumina să nu rămână sub obroc, ci să strălucească tuturor, şi pentru aceasta a găsit un chip minunat de a-l chema pe alesul Său la propovăduire. Astfel, într-o noapte Patrick a avut un vis. Se făcea că un om pe nume Victor venise din Irlanda cu mulțime nenumărată de scrisori, pe care i le-a dat sfântului să le citească. Patrick şi-a aruncat ochii în prima scrisoare şi a văzut scris: „vocea irlandezilor”. Apoi, de îndată a început să audă strigăte puternice venind dinspre Irlanda, care toate spuneau într-un glas: „Te rugăm, băiete, vino şi umblă încă o dată printre noi!”[16] Chemarea aceasta, care poate părea neînsemnată, l-a străpuns pe Patrick până în adâncul inimii. Totuşi, la început sfântul nu a vrut să-i dea crezare sau să o bage în seamă, şi doar după ce de nenumărate ori a auzit în minte glasul cel deznădăjduit al irlandezilor, s-a hotărât să pornească la drum. Asemenea lui Moise mai înainte, Patrick şovăia să plece la propovăduire, deoarece se vedea neînvățat şi se socotea nevrednic de o astfel de slujire.

S-a plecat însă cu smerenie voii lui Dumnezeu şi a hotărât să meargă la Sfântul Gherman pentru a-i cere sfat în privința visului pe care-l avusese. Acesta vizitase între timp de mai multe ori Britania, unde fusese trimis pentru a opri răspândirea ereziei pelagiene. Într-una dintre aceste călătorii ale sale, în anul 429 d. Hr., Gherman îl hirotonise episcop pe Sfântul Paladie, trimițându-l ca păstor al puținilor creştini ce trăiau în Irlanda. Însă Paladie plecase din insulă după mai puțin de un an de propovăduire, fiind scârbit de cruzimea şi de sălbăticia irlandezilor. Când Patrick a venit la Gherman în anul 430, pentru a-i povesti descoperirea care îi fusese făcută, sfântul episcop tocmai se

[16] Ibidem 23, în loc. cit., p. 22

ruga lui Dumnezeu să-i trimită un înlocuitor pentru Paladie. Astfel că, de cum a auzit cuvintele fostului său ucenic, s-a umplut de mare bucurie şi chiar în ziua aceea l-a hirotonit pe Patrick diacon. După ce l-a pregătit o vreme pentru lucrarea ce-i stătea înainte, Gherman l-a hirotonit preot şi apoi episcop, trimițându-l să ducă vestea cea bună poporului în care Patrick pătimise atâția ani.

De câte ori se gândea la această rânduială nepătrunsă şi tainică a lui Dumnezeu, Patrick se umplea de uimire în fața înțelepciunii Stăpânului a toate. Într-adevăr, sfântul nu putea înțelege cum Dumnezeu îl alesese tocmai pe el, un rob amărât şi neînvățat, pentru a aduce la credința creştină un întreg popor păgân. Iată cuvintele lui: „Minunați-vă voi, oameni mari şi mici, care Îl cinstiți pe Dumnezeu! Luați seama la aceasta, preoți învățați! Cine a fost Cel Care m-a chemat pe mine, prost cum sunt, dintre cei ce sunt socotiți înțelepți, cunoscători ai dreptului, puternici în cuvânt şi în toate lucrurile? I-a lăsat la o parte pe toți aceştia pentru mine, un biet surghiunit. Mi-a însuflat frică, cinstire şi răbdare, ca să pot sluji cu credincioşie [...] poporului la care dragostea lui Hristos m-a adus. Cu adevărat, dragostea lui Hristos m-a dat lor, pentru a le sluji cu smerenie şi cu sinceritate întreaga mea viață – dacă voi fi socotit vrednic."[17]

Plecarea în Irlanda şi începutul propovăduirii

Şi astfel, în anul 432 d. Hr. Patrick a plecat de la mănăstirea din Auxerre împreună cu câțiva însoțitori, îndreptându-se spre Irlanda. Mai întâi, a hotărât să se abată pentru o vreme în Britania, pentru a cere ajutorul şi sprijinul episcopilor de un neam cu el. Însă când a ajuns acasă, sfântul a găsit greutăți şi ispite în loc de ajutor şi îmbărbătare. Într-adevăr, văzându-l hirotonit episcop, toți prietenii şi cunoscuții săi au început să-l ia în râs, ştiindu-l om neînvățat şi simplu. Ceilalți episcopi au fost cuprinşi de invidie văzând că Patrick, care plecase din Britania mirean, fusese hirotonit aşa de repede. Pentru aceasta, cu toții, de cum au auzit că vroia să propovăduiască irlandezilor

[17] Ibidem 13, în loc. cit., p. 16

păgâni, au început să-şi bată joc de el şi să se străduiască să-l oprească de la aceasta. Mai ales, cunoscuții sfântului nu erau în stare să înțeleagă cum putea fi cineva dornic să meargă să trăiască într-un popor aşa de sălbatic şi de aprig precum irlandezii, care doar cu câțiva ani înainte trecuseră prin foc şi sabie însăşi familia lui Patrick. „Obişnuiau să vorbească unii cu alții despre mine pe ascuns", ne povesteşte sfântul. „«De ce vrea omul acesta să se arunce în primejdie între duşmani de-ai noştri, care nu au nici o cunoştință de Dumnezeu?»"[18]

Şi pentru că sfântul era atât de smerit, şi mereu se socotea pe sine nevrednic şi neputincios, a şovăit multă vreme înainte de a se hotărî ce să facă. „Deşi Dumnezeu m-a ales ca să-I fiu ajutor," ne mărturiseşte Patrick, „am fost încet în a primi chemarea Duhului. Domnul a arătat bunătate față de mine de mii şi mii de ori, pentru că a văzut că eram gata, chiar dacă nu ştiam ce să fac în legătură cu starea în care mă aflam; căci mulți erau cei ce vroiau să-mi împiedice propovăduirea."[19] Dar cunoscând chemarea ce îi fusese făcută, precum şi binecuvântarea primită de la Sfântul Gherman, omul lui Dumnezeu nu a mai amânat plecarea. De aceea, văzând că nu se poate aştepta la nici un ajutor din partea episcopilor britani, a hotărât să nu mai asculte glasurile lor, ci neîndoit să urmeze poruncii dumnezeieşti.

Cu acestea în gând, sfântul a ajuns din nou în Irlanda, prin anul 435 d. Hr., după ce părăsise insula mai bine de douăzeci de ani. Despre lucrarea sa acolo nu se ştiu multe lucruri sigure. Totuşi, anume pentru această propovăduire a sa între irlandezi este sfântul astăzi cunoscut şi iubit de întreaga lume. Şi pentru aceea ne vom strădui să arătăm cum s-a ostenit omul lui Dumnezeu zi şi noapte, vreme de câteva zeci de ani, pentru a scoate poporul irlandez din întunericul păgânătății şi pentru a-l face vrednic de împărăția cerurilor.

Mai ales la început, sfântului i-a fost cumplit de greu. Înconjurat de puțini prieteni, în mijlocul unui popor în întregime necredincios şi neprietenos, Patrick a avut de îndurat nenumărate încercări. „Am venit la păgânii irlandezi," ne mărturiseşte sfântul, „pentru a propovădui

---

[18] Ibidem 46, în loc. cit., p. 32
[19] Ibidem 46, în loc. cit., p. 32

Vestea cea Bună şi pentru a îndura ocări de la necredincioşi. Am auzit batjocorită chemarea mea şi am răbdat multe prigoane, chiar până la lanțuri."[20]

Înainte de a-şi începe lucrarea, omul lui Dumnezeu a hotărât să meargă la fostul său stăpân, Milchu, pentru a-i plăti acestuia preț de răscumpărare pentru fuga sa. De aceea, a coborât pe țărm în ținutul Antrim şi de acolo s-a îndreptat spre munții Slemish, unde păstorise vreme de şase ani oile. În drum spre stăpânul său, Patrick a început să propovăduiască tuturor câți îl ascultau, aducând pe mulți la credință. Însă încă de la bun început, sfântul a avut de înfruntat împotrivirea preoților păgâni, care se numeau druizi. Auzind despre venirea sa şi ştiind puterea sfântului, aceştia au încercat în fel şi chip să-i împiedice lucrarea, atât prin vrăjile şi descântecele lor, cât şi prin puterea pe care o aveau asupra conducătorilor irlandezilor. Astfel, în timp ce Patrick înainta spre casa stăpânului său, druizii au stârnit pe unul dintre căpeteniile irlandezilor, pe nume Dichu, sfătuindu-l să-l omoare pe sfânt. Bărbatul a primit cuvintele lor, şi văzându-l pe sfântul episcop apropiindu-se, s-a năpustit asupra lui, scoțând sabia pentru a-l lovi. Dar Dumnezeu nu l-a lăsat pe alesul Său, şi când Dichu a ajuns la mică apropiere de sfânt, a înțepenit dintr-odată, mâna rămânându-i încremenită în aer. Văzându-l, Patrick a început să-l mustre cu blândețe, şi până la urmă bărbatul a fost străpuns la inimă de cuvintele episcopului. Astfel, a făgăduit că nu-i va mai face nici un rău acestuia, şi atunci de îndată mâna i-a fost dezlegată de puterea nevăzută care o ținea în loc. Ca mulțumire pentru această izbăvire, Dichu i-a dăruit omului lui Dumnezeu un adăpost mare, în care Patrick a slujit pentru prima dată Sfânta Liturghie în Irlanda. Pe locul acestei clădiri mai târziu a fost zidită o mănăstire mare, numită Saul, unde sfântul venea adesea ca să se liniştească.

După această slăvită minune, care a întors pe mulți irlandezi la credință, sfântul s-a pornit din nou la drum, pentru a ajunge la Milchu, stăpânul său. Ajungând însă la casa acestuia, a fost cuprins de groază, căci a găsit-o în flăcări. Milchu auzise de puterea sfântului şi de cele

[20] Ibidem 37, în loc. cit., p. 28

întâmplate mai înainte cu Dichu. Văzându-l pe Patrick apropiindu-se, a fost orbit de mândrie şi a fugit în casă, închizându-se şi dându-şi foc. Se spune că a făcut aceasta deoarece nu vroia să fie biruit de către fostul său rob.

Cumplit de mâhnit, sfântul s-a întors la noii săi ucenici pe care-i făcuse în Saul. Aici, el a continuat să propovăduiască în ținutul stăpânit de Dichu, care ajunsese un foarte bun creştin. Încet-încet, irlandezii au fost atinşi de cuvintele sfântului, care le vorbea simplu, din inimă, aducându-le dovezi după înțelegerea şi gândirea lor. De pildă, o poveste mai târzie spune că sfântul se folosea în propovăduirea sa de un fel de trifoi foarte răspândit în Irlanda, pentru a le lămuri păgânilor taina Sfintei Treimi. Precum trifoiul are o singură tulpină, dar trei frunze, spunea Patrick, la fel şi Dumnezeu este Unul în ființă, dar întreit în Persoane[21].

Deşi sfântul lucra nenumărate minuni, cel mai mult i-a străpuns pe irlandezi dragostea pe care el o arăta tuturor, o dragoste cum aceştia nu mai văzuseră încă. Într-adevăr, mai ales prin blândețea sa cea nemărginită i-a cucerit sfântul pe sălbaticii păgâni. Din pricina bunătății lui, se spune că în timpul cât a propovăduit în Irlanda, aproape nici un creştin nu a fost omorât de către necredincioşi. Aceasta este cu adevărat o mare minune, căci trecerea poporului irlandez de la credința păgână la cea creştină este socotită a fi singura schimbare din istoria Irlandei care nu a fost spălată în sânge.

Biruința asupra păgânilor

Dar Dumnezeu rânduise pentru alesul Său o nouă biruință, mai slăvită decât cea dintâi, prin care sfântul avea să aducă o lovitură deplină credinței păgâneşti a irlandezilor. Astfel, după ce Patrick a propovăduit mai mult timp în ținutul Saul, Dichu l-a înştiințat că Leoghaire, regele Irlandei, chemase toate căpeteniile din țară la o mare adunare, care urma să fie ținută la palatul regelui din Tara[22]. Auzind despre aceasta,

---

[21] Până astăzi acest trifoi reprezintă stema Irlandei. De asemenea, Sfântul Patrick este zugrăvit în icoane ținând un astfel de trifoi în mână (v. mai sus, p. 99).

[22] Tara era un fel de capitală a întregii insule.

sfântul s-a hotărât să se folosească de acest prilej pentru a vesti Evanghelia, şi de aceea a plecat înspre acel loc. Înainte de a pleca, se spune că omul lui Dumnezeu ar fi rostit o rugăciune scrisă de el însuşi, numită „Platoşa Sfântului Patrick", pentru a fi ferit de toată puterea vrăjmaşului[23]. Pe drumul către Tara, sfântul a continuat să le vorbească oamenilor, aducând pe mulți la credință. Printre cei botezați s-a aflat şi familia unui conducător irlandez numit Secsnen, al cărui fiu, Benen, l-a îndrăgit nespus pe omul lui Dumnezeu, şi a hotărât să-i urmeze acestuia în propovăduire, ajungând ucenic credincios al sfântului şi apoi urmaş al său pe scaunul de episcop.

Adunarea de la Tara urma să fie ținută chiar în ziua de Paşti a acelui an. Regele dăduse o hotărâre în întreaga țară, ca toate focurile din insulă să fie stinse cu o zi înainte. În dimineața zilei de duminică, acestea trebuiau să fie aprinse din nou de la focul ce ardea în casa regelui. Încă de sâmbătă s-au adunat la Tara toate căpeteniile insulei, alături de mulțimi nenumărate de druizi şi oameni de rând. Patrick a ajuns către seară şi s-a dus, împreună cu însoțitorii săi, pe un deal aflat la mică depărtare de Tara. Fiind Sâmbăta Mare, la miezul nopții a început să slujească, alături de ucenicii săi, slujba Învierii. Când a împărțit credincioşilor lumina de Paşti, întreaga vale din Tara s-a umplut de o lumină strălucitoare şi minunată. Văzând aceasta, regele s-a aprins de mânie cumplită şi a întrebat cine era cel ce îndrăznise să aprindă focul înaintea lui. Înştiințați prin vrăjile lor de venirea omului lui Dumnezeu, druizii i-au răspuns regelui cine era cel ce făcuse nelegiuirea, vestindu-i totodată că dacă în seara aceea nu va stinge focul ce fusese aprins, acela va mai putea fi stins vreodată. Leoghaire, peste măsură de furios, a trimis oameni ca să-i omoare pe cei ce îi încălcaseră porunca. Dumnezeu însă i-a păzit nevătămați pe slujitorii Săi, astfel că ostaşii trimişi s-au întors în scurtă vreme, spunând că o putere nevăzută nu îi lăsa să se apropie de adunarea creştinilor. Auzind astfel de cuvinte, Leoghaire le-a poruncit druizilor să-şi folosească toate vrăjile şi descântecele pentru a-l birui pe Patrick şi pe ucenicii

[23] V. în întregime această rugăciune minunată mai jos, la p. 125. Deşi nu se ştie sigur dacă a fost scrisă chiar de Patrick, rugăciunea zugrăveşte cum nu se poate mai bine felul de a simți şi de a trăi credința al primilor creştini pe care omul lui Dumnezeu i-a botezat în „insula sfinților".

săi. În fel şi chip s-au străduit preoţii păgâneşti să stingă lumina Învierii, însă nimic din toată puterea vrăjmaşului nu îi atingea pe creştini. Sfântul a continuat liniştit slujba de Paşti, terminând-o de-abia când se luminase de ziuă. După aceasta, adunarea creştinilor, avându-l în frunte pe Benen, care ducea în mâini o Evanghelie, s-a îndreptat spre Tara, unde se afla palatul regelui. Văzându-i venind, druizii au început să-şi folosească cu mai multă putere meşteşugirile drăceşti pentru a-i opri. Sub privirile înfricoşate ale irlandezilor, au acoperit întreaga vale cu o pâclă deasă şi întunecoasă. Creştinii însă înaintau liniştiţi, cântând cu putere „Hristos a înviat!”, şi când Patrick a intrat în norul de ceaţă, acesta s-a risipit de îndată, dând la iveală razele strălucitoare ale soarelui. Atunci, mai-marele druizilor, pe nume Lochru, vrând să-şi arate puterea, s-a ridicat în văzduh, asemeni lui Simon Magul mai înainte, şi s-a îndreptat spre Patrick. Omul lui Dumnezeu a îngenuncheat netulburat la rugăciune, şi de îndată ce a ridicat mâinile spre cer, druidul a căzut din zborul său, zdrobindu-se de pietre.

În cele din urmă Patrick a ajuns nevătămat la palat şi a început să propovăduiască întregii curţi vestea cea bună a mântuirii. Mulţi dintre cei ce erau acolo, auzind cuvintele pline de Duh ale sfântului, au crezut în Hristos, văzând şi minunile cele slăvite ce se lucrau prin puterea Dumnezeului creştinilor. Printre cei ce au primit botezul a fost chiar fratele regelui, pe nume Conall, care apoi i-a fost de mare ajutor lui Patrick[24].

Încreştinarea Irlandei

După această biruinţă, regele Leoghaire i-a îngăduit sfântului să propovăduiască nestingherit Evanghelia. Astfel întărit de puterea dumnezeiască, Patrick a început să boteze, împreună cu ucenicii săi, prin toată ţara. La început puţini, dar apoi din ce în ce mai mulţi irlandezi îi ascultau cuvintele. Mulţi dintre cei botezaţi îl urmau pe omul lui Dumnezeu pretutindeni, văzând că acesta avea cuvintele vieţii veşnice. „Sunt nespus de îndatorat lui Dumnezeu,” ne povesteşte

---

[24] Dumnezeu l-a binecuvântat pe Conall, din a cărui seminţie s-au ridicat mulţi dintre regii Irlandei. Printre urmaşii săi s-a numărat şi marele Sfânt Columba (v. viaţa, mai jos, pp. 129 sq.)

sfântul, „Care mi-a dat atâta har, încât prin mine mulți oameni au fost născuți din nou în Dumnezeu şi apoi întăriți[25] în El, cărora şi preoți le-au fost hirotoniți pretutindeni. Şi toate acestea pentru un popor nou venit la credință, pe care Domnul l-a luat chiar de la capătul pământului, după cum făgăduise cu mult timp înainte, prin profeții Săi."[26] Într-adevăr, sfântul lucra fără osteneală, zi şi noapte, străbătând neîncetat întreaga Irlandă şi zidind peste tot biserici pentru poporul cel dreptcredincios. După ce a propovăduit mai mult timp în împrejurimile Tarei, a plecat împreună cu ucenicii săi în ținutul Connaught, unde fusese chemat de căpeteniile irlandezilor. În drumul său, a trecut pe lângă unul dintre idolii insulei, un stâlp uriaş de piatră pe care irlandezii îl împodobiseră cu aur şi argint, socotindu-l a fi dumnezeu. Când Patrick a ajuns acolo tocmai avea loc o slujbă păgânească în jurul idolului. Aprins de râvnă, omul lui Dumnezeu a lovit cu toiagul său stâlpul de piatră, care s-a sfărâmat cu zgomot mare. Apoi, sfântul le-a propovăduit irlandezilor adunați acolo, botezând chiar pe conducătorul lor, care a primit credința împreună cu cei şase fii ai săi. Pe lângă ei, alți 6000 de păgâni au primit cuvântul mântuirii.

Pentru a nu îngreuia fără rost povestirea, nu o să mai pomenim aici toate amănuntele călătoriilor sfântului. Vom spune doar că rânduiala lui Dumnezeu a fost ca Patrick să primească foarte puțin ajutor din Britania, iar pentru aceasta a început de îndată să hirotonească preoți dintre irlandezii cei mai vrednici. Astfel, noua credință a putut să intre nemaivăzut de repede în rândul întregului popor. Oriunde mergea, sfântul propovăduia cuvântul vieții veşnice, botezând pe oricine primea vestea cea bună. Apoi le zidea fiilor săi câte o bisericuță şi, după ce hirotonea dintre ei un preot, pleca mai departe. Râvna cea mare pe care o avea sfântul în propovăduirea sa izvora mai ales din răspunderea pe care Patrick simțea că o poartă fiilor săi în Hristos. Iată cum mărturiseşte sfântul aceasta: „Trebuie să răspândesc neînfricat şi pe față numele lui Dumnezeu pretutindeni, pentru a lăsa o moştenire după moartea mea multelor mii de frați şi fii ai mei, pe care i-am botezat în

[25] Acest cuvânt traduce latinescul„confirmatio", care desemnează Taina Ungerii cu Sfântul Mir.

[26] Ibidem 38, în loc. cit., p. 28

Domnul. Nu am fost defel vrednic să primesc atâta har în acest popor, după toate încercările şi greutăţile, după robie şi după trecerea atâtor ani. Într-adevăr, Domnul mi-a dat mult mie, bietului Său rob, mai mult decât, tânăr fiind, am nădăjduit sau mi-am închipuit vreodată."[27]

Pe lângă nenumăratele biserici pe care le-a zidit, sfântul a dobândit mare sprijin şi de la mănăstirile pe care, ca un adevărat propovăduitor, le-a ridicat în întreaga ţară. Într-adevăr, se umplea de bucurie inima lui Patrick văzând câţi dintre irlandezi îmbrăţişează fără şovăială viaţa călugărească. Căci ştia sfântul că prin toate aceste mănăstiri, închinate slăvirii lui Dumnezeu, lumina lui Hristos avea să strălucească cu nespusă putere în întreaga insulă. Chiar sfântul ne povesteşte despre o femeie de neam mare şi foarte frumoasă, care, după ce primise botezul, avusese descoperire să se facă călugăriţă. Femeii acesteia i-au urmat apoi încă multe alte fecioare. „Taţii lor nu le îngăduie, aşa că de multe ori pătimesc prigoană şi nedreptate din partea părinţilor; însă cu toate acestea numărul lor creşte mereu, încât nici nu se poate socoti câte sunt fecioarele dintre cei întorşi la credinţă. [...] Iar dintre toate acestea, cel mai mult suferă femeile ce trăiesc în robie. Ele au de îndurat teamă şi ameninţări în toată vremea. Însă Domnul dă har multora dintre roabele Sale şi, deşi nu le este îngăduit, acestea continuă să-L urmeze cu bărbăţie."[28].

Se păstrează o poveste minunată despre două astfel de fecioare. Într-una din zile, în timp ce sfântul se afla la propovăduire, s-a oprit să se odihnească lângă o fântână care se afla în apropierea palatului regelui. Pe când stătea el acolo, a văzut venind două femei tinere şi foarte frumoase. Erau chiar fiicele regelui Leoghaire, care se numeau Ethne şi Fedelm. Veniseră pentru a se scălda în fântână. Când l-au văzut pe sfânt, s-au umplut de teamă şi l-au întrebat cine este şi ce face. De îndată, Patrick a început să le vorbească despre Mântuitorul Hristos, şi a făcut aceasta cu atâta dar şi putere, încât cele două tinere au vrut să primească chiar atunci botezul. Sfântul, plin de bucurie, le-a botezat în acea fântână, spunându-le că prin aceasta le făcuse

[27] Ibidem 14-15, în loc. cit., p. 16

[28] Ibidem, 42, în loc. cit., pp. 30-31. De bună seamă, în mănăstirile pe care le-a zidit în Irlanda sfântul a aşezat rânduiala călugărească pe care o învăţase în mănăstirile Galiei.

mirese ale Regelui cerului Însuşi. Însuflețite, fecioarele i-au cerut să-L vadă chiar în ziua aceea pe Mirele lor. „Nu puteți să vedeți fața Mântuitorului Hristos," le-a răspuns Patrick, „decât dacă gustați moartea şi luați Sfânta Jertfă". Fără a sta pe gânduri, tinerele s-au împărtăşit cu Sfântul Trup şi Sânge, iar apoi, liniştite şi cu fețele strălucind de bucurie, au adormit cu somnul morții, pentru a se putea întâlni cu Domnul şi Dumnezeul lor.

Într-adevăr, cuvintele sfântului aveau puterea să schimbe în câteva clipe cu desăvârşire viața oamenilor. Nu se întâmpla aceasta pentru vreo altă pricină, decât pentru aceea că omul lui Dumnezeu îşi întemeiase întreaga lucrare pe o viață de aspră înfrânare şi sfințenie. Petrecea întotdeauna în post, deşi era mereu pe drumuri, şi priveghea adesea. Pentru somn, folosea podeaua tare de piatră, şi niciodată patul. După cum am văzut mai înainte, încă din tinerețe rămânea timp îndelungat în rugăciune, atât ziua cât şi noaptea. Mai ales, era cu totul dezlipit de bogățiile trecătoare ale aceste lumi. De multe ori era încărcat cu daruri prețioase din partea regilor irlandezi, care vroiau să-i mulțumească pentru binefacerile sale, însă Patrick nu primea nimic din câte i se dădeau. Mai mult, pentru a nu-i îngreuia pe credincioşi, şi pentru a nu da păgânilor pricină de sminteală, nu lua niciodată plată pentru munca sa de propovăduitor şi de episcop. Iată ce mărturiseşte însuşi sfântul: „În multele mii de botezuri pe care le-am săvârşit, am luat vreodată măcar un bănuț de la cineva? Spuneți-mi şi îl voi da înapoi. Sau când Domnul a hirotonit prin nevrednicia mea atâția preoți şi le-a dat slujirea duhovnicească, am cerut vreodată de la careva dintre ei măcar prețul unei singure perechi de papuci? Vorbiți, şi o voi întoarce."[29]

Pe lângă aceasta, în munca sa Patrick a avut de întâmpinat mereu mari greutăți din partea păgânilor care încă nu-i primiseră cuvântul. Dar fie că suferea de frig sau de foame, fie că n-avea nici măcar un loc în care să-şi plece capul, fie că era bătut sau jefuit sau prigonit, sfântul le răbda pe toate cu mare bucurie pentru dragostea Domnului său, ştiind că anume prin aceste pătimiri urma să nască poporul irlandez la

[29] Ibidem 50, în loc. cit., p. 34

credința creştină, şi că pentru jertfa sa Dumnezeu avea să-i binecuvânteze propovăduirea. Acesta, de altfel, era şi dorul său cel mare, pentru care se ruga neîncetat lui Dumnezeu, anume ca neamul la care fusese trimis să ajungă rob credincios al lui Hristos şi al Bisericii Sale. Iar toate celelalte omul lui Dumnezeu nici nu le băga în seamă, „căci," spune el, „zilnic mă aştept să fiu ucis sau prădat sau luat în robie în vreun fel sau altul. Dar nu că mă tem de vreunul dintre aceste lucruri. Deoarece pentru făgăduințele Lui, mă las în mâinile Atotputernicului Dumnezeu, Care domneşte pretutindeni."[30]

Scrisoarea către Coroticus

Deşi în lucrarea sa sfântul s-a folosit de multe minuni slăvite, adevărata lui putere stătea, după cum am spus, mai ales în dragostea de care era însuflețit, în neînfricarea cu care putea să se jertfească mereu pentru turma sa. Ca un adevărat propovăduitor, Patrick ajunsese să fie una cu păstoriții săi în bucuriile, nevoile şi necazurile lor. Mai mult, deşi după neam sfântul era duşman al irlandezilor, el, în toată şederea sa în insulă, s-a socotit mereu a fi unul dintre ei. Aceasta se poate vedea limpede mai ales dintr-o anume împrejurare din viața omului lui Dumnezeu, care este înfățişată în cealaltă scriere care ni s-a păstrat de la Patrick. Este vorba despre o scurtă scrisoare pe care sfântul a trimis-o unei căpetenii de oşti din Britania, pe nume Coroticus. Acesta, deşi creştin, jefuise împreună cu ostaşii săi țărmurile Irlandei, trecând prin foc şi sabie pe mulți dintre creştinii botezați de Patrick şi ducând pe mulți dintre ei în robie. Auzind despre cumplita nedreptate făcută fiilor săi, şi încă de către un creştin de acelaşi neam cu el, omul lui Dumnezeu i-a trimis lui Coroticus o aprigă scrisoare, în care îl mustra crunt pe nemilosul bărbat, cerându-i totodată să-i sloboadă pe toți irlandezii pe care-i luase robi. Dintre puținele rânduri ale acestei scrisori, iese limpede la iveală cât de năvalnic şi de nestăvilit era sfântul, mai ales atunci când era atinsă turma adusă de el la Hristos. Patrick trăia din plin toate nenorocirile ce se abăteau asupra fiilor săi, şi pătimea pentru fiecare dintre ei ca şi cum ar fi pătimit pentru sine însuşi. Iată

[30] Ibidem 55, în loc. cit., p. 35

de pildă cum îl mustră sfântul pe Coroticus şi pe ostaşii săi: „Cu mâna mea am scris şi am alcătuit aceste cuvinte, ca să fie date, duse şi trimise ostaşilor lui Coroticus; nu spun: „celor împreună-cetățeni cu mine", nici: „celor împreună-cetățeni cu sfinții romani", ci: „celor împreună-cetățeni cu dracii", din pricina faptelor lor rele. Asemenea duşmanilor noştri, ei trăiesc în moarte. [...] Înmuiați în sânge, se bălăcesc în sângele creştinilor nevinovați, pe care eu i-am născut pentru Dumnezeu şi i-am întărit[31] în Hristos!"[32]

Dar sfântul nu se opreşte aici. Pentru a-i face pe creştinii cei nevrednici să se întoarcă la pocăință adevărată, le cere tuturor fraților de credință să nu mai aibă nici o legătură cu ei, ba mai mult, nici măcar să nu le primească milostenia, până când nu se vor fi întors cu lacrimi la Dumnezeu, cerându-I iertare şi slobozind totodată pe creştinii pe care-i țineau în robie. „Care dintre sfinți nu ar tremura să fie voios cu astfel de oameni, sau să se bucure la masa lor? Ei şi-au umplut casele cu bogății luate de la creştini morți, ei trăiesc din prădare. Nu ştiu, nenorociții, că ceea ce dau de mâncare prietenilor şi fiilor lor, este de fapt otravă aducătoare de moarte."[33]

Apoi, după ce a făcut tot ce îi stătea în putere pentru a-l îndupleca pe Coroticus, Patrick, asemenea unui tată jelindu-şi copiii, îşi îndreaptă glasul către fiii săi morți: „Îmi voi ridica aşadar vocea în supărare şi durere: O, voi, buni şi iubiți frați şi fii, fără număr, pe care v-am născut în Hristos, ce pot să fac oare pentru voi? [...] Răutatea celor răi a biruit asupra noastră. [...] Poate că ei nu cred că am primit unul şi acelaşi botez, sau că avem Unul şi Acelaşi Dumnezeu ca Tată. Pentru ei, este o ocară că suntem irlandezi[34]. Nu aveți voi, după cum este scris, Un Dumnezeu? Oare chiar fiecare dintre voi a uitat de aproapele său? De aceea mă îndurerez, mă îndurerez pentru voi, iubiții mei. Dar sunt şi plin de bucurie. Nu am muncit în zadar, şi călătoria mea în străinătate nu a fost deşartă. Iar dacă această nelegiuire cumplită şi de negrăit a

---

[31] V. nota 25, p. 113.

[32] Patrick, Sfântul, *Letter to Coroticus*, 2, pe Internet la: http://www.irishchristian.com/stpatrick/CoroticusFrame.htm

[33] Ibidem 14

[34] Iată dragoste negrăită, care schimbă fața lumii! Din iubire pentru fiii săi, sfântul se numeşte pe sine irlandez, deşi nu era!

trebuit să se întâmple, mulțumesc lui Dumnezeu! Ați părăsit lumea şi ați plecat în Rai fiind credincioşi botezați. Vă şi văd: ați început călătoria înspre locul în care noapte nu va mai fi, nici tânguire, nici moarte, şi veți sări precum vițeii sloboziți din legăturile lor, şi îi veți călca în picioare pe cei răi, şi ei vor fi precum cenuşa la picioarele voastre."[35]

Ispita fraţilor mincinoşi

După ce Patrick biruise prin dragostea sa împotrivirea păgânilor, şi petrecuse mai mulți ani în mijlocul lor, Dumnezeu a îngăduit să vină asupra lui cea mai mare ispită a vieții sale. Într-adevăr, vrăjmaşul nu a putut suferi să vadă atâta mulțime de popor întoarsă la credință, şi pentru aceea i-a pregătit sfântului o altă cursă prin care să-l oprească de la lucrarea sa. De astă dată însă ispita nu a venit prin necredincioşii păgâni, ci prin frații cei mincinoşi, adică prin câțiva dintre episcopii britani. După plecarea lui Patrick, aceştia au continuat să uneltească împotriva sfântului, străduindu-se să găsească un chip de a-i zădărnici propovăduirea. Până la urmă au izbutit să afle despre un păcat pe care Patrick îl săvârşise în tinerețe, în vremea când încă nu-L cunoscuse pe Dumnezeu. Deşi nu ştim despre ce anume era vorba, totuşi sfântul povesteşte că acel păcat îl mărturisise unui prieten înainte de a fi hirotonit diacon. Prietenul acela, ştiind vrednicia şi sfințenia lui Patrick, l-a îndemnat pe sfânt să primească fără şovăială episcopia. Mai apoi, de bună seamă din greşeală, sau poate vrând să arate chipul minunat în care Dumnezeu lucrase la inima tânărului, prietenul a povestit câtorva persoane despre anii de început ai lui Patrick. Aceasta a fost însă de-ajuns pentru duşmanii sfântului. De cum au aflat, s-au adunat cu toții şi s-au dus în Irlanda, aruncându-i omului lui Dumnezeu în față cele ce ştiau despre el. Îi spuneau că nu este vrednic să fie episcop, şi pentru aceea îi cereau să plece de îndată din insulă pentru a face pocăință.

Pentru Patrick, aceasta a fost o lovitură cumplită, de bună seamă din pricina smereniei lui celei nespuse, precum şi a faptului că era

---

[35] Ibidem 17, 18.

pătruns până în adâncul inimii de nevrednicia sa. Omul lui Dumnezeu nu putea înțelege cum despre păcatul lui vorbise tocmai omul care mai demult stăruise să primească episcopia. Astfel încercat, a vrut chiar atunci să-şi dea jos haina de episcop şi să se lepede pentru totdeauna de propovăduirea la care fusese chemat. „Cu adevărat, copleşitoare a fost ispita de a cădea în ziua aceea," ne mărturiseşte sfântul, „şi nu doar pentru atunci, ci chiar pentru veşnicie."[36]

Dar Dumnezeu nu a îngăduit duşmanilor adevărului să-şi facă toate voile şi toate gândurile lor. Văzându-l pe alesul Său strâmtorat din toate părțile, şi mâhnit cum nu mai fusese vreodată, Stăpânul a toate a rânduit ca în noaptea următoare sfântul să aibă un vis minunat. A văzut în vedenie o carte în care se vedea pe sine fiind defăimat, şi în acelaşi timp a auzit vocea lui Dumnezeu zicând: „Cu neplăcere am văzut chipul alesului Meu, lipsit de bunul său nume."[37] De îndată, Patrick s-a trezit plin de bucurie şi de încredere, înțelegând că Însuşi Dumnezeu era de partea lui, şi că Cel ce îl chemase la propovăduire nu îl părăsise nici atunci. „Am simțit," povesteşte sfântul, „o mare putere înăuntrul meu, iar încrederea mea în mine a fost răzbunată înaintea lui Dumnezeu şi a oamenilor."[38]

Şi astfel, această ispită care era cât pe ce să-l întoarcă pe sfânt din calea sa, a ajuns, prin harul lui Dumnezeu, să fie pricină de mai mare întărire. Căci de atunci înainte, Patrick a lucrat cu şi mai multă râvnă şi neînfricare, propovăduind cuvântul mântuirii înaintea tuturor oamenilor, fără a se mai lăsa tras înapoi de nimic. „Îi mulțumesc neobosit lui Dumnezeu, Care m-a ținut credincios în ziua încercării, astfel încât astăzi pot să-I aduc cu încredere jertfă, jertfa cea vie a vieții mele, lui Hristos, Domnul meu, Care m-a întărit în toate necazurile mele. Pot deci să spun: Cine sunt eu, Doamne, sau care este chemarea mea, încât împreună-lucrezi cu mine cu atâta putere dumnezeiască? Astăzi, într-un popor păgân, Te laud şi Te mărturisesc în toate locurile, nu doar când lucrurile merg bine, ci şi în timp de încercare. Fie că am parte de bine sau de rău, Îi întorc deopotrivă

[36] Idem, *Confession* 26 în Duffy, Joseph, *op. cit.*, p. 24
[37] Ibidem 29, în loc. cit., pp. 24-25
[38] Ibidem 30, în loc. cit., p. 25

mulţumire lui Dumnezeu, Care m-a învăţat să mă încred în El fără îndoială.”[39]

Desăvârşirea propovăduirii sfântului

Fiind astfel întărit şi îmbărbătat, Patrick a început să caute un loc în care să-şi aşeze scaunul de episcop. În vremea aceea, omul lui Dumnezeu propovăduia în ţinutul Ulster. Aici a găsit un loc potrivit pentru a ridica o biserică, în apropiere de cetatea Armagh, care era cârmuită de unul dintre regii irlandezi care trecuseră la credinţa creştină. Din acest loc, sfântul a început să conducă întreaga muncă de încreştinare a Irlandei, trimiţând pretutindeni ucenici, întemeind biserici şi mănăstiri, botezând oameni în toate locurile. În fiecare ţinut a aşezat episcopi dintre ucenicii săi cei mai vrednici. Vom aminti doar pe câţiva dintre aceştia, care prin viaţa lor au câştigat cununa sfinţeniei. Astfel, Sfântul Guasach, fiul fostului stăpân al lui Patrick, a fost hirotonit episcop de Granard[40]. Surorile lui Guasach au întemeiat în apropiere de acest oraş o foarte cunoscută mănăstire de maici. Apoi, Patrick l-a aşezat pe nepotul său, Sfântul Mel, la cârma creştinilor din Ardagh[41], în timp ce un alt ucenic apropiat al sfântului, pe nume Kieran, a fost numit episcop la Ossory[42].

Prin toate aceste fapte ale sale, Patrick a aşezat în întreaga Biserică din Irlanda o rânduială foarte trainică. El însuşi se ostenea mereu, sârguindu-se ca propovăduirea sa să aducă cât mai multe roade. Într-adevăr, atât de multă jertfă de sine avea sfântul, încât după ce a ajuns în insulă a hotărât să rămână acolo până la moarte, fără a o mai părăsi vreodată. Deşi rudele şi prietenii săi stăruiau mereu, spunându-i să se întoarcă măcar pentru puţin timp în ţară, pentru a se întâlni şi a vorbi, Patrick nu le-a dat nicidecum ascultare ci, de dragul păstoriţilor

[39] Ibidem 34, în loc. cit., p. 26
[40] Sfântul Guasach este prăznuit la 24 ianuarie.
[41] Sfântul Mel era unul din cei patru nepoţi ai lui Patrick şi a lucrat neobosit pentru aducerea la Hristos a irlandezilor din ţinutul pe care-l avea în păstorire. A murit în anul 488 d. Hr. şi este sărbătorit la 6 februarie.
[42] Numit „cel dintâi născut dintre sfinţii irlandezi”, Sfântul Kieran a întemeiat o cunoscută mănăstire la Saighir. A murit în anul 530 d. Hr., fiind sărbătorit la 5 martie.

săi, şi-a biruit cu bărbăție dorul de casă şi de țară. Era cu desăvârşire pătruns de răspunderea pe care o purta pentru binele veşnic al turmei sale, ştiind că Însuşi Dumnezeu fusese Cel Care-l chemase şi-l trimisese la propovăduire. „Nu este folositor pentru mine să mă gândesc să-i părăsesc [pe irlandezi] şi să mă duc în Britania. Cât de mult nu mi-ar plăcea să mă duc, ca un om mergând în țara sa şi la rudeniile sale. [...] Singur Dumnezeu ştie cât de mult am tânjit după aceasta, însă sunt legat de Duhul. El mi-a arătat limpede că dacă ar fi să fac asta, m-ar socoti răspunzător, şi mi-e teamă să nu stric munca pe care am început-o. De fapt, nu eu am început-o, ci Hristos Domnul, Care mi-a spus să vin aici şi să stau cu ei tot restul vieții mele."[43]

Propovăduind astfel neînfricat până la moarte, şi având harul dumnezeiesc lucrând în el, Patrick a izbutit să-şi ducă lucrarea la bun sfârşit. Deşi nu întregul popor a primit botezul din mâinile lui, ucenicii săi i-au desăvârşit munca, aducând în staulul Bisericii pe toți pe care sfântul nu apucase să-i aducă. O poveste veche spune că înainte să moară, Patrick a binecuvântat insula, izgonind pentru totdeauna şerpii din ea. De bună seamă, măcar în înțeles duhovnicesc, această poveste este cât se poate de adevărată, căci prin osteneala sa, omul lui Dumnezeu a alungat din Irlanda şerpii cei înțelegători, toate oştile de demoni, curățind țara de slujirea idolească şi de întunericul păgânătății.

O altă poveste veche îl leagă pe Patrick de un munte înalt aflat în partea de apus a Irlandei, numit astăzi Croagh Patrick. Se spune astfel că acest munte era sălaşul unui idol păgânesc înainte de venirea sfântului. Într-adevăr, când omul lui Dumnezeu a urcat pentru întâia oară acolo, a descoperit că vârful era bântuit de demoni. Cu puterea care sălăşluia în el, sfântul i-a alungat pe draci de acolo, făcând din vechea capişte idolească un loc în care petrecea adesea în rugăciune şi în priveghere. La puțin timp înainte de sfârşitul său, omul lui Dumnezeu s-a urcat pe munte pentru a se ruga lui Dumnezeu pentru poporul la care fusese trimis. Atunci a avut de îndurat ultima sa mare ispită, căci mulțimi nenumărate de diavoli au năvălit asupra sa în chip înfricoşător, pentru a-l tulbura din rugăciune şi pentru a-şi lua înapoi

---

[43] Patrick, Sfântul, *Confession* 43 în Duffy, Joseph, *op. cit.*, p. 31

fosta lor casă. Însă sfântul, întărit fiind de Duhul Sfânt, nu a luat în seamă înşelăciunea vrăjmaşului, ci cu lacrimi s-a rugat lui Dumnezeu să fie izbăvit de primejdie. Iar Stăpânul a toate îndată a căutat la rugăciunea alesului Său, risipind cu puterea Sa toată oastea drăcească. Se spune că după ce sfântul a rămas întreaga noapte în rugăciune fierbinte pentru fiii săi, un înger i-a descoperit că Domnul Hristos îi dăduse darul de a judeca poporul irlandez la a Doua Sa Venire[44].

Şi într-adevăr, Dumnezeu l-a slăvit nespus pe sfântul Său, pentru munca lui cea neobosită, atât în viaţa de aici, cât şi în cea de dincolo. Chiar Patrick recunoştea aceasta, spunând smerit: „Văd că până şi în lumea aceasta am fost înălţat peste măsură de către Domnul. Dar nu am fost nicicum vrednic ca Dumnezeu să mă aleagă pe mine pentru o astfel de cinste."[45] Într-adevăr, chiar şi apropiindu-se de sfârşitul vieţii sale, şi chiar văzând un popor întreg adus la Hristos prin mâinile lui, sfântul nu se socotea pe sine a fi ceva, nici nu se gândea că ar fi ajuns prin puterile sale la vreo dreptate cât de mică. Pentru el, toate erau roade ale milostivirii celei nespuse a lui Dumnezeu, Care peste putinţă de înţelegere îl chemase pe el, un neînvăţat şi un neînsemnat, la slujirea cea mare a apostoliei. La atâta smerenie se coborâse sfântul, încât socotea că nu avea alt fel de a-I răsplăti lui Dumnezeu pentru toate binefacerile Sale, decât vărsându-şi sângele pentru El: „Ce pot să-I spun sau ce pot să-I făgăduiesc Domnului meu," se întreabă sfântul, „de vreme ce orice înzestrare am, vine de la El? Ajunge pentru El să privească în inima şi în mintea mea; căci sunt gata, şi într-adevăr doresc cu putere, ca El să-mi dea să beau paharul Lui, după cum l-a dat şi altora care L-au iubit."[46] Mai mult, sfântul anume se ruga lui Dumnezeu cu lacrimi, cerând să fie învrednicit de cununa muceniciei, deoarece simţea în adâncul inimii lui că doar aşa putea fi încredinţat că va câştiga mântuirea cea dorită: „Dacă am făcut vreodată ceva vrednic pentru Dumnezeul meu, pe Care-L iubesc, Îl rog fierbinte să-mi dea harul de a-mi vărsa sângele de dragul Lui, alături de ceilalţi surghiuniţi şi robi.

[44] Până astăzi, muntele pe care s-a nevoit Patrick este socotit a fi unul dintre cele mai sfinte şi mai binecuvântate locuri ale Irlandei.
[45] Ibidem 55, în loc. cit., p. 35
[46] Ibidem 57, în loc. cit., p. 36

Chiar şi dacă nu-mi va fi îngăduit un mormânt, chiar şi dacă trupul meu va fi rupt în bucăți şi risipit de câini şi de animale sălbatice, chiar şi dacă păsările cerului vor mânca din el cu lăcomie, totuşi, atunci aş fi pe deplin încredințat că îmi voi fi mântuit atât trupul cât şi sufletul."[47]

Cu toate că Dumnezeu nu i-a rânduit alesului Său să-şi verse sângele în chip văzut pentru El, Patrick a fost încununat cu o viață petrecută în mucenicie neîncetată. Într-adevăr, el s-a jertfit pe sine nu o singură dată, ci în fiecare zi din viața sa, punându-şi fără şovăială sufletul pentru poporul la care fusese trimis şi pătimind în fiecare clipă durerile naşterii pentru el. Iată cum ne înfățişează el însuşi aceasta: „Oare am venit în Irlanda fără Dumnezeu, sau după rânduiala trupului? Cine m-a silit? Sunt legat de Duhul să nu văd pe nici una dintre rudele mele. Oare din puterea mea am milă sfântă pentru poporul care odată m-a luat rob şi i-a ucis pe slujitorii şi pe slujitoarele casei tatălui meu? Am fost născut slobod după trup, [...] însă mi-am vândut dregătoria pentru binele altora, şi nu îmi este ruşine, nici nu-mi pare rău. Astfel, sunt slujitor al lui Hristos la un neam străin, pentru slava cea negrăită a vieții veşnice care este în Hristos Iisus Domnul nostru."[48]

Adormirea sfântului

După toate aceste fapte slăvite, a venit şi vremea morții omului lui Dumnezeu. Despre sfârşitul lui, ştim însă puține lucruri. Se pare că a trecut în veşnicie în jurul anului 480 d. Hr., la adânci bătrâneți[49], înconjurat fiind de ucenicii şi de fiii săi. Se povesteşte că înainte de a muri, sfântului i s-a descoperit în vedenie tot viitorul insulei sale iubite. Astfel, Patrick a văzut o lumină strălucitoare umplând întreaga țară, care apoi, cu trecerea veacurilor, a început încet-încet să se stingă, până ce a ajuns să fie o slabă pâlpâire ascunsă în văile cele mai ascunse şi mai retrase. Văzând aceasta, sfântul a început să se roage cu lacrimi ca lucrarea sa să nu fie zădărnicită până la sfârşitul lumii. În timp ce se

[47] Ibidem 59, în loc. cit., p. 36

[48] Patrick, Sfântul, *Letter to Coroticus* 10. Şi lucrarea lui Patrick a fost cu adevărat spre slava vieții veşnice, căci prin mijlocirea lui, poporul irlandez a ajuns unul dintre cele mai credincioase popoare ale apusului Europei, din rândul căruia s-au născut apoi sute şi mii de sfinți.

[49] Avea aproape 100 de ani.

ruga astfel, a văzut lumina aprinzându-se din nou cu putere, şi un înger l-a mângâiat spunându-i că lumina adevărului va străluci din nou în Irlanda. Apoi, Patrick s-a împărtăşit pentru ultima dată cu Sfintele Taine, şi după aceasta a adormit bucuros somnul morţii. Era ziua de 17 martie. Bunii săi ucenici, care se strânseseră toţi în jurul lui, l-au înmormântat şi l-au plâns cu mare jale, ştiind însă că dobândiseră în cer un mijlocitor nemincinos, care avea să-i ocrotească cu îndrăzneală până la sfârşitul veacurilor. Se pare că Patrick a fost înmormântat la Saul, însă nici un lucru sigur nu se mai ştie despre moaştele lui.

Pentru rugăciunile Sfântului Sfinţitului Părintelui nostru Patrick, luminătorul Irlandei, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi. Amin!

PLATOŞA SFÂNTULUI PATRICK

Mă leg astăzi
Cu vârtutea cea tare a chemării Treimii:
Cred în Treimea în Unime,
Făcătorul a toate.

Mă leg astăzi
Cu vârtutea Întrupării lui Hristos şi a Botezului Său,
Cu vârtutea Răstignirii Sale şi a Îngropării,
Cu vârtutea Învierii Sale şi a Înălțării,
Cu vârtutea Venirii Sale în Ziua Judecății.

Mă leg astăzi
Cu vârtutea dragostei serafimilor,
În ascultarea îngerilor,
În nădejdea învierii spre răsplată,
În rugăciunile Patriarhilor,
În prorociile Profeților,
În propovăduirea Apostolilor,
În credința Mărturisitorilor,
În nevinovăția sfintelor fecioare,
În faptele oamenilor drepți.

Mă leg astăzi
Cu puterea Cerului,
Cu lumina soarelui,
Cu strălucirea lunii,
Cu frumusețea focului,
Cu scânteierea fulgerului,
Cu iuțimea vântului,
Cu adâncimea mării,
Cu trăinicia pământului,
Cu tăria pietrelor.

Mă leg astăzi
Pentru ca Puterea lui Dumnezeu să mă povățuiască,
Tăria lui Dumnezeu să mă sprijinească,
Înțelepciunea lui Dumnezeu să mă învețe,
Ochiul lui Dumnezeu să vegheze asupra mea,
Urechea lui Dumnezeu să mă audă,
Cuvântul lui Dumnezeu să-mi dea grai,
Mâna lui Dumnezeu să mă povățuiască,
Calea lui Dumnezeu să rămână în fața mea,
Scutul lui Dumnezeu să mă acopere,
Oastea lui Dumnezeu să mă apere,

Împotriva curselor diavolilor,
Împotriva ispitei patimilor,
Împotriva poftelor firii,
Împotriva tuturor celor ce gândesc să mă vatăme,
Fie ei aproape sau departe,
Fie ei mulți sau puțini.

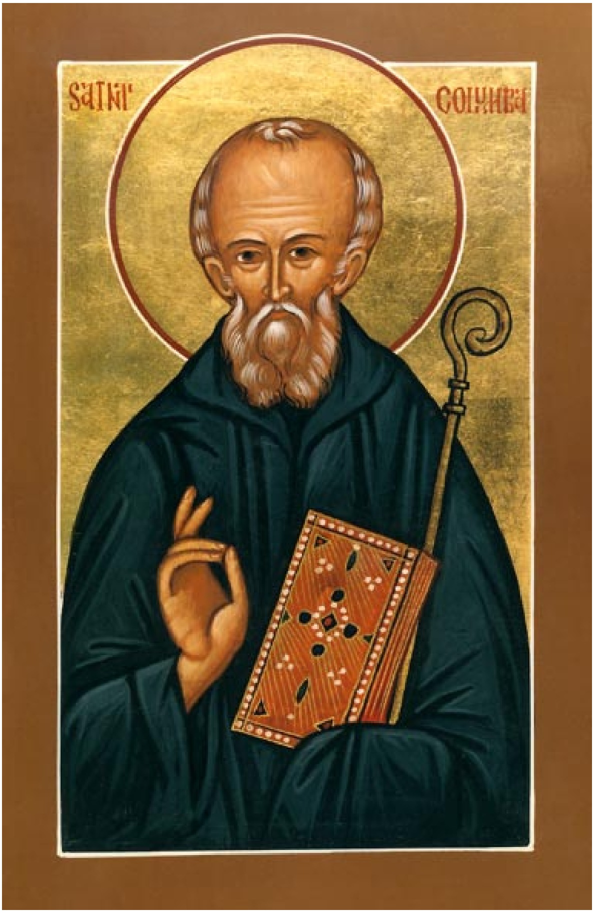
Chem astăzi toate aceste vârtuți
Împotriva oricărei puteri vrăjmașe şi fără de milă
Care ar putea să atace trupul şi sufletul meu,
Împotriva descântecelor proorocilor mincinoşi,
Împotriva legilor negre ale păgânătății,
Împotriva legilor mincinoase ale ereziei,
Împotriva înşelăciunilor idolatriei,
Împotriva vrăjilor femeilor, făurarilor sau druizilor,
Împotriva oricărei ştiințe care leagă sufletul omului.

Hristoase, apără-mă astăzi
De toată otrava, de foc,
De înec, de rană de moarte,
Ca să pot primi răsplată bogată.

Hristos cu mine, Hristos în fața mea,
Hristos în spatele meu, Hristos înlăuntrul meu,
Hristos dedesubtul meu, Hristos deasupra mea,
Hristos la dreapta mea, Hristos la stânga mea,
Hristos în cetate, Hristos în căruță, Hristos în corabie,
Hristos în inima tuturor celor care se gândesc la mine,
Hristos în gura tuturor celor ce vorbesc cu mine,
Hristos în fiecare ochi care mă vede,
Hristos în fiecare ureche care mă aude.

Mă leg astăzi,
Cu vârtutea cea tare a chemării Treimii:
Cred în Treimea în Unime,
Făcătorul a toate.

Viața Sfântului Columba din Iona

Troparul Sfântului Columba, glas V:

Prin viața ta cea de-Dumnezeu-însuflată, ai întrupat trimiterea și împrăștierea Bisericii, preaslăvite Părinte Columba, că prin pocăința și înstrăinarea ta cea de bunăvoie, Hristos Dumnezeul nostru te-a ridicat pe tine stâlp al adevăratei credințe, apostol al păgânilor și arătător al căii celei spre mântuire. De aceea, o, sfinte, nu înceta să mijlocești pentru noi, ca să se mântuiască sufletele noastre.

Introducere

Alături de Sfântul Patrick şi de Sfânta Brigid[1], cel de-al treilea mare ocrotitor ceresc al Irlandei este Sfântul Columba din Iona, poate cel mai cunoscut şi mai cinstit propovăduitor irlandez. Viața sfântului, scrisă la aproape o sută de ani după moartea lui, de către un urmaş de-al său, Sfântul Adamnan din Iona, a fost una dintre cele mai iubite vieți de sfinți din Apus[2]. De aceea, în cele ce urmează ne vom strădui să arătăm care au fost faptele care l-au făcut pe Sfântul Columba atât de cunoscut şi de îndrăgit în întreaga lume.

Naşterea şi anii de tinereţe ai sfântului

1. Cuviosul Columba s-a născut în anul 521 d. Hr., în ziua de 7 decembrie, în satul Gartan din ținutul Donegal, aflat în partea de miazănoapte a Irlandei. Încă din pântecele maicii sale, Columba a fost ales de mila lui Dumnezeu ca să fie un slujitor înflăcărat al Bisericii şi al neamului în care se născuse. Astfel, în timp ce îl purta în pântece, mama lui a văzut în vis un înger al lui Dumnezeu, aducând pe pământ o mantie minunată şi nespus de frumoasă. După ce a lăsat puțină vreme mantia în mâinile mamei, îngerul i-a luat-o, spunând că mantia e prea de cinste pentru ca ea să o poată ține vreme îndelungată. Văzând-o mâhnită, îngerul a mângâiat-o şi i-a spus: „Femeie, nu fii îndurerată, căci bărbatului cu care ai fost unită prin legătura cununiei îi vei naşte un fiu, care va avea o fire aşa de minunată, încât va fi socotit în mijlocul poporului său ca unul dintre proorocii lui Dumnezeu, şi el este mai înainte ales de Dumnezeu ca să fie conducătorul a nenumărate suflete spre împărăția cerurilor."[3]

---

[1] Despre Sfânta Brigid, v. mai sus, p. 66.

[2] V. Sfântul Adamnan, *Life of Saint Columba, Founder of Hy*, Llanerch Enterprises, Lampeter, Țara Galilor, 1988, retipărire în facsimil după *Historians of Scotland*, Edmonston and Douglas, 1874. Sfântul Adamnan a fost cel de-al nouălea stareț al Ionei şi a trăit între anii 625-704 d. Hr. Este prăznuit la 23 septembrie.

[3] Ibidem III, 2, p.112

Tatăl sfântului, care se numea Fedlimid, făcea parte din clanul Ui Neill, fiind strănepot al cunoscutului rege irlandez Niall, în timp ce mama sa, Eithne, era urmaşă a unui rege din Leinster. Astfel, familia lui făcea parte din familiile domnitoare ale Irlandei şi ale Dalriadei[4] britanice. Sfântul a primit la botez numele de Colum, care înseamnă porumbel, însă datorită faptului că atunci când era mic petrecea foarte mult timp în biserică, oamenii i-au spus Colum-cille, adică „Porumbelul Bisericii". Astfel este numit sfântul până azi în Irlanda şi în Scoția, însă în restul lumii el este cunoscut după numele său latin, Columba.

2. Era obiceiul între irlandezi ca, după botez, copiii familiilor înstărite să fie încredințați anumitor oameni înțelepți, pentru a primi învățătură. Columba a fost dat în grija unui preot îmbunătățit, pe nume Cruitnecan, care i-a aprins sfântului dragostea de biserică şi de viața călugărească. De aceea, de îndată ce Columba a ajuns la vârsta potrivită a intrat în mănăstirea din Moville, al cărei stareț era sfântul episcop Finian[5]. Acesta, cunoscând cu duhul curăția şi nevinovăția lui Columba, a hotărât să-l hirotonească diacon. Sfântul nu avea mai mult de douăzeci de ani, însă încă de pe atunci era locuit de Duhul lui Dumnezeu. Astfel, într-o zi de sărbătoare s-a întâmplat să lipsească vinul pentru Sfânta Liturghie, iar cuviosul, auzindu-i pe preoți plângându-se despre aceasta în altar, s-a dus în grabă la fântâna din afara mănăstirii şi, luând un vas cu apă, l-a binecuvântat cu credință neîndoielnică. În clipa aceea, Dumnezeu a lucrat prima minune prin mâinile sfântului Său, preschimbând apa în vin curat, cu care preoții au slujit Sfânta Liturghie, mulțumind lui Dumnezeu şi minunându-se de credința lui Columba.

3. După ce a stat mai mulți ani în mănăstirea din Moville, sfântul a coborât în oraşul Leinster, unde a vrut să-şi desăvârşească învățătura, şi astfel a ajuns ucenic la un oarecare bard[6] pe nume Gemman. Acesta

---

[4] Despre Dalriada, v. mai sus, nota 22, p. 65.

[5] Născut într-una din familiile domnitoare ale Irlandei, Sfântul Finian (493-579 d. Hr.) s-a călugărit în Scoția, în mănăstirea întemeiată de Sfântul Ninian la Whithorn. Întors în Irlanda, a întemeiat mănăstirea de la Moville, unde a petrecut până la moarte. Este sărbătorit la 10 septembrie.

[6] Barzii erau un fel de poeți care cântau în versuri faptele de vitejie ale domnitorilor şi ostaşilor irlandezi.

l-a învățat tainele cântecului irlandez, încât Columba însuşi a devenit un bard vestit şi mare apărător al barzilor din Irlanda. Până astăzi se păstrează mai multe cânturi foarte frumoase, despre care se spune că au fost scrise chiar de către sfânt. În timpul în care a trăit sub ascultarea lui Gemman, Columba a sporit în virtute, fiind împodobit de Dumnezeu chiar şi cu darul proorociei. Astfel, într-o zi oarecare, când bătrânul bard se afla pe câmp, a văzut dintr-odată o tânără urmărită de un bărbat crud şi fără milă. Fata se îndrepta spre el, căutând apărare de mânia urmăritorului. Columba era şi el în apropiere şi, văzând primejdia, a sărit în ajutorul tinerei. Cei doi au ascuns-o cum au putut mai bine pe fată sub mantiile lor, însă bărbatul s-a apropiat şi, fără să spună nici un cuvânt, şi-a înfipt sulița în biata copilă, lăsând-o moartă sub ochii îngroziți ai celor doi. Apoi s-a întors şi a plecat netulburat. Cuprins de o mare durere, bătrânul l-a întrebat pe Columba plângând: „Câtă vreme va lăsa Dumnezeu nepedepsită această îngrozitoare nelegiuire?" Iar Columba, cu glas hotărât, a răspuns: „În chiar clipa în care sufletul acestei fete pe care a omorât-o va urca la cer, sufletul ucigaşului va merge în iad."[7] Şi nici n-a apucat să rostească aceste cuvinte, că bărbatul cel nemilos a căzut mort în fața lor. În scurtă vreme, ştirea despre această răzbunare cumplită a străbătut întreaga Irlandă, făcându-l cunoscut peste tot pe omul lui Dumnezeu.

4. După ce a deprins de la bătrânul Gemman iscusința de a cânta în versuri istoria Irlandei, sfântul a plecat la o altă mănăstire, cea de la Clonard, unde era stareț Sfântul Finian[8]. În această mănăstire străluceau în acea vreme nenumărați oameni sfinți, dintre care cei mai aleşi erau Sfântul Comgall, Sfântul Kieran şi Sfântul Kenneth[9]. La Clonard, Columba a primit darul preoției, însă în scurtă vreme a plecat la mănăstirea Sfântului Mobhi din Glasnevin, unde a fost tuns călugăr. Rânduiala dumnezeiască a făcut ca tânărul preot să nu poată rămâne mult timp nici în această mănăstire, din pricina izbucnirii unei molimi cumplite.

---

[7] Sfântul Adamnan, *op. cit.,* II, 26, p. 87

[8] Acest sfânt nu trebuie confundat cu Sfântul Finian din Moville. Despre el, v. mai sus, p. 68.

[9] Aceştia fac parte din aşa-numiții „doisprezece apostoli ai Irlandei," între care e socotit şi Sfântul Columba. Li s-a spus astfel deoarece ei au răspândit viața călugărească pretutindeni în Irlanda, întemeind cele mai mari şi mai cunoscute mănăstiri irlandeze. Despre ei, v. mai sus, pp. 68 sq.

5. Plecarea sfântului a fost însă spre slava lui Dumnezeu, deoarece acesta, având râvnă aprinsă pentru viața călugărească, a început să ridice nenumărate mănăstiri şi biserici prin toată țara, şi mai ales în Donegal, ținutul său de baştină. Prima dintre mănăstiri, zidită când sfântul avea de-abia 25 de ani, a fost cea de la Derry. După ea au urmat multe altele[10], cea mai însemnată dintre ele fiind cea de la Durrow, construită în jurul anului 555 d. Hr. Toate aceste mănăstiri se supuneau povățuirii Sfântului Columba şi urmau rânduiala pe care omul lui Dumnezeu o aşezase în ele. Această rânduială, păstrată până astăzi, arată cumpătarea şi dreapta socoteală a sfântului, care stăruia mai puțin asupra nevoințelor mari, şi mai mult asupra ascultării de stareț şi de duhovnic.

Se păstrează mai multe povestiri despre minunile pe care Columba le-a lucrat în această primă parte a vieții sale. Astfel, la mănăstirea din Derry se afla un măr sălbatic, care în fiecare toamnă era încărcat de fructe foarte amare. Auzindu-i pe locuitorii acelor ținuturi plângându-se de lucrul acesta, sfântul a binecuvântat mărul, ale cărui fructe s-au preschimbat îndată în mere dulci şi bune de mâncat.

Altădată, aflându-se în mănăstirea sa din Durrow, Columba a hotărât să facă o vizită mănăstirii Clonmacnois[11]. Auzind frații despre aşa un oaspete de seamă, căci sfântul era cunoscut şi cinstit în întreaga Irlandă, l-au întâmpinat cu toții la poartă, ca pe un adevărat înger al lui Dumnezeu. După ce au luat binecuvântare, l-au condus pe sfânt în mănăstire. În vreme ce se îndreptau spre biserică, un băiat murdar şi sărac, care lucra acolo, s-a apropiat nebăgat în seamă, vrând măcar să-l atingă pe sfânt. Când a dat să facă aceasta însă, cuviosul s-a întors pe neaşteptate şi l-a prins de mână pe băiat. Deşi frații îl rugau pe sfânt să-i dea drumul copilului, deoarece era murdar, Columba l-a adus în față şi i-a poruncit să-şi deschidă gura şi să scoată limba. Îngrozit, băiatul a făcut ceea ce i se ceruse. Sub privirile uimite ale tuturor, sfântul a binecuvântat cu blândețe limba copilului, rostind următoarele

[10] Nu mai puțin de 300 de biserici şi mănăstiri din Irlanda sunt socotite a fi fost ctitorite de el.
[11] Mănăstirea din Clonmacnois fusese întemeiată de un bun prieten al lui Columba, Sfântul Kieran cel Tânăr. Despre el, v. mai sus, pp. 68-69.

cuvinte: „Deşi acest copil vă pare vrednic de dispreț şi fără valoare, totuşi nimeni să nu-l defaime pentru aceasta. Căci din acest ceas, nu numai că nu vă va mai supăra, ci chiar vă va aduce toată mulțumirea; din zi în zi va înainta în buna-purtare şi în virtuțile sufleteşti, şi mare va fi sporirea sa în această obşte a voastră; de asemenea, limba lui va primi de la Dumnezeu darul învățăturii şi al vorbirii desăvârşite."[12] Şi într-adevăr, în scurtă vreme, copilul, pe nume Ernan, a ajuns un propovăduitor vestit şi cinstit în toată Irlanda.

Plecarea în insula Iona şi viața sa acolo

1. Sfântul Columba era urmaş al unui neam întreg de bărbați viteji şi războinici, astfel că în vinele lui curgea sânge de luptător, şi el a fost nevoit mereu să lupte împotriva firii sale iuți şi războinice. De-abia la bătrânețe, şi cu prețul a multe osteneli, a izbutit el să-şi biruie deplin moştenirea părintească. Se păstrează astfel nenumărate povestiri din viața sfântului, care ni-l arată drept un om hotărât, chiar aspru de multe ori, care nu îngăduia sub nici un chip jumătățile de măsură. În aceasta, cuviosul întrupa trăsăturile neamului irlandez, care de-a lungul vremurilor a fost unul dintre cele mai viteze şi mai dârze popoare ale apusului Europei.

Se pare că anume din pricina acestei porniri năvalnice a firii sale a fost nevoit Columba să-şi părăsească țara. Într-adevăr, după ce vreme de 15 ani s-a ostenit neobosit să ridice viața călugărească din Irlanda, a venit clipa în care Dumnezeu i-a rânduit robului său credincios, pe căi nebănuite, strămutarea pe alte meleaguri. Primii scriitori ai vieții sale nu ne arată lămurit pricina pentru care sfântul a hotărât, dintr-odată, să plece din Irlanda, însă se păstrează câteva povestiri mai târzii despre acest lucru. Astfel, cea mai aproape de adevăr pare să fie cea după care sfântul a fost, fără să vrea, pricina unei lupte între irlandezi[13]. Anume, lupta se zice că s-ar fi purtat pentru o carte nemaipomenit de frumoasă, o Psaltire a Proorocului David, copiată de Columba fără

[12] Ibidem I, 3, p. 43

[13] Istoria irlandezilor, popor iute din fire, este de altfel plină de lupte şi războaie între frați, cele mai multe din ele purtate pentru pricini cu totul neînsemnate.

ştirea stareţului său[14]. Deoarece în luptă au pierit mulţi oameni, sfântul a fost cuprins de mare părere de rău şi, pentru a nu mai da în viitor pricină la o astfel de vărsare de sânge, a hotărât să plece din ţara sa. Îşi luase singur canon să aducă la credinţa în Hristos tot atâţia păgâni câţi bărbaţi muriseră în luptă. Prin aceasta s-a arătat din nou rânduiala şi purtarea de grijă cea minunată a lui Dumnezeu, Care îngăduie adesea aleşilor Săi să cadă în diferite ispite şi necazuri, anume pentru a le da pricini de smerenie şi de pocăinţă. Dar minunea cea mare este că de multe ori Dumnezeu lucrează chiar prin greşelile oamenilor, preschimbându-le în lucruri de folos. Astfel, şi Columba a dobândit, prin căderea sa, râvnă aprinsă de a propovădui Evanghelia, ajungând prin aceasta unul dintre cei mai mari apostoli irlandezi.

Sfântul Adamnan ne spune că după luptă a fost întrunit un sobor pentru a-l pedepsi pe omul lui Dumnezeu. Columba a venit la adunare singur, cu capul plecat şi cu ochii plini de lacrimi. Văzându-l intrând, Sfântul Brendan din Birr[15], care lua parte la sinod, s-a ridicat repede şi s-a aruncat la picioarele lui Columba, sărutându-i mâna. Când ceilalţi episcopi au început să se împotrivească, Brendan le-a răspuns cu glas neşovăielnic: „Dacă aţi fi văzut ceea ce Domnul a socotit potrivit să-mi arate mie astăzi despre acest ales al Lui, pe care voi îl necinstiţi, nu l-aţi mai fi afurisit niciodată pe cel pe care Dumnezeu Însuşi nu l-a afurisit."[16] La întrebările lor, Brendan a mărturisit că, în timp ce Columba se apropia, a văzut un stâlp de foc strălucind deasupra lui şi mulţimi nenumărate de îngeri zburând în jur. Auzind aceasta, cu toţii s-au înfricoşat şi au hotărât să nu-i mai dea sfântului nici o pedeapsă.

2. Deşi sinodul îl iertase, sfântul nu şi-a lepădat hotărârea sa şi, însoţit de 12 prieteni buni, a pornit la drum. Era anul 563 d. Hr., şi

---

[14] Această Psaltire a ajuns după luptă în stăpânirea clanului O'Donnell, care a aşezat-o cu mare cinste într-o raclă împodobită minunat. Purtată întotdeauna pe câmpul de luptă, Psaltirea a ajuns să fie socotită de mare ajutor în câştigarea bătăliilor, dându-i-se din această pricină numele de „Cathach" (adică „Luptătoarea").

[15] Ucenic al Sfântului Finian din Clonard, Sfântul Brendan din Birr a fost numit „întâi-stătătorul profeţilor irlandezi." La moartea sa din anul 573, Columba a văzut cerurile deschizându-se şi sufletul lui Brendan urcând la cer (v. mai jos, pp. 157-158). Sfântul Brendan este sărbătorit la 29 noiembrie.

[16] Sfântul Adamnan, *op. cit.*, III, 4, p. 113.

Columba avea 42 de ani. S-a îndreptat spre coastele de apus ale Scoției, aşezându-se pe o mică insulă numită Iona, aflată chiar la granița dintre Dalriada, regatul întemeiat de irlandezi în Scoția, şi regatul picților. Iona era cea dintâi insulă din care nu se mai putea vedea Irlanda, şi sfântul anume a ales-o pe aceasta, pentru a fi ferit de primejdia de a i se face dor de țara sa.

În acele locuri trăiau picți păgâni, şi sfântul a hotărât să meargă mai întâi la curtea regelui lor, pe nume Brude, pentru a-i cere voie să trăiască în Iona. După ce a străbătut țara împreună cu însoțitorii săi, Columba a ajuns la palatul regelui. Acolo însă a găsit porțile închise, căci regele aflase de la preoții săi de venirea sfântului şi vroia să-şi bată joc de el. Fără a se tulbura câtuşi de puțin, cuviosul s-a aşezat în genunchi şi a început să se roage în fața porților închise, binecuvântându-le apoi cu semnul Sfintei Cruci. De cum a făcut aceasta, zăvoarele au zburat din loc şi porțile s-au deschis cu zgomot mare. Văzând ce se întâmplă, regele a fugit înaintea sfântului pentru a i se închina. După aceea l-a ascultat cu mare atenție, deoarece Columba arătase că tăria lui stătea nu în cuvintele înțelepciunii omeneşti, ci în puterea lui Dumnezeu, Care lucra în el prin minuni slăvite. De aceea, regele i-a dat cu bucurie sfântului îngăduința de a locui în Iona, lăsându-l să propovăduiască nestingherit Evanghelia poporului aflat sub stăpânirea lui. În scurtă vreme, cuviosul a reuşit să-l câştige şi pe rege la credința creştină, acesta botezându-se în jurul anului 565 d. Hr., împreună cu mulți dintre supuşii săi.

3. După aceasta primă întâlnire cu regele pict, Columba s-a întors în Iona pentru a-şi ridica mănăstirea. Mai întâi a zidit câteva chilii şi o biserică, iar apoi s-a retras în afara mănăstirii, unde ducea o viață de aspră nevoință. Se spune că n-avea pat, iar drept pernă folosea o piatră. Nenumărați oameni veneau la chilia lui pentru sfat şi rugăciune. Apoi, omul lui Dumnezeu a aşezat la Iona rânduiala pe care o urmau şi celelalte mănăstiri ale sale[17]. Urmând învățăturii Sfinților Părinți, el a

[17] Această rânduială se găseşte în A. W. Haddan and W. Stubbs, *Councils and Ecclesiastical Documents Relating to Great Britain and Ireland* II, i, Oxford, Oxford University Press, 1873, pp. 119-121, pe Internet la: http://www.fordham.edu/halsall/source/columba-rule.html. Toate citatele noastre sunt luate de acolo.

hotărât că temelia vieții de obşte era ascultarea desăvârşită față de stareț: „Oricât de puțin sau de mult ai avea din orice lucru, fie el îmbrăcăminte, sau mâncare, sau băutură, totul să fie la porunca şi la voința mai-marelui, căci nu se cuvine unui călugăr să aibă vreo deosebire de avere față de fratele său.” Se stăruia mult pe folosirea cât mai bună a timpului, ziua fiind împărțită în trei părți: una pentru rugăciune, alta pentru muncă, şi alta pentru citit. Munca, la rândul ei, era împărțită tot în trei: o parte pentru nevoile locului, alta pentru nevoile călugărului, iar a treia pentru nevoile semenilor, adică pentru milostenie: „Să urmați milostenia mai înainte de orice,” spune sfântul. În ceea ce priveşte nevoința trupească, poruncile lui Columba dau dovadă de o foarte înțeleaptă îngăduință, ferindu-i pe călugări atât de căderea în delăsare, cât şi de primejdia prea multei înfrânări. El zice: „Să nu luați mâncare până ce nu vă e foame. Să nu vă culcați înainte de a simți dorința (de somn). Să nu vorbiți decât dacă e nevoie.”

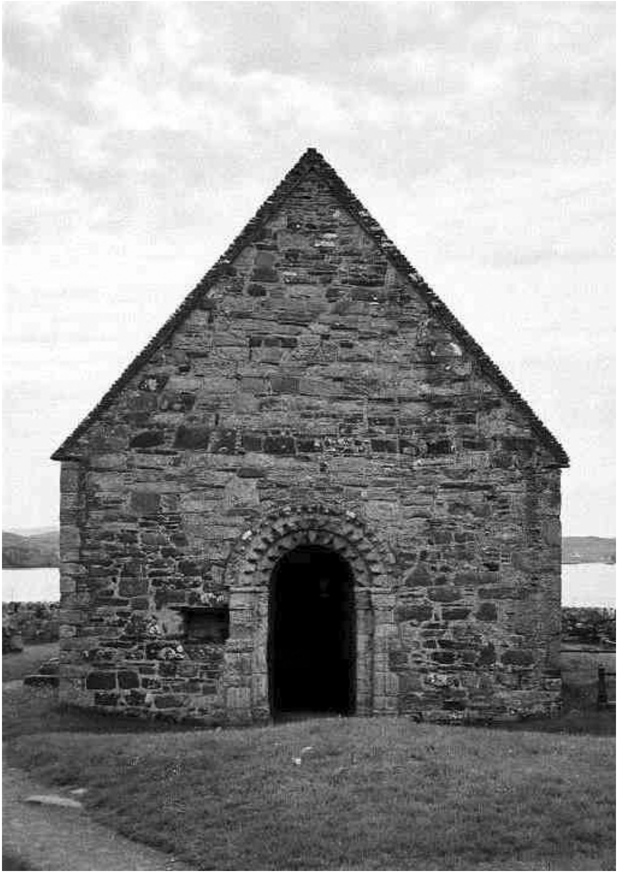
În schimb, sfântul stăruie mereu pe rugăciunea făcută cu simțire, şi nu doar de dragul obiceiului: „Măsura rugăciunii tale să fie până ce o să-ți vină lacrimile.” Însă rugăciunea nu poate fi făcută decât pe temelia iubirii desăvârşite de vrăjmaşi, şi de aceea, sfântul le porunceşte fiilor săi să aibă întotdeauna în minte şi în inimă pace cu toată lumea: „Iertare din suflet a tuturor. Rugăciune neîncetată pentru cei ce te necăjesc.” Apoi, toate aceste nevoințe trebuie înfăptuite cu o stare sufletească potrivită. Despre aceasta, omul lui Dumnezeu spune: „O minte pregătită pentru mucenicie roşie. O minte întărită şi statornică în mucenicie albă.”[18]

Putem vedea cu uşurință că aceeaşi dreaptă socoteală care a strălucit în întreaga tradiție călugărească a Ortodoxiei, străluceşte şi în rânduielile cele atât de chibzuite ale lui Columba. Şi aceasta este, de altfel, firesc, deoarece Sfântul Duh, Care l-a luminat pe Columba să-şi scrie rânduiala, i-a însuflat şi pe marii noştri Părinți în scrierea aşezămintelor lor.

De altfel, sfântul, ca un adevărat învățător, împlinea el însuşi toată rânduiala pe care o aşezase. Iată ce ne spune Cuviosul Adamnan despre

---

[18] În scrierile Părinților, „mucenicie roşie” înseamnă moartea pentru Hristos şi pentru credință, în timp ce „mucenicie albă” înseamnă moartea de fiecare zi față de patimi, prin nevoințe şi înfrânare. În tradiția călugărească irlandeză mai exista un al treilea fel de mucenicie, „mucenicia verde”, care însemna părăsirea de bunăvoie a pământului de naştere din dragoste pentru Hristos.

Paraclisul Sfântului Oran,
cea mai veche biserică din Iona (sec. IX d. Hr.)

viața sa în mănăstire: „Nu putea petrece nici măcar o singură oră fără învățătură, sau fără rugăciune, sau fără scris, sau fără o oarecare altă îndeletnicire sfântă. Astfel că, neîncetat, zi şi noapte, era prins în această luptă de post şi priveghere, încât povara oricăreia dintre aceste nevoințe ar părea dincolo de puterea de a îndura a omului. Şi totuşi în toate acestea el era iubit de toți, căci o sfântă bucurie, mereu strălucind pe fața lui, dezvăluia veselia şi bucuria cu care Duhul Sfânt îi umplea lăuntrul sufletului."[19]

[19] Sfântul Adamnan, *op. cit.*, prefață, p. 35

4. Cele mai multe istorisiri din viața sa sunt din timpul cât a trăit în Iona, unde Dumnezeu l-a slăvit pe sfântul Său cu nenumărate daruri şi harisme. Se păstrează numeroase povestiri despre minunile şi vindecările minunate pe care le-a săvârşit, cât şi despre darul proorociei, pe care îl avea cu prisosință. În cele ce urmează ne vom strădui să amintim cele mai însemnate întâmplări din viața sa, arătând în acelaşi timp şi lucrarea de propovăduire dusă de sfânt în rândul popoarelor ce locuiau pe atunci în Scoția.

Astfel, sfântul avea mare dar în a-i ajuta pe cei ce se aflau în călătorii pe mare, care deseori se aflau în multe primejdii şi necazuri. De pildă, într-una din zile, în timp ce pe insulă bântuia o furtună cumplită, Columba a intrat în arhondaric, spunându-le fraților să pregătească repede o cameră şi nişte apă de spălat pe picioare. Toți s-au mirat, căci nu puteau să-şi închipuie cine ar fi putut veni la mănăstire pe o vreme ca aceea. Însă cuviosul le-a spus că Dumnezeu lăsase un loc liniştit în acea furtună, prin care să poată veni un rob credincios de-al Lui. Într-adevăr, înainte de lăsarea soarelui, pe insulă a ajuns Sfântul Kenneth[20], povestindu-le mirat fraților cum a călătorit pe o mare liniştită, în timp ce vedea, la oarecare depărtare, de jur împrejur, o vijelie cumplită.

Altădată, când şedea în sihăstria sa, au venit la stareț doi dintre cei mai buni ucenici ai săi, Sfântul Baithene[21] şi Sfântul Columban[22]. Amândoi veniseră pentru a cere binecuvântare de plecare pe mare, însă fiecare vroia să meargă în altă direcție. Sfântul i-a binecuvântat pe amândoi. Apoi i-a spus lui Baithene să se pregătească să plece în ziua următoare înspre miazănoapte. Într-adevăr, a doua zi vântul bătea dinspre miazăzi, şi Baithene a putut pleca liniştit. Pe la ceasul al treilea, când Baithene ajunsese la locul dorit, sfântul l-a chemat şi pe Columban, îndemnându-l să fie şi el gata de plecare. Deşi mirat, căci vântul era împotrivă, Columban a ascultat de porunca stareţului său. Şi într-adevăr, de cum a intrat în corabie vântul şi-a schimbat pe neaşteptate direcția

[20] Despre Sfântul Kenneth, v. mai sus, p. 73.

[21] Sfântul Baithene, văr al Sfântului Columba, i-a urmat acestuia pe scaunul de stareț la Iona. A murit în anul 598 d. Hr., şi este sărbătorit la 9 iunie.

[22] Nu este vorba aici de Sfântul Columban din Luxeuil, ci de alt Sfânt Columban, despre care nu ştim prea multe.

şi i-a îngăduit să pornească spre Irlanda, astfel că amândoi au putut să ajungă cu bine unde vroiau.

Despre un oarecare bărbat credincios care de mai multe ori plecase pe mare pentru a găsi un loc în care să se aşeze, sfântul a profeţit: „Nu va găsi nici de data aceasta ceea ce caută, şi asta nu pentru altă vină, decât pentru aceea că a îngăduit să fie însoţit de un călugăr care pleacă de la stareţul lui fără să fi cerut binecuvântare.”[23]

5. Poate că cel mai mare dar al sfântului era acela al proorociei. Columba descoperea oamenilor păcatele lor, sau lucruri care se întâmplau la mare depărtare, sau care aveau să se întâmple în viitor, ca şi cum pentru el nimic nu era ascuns sau necunoscut. Vom arăta şi noi câteva dintre aceste minunate întâmplări care vădesc marea îndrăzneală pe care cuviosul o avea înaintea lui Dumnezeu.

Insula Iona era despărţită de Scoţia de o mică strâmtoare numită Sound. Într-una din zile s-au auzit nişte strigăte venind de dincolo de această strâmtoare. Sfântul i-a trimis îndată pe ucenicii săi pentru a-i aduce pe cei ce strigau. Era vorba de doi fraţi. Îndată ce au ajuns, Columba i-a întâmpinat cu mare dragoste, întrebându-i despre scopul călătoriei lor. Fraţii au spus că vroiau să rămână vreme de un an pe insulă. Spre uimirea tuturor, cuviosul le-a răspuns noilor veniţi: „Nu puteţi sta cu mine, după cum spuneţi, decât dacă mai întâi primiţi făgăduinţele călugăreşti.”[24] Răspunsul a venit fără şovăială: „Deşi până în acest ceas nu ne-am gândit niciodată la aşa ceva, totuşi îţi vom urma sfatul, socotind că vine de la Dumnezeu.”[25] Chiar atunci au intrat în biserică şi sfântul i-a tuns călugări pe cei doi. De-abia după o săptămână s-a putut vedea înţelepciunea faptei celei cu totul neobişnuite a sfântului[26], căci cei doi fraţi au căzut greu bolnavi, murind la scurtă vreme şi slăvind pe Dumnezeu pentru cinstea de a fi primit haina călugărească.

Altădată, cuviosul a trimis pe un frate la un ucenic de-al său, Cailtan, care trăia ca sihastru într-una din chiliile din împrejurimi. Prin

[23] Ibidem I, 6, p. 44
[24] Ibidem I, 26, p. 57
[25] Ibidem I, 26, p. 57
[26] Rânduiala Bisericii prevede ca mantia călugărească să fie primită doar după o perioadă destul de lungă de încercare.

acest frate, Columba i-a poruncit ucenicului să vină cât mai repede în mănăstire. Cailtan a venit de îndată, fiind primit cu mare bucurie de sfânt. „O, Cailtan, ai făcut bine venind repede aici şi ascultând de chemarea mea;" a spus cuviosul, „acum odihneşte-te un pic. Am trimis după tine ca să vii pentru pricina aceasta că, iubindu-te ca pe un prieten, vroiam să-ți sfârşeşti zilele cu mine aici, în adevărată ascultare."[27] Într-adevăr, în aceeaşi săptămână Cailtan a plecat spre veşnicele lăcaşuri.

6. În timp ce şedea cu un ucenic de-al său în chilie, sfântul l-a întrebat pe neaşteptate despre mama lui, vrând să ştie dacă era o femeie credincioasă. Deşi Colca, căci acesta era numele ucenicului, stăruia că mama sa fusese din totdeauna o femeie bună şi evlavioasă, cuviosul i-a poruncit să plece chiar atunci în Irlanda, pentru a o întreba îndeaproape despre un păcat mare pe care îl făcuse şi pe care din ruşine nu vroia să-l mărturisească. Ucenicul a făcut întocmai şi, după ce a stăruit pe lângă mama sa, aceasta şi-a mărturisit cu lacrimi fărădelegea. Apoi a primit canonul pe care mai dinainte i-l rânduise cuviosul, şi L-a slăvit pe Dumnezeu că, prin sfântul Său, nu o lăsase să plece în veşnicie cu un păcat nespovedit.

7. Într-o noapte sfântul i-a trezit pe toți ucenicii săi şi, aducându-i în biserică, le-a poruncit să se roage pentru un păcat cumplit care tocmai se săvârşea în Irlanda. La întrebările fraților, cuviosul le-a spus că în scurt timp omul care păcătuise avea să vină în Iona. Şi într-adevăr, după câteva luni sfântul i-a cerut ucenicului său de chilie, Diormit, să fugă în port pentru a nu-i îngădui celui ce săvârşise acel păcat să calce pe pământul insulei. Diormit a făcut precum i se poruncise, însă omul a strigat din corabie că hotărâse să nu mai mănânce nimic până ce nu se va întâlni cu Columba. Auzind, sfântul lui Dumnezeu a coborât la mal, unde erau adunați mai mulți frați care vorbeau despre ce ar trebui făcut. Baithene tocmai spunea că Sfânta Scriptură primeşte pocăința păcătosului. Columba însă a strigat cu durere: „O, Baithene, acest om şi-a omorât, precum Cain, fratele, şi a făcut desfrânare cu mama sa."[28] Văzându-i-se descoperit păcatul, nenorocitul s-a aruncat în genunchi cu lacrimi, făgăduind că va îndeplini orice canon îi va da sfântul.

[27] Ibidem I, 25, p. 56-57
[28] Ibidem I, 16, p. 52

Cea mai veche cruce celtică încă în picioare din Iona, Crucea Sf. Martin (sec. IX d. Hr.). Pe partea de apus este zugrăvită, în centru, Maica Domnului cu Pruncul, iar mai jos se găsesc Sf. Pro. Daniil în groapa cu lei şi jertfa Patriarhului Avraam.

Columba i-a spus: „Dacă vei face pocăință printre britani vreme de 12 ani, cu lacrimi şi plâns, şi nu te vei mai întoarce niciodată în Irlanda, poate că Dumnezeu îți va ierta păcatul." Însă întorcându-se către frați, a adăugat cu durere în glas: „Acest om este fiu al pierzării."[29] Într-adevăr, în scurt timp bărbatul şi-a lepădat pocăința şi, întorcându-se în Irlanda, a fost ucis în luptă.

[29] Ibidem I, 16, p. 52

8. Sfântul întemeiase pe insulele din jurul Ionei mai multe schituri, în care trăiau călugării doritori de linişte. Tot aici erau trimişi adesea, ca un fel de canon, cei ce vroiau să-şi plângă păcatele[30]. Se păstrează, în legătură cu aceste schituri de pocăință, o istorisire minunată, din care se poate vedea cu uşurință cu câtă putere lucra în sfântul lui Dumnezeu darul prorociei. Odată, cuviosul a mers la arhondaric cu nişte treburi, şi a găsit un om sărac aşteptând afară. Întrebând despre pricina venirii sale, omul i-a spus că vroia să se pocăiască de păcatele sale. Columba, văzând în el un suflet curat, l-a primit şi i-a ascultat mărturisirea. A aflat astfel de la bărbat, care se numea Libran, că în urmă cu mai mulți ani omorâse un om, iar pentru aceasta fusese închis. În timp ce îşi aştepta moartea, o rudă bogată de-a sa îl ajutase şi îl scosese din lanțuri. Ca mulțumire pentru acest lucru, omul jurase să-i slujească binefăcătorului său până la moarte. Însă în scurtă vreme a început să aibă mari mustrări de conştiință, şi de aceea a fugit de la stăpânul său. Vrând să se pocăiască, venise în insula Iona pentru a se spovedi, căci auzise de sfințenia şi înțelepciunea lui Columba. Auzind mărturisirea lui sinceră, cât şi dorința de a rămâne în mănăstire, sfântul i-a dat canon să petreacă vreme de şapte ani în schitul de pe insula Ethica (astăzi Tiree), în pocăință şi rugăciune. Întrebat fiind ce să facă în legătură cu jurământul călcat, Columba i-a spus să vină peste şapte ani la el în Postul Mare, pentru a se împărtăşi de Paşti, şi atunci îi va spune ce trebuie să facă.

După ce au trecut cei şapte ani şi omul s-a împărtăşit cu Sfintele Taine, Columba l-a chemat la el. I-a dat o sabie foarte frumoasă, împodobită cu pietre prețioase, şi i-a spus să meargă cu ea înapoi în Irlanda. „Însă fostul tău stăpân", i-a profețit sfântul, „nu va vrea să primească această răscumpărare pentru tine, căci are o soție evlavioasă, care îl va sfătui în chip înțelept să te sloboadă fără nici o plată. Totuşi, nu vei putea scăpa de o altă ispită, căci vor veni la tine frații tăi, ca să-ți ceară să-l îngrijeşti, după datorie, pe tatăl tău cel bătrân. Să primeşti, căci nu vei avea de stat decât o săptămână. Apoi vor vrea să te pună să ai grijă şi de mama ta, însă un frate al tău te va ajuta şi va lua el asupră-şi

[30] Despre un astfel de schit de pocăință se vorbeşte şi în Scara Sfântului Ioan Scărarul. V. Ioan Scărarul, Sfântul, *Scara Raiului*, Ed. Amarcord, Timişoara, 2000, pp. 219 sq.

această sarcină."[31] Totul s-a întâmplat întocmai. De cum a ajuns în Irlanda, Libran s-a dus la stăpânul de la care fugise. A întâlnit acolo pe femeia cea credincioasă, care şi-a sfătuit astfel soțul: „Ce nevoie avem noi să primim răscumpărarea aceasta trimisă de Sfântul Columba? Nici măcar nu suntem vrednici de o asemenea cinste. Sloboade-l fără plată pe robul tău cel credincios. Rugăciunile sfântului ne vor folosi mai mult decât acest preț care ne este dat pentru el."[32] Apoi, după cuvântul lui Columba, au venit la Libran frații săi. Aceştia l-au silit să-l îngrijească pe tatăl său, care însă a murit înainte de a se încheia o săptămână. Când au vrut să i-o dea în grijă şi pe mama lor, un frate mai mic i-a luat apărarea, spunând: „Nu ar trebui cu nici un chip să-l ținem acasă pe acest frate al nostru, care, pentru mântuirea sufletului său, a petrecut şapte ani în pocăință alături de Sfântul Columba."[33]

Astfel rămas slobod, omul s-a îndreptat cu mare bucurie spre un port, vrând să se întoarcă la mănăstire. Ajuns la țărm, a găsit o corabie care tocmai pleca, însă cei dinăuntru nu au vrut nicicum să-l primească. Mâhnit peste măsură, s-a rugat astfel părintelui său, care îl aştepta la mare depărtare: „Este oare voia ta, Sfinte Columba, ca aceşti corăbieri, care nu mă primesc pe mine, tovarăşul tău, să pornească în călătoria lor cu pânzele sus şi cu vânt prielnic?"[34] Ca la o poruncă, vântul şi-a schimbat direcția, încât corabia nu mai putea cu nici un chip să se depărteze de țărm. Libran, văzând cele întâmplate, a început să fugă de-a lungul țărmului după corabie. Cei ce se aflau înăuntru, mirați peste măsură, şi-au dat seama că din pricina lui vântul se făcuse potrivnic, şi i-au spus că dacă poate să-i ajute, îl vor lua cu ei. „Sfântul Columba, cel la care mă duc eu, şi căruia i-am slujit ultimii şapte ani, poate, prin rugăciune, dacă mă luați în corabie, să dobândească pentru voi de la Domnul vânt prielnic."[35] Şi într-adevăr, de cum s-a urcat bărbatul în corabie vântul s-a oprit, şi cu toții au putut să plece liniştiți spre Britania.

---

[31] După Sfântul Adamnan, *op. cit.*, II, 40, p. 99-100
[32] Ibidem II, 40, p. 100
[33] Ibidem II, 40, p. 100
[34] Ibidem II, 40, p. 101
[35] Ibidem II, 40, p. 101

Ajuns la Iona, Libran s-a grăbit să ajungă la starețul său iubit, care îl ajutase atâta. Când s-au întâlnit, i-a căzut la picioare, şi înainte să apuce să-i spună ceva, Columba i-a povestit cu de-amănuntul tot ce i se întâmplase. După alte câteva zile sfântul l-a călugărit şi apoi l-a trimis în schitul în care trăise până atunci. Înainte de a pleca, Columba i-a mai spus că nu avea să moară la Iona, ci în Irlanda. Libran, auzind aceste cuvinte, a izbucnit în plâns şi a căzut în genunchi înaintea sfântului. Însă cuviosul l-a liniştit, spunându-i: „Ridică-te şi nu fi trist. O să mori într-una din mănăstirile mele, şi moştenirea ta în împărăție va fi printre călugării mei aleşi; şi împreună cu ei te vei trezi din somnul morții la învierea vieții.”[36] Auzind astfel de cuvinte de mângâiere ucenicul cel credincios s-a umplut de bucurie şi, primind binecuvântarea sfântului, a plecat împăcat. Într-adevăr, peste mulți ani a fost trimis cu o ascultare în Irlanda, şi ajungând la mănăstirea din Derry a murit liniştit, fiind apoi îngropat în cimitirul mănăstirii.

9. Trebuie spus că acest Libran se învrednicise să primească, prin rugăciunea sfântului, şi darul preoției. Dacă în ceea ce-l priveşte pe ucenicul său cel credincios, Columba lucrase cu iconomie[37], de cele mai multe ori sfântul dădea dovadă de o mare grijă în împlinirea întocmai a poruncilor Bisericii. Astfel, în Irlanda trăia un preot pe nume Findchan. Acesta avea un ucenic numit Aid, care fusese un om foarte sângeros, şi care îl omorâse chiar pe regele Irlandei. Deşi ştia despre nevrednicia ucenicului său, Findchan a stăruit îndelung pe lângă episcopul locului ca Aid să fie hirotonit preot. Silit astfel, episcopul a primit, însă de teamă i-a cerut lui Findchan să-şi pună şi el mâna pe capul lui Aid în timpul hirotonirii. Apoi, cei doi au plecat la Iona, pentru a lua binecuvântare de la Columba. Aflând despre chipul în care fusese făcută hirotonia, sfântul s-a mâhnit cumplit, şi le-a profețit celor doi cu glas neînduplecat: „Acea mână dreaptă pe care Findchan, împotriva legilor lui Dumnezeu şi ale Bisericii, a pus-o pe capul fiului pierzării, va fi în curând acoperită de răni, şi, după o mare şi cumplită durere, va merge înaintea lui în mormânt. […] Iar Aid, astfel hirotonit în chip nelegiuit, se va întoarce ca un câine la vărsătura sa[38], şi va fi

[36] Ibidem II, 40, p. 101
[37] Adică cu îngăduință.
[38] II Ptr. 2, 22

din nou un ucigaş sângeros, până când, străpuns în gât de o suliță, va cădea în apă dintr-un copac şi se va îneca."[39] Acestea s-au întâmplat întocmai mai târziu, când Findchan a fost rănit la mâna dreaptă, care i-a putrezit în dureri cumplite, iar Aid, întors la faptele sale nelegiuite, a fost trădat şi omorât mişeleşte după cum profețise sfântul, de unul dintre supuşii săi.

10. Columba nu numai că vedea ceea ce se afla în sufletul oamenilor, sau lucruri care aveau să se întâmple în viitor, ci avea şi darul de a şti lucruri care se petreceau la mare depărtare. De multe ori spunea celor ce se aflau împreună cu el despre bătălii şi lupte ce tocmai se purtau în alte ținuturi. De pildă, odată, când era împreună cu ucenicul său Lugbe, a oftat din greu şi apoi a început să lăcrimeze. Întrebat fiind despre pricina mâhnirii sale, a răspuns că tocmai atunci, în Irlanda, doi oameni de neam mare mureau din pricina rănilor pe care şi le făcuseră unul altuia. Când, după o săptămână, un bărbat a venit în insulă şi a povestit despre aceasta, Lugbe a început să-l întrebe pe cuvios, cu stăruință şi lacrimi, despre chipul în care primeşte aceste descoperiri. După multe rugăminți, văzând hotărârea ucenicului său, sfântul a primit să-i arate cele cerute, însă doar dacă acesta avea să păstreze taina celor aflate până la moartea omului lui Dumnezeu.

„Sunt unii," i-a descoperit apoi Columba, „deşi foarte puțini, cărora harul lui Dumnezeu le îngăduie să vadă în chip limpede şi lămurit întreaga întindere a lumii, şi să îmbrățişeze înlăunutrul minții lor, care are o putere în chip minunat mărită, cele mai din afară margini ale cerurilor şi ale pământului, ca şi cum toate ar fi luminate de o singură rază de soare."[40] Cu adevărat, şi sfântul strălucea din plin de acest dar, deşi se străduia mereu să ascundă aceasta.

11. Multe minuni se păstrează din viața cuviosului, şi desigur că mult mai multe sunt cele care nu se păstrează. Nu vom stărui asupra tuturor, pentru a nu lungi prea mult povestirea, dar ne vom strădui să arătăm câteva dintre cele mai însemnate.

---

[39] Sfântul Adamnan, *op. cit.*, I, 29, p. 59

[40] Ibidem I, 35, p. 65. Aproape în acelaşi fel vorbeşte despre acest dar şi un mare înainte-văzător şi făcător de minuni al vremurilor noastre, Părintele Porfirie (Bairaktaris), arătându-le ucenicilor săi felul în care putea să vadă lucruri care se petreceau la mare depărtare. V. Bairaktaris, Porfirie, *Ne vorbeşte Părintele Porfirie*, Ed. Bunavestire, Galați, 2003, pp. 60-61 ş.a.

Astfel, sfântul avea mare dragoste de a copia cărțile Bisericii. Până la sfârşitul vieții lui s-a ocupat cu această îndeletnicire sfântă, care era de mare folos deoarece pe atunci cărțile lipseau cu desăvârşire. Mulți martori adevereau că acele cărți scrise de el, chiar dacă erau lăsate vreme îndelungată în apă, nu pătimeau nici o stricăciune, ci se păstrau ca şi cum ar fi fost ținute la loc uscat. Apoi, se povesteşte despre faptul că atunci când cânta în biserică, vocea lui răsuna cu atâta putere, încât uneori, cu harul lui Dumnezeu, era auzită până la mari depărtări. Cu toate acestea, în chip minunat, cei care erau înăuntrul bisericii nu simțeau că vocea ar fi supărător de puternică, ci dimpotrivă, o auzeau la fel de tare ca şi a celorlalți cântăreți.

Atât de multă îndrăzneală avea cuviosul înaintea lui Dumnezeu, încât orice lucru pe care-l binecuvânta, primea de îndată şi binecuvântare cerească. De pildă, un bărbat foarte sărac, care avea mulți copii şi ajunsese să cerşească, a venit la sfânt pentru a-i cere ajutorul. Cuviosul a rupt o ramură din copacul sub care stătea, a binecuvântat-o şi apoi i-a dat-o omului, spunându-i că prin ea va avea întotdeauna mâncare de ajuns pentru cei din casa sa. Nespus de bucuros, săracul a plecat. În scurt timp a văzut că orice animal sălbatic care se atingea de ramura aceea, murea pe loc. Astfel, de atunci încolo, câtă vreme a păstrat cu grijă lemnul binecuvântat de Columba, a fost întotdeauna îndestulat, atât el cât şi familia sa.

Altădată, ucenicii sfântului, la porunca starețului lor, au luat nişte lemne de pe pământul unui om sărac. Când au adus lemnele la mănăstire, i-au spus cuviosului că omul cel sărac fusese foarte mâhnit pentru cele întâmplate. Sfântul, cu mare grijă, i-a trimis omului nişte orz binecuvântat de el, poruncindu-i să-l sădească chiar atunci, măcar că trecuse de mult vremea însămânțării. Bucuros de darul sfântului, săracul a semănat cu credință orzul şi, deşi era mijlocul lui iunie, la începutul lui august a putut să strângă orzul copt.

Lucrarea în rândul picților

1. După cum am spus mai înainte, pricina cea mai de seamă a venirii lui Columba în Scoția fusese aceea de a aduce la Hristos pe cât

mai mulți dintre picții păgâni. Şi într-adevăr, sfântul a călătorit neobosit prin întreaga Scoție, zidind biserici şi mănăstiri şi străduindu-se pe toate căile să propovăduiască oamenilor vestea cea bună a mântuirii. Mai ales, Columba le dovedea adevărul credinței creştine prin puterea Duhului Sfânt Care sălăşluia în el, şi Care lucra prin el minuni nenumărate. Acest lucru era cu atât mai trebuincios, cu cât în munca sa cea binecuvântată sfântul a avut de suferit multe ispite şi greutăți din partea preoților păgâni, care se numeau druizi. Aceştia lucrau cu putere drăcească, prin farmece şi vrăji, şi de aceea sfântul a fost nevoit să ruşineze cursele lor prin minuni pe măsură, care să arate oamenilor că Hristos este Dumnezeu adevărat şi Împărat a toată făptura.

Astfel, după prima minune săvârşită în fața regelui Brude, prin care a deschis porțile închise ale palatului, Columba a mers de mai multe ori la rege ca să-l câştige pentru Hristos. Acest lucru însă nu era deloc unul uşor, deoarece tatăl adoptiv al regelui, pe nume Broichnan, era chiar mai-marele druizilor picți. Însă prin darul pe care îl avea de la Dumnezeu, sfântul l-a biruit de mai multe ori pe acest preot păgânesc. Astfel, odată a văzut la Broichnan o roabă de neam irlandez, cu care druidul se purta aspru şi fără milă. Columba i-a cerut de mai multe ori să o sloboadă, însă păgânul nu vroia cu nici un chip. Văzând încăpățânarea lui, sfântul a plecat către Iona spunându-i că, dacă nu va da drumul femeii, va muri în chip năpraznic. Apoi şi-a luat rămas bun de la rege şi a plecat împreună cu însoțitorii săi. Ajuns la marginea râului Ness, a luat o pietricică albă pe care a binecuvântat-o, spunând: „Iată această pietricică albă, prin care Dumnezeu va lucra vindecarea multor boli în mijlocul acestui neam păgân.”[41] Apoi, pe când se urca în corabie, au venit doi călăreți rugându-l să vină degrabă pentru a-l vindeca pe Broichnan, tatăl regelui, care fusese prins de o slăbiciune cumplită şi se afla pe moarte. Auzind aceste cuvinte, Columba a dat pietricica la doi dintre ucenicii săi, pe care i-a trimis la rege, poruncindu-le să-i spună aşa: „Dacă Broichnan va făgădui mai întâi să dea drumul fecioarei, atunci degrabă să cufundați această mică piatră în apă, şi

[41] Ibidem II, 34 p. 92

să bea din ea şi va fi vindecat îndată; dar dacă îşi va călca jurământul şi nu va primi să o sloboadă (pe femeie), în aceeaşi clipă va muri."[42] Înspăimântat peste măsură de profeția sfântului, Broichnan a lăsat-o pe fată să plece, iar apoi a cufundat pietricica într-un vas cu apă. Sub privirile uimite ale tuturor, piatra a plutit în apă fără a se scufunda. După aceea, de îndată ce a băut, păgânul a primit însănătoşire din slăbiciunea care-l cuprinsese. Regele, văzând minunea, a luat piatra şi a pus-o în vistieria sa. Acea piatră a lucrat apoi vindecări nenumărate, însă de câte ori o cereau bolnavi care erau rânduiți de Dumnezeu să moară, ea nu putea fi găsită nicicum.

2. La puțin timp după această întâmplare, cuviosul s-a întâlnit din nou cu Broichnan, care căuta un chip de a se răzbuna pe omul lui Dumnezeu. Aflând că sfântul vrea să plece înapoi în Iona, druidul i-a spus că prin vrăjile lui poate să-l împiedice să pornească, aducând furtună şi vreme rea. Columba i-a răspuns fără teamă: „Atotputerea lui Dumnezeu cârmuieşte toate lucrurile, şi în numele Lui şi sub pronia Lui cea călăuzitoare sunt înfăptuite toate mişcările noastre."[43] Iar apoi, fără cea mai mică şovăială, s-a îndreptat însoțit de o mulțime de oameni spre malul lacului Ness. Druizii erau nemaipomenit de bucuroşi, căci cerul se întunecase ca noaptea şi bătea un vânt năprasnic, încât nici nu-şi putea măcar închipui cineva să pornească pe mare pe o vreme ca aceea. Însă odată ajuns la mal, Columba şi-a făcut cruce şi a intrat în mica lui barcă şi, deşi ucenicii săi se temeau, le-a poruncit să plece fără zăbavă spre insulă. Sub privirile înmărmurite ale celor de pe mal, barca a pornit cu viteză uimitoare către Iona, şi toți au început să-L slăvească cu bucurie pe Dumnezeul creştinilor.

3. În lung şi în lat străbătea sfântul pământurile locuite de picți, învățând cuvântul lui Dumnezeu, săvârşind peste tot minuni, botezând mulțimi de oameni şi zidind biserici şi mănăstiri. În scurtă vreme, faima lui ajunsese în cele mai depărtate colțuri ale țării şi, în orice sat intra, toată lumea vroia să-l găzduiască şi să-l îngrijească. Într-adevăr, în casa în care intra sfântul, intra şi Dumnezeu, astfel că toți ştiau că dacă un sărac se învrednicea să-l primească pe cuvios măcar o noapte, în

[42] Ibidem II, 34 p. 93
[43] Ibidem II, 35 p. 94

scurtă vreme averea lui urma să se înmulţească în chip minunat. De altfel, Columba avea mare dragoste pentru cei lipsiţi şi de aceea întotdeauna dormea la ei şi de multe ori pedepsea pe cei care încercau să-i nedreptăţească.

4. Tot din vremea lucrării sale între picţi se păstrează următoarea întâmplare. Într-una din zile, în timp ce călătorea pe mare împreună cu câţiva dintre ucenicii lui, sfântul a căzut dintr-odată în uimire. După ce şi-a venit în sine le-a spus ucenicilor săi să pornească spre un ţinut mai îndepărtat, căci văzuse îngeri coborând din cer pentru a lua sufletul unui păgân bătrân, care întreaga sa viaţă se străduise să facă fapte bune şi să-şi ajute semenii. Îngerii aşteptau venirea lui Columba pentru a-l boteza pe bătrân, ca apoi să-i poată duce sufletul în Împărăţia cerurilor. Într-adevăr, ajungând acolo şi găsindu-l pe bătrân, sfântul i-a vorbit cuvintele vieţii veşnice; iar acesta a crezut şi a primit botezul din mâna lui Columba, murind apoi cu chipul luminat şi cu sufletul plin de bucurie.

Altădată, aflându-se în pământurile Scoţiei, nişte ţărani au adus un copil la cuvios pentru a-l boteza. Pentru că niciunde în jur nu se afla apă, sfântul a îngenuncheat, s-a rugat îndelung, iar apoi a binecuvântat o stâncă din apropiere. De îndată, din stâncă a ieşit un şuvoi de apă curată, astfel că a putut să-l boteze chiar atunci pe copilaş. Apoi, Columba le-a profeţit părinţilor că în tinereţe copilul lor va trăi în păcate trupeşti, însă apoi va veni la mare pocăinţă, şi va începe să trăiască pentru Hristos, murind moarte creştinească la adânci bătrâneţi.

Tot atunci, într-un sat din apropiere, în care sfântul intrase pentru a propovădui, se afla o fântână pe care păgânii o cinsteau ca pe un dumnezeu. Pricina pentru aceasta era că oricine bea din apa acelei fântâni se îmbolnăvea numaidecât: fie ajungea lepros, fie orbea, fie era lovit de alte neputinţe. Auzind despre aceasta şi văzând că oamenii nu primeau cuvântul lui datorită fântânii, sfântul s-a dus într-acolo pentru a le arăta oamenilor puterea lui Hristos. Văzând aceasta, druizii nu mai puteau de bucurie, căci se aşteptau ca şi sfântul să pătimească cele pe care le pătimiseră alţii înaintea lui. Însă Columba, ajungând în dreptul fântânii, a binecuvântat-o cu semnul crucii, apoi s-a spălat pe mâini şi a băut din ea fără nici o teamă. La fel au făcut şi ucenicii lui. De atunci încolo, fântâna nu numai că nu mai făcea rău nimănui, ci chiar dobândise darul vindecării.

Altădată sfântul se afla într-un sat de păgâni, rostind cuvintele vieții veşnice, şi mai mulți dintre cei ce-l ascultau au crezut şi s-au botezat cu familiile lor. La puține zile după aceasta, un copil al uneia dintre familiile nou-botezate s-a îmbolnăvit pe neaşteptate, ajungând pe patul de moarte. Văzându-l, druizii au început să-şi bată joc de părinții lui, spunându-le că băiatul li se îmbolnăvise din pricină că ei îi mâhniseră pe zei prin botezul lor. Auzind despre aceasta şi arzând de dragoste pentru Dumnezeu, sfântul s-a întors în sat şi s-a dus la casa țăranului. Când a ajuns însă acolo a găsit supărare mare, căci copilul deja murise. Fără a se tulbura, Columba a intrat în camera mortului şi cu lacrimi a început să se roage lui Dumnezeu. Apoi l-a luat pe prunc de mână şi i-a poruncit ca, în numele lui Iisus Hristos, să vină la viață. Băiatul, auzind numele cel preasfânt, pe dată s-a trezit. Când părinții şi-au văzut copilul viu, cu bucurie I-au mulțumit lui Dumnezeu pentru darurile cele mari cu care îl împodobise pe alesul Său.

Vom mai arăta doar o singură întâmplare minunată din timpul propovăduirii sfântului, în care se poate vedea câtă putere are ascultarea atunci când este făcută cu credință nestrămutată. Într-una din călătoriile sale, Columba a fost nevoit să treacă cu barca peste lacul Ness (Loch Ness), în care sălăşluia un balaur uriaş. Ajungând la malul lacului a văzut nişte păgâni care tocmai îngropau un om omorât de acel balaur. Fără a se înspăimânta câtuşi de puțin, sfântul i-a poruncit unuia dintre ucenicii săi să înoate până pe cealaltă parte a lacului, pentru a aduce barca care se afla acolo. Ucenicul, pe nume Lugbe, a intrat fără şovăială în apele lacului, însă balaurul, care era ațâțat de moartea țăranului, de cum l-a simțit s-a năpustit asupra lui. Toți câți se aflau pe mal priveau cu groază la cele ce se petreceau chiar sub ochii lor. Însă când balaurul a ajuns la mică apropiere de Lugbe, sfântul şi-a ridicat mâna, a făcut semnul Sfintei Cruci, şi i-a poruncit ca, în numele lui Iisus Hristos, să se oprească pe dată şi să se întoarcă în adâncuri. Lighioana s-a oprit ca şi cum ar fi fost prinsă de o mână uriaşă, şi a fugit neputincioasă înapoi. Ucenicul a continuat să înoate netulburat, căci încrederea în stareţul său era deplină, şi a adus barca la sfânt. Văzând această mare minune, toți, până şi picții păgâni, au fost nevoiți să-L slăvească pe Dumnezeul cel adevărat.

Prin astfel de minuni slăvite, dar şi prin cuvintele şi viața sa, cuviosul a câştigat pe mulți dintre picți pentru credința creştină. Când,

după moartea regelui Brude[44], pe tronul regatului a urcat Gardnait, creştin din neamul picților de miazăzi, sfântul a ajuns povățuitor şi conducător duhovnicesc al întregii Scoții. Într-adevăr, Iona ajunsese un adevărat Sfânt Munte al acelor ținuturi îndepărtate, de unde lumina sfințeniei strălucea peste tot.

Legăturile cu Irlanda

1. Pe lângă munca pe care a dus-o pentru încreştinarea păgânilor, sfântul a purtat mare grijă şi irlandezilor săi, atât celor ce se aflau în Scoția, cât şi celor din Irlanda. Într-adevăr, cuviosul îşi iubea nespus țara şi neamul, şi de aceea a păstrat mereu legături trainice cu cei din patria sa. De pildă, când se afla odată în insula Iona, împreună cu un ucenic de-al său, a văzut un nor întunecat care răsărea în partea de miazănoapte. Cu tristețe mare în glas i-a spus ucenicului: „Vezi norul acela care se apropie? Va fi nespus de vătămător atât pentru oameni cât şi pentru animale şi, după ce va acoperi cu repeziciune o mare parte din Irlanda, va aduce o ploaie otrăvitoare, care va pustii întreaga Irlandă; iar cei pe care va cădea, om sau animal, se vor acoperi de răni dureroase şi chiar vor muri în chinuri cumplite.[45] De aceea să nu mai zăbovim. Dacă Dumnezeu ne va ajuta, mâine să pleci înspre locurile acelea, cu o bucată de pâine sfințită. Apa în care vei cufunda acea bucățică de pâine se va face apă vindecătoare, iar tu să stropeşti cu ea pe oricine este cuprins de neputință. Şi toți, cu harul lui Dumnezeu, se vor tămădui îndată."[46] Într-adevăr, ucenicul a plecat chiar a doua zi în Irlanda şi a ajuns cu bine în ținutul de care îi vorbise sfântul. A găsit mulțime de oameni aflați pe patul de moarte, în dureri grozave, care toți se însănătoşeau prin stropirea cu apă sfințită. Auzind lumea despre aceasta, veneau mulțimi nenumărate, de la mari depărtări, pentru a primi tămăduire, şi toți slăveau pe Dumnezeu pentru sfântul Său, pe care li-l trimisese drept ajutor şi mângâiere.

---

[44] În anul 586 d. Hr. V. Ştefan, Cristian, *Misiunea creştină în apus şi răsărit (sec. V-X)*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2002, p. 43

[45] Se pare că era vorba despre un nor toxic apărut în urma unei erupții vulcanice din Islanda.

[46] Sfântul Adamnan, *op. cit.*, II, 4, p. 73

2. Altădată, pe când se afla la Iona, Columba s-a dus degrabă la un alt ucenic de-al său, căruia i-a spus să se pregătească pentru o călătorie în Irlanda. „Să mergi la Clocher şi să-i spui că sora sa, fecioara Maugina, şi-a rupt foarte rău un picior în timp ce se întorcea de la biserică. Iar acum plânge amarnic, cerând ajutor de la mine, păcătosul."[47] Ucenicul a făcut întocmai după cum i se poruncise: a găsit-o pe fecioară, a stropit-o cu apă binecuvântată de Columba, iar aceasta s-a vindecat chiar atunci în chip minunat.

În acelaşi chip, când sfântul citea odată în chilia sa, s-a ridicat repede de pe scaun şi a fugit spre biserică, spunându-i ucenicului său că tocmai atunci o femeie din Irlanda se chinuia cumplit în durerile naşterii, rugându-se lui Dumnezeu să o izbăvească pentru rugăciunile sale. De cum a ajuns în biserică, Columba a căzut în genunchi şi a început să se roage cu lacrimi pentru cea care-i cerea ajutorul. Apoi s-a ridicat şi, zâmbind, le-a spus fraților: „Domnul Iisus, născut din femeie, a dat ajutor acestei biete femei, şi cu milostivire a uşurat-o din durerea ei. Căci a născut nevătămată un copil, şi nu va muri în această împrejurare."[48]

3. Pe lângă grija față de cei din neamul său, sfântul s-a îngrijit foarte mult şi de mănăstirile sale din Irlanda, deoarece călugării care trăiau în ele îi erau toți fii duhovniceşti şi îl socoteau în continuare stareț. Mereu se ruga pentru ei şi adesea le trimitea, prin ucenicii săi din Iona, diferite sfaturi şi scrisori, prin care căuta să-i mângâie şi să-i povățuiască. De aceea, fiii săi ştiau întotdeauna că sfântul stă pururi rugător pentru ei înaintea lui Dumnezeu, lucru care puteau lesne să-l vadă şi din ajutorul minunat pe care adesea li-l dădea Columba.

Odată, de pildă, în timp ce sfântul scria în chilia sa, a strigat dintr-odată cu voce puternică. Cei doi ucenici care erau acolo au sosit de îndată, întrebându-l care era pricina neliniştii lui. Cuviosul le-a spus că-l strigase pe îngerul care se afla lângă el, deoarece unul dintre călugării din Derry tocmai căzuse de la mare înălțime. Sfântul îi ceruse îngerului să meargă să-l scape pe frate înainte ca acesta să pățească ceva. „Cât de minunată şi aproape de negrăit este iuțimea mişcării

[47] După ibidem II, 5, p. 74
[48] Ibidem II, 41, p. 103

îngereşti,” le-a lămurit sfântul, „precum iuțimea fulgerului, îmi închipui. Căci duhul cel ceresc care tocmai acum a zburat de la noi, în clipa în care omul a început să cadă, a ajuns pentru a-l sprijini parcă într-o clipire de ochi, înainte ca trupul omului să atingă pământul.”[49]

Altădată, într-o zi foarte rece de iarnă, sfântul a început să plângă. Fiind întrebat ce se întâmplă, cuviosul a răspuns că ucenicul său, Laisran, stareț la Derry, tocmai le poruncea călugărilor, care erau istoviți de lucru, să se apuce de zidit o casă de oaspeți. A început astfel să se roage pentru Laisran, şi în timp ce făcea aceasta, ucenicul a simțit dintr-odată o durere în inimă, şi o nelinişte şi tulburare cu neputință de înțeles. A început să se roage şi el cu credință, şi în scurt timp a fost luminat de Dumnezeu să îi oprească pe călugări din munca lor, cerându-le iertare că îi făcuse să lucreze pe o vreme aşa de rea. Când sfântul a înțeles că rugăciunile sale fuseseră ascultate, s-a bucurat nespus, arătându-le tuturor legătura trainică care se zideşte întotdeauna între duhovnic şi ucenicul său.

4. Am amintit înainte că sfântul a păstrat legături foarte strânse cu țara sa, atât prin ucenici, cât mai ales prin rugăciune. Însă, pe lângă acestea, pentru că lumea de acolo îl iubea nespus, Columba şi-a vizitat de câteva ori țara, pentru a-i mângâia pe ucenici şi pentru a lumina poporul cel dreptcredincios. Oriunde mergea era întâmpinat cu dragoste de nenumărați oameni, care toți se străduiau să ia binecuvântare de la el şi să audă un cuvânt de folos. Şi aici strălucea prin darurile cu care fusese împodobit de mila dumnezeiască, lucrând nenumărate minuni şi vindecări în popor. Nu de puține ori le descoperea oamenilor păcatele şi viața lor.

Odată, în timp ce se întorcea de la o întâlnire cu regele Irlandei, a intrat într-un sat. La îndemnul episcopului, oamenii de acolo au strâns mulțime de daruri ca recunoştință pentru binefacerile pe care cuviosul le făcuse tuturor. Astfel că fiecare țăran, după putere, adusese câte ceva, şi toți îşi întinseseră darurile pe jos în locul prin care ştiau că avea să treacă sfântul. Ajungând acolo şi văzând darurile puse înainte, cuviosul a început să privească cu atenție la fiecare. Pe unul l-a

[49] Ibidem III, 16 p. 121

binecuvântat, zicând: „Mila lui Dumnezeu îl însoțeşte pe omul care a dat aceasta, pentru milostenia şi dragostea pe care le are."[50] De altul însă nici n-a vrut să se atingă: „De jertfa acestui om înțelept, dar zgârcit, nu pot să mă împărtăşesc, până ce nu se va pocăi sincer de păcatul lui."[51] La scurtă vreme, un om din mulțime s-a apropiat de el şi i-a căzut în genunchi, mărturisindu-şi cu voce tare, în fața tuturor, păcatul. Văzând smerenia lui, sfântul l-a ridicat şi l-a binecuvântat, încât omul a simțit chiar atunci că primise izbăvire de patima zgârceniei.

Într-altă zi, când se afla la o mănăstire, Columba a fost chemat să ia parte la Sfânta Liturghie. Părinții au ales drept preot slujitor pe cel pe care-l ştiau cel mai curat şi mai bun. Însă când preotul a început să slujească, Columba a rostit dintr-odată, cu voce tare: „Cele curate şi cele necurate sunt acum deopotrivă amestecate unele cu altele; adică, Tainele cele curate ale Sfintei Jertfe sunt aduse de un om necurat, care tocmai acum ascunde în cugetul său un păcat cumplit."[52] Cei din jur, auzind aceste cuvinte înfricoşătoare, s-au umplut de groază, în timp ce preotul a căzut în genunchi în fața tuturor şi şi-a mărturisit chiar atunci păcatul.

5. Sfântul Columba a purtat mare grijă şi pentru irlandezii care trăiau în Scoția. De altfel, cuviosului i se cerea întotdeauna sfat în toate lucrurile ce țineau de conducerea țării, deoarece toți oamenii erau încredințați că sfaturile pe care le dădea Columba erau însuflate de Însuşi Dumnezeu. Când se afla odată în insula Hinba, a văzut în vedenie un înger, care ținea în mână o carte de sticlă în care erau scrise numele tuturor domnitorilor Dalriadei[53]. Îngerul i-a poruncit cuviosului să meargă de grabă la Iona pentru a-l unge rege pe Aidan, care era ales să fie următorul domnitor. Columba ar fi vrut însă să fie uns rege fratele său, şi de aceea şovăia. Atunci îngerul, pentru a-i arăta că acele cuvinte sunt porunca lui Dumnezeu, a luat un bici şi l-a lovit pe sfânt cu putere: „Să fii încredințat că sunt trimis la tine de

---

[50] Ibidem I, 35, p. 69

[51] Ibidem I, 35, p. 69

[52] Ibidem I, 33, p. 62-63

[53] Dalriada era numele regatului întemeiat de irlandezi în Scoția. Despre el, v. mai sus, nota 22, p. 65.

Dumnezeu cu cartea de sticlă, pentru ca după cuvintele pe care le-ai citit, să-l aşezi pe Aidan la domnie; dar dacă nu vei voi să asculţi porunca, te voi lovi din nou."[54] După ce trei nopţi la rând i s-a arătat îngerul, sfântul a primit porunca ca fiind voia lui Dumnezeu. S-a întors la Iona şi, găsindu-l acolo pe Aidan, l-a uns rege. În timpul sfinţirii, i-a profeţit acestuia despre toţi urmaşii lui, spunându-i că ei vor rămâne pe tron atâta vreme cât nu vor face nici un rău neamului din care se trăgea Columba. Într-adevăr, când peste mulţi ani strănepoţii lui Aidan au jefuit pământurile familiei lui Columba, domnia a fost luată din mâinile lor.

Prin bărbăţia şi hotărârea sa în faţa tuturor, sfântul şi-a făcut şi o mulţime de duşmani. Dumnezeu însă întotdeauna îi păzeşte pe aleşii Săi, şi nu lasă răutatea vrăjmaşului să-i vatăme în vreun fel. De pildă odată, când un nelegiuit îl căuta pe Columba vrând să-l omoare, un ucenic de-al sfântului s-a îmbrăcat cu haina părintelui său, pentru a-l apăra. Ucigaşul, nebănuind nimic, a venit într-o noapte şi, găsindu-l pe ucenicul cel credincios astfel îmbrăcat, şi-a înfipt cu putere suliţa în el. Însă aceasta, în chip minunat, nu a străpuns mantia sfântului, de parcă ar fi atins cel mai tare scut. Nelegiuitul a plecat fără să-şi dea seama că gândurile sale nu se împliniseră. Peste un an, în timp ce sfântul stătea în chilia sa, le-a spus ucenicilor săi că omul care încercase în chip mişelesc să-l omoare, tocmai atunci îşi primea pedeapsa de la Dumnezeu, fiind ucis pe câmpul de luptă.

6. Deşi sfântul moştenise de la strămoşii săi o fire iute şi hotărâtă, se păstrează destule povestiri care arată gingăşia sufletească a omului lui Dumnezeu şi dragostea cea mare pe care el o purta ţării sale. Odată, de pildă, în vremea când stătea în Iona, a chemat pe unul dintre fraţi şi i-a spus să meargă pe ţărmul de apus al insulei, şi să aştepte acolo un cocor care o să ajungă cu totul sfârşit de putere. „Îngrijeşte acea pasăre cu blândeţe, du-o în vreo casă din vecini, unde să poată fi primită cu bunătate şi hrănită vreme de trei zile." Apoi a adăugat: „Îţi încredinţez cu atâta grijă această pasăre, deoarece vine din ţara noastră."[55]

7. Într-o altă zi, cuviosul a chemat pe doi dintre ucenicii săi, poruncindu-le să meargă într-o insulă din apropiere. Acolo aveau să

[54] Ibidem III, 6, p. 114
[55] Ibidem I, 35, p. 67-68

găsească un hoț care stătea ascuns în timpul zilei, şi noaptea ieşea din ascunzătoare pentru a fura din focile mănăstirii. Cei doi l-au găsit pe hoț şi l-au adus la Columba pentru a fi pedepsit. Omul a ajuns în fața sfântului speriat de moarte. Însă cuviosul, cu voce liniştită, doar l-a mustrat pentru păcatul de a fura, spunându-i că dacă duce lipsă de ceva poate oricând să vină să ceară. Şi pentru a nu-l slobozi cu mâna goală, i-a dat nişte berbeci din turma mănăstirii. La puțin timp după aceasta, sfântul l-a chemat pe Baithene şi l-a trimis la hoț cu o oaie mare şi cu mai mulți saci de grâu. Deşi mirat, ucenicul a ascultat porunca cuviosului. De-abia când a ajuns acolo a înțeles fapta starețului său, deoarece omul tocmai murise, iar darurile sfântului au putut fi folosite la înmormântarea bietului țăran.

8. Cu cât cuviosul sporea în vârstă, cu atât primea mai multe daruri de la Dumnezeu, astfel că la anii bătrâneții ajunsese un adevărat înger în trup, care sălăşluia mai mult cu mintea la lucrurile cereşti, decât la cele trecătoare ale lumii acesteia. Dintre descoperirile de care s-a învrednicit, doar puține ne-au rămas cunoscute. De multe ori în timp ce se ruga, era înconjurat de o lumină nepământeană. Odată, de pildă, casa în care se închisese pentru a se nevoi a fost cuprinsă vreme de trei zile de o strălucire fără seamăn. Altădată, în timp ce se ruga pe ascuns în biserică, la miezul nopții, unul dintre frați, care se afla acolo din întâmplare, a putut să-l vadă înconjurat de o lumină mai puternică decât cea a soarelui. Într-o altă zi, în timp ce se afla pe insula Hinba, au venit să-l vadă Sfinții Comgall, Kenneth, Brendan şi Cormac. Cei cinci au hotărât să slujească, în semn de mulțumire, Sfânta Liturghie. După ce aceasta s-a terminat, Brendan le-a mărturisit tuturor că în timpul sfințirii Darurilor a văzut o minge de foc deasupra capului lui Columba, care apoi s-a ridicat încet către cer.

De asemenea, din când în când chiar sfântul mărturisea fiilor săi despre descoperirile pe care le avea. De pildă, într-o dimineață devreme l-a chemat în grabă pe Diormit, ucenicul său de chilie, şi i-a spus: „Pregăteşte repede (cele necesare) pentru slujirea Sfintei Împărtăşanii, căci astăzi e ziua de naştere a Sfântului Brendan”[56]. La uimirea

[56] Ibidem, III, 12, p. 119. După cum ştim, ziua de naştere a unui sfânt, Biserica o socoteşte a fi ziua morții lui, deoarece în acea zi sfântul se naşte în cer.

ucenicului, sfântul a mărturisit că în noaptea de dinainte văzuse în vedenie cerurile deschizându-se şi cete îngereşti coborând pentru a întâmpina sufletul cel biruitor al lui Brendan.

În acelaşi chip, altădată, când stătea împreună cu un fiu duhovnicesc, sfântul s-a luminat dintr-o dată la faţă, mărturisindu-i ucenicului că tocmai atunci vedea sufletul unei femei fiind purtat la cer de mai mulţi îngeri. La un an după această întâmplare, sfântul, fiind împreună cu acelaşi ucenic, i-a făcut acestuia o altă descoperire: „Văd un lucru minunat: iată, femeia despre care ţi-am vorbit în urmă cu un an întâlneşte acum în văzduh sufletul soţului ei şi, alături de sfinţii îngeri, începe să se lupte pentru el cu puterile cele vrăjmaşe; însă va birui, pentru că are ajutor chiar firea cea curată a omului."[57]

Sfântul a primit însă şi mare putere asupra duhurilor necurate. De pildă, odată, când a ieşit în pădure pentru a se ruga, a fost întâmpinat de o mulţime nenumărată de draci, care vroiau să îi atace mănăstirea şi să piardă cât mai mulţi dintre călugări. Cu darul pe care-l avea, şi ajutat de îngerii care îi veniseră în ajutor, sfântul i-a alungat pe vrăjmaşi din insulă. Apoi a venit repede înapoi la mănăstire, unde le-a povestit fraţilor cele întâmplate, descoperindu-le de asemenea că dracii, spumegând de mânie, s-au îndreptat înspre schitul din insula Ethica, unde era stareţ Baithene, pentru a face ispite acolo. După două zile, sfântul le-a spus bucuros ucenicilor că Baithene, luminat fiind de Dumnezeu, rânduise în tot schitul post şi rugăciune, pentru a se apăra de atacurile drăceşti, astfel că doar un singur călugăr pierise.

9. Într-o toamnă oarecare, la câţiva ani înainte de moartea sfântului, fraţii au ieşit la câmp pentru a strânge roadele pământului. În prima seară, în timp ce se întorceau de pe câmp, a simţit fiecare ceva cu totul deosebit, însă, din smerenie, nici unul nu a îndrăznit să vorbească celorlalţi despre asta. Lucrul acesta s-a întâmplat însă mai multe zile la rând, de fiecare dată în acelaşi loc şi la aceeaşi oră. Într-una din seri, când tocmai treceau pe acolo, Baithene i-a oprit şi le-a spus că dacă vreunul dintre ei simte ceva neobişnuit, să grăiască cu voce tare. Cel mai bătrân dintre ei a ascultat de porunca lui Baithene şi a

[57] După ibidem, III, 11, p. 118

spus: „Atât în zilele din urmă, cât şi chiar acum, am simțit o mireasmă aşa de minunată, de parcă toate florile pământului s-ar fi adunat într-un singur loc; am simțit de asemenea o strălucire de căldură înăuntrul meu, defel dureroasă, ci chiar nespus de plăcută, şi o anumită bucurie neobişnuită şi de negrăit, revărsată în inima mea, care dintr-odată atâta mă împrospătează şi mă veseleşte, încât uit de orice fel de durere şi oboseală. Chiar şi povara pe care o port în spate, oricât e de grea, este într-un chip tainic atât de mult uşurată, încât, din acest loc până la mănăstire, mi se pare că nu mai am nimic în spate."[58] Şi toți, însuflețiți, au mărturisit că simt acelaşi lucru. Iar apoi, nespus de uimiți, s-au aşezat cu toții în genunchi, rugându-l pe Baithene să le lămurească pricina pentru care au parte de această mângâiere neobişnuită. „Ştiți cu toții," le-a răspuns Baithene, „grija nespusă pe care ne-o poartă părintele nostru Columba, şi cum, veşnic atent la truda noastră, este întotdeauna mâhnit când ne întoarcem la mănăstire mai târziu decât de obicei. Şi acum, pentru că nu poate veni chiar el să ne întâmpine, duhul lui ne iese înainte în timp ce mergem, şi ne aduce aşa de mare alinare."[59]

Moartea sfântului

1. Iată însă că se apropia şi vremea ca sfântul lui Dumnezeu să se odihnească de luptele şi de ostenelile sale, şi să se mute în lăcaşurile cele cereşti. Într-una din zile, când se afla în Iona împreună cu doi ucenici, fața sa a strălucit dintr-odată de o bucurie fără margini. Însă la scurt timp, fiind încă luminat de veselia aceea de negrăit, fața i s-a întunecat şi lacrimi de tristețe au început să-i curgă din ochi. Uimiți, cei doi frați l-au întrebat despre pricina bucuriei şi apoi a mâhnirii sale. Văzându-i că stăruie şi pentru a nu-i întrista, Columba le-a mărturisit cele ce-i fuseseră descoperite. Chiar în ziua aceea se împlineau treizeci de ani de când sfântul ajunsese în Iona. În toată

---

[58] Ibidem, I, 29, p. 60. Cât de asemănătoare sunt aceste cuvinte cu cele rostite de către Motovilov Sfântului Serafim din Sarov, când cuviosul a descoperit ucenicului său chipul în care omul simte în inima sa primirea Duhului Sfânt! V. Morariu, Dosoftei, *Sfântul Serafim de Sarov,* Ed. Episcopiei Romanului, 1999, pp. 262 sq.
[59] Sfântul Adamnan, *op. cit.*, I, 29, p. 61

şederea sa acolo, el Îl rugase cu stăruință pe Dumnezeu ca în al treizecilea an să-l dezlege de legătura cu trupul cel pământesc şi să-l ducă la Sine. Şi într-adevăr, văzând îngerii trimişi să-i ia sufletul, se umpluse de negrăită bucurie. Însă apoi fața i se acoperise de supărare, deoarece îngerii se opriseră dintr-odată din drumul lor. „Căci nu le este îngăduit să se apropie de mine," le-a lămurit sfântul, „deoarece acel lucru pe care Dumnezeu mi l-a dăruit după ce m-am rugat Lui cu toată puterea mea – anume, ca să plec din lume la El în această zi – El l-a schimbat într-o clipă, ascultând rugăciunile pe care le fac pentru mine atât de multe biserici."[60] Cuviosului i se mai dăduse să trăiască pe acest pământ încă patru ani.

Astfel, sfântul şi-a ştiut ziua sfârşitului cu mult înainte de venirea ei. După patru ani, într-o zi de mai, deşi era bătrân şi bolnav, a mers până la câmpul unde lucrau frații. Le-a mărturisit că Dumnezeu îi îngăduise să plece cu o lună înainte, însă deoarece nu voise să le strice sărbătoarea Paştilor, hotărâse să mai amâne plecarea încă puțin. Apoi, cu fața înspre răsărit, a binecuvântat insula, şi de atunci înainte şerpii otrăvitori nu au mai putut face rău nimănui.

Cu o săptămână înainte de a muri, duminica, în timp ce slujea Sfânta Liturghie, fața i s-a luminat din nou de mare bucurie. După slujbă le-a mărturisit celorlalți că un înger venise să-l vestească că Dumnezeu cerea de la ei o comoară foarte dragă Lui. Nimeni n-a înțeles că sfântul vorbea chiar despre sufletul său.

Apoi, sâmbăta următoare, deşi era aşa de bătrân (avea 76 de ani), s-a dus împreună cu Diormit, ucenicul său, ca să binecuvânteze mănăstirea. Pentru că pomenea mereu de sfârşitul său, Diormit s-a mâhnit, însă cuviosul i-a spus cu glas mângâietor: „Această zi este numită în Sfintele Scripturi sâmbătă (sabat), care înseamnă odihnă. Şi astăzi cu adevărat este sâmbătă pentru mine, pentru că este ultima zi din această viață trudnică a mea, şi întru ea mă voi odihni după oboseala muncilor mele; şi astăzi, la miezul nopții, când va începe ziua cea mare a Domnului, mă voi duce, după cuvântul Sfintelor Scripturi, pe calea părinților noştri."[61]

---

[60] Ibidem III, 23, p. 127
[61] Ibidem III, 24, p. 129

În timp ce şedea împreună cu ucenicul său, care plângea cu amar pentru cele ce-i fuseseră vestite, a venit la el calul cu care frații aduceau lapte la mănăstire. Şi, ca şi cum ar fi înțeles ce avea să se întâmple, şi-a lipit capul de pieptul cuviosului şi a început să plângă şi el, asemenea unui om. Apoi sfântul a binecuvântat din nou mănăstirea, profețind despre ea: „Cât de mic şi sărăcăcios este acest loc, totuşi va fi ținut la mare şi neobişnuită cinste, nu doar de regii şi de poporul Scoției, ci şi de conducătorii neamurilor străine şi sălbatice, şi de supuşii lor; chiar şi sfinții altor biserici îl vor privi cu nu puțină dragoste."[62]

Apoi s-a întors la chilia sa. Chiar şi în ultima zi a continuat să scrie din Sfânta Scriptură. Ultimele cuvinte pe care le-a scris au fost cele din Psalmul 33: „Iar cei ce-L caută pe Domnul, nu se vor lipsi de tot binele."[63] După ce a încheiat astfel, s-a dus la biserică, la vecernie. Intrând apoi din nou în chilie, a rostit fraților ultimele sale povețe: „Acestea, o, copiii mei, sunt ultimele cuvinte pe care vi le spun – să fiți în pace şi să aveți dragoste neprefăcută între voi; şi dacă veți urma astfel pilda sfinților părinți, atunci Dumnezeu, Mângâietorul celor buni, vă va fi ajutor; iar eu, rămânând întru El, voi mijloci pentru voi; şi El vă va da nu numai îndeajuns pentru a vă îndestula nevoile vieții acesteia, dar vă va şi împodobi cu bunele şi veşnicele răsplăți care sunt gătite celor care Îi împlinesc poruncile."[64]

După aceasta, aşteptând ceasul fericit al plecării sale, cuviosul a rămas tăcut. Când însă a auzit clopotele bătând miezul nopții, de îndată s-a ridicat şi, înainte ca ceilalți să-şi dea seama ce face, a fugit în biserică. Doar Diormit a reuşit să-l urmeze îndeaproape. Când ucenicul a ajuns la uşa bisericii a văzut o lumină minunată, însă aceasta s-a stins de îndată ce a intrat. La scurtă vreme au ajuns şi ceilalți frați, cu lumânări, şi l-au găsit pe părintele lor întins pe jos în fața altarului, cu capul sprijinit de pieptul lui Diormit. Înainte ca sufletul său să plece pentru totdeauna, Diormit i-a ridicat mâna şi sfântul, pentru că nu mai putea vorbi, i-a binecuvântat în tăcere pentru ultima dată pe frați. Apoi, uşor, uşor, sufletul său şi-a luat zborul. Fața însă a continuat să-i rămână

[62] Ibidem III, 24, p. 130
[63] Ps. 33, 10
[64] Ibidem III, 24, p. 130

luminoasă, roşie, de parcă nu murise, ci numai dormea. Era noaptea de 9 iunie a anului 597. În timpul acesta, mulți dintre ucenicii săi din Irlanda, dar şi alți oameni care nu-l cunoşteau pe sfânt, au văzut venind dinspre Iona o lumină strălucitoare şi au auzit cântece de o negrăită frumusețe umplând cerul.

Cu câteva zile înainte de moarte, cuviosul profețise că la înmormântarea sa nu vor lua parte decât călugării mănăstirii. Într-adevăr, după ce vreme de trei zile frații au cântat fără oprire slujbe pentru părintele lor, s-a pornit pe mare o furtună atât de cumplită, încât nimeni nu a mai putut ajunge la mănăstire. După slujbă, frații au îmbrăcat trupul lui Columba cu un giulgiu curat de pânză, iar apoi l-au aşezat cu mare cinste şi plâns în mormânt.

2. Sfântul a continuat să povățuiască poporul chiar şi după moartea sa. Astfel, în Irlanda trăia un tânăr, pe nume Fintan, care avea să ajungă un mare sfânt[65]. Acesta ardea de dorința de a merge la Iona pentru a intra în obştea condusă de Columba. S-a dus astfel la un preot îmbunătățit din Irlanda pentru a-i cere binecuvântare să plece. Tocmai când cei doi vorbeau, au venit din Britania nişte ucenici de-ai lui Columba, vestindu-le moartea cuviosului. Cei doi au izbucnit în plâns. Aflând însă că urmaş al sfântului fusese ales Baithene, Fintan a hotărât să meargă acolo şi să intre în obştea condusă de noul stareț, care urma întru totul în sfințenie părintelui său. Când Fintan a ajuns la Iona şi i-a spus lui Baithene despre dorința sa, starețul l-a lămurit că nu poate să-l primească în mănăstire, deoarece Columba îi profețise cu mult timp în urmă despre venirea sa: „La scurtă vreme după dorita şi mult-aşteptata mea plecare la Domnul," spusese Columba, „va veni un frate pe nume Fintan, care acum îşi păzeşte în curăție anii tinereții şi învață Sfintele Scripturi, cerându-ți să intre în această mănăstire a noastră. Însă aceasta nu i-a fost rânduit de înainte-ştiința lui Dumnezeu, ca el să fie călugăr al vreunui stareț, deoarece a fost ales de Dumnezeu ca el însuşi să fie stareț al multor călugări şi să conducă mulțime nenumărată de suflete în împărăția cerurilor."[66] Auzind aceste

[65] Sfântul Fintan (Munnu) a întemeiat în Irlanda mănăstirea din Taghmon, strălucind acolo în sfințenie şi mai ales în răbdarea şi mulțumirea cu care a îndurat o cumplită boală de piele. A murit după o lungă suferință în anul 635 d. Hr., fiind sărbătorit la 21 octombrie.

[66] După Sfântul Adamnan, *op. cit.*, I, 2, p. 41

cuvinte, Fintan I-a mulțumit cu lacrimi în ochi lui Dumnezeu pentru descoperirea de care îl învrednicise prin sfântul Său.

După ce cuviosul a ajuns în cereştile locaşuri, în fața tronului lui Dumnezeu, el s-a putut ruga, după cum făgăduise, cu mult mai multă uşurință, atât pentru fiii săi, cât şi pentru toți cei ce-i cereau ajutorul cu credință. Mai ales, Columba era grabnic ajutător pentru întreg poporul Scoției, pe care se străduise să-l aducă jertfă curată lui Hristos. De aceea, nenumărați oameni au început să vină la Iona pentru a primi dezlegare de greutățile şi neputințele care îi apăsau. În scurtă vreme, mănăstirea a ajuns cel mai mare loc de pelerinaj din întreaga Scoție şi o adevărată lumină pentru toate pământurile dimprejur[67]. Moaştele sfântului, preaslăvite prin minuni nenumărate, au rămas la Iona până în anul 849, când, din pricina multelor atacuri ale vikingilor, călugării au fost nevoiți să le mute la Dunkeld.[68] Astăzi, însă, nu se mai ştie sigur unde sunt.

Pentru rugăciunile Sfântului Cuviosului Părintelui nostru Columba, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi. Amin!

[67] Într-adevăr, nu mai puțin de 20 dintre călugării Ionei sunt cinstiți ca sfinți. Prin ei şi prin mulți alții, mănăstirea a jucat un rol deosebit de însemnat în încreştinarea atât a Scoției, cât şi a părții de nord a Angliei.

[68] Vom adăuga aici că sub numele Sfântului Columba au rămas şi câteva profeții în legătură cu sfârşitul lumii. Deşi nu se poate şti cu siguranță dacă acestea au fost scrise anume de către omul lui Dumnezeu, totuşi, ele rămân de mare însemnătate. Astfel, una dintre prorocii spune că Irlanda se va scufunda în mare cu şapte ani înainte de sfârşitul lumii, în timp ce cealaltă prevesteşte că la Iona, chiar înainte de sfârşit, viața călugărească va fi reînnoită după un îndelung răstimp de pustiire.

Viața Sfântului Columban din Luxeuil şi Bobbio

Sfinţii Comgall, Gall şi Columban

Troparul Sfântului Columban, glas VIII:

Om ceresc şi înger pământesc te-ai arătat lumii întregi, Sfinte Părinte Columbane, fără şovăială mustrând toate păcatele şi fărădelegile oamenilor. Pentru aceasta ca unul ce te-ai adăpat cu dumnezeiască înțelepciune din învățătura cea curată a părinților pustiei, roagă-L pe Hristos Dumnezeu să mântuiască sufletele noastre!

Introducere

Dintre nenumăraţii călugări irlandezi care au propovăduit credinţa creştină neamurilor păgâne din pământurile Europei, cel mai însemnat şi mai cunoscut a fost de bună seamă Sfântul Columban, întemeietorul mănăstirilor din Luxeuil şi Bobbio. Om năvalnic din fire (asemeni tuturor irlandezilor) şi de o mare înfrânare, Sfântul Columban a lăsat Europei o moştenire deosebit de bogată, mai ales prin multele mănăstiri pe care el şi ucenicii săi le-au întemeiat peste tot în Apus. Din această pricină, „viaţa" sfântului, scrisă la puţin timp după moartea sa, de un călugăr pe nume Iona, s-a bucurat în vechime de mare cinste şi preţuire.[1] Noi ne vom strădui să arătăm, în cele ce urmează, luptele spre mântuire prin care Sfântul Columban a ajuns vrednic de Împărăţia cerurilor şi de dragostea tuturor.

Naşterea şi anii de tinereţe ai sfântului

Columban s-a născut în partea de răsărit a Irlandei, în ţinutul Leinster, în jurul anului 543 d. Hr. Aproape nimic nu se ştie despre părinţii lui. Totuşi, călugărul Iona ne spune că mama sfântului, în timp ce-l purta în pântece, a avut un vis în care i s-a descoperit că va naşte un mare ales al lui Dumnezeu. Astfel, fiind cufundată adânc în somn într-una din nopţi, a văzut deodată soarele răsărind din pântecele ei, şi strălucind cu lumină puternică peste întreaga lume.[2] Întrebând oameni sfinţi despre aceasta, toţi i-au spus că visul este un semn de la Dumnezeu că pruncul ce se va naşte va fi un povăţuitor spre mântuire atât pentru ea, cât şi pentru mulţi alţii.

Din această pricină, după naşterea lui Columban mama sa a început să-i poarte mare grijă, într-atâta încât priveghea mereu asupra

---

[1] Intrat în mănăstirea din Bobbio la trei ani după moartea Sfântului Columban, Iona şi-a adunat mărturiile despre omul lui Dumnezeu chiar de la ucenicii şi cunoscuţii cuviosului.

[2] Acest vis este foarte asemănător cu cel avut de mama unui mare cuvios al vremurilor noastre, Părintele Arsenie Boca. În timp ce era însărcinată cu părintele Arsenie, mama lui a visat că are în pântece soarele şi luna.

lui şi nu îndrăznea să-l încredinţeze nici măcar rudelor apropiate. Iar sfântul creştea, cu darul lui Dumnezeu, în fapte bune şi în înțelepciune. Încă de mic copil avea mare dragoste de învăţătură şi, cu trecerea timpului, a ajuns să cunoască desăvârşit nu doar Sfintele Scripturi, ci şi gramatica şi celelalte ştiinţe. Însă vrăjmaşul mântuirii, care nicicând nu doarme, nu putea să îndure sporirea binecuvântatului copil, şi de aceea „a început să-şi întoarcă armele ucigaşe asupra lui, pentru a-l prinde în plasele sale pe acest tânăr pe care-l vedea înaintând aşa de repede în har."[3]

Iar săgeata vrăjmaşului a venit prin ispitele trupeşti. Într-adevăr, pentru că sfântul era frumos la chip şi înţelept la minte, şi mereu vesel şi deschis faţă de toţi, multe dintre tinerele irlandeze s-au aprins de dragoste faţă de el şi căutau să-l câştige de soţ. Însă Columban pornise cu alte gânduri în viaţă, deoarece el încă de mic hotărâse să se închine în întregime lui Hristos şi Bisericii Sale. Văzându-se aşadar înconjurat de atâtea fecioare frumoase, sfântul a început să şovăie în alegerea sa, neştiind pe ce cale să o apuce. „Se temea," ne spune călugărul Iona, „ca nu cumva, prins în capcană de poftele lumii, să fi cheltuit în zadar atâta muncă pentru gramatică, retorică, geometrie şi Sfintele Scripturi."[4]

Fiind astfel sfâşiat în dorinţele sale, Columban a început să se roage fierbinte lui Dumnezeu, cerându-I cu lacrimi să-l lumineze asupra căii pe care să o urmeze. Iar Stăpânul a toate nu a lăsat neascultată rugăciunea lui. Astfel, într-una din zile, în timp ce sfântul se frământa neliniştit asupra acestor lucruri, a ajuns la o pustnică cu viaţă sfântă care trăia în apropiere de satul lui, în adâncul pădurii. După ce au vorbit câtva timp, pustnica a început dintr-o dată să-l mustre pe tânăr cu cuvinte însuflate de Dumnezeu: „Eu, pe cât mi-a stat în putere, am pornit la lupta cea bună. Iată, doisprezece ani au trecut de când sunt departe de casă şi am căutat acest loc de pribegie. Cu ajutorul lui Hristos, niciodată de atunci nu m-am mai ocupat cu îndeletniciri lumeşti; după ce am pus mâna pe plug, nu m-am mai întors înapoi. Şi dacă nu

---

[3] Iona din Bobbio, *The Life of St. Columban*, 7, Ed. Dana C. Munro, History Dept, University of Pennsylvania, Philadelphia, University of Pennsylvania Press [1897?-1907?], pe Internet la pagina: http://www.fordham.edu/halsall/basis/columban.html

[4] Ibidem, 7

m-ar fi împiedicat slăbiciunea firii mele femeieşti, aş fi trecut marea şi mi-aş fi ales drept casă un loc mai bun printre străini. Iar tu, arzând de focul tinereţii, stai liniştit în pământul tău de naştere…; din slăbiciune asculţi, chiar împotriva voinţei tale, de glasul trupului, şi crezi că te poţi însoţi cu partea femeiască fără păcat. Dar adu-ţi aminte de amăgirile Evei, căderea lui Adam; [adu-ţi aminte] cum Samson a fost înşelat de Dalila; cum David a fost dus la fărădelege de frumuseţea Batşebei; cum înţeleptul Solomon a fost prins în capcană de dragostea unei femei. Pleacă, tinere, pleacă! Fugi de stricăciunea în care, după cum ştii, mulţi au căzut! Leapădă calea care duce la porţile iadului!"[5]

Până în străfund au săgetat cuvintele femeii inima omului lui Dumnezeu. Parcă într-o clipită, tot vălul şi ceaţa care-i acoperiseră atâta vreme ochii au căzut, şi sufletul sfântului s-a umplut de bucurie şi pace. Primise încredinţare lăuntrică asupra voii lui Dumnezeu, şi de aceea orice şovăială îi dispăruse din inimă. Astfel aprins de focul dumnezeiesc, Columban nu şi-a mai amânat nici cu o zi plecarea. De cum a ajuns acasă, le-a spus prietenilor şi rudelor sale hotărârea pe care o luase, şi a început să se pregătească de drum. Mama sfântului, care-l iubea mai mult decât orice pe lume, a început să plângă şi să se jeluiască cu glas mare, rugându-l cu lacrimi în ochi să nu o părăsească. Însă altă dragoste ardea de acum în inima tânărului, dragostea cea nepotolită care îl rupe pe om de pământ şi îl urcă la cer, şi de aceea sfântul i-a răspuns neîndoit mamei sale: „Oare n-ai auzit că: *Cel ce iubeşte pe tată sau pe mamă mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine?*"[6] Atunci femeia, văzând că nu poate să-şi înduplece fiul prin lacrimi şi rugăminţi, s-a aruncat deznădăjduită la pământ în faţa lui, pentru a-i împiedica plecarea. Însă Columban ştia prea bine că nu mai poate rămâne nici o clipă în lumea aceasta deşartă şi trecătoare. De aceea, deşi inima îi era frântă de durere pentru suferinţa mamei lui, cu un salt hotărât a sărit peste femeia întinsă în faţa uşii, rugând-o să nu se lase cu totul stăpânită de durere, căci „el trebuie să meargă oriunde îl va duce calea mântuirii."[7] Era pentru ultima dată când o vedea în viaţa aceasta.

---

[5] Ibidem, 8
[6] Ibidem, 8; Mt. 10, 37
[7] Ibidem, 8

Astfel plecat de la casa sa, sfântul şi-a îndreptat paşii spre un mare învățat al acelor vremuri, Cuviosul Sinell, bărbat cu viață sfântă, vestit în toată Irlanda pentru cunoaşterea desăvârşită a Sfintei Scripturi[8]. Petrecând ca ucenic al acestui plăcut al lui Dumnezeu, Columban a sporit neîncetat în cunoaşterea cuvântului lui Dumnezeu, încât a ajuns să ştie pe de rost atât întreaga Psaltire[9], cât şi multe alte locuri din Sfânta Scriptură.

Intrarea în mănăstire

După ce a adunat de la Sfântul Sinell comorile învățăturii, omul lui Dumnezeu a hotărât să-şi împlinească visul de a se închina lui Hristos în viață călugărească. Pentru aceasta a ales mănăstirea din Bangor, unde era stareț Sfântul Comgall, om desăvârşit în virtute şi puternic în cuvânt. Mănăstirea pe care acesta o întemeiase la Bangor ajunsese încă din vremea lui cea mai mare mănăstire a Irlandei, în ea nevoindu-se nu mai puțin de 3000 de călugări. Dintre aceştia, mulți atinseseră măsura sfințeniei, şi de aceea mănăstirea era o lumină nu doar pentru întreaga Irlandă, ci şi pentru multe pământuri din Apus. Sfântul Comgall aşezase în ea o rânduială foarte aspră, care stăruia mai ales asupra ascultării desăvârşite de stareț. Într-adevăr, anume prin ascultare izbutise el să adune atâția bărbați sfinți la Bangor, şi se spune că la moartea duhovnicului său, sfântul le-a spus ucenicilor: „Duhovnicul[10] meu a murit, iar eu nu mai am cap; nici voi nu mai aveți cap, pentru că un om care şi-a pierdut duhovnicul este ca un trup fără cap." Sub povățuirea unui astfel de om sfânt, Columban a putut să înainteze cu paşi repezi pe calea mântuirii. Aceasta cu atât mai mult cu cât omul lui Dumnezeu era râvnitor spre toată fapta cea bună, întrecându-i pe mulți dintre călugări prin nevoințele şi ascultarea sa. Călugărul Iona vorbeşte astfel despre viața sfântului la Bangor: „Aici Columban s-a dăruit în întregime postului şi rugăciunii, purtării jugului

[8] Cuviosul Sinell, despre care nu se ştiu foarte multe lucruri, este prăznuit la 12 noiembrie.
[9] Ca ucenic al Cuviosului Sinell, Columban a scris chiar o tâlcuire a Psaltirii Proorocului David, care însă nu s-a mai păstrat.
[10] În limba irlandeză veche, cuvântul pentru duhovnic era „anamchara", care înseamnă „prieten de suflet" (din limba latină: „anima" (=inimă) şi „carus" (=prieten, drag)).

celui uşor al lui Hristos, omorârii poftelor trupului, luării asupra lui a crucii lui Hristos şi urmării Lui.”[11]

După ce Columban a sporit mai mulţi ani sub povăţuirea Sfântului Comgall, desăvârşindu-se în dragoste şi în ascultare, a venit vremea ca „lumina să fie pusă în sfeşnic şi să lumineze tuturor”[12]. Astfel, în inima sfântului s-a aprins dorinţa de a-L propovădui pe Hristos popoarelor care zăceau încă în întunericul păgânătăţii. Şi fiind stăpânit vreme îndelungată de acest dor, a hotărât să vorbească cu stareţul său despre aceasta. Însă Comgall nicidecum nu vroia să se lipsească de aşa un mare dar de la Dumnezeu, şi de aceea a şovăit vreme îndelungată în a-i da sfântului binecuvântare să plece. Văzând însă că ucenicul stăruie în hotărârea sa, stareţul şi-a dat seama că Însuşi Dumnezeu îl însufleţea spre propovăduire, şi de aceea până la urmă s-a lăsat înduplecat şi i-a îngăduit să plece. „Prin urmare stareţul l-a chemat pe Sfântul Columban la el şi, deşi îndurerat, a pus înainte binele celorlalţi mai degrabă decât binele său, şi i-a dăruit [sfântului] legătura păcii, puterea mângâierii şi însoţitori cunoscuţi pentru evlavia lor.”[13]

Plecarea la propovăduire

Şi astfel, înarmat cu binecuvântarea părintelui său, Columban a început să se pregătească de drum. Cu multă înţelepciune şi-a ales 12 însoţitori de o râvnă şi un cuget cu el, între care strălucea mai ales Sfântul Gall, cel ce avea să fie cinstit mai târziu ca apostolul Elveţiei. Apoi, urcându-se într-o mică corabie, cuviosul şi-a părăsit pentru totdeauna ţara iubită, luând asupra sa jugul cel greu al pribegiei şi al înstrăinării de bunăvoie pentru Hristos. Era anul 590 d. Hr., şi Columban avea în jur de 45 de ani. După o călătorie de mai multe zile, călugării au ajuns cu bine pe coastele de apus ale Bretaniei, unde trăia un popor înrudit cu irlandezii[14]. Rămânând puţină vreme în acele locuri, au

[11] Ibidem, 9
[12] Mt. 5, 15
[13] Ibidem, 9
[14] Este vorba de britanii care fugiseră din Marea Britanie datorită cuceririi ei de către englezi. Britanii s-au aşezat pe coastele de apus ale Galiei (în Franţa de azi), şi mai ales în peninsula Bretania, care şi-a luat numele de la ei.

hotărât să treacă în pământurile Galiei, unde „în vremurile acelea, fie din pricina numeroşilor duşmani din afară, fie datorită nepăsării episcopilor, credința creştină aproape dispăruse. Doar crezul mai rămăsese. Însă harul mântuitor al pocăinței şi năzuința de a dezrădăcina poftele trupului nu mai puteau fi găsite decât în puțini dintre oameni."[15] De aceea, de cum au ajuns în Galia, călugării au început să propovăduiască peste tot cuvântul mântuirii, întorcând nenumărate suflete la credința în Hristos şi la o adevărată viață creştinească. Columban strălucea tuturor prin darul învățăturii şi al cuvântului, pe care-l avea cu prisosință, şi mai ales prin faptul că împlinea el însuşi tot ce propovăduia.

Cel mai mult însă îi uimea pe oameni viața cu totul netrupească pe care o duceau călugării, şi dragostea şi pacea desăvârşită care sălăşluia între ei. Prin aceasta ei arătau, după cuvântul Mântuitorului, că sunt adevărați ucenici ai lui Hristos, şi de aceea poporul îi cinstea ca pe nişte îngeri în trup. Călugărul Iona vorbeşte în cuvinte minunate despre aceasta: „Aşa de mare era smerenia lui şi a ucenicilor lui, încât după cum copiii lumii acesteia caută cinste şi putere, ei, dimpotrivă, se întreceau unul cu altul în dobândirea smereniei. [...] Atâta credință şi dragoste sălăşluia în fiecare dintre ei, încât pentru ei exista o singură voință şi o singură lepădare de sine. Simplitatea şi cumpătarea, smerenia şi blândețea îi împodobeau pe toți deopotrivă. Păcatele trândăviei şi al vrajbei fuseseră alungate. Mândria şi semeția erau ispăşite prin pedepse aspre. Batjocura şi invidia fuseseră izgonite prin sârguință stăruitoare. Atât de mare era puterea răbdării, a dragostei şi a blândeții lor, încât nimeni nu se putea îndoi că Dumnezeul milei locuia în mijlocul lor. Dacă vedeau că vreunul dintre ei se afla în greşeală, se străduiau toți împreună, cu acelaşi drept, să-l oprească pe păcătos prin mustrările lor. Toate le aveau de obşte. Dacă vreunul spunea despre ceva că este al său, era scos din părtăşia cu ceilalți şi pedepsit prin canoane. Nimeni nu îndrăznea să întoarcă răul cu rău, sau să scape vreun cuvânt aspru; aşa că oamenii trebuie să fi crezut că o viață îngerească era trăită de oameni muritori."[16]

---

[15] Ibidem, 11
[16] Ibidem, 11

Din pricina aceasta, faima propovăduitorilor irlandezi s-a răspândit în scurtă vreme în toate pământurile france. Până la urmă, vestea despre ei a ajuns şi la urechile domnitorului acelor locuri, regele Guntram al Burgundiei, care l-a chemat pe Columban la curte pentru a vedea dacă lucrurile auzite despre el erau adevărate. Ajuns acolo, cuviosul a început să-i vorbească regelui cu cuvinte pline de înțelepciune, încât acesta a rămas uimit de harul Duhului Sfânt ce sălăşluia în el. De aceea, dându-şi seama ce comoară avea în fața ochilor, a început să-l roage stăruitor pe sfânt să rămână în pământurile lui. Îi făgăduia că îi va da orice îi va cere, numai să nu plece în vreo țară străină. Când a aflat că sfântul nu voia nimic pentru el, regele i-a spus: „Dacă vrei să iei crucea lui Hristos asupra ta şi să urmezi Lui, atunci caută liniştea unei sihăstrii. Numai fii atent ca, pentru sporirea răsplății tale şi pentru binele nostru duhovnicesc, să rămâi în regatul nostru şi să nu pleci la popoarele vecine."[17] Columban a primit cu bucurie cererea regelui şi şi-a ales un loc retras şi singuratic, aflat în inima munților Vosgi, în apropierea unui vechi castel roman cu numele Annegray.

Întemeierea mănăstirilor de la Annegray, Luxeuil şi Fontaine

Primii ani în acest loc au fost pentru tânăra obşte plini de greutăți şi necazuri. Ajunşi la Annegray, călugării s-au aşezat cum au putut între zidurile părăsite ale castelului, începând să ducă o viață de aspră nevoință. Ispitele nu au întârziat să apară. La puține zile după sosirea lor, unul dintre frați a fost lovit de o febră puternică, ajungând pe patul de moarte. Pentru că nu aveau nimic de mâncare, decât numai coji de copaci şi rădăcini, călugării au hotărât să facă post şi rugăciune pentru ca Dumnezeu să le trimită ajutor pentru fratele bolnav. Vreme de trei zile nu au mâncat şi nu au băut nimic. Când deja ajunseseră la capătul puterilor, pe neaşteptate la poarta castelului a apărut un om cu o căruță încărcată cu pâine şi alte mâncăruri. A mărturisit că simțise în inima sa un îndemn puternic „de a ajuta din propria lui avere pe cei ce, de dragul lui Hristos, sufereau aşa o mare sărăcie în pustie."[18] Punând jos

[17] Ibidem, 12
[18] Ibidem, 13

cele pe care le adusese, țăranul l-a rugat cu lacrimi în ochi pe sfânt să se roage pentru soția lui, care se chinuia amarnic de friguri. Văzându-i zdrobirea inimii, Columban nu a putut să nu asculte cererea binefăcătorului său, şi de aceea i-a chemat pe frați şi împreună au făcut toți rugăciune pentru vindecarea femeii. Când bărbatul s-a întors acasă şi-a găsit soția deplin însănătoşită şi, întrebând, şi-a dat seama că minunea se petrecuse în chiar ceasul când Columban se ruga în biserică împreună cu ucenicii săi.

Călugării trăiau în pustie în lipsuri cumplite, supunându-se, după obiceiul irlandezilor, la mari nevoințe şi înfrânări. Se întâmpla adesea ca vreme de mai multe zile la rând să nu aibă nimic altceva de mâncare decât ceea ce le dădea pustia. „Prin asprimea lor desăvârşită,” spune călugărul Iona, „toate poftele trupeşti au fost izgonite, şi prădătorul şi hoțul tuturor virtuților a fost pus pe fugă.”[19] Odată însă, când trecuseră deja nouă zile de când se hrăniseră numai cu coji şi rădăcini, Dumnezeu a hotărât să le trimită o mângâiere, descoperind stareţului unei mănăstiri din apropiere sărăcia lor. De îndată, stareţul a chemat un ucenic de încredere şi l-a trimis la pustnici cu mâncare din belşug. Ucenicul însă nu ştia drumul spre Annegray, şi de aceea când s-a făcut noapte s-a pierdut prin pădurea deasă şi neumblată. Neştiind ce să facă, s-a gândit să se lase în voia cailor, căci Dumnezeu, Care îl povățuise pe stareț să trimită mâncare călugărilor, putea să descopere şi animalelor calea spre locul unde se nevoiau ei. Şi într-adevăr, în scurtă vreme ucenicul a ajuns la porțile sihăstriei. Când Columban a văzut darurile primite, a căzut cu lacrimi înaintea lui Dumnezeu, mulțumindu-I pentru dragostea şi purtarea Lui de grijă cea nemăsurată.

În scurt timp, vestea despre minunile sfântului s-a răspândit peste tot în acele ținuturi, şi tot mai mulți oameni au început să vină la Annegray, fie pentru a primi sfat şi povață de mântuire, fie pentru a dobândi uşurare de neputințele şi grijile ce-i apăsau. Deşi Columban îi primea şi-i mângâia pe toți ca un părinte iubitor, dorul cel mare al inimii sale era viața în singurătate. De aceea, văzându-se înconjurat de atâta lume, a hotărât să-şi caute un loc retras în apropiere de mănăstire, unde să se poată nevoi şi ruga în linişte.

[19] Ibidem, 14

Odată, în timp ce cutreiera pădurile în căutarea unui astfel de loc, se întreba dacă ar fi mai de dorit „să sufere ocări din partea oamenilor, sau să fie lăsat pradă furiei fiarelor sălbatice. În timp ce se gândea la aceasta, însemnându-şi mereu fruntea cu semnul crucii şi rugându-se, a hotărât că este mai bine să sufere cruzimea fiarelor sălbatice, fără vreun păcat din partea lor, decât nebunia oamenilor, care astfel şi-ar pierde sufletul."[20] S-a arătat însă că gândul lui nu fusese unul întâmplător, căci la scurtă vreme a fost înconjurat de o haită de lupi. Cuviosul a rămas nemişcat în mijlocul lor, cerând ajutor şi izbăvire de la Dumnezeu. Lupii au început să se apropie încet de el şi au ajuns chiar să-i apuce hainele cu dinţii. Însă pentru că sfântul nu dădea nici un semn de slăbiciune şi neîncetat se ruga, fiarele i-au dat până la urmă drumul şi au plecat. „Şi astfel îndepărtând, prin tăria lui, ispita, a scăpat de nenorocire. Însă nu ştia sigur dacă fusese o înşelăciune a diavolului sau dacă lucrul acela se întâmplase de adevărat."[21]

Până la urmă, sfântul a găsit o peşteră aflată într-o stâncă prăpăstioasă, într-un loc aproape cu neputinţă de ajuns, foarte potrivit pentru dorinţele sale. Când însă a intrat înăuntru pentru a o cerceta, a dat peste un urs uriaş, care îşi făcuse sălaşul acolo. Netulburat, Columban i-a poruncit fiarei să plece, iar aceasta l-a ascultat supusă, căci omul lui Dumnezeu dobândise, prin viaţa lui sfântă, putere de stăpân asupra animalelor. După ce s-a aşezat în acest chip în peşteră, Columban şi-a început viaţa de aspră nevoinţă, petrecând în post şi rugăciune neîncetată, rupt cu desăvârşire de grijile şi tulburările lumeşti. „Era atât de slăbit de post, încât de-abia mai părea în viaţă. Nici nu mânca altceva decât puţine dintre ierburile pământului sau dintre micile mere care cresc în acea pustietate [...]. Băutura lui era apa. Şi cum era întotdeauna ocupat cu alte griji, nici pe aceasta nu o avea întotdeauna."[22] Un băiat pe nume Domoalis mergea din când în când la peşteră pentru a-i spune sfântului problemele mănăstirii, iar apoi se întorcea la fraţi cu sfaturile şi poruncile lui. Odată, când băiatul rămăsese mai multe zile în peşteră împreună cu omul lui Dumnezeu, a început să se plângă

---

[20] Ibidem, 15
[21] Ibidem, 15
[22] Ibidem, 16

că îi era greu să tot coboare după apă pe primejdioasele cărări ale muntelui. Văzându-l mâhnit, Columban i-a spus să sape o mică groapă în stâncă şi, în timp ce Domoalis făcea aceasta, el a început să se roage fierbinte. În scurtă vreme din groapă a țâşnit un izvor cu apă rece şi bună de băut, care se păstrează până astăzi.

Cu timpul, tot mai mulți frați au început să se strângă sub ascultarea lui Columban, văzând că omul lui Dumnezeu era un povățuitor nemincinos pe calea mântuirii. Când călugării nou-veniți nu au mai încăput la Annegray, sfântul a fost nevoit să caute un loc potrivit pentru a zidi o altă mănăstire. L-a găsit la mică depărtare de Annegray, pe locul unei vechi aşezări romane numite Luxeuil. Acolo a întemeiat în anul 595 d. Hr. o nouă mănăstire, care avea să o depăşească în scurtă vreme pe cea din Annegray şi să ajungă cea mai mare mănăstire din Galia. Într-adevăr, auzind despre ea, nenumărați tineri au alergat la Columban, arzând de dorința de a se închina lui Hristos în viață călugărească. Din această pricină, în curând nici măcar mănăstirea din Luxeuil nu a mai fost îndeajuns de încăpătoare pentru ucenicii omului lui Dumnezeu, şi sfântul a hotărât să mai zidească o mănăstire în locul numit Fontaines. Iată ce ne spune despre aceasta călugărul Iona: „După ce a aşezat cetele de călugări în aceste locuri, el stătea pe rând la fiecare din cele două mănăstiri şi, plin de Duhul Sfânt, a aşezat rânduiala pe care trebuiau să o urmeze călugării. Din această rânduială, cititorul şi ascultătorul înțelept poate afla măsura şi felul învățăturii sfântului."[23]

Rânduiala Sfântului Columban

Într-adevăr, această rânduială pe care cuviosul a aşezat-o în mănăstirile sale dă din plin măsura înțelepciunii şi sfințeniei lui. În primul rând, sfântul se arăta a fi un adevărat urmaş al tradiției călugăreşti irlandeze, rânduiala lui fiind, asemenea celorlalte rânduieli irlandeze, şi mai ales asemenea celei de la Bangor, una deosebit de aspră. Pentru cea mai mică abatere erau prevăzute pedepse şi canoane grele, începând de la cititul de psalmi şi ajungând până la post cu pâine şi apă (pe o zi sau mai multe), sau chiar la lovituri de bici şi

[23] Ibidem, 17

bătaie. Însă pe lângă aceasta, în scrierea rânduielii lui, Columban s-a folosit mult de învățăturile Sfântului Ioan Casian şi ale marilor Părinți ai Răsăritului, şi de aceea în ea se poate lesne simți duhul călugăriei adevărate. Mai mult, rânduiala arată şi însemnătatea cea mare pe care sfântul o dădea cuvântului lui Dumnezeu. Nu este nici măcar un singur sfat sau învățătură pe care Columban să nu le întărească cu locuri sau citate din Sfânta Scriptură.

Rânduiala era împărțită în două. Partea întâi, care era de fapt rânduiala în sine, purta numele de *Rânduiala călugărilor*, şi cuprindea învățăturile sfântului despre diferitele virtuți şi nevoințe călugăreşti. Partea a doua, numită *Rânduiala obştească*, cuprindea un fel de listă în care erau înfățişate pedepsele şi canoanele ce trebuiau date călugărilor pentru fiecare păcat în parte. Ne vom opri mai pe larg asupra acestei rânduieli, deoarece socotim că sfaturile şi învățăturile cuprinse în ea sunt de mare folos sufletesc până în zilele noastre. De aceea, vom arăta, rând pe rând, care erau învățăturile omului lui Dumnezeu despre viața călugărească.

1. Întâi de toate, temelia vieții de mănăstire era ascultarea desăvârşită față de stareț. Celor care nu ascultau li se dădeau pedepse aspre, ajungând chiar până la scoaterea din mănăstire. La întrebarea: „Dar până unde trebuie să meargă ascultarea?”, sfântul răspunde: „Până la moarte, desigur, de vreme ce Hristos L-a ascultat pe Tatăl până la moarte pentru noi.”[24] Însă ascultarea nu trebuie făcută cârtind sau cu nemulțumire, căci atunci ea nu este primită înaintea lui Dumnezeu. „De aceea nimic nu trebuie refuzat în ascultarea lor de către adevărații ucenici ai lui Hristos, oricât de greu şi de anevoios ar fi, ci trebuie împlinit cu râvnă şi cu bucurie, căci dacă ascultarea nu este de acest fel, ea nu este plăcută Domnului.”[25]

---

[24] Columban, Sfântul, *Monks' Rule*, Of obedience (Despre ascultare), Ed. CELT, University College, Cork, pe Internet la: http://www.ucc.ie/celt/published/T201052/index.html. Rânduiala sfântului, precum şi scrisorile şi cuvântările lui, se găsesc pe această pagină atât în originalul latin, cât şi în traducere engleză. Noi am tradus în limba română după textul englez (care este foarte greoi) şi, deşi ne-am străduit să fim cât mai exacți, se poate ca în unele locuri să ne fi abătut de la înțelesul pe care l-a dorit sfântul. De aceea, socotim că de mare folos sufletesc ar fi dacă s-ar traduce în întregime lucrările sfântului de către un cunoscător al limbii latine.

[25] Ibidem

Însă ascultarea nu înseamnă doar împlinirea poruncilor stareţului, ci mai ales supunerea tuturor gândurilor, cuvintelor şi faptelor la judecata unui părinte duhovnicesc. Din aceasta ia naştere marea virtute călugărească a tăierii voii. În sfaturile lui, Columban urmează întru totul învăţăturile Sfinţilor Părinţi. „Partea de căpătâi a rânduielii călugăreşti," spune el, „este tăierea voii, de vreme ce cu adevărat ni se porunceşte în Scriptură: *Nu fă nimic fără sfat.*[26] Deci, dacă nimic nu trebuie făcut fără sfat, înseamnă că pentru toate trebuie cerut sfat. [...] Şi chiar dacă această nevoinţă pare grea celor nesimţitori, anume ca un om să atârne întotdeauna de buzele altuia, totuşi pentru cei statorniciţi în frica lui Dumnezeu, acest lucru va fi socotit plăcut şi sigur, dacă este păzit în întregime şi nu în parte. Căci nimic nu e mai plăcut decât a avea conştiinţa sigură, şi nimic nu e mai sigur decât a fi dezlegat de păcate, lucru pe care nimeni nu şi-l poate câştiga prin străduinţele sale, de vreme ce el aparţine de drept judecăţii altora."[27]

Prin ascultare, arată sfântul, omul capătă linişte desăvârşită sufletului său şi încredinţarea mântuirii, deoarece cel ce se supune judecăţii mai-marilor nu poartă răspunderea faptelor sale, şi este astfel scutit de judecată. „Deci oricine a întrebat întotdeauna, dacă păzeşte ceea ce i s-a spus nu va greşi niciodată; căci dacă răspunsul celuilalt este greşit, nu va fi nici o greşeală în credinţa celui care crede şi în truda celui care ascultă, nici nu va fi lipsit el de răsplata de a fi întrebat."[28] În schimb, cel care „a judecat ceva de capul lui, când ar fi trebuit să întrebe, acela este găsit greşit în chiar faptul că a cutezat să judece când ar fi trebuit să fie judecat; chiar dacă acel lucru se va dovedi a fi fost drept, lui i se va socoti ca greşit, de vreme ce s-a îndepărtat în aceasta de calea cea dreaptă; căci omul a cărui datorie este doar de a asculta, acela nu îndrăzneşte să judece ceva de capul lui."[29]

Cu adevărat, mare este această virtute a ascultării, şi dulci sunt roadele ei, însă cu neputinţă de înţeles pentru cei ce cugetă lumeşte. Aceasta pentru că în ascultare se ascunde tainic smerenia cea dătătoare

---

[26] Eccl. 32, 24

[27] Ibidem, Of mortification (Despre tăierea voii)

[28] Ibidem

[29] Ibidem

de mântuire, prin care în inima omului coboară pacea şi liniştea Duhului Sfânt. Căci pentru cel ce a dobândit smerenia, pentru acela „chiar şi lucrurile amare sunt dulci, şi lucrurile socotite înainte grele şi anevoioase se simt simple şi uşoare, şi chiar tăierea voii, care este de neîndurat pentru cei mândri şi împietriți la inimă, se face mângâiere pentru cei ce găsesc plăcere doar în ceea ce este blând şi smerit."[30]

Tocmai de aceea, rânduiala sfântului stăruie îndelung asupra cât mai desei mărturisiri a tuturor gândurilor şi cugetelor, fără de care nu poate fi sporire în viața duhovnicească. „A fost hotărât de către Sfinții Părinți, dragii mei frați, să facem mărturisirea tuturor slăbiciunilor noastre, nu doar a celor de moarte, ci şi a celor mici, înainte de masă sau înainte de a merge la culcare sau oricând este nevoie, de vreme ce mărturisirea şi pocăința slobod din moarte."[31]

2. Pe această temelie a ascultării şi a tăierii voii sunt zidite apoi toate celelalte virtuți ale vieții călugăreşti. De aceea, după ce a arătat învățătura Părinților despre ascultare, Columban vorbeşte cu mare dar despre fiecare virtute în parte. Despre feciorie, cel de-al doilea stâlp al vieții călugăreşti, el spune: „Cu adevărat, fecioria unui călugăr se judecă după gândurile lui [...]. Căci ce folos are dacă este feciorelnic în trup, dar nu este feciorelnic la minte? Căci Dumnezeu, fiind Duh, sălăşluieşte în duhul şi în mintea pe care le-a văzut nepângărite, în care nu este nici un gând desfrânat, nici o pată a unui duh necurat, nici o urmă de păcat."[32]

3. Tot la fel vorbeşte sfântul şi despre cea de a treia făgăduință călugărească, sărăcia, arătând că un călugăr adevărat trebuie nu doar să fie lipsit de cele pământeşti, dar nici măcar să nu şi le dorească pe acestea, încredințat fiind că răsplata şi comoara lui se află în cer. „De aceea," spune el, „goliciunea şi dispreţuirea bogățiilor sunt prima desăvârşire a călugărilor, însă cea de a doua este curățirea de patimi, iar cea de a treia – deplina şi veşnica dragoste de Dumnezeu şi neîncetata iubire a lucrurilor dumnezeieşti, care urmează uitării lucrurilor pământeşti."[33]

---

[30] Ibidem

[31] Idem, *Communal Rule*, 1, Ed. CELT, University College, Cork, pe Internet la loc. cit.

[32] Idem, *Monks' Rule*, Of chastity (Despre feciorie), în loc. cit.

[33] Ibidem, Of poverty and overcoming greed (Despre sărăcie şi biruirea lăcomiei)

4. Cum am spus la început, rânduiala Sfântului Columban era una deosebit de aspră, atât în ceea ce priveşte înfrânarea trupească, cât şi în ceea ce priveşte pedepsele pentru greşeli. În mănăstire trebuia păstrată tăcere desăvârşită, călugărilor fiindu-le îngăduit să vorbească numai când era neapărată nevoie. În ceea ce priveşte mâncarea, sfântul dă dovadă de multă dreaptă socoteală, sfaturile lui fiind de folos până azi. Deşi aşează în mănăstire o măsură de post aspră[34], omul lui Dumnezeu continuă spunând: „Folosul vieții (prin mâncare) trebuie să fie cumpătat, tot la fel cum munca trebuie să fie cumpătată, căci aceasta este adevărata dreaptă socoteală, ca posibilitatea urcuşului duhovnicesc să fie păstrată printr-o înfrânare care pedepseşte trupul. Căci dacă înfrânarea depăşeşte măsura, atunci ea este o patimă şi nu o virtute; căci virtutea susține şi păstrează lucrurile bune. De aceea trebuie să postim zilnic, tot la fel cum trebuie să ne hrănim zilnic, şi, în vreme ce trebuie să mâncăm zilnic, trebuie să mulțumim trupul în chip sărăcăcios şi cumpătat; căci trebuie să mâncăm zilnic, anume pentru că trebuie să înaintăm zilnic, să ne rugăm zilnic, să muncim zilnic, să citim zilnic."[35] Se poate lesne vedea în rândurile de mai sus înțelepciunea Părinților pustiei, pe care Columban îi urma întru totul în duh şi în trăire.

5. Şi în privința pravilei de rugăciune, rânduiala sfântului se dovedeşte a fi destul de grea. În ceea ce priveşte rugăciunea de obşte din biserică, în mănăstirile omului lui Dumnezeu se slujeau, pe lângă Liturghie, şi Utrenia, Ceasurile şi Vecernia. La slujbe se foloseau mai ales citiri din Psaltirea Proorocului David, însă numărul psalmilor se schimba după anotimp. Astfel, de pildă, la utrenia din duminici, care se slujea noaptea, se citeau 75 de psalmi iarna (când nopțile sunt mai lungi), 36 primăvara şi toamna, şi 24 vara. Tot la fel se făcea şi la celelalte slujbe, însă cu mai puțini psalmi. Mai mult, sfântul a rânduit în mănăstirile sale aşa-numita slujbă neadormită[36], adică rugăciunile şi slujbele se săvârşeau zi şi noapte, una după alta, neîncetat. Apoi, pe lângă rugăciunea de obşte, sfântul vorbeşte şi despre pravila de chilie

---

[34] Călugării mâncau doar hrană vegetală uscată, întotdeauna după apusul soarelui şi niciodată pe săturate.

[35] Ibidem, Of food and drink (Despre mâncare şi băutură)

[36] În limba latină „laus perennis", adică „laudă neîncetată."

a călugărului, arătând marea însemnătate a rugăciunii de toată vremea. Asemenea Părinților Răsăritului, Columban stăruie asupra trezviei sufletului, învățând că adevăratul călugăr are întotdeauna mintea la Dumnezeu, fie că se roagă, fie că lucrează, fie că citeşte, fie că orice altceva face. El chiar vorbeşte despre rugăciunea neîncetată din inimă, care este de fapt treapta cea mai înaltă a vieții lăuntrice a călugărului, spre care trebuie să tindă orice rugăciune adevărată. „Şi astfel, deşi timpul statului în picioare (adică al privegherii) sau al cântatului poate să fie diferit, totuşi, desăvârşită este acea rugăciune din inimă şi din minte care, cu ajutorul lui Dumnezeu, este neîncetată."[37]

6. În sfârşit, Columban mai vorbeşte despre încă o virtute, pe care, asemenea Sfântului Antonie, o socotea a fi cea mai de preț a vieții călugăreşti, şi o încununare a tuturor celorlalte. Este vorba despre dreapta socoteală, fără de care călugărul poate să se nevoiască şi să lupte în zadar. „Cât de trebuincioasă este dreapta socoteală pentru călugări o arată greşeala multora, şi o dovedeşte căderea unora, care începând fără dreaptă socoteală şi petrecându-şi timpul fără o cunoştință cumpătată, nu au fost în stare să sfârşească o viață vrednică de laudă; căci după cum greşeala îi stăpâneşte pe cei ce umblă fără cărare, tot la fel şi pentru cei ce trăiesc fără dreaptă socoteală, necumpătarea este aproape; iar aceasta este întotdeauna opusul virtuții, care se găseşte la mijloc între extreme."[38]

Sfântul Columban arată că prin dreaptă socoteală, sau discernământ, nevoitorul poate să deosebească binele de rău, urmând celui dintâi şi fugind de cel din urmă. Fără această virtute, călugărul poate cădea fie în dreapta, prin nevoințe peste măsură, fie în stânga, lenevindu-se în lupta împotriva patimilor. „Şi această măsură a dreptei socoteli, cântărind toate faptele noastre pe cântarul dreptății, în nici un chip nu ne lasă să ne abatem de la ceea ce este drept, sau să cădem în vreo greşeală, dacă întotdeauna urmăm ei ca unei călăuze. Căci în vreme ce trebuie să ne ferim mereu de la a ne înclina în vreo parte,

---

[37] Ibidem, Of the choir office (Despre slujirea la strană). Sfântul vrea să spună că nu este atât de important cât timp stăm în picioare sau priveghem (căci aceasta depinde de puterile şi posibilitățile fiecăruia), ci că important este ca rugăciunea să fie rostită cât mai des, şi, dacă e cu putință, neîncetat.

[38] Ibidem, Of discretion (Despre discernământ)

după spusa: *să nu vă abateți nici la dreapta nici la stânga*[39], trebuie în acelaşi timp să înaintăm mereu prin dreapta socoteală, adică prin lumina lui Dumnezeu, zicând şi cântând adesea stihul biruitor al Psalmistului: *Dumnezeul meu, luminează-mi întunericul, căci în Tine mă voi izbăvi de ispită.*"[40]

Apoi, sfântul arată că adevăratul călugăr trebuie să se roage cu stăruință lui Dumnezeu pentru a primi darul dreptei socoteli, prin care poate fi ferit de orice cădere: „De aceea trebuie să ne rugăm neîncetat lui Dumnezeu să ne dăruiască lumina adevăratei drepte socoteli, care să ne lumineze calea înconjurată din toate părțile de întunericul cel mai adânc al lumii, ca prin aceasta adevărații Lui închinători să poată trece fără greşeală fată de El acest întuneric."[41]

7. După ce aşează aceste adevărate comori de înțelepciune ale vieții călugăreşti, omul lui Dumnezeu îşi încheie rânduiala arătând pe scurt şi cuprinzător trăsăturile adevăratului călugăr. Dăm în întregime aceste ultime sfaturi, pentru frumusețea lor. „Călugărul să trăiască într-o obşte sub ascultarea unui părinte şi în tovărăşie cu mai mulți; ca de la unul să învețe umilința, şi de la altul răbdarea. Căci unul poate să-l învețe tăcerea, iar altul smerenia. Să nu facă ceea ce vrea, să mănânce ceea ce i se dă, să păstreze atât cât a primit, să ducă la bun sfârşit lucrul său, să se supună celui de care nu-i place. Să vină ostenit la patul său şi să doarmă umblând, şi să fie silit să se trezească înainte ca somnul să i se fi sfârşit. Să păstreze tăcerea când suferă răul, să se teamă de mai-marele obştii ca de un domn, să-l iubească ca pe un părinte, să creadă că tot ce porunceşte acela este sănătos pentru el şi să nu judece părerea bătrânului, de vreme ce are datoria de a asculta şi de a împlini ceea ce i se cere, după cum spune Moise: *Ascultă, Israele* şi celelalte."[42]

---

[39] Dt. 5, 32

[40] Ps. 17, 28; Ibidem, Of discretion (Despre discernământ)

[41] Ibidem

[42] Dt. 6, 4; Ibidem, Of the monk's perfection (Despre desăvârşirea călugărului). Rânduiala Sfântului Columban a fost aprobată de Sinodul de la Macon din anul 627, însă cu timpul, din pricina asprimii ei, a fost înlocuită cu cea a Sfântului Benedict. Pe lângă această rânduială, Columban a mai scris şi un aşa-numit „Penitențial", adică o listă de canoane atât pentru credincioşii mireni, cât şi pentru clerici şi călugări, arătând cum trebuie pedepsit fiecare păcat şi fărădelege în parte. Ca şi rânduiala sfântului, şi acest Penitențial este foarte aspru. V. Idem, *Penitential*, Ed. CELT, University College, Cork, pe Internet la: http://www.ucc.ie/celt/published/T201052/index.html

Viaţa la Luxeuil

Urmând minunatei rânduieli aşezate de părintele lor, ucenicii sfântului simțeau că trăiesc încă de pe pământ în mijlocul raiului. Într-adevăr, prin înțelepciunea omului lui Dumnezeu toate ispitele erau biruite, şi între călugări domnea o pace şi o dragoste desăvârşită. Sfântul însuşi, deşi era căutat de mulțimi nenumărate de oameni, ducea o viață de post şi rugăciune în adâncul pustiei. Se păstrează mai multe istorisiri despre faptele sale minunate din această vreme, care arată atât darul lui Dumnezeu ce sălăşluia în el, cât şi puterea cea mare pe care o are ascultarea de stareț. Astfel, odată Columban se afla în pustie împreună cu prietenul şi ucenicul său, Sfântul Gall. Petrecuseră mai bine de 50 de zile în înfrânare, şi cuviosul l-a rugat pe Gall să meargă să aducă nişte peşte de la un râu aflat în apropiere. Ucenicul s-a dus însă în alt loc în care ştia că se găseşte mai mult peşte, fără a-i spune sfântului nimic. Ajungând acolo şi coborând mreaja în apă, a văzut uimit cum peştii se loveau de mreajă ca de un zid, fără a se prinde în ea. După ce s-a trudit zadarnic întreaga zi, Gall s-a întors descumpănit la Columban, spunându-i că nu izbutise să prindă nimic. Mustrându-l pentru neascultarea lui, sfântul i-a spus să meargă la râul la care-i spusese de la bun început. De data aceasta, Gall a ascultat fără împotrivire şi în scurtă vreme s-a întors înapoi cu mreaja plină de peşti.

Altădată, în timp ce sfântul se nevoia în peştera lui, i s-a descoperit că o boală lovise mănăstirea din Luxeuil, încât aproape nici un frate nu mai rămăsese sănătos. Luminat de Dumnezeu, Columban a găsit un chip cu totul minunat de a-i tămădui pe fiii săi, încercându-le totodată şi ascultarea. Astfel, venind la mănăstire şi găsindu-i pe bolnavi, s-a prefăcut supărat şi le-a poruncit să meargă să adune secerişul de pe unul din câmpurile aflate în apropiere. „Atunci, cei ce aveau cugetul aprins de focul ascultării au ascultat şi, mergând la locul de secerat, au încercat, plini de credință, să secere grâul de pe pământ. Părintele, văzând că erau plini de credință şi de harul ascultării, le-a spus: Opriți-vă şi odihniți mădularele voastre slăbite de boală.”[43] Iar când aceştia s-au oprit din lucru, au văzut cu mirare şi bucurie că toată boala şi durerea

[43] Iona din Bobbio, *op. cit.*, 20

dispăruseră din trupurile lor. Cei neascultători, însă, au avut de plătit din greu pentru fapta lor, căci boala i-a mai chinuit încă un an de zile.

Altădată o furtună cumplită a lovit acel ținut în vremea secerişului. Ploaia şi vântul nu se opriseră de mai multe zile şi grâul putrezea pe câmp. Sfântul se afla la mănăstirea din Fontaines, unde o țarină adusese roadă foarte bogată. Neştiind ce să facă, cuviosul a început să se roage, şi după câteva zile le-a poruncit fraților să-şi ia secerile şi să meargă pe câmp. Deşi nu înțelegeau ce avea părintele lor de gând, ucenicii au făcut ascultare. Cerul era întunecat de nori grei, ploua cu găleata şi vântul spulbera totul în cale. Ajunşi la locul cu pricina, Columban i-a luat pe patru dintre cei mai evlavioşi ucenici ai săi şi, sub privirile uimite ale celorlalți, i-a aşezat pe fiecare în câte un colț al țarinii, îndemnându-i să privegheze în rugăciune. Apoi, împreună cu ceilalți frați, s-a apucat de lucru. Iar atunci: minune! Furtuna s-a potolit de îndată şi soarele a apărut din spatele norilor, iar călugării au putut să adune grâul liniştiți, slăvind pe Dumnezeu pentru că-i învrednicise să aibă aşa un părinte sfânt.

Tot în legătură cu puterea ascultării, mai pomenim o întâmplare minunată din viața omului lui Dumnezeu. Odată, în timpul mesei, chelarul mănăstirii s-a dus în pivniță pentru a aduce nişte bere pentru frați. După ce a destupat butoiul şi a aşezat cana sub el, l-a auzit pe părintele lui strigându-l pentru un anumit lucru. „El, arzând de focul ascultării, a uitat să pună la loc dopul şi ducându-l în mână, s-a grăbit la binecuvântatul bărbat.”[44] După ce a făcut ceea ce-i poruncise starețul, ucenicul cel credincios s-a întors repede înapoi, crezând că berea se vărsase toată. Când a ajuns însă în pivniță, a putut să vadă cum îi răsplăteşte Dumnezeu pe cei cu adevărat ascultători, căci deşi cana era plină ochi cu bere, nici un strop nu căzuse pe pământ.

În timpul şederii sale la Luxeuil, sfântul a strălucit din plin cu darul facerii de minuni şi al tămăduirii bolilor. De pildă, odată când un frate şi-a tăiat cu secera un deget în timp ce lucra, omul lui Dumnezeu i l-a pus la loc şi, lipindu-l cu scuipat, l-a vindecat de îndată. Altădată, în acelaşi fel, când unui preot de mir i s-a înfipt o aşchie mare în cap, cuviosul l-a vindecat tot cu scuipat. Mai târziu, acest preot a fost martorul unei alte minuni a cuviosului: trecând odată împreună cu Columban pe

[44] Ibidem, 26

lângă un hambar de grâu care era aproape gol, preotul a început să-l mustre pe sfânt pentru că nu se ocupase să strângă mai multă mâncare pentru ucenicii săi. Cuviosul i-a răspuns: „Dacă oamenii slujesc cu adevărat Ziditorului lor, nu vor simți niciodată vreo nevoie, căci după cum spune vocea Psalmistului: *Nu am văzut pe cel drept părăsit şi nici seminția lui cerşind pâine*."[45] Şi într-adevăr, când a doua zi dimineața preotul a trecut pe lângă acel hambar, l-a găsit plin de grâu.

În vremea aceea, mai-mare al acelui ținut era un om foarte credincios, pe nume Waldelen, care nu putea avea copii. Din această pricină s-a dus mâhnit cu soția sa la omul lui Dumnezeu, cerându-i să facă rugăciune pentru ei, spunând că au multă avere şi nu au cui s-o lase. Sfântul le-a răspuns: „Dacă făgăduiți să închinați Domnului darul Lui şi să-mi dați mie copilul ca să-l cresc încă de la cristelniță, o să chem mila Domnului peste voi ca să aveți nu doar pe cel pe care-l veți închina Domnului, ci oricâți veți mai vrea."[46] Părinții au primit bucuroşi, şi de cum s-au întors acasă femeia a rămas însărcinată. După ce a născut pruncul, căruia i-a pus numele Donat, mama sa l-a dus şi l-a lăsat la mănăstire. Cu timpul, copilul a ajuns ucenic credincios al lui Columban, iar după moartea sfântului a fost ales episcop de Besançon şi a întemeiat o mănăstire în care a aşezat rânduiala omului lui Dumnezeu. După Donat, cei doi soți au mai avut alți trei copii, un băiat şi două fete, toți credincioşi şi sănătoşi. Cel de al doilea fiu a fost urmaş tatălui său, întemeind şi el o mănăstire, iar mama copiilor, pe nume Flavia, a întemeiat la moartea soțului ei o mănăstire de maici, rămânând în ea până la moarte.

Cum am văzut şi mai înainte, omul lui Dumnezeu primise putere de stăpân asupra animalelor. Lucrul acesta poate fi văzut din multe întâmplări din viața sa. De pildă, aflându-se odată în mănăstirea din Luxeuil, şi-a lăsat mănuşile pe o piatră şi a intrat să mănânce. Între timp, un corb a venit şi a furat una din mănuşi. Când ucenicii au văzut că aceasta lipsea, au început să întrebe în dreapta şi-n stânga cine a luat-o. Cuviosul însă le-a spus: „Nu este nimeni care să fi cutezat să se atingă de ceva fără binecuvântare, decât numai acea pasăre pe care Noe a trimis-o să caute pământ şi care nu s-a mai întors înapoi la

[45] Ibidem, 28; Ps. 36, 25
[46] Ibidem, 22

arcă."[47] Iar apoi a adăugat că dacă pasărea nu va aduce de îndată înapoi lucrul furat, nu va putea să-şi hrănească puii. Şi într-adevăr, în scurtă vreme corbul a venit cu mănuşa în cioc şi a lăsat-o în mijlocul mănăstirii. Nu şi-a luat însă zborul, ci a aşteptat răbdător să-şi primească pedeapsa, până ce sfântul i-a îngăduit să plece. Altădată, când sfântul umbla prin pădure rugându-se, a văzut un cerb mort şi un urs stând lângă el şi pregătindu-se să-l mănânce. Columban însă i-a poruncit ursului să nu strice pielea, deoarece avea nevoie de ea pentru papuci. „Atunci fiara, uitându-şi sălbăticia, s-a făcut blândă, şi gudurându-se şi plecându-şi capul a părăsit hoitul fără nici un crâcnet."[48] „Şi să nu vă mirați" ne spune călugărul Iona, „că fiarele şi păsările se supuneau astfel poruncii omului lui Dumnezeu. Căci am aflat de la [...] ucenicul său de chilie că l-a văzut adesea pe Columban rătăcind prin sălbăticie postind şi rugându-se, şi chemând păsările şi fiarele sălbatice. Acestea veneau de îndată la porunca lui şi el le mângâia cu mâna. Păsările şi fiarele se jucau bucuroase, gudurându-se pe lângă el, întocmai cum se gudură pisicile pe lângă stăpânele lor. [...] Şi mi-a spus că l-a văzut adesea chemând din vârful copacilor pe acel mic animal căruia oamenii îi spun de obicei veveriță şi luându-l în mână şi punându-l pe gât şi îngăduindu-i să intre şi să iasă din sânul lui."[49]

Vom mai aminti încă o minune din vremea când sfântul stătea la Luxeuil, care arată marea îndrăzneală pe care el o câştigase înaintea lui Dumnezeu. Odată unul din frați, care se numea tot Columban, s-a îmbolnăvit şi se afla pe patul de moarte. În timp ce-şi aştepta bucuros plecarea, a văzut un bărbat luminos apropiindu-se de el şi zicând: „Nu pot să te las să ieşi din trup, pentru că sunt împiedicat de rugăciunile părintelui tău Columban."[50] Auzind cuvintele îngerului, călugărul s-a mâhnit şi a trimis repede după omul lui Dumnezeu. Acesta se afla în biserică, rugându-se cu lacrimi pentru ucenicul său iubit, care era unul dintre cei doisprezece însoțitori cu care plecase cu mult timp în urmă din Irlanda. Când sfântul a ajuns lângă călugăr şi a aflat

[47] Ibidem, 25
[48] Ibidem, 27
[49] Ibidem, 30
[50] Ibidem, 29

descoperirea de care se învrednicise ucenicul lui, s-a bucurat mult şi a chemat un preot să-l împărtăşească. Apoi i-a dat ultima sărutare, şi călugărul cel credincios a plecat spre veşnicile lăcaşuri liniştit şi cu faţa strălucind de bucurie.

Ispitele episcopilor franci

Însă vrăjmaşul mântuirii nu putea să îndure viaţa îngerească dusă de aceşti bărbaţi sfinţi, şi nici atâtea suflete câştigate prin ei pentru Hristos şi pentru Biserică. De aceea a început să caute în fel şi chip un mijloc potrivit pentru a opri minunata lucrare pe care Columban o făcea în ţinuturile france. Aceasta cu atât mai mult cu cât în vremea aceea Biserica francă ajunsese la o decădere greu de închipuit. Într-adevăr, deşi francii primiseră credinţa în Hristos cu mai mult timp în urmă, mulţi dintre ei rămăseseră creştini doar cu numele. Lucrul cel mai dureros era însă faptul că o mare parte dintre episcopii şi preoţii franci duceau o viaţă cu totul nevrednică de chemarea lor, asuprindu-i pe oameni şi fiind în întregime robiţi de bogăţiile acestei lumi, trăind în desfrânări sau luptând în războaie. Omul lui Dumnezeu, fiind năvalnic din fire şi neînfricat, a început să mustre cu asprime pe păstorii nevrednici, îndemnându-i să-şi schimbe viaţa şi să se pocăiască. Prin aceasta însă, el şi-a atras ura episcopilor franci, care oricum erau plini de invidie pentru cinstea cu care era înconjurat Columban. Şi până la urmă au găsit o pricină pentru a-i face omului lui Dumnezeu greutăţi şi necazuri, anume faptul că sfântul, venind în Galia, păstra în mănăstirile lui obiceiurile pe care le deprinsese în Irlanda.

Într-adevăr, în vremea aceea Biserica Irlandei se deosebea de celelalte Biserici din Apus prin unele obiceiuri diferite, care însă nu ţineau de dogmele şi de învăţătura de credinţă a Bisericii, ci de practica şi rânduiala bisericească. Astfel, cea mai mare dezbinare se făcea datorită faptului că irlandezii ţineau Paştele la o dată diferită de restul Bisericii din Apus. Pricina pentru aceasta era însă una foarte simplă. Când Sfântul Patrick adusese pentru întâia dată credinţa creştină în Irlanda, el aşezase în insulă tradiţiile răspândite în Galia în vremea lui. Mai apoi, aceste tradiţii au fost încet-încet îmbunătăţite pe continent,

însă Biserica Irlandei, aflată la chiar marginea lumii de atunci, nu a putut ține pas cu schimbările. Astfel, data Paştelui ținută de irlandezi era data ținută în întregul Apus în timpul lui Patrick, adică înainte de Sinodul I Ecumenic. Când mai apoi Părinții de la Sinod au hotărât că alta era data corectă de ținere a Paştelui, toată Biserica din Apus s-a supus acestei hotărâri. Schimbarea însă nu a mai ajuns şi în Irlanda, şi tocmai de aici izvorau toate neînțelegerile.

Folosindu-se de aceste lucruri, episcopii franci au început să-l atace aprig pe omul lui Dumnezeu, cerându-i fie să primească obiceiurile Bisericii france, fie să se întoarcă în țara sa. Văzându-se încolțit din toate părțile, Columban a hotărât să trimită o scrisoare patriarhului de atunci al Apusului, Sfântul Grigorie cel Mare (sau Dialogul). Întrebându-l despre învățătura Bisericii, Columban îi arăta papei temeiurile tradiției irlandeze, cerându-i totodată sfat în privința slujirii şi împărtăşirii din acelaşi potir cu episcopii nevrednici. Scrisoarea cuviosului nu a ajuns însă la sfântul patriarh, şi de aceea răspunsul lui Grigorie nu a mai venit niciodată.

Din această pricină, episcopii franci au hotărât întrunirea unui sinod împotriva omului lui Dumnezeu la Chalon, în anul 602 d. Hr. Pentru a se apăra, Columban le-a trimis o scrisoare foarte frumoasă, care se păstrează până azi, şi despre ea vom vorbi în cele ce urmează. Mai întâi, sfântul îi îndeamnă pe episcopi să țină cât mai des sinoade, îngrijindu-se însă ca înainte de a lua orice hotărâri, să păzească poruncile Mântuitorului şi să se curățească de toate patimile, şi mai ales de mândrie. Apoi, cuviosul arată că doar acela este păstor adevărat, care împlineşte ceea ce propovăduieşte, şi doar pe acela oile îl urmează şi îl ascultă în toate. De aceea, învață sfântul, adevărata pace în Biserică nu poate veni decât atunci când toți se străduiesc să împlinească poruncile de-viață-făcătoare ale Mântuitorului nostru, şi mai cu seamă dragostea şi smerenia. „Căci multă vătămare s-a făcut şi se face păcii Bisericii datorită deosebirii şi mulțimii obiceiurilor; şi totuşi dacă noi, după cum am spus, ne grăbim mai întâi să vindecăm otrava mândriei şi a invidiei şi a slavei deşarte prin trăirea adevăratei smerenii, după învățătura Mântuitorului nostru, Care spune spre pilda noastră: *Învățați de la Mine, că sunt blând şi smerit cu inima*, şi aşa mai departe[51], atunci toți, ajunşi desăvârşiți şi

[51] Mt. 11, 29

fără nici un cusur, cu ura dezrădăcinată, ne vom putea iubi unii pe alții din toată inima, ca nişte ucenici ai Domnului nostru Iisus Hristos."[52] Într-adevăr, cât de înțelepte şi de pline de folos sunt aceste cuvinte! Deşi fiecare popor, după felul lui de a fi, are obiceiuri diferite, totuşi acestea sunt ținute laolaltă, câtă vreme în oameni sălăşluieşte smerenia şi dragostea. Fără acestea două, deosebirile duc la neînțelegeri, la ceartă, la ură, şi în cele din urmă chiar la dezbinare.

Tocmai de aceea, omul lui Dumnezeu punea înainte de orice pacea şi liniştea Bisericii, jertfind toate pentru ea, chiar pe sine însuşi şi liniştea lui. „Să nu fie, aşadar," spune el, „ca eu să mă cert cu adunarea voastră, şi neînțelegerea noastră între creştini să-i bucure pe duşmanii noştri, vorbesc despre evrei, eretici sau neamuri păgâne – să nu fie, într-adevăr, să nu fie!"[53] De aceea, cu cuvinte smerite şi blânde Columban le cere episcopilor ca, dacă nu-i dau dreptate în tradiția țării lui, să-l lase măcar să trăiască netulburat în locul în care Dumnezeu i-l rânduise în acele pământuri străine: „Un singur lucru aşadar cer de la Sfințiile voastre, ca să-mi purtați cu pace şi dragoste neştiința şi, după cum spun unii, neobrăzarea mea mândră în scris, care a fost pricinuită de nevoie şi nu de mândrie, după cum dovedeşte chiar nevrednicia mea; şi de vreme ce nu de la mine porneşte această deosebire [a datei Paştelui], şi am venit în aceste pământuri ca un pribeag de dragul Mântuitorului Hristos, Domnul şi Dumnezeul nostru al tuturor, vă rog fierbinte în numele Domnului nostru [...] să-mi fie îngăduit, cu pacea şi dragostea voastră, să mă bucur de liniştea acestor păduri şi să trăiesc alături de oasele celor şaptesprezece frați ai mei morți, după cum şi până acum mi s-a îngăduit să trăiesc doisprezece ani printre voi, pentru ca să mă pot ruga după datorie pentru voi, după cum am făcut şi până acum. Să ne încapă, vă rog, Galia împreună, pe noi, pe care ne va încăpea şi Împărăția cerurilor, dacă faptele noastre sunt bune; căci o singură împărăție avem făgăduită şi o singură nădejde a chemării noastre în Hristos, cu Care împreună vom domni, dacă într-adevăr suferim aici cu El, ca la fel să fim şi slăviți împreună cu El."[54]

---

[52] Columban, Sfântul, *Letters*, Scrisoarea a II-a, 4, Ed. CELT, University College, Cork, pe Internet se găseşte la pagina: http://www.ucc.ie/celt/published/T201054/index.html

[53] Ibidem, 6

[54] Ibidem, 5

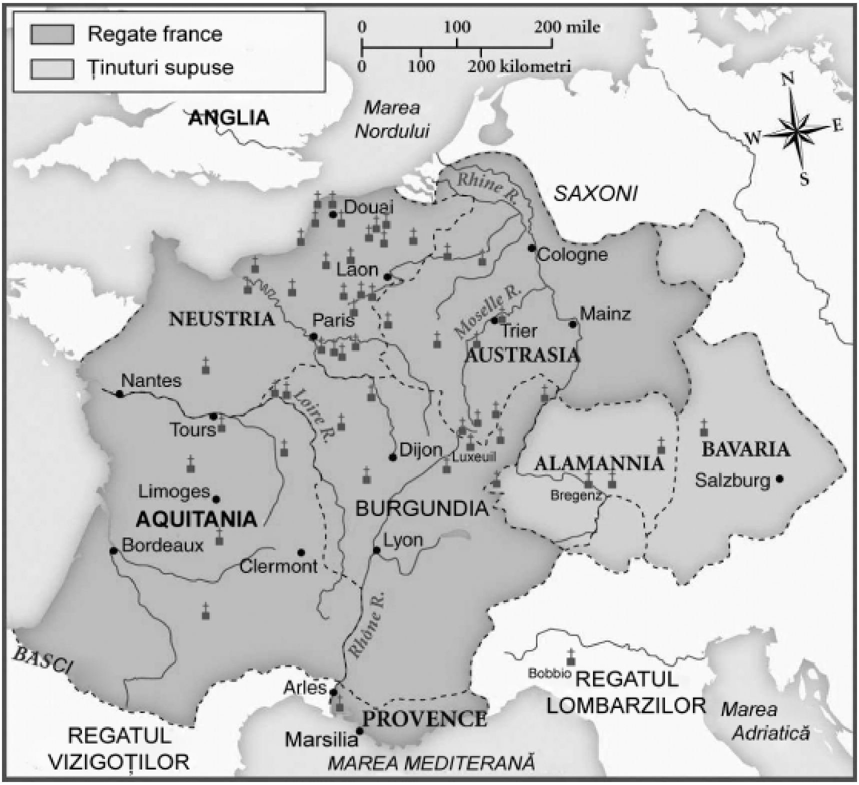
Cu glas stăruitor şi rugător, Columban le cere episcopilor franci îngăduința de a rămâne mai departe în mănăstirea sa, arătându-le că el nu venise în pământurile france pentru nici un alt țel, decât pentru acela de a-I sluji cât mai deplin lui Hristos. „Căci acestea sunt legile noastre: poruncile Domnului şi ale apostolilor, şi în ele este pusă încrederea noastră; acestea sunt armele noastre, scutul şi sabia, acestea sunt apărarea noastră; acestea ne-au adus din pământul nostru de naştere; şi tot pe acestea căutăm să le păzim, deşi uşuratic; în acestea ne rugăm şi nădăjduim să rămânem până la moarte, după cum i-am văzut pe înaintaşii noştri făcând. Iar voi, sfinților părinți, vedeți ce faceți cu săracii voştri ostaşi şi cu bătrânii voştri pribegi; căci după cum socotesc, mai de folos este pentru voi să mângâiați decât să tulburați."[55]

Iar în încheiere, omul lui Dumnezeu scrie: „Cât despre celelalte, părinților, rugați-vă pentru noi, după cum şi noi ne rugăm pentru voi, chiar aşa nenorociți cum suntem, şi nu voim să ne socotim înstrăinați de voi; căci toți suntem împreună-mădulare ale unui singur trup, fie franci, fie britani, fie irlandezi, fie de orice neam am fi."[56]

Izgonirea din mănăstire

Din păcate însă, cuvintele pline de înțelepciune ale lui Columban nu au găsit înțelegere în rândul episcopilor franci, care nu şi-au lepădat ura şi patimile, ci au continuat să-l prigonească pe propovăduitorul irlandez. Cu toate acestea, duşmanii sfântului nu puteau să-i facă prea mare rău, deoarece Columban dobândise trecere înaintea regelui, şi era cinstit de el ca un plăcut al lui Dumnezeu. Acest lucru s-a schimbat însă odată cu moartea credinciosului rege Guntram, apărătorul lui Columban. Dar pentru a înțelege mai bine aceste lucruri, va trebui să ne oprim pe scurt asupra regatului franc din acele vremuri. Acesta cuprindea mare parte din Franța şi Germania de astăzi, şi era împărțit în trei regate mai mici: Neustria, Austrasia şi Burgundia. Neustria se găsea în partea de nord-vest a regatului[57] şi era condusă de regele Clotar al II-lea. Austrasia

[55] Ibidem, 5
[56] Ibidem, 8
[57] Cuprindea nordul Franței de astăzi.

Harta regatelor france la începutul veacului al VI-lea d. Hr., cuprinzând şi mănăstirile întemeiate de Sfântul Columban şi de ucenicii săi.

se întindea în partea de nord-est[58] şi, la venirea omului lui Dumnezeu, îl avea ca rege pe Childebert al II-lea. Acesta însă era foarte tânăr, şi de aceea treburile regatului erau conduse de mama lui, regina Brunhilda. Burgundia se afla în partea de sud-est a regatului[59] şi era condusă, după cum am văzut, de regele Guntram. Mănăstirile Sfântului Columban se găseau în apropiere de granița dintre Burgundia şi Austrasia[60].

Când în anul 592 Guntram a murit, regina Brunhilda a dobândit stăpânire şi asupra Burgundiei, punându-l pe tron pe fiul ei, Childebert.

[58] Cuprindea estul Franței de astăzi, vestul Germaniei, Belgia şi Olanda.
[59] Cuprindea sud-estul Franței, nord-vestul Italiei şi Elveția de astăzi.
[60] V. harta

Acesta a murit însă în anul 595 şi stăpânirea celor două regate a trecut în mâna fiilor lui Childebert, Teodebert şi Teoderic. Teodebert a primit Austrasia, iar Teoderic Burgundia. Cu toate acestea, în fapt Brunhilda conducea cu mână de fier ambele regate. Regele Teoderic, ajuns domnitor al Burgundiei, îl cinstea mult pe omul lui Dumnezeu, însă nu ducea o viață de adevărat creştin, ci trăia în desfrânare. De aceea, ori de câte ori mergea la mănăstire, Columban nu şovăia să-l mustre pentru păcatele sale, îndemnându-l să se pocăiască şi să se căsătorească în chip legiuit. Până la urmă sfaturile cuviosului au dat rod, şi regele a făgăduit că se va întoarce din căile sale păcătoase. Însă când bunica lui, regina Brunhilda, a auzit acest lucru, s-a aprins de mânie, căci se temea că dacă Teoderic îşi va lua o regină, ea îşi va pierde puterea şi stăpânirea asupra lui.

De aceea, Brunhilda căuta un prilej potrivit pentru a-l porni pe rege împotriva omului lui Dumnezeu. Iar acesta a venit într-una din zile, când Columban se afla la curtea regelui cu nişte treburi. Atunci, Brunhilda a adus la sfânt pe copiii lui Teoderic şi i-a cerut să-i binecuvânteze. Columban însă nu ştia ce înseamnă jumătățile de măsură şi de aceea i-a răspuns: „Să ştii că aceşti băieți nu vor purta nicicând sceptrul de rege, căci au fost născuți în păcat.”[61] Turbând de mânie, femeia i-a vestit regelui cele întâmplate şi, după plecarea lui Columban, a început prigoana împotriva sfântului. Mai întâi a poruncit ca ucenicilor lui Columban să nu le fie îngăduit să părăsească mănăstirea, şi nimeni să nu-i adăpostească în casele lor sau să le dea vreun ajutor.

Când sfântul a aflat de porunca reginei s-a hotărât să meargă la Teoderic pentru a-i mustra slăbiciunea. Ajuns la palat, nu a vrut însă să intre înăuntru, ci a rămas la poartă în rugăciune. Când regele a auzit aceasta, a trimis slujitori la el cu mâncare şi băutură, căci se temea de puterea omului lui Dumnezeu. Văzându-i venind, cuviosul le-a spus cu voce hotărâtă: „Cel Preaînalt nu primeşte darurile celor netrebnici,”[62] şi în chiar clipa aceea toate farfuriile şi paharele s-au spart, iar mâncarea şi băutura s-au risipit pe pământ. Aflând ce se întâmplase, Teoderic s-a înspăimântat şi a făgăduit sfântului că nu-l va mai necăji cu nimic şi îşi va schimba viața.

[61] Iona din Bobbio, *op. cit.*, 32
[62] Ibidem, 32

Însă regele nu şi-a ţinut mult timp cuvântul, căci Brunhilda a început iarăşi să-l întărâte împotriva omului lui Dumnezeu, îndemnându-i totodată şi pe ceilalţi de la curte să facă la fel. În scurtă vreme, regina a dezlănţuit o nouă prigoană asupra lui Columban şi a mănăstirilor sale. Până la urmă, Teoderic însuşi s-a dus la Luxeuil pentru a-l scoate pe cuvios din mănăstire. Găsise pricină împotriva lui faptul că mănăstirile sfântului aveau rânduiala ca nici un mirean, bărbat sau femeie, să nu poată intra înăuntru. „La aceste învinuiri, Columban a răspuns, căci era fără frică şi plin de bărbăţie, că nu era în obiceiul lui să îngăduie mirenilor să intre în casa slujitorului lui Dumnezeu, ci că pregătise un loc potrivit [afară] în care toţi cei ce veneau erau primiţi. Regele a răspuns: «Dacă vrei să te mai bucuri de darurile şi de bunăvoinţa noastră, în viitor trebuie să li se îngăduie tuturor intrare liberă peste tot.» Columban a răspuns: «Dacă îndrăzneşti să încalci rânduiala călugărească în orice lucru cât de mic, nu voi mai primi în viitor nici un dar sau ajutor de la tine. Iar dacă vii aici ca să distrugi mănăstirile slujitorului lui Dumnezeu şi să slăbeşti ordinea şi rânduielile lor, îţi spun că regatul tău va fi distrus şi toată familia ta împreună cu el.»"[63] Înspăimântat, regele a dat să plece, însă i-a mai spus omului lui Dumnezeu: „Vrei să te cinstesc cu cununa muceniciei; să nu crezi că sunt aşa de nesăbuit încât să fac o asemenea nelegiuire. Ci voi face un lucru mai înţelept şi mai de folos. De vreme ce nu urmezi obiceiurile noastre, te voi trimite înapoi în ţara din care ai venit."[64] Astfel, după ce regele a plecat, unul dintre nobili l-a luat pe Columban şi l-a dus în surghiun în oraşul Besançon, poruncindu-i să aştepte acolo până ce regele va hotărî ce să facă în privinţa lui.

În acel oraş se afla o închisoare mare în care îşi aşteptau pedeapsa cu moartea mai mulţi osândiţi, şi sfântul s-a gândit să meargă să le propovăduiască şi lor cuvântul mântuirii. A intrat în închisoare neîmpiedicat de nimeni şi a început să le vorbească celor închişi. Cu darul lui Dumnezeu, toţi au fost atinşi la inimă şi au făgăduit că îşi vor schimba viaţa dacă vor fi iertaţi. Cuprins de milă, sfântul i-a poruncit ucenicului care-l însoţea să rupă lanţurile celor legaţi, iar acesta a îndeplinit porunca fără nici o greutate. Apoi, sfântul le-a spălat picioarele

[63] Ibidem, 33
[64] Ibidem, 33

şi i-a trimis pe toţi la biserică pentru a-şi împlini făgăduinţa făcută înaintea lui Dumnezeu. Când însă întemniţaţii au ajuns acolo au găsit uşile încuiate, şi în scurtă vreme paznicii s-au apropiat în fugă de ei. Încolţiţi din toate părţile, au început să-l ocărască pe sfânt pentru că le dăduse drumul. Însă Columban şi-a ridicat de îndată ochii spre cer şi a început să se roage cu suspine. Atunci, ca la o poruncă uşile s-au deschis şi, după ce întemniţaţii au intrat speriaţi înăuntru, s-au închis în urma lor cu zgomot mare. Oricât s-au chinuit apoi paznicii, nu au mai putut să deschidă uşile, şi până la urmă i-au lăsat pe fugari în pace, socotind că Însuşi Dumnezeu îi iertase pentru rugăciunile lui Columban.

După această minune slăvită, oamenii din oraş au început să-l privească pe sfânt cu multă teamă, şi nimeni nu mai îndrăznea să se atingă de el sau să-i facă vreun rău. Văzând aceasta, Columban s-a hotărât să se întoarcă la mănăstire şi, după mai multe zile de mers, a ajuns netulburat acolo.

Când Brunhilda şi Teoderic au auzit aceasta s-au înfuriat încă şi mai tare, şi au trimis ostaşi pentru a-l duce pe Columban înapoi. Ajungând la mănăstire, oamenii au început să-l caute pe sfânt pretutindeni, însă nu au putut să-l găsească nicicum. O putere dumnezeiască le întuneca mintea şi ochii şi, deşi sfântul se afla în biblioteca mănăstirii citind, ostaşii treceau pe lângă el şi chiar îi atingeau hainele fără a-l vedea. Singur căpitanul ostaşilor s-a învrednicit să-l vadă, însă nu a spus nimic celorlalţi, căci îl iubea pe cuvios şi venise doar pentru că-i fusese poruncit. Până la urmă, ostaşii s-au întors înapoi şi i-au spus regelui că nu l-au găsit nicăieri.

Cu inima împietrită, Teoderic nu s-a lăsat abătut din gândurile sale nelegiuite şi a trimis mai mulţi ostaşi, împreună cu un slujitor credincios al lui, pentru a-l căuta pe omul lui Dumnezeu. Când aceştia au ajuns la mănăstire, Columban se afla în biserică împreună cu fraţii. Găsindu-l cântând, trimişii i-au spus: „«O, omule al lui Dumnezeu, te rugăm din inimă să asculţi porunca regelui şi a noastră, şi să te întorci în locul din care ai venit.» Dar Columban le-a răspuns: «Nu cred că ar fi plăcut Ziditorului meu să mă întorc la casa pe care am părăsit-o din pricina dragostei mele pentru Hristos.»”[65] Însă ostaşii stăruiau cu

[65] Ibidem, 36

lacrimi înaintea lui Columban, neştiind ce să facă, căci pe de o parte regele îi ameninţase că-i va omorî dacă nu-l vor scoate pe cuvios din mănăstire, iar pe de alta se temeau să se atingă de sfânt, ştiind puterea dumnezeiască ce sălăşluia în el.

Până la urmă, pentru a nu primejdui viaţa ostaşilor, cuviosul s-a plecat cererii lor şi le-a spus că va face tot ce îi vor cere. Apoi s-a întors către ucenicii săi, care începuseră să plângă, şi cu voce liniştită „i-a mângâiat, spunându-le să-şi pună nădejdea în Domnul şi să aducă mare laudă Atotputernicului Dumnezeu.”[66] Văzând însă că ucenicii rămân nemângâiaţi, sfântul le-a îngăduit celor ce vroiau să îndure suferinţele pribegiei să vină după el. Într-o clipă toţi fraţii s-au aşezat în spatele stareţului, făgăduindu-i să-l urmeze oriunde va merge. Însă o nouă lovitură a căzut peste ei, căci ostaşii le-au spus că porunca regelui dădea voie doar irlandezilor şi britanilor să plece, în timp ce ceilalţi călugări trebuiau să rămână mai departe în mănăstire. Cu inima frântă de durere, Columban s-a supus şi în aceasta voinţei lui Dumnezeu, „rugându-se Domnului, Mângâietorul tuturor, să-i ia în grija Lui pe cei pe care sălbăticia regelui îi rupsese de el.”[67] L-a aşezat stareţ în locul lui pe unul dintre cei mai vrednici ucenici ai săi, Sfântul Attala, şi apoi, stăpânindu-şi cu greu lacrimile, a plecat în urma ostaşilor.

Pribegia prin Galia

Şi astfel, în vara anului 610 d. Hr., când sfântul se apropia de cel de-al 70-lea an al vieţii, a început lunga călătorie spre oraşul Nantes, din apropiere de coastele Bretaniei, de unde trebuia să ia corabia spre ţara sa. Avea de străbătut toată Galia. Pe drum, mulţime de îndrăciţi şi neputincioşi veneau la omul lui Dumnezeu, auzind de trecerea lui, pentru a primi dezlegare de durerile şi suferinţele lor. După câteva zile de mers, călugării au ajuns istoviţi la râul Loire, unde-i aştepta o corabie. În timp ce se chinuiau să urce în ea, unul dintre paznici s-a mâniat şi, luând o vâslă, l-a lovit cu putere pe un ucenic al sfântului. Columban, fiind şi aşa mâhnit peste măsură, i-a spus: „De ce, omule crud, adaugi

[66] Ibidem, 37
[67] Ibidem, 37

la durerea mea? Oare nu este vina nelegiuirii tale de ajuns pentru distrugerea ta? De ce eşti nemilos cu cei milostivi? De ce loveşti un mădular obosit al lui Hristos? De ce îți verşi mânia asupra celui blând? Să ții minte că vei fi pedepsit de Dumnezeu în chiar locul acesta în care în mânia ta ai lovit un mădular al lui Hristos."[68] Şi într-adevăr, la întoarcerea sa, paznicul s-a înecat în chiar locul în care îi profețise sfântul.

Mai întâi, călugării s-au oprit în oraşul Orleans, aşezându-se în nişte corturi pe marginea râului, căci nu le fusese îngăduit să intre în nici o biserică. Deoarece nu mai aveau nimic de mâncare, Columban a trimis pe doi dintre ucenici în oraş pentru a cumpăra ceva. Însă oamenii se fereau de ei, temându-se de mânia regelui, şi nimeni nu îndrăznea să le dea sau să le vândă ceva. Pe când călugării se întorceau mâhniți la stareț, pe drum au întâlnit o femeie de neam sirian, care i-a întrebat despre pricina supărării lor. Aflând ce li se întâmplase, femeia le-a spus: „Veniți, domnii mei, la casa slujitoarei voastre şi luați orice aveți nevoie. Căci şi eu sunt o străină din îndepărtatul pământ al răsăritului."[69] Soțul femeii era orb, iar când ucenicii l-au văzut aşa, i-au spus că starețul lor îi poate da vindecare. Plin de credință, bărbatul i-a urmat la Sfântul Columban. Aflând despre dragostea şi milostenia femeii, cuviosul s-a bucurat mult şi i-a chemat pe frați, spunându-le să facă rugăciune pentru însănătoşirea omului. După ce au stat mult timp în genunchi, Columban s-a ridicat şi, văzând credința bărbatului, a însemnat cu semnul crucii ochii lui. De îndată omul şi-a recăpătat vederea şi a slăvit pe Dumnezeu, Care nu lasă nerăsplătită nici cea mai mică facere de bine.

După aceasta, surghiuniții şi-au continuat călătoria, ajungând în oraşul Tours. Omul lui Dumnezeu i-a rugat cu lacrimi în ochi pe paznici să-i îngăduie să se închine la moaştele Sfântului Martin, însă aceştia s-au arătat neînduplecați, poruncindu-le corăbierilor să vâslească cu şi mai multă putere şi să nu se oprească în oraş. „Sfântul Columban, văzând aceasta, şi-a ridicat ochii cu tristețe la cer, îndurerat nespus că i se face o asemenea supărare, şi că nu îi este îngăduit să vadă

[68] Ibidem, 40
[69] Ibidem, 41

mormintele sfinţilor."[70] Atunci, ca la o poruncă, corabia s-a oprit, fiind parcă ţinută de o putere nevăzută, şi toate străduinţele corăbierilor de a înainta au rămas zadarnice. Văzând aceasta, ostaşii şi-au dat seama că Dumnezeu Însuşi vroia ca alesul Său să rămână în oraş, şi de aceea au tras corabia la mal. Cu mare bucurie Columban s-a dus la moaştele Sfântului Martin, mulţumindu-i din inimă pentru ajutorul său, şi a rămas întreaga noapte în rugăciune la mormântul cuviosului. Dimineaţa, episcopul locului l-a chemat pe sfânt la masă. Întâlnindu-se acolo cu un slujitor al lui Teoderic, Columban i-a spus să-l vestească pe rege să se pocăiască, căci altfel în mai puţin de trei ani el şi întreaga lui familie avea să moară.

Până la urmă călugării au ajuns în oraşul Nantes, ţinta călătoriei lor, de unde aveau să ia o corabie înspre Irlanda. La intrarea în oraş i-a întâmpinat un cerşetor cerând milostenie. Omul lui Dumnezeu i-a poruncit unuia dintre ucenici să-i dea ceva de mâncare, însă fratele a spus că nu mai aveau aproape nimic. „Atunci dă-i tot ce ai," a spus sfântul, „şi nu ţine nimic pentru mâine."[71] Deşi fraţii erau foarte slăbiţi, căci nu mâncaseră nimic de trei zile, ucenicul l-a ascultat fără şovăială pe stareţ. Nici nu a apucat bine să facă aceasta, că un bărbat necunoscut a ajuns în dreptul lor şi le-a spus că stăpâna lui îl trimisese cu mâncare pentru cei ce sufereau de dragul lui Hristos. Văzând aceasta, călugării au căzut în genunchi înaintea bunătăţii lui Dumnezeu, mulţumindu-I cu lacrimi pentru purtarea Lui de grijă.

Scrisoarea către ucenici

După ce au ajuns la Nantes, paznicii au găsit o corabie care se îndrepta spre Irlanda, şi au urcat toate lucrurile sfântului în ea. În timp ce-şi aştepta plecarea, omul lui Dumnezeu a apucat să scrie ucenicilor care rămăseseră la Luxeuil o ultimă scrisoare, în care se poate vedea din nou înţelepciunea sfântului, şi mai ales dragostea neţărmurită pe care el o purta fiilor săi. Scriindu-le, Columban vroia să-i întărească în cumplita ispită care se ridicase asupra lor, şi de aceea sfaturile lui

[70] Ibidem, 42
[71] Ibidem, 45

vorbesc mai ales despre păstrarea răbdării în greutăți şi despre păzirea dragostei şi a păcii în obşte. Astfel, încă de la început sfântul spune: „De vreme ce, după cuvântul Domnului, *s-a întâmplat necaz şi prigoană pentru cuvânt*[72], nici un alt sfat nu vi se potriveşte acum, decât că să luați seama, ca nu cumva să fiți voi acel pământ pietros, care prin sărăcia lui nu poate hrăni sămânța pe care a primit-o. [...] Şi să nu nădăjduiți că doar oamenii vă prigonesc; sunt diavoli în cei ce pizmuiesc binele vostru; împotriva lor luați armura lui Dumnezeu, spre care arată apostolul, şi faceți o cărare spre cer, azvârlind, cum s-ar zice, săgețile rugăciunii înflăcărate."[73]

Rugăciunea, învață sfântul, este singura cale de a ieşi din ispite, însă ea este ascultată doar atunci când între frați domneşte dragostea şi înțelegerea desăvârşită. De aceea, Columban îşi îndeamnă ucenicii să lupte din răsputeri pentru a păstra pacea şi dragostea între ei, căci fără unitatea desăvârşită în cuget şi în duh, obştea nu va putea face față greutăților: „Dacă nu aveți acelaşi țel şi aceeaşi lepădare," spune sfântul, „este mai bine să nu trăiți împreună."[74] Iar mai încolo el adaugă: „Luați seama ca nu cumva să fie între voi cineva care să nu aibă acelaşi țel cu voi, oricine ar fi acela; căci mai mult rău ne-au făcut cei dintre noi, care nu erau de un gând cu noi (decât cei din afară)."[75]

După aceste cuvinte către frați, Columban îşi îndreaptă atenția spre cel pe care-l lăsase stareț în locul său, Sfântul Attala, căruia îi dă sfaturi neprețuite despre anevoioasa sarcină a călăuzirii sufletelor pe calea mântuirii. De altfel, anume aici stă marea comoară a înțelepciunii omului lui Dumnezeu. Mai întâi, cuviosul îl povățuieşte pe Attala să îndepărteze din obşte fără şovăială pe oricine va vedea semănând ceartă şi dezbinare. „Să nu fie nimeni între voi care să nu fie una cu voi. Căci tu (Attala) trebuie să te îngrijeşti îndeosebi pentru pace, pururi neliniştit de a păstra unitatea duhului în legătura păcii. Căci ce folos este să ai un singur trup, dacă nu ai şi o singură inimă?"[76] După aceasta, Columban dă şi alte sfaturi despre cum trebuie să fie un adevărat ocârmuitor de suflete. Mai

[72] Mt. 13, 21

[73] Columban, Sfântul, *Letters*, Scrisoarea a IV-a, 1, Ed. CELT, University College, Cork, pe Internet la pagina http://www.ucc.ie/celt/published/T201054/index.html

[74] Ibidem, 1

[75] Ibidem, 1

[76] Ibidem, 2

întâi, el învață că un bun păstor foloseşte povețele şi îndemnurile potrivit cu starea sufletească a fiecărui om în parte. „Ai învățat," spune cuviosul, „că nu toate sfaturile sunt potrivite pentru toți, de vreme ce firile sunt felurite şi felul de a fi al oamenilor se deosebeşte mult de la unul la altul. [...] Tot la fel fii şi tu în multe feluri şi mlădios în îndrumarea celor care te ascultă cu credință şi cu dragoste."[77] Columban îi mai arată ucenicului că trebuie să se ferească chiar şi de dragostea peste măsură a fraților, care nu este lipsită de primejdie. De aceea, sfântul îl îndeamnă pe Attala să îmbine cu mult discernământ grija pentru sufletele ucenicilor cu grija pentru sine însuşi, şi să se retragă din când în când la linişte pentru a putea să se ocupe şi de mântuirea lui.

Apoi, sfântul dă ucenicului său iubit o minunată învățătură despre felul în care adevărații creştini trebuie să rabde toate greutățile şi necazurile care se abat asupra lor cu îngăduința lui Dumnezeu. Mai întâi cuviosul îl îndeamnă pe Attala să nu se mire câtuşi de puțin de ceea ce li se întâmplase: „Nu este un lucru nou ceea ce ni s-a întâmplat; aceasta mai cu seamă am propovăduit zi de zi. […] Evangheliile sunt pline de acest lucru, şi îndeosebi din aceasta sunt alcătuite; căci acesta este adevărul Evangheliei, anume că adevărații ucenici ai lui Hristos cel Răstignit trebuie să-L urmeze cu crucea. O mare pildă a fost arătată, o mare taină a fost descoperită: Fiul lui Dumnezeu S-a urcat de bunăvoie pe cruce ca un nelegiuit (căci S-a adus pe Sine pentru că El Însuşi a voit-o), lăsându-ne nouă pildă ca să-I urmăm paşii. Binecuvântat este aşadar omul care se face părtaş acestei pătimiri şi ruşini."[78]

Într-adevăr, anume în această pătimire şi ruşine se ascund toate binecuvântările şi bucuriile raiului, toată taina mântuirii neamului omenesc. De aceea, Columban îl îndeamnă pe Attala să primească cu răbdare şi îndelungă-răbdare tot ceea ce venise peste ei, având în minte că răsplata pe care o va primi va fi veşnică. „De aceea să purtăm cu răbdare, de dragul adevărului, toate potrivniciile, ca să fim părtaşi la patimile Domnului; căci dacă pătimim împreună cu El, vom şi domni împreună cu El. Şi ce altceva mai trebuie adăugat la aceasta în afară de stăruință? Căci *cel ce va răbda până la sfârşit, acela se va mântui.*"[79]

---

[77] Ibidem, 2
[78] Ibidem, 5
[79] Ibidem, 5; Mt. 10, 22

Însă răbdarea şi stăruința nu stau nicidecum în puterea omului, ci sunt daruri cereşti, şi de aceea omul trebuie să le ceară necontenit de la Dumnezeu, făcând aceasta nu cu mândrie şi îngâmfare, ca şi cum ar fi cineva pentru că rabdă, ci dimpotrivă, cu smerenie şi umilință. „Căci nu sunt vrednici de milă decât aceia care se mărturisesc înaintea Domnului a fi netrebnici, şi care se simt nevrednici de mântuire prin ei înşişi, decât doar dacă mila Domnului îi va răpi din primejdii. Şi deşi văd în ei fapte bune, totuşi, temându-se de judecățile lui Dumnezeu, şi tânguindu-se că au făcut multe nedreptăți, se încred cu smerenie doar în bunătatea lui Dumnezeu."[80] Sfântul stăruie îndelung înaintea lui Attala, rugându-l ca, în vreme ce rabdă ocara, să nu se lase biruit de mândria cea pierzătoare de suflet, care îl trânteşte pe om la iad din cele mai înalte trepte ale sfințeniei. Omului mândru, Dumnezeu îi grăieşte prin gura lui Columban cuvinte neînduplecate: „De vreme ce prin sfințenia ta te-ai ridicat în mândrie, acum coboară şi fii numărat în rândul păcătoşilor, căci orice se face cu mândrie se socoteşte ca nimic înaintea Mea."[81]

Însă ca un părinte iubitor, Columban îl îndeamnă pe ucenic să nu se tulbure din pricina mulțimii ispitelor, ci să-I mulțumească lui Dumnezeu pentru ele, ştiind că acestea sunt anume îngăduite de El pentru a pregăti adevăraților creştini o mai bogată răsplată şi cunună. „Dacă îndepărtezi duşmanul, îndepărtezi şi lupta; dacă îndepărtezi lupta, îndepărtezi şi cununa – însă dacă acestea rămân, acolo unde sunt ele trebuie să fie bunătate, priveghere, râvnă, răbdare, credincioşie, înțelepciune, statornicie, chibzuință, iar dacă nu sunt, va urma distrugerea – şi, pentru a încheia, dacă îndepărtezi libertatea, îndepărtezi şi vrednicia."[82] Şi în toate acestea, nădejdea trebuie să fie mereu numai în bunătatea şi milostivirea lui Dumnezeu, şi nicidecum în puterile omului, căci acestea sunt cu desăvârşire neputincioase în a birui nenumăratele necazuri care se ascund pe calea cea strâmtă a mântuirii. „Vezi împotrivirile care ne înconjoară, şi vârtejurile asurzitoare care ne lovesc din toate părțile, preaiubite ucenic, ca să nu mai pomenim de cei ce ne pândesc dinăuntru şi luptă zilnic împotriva noastră. Astfel că în mijlocul

[80] Ibidem, 5
[81] Ibidem, 5
[82] Ibidem, 5

atâtor primejdii, deşi *a voi* şi *a alerga* este o datorie, totuşi *a face* nu ne stă în putere; căci dacă mila lui Dumnezeu nu dăruieşte voinţa, tăria omenească nu este îndeajuns de puternică pentru a atinge, în mijlocul atâtor puteri potrivnice, ţinta pe care şi-o doreşte."[83]

În întreaga scrisoare sfântul se străduie din greu să-şi înfrâneze dragostea şi simţămintele, însă cu toate acestea, în cuvintele lui se simte lesne zbuciumul lăuntric care îl lupta din pricina despărţirii de copiii săi dragi. Astfel, de pildă, într-un loc scrie: „Am vrut să îţi scriu o scrisoare cu lacrimi, dar pentru că îţi ştiu inima, [...] m-am gândit că e mai bine să opresc lacrimile, decât să le stârnesc. Astfel că mi-am netezit graiul în afară şi durerea am închis-o înăuntru. Vezi, lacrimile curg, dar e mai bine să oprim izvorul, căci nu este a ostaşului viteaz să se plângă în luptă."[84] Grija sfântului pentru mântuirea ucenicilor săi era nemărginită. Chiar şi silit să-şi încheie scrisoarea, el se grăbeşte să le mai dea câteva sfaturi şi poveţe. „Acum, în timp ce scriu, un om a venit la mine, spunându-mi că vasul care mă va duce fără să vreau în ţara mea e pregătit. [...] Să nu mă căutaţi din dragoste, ci doar din nevoie. Fie ca să nu sărăciţi prin ceea ce s-a întâmplat, şi prin această despărţire să nu căutaţi o libertate care v-ar coborî la robia faţă de patimi. Cel ce iubeşte unitatea este al meu; nu este al meu cel ce dezbină."[85] Apoi, încheindu-şi scrisoarea, sfântul le dă ucenicilor ultima binecuvântare părintească: „Iar dacă lucrurile vă plac aşa cum sunt, şi Dumnezeu zideşte cu voi acolo, fie ca să vă înmulţiţi cu binecuvântarea Lui până la mii şi mii[86]. Rugaţi-vă pentru mine, inimile mele, ca să trăiesc în Dumnezeu."[87]

---

[83] Ibidem, 6
[84] Ibidem, 5
[85] Ibidem, 8
[86] Şi într-adevăr, Dumnezeu a binecuvântat mănăstirea, care în scurtă vreme a ajuns să numere câteva sute de călugări. Deşi Sfântul Attala nu a rămas mult timp acolo, căci s-a alăturat Sfântului Columban şi a ajuns mai apoi urmaş al acestuia la stăreţia mănăstirii Bobbio, locul lui a fost luat de un alt vrednic ucenic al lui Columban, Sfântul Eustatie. Sub povăţuirea acestuia, mănăstirea din Luxeuil a ajuns cel mai însemnat centru duhovnicesc al întregii Galii, din ea ieşind nenumăraţi călugări sfinţi, care au răspândit peste tot duhul călugăriei lui Columban. Unii dintre aceştia au ajuns stareţi cunoscuţi, iar alţii episcopi cu viaţă sfântă. Într-adevăr, se vorbeşte despre nu mai puţin de 63 de sfinţi răsăriţi de la Luxeuil, care au întemeiat mai mult de 100 de mănăstiri în toată Galia. Pentru harta acestor mănăstiri v. mai sus, p. 190.
[87] Ibidem, 8

Apoi, cu lacrimi în ochi, sfântul a trimis scrisoarea şi s-a urcat în corabia care avea să-l ducă în țara sa. Însă gândurile lui Dumnezeu nu sunt totuna cu gândurile oamenilor. Astfel, de îndată ce corabia a ieşit din port şi s-a îndreptat spre mare, un val uriaş a venit din larg măturând totul în cale, şi a adus corabia pe uscat, lăsând-o nevătămată la o depărtare destul de mare de țărm. După ce corăbierii au aşteptat trei zile ca marea să crească din nou pentru a putea porni la drum, căpitanul şi-a dat seama că pricina pentru care nu puteau pleca era Columban. De aceea a dat poruncă ca toate lucrurile sfântului să fie aruncate din corabie, iar apoi l-a dat jos şi pe el[88]. De îndată ce a făcut aceasta, un nou val a venit dinspre mare, luând corabia şi ducând-o în larg. Astfel, toți au înțeles că nu era voia lui Dumnezeu ca sfântul să se întoarcă în Irlanda, şi de aceea nimeni nu a mai îndrăznit să-i facă ceva. Slăvind pe Dumnezeu pentru chipul minunat în care îi împlinise rugăciunile, Columban „s-a întors la casa în care stătuse înainte, şi nimeni nu i s-a împotrivit, ba mai mult, toți îl ajutau pe omul lui Dumnezeu, după cât le stătea în putere, cu daruri şi cu mâncare. Şi nici nu ducea lipsă de apărare, căci în toate avea ajutorul Ziditorului său, căci Cel ce-l păzeşte pe Israel sub umbra aripilor Sale nu doarme niciodată."[89]

Drumul spre Italia şi propovăduirea între păgâni

După ce a rămas câtva timp în Nantes, Columban a hotărât că venise vremea să treacă în pământurile Italiei, pentru a propovădui şi acolo cuvântul mântuirii. Mai întâi însă s-a îndreptat spre curtea regelui Neustriei, Clotar al II-lea, pentru a-i cere ajutorul. Regele, om credincios şi darnic, auzise multe despre omul lui Dumnezeu şi de aceea l-a primit cu mare cinste şi bucurie, rugându-l să rămână alături de el. Petrecând acolo puțină vreme, Columban a văzut nelegiuirile care aveau loc la palat, şi fără şovăială a început să-l mustre pe rege. Iar acesta nu s-a mâniat defel, ci a primit cu smerenie cuvintele cuviosului, vrând să

[88] Această întâmplare seamănă foarte bine cu cea petrecută cu proorocul Iona. De altfel, Columban înseamnă în limba latină „porumbel", iar Iona înseamnă acelaşi lucru în limba ebraică.
[89] Iona din Bobbio, *op. cit.*, 47

câştige binecuvântarea şi rugăciunea lui. De aceea „a făgăduit să îndrepte toate după porunca lui Columban,"[90] şi astfel sfântul a început să aibă mare dragoste pentru el. În vremea în care Columban se afla încă la curte, între Teodebert şi Teoderic s-a iscat o neînţelegere, şi cei doi fraţi au pornit război unul împotriva celuilalt. Amândoi au venit la Clotar pentru a-i cere ajutorul şi, înainte de a se hotărî cu cine să meargă la luptă, regele s-a dus să ceară sfatul lui Columban. „Acesta, plin de darul profeţiei, i-a răspuns lui Clotar că nu trebuie să se unească cu nici unul dintre ei, căci în trei ani va primi el amândouă regatele."[91] Şi regele a ascultat din nou de povaţa omului lui Dumnezeu.

La puţin timp după aceasta, sfântul l-a rugat pe rege să-i dea nişte oameni care să-l ducă nevătămat până la curtea regelui Teodebert. Deşi mâhnit, căci vroia să-l aibă mereu lângă el, Clotar a împlinit cererea cuviosului, trimiţându-l înspre răsărit cu oameni de încredere. Ca şi până atunci, peste tot pe unde trecea, sfântul săvârşea minuni nenumărate şi propovăduia cuvântul lui Dumnezeu. În Paris a tămăduit un îndrăcit. Când a ajuns în oraşul Meaux, un nobil pe nume Hagneric, om foarte credincios, l-a chemat să rămână în casa lui. Având mare evlavie faţă de sfânt, Hagneric a stăruit pe lângă omul lui Dumnezeu să-i trimită înapoi pe oamenii lui Clotar, căci vroia să-i dea el însoţitori de drum. Pentru dragostea lui, Columban a închinat-o lui Hristos pe una dintre fiicele nobilului, Burgundofara, care avea să ajungă o mare sfântă[92]. Apoi, în alt oraş cuviosul a fost primit de un om care avea doi copii mici. Sfântul i-a binecuvântat şi pe aceştia, şi mai târziu amândoi au ajuns stareţi. „Atât de plin de credinţă era sfântul," povesteşte călugărul Iona, „încât pe cel pe care-l binecuvânta, pe acela ultima zi îl găsea stăruind în fapte bune."[93]

Până la urmă, Columban a ajuns la curtea regelui Teodebert, la Metz, unde se aflau mai mulţi ucenici de-ai lui, fugiţi de la Luxeuil din

[90] Ibidem, 48
[91] Ibidem, 48
[92] Viaţa Sfintei Burgundofara (numită de obicei Fara) a fost scrisă tot de călugărul Iona. Sfânta a ajuns de tânără călugăriţă, întemeind mănăstirea Faremoutiers (adică „Mănăstirea Farei"), unde a fost stareţă vreme de 37 de ani. A murit în anul 657 d. Hr. şi este sărbătorită la 3 aprilie şi 7 decembrie.
[93] Ibidem, 50

pricina prigoanei lui Teoderic. Regele Teodebert l-a primit pe sfânt cu bucurie şi l-a rugat să rămână în regatul său pentru a propovădui credința creştină. Într-adevăr, o mare parte a regatului, aflată la răsărit de Rin, zăcea încă în întunericul păgânătății. Din această pricină, Columban s-a aprins de râvnă pentru Hristos şi a primit cuvintele regelui. Împreună cu ucenicii săi, a hotărât să se aşeze într-un vechi oraş părăsit, numit Bregenz, pe malul lacului Constanța[94]. În acele locuri trăiau suevi şi alemani păgâni. Urcând pe râul Rin spre acel loc, s-au oprit mai întâi în oraşul Mainz pentru a găsi mâncare. Însoțitorii de drum i-au spus sfântului că au prieteni în oraş de la care pot aduce mâncare, însă după câteva ore s-au întors cu capetele plecate, fără a fi primit nimic. Văzându-i mâhniți, cuviosul le-a spus: „Lăsați-mă să mă duc şi eu puțin la Prietenul meu."[95] Fără ca oamenii să-şi fi dat seama ce vrea să spună, Columban s-a dus la biserică şi a început să se roage cu lacrimi lui Dumnezeu. Când încă nu-şi sfârşise rugăciunea, în biserică a intrat episcopul oraşului. Văzându-l pe sfânt îngenuncheat în rugăciune şi socotind că este un pelerin, i-a spus că, dacă are nevoie de mâncare, poate să meargă la casa lui şi să ia orice doreşte. Astfel ajutat de purtarea de grijă dumnezeiască, Columban s-a întors zâmbind la corabie, trimițându-i pe slujitori să aducă mâncare pentru toți.

Apoi, după mai multe zile de drum au ajuns la Bregenz şi s-au aşezat cum au putut în ruinele fostului oraş. Columban a găsit acolo o veche biserică romană, închinată Sfintei Aurelia, în care păgânii aduseseră trei idoli de alamă cărora le slujeau ca unor dumnezei. Arzând de râvnă dumnezeiască, sfântul a scos idolii din biserică şi a resfințit locaşul pângărit. Apoi, după ce a aşezat moaştele sfintei la piciorul altarului, a slujit pentru întâia dată după multă vreme Sfânta Liturghie în acel loc. Pentru că Sfântul Gall, credinciosul său ucenic, ştia bine limba suevilor, Columban i-a dat ascultare să propovăduiască cu timp şi fără timp credința în adevăratul Dumnezeu. El însuşi străbătea întregul ținut, învățându-i pe oameni şi întorcându-i la Hristos prin cuvintele şi minunile lui. Văzând țara scufundată în întregime în neştiință, Columban a început să ducă un război neînduplecat

[94] În Austria de astăzi.
[95] Ibidem, 52

împotriva dumnezeilor mincinoşi, răsturnând peste tot idolii şi arzând templele păgâneşti. Odată, de pildă, în timp ce se afla într-unul din drumurile sale, a întâlnit o mulţime mare de păgâni ducând un vas plin cu bere, pe care aveau de gând să-l aducă jertfă zeului Odin. Când a aflat ce vor să facă, sfântul a suflat asupra vasului de fier, care s-a sfărâmat în mii de bucăţi sub privirile îngrozite ale păgânilor, berea vărsându-se toată pe pământ. Văzând minunea, păgânii au slăvit cu uimire pe Dumnezeul lui Columban, primind chiar atunci botezul din mâinile lui. Călugărul Iona ne spune: „Mulţi au fost întorşi atunci, prin propovăduirea sfântului om şi, venind la învăţătura şi credinţa în Hristos, au fost botezaţi de el. Pe alţii, care erau deja botezaţi dar încă trăiau în necredinţă păgânească, el, ca un bun păstor, i-a adus prin cuvintele lui la credinţă şi în sânul Bisericii."[96]

Propovăduind în rândul păgânilor, sfântul şi ucenicii lui duceau mai departe viaţa lor de aspră nevoinţă. Iar Dumnezeu era cu ei şi, pentru binecuvântarea stareţului, în toate câte făceau erau ajutaţi şi ocrotiţi de nevăzuta putere cerească. De pildă, odată o foamete a lovit ţinutul din împrejurimile Bregenzului, şi călugării au rămas vreme de mai multe zile fără mâncare. Într-una din dimineţi însă, când deja ajunseseră la capătul puterilor, au găsit câmpul din apropierea mănăstirii acoperit în întregime cu păsări. Mergând să-l întrebe pe stareţ, acesta le-a spus să ia păsările ca pe însuşi darul lui Dumnezeu, căci El le trimisese, ca şi evreilor mai demult, mâncare din cer. Şi într-adevăr, când călugării au ieşit la câmp ca să prindă păsările, au văzut cu mirare că acestea stăteau nemişcate şi nu încercau să scape zburând. Când însă după trei zile cineva a trimis mănăstirii o căruţă cu grâu, ca la o poruncă toate păsările şi-au luat zborul, fără a se mai întoarce înapoi.

În acest timp, Columban petrecea adesea în singurătate, după dorinţa tainică a inimii lui, nevoindu-se fără a fi ştiut de lume. Ca şi la Luxeuil, hrana lui era nişte mere mici şi sălbatice, care creşteau din belşug în acele locuri. Odată l-a trimis pe unul din ucenici să-i aducă nişte mere, însă în scurtă vreme acesta s-a întors înapoi îngrozit, plângându-se că dăduse peste un urs uriaş în locul din care avea obiceiul să culeagă. Auzind aceasta, sfântul i-a dat călugărului toiagul

[96] Ibidem, 53

său, spunându-i să tragă o linie cu el şi să împartă merii în două, iar ursului să-i poruncească să mănânce doar dintr-o parte, iar de cealaltă să nu se atingă defel. Încrezându-se în porunca stareţului, ucenicul a făcut întocmai, şi a văzut cu uimire că ursul se supunea şi el ascultător cuvintelor omului lui Dumnezeu. Astfel că, în vreme ce ursul mânca merele dintr-o parte a grădinii, călugărul le aduna liniştit din cealaltă, pentru părintele său.

Însă Dumnezeu nu-i rânduise sfântului să stea vreme îndelungată în acele locuri, căci pregătise o ultimă lucrare alesului Său. Iar prilejul plecării cuviosului a venit când Teoderic şi Teodebert au început să lupte din nou unul cu celălalt. Aflând despre aceasta, Columban s-a dus de grabă la Teodebert, spunându-i să intre fără zăbavă într-o mănăstire dacă mai vrea să-şi păstreze viaţa. Auzind cuvintele lui, regele a început să râdă, căci încă nu se mai auzise ca vreun rege franc să-şi fi lepădat tronul pentru a se călugări. „Dar Columban a spus că dacă regele nu vrea să primească de bunăvoie cinstea mantiei călugăreşti, în scurtă vreme va fi silit să facă aceasta împotriva voinţei sale."[97] Apoi, în scurtă vreme a început războiul, şi cei doi fraţi s-au întâlnit pe câmpul de luptă. În timp ce se purta bătălia, Columban se afla în pustie împreună cu un ucenic de-al său, şi dintr-odată a căzut într-un somn adânc. Când s-a sculat, l-a chemat repede pe frate, descoperindu-i cu lacrimi în ochi că tocmai atunci se vărsa mulţime de sânge omenesc. Auzind aceasta, călugărul a spus: „«Părintele meu, ajută-l pe Teodebert cu rugăciunile tale, ca să-l înfrângă pe Teoderic, duşmanul nostru comun.» Columban a răspuns: «Sfatul tău este necugetat şi necredincios, căci Dumnezeu, Care a poruncit să ne rugăm pentru duşmanii noştri, nu a binevoit aşa. Dreptul Judecător deja a hotărât ce vrea în privinţa lor.»"[98]

Într-adevăr, Teodebert a fost înfrânt în luptă şi Brunhilda, bunica lui, l-a închis mai întâi într-o mănăstire, iar apoi, după câteva zile, l-a ucis fără milă. La puţin timp după aceasta Teoderic a pierit şi el într-o răscoală, în timp ce se afla în oraşul Metz. Atunci Brunhilda l-a urcat

[97] Ibidem, 57
[98] Ibidem, 57

pe tron pe Sigebert, fiul lui Teoderic. Când Clotar a auzit despre toate acestea, şi a văzut că trecuseră cei trei ani pe care îi profeţise sfântul, a pornit cu război împotriva lui Sigebert, biruindu-l pe câmpul de luptă. După ce a câştigat bătălia, Clotar i-a omorât pe toţi fiii lui Teoderic, iar străbunicii lor, cumplitei Brunhilda, i-a legat mâinile şi picioarele de cozile a patru cai sălbatici, care apoi au sfârtecat-o în bucăţi pe nemiloasa femeie. În felul acesta, toate profeţiile sfântului în privinţa celor trei regi s-au împlinit întocmai.

Însă în vremea în care se întâmplau acestea, cuviosul părăsise deja ţara. Într-adevăr, când Teodebert a fost învins în luptă şi mănăstirea din Bregenz a trecut în stăpânirea lui Teoderic, sfântul a hotărât că este timpul să plece. Şi-a strâns ucenicii şi le-a spus că vroia să treacă Alpii pentru a se opri în Italia. Sfântul Gall, bunul său prieten, care-l însoţise cu credincioşie în toate călătoriile şi pribegiile lui, era acum greu bolnav şi i-a spus sfântului că nu poate să meargă cu el. Cu inima ruptă de durere, cei doi prieteni s-au despărţit pentru totdeauna. Aceasta a fost însă după rânduiala cea minunată a lui Dumnezeu, căci mai apoi Gall s-a însănătoşit şi s-a retras împreună cu câţiva ucenici în apropiere de Bregenz, unde a trăit mai bine de treizeci de ani în nevoinţă aspră. Prin cuvintele, dar mai ales prin pilda vieţii lui, sfântul a propovăduit păgânilor care trăiau în acele locuri, ajungând astăzi să fie cinstit ca apostolul Elveţiei[99].

După despărţirea de prietenul său, Columban a ajuns împreună cu ceilalţi ucenici la Milan, la curtea regelui Agilulf al Lombardiei. Regele era arian, însă cu toate acestea l-a primit pe omul lui Dumnezeu cu mare dragoste, ascultându-i cuvintele şi primind sfaturile lui. Cuviosul a rămas mai bine de un an în oraş, apărând cu multă râvnă dreapta credinţă în faţa arienilor.

Scrisoarea Sfântului Columban către papa Romei

În vremea cât a stat la Milan, luptând cu ereticii şi străduindu-se să-l aducă pe rege la Biserica lui Hristos, omul lui Dumnezeu a trimis

[99] Sfântul a murit în anul 645 d. Hr. şi este sărbătorit la 16 octombrie. Pe locul în care s-a nevoit a fost întemeiată o cunoscută mănăstire, în care au fost adăpostite moaştele sfântului. Mai târziu, în jurul mănăstirii a apărut oraşul St. Gallen din Elveţia de azi.

o scrisoare papei de atunci al Romei, Sfântul Bonifatie al IV-lea, deoarece auzise unele zvonuri îngrijorătoare în privința dreptei credințe a Patriarhului său. Deşi zvonurile nu erau întemeiate[100], căci Bonifatie era un episcop cu viață sfântă, care „învăța drept cuvântul adevărului", totuşi scrisoarea lui Columban rămâne de o însemnătate deosebită, deoarece în ea, sfântul înfățişează învățătura ortodoxă despre scaunul episcopal al Romei. Cuvintele omului lui Dumnezeu sunt atât de limpezi şi de grăitoare, încât socotim că aproape nu mai este nevoie să le însoțim de alte lămuriri.

Mai întâi însă, trebuie să spunem că în întreaga scrisoare sfântul vorbeşte episcopului său cu cuvinte de mare cinstire, după cum se cuvenea față de un Patriarh, şi încă cel mai de seamă al Bisericii de atunci. Cu toate acestea, încă de la început Columban îi arată papei neliniştea care-l cuprinsese auzind din gura unor arieni că el i-ar fi sprijinit pe unii eretici, şi chiar ar fi avut părtăşie cu ei. Mânat de această nelinişte, sfântul se simțise îndatorat să scrie, deşi cel căruia îi cerea socoteală era însuşi Papa Romei. Însemnătatea problemei era însă prea mare şi, după cum spune omul lui Dumnezeu, „nu este o neobrăzare [să ridici glasul] atunci când este o nevoie vădită pentru folosul Bisericii. [...] [Căci] nu din slavă deşartă sau neruşinare îndrăznesc să scriu unor oameni atât de înălțați, eu, o făptură de cea mai joasă treaptă; căci durerea mai degrabă decât mândria mă împinge [să scriu]. Într-adevăr sunt îndurerat, mărturisesc, pentru defăimarea scaunului Sfântului Petru."[101]

Apoi, după ce îi arată papei prețuirea pe care o avea pentru episcopul Romei, ca fiind urmaş al Sfinților Apostoli Petru şi Pavel şi părinte duhovnicesc al irlandezilor, Columban îl îndeamnă cu destulă asprime pe Patriarh să lupte pentru păstrarea dreptei credințe în scaunul său: „De aceea, ca să nu te lipseşti de cinstea apostolească, păstrează credința apostolească, statorniceşte-o prin mărturie, întăreşte-o prin scris, apăr-o printr-un sinod, ca nimeni să nu-ți poată sta în chip legiuit împotrivă. [...] Priveghează aşadar, te rog, Papo, priveghează, şi iarăşi

[100] Arienii din Milan îl învinuiau pe Bonifatie că, apărând hotărârile Sinodului V Ecumenic, apăra de fapt erezia nestoriană.

[101] Columban, Sfântul, *Letters*, Scrisoarea a V-a, 1, Ed. CELT, University College, Cork, pe Internet se găseşte la pagina: http://www.ucc.ie/celt/published/T201054/index.html

zic: priveghează! [...] Priveghează mai întâi pentru credință, apoi pentru faptele bune ale credinței şi pentru îndepărtarea patimilor, de vreme ce privegherea ta va fi mântuirea multora, tot la fel cum negrija ta va fi distrugerea multora. [...] Căci e un lucru dureros şi vrednic de plâns dacă credința sobornicească[102] nu este păstrată de scaunul apostolesc [al Romei]. Dar, ca să vorbesc până la capăt, ca nu cumva să pară că te cinstesc chiar şi pe tine peste măsura ta, este de asemenea un lucru dureros că tu nu ai osândit încă de la bun început pe cei ce s-au rupt de tine [...], după ce mai întâi să fi dovedit curăția credinței tale [...]; iar din pricina aceasta, [ereticii] îndrăznesc chiar să defaime cel mai de seamă scaun al credinței ortodoxe."[103]

Într-adevăr, spune Sfântul Columban, Scaunul Romei este cel mai de seamă scaun al Bisericii, însă doar atâta vreme cât în el este păstrată fără ştirbire dreapta credință. Fără aceasta, episcopul Romei (ca şi oricare alt episcop de altfel) îşi pierde toată cinstea şi puterea. Urmând învățăturii Părinților, Columban arată că cel ce mărturiseşte adevărul, oricât de neînsemnat ar fi, este mai de seamă decât cel ce a căzut în erezie, fie el episcop sau chiar patriarh sau papă. Iată cuvintele sfântului: „Deja este vina ta dacă ai greşit față de adevărata credință şi ți-ai călcat credința cea dintâi; pe drept cuvânt ți se împotrivesc supuşii tăi, şi pe drept cuvânt nu au părtăşie cu tine [...]. Căci dacă aceste lucruri sunt mai degrabă adevărate decât false, atunci fiii tăi vor fi cap, iar tu vei fi coadă, lucru care este o durere chiar şi a-l spune; şi tot la fel ei îți vor fi judecători, ei, care au păstrat întotdeauna credința ortodoxă, oricine ar fi aceştia, chiar dacă par a-ți fi supuşi; însă ei sunt catolicii[104] adevărați şi ortodocşi, de vreme ce ei nu au primit şi nu au apărat pe nici un eretic sau om îndoielnic, ci au rămas în dragoste plină de râvnă față de adevărata credință. [...] Şi astfel, după cum cinstea ta este mare pe măsura demnității scaunului tău, tot la fel este nevoie de mai mare grijă, ca nu cumva să-ți pierzi demnitatea prin

[102] În limba română, cuvântul grec „katholikòs", care înseamnă „universal", „a-toată-lumea", este tradus de obicei prin „sobornicesc". Sobornicitatea (catolicitatea) este una dintre cele patru însuşiri ale Bisericii Ortodoxe, după cum mărturisim în Crez: Biserica este „una, sfântă, sobornicească şi apostolească."
[103] Ibidem, 4, 8
[104] V. nota 102 mai sus.

vreo greşeală oarecare. **Căci puterea va fi în mâinile tale doar atâta vreme cât învăţăturile tale vor rămâne sănătoase;** căci este numit purtător al cheilor Împărăției cerurilor, cel care deschide prin adevărata cunoştință celor vrednici şi închide celor nevrednici; iar dacă va face în alt fel, nu va mai putea nici să deschidă, nici să închidă."[105]

Îndemnându-l pe papă să nu se mândrească cu înălțimea scaunului său, Columban îi arată că întâietatea şi puterea în Biserică sunt date nu de cinstea treptei, ci de păstrarea nestrămutată a dreptei credințe. Cu cuvinte înțelepte, sfântul continuă: „Astfel, de vreme ce aceste lucruri sunt adevărate şi primite fără împotrivire de către toți cei ce gândesc adevărat – deşi este ştiut tuturor şi nimănui nu-i este necunoscut felul în care Mântuitorul nostru a încredințat cheile Împărăției cerurilor Sfântului Petru, şi poate că din pricina aceasta tu ceri în chip mândru pentru tine, înaintea tuturor, o autoritate şi o putere mai mare în lucrurile dumnezeieşti; ar trebui însă să ştii că puterea ta va fi mai mică în ochii Domnului dacă numai gândeşti aceasta în inima ta, de vreme ce singură unitatea credinței a născut în toată lumea unitatea puterii şi a întâietății, în aşa fel încât libertate ar trebui să fie dată doar adevărului de către toți oamenii de pretutindeni, şi tot la fel apropierea greşelii ar trebui să fie respinsă deopotrivă de către toți[106], de vreme ce dreapta mărturisire i-a dat întâietate chiar şi purtătorului cheilor [Sfântul Petru], învățătorul nostru al tuturor – ar trebui [aşadar] să le fie îngăduit şi supuşilor tăi să te îndemne, din râvnă pentru credință, din dragoste pentru pace şi pentru unitatea Bisericii, maica noastră a tuturor."[107]

Într-adevăr, sfântul dorea mai presus de orice pacea Bisericii, căci „a dezbina Trupul lui Hristos şi a despărți mădularele Fiului lui Dumnezeu Însuşi, Mântuitorul lumii, şi a-I sfâşia cămaşa, care este

[105] Ibidem, 9, 10 (s.n.)

[106] Faptul că toți au datoria de a apăra dreapta credință, pe orice treaptă s-ar afla, poate fi văzut în viața tuturor mărturisitorilor Bisericii noastre, şi poate mai cu seamă în cea a Sfântului Maxim Mărturisitorul. În vremea lui, împăratul, patriarhul şi cei mai mulți dintre episcopi şi credincioşi căzuseră în erezie, şi el era singurul care li se împotrivea, deşi era simplu călugăr. Însă fiindcă adevărul era de partea lui, Sfântul Maxim a ieşit până la urmă biruitor, şi astăzi este cinstit ca unul dintre marii sfinți ai Bisericii.

[107] Ibidem, 11

unitatea – a ta este lucrarea, diavole! Dar fie ca Hristos, pacea noastră, Care a făcut din cele două una, să biruie asupra ta.”[108]

Iar în această unitate, Columban îi doreşte Patriarhului ca Biserica să-i fie următoare, însă doar atâta vreme cât Patriarhul însuşi va fi următor Sfântului Petru şi mărturisirii de credinţă făcute de el. Căci unitatea adevărată, spune sfântul, nu vine altfel decât prin mărturisirea de către toţi creştinii a aceleiaşi drepte credinţe: „De ce trebuie să apăraţi altceva decât credinţa cea sobornicească, dacă sunteţi creştini adevăraţi de ambele părţi? Căci nu pot să înţeleg pentru ce pricină un creştin poate să lupte cu un alt creştin în privinţa credinţei; ci orice a fost spus de către creştinul ortodox, care-L slăveşte drept pe Domnul[109], celălalt va răspunde: Amin!, pentru că şi el iubeşte şi crede la fel. Aşa că şi voi să vorbiţi şi să înţelegeţi acelaşi lucru, ca toţi să fiţi una, toţi creştinii.”[110]

Acestea sunt cuvintele însuflate de Dumnezeu ale sfântului bărbat. Cum am zis înainte, zvonurile de la care pornise scrisoarea nu erau întemeiate, deoarece papa, Sfântul Bonifatie, era pe deplin ortodox în învăţătură şi ducea o viaţă de sfinţenie. Lucrul acesta nu scade însă cu nimic însemnătatea învăţăturii Sfântului Columban, căci, după cum se poate lesne vedea, ea este învăţătura Bisericii înseşi.

Întemeierea mănăstirii din Bobbio şi moartea omului lui Dumnezeu

Dar să ne întoarcem acum la viaţa omului lui Dumnezeu. După ce a petrecut mai bine de un an la curtea regelui Agilulf, sfântul a hotărât că venise vremea să se retragă în iubita lui pustie. După mai multe căutări a găsit în inima Munţilor Apenini o mică biserică, pe jumătate ruinată, care se afla într-o vale nespus de frumoasă şi de roditoare, numită Bobbio. Sfântul a rămas uimit şi încântat de frumuseţea acelor locuri şi, plin de bucurie, i-a chemat pe fraţi să vadă noua casă pe care le-o rânduise Dumnezeu. Deja ştia cu duhul că acela avea să fie locul odihnei lui din lunga pribegie pe acest pământ.

---

[108] Ibidem, 11

[109] Cuvântul „ortodox” înseamnă tocmai acest lucru în limba greacă: „drept-slăvitor.”

[110] Ibidem, 12

De cum a ajuns acolo, omul lui Dumnezeu a început să lucreze cu hărnicia şi cu însuflețirea sa obişnuită, deşi era deja bătrân şi bolnav. Însă ca întotdeauna, Dumnezeu era cu el, şi minunile nu au întârziat să se arate. Astfel, munții dimprejurul mănăstirii erau foarte stâncoşi, şi adesea frații erau nevoiți să taie lemne în locuri în care animalele de povară nu puteau ajunge. Însă având binecuvântarea stareţului, doi-trei călugări aduceau la mănăstire copaci uriaşi, care nu ar fi putut fi purtați decât de mult mai mulți oameni. Văzând acest ajutor minunat al lui Dumnezeu, toți s-au încredințat că binecuvântarea cerească era cu ei şi în noua lucrare. După ce sfântul s-a aşezat la Bobbio, regele Clotar, care ajunsese domnitor al întregului regat franc, l-a trimis pe stareţul de la Luxeuil, Sfântul Eustatie, cu rugămintea de a-l chema pe Columban la curtea sa, unde ar fi avut parte de toată cinstirea şi tihna. Bucuros că regele nu-l uitase, sfântul i-a trimis acestuia o scrisoare în care îi spunea cu blândețe că el este deja bătrân şi nu poate veni. Însă îl ruga pe rege ca în numele prieteniei dintre ei, să ajute cât mai mult mănăstirea de la Luxeuil şi pe călugări. Şi într-adevăr, regele s-a dovedit un mare sprijin al tinerei mănăstiri cârmuite de Sfântul Eustatie.

Iar apoi, după mai puțin de un an de la venirea sa în Bobbio, omul lui Dumnezeu a închis pentru totdeauna ochii, şi şi-a dat în mâinile Domnului sufletul său curat şi neprihănit. Despre adormirea sfântului, călugărul Iona vorbeşte în cuvinte puține, dar cuprinzătoare: „După un singur an în mănăstirea lui din Bobbio, Columban, omul lui Dumnezeu, şi-a sfârşit viața sa cuvioasă în cea de-a unsprezecea zi a calendelor lui decembrie (21 noiembrie 615). Dacă cineva vrea să cunoască despre lucrarea lui, să o caute în scrierile sfântului. Moaştele lui sunt îngropate acolo (la Bobbio), unde şi-au dovedit puterea, cu ajutorul lui Hristos."[111]

Învăţăturile Sfântului Columban

Într-adevăr, după cum spune călugărul Iona, cine vrea să cunoască lucrarea omului lui Dumnezeu, trebuie să o caute în scrierile

[111] Iona din Bobbio, *op. cit.*, 61. O parte din moaştele sfântului se păstrează până astăzi la mănăstirea din Bobbio. Ca şi mănăstirea din Luxeuil, aceasta a avut o istorie plină de slavă, ajungând un mare centru duhovnicesc şi de învățătură al întregii Italii, vestit pretutindeni mai ales pentru biblioteca lui uriaşă.

lui. De aceea înainte de a încheia istorisirea vieții sfântului, ne vom opri puțin şi asupra cuvântărilor care ni s-au păstrat de la el, şi mai ales asupra învățăturii cuprinse în ele. Este vorba despre cuvântările pe care sfântul le-a rostit fiilor săi duhovniceşti în vremea cât s-a aflat la Milan şi Bobbio, prin care căuta să-i întărească în viața călugărească.

Mai ales, omul lui Dumnezeu vroia să-i însuflețească pe ucenici spre o cât mai desăvârşită lepădare de sine, şi de aceea el vorbeşte îndelung despre deşertăciunea lumii acesteia şi despre faptul că adevăratul creştin trebuie să se lepede de ea, pentru a căuta patria cea netrecătoare şi veşnică, gătită nouă de Preamilostivul Dumnezeu. „Omul înțelept," spune sfântul, „nu ar trebui să iubească nimic aici, de vreme ce nimic nu durează; căci acolo [în rai] lucrurile veşnice sunt cu Cel Veşnic, iar aici lucrurile trecătoare cu cei muritori."[112] Iar în alt loc el adaugă: „Cea dintâi datorie a noastră este să nu iubim nimic aici, ci să ne punem dragostea noastră sus, dorințele noastre sus, înțelepciunea noastră sus, şi sus să căutăm casa noastră, căci patria noastră este acolo unde este Părintele nostru. Astfel că nu avem locuință pe pământ, de vreme ce Părintele nostru este în cer."[113]

Însă lepădarea de lume nu înseamnă doar părăsirea ei, deoarece lumea sălăşluieşte tainic în sufletul omului. De aceea, adevăratul nevoitor trebuie să lupte pentru a scoate lumea din el însuşi, dezrădăcinând toate poftele şi patimile ei. „Dispreţuieşte lumea cel care se biruie pe sine, cel care moare patimilor sale înainte de a muri după fire, şi care moare minții sale înainte de a muri după trup; căci cel ce se cruță pe sine nu poate să urască lumea; căci doar în sine însuşi fie iubeşte, fie urăşte lumea. Cel ce este mort poftelor trupeşti nu are nimic din ceea ce este al lumii ca să iubească. Să murim cu o astfel de moarte, căci în vreme ce la aceasta puțini ajung, cea trupească îi ajunge pe toți."[114]

Viața aceasta, arată sfântul, nu este decât o umbră nestatornică şi trecătoare, care prin frumusețile şi plăcerile ei îi înşeală pe cei lipsiți

---

[112] Columban, Sfântul, *Sermons*, Cuvântarea III, 2, Ed. CELT, University College, Cork, pe Internet la pagina: http://www.ucc.ie/celt/published/T201053/index.htm

[113] Ibidem, Cuvântarea VIII, 1

[114] Ibidem, Cuvântarea III, 3

de înțelepciune. De aceea, călugării nu trebuie să se lase amăgiți de desfătările vieții, ci să le socotească ca pe nişte curse şi capcane înşelătoare, care duc la pierzania veşnică. „O, cât de oarbă, cât de înşelătoare eşti, viață nestatornică! Cine este atât de fără de minte încât să se încreadă în tine, care îi amăgeşti pe cei ce te iubesc şi îi înşeli pe prietenii care se încred în tine? Căci cei ce te cinstesc sunt amăgiți, iar cei ce se încred în tine sunt înşelați; însă cei ce te disprețuiesc sunt îmbogățiți, iar cei ce se leapădă de tine, mântuiți."[115] Iar în alt loc, sfântul spune: „Aşa că tu eşti calea spre viață şi nu viața; căci tu eşti într-adevăr o cale, […] însă nu eşti descoperită tuturor; căci mulți te văd, dar puțini înțeleg că eşti o cale. Căci atât de vicleană şi de cuceritoare eşti, încât puținor oameni le este dat să te cunoască ca pe o cale. Aşa că trebuie să fii pusă la îndoială şi nu crezută; trecută, şi nu locuită [...]; căci pe cale nimeni nu locuieşte, ci călătoreşte, pentru ca cei ce călătoresc pe cale să ajungă să trăiască în patria lor."[116] Iar dacă viața aceasta nu este decât o cale, atunci „să nu căutăm pe cale ceea ce va fi în patria noastră; căci chin şi oboseală sunt hotărâte pentru călătorie, iar odihna şi pacea sunt pregătite în patrie."[117]

Acesta este un adevăr pentru orice creştin care caută mântuirea, însă cu atât mai mult pentru cel ce a luat asupra sa crucea vieții călugăreşti. De aceea, sfântul le arată ucenicilor că este nevoie de aspre osteneli pentru a ajunge la patria cea cerească. Dacă oamenii care trăiesc lumeşte, spune cuviosul, se chinuie şi se ostenesc atâta pentru a deprinde unele meşteşuguri sau ştiințe omeneşti, sau pentru a dobândi bogățiile lumii acesteia, care toate sunt trecătoare, atunci cu cât mai mult nu trebuie să lupte şi să se nevoiască monahul pentru a câştiga comorile cereşti, care sunt veşnice şi netrecătoare. Şi pentru ca osteneala să nu le fie în zadar, sfântul le arată călugărilor în ce chip să se nevoiască, astfel ca înaintarea lor să fie fără poticneală. El stăruie mai ales asupra faptului că monahul trebuie să lupte pentru a-şi curăți omul lăuntric, şi nu să se îndeletnicească doar cu nevoințele trupeşti. „Să nu fim aşadar ca mormintele văruite; să ne preocupăm să ne arătăm

[115] Ibidem, Cuvântarea VI, 2
[116] Ibidem, Cuvântarea V, 1
[117] Ibidem, Cuvântarea V, 2

strălucitori şi împodobiţi pe dinăuntru, şi nu pe din afară; căci adevărata călugărie stă nu în sărăcia hainelor, ci în sărăcia inimii. […] Nefolositoare este aşadar călugăria împodobită cu închinăciuni ale trupului, la fel de nefolositoare este şi simpla chinuire a trupului, dacă nu este însoţită de o rodnică înfrânare a minţii."[118]

În toate nevoinţele şi înfrânările, călugării trebuie să păstreze în vedere faptul că adevăratul ţel al vieţii este dobândirea roadelor Duhului Sfânt, şi mai ales a dragostei. Sfântul vorbeşte în cuvinte minunate despre aceasta, îndemnându-şi fiii să lupte pentru a câştiga dragostea cea mântuitoare de suflet. Însă pentru a putea face aceasta, ei trebuie mai întâi să se ferească din toate puterile de nesuferita judecată a aproapelui, „căci nimic nu este mai plăcut oamenilor decât să vorbească şi să se preocupe de grijile altora, şi să spună peste tot cuvinte deşarte, şi să-i judece pe cei ce nu sunt de faţă."[119] Iar despre dragoste, sfântul spune: „Căci ce ne-a poruncit mai cu grijă sau mai deplin legea lui Dumnezeu decât dragostea? Şi rareori găseşti pe cineva care să facă astfel. Şi ce vom spune pentru a ne îndreptăţi? Putem oare într-adevăr să spunem: «Este anevoios, este greu»? Dar dragostea nu este grea; dragostea e cea mai plăcută, cea mai sănătoasă, cea mai mântuitoare pentru inimă. Căci dacă inima nu a fost moleşită de patimile ei, atunci anume dragostea este sănătatea ei, pe lângă faptul că ea este lucrul plăcut lui Dumnezeu; căci nimic nu e mai drag lui Dumnezeu decât dragostea, şi mai ales dragostea duhovnicească, de vreme ce în aceasta se cuprind legea şi toate poruncile Lui, după spusa Apostolului, că *cel ce îşi iubeşte aproapele a împlinit legea.*"[120]

Însă nu ajunge la această dragoste decât cel ce şi-a curăţit inima de toată răutatea, luptând din greu, cu răbdare şi bărbăţie, atât împotriva lui însuşi, cât şi împotriva oştirilor vrăjmaşe ale întunericului. „De aceea, curăţindu-ne casa omului lăuntric, avem nevoie de răbdare şi stăruinţă şi trudă şi râvnă neobosită, ca să arătăm răbdare în jigniri, stăruinţă în sfinţenie, trudă în lucrare, râvnă în desăvârşire. […] Şi când auzi de luptă, fii sigur că acolo sunt răni şi alergare; şi atâta timp

[118] Ibidem, Cuvântarea II, 2
[119] Ibidem, Cuvântarea XI, 2
[120] Rom. 13, 8; Ibidem, Cuvântarea XI, 3

cât nimeni nu poate să se bucure de pace din partea celor şapte neamuri vrăjmaşe care îl atacă, să stea încins şi să nu înceteze să lupte până ce, cu darul lui Dumnezeu şi printr-o luptă bărbătească, va ajunge împărat şi cârmuitor al celor şapte neamuri."[121]

Într-adevăr, în lupta duhovnicească loviturile şi căderile sunt nenumărate, iar greutățile adeseori de nepurtat. Însă adevăratul nevoitor nu trebuie să se lase copleşit de ele, nici doborât de povara lor, ci să-şi aibă neîncetat nădejdea la bunătatea şi purtarea de grijă a lui Dumnezeu. „De aceea, dacă aceste lucruri sunt astfel, să ne pregătim mintea [nu pentru bucurie, nu pentru siguranță, după cum spune Înțeleptul, ci] pentru încercări şi ispite, pentru dureri şi chinuri. Hristos a fost judecat, rănit, ocărât, a pătimit; şi tu te gândeşti la siguranță pe pământ? Vezi şi înțelege cât de anevoios este ca veacul de acum să fie biruit, dacă până şi sfântul nu este altfel slobozit de el, decât prin moartea lui Hristos."[122] Însă pentru a-i mângâia pe ucenici, omul lui Dumnezeu adaugă: „Dar deşi suntem plini de durerile vai-urilor de acum, deşi suntem mâhniți de repetarea păcatelor noastre, totuşi biruința asupra amândurora este bucurie liberă şi veselie curată. Şi deşi pentru o vreme suntem înstrăinați de Domnul, ca să fim încununați veşnic ca răsplată pentru un scurt răstimp de război, nu ar trebui totuşi să fim peste măsură de supărați, ştiind că în curând vom merge la El, şi împreună cu El vom locui pururi. Căci pentru aceasta ne-a şi zidit, ca pururi domnind împreună cu El, să-L lăudăm în vecii vecilor, şi neîncetat să-I mulțumim. De aceea, ştiind aceste lucruri, sub nici un chin, sub nici o încercare să nu cădem, de nici o durere să nu fim biruiți, de nici un război obosiți, să nu fim clătiți din locul nostru de nici o luptă, şi iarăşi: să nu fim abătuți de nici o dezmierdare, de nici un farmec amăgiți, [...] ca să putem rămâne întru El aici şi în vecii vecilor."[123]

Şi pentru ca să poată înfăptui acestea, privirea luptătorului trebuie să fie neîncetat ațintită spre sfârşitul drumului, al vieții pământeşti. Doar acolo poate creştinul să aştepte odihnă şi pace, doar acolo poate

[121] Ibidem, Cuvântarea II, 3. Sfântul vorbeşte aici despre cele şapte patimi care îl luptă pe om, după învățătura Sfinților Părinți.
[122] Ibidem, Cuvântarea IV, 2
[123] Ibidem, Cuvântarea IV, 3

să găsească bucurie şi răsplată. „Atunci [...] ca nişte pribegi să oftăm pururi şi să tânjim după patria noastră; căci sfârşitul drumului este întotdeauna ținta nădejdilor şi a dorințelor călătorilor, şi astfel, de vreme ce suntem călători şi pribegi în lume, să cugetăm mereu la sfârşitul drumului, al vieții noastre, căci sfârşitul drumului este casa noastră. Dar acolo toți cei ce călătoresc prin veacul acesta găsesc diferite locuri, după vrednicia lor; şi călătorii buni au pace în patria lor, însă cei răi vor pieri în afară; căci mulți îşi pierd patria pentru că iubesc drumul mai mult. Să nu iubim drumul mai degrabă decât patria, ca nu cumva să ne pierdem casa veşnică; căci aşa o casă avem, pe care ar trebui să o iubim. Aşadar aceasta să rămână în noi, că pe drum astfel trăim ca nişte călători, ca nişte pribegi, ca nişte oaspeți ai lumii, de nici o poftă prinşi, dorind nu cu dorințe pământeşti, ci având mințile noastre umplute cu lucrurile cereşti şi duhovniceşti, cântând cu har şi cu putere: *Când mă voi arăta înaintea feței Dumnezeului Celui viu?*”[124]

Însă bucuria şi răsplata nu sunt gătite decât celor ce s-au făcut vrednici de ele, luptând până la sânge împotriva păcatului şi biruind, cu ajutorul lui Hristos, poftele şi patimile pierzătoare de suflet. De aceea, sfântul îi îndeamnă pe ucenici să se pregătească cu multă frică şi cutremur pentru răspunsul pe care-L vor da înaintea lui Dumnezeu la Judecata cea de pe Urmă. Căci „cuvântul [Domnului] este îndeajuns de înfricoşător, frații mei, căci nu a spus că după mila Lui [va judeca], ci că fiecăruia îi va răsplăti după faptele lui; deoarece aici El este milostiv, dar acolo Judecător Drept. [...] [Iar] după aceste aşa de înfricoşătoare profeții ale Vechiului şi Noului Legământ [...] să vedem prin ce ispăşire vom putea fugi de mânia unui astfel de Judecător. Ar trebui să ne aducem aminte de spusa Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos: *Cel ce va vrea să-şi scape sufletul îl va pierde; dar cel ce-şi va pierde sufletul pentru Mine, îl va afla.*[125] Astfel că trebuie să dăm cu bucurie pentru Hristos orice altceva iubim în afară de El. Mai întâi, dacă va fi nevoie, însăşi viața prin care trupul viază în unire cu sufletul trebuie să fie pusă de către cei ce rabdă mucenicie pentru

[124] Ps. 41, 2; Ibidem, Cuvântarea VIII, 2
[125] Mt. 16, 25

Hristos; iar dacă prilejul unei asemenea binecuvântări lipseşte, totuşi nu ne va lipsi omorârea voii noastre, astfel ca *cel ce viază, să nu mai vieze luişi, ci Celui Care pentru el a murit.*"[126]

Înainte de a încheia, vom mai spune că pentru omul lui Dumnezeu de o însemnătate deosebită în urcuşul duhovnicesc era împărtăşirea cu Sfântul Trup şi Sânge al Domnului, prin care Hristos Însuşi sălăşluieşte în noi, biruind prin puterea Sa toată răutatea vrăjmaşului. De aceea, Sfântul Columban închină o întreagă cuvântare locului Sfintei Împărtăşanii în viața creştinului. Această cuvântare cuviosul o încheie cu o minunată rugăciune, a cărei asemănare cu Imnele Sfântului Simeon Noul Teolog este de-a dreptul uimitoare. Iată câteva dintre cuvintele ei: „Dă-ne pururi, Doamne Iisuse, această apă, ca şi în noi să fie un Izvor de viață vie care izvorăşte spre viața veşnică. Cer daruri mari, într-adevăr, cine nu ştie aceasta? Dar Tu, Împăratul slavei, ştii cum să dai din belşug, şi ne-ai făgăduit lucruri mari: nimic nu e mai mare decât Tine, şi Tu ni Te-ai dat nouă Însuți pe Tine; Însuți pe Tine Te-ai dat pentru noi. Deci Te rugăm fierbinte, fă să cunoaştem Lucrul pe care-L iubim, căci nu ne rugăm pentru nimic altceva, decât ca Tu să ni Te dai nouă; căci Tu eşti toate ale noastre, viața noastră, lumina noastră, mântuirea noastră, mâncarea noastră, băutura noastră, Dumnezeul nostru."[127]

Iar în altă rugăciune, cu care socotim că este cât se poate de potrivit să încheiem istorisirea vieții omului lui Dumnezeu, sfântul spune: „Doamne, dăruieşte-mi, Te rog în numele lui Iisus Hristos, Fiul Tău şi Dumnezeul meu, acea dragoste care nu cunoaşte cădere, ca sfeşnicul meu să se aprindă de atingerea Ta şi să nu se stingă vreodată, ci să ardă pentru mine şi altora să le dea lumină. Binevoieşte, Hristoase, să aprinzi sfeşnicele noastre, o, Preadulcele nostru Mântuitor, ca să lumineze mereu în Biserica Ta, şi să primească lumină veşnică de la Tine, Lumina cea Veşnică, ca întunericul nostru să fie luminat, şi ca întunericul lumii să fie alungat de la noi. Înmulțeşte aşadar în sfeşnicul meu lumina Ta, Te rog, Iisuse al meu, ca prin lumina lui să mi se descopere şi mie locurile sfinte ale sfinților, care Te cinstesc pe Tine

[126] II Cor. 5, 15; Ibidem, Cuvântarea XI, 2 şi X, 2
[127] Ibidem, Cuvântarea XIII, 3

ca Veşnic Preot al lucrurilor celor veşnice [...], ca neîncetat să Te pot vedea, asculta şi dori doar pe Tine, şi iubindu-Te doar pe Tine, sfeşnicul meu să ardă şi să lumineze pururi înaintea Ta. Fie al Tău, Te rog, Preaiubitorule Mântuitor, a ni Te descoperi nouă, celor ce Te căutăm pe Tine, astfel ca, cunoscându-Te pe Tine, să Te iubim doar pe Tine, singur pe Tine să Te iubim, singur pe Tine să Te dorim, singur pe Tine să Te privim ziua şi noaptea, şi pururi să Te purtăm în gândurile noastre. Şi binevoieşte a ne însufleţi atât de mult cu dragostea Ta – căci se cuvine Ţie a fi iubit şi îndrăgit ca un Dumnezeu al nostru – încât mila Ta să stăpânească tot lăuntrul nostru, şi dragostea Ta să ne aibă deplin şi iubirea Ta să umple toate simţurile noastre, ca să nu cunoaştem vreo altă dragoste decât pe Tine, Cel ce eşti veşnic. Şi fă ca această iubire să fie întru noi cu neputinţă de stins de către apele cele multe ale văzduhului şi ale pământului şi ale mării, după cuvântul: *Şi ape mari iubirea n-o pot stinge*[128], lucru care şi în noi poate fi împlinit măcar în parte, prin darul Tău, Iisuse Hristoase, Domnul nostru, Căruia este slava în vecii vecilor. Amin."[129]

Pentru rugăciunile Sfântului Părintelui nostru Columban, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi. Amin!

[128] Cânt. 8, 7
[129] Ibidem, Cuvântarea XII, 3

Viața Sfântului Cuthbert din Lindisfarne

Troparul Sfântului Cuthbert, glas V:

O, făcătorule de minuni al Britaniei, Sfinte Părinte Cuthbert, binecuvântatule slujitor al lui Dumnezeu, care ai vorbit cu îngerii și prin propovăduirea ta te-ai făcut ușă de mântuire pentru mulți; acum cinstim și noi pomenirea ta și îți cântăm cântări de laudă. Slavă lui Dumnezeu, Celui ce te-a slăvit pe tine!

Introducere

Sfântul Cuthbert, unul dintre cei mai cinstiţi şi mai iubiţi sfinţi englezi, a fost numit în vechime „făcătorul de minuni al Britaniei." Astăzi, credincioşii ortodocşi îl numesc „Sfântul Serafim de Sarov al Angliei."[1] Viaţa lui Cuthbert, scrisă la puţină vreme după moartea sa, de către Cuviosul Beda[2], şi socotită una dintre cele mai minunate vieţi de sfinţi din Apus, arată că amândouă numirile sunt la fel de îndreptăţite şi de adevărate. Aceasta deoarece cei doi sfinţi, deşi au trăit la mai mult de o mie de ani unul după altul şi la o depărtare de câteva mii de kilometri, au fost amândoi însufleţiţi de acelaşi Duh Sfânt şi de aceeaşi credinţă, şi au dobândit amândoi aceeaşi Împărăţie a cerului, cea gătită nouă de bunul Dumnezeu. Pe scurt dar, ne vom strădui să arătăm care sunt pricinile evlaviei cu care a fost şi este cinstit Sfântul Cuthbert, atât de către englezii drept credincioşi din vechime, cât şi de către creştinii ortodocşi de acum.

Naşterea, copilăria şi anii de tinereţe ai sfântului

1. Sfântul Cuthbert s-a născut într-o familie engleză bogată şi de neam mare, în partea de miazănoapte a Angliei[3], în jurul anului 634 d. Hr.[4] Dumnezeu a hotărât să arate de la o vârstă fragedă că-l alesese pe Cuthbert ca să fie un luminător şi un mângâietor al poporului englez, care tocmai ieşise din apele cele de-viaţă-făcătoare ale botezului. Totuşi, copil fiind, nimic nu lăsa să se înţeleagă viaţa aspră şi desăvârşită la care avea să fie chemat. Ba dimpotrivă, până la vârsta de opt ani sfântul îşi petrecea întreg timpul alături de cei de o vârstă cu el, în jocuri lipsite de grijă şi pline de veselie. Se distingea între toţi printr-o

---

[1] Phillips, Andrew, *op. cit.*, p. 24

[2] V. ***, *Lives of Saints*, Penguin Books, 1965, 1970, 1973, traducere şi introducere J.F. Webb, pp. 41-104. Despre Cuviosul Beda şi despre viaţa lui, v. mai sus, pp. 84-85.

[3] În apropiere de graniţa de astăzi dintre Scoţia şi Anglia.

[4] Phillips, Andrew, *op. cit.*, p. 24

vioiciune şi o isteţime deosebită, cu care câştiga fără nici o greutate toate jocurile, încât chiar şi când ceilalţi cădeau istoviţi, el căuta pe cineva cu care să se întreacă. Dar pronia lui Dumnezeu cea nepătrunsă de mintea omenească a găsit un chip cu totul minunat de a-l chema pe alesul Său. Astfel, când acesta era în vârstă de opt ani şi se juca după obiceiul lui pe dealurile dimprejurul casei, unul dintre cei ce se aflau împreună cu el, un prunc de trei ani, a început să-l ocărască cu cuvinte aspre, mustrându-l pentru faptul că îşi pierde timpul şi puterile în jocuri deşarte şi fără folos. Mai întâi, Cuthbert nu a luat în seamă cuvintele pruncului şi chiar a început să-şi bată joc de el, încât copilul a început să plângă. Când Cuthbert a încercat să-l liniştească, pruncul i-a răspuns cu glas prorocesc:

„De ce, o, preasfinţite preotule şi episcopule Cuthbert, continui să faci ceea ce este atât de împotriva firii, cât şi a treptei tale? Cât de rău îţi stă să te joci cu copii, tu, care ai fost ales de Dumnezeu pentru a însufla vârtutea în sufletele celor mai bătrâni decât tine!”[5]

Deşi vorbele pruncului au rămas de neînţeles pentru ceilalţi, ele au mers drept în inima lui Cuthbert, care şi-a lepădat de atunci fără zăbavă jocurile, pus fiind pe gânduri, căci simţea în sufletul lui că Duhul Sfânt fusese Cel ce grăise prin gura copilului. Şi să nu mire pe nimeni că Dumnezeu a ales un prunc lipsit de minte pentru a-şi arăta voia Sa cea preasfântă, căci căile lui Dumnezeu sunt adânc mare şi nu îi este dat omului să le judece Acelaşi Duh Sfânt care acum grăise prin gura unui prunc, în vremurile de dinainte a ales un măgar, cel al lui Valaam, pentru a-i arăta proorocului prostia sa.[6] Căci „Dumnezeu pre cele de neam prost şi nebăgate în seamă ale lumii au ales, şi pre cele ce nu sunt, ca pre cele ce sunt să strice.”[7]

2. Pentru curăţia lui, de multe ori Cuthbert s-a învrednicit să fie slujit şi ajutat de îngeri. Odată, îmbolnăvindu-se la unul din genunchi, care i se umflase şi îl durea îngrozitor, încât nici nu mai putea merge, a văzut un călăreţ apropiindu-se de el. Acesta avea înfăţişarea unui

[5] Cuviosul Beda, *Life of St. Cuthbert,* în ***, *Lives of Saints*, Penguin Books, 1965, 1970, 1973, traducere şi introducere J.F. Webb, p. 74

[6] Num. 22, 23-30

[7] I Cor 1, 28

om de neam mare, şi sfântul s-a mâhnit că nu putea să-l primească după cuviinţă. Oaspetele, auzind pricina întristării lui, l-a sfătuit să fiarbă nişte făină în lapte şi să-şi spele umflătura. După câteva zile, făcând cele ce-i spusese, Cuthbert şi-a revenit în întregime.

3. Încă tânăr fiind, sfântul s-a învrednicit să săvârşească multe minuni, care în scurtă vreme i-au adus cinstirea şi dragostea oamenilor. Odată, Dumnezeu a voit să arate celorlalţi puterea rugăciunii făcute din inimă. Locul unde trăia Cuthbert era în apropierea unei mănăstiri numită Jarrow, care se afla la gura râului Tyne. Deoarece în ţinutul acela nu se găseau lemne, călugării erau nevoiţi să le aducă pe plute din susul râului. Într-o zi, venind după obiceiul lor cu plutele pline de lemn şi ajungând în apropierea mănăstirii, se pregăteau să aducă încărcătura la mal. Dintr-odată însă s-a pornit o vijelie puternică, ce a împrăştiat plutele, ducându-le ca pe nişte cutii de chibrituri înspre mare. Văzând cei din mănăstire neaşteptata nenorocire, au sărit în ajutorul fraţilor lor, însă în ciuda tuturor strădaniilor nu au izbutit să facă nimic. Lepădând orice nădejde în vreun ajutor omenesc, s-au aşezat cu toţii la rugăciune către Dumnezeu pentru a-i izbăvi pe cei aflaţi în primejdie. Însă Dumnezeu a întârziat să le asculte cererile, poate pentru a arăta credinţa lui Cuthbert.

Între timp, pe celălalt mal se adunase o mulţime mare de ţărani. Văzând plutele duse încoace şi-ncolo de mânia valurilor, aceştia au început să-i ocărască cu răutate pe călugări, spunând că nenorocirea aceea li se întâmplase din pricina vieţii lor îngereşti. Cuthbert, care se afla între ei, a început să-i mustre fără şovăială pentru cuvintele lor. Însă oamenii, care nu demult lepădaseră credinţele lor păgâne, s-au aprins şi mai tare, strigând sfântului că aceasta este pedeapsa zeilor pentru faptul că acei călugări luptaseră împotriva credinţei păgâneşti. Văzând învârtoşarea inimii lor, omul lui Dumnezeu a fost rănit la inimă, şi înţelegând că vorbele nu mai pot să-i schimbe pe necredincioşi, a căzut cu lacrimi la pământ, începând să se roage cu căldură pentru scăparea celor ce erau în pragul morţii. Iar Dumnezeu nu a lăsat neauzită rugăciunea lui. În timp ce Cuthbert se ruga, vântul şi-a schimbat dintr-odată direcţia, aducând în câteva minute plutele nestricate la mal şi lăsându-i pe fraţi teferi şi nevătămaţi. Ţăranii, văzând

minunea vădită a sfântului, au rămas muți de uimire şi ruşinați în necredința lor. De atunci, ori de câte ori îl vedeau pe Cuthbert, i se plecau adânc, cinstindu-l ca pe un om bineplăcut al lui Dumnezeu.

4. Odată sfântul se afla plecat cu oile departe de casă, împreună cu nişte însoțitori. Era noapte şi, în timp ce aceştia dormeau, el, după obiceiul său, priveghea în rugăciune. Dintr-odată a văzut o lumină puternică răspândindu-se din cer, şi a auzit nişte voci care cântau o melodie nespus de frumoasă. A văzut în această lumină o mulțime de îngeri coborând spre pământ, de unde au luat degrabă, în rândurile lor, un suflet omenesc, care strălucea la rândul lui ca soarele. Apoi s-au întors împreună cu acel drept în slava cea cerească. Atâta bucurie a simțit sufletul sfântului atunci, încât a început să-I mulțumească cu lacrimi lui Dumnezeu pentru minunea de care-l învrednicise, hotărând să lepede toate pentru a putea câştiga şi el acea fericire cerească şi pentru a intra în lumina pe care o văzuse strălucind din cer. După ce sufletul i s-a mai liniştit, s-a grăbit la prietenii lui, pentru a le aprinde şi lor inima de dragoste dumnezeiască.

„Cât de nenorociți suntem, că ne lăsăm în voia somnului şi a lenei, aşa încât niciodată nu vedem slava celor ce priveghează cu Hristos mereu. Iată, după aşa o scurtă priveghere, ce minunății am văzut. Poarta Raiului s-a deschis şi o ceată de îngeri a dus înăuntru sufletul unui om sfânt. Câtă vreme noi încă suntem în întunericul cel mai adânc, el are bucuria de a privi de-a pururi în palatele Raiului, împreună cu Împăratul cerului."[8]

În ziua următoare a aflat că, în timp ce el avea vedenia, Sfântul Aidan, episcopul de Lindisfarne, trecuse la cele veşnice.[9] Auzind aceasta, şi-a părăsit oile, cu gândul de a intra în mănăstire.

5. După ce a ajuns acasă, a hotărât însă ca, înainte de a pleca din lume, să-şi încheie toate socotelile cu aceasta. Astfel, într-una din zile, când călătorea spre un loc depărtat, a intrat într-un sat şi s-a hotărât să se oprească pentru a se odihni un pic, fiind mai îngrijorat de hrana pentru calul său, decât de el însuşi. Era ceasul al treilea din zi[10]. A intrat în casa

[8] Cuviosul Beda, *op. cit.*, în *loc. cit.*, p. 77

[9] Despre Sfântul Aidan, v. mai sus, p. 80.

[10] Adică în jurul orei 9.

unei femei foarte evlavioase, care primindu-l cu dragoste, l-a întrebat ce să-i pregătească de mâncare. Însă pentru că era vineri, sfântul nu a primit nimic, căci avea rânduiala de a nu mânca până la ceasul al nouălea, în cinstea morții celei de pe cruce a Domnului şi Mântuitorului nostru. Deşi femeia a stăruit îndelung, spunându-i că nu va mai întâlni alte sate în drum, unde să poată găsi ceva de mâncare, Cuthbert a rămas neclintit în hotărârea lui. Astfel că, după ce s-a odihnit o vreme, şi-a continuat drumul. Făcându-se seară, a văzut că femeia avusese dreptate, căci nu dăduse peste nici o locuință omenească în drumul său. Când tocmai se gândea unde să înnopteze, a văzut nişte mici colibe păstoreşti, părăsite, şi s-a gândit să se adăpostească într-una din ele. Şi-a legat calul de un perete al colibei şi a început să se roage. Trecând destul timp, şi-a ridicat ochii din Psaltire, căci citea psalmi, şi a văzut calul rupând nişte paie din acoperiş, pentru a mânca. Dintr-odată, o legătură înfăşurată în pânză a căzut pe podea împreună cu paiele. Deşi ajunase întreaga zi, sfântul nu s-a grăbit să vadă ce se afla înăuntru, ci şi-a continuat netulburat rugăciunea, după cuvântul Mântuitorului nostru, că „nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu”[11]. De-abia după ce şi-a terminat rânduiala de rugăciune s-a ridicat şi a dezvelit legătura, în care a găsit o bucată de pâine caldă încă, care era de-ajuns pentru o masă. A rupt-o în două, dând jumătate calului, iar pe cealaltă a mâncat-o el, mulțumind lui Dumnezeu pentru purtarea Sa de grijă cea nemăsurată: „O, Doamne, posteam pentru dragostea Ta şi în schimb Tu m-ai hrănit atât pe mine, cât şi pe animalul meu. Binecuvântat fie numele Tău!”[12]. Căci Dumnezeu, Cel ce a zis: „Căutați voi întâi împărăția lui Dumnezeu, şi toate acestea [lucrurile trupeşti] se vor adăuga vouă”[13], nu şi-a lepădat făgăduința.

Intrarea în mănăstire şi viața la Melrose

6. Până la urmă, vremea a venit ca sfântul lui Dumnezeu să-şi împlinească dorința cea mai tainică a inimii sale. A hotărât să părăsească

[11] Mt. 4, 4
[12] Cuviosul Beda, *op. cit.*, în *loc. cit.*, p. 79
[13] Mt. 6, 33

lumea pentru a se putea închina cu desăvârşire Celui Care-i rănise inima prin descoperirile cele cereşti. S-a gândit mult spre ce mănăstire să-şi îndrepte paşii, şi până la urmă a ales-o pe cea din Melrose, unde strălucea Sfântul Boswell[14]. Fiind bogat, Cuthbert a venit la mănăstire călare, îmbrăcat cu toate hainele sale mireneşti. Din întâmplare, chiar atunci la poarta mănăstirii se afla Boswell, care avea darul proorociei, şi care, văzându-l pe Cuthbert, a spus doar atât călugărilor care se aflau împreună cu el: „Iată robul Domnului."[15] Aflând dorința sfântului de a se călugări, Eata, starețul mănăstirii[16], a fost îndemnat de Duhul Sfânt să-l tundă chiar atunci pe omul lui Dumnezeu, şi astfel Cuthbert a ajuns unul dintre frații mănăstirii. „Odată primit, era atent să urmeze celorlalți în împlinirea rânduielii călugăreşti. Îi depăşea pe toți în râvnă pentru ascultarea cea mai desăvârşită. Priveghea, se ruga, lucra şi citea mai mult decât oricare altul.[...] Era puternic, astfel că putea să ducă la bun sfârşit tot ceea ce îşi punea în gând."[17]

7. După ce a trăit câțiva ani în mănăstirea de la Melrose, a fost mutat de către Eata în nou-înființata mănăstire din Ripon, împreună cu alți câțiva frați, pentru a pune acolo temeliile unei mănăstiri cu viață de obşte. Aici nu a stat mult timp, căci în curând vremurile s-au arătat potrivnice. Totuşi, fiind însărcinat cu ascultarea de arhondar, a avut o descoperire dumnezeiască, care l-a întărit în credință şi în hotărârea de a-şi mări nevoințele şi înfrânarea. Intrând într-o dimineață în arhondaric, a dat peste un tânăr care părea venit de departe. După ce l-a primit cum se cuvine pe noul sosit, spălându-i mâinile şi picioarele, sfântul l-a îndemnat să aştepte până ce îi va pregăti masa. Când s-a întors însă cu mâncarea, tânărul dispăruse. Cuthbert s-a dus până la uşă şi, deşi tocmai ninsese şi zăpada era proaspătă, nu a văzut nici o urmă de paşi. Mai mult, pe pragul uşii a găsit trei felii de pâine,

---

[14] Boswell (sau Boisil) era duhovnic al mănăstirii, şi a ajuns părintele sufletesc al lui Cuthbert. A murit în anul 661 d. Hr. şi este sărbătorit la 23 februarie.

[15] Cuviosul Beda, *op. cit.*, în *loc. cit.*, p. 79

[16] Ucenic al Sfântului Aidan din Lindisfarne, Eata avea să ajungă mai târziu stareț la mănăstirea din Lindisfarne, şi până la urmă episcop de Hexham. A murit în anul 686 d. Hr., în urma unei boli, şi este sărbătorit la 26 octombrie.

[17] Cuviosul Beda, *op. cit.*, în *loc. cit.*, p. 80

neobişnuit de albe şi de moi. Văzând aşa o minune, sfântul a început să tremure, dându-şi seama că Dumnezeu îl învrednicise să guste puțin din bunătățile cele netrecătoare ale Raiului.

Despre această primă parte a vieții omului lui Dumnezeu, Cuviosul Beda spune următoarele lucruri: „Cuthbert era un om foarte plăcut şi binevoitor. De obicei, când vroia să le dea fraților pilde de viață dumnezeiască, se mărginea să le povestească din viețile sfinților, însă câteodată, cu toată smerenia, pomenea şi de harismele sale. Uneori făcea aceasta în chip deschis, iar alteori vorbea la persoana a treia, ca şi cum ar fi vorbit despre altcineva."[18]

8. Întorcându-se după câtva timp la Melrose, a fost lovit de ciumă, care pe atunci bântuia în întreaga țară. Fiind pe patul de moarte, frații erau foarte tulburați, deoarece sfântul era o lumină pentru întreaga obşte, şi ei simțeau că nu s-ar putea lipsi de un asemenea ajutor şi povățuitor. Pentru aceea, au hotărât să facă o priveghere de toată noaptea pentru sănătatea lui, fără a-i spune însă nimic. Când a doua zi unul dintre călugări i-a vestit că se rugaseră pentru el întreaga noapte, Cuthbert a răspuns: „Pentru ce dar mai zac aici? De bună seamă că Dumnezeu a auzit rugăciunile atâtor oameni buni. Ia aduceți-mi papucii şi toiagul!"[19]. Şi deşi se simțea foarte slăbit, sfântul s-a ridicat şi s-a străduit să meargă cu ajutorul bățului. După câteva zile îşi recăpătase toate puterile, însă a continuat să simtă o durere înăuntrul trupului, care apoi l-a necăjit întreaga viață.

Văzându-l sănătos, Boswell a profețit că nu mai avea să fie lovit vreodată de ciumă. Acest Sfânt Boswell, care era puternic în cuvânt şi în faptă, a primit de la Dumnezeu darul de a-şi cunoaşte sfârşitul. De aceea i-a spus lui Cuthbert: „Să nu pierzi prilejul de a învăța de la mine, căci moartea îmi bate la uşă. Până săptămâna viitoare, trupul meu şi glasul îşi vor fi pierdut puterile."[20] Sfătuindu-se unul cu altul, au hotărât ca în cele 7 zile care mai rămăseseră, Boswell să-i tâlcuiască lui Cuthbert Evanghelia Sfântului Apostol Ioan. Au petrecut astfel

---

[18] Ibidem, p. 82
[19] Ibidem, p. 82
[20] Ibidem p. 83

întreaga săptămână împreună, timp în care Boswell i-a profețit lui Cuthbert tot ce avea să se întâmple cu el. Unul dintre lucrurile pe care i le-a spus a fost şi acela că avea să ajungă episcop. De aceea, când mai târziu a ajuns sihastru în insula Farne, sfântul spunea: „Şi dacă aş trăi într-o colibă mică pe o stâncă din ocean, înconjurat doar de valurile învolburate, rupt cu totul de cunoştința şi vederea altora, tot nu aş fi slobod de grijile acestei lumi trecătoare, şi nici de teama că, în vreun chip oarecare, dragostea de arginți mă va birui."[21]

9. După moartea lui Boswell lucrurile s-au schimbat pentru Cuthbert, căci a ajuns stareț. În mănăstire, el îi învăța pe frați, mai ales prin pilda vieții sale, cum să meargă pe calea cea strâmtă a mântuirii. Însă lucrarea sa nu era doar înăuntrul mănăstirii. Mulți dintre cei din lume fie erau încă păgâni, fie, primind botezul, se lepădaseră prin faptele lor de credința cea adevărată. Văzând aceasta, Cuthbert a început să cutreiere satele din împrejurimi, luminând poporul prin cuvintele lui de-Dumnezeu-însuflate. Uneori mergea călare, însă de cele mai multe ori pe jos, propovăduind calea adevărului celor ce rătăciseră în cursele vrăjmaşului. În aceasta, el urma pilda părinților care fuseseră stareți înaintea lui, care toți luptaseră cu timp şi fără timp pentru a face din poporul englez o jertfă curată adusă Dumnezeului Celui adevărat. Țăranii, pentru că aveau simplitate şi nerăutatea inimii, sorbeau cuvintele omului lui Dumnezeu, simțind că ele aveau puterea de a da viață sufletelor lor. Şi nu numai că le ascultau, ci pe cât înțelegeau şi puteau, se străduiau să le şi împlinească. „Aşa dar avea în a propovădui," povesteşte Cuviosul Beda despre Cuthbert, „aşa putere de convingere aveau învățăturile lui, şi în aşa chip slăvit strălucea înfrânarea lui, încât nimeni nu îndrăznea să-i ascundă nici cele mai adânci taine ale inimii lui. Îi mărturiseau deschis fiecare păcat, căci într-adevăr se convinseseră că el ar fi ştiut dacă i-ar fi ascuns ceva."[22]

10. Dar, cum spuneam, şi înăuntrul mănăstirii sfântul strălucea în sfințenie, încât faima lui creştea cu fiecare zi. Avea obiceiul să se scoale la miezul nopții, în timp ce toți ceilalți dormeau, pentru a ieşi afară ca

---

[21] Ibidem p. 83
[22] Ibidem p. 84

să se roage, întorcându-se înapoi de-abia dimineața, când începea slujba. Într-una din seri, unul dintre călugări l-a văzut strecurându-se afară din mănăstire şi l-a urmărit să vadă ce face. Cuthbert a coborât pe plajă, a intrat în valuri până la brâu, şi a început să se roage. Astfel a rămas, nemişcat, în bătaia valurilor şi în frigul oceanului, întreaga noapte, priveghind şi aducând laude lui Dumnezeu. Când s-a crăpat de ziuă, a ieşit, a îngenuncheat pe nisip şi a început din nou să se roage. Atunci, ca la o poruncă, două vidre au ieşit din mare şi au început să-i încălzească şi să-i şteargă picioarele cu blana lor. După ce au sfârşit, s-au apropiat de omul lui Dumnezeu ca pentru a lua binecuvântare, şi apoi s-au întors în apă. Apoi Cuthbert a plecat repede în mănăstire, unde tocmai băteau clopotele pentru începerea slujbei. A intrat în biserică şi s-a aşezat în strana sa, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Însă fratele care îl pândise s-a apropiat de el tremurând de frică şi cerând cu lacrimi iertare pentru neruşinarea lui. Când Cuthbert a înțeles ce se întâmplase, l-a binecuvântat pe ucenic cu îngăduință, poruncindu-i însă să nu spună nimic despre ceea ce văzuse până la moartea sa.

11. Cu trecerea timpului, omul lui Dumnezeu a sporit în cunoştință şi sfințenie, dobândind darul proorociei şi al facerii de minuni. Iată două dintre minunile sfântului, care arată purtarea de grijă cea nemăsurată a lui Dumnezeu pentru toți cei ce se străduiesc să urmeze voii Lui.

Odată a fost nevoit să plece în pământurile unui trib de picți, împreună cu doi frați, chiar după Crăciun. La întoarcere nu şi-au pus merinde de drum, deoarece nădăjduiau că vor ajunge repede acasă. Însă lucrurile s-au schimbat pe neaşteptate, căci de-abia plecaseră când o furtună năprasnică i-a silit să tragă la mal. Au rămas acolo câteva zile la rând, înfometați şi în frig. Cuthbert nu a lăsat ca timpul pe care-l aveau să treacă în deşert, ci a început să se roage, priveghind noapte după noapte şi îndemnându-i pe frați să facă la fel. Se apropia praznicul Arătării Domnului nostru Iisus Hristos, Boboteaza. Dimineața, sfântul a venit vesel în fața însoțitorilor săi, spunându-le că Dumnezeu i-a descoperit că nu-i va lăsa să postească în acea zi de mare bucurie pentru toți creştinii. I-a dus la mal, şi acolo au găsit trei bucăți de carne

de delfin, numai bune pentru a fi gătite. Le-a mai spus că, prin faptul că Dumnezeu le-a trimis trei bucăți de carne, a vrut să le arate că mai aveau de răbdat acolo încă trei zile. Toate s-au petrecut după prorocia lui, căci în a treia zi marea s-a liniştit şi au putut să se întoarcă nevătămați acasă.

12. Într-una din zile sfântul a plecat, după obiceiul său, ca să propovăduiască, luând împreună cu el şi pe un băiat. Însă pentru că nu luaseră nimic de mâncare, în scurt timp s-au istovit cu totul, fiind încă foarte departe de locul unde trebuiau să ajungă. Văzând chipul plin de îngrijorare al copilului, Cuthbert l-a îmbărbătat astfel: „Învață să ai credință şi nădejde nestrămutată în Domnul. Cel ce slujeşte Domnului nu va muri niciodată de foame."[23] Tocmai atunci, un vultur zbura deasupra capetelor lor. „Mare este Dumnezeu, ca să ne trimită mâncare chiar şi prin pasărea aceea", a continuat sfântul. Au mai mers un pic, şi l-au văzut dintr-odată pe vultur coborând şi aşezându-se pe mal. „Fugi repede şi vezi ce ne-a trimis Dumnezeu!", l-a îndemnat Cuthbert pe băiat. În curând, copilul a adus zâmbind un peşte mare. „Cum, robului lui Dumnezeu nu i-ai dat partea lui?" l-a mustrat râzând sfântul. „Taie repede peştele în două, şi dă jumătate păsării." După ce băiatul a făcut după cum i se poruncise, au intrat în prima casă pe care au întâlnit-o în cale, rugându-i pe cei de acolo să fiarbă peştele. Apoi au mâncat cu toții din darul lui Dumnezeu, dând slavă bunătății Lui.

13. Pentru smerenia sa, Dumnezeu i-a dat cuviosului darul de a zădărnici cursele vrăjmaşului, iar aceasta s-a vădit încă de când stătea la Melrose. Odată propovăduia într-un sat din apropierea mănăstirii, când cu darul pe care îl avea, a simțit că cel rău pune la cale un vicleşug pentru a-i împiedica lucrarea. De aceea şi-a întrerupt cuvântul şi a zis:

„Frații mei dragi, ori de câte ori auziți fiind propovăduite tainele Împărăției cerurilor, să luați seama ca să ascultați cu cea mai mare atenție şi să nu îl lăsați pe diavol ca, prin griji prosteşti, să vă abată de la ascultarea lucrurilor care privesc mântuirea voastră veşnică: căci are o mie de căi viclene pentru a vă vătăma."[24]

---

[23] Ibidem, p. 87
[24] Ibidem, p. 88

Apoi şi-a reluat cuvântul. Însă în timp ce vorbea, răul vrăjmaş a aprins un foc mincinos peste o casă din apropiere. Flăcări uriaşe, care atingeau cerul, fiind purtate de vânt, păreau că vor să ardă întregul sat. Cuthbert, cu mâinile întinse, a reuşit să facă pe câțiva dintre săteni să rămână alături de el, însă ceilalți, cei mai mulți dintre ei, au fugit pentru a arunca apă peste foc. Acesta însă a continuat să ardă nestingherit, până ce Cuthbert, prin rugăciunile lui, l-a îndepărtat pe tatăl minciunii, care şi-a luat împreună cu el şi focul închipuit. Mulțimea, văzând focul stins dintr-odată şi casa nearsă, şi-a venit în sine. Toți țăranii au venit la sfânt cu ochii plecați de ruşine, cerându-şi iertare pentru nestatornicia şi slăbiciunea lor.

14. Sfântul însă avea putere nu numai asupra focului nălucă, ci şi asupra focului adevărat. Iată o întâmplare din care se poate vedea că până şi stihiile se supun celor ce la rândul lor s-au supus voii lui Dumnezeu. Într-una din zile, aflându-se într-una din obişnuitele sale călătorii de propovăduire, a intrat în satul în care locuia dădaca lui, o femeie foarte credincioasă, pe care el o iubea nespus şi căreia îi spunea mamă. Nici nu a apucat bine să intre, că în celălalt capăt al satului mai multe case au luat foc. Suflând vânt puternic, vâlvătaia se apropia repede de casa femeii, încât aceasta a căzut deznădăjduită la picioarele sfântului, cerându-i cu lacrimi să o ajute. Cuthbert a ieşit, s-a întins pe jos de-a curmezişul uşii, şi a început să se roage. Încă înainte de a se ridica de la rugăciune, vântul îşi schimbase direcția, şi casa femeii a rămas neatinsă de flăcări.

15. Sfântul avea un prieten pe nume Hildmer, care era şerif[25] în slujba regelui Ecgfrith. Cuthbert îl iubea pe acesta în chip deosebit, pentru credința şi milostenia lui şi a întregii sale familii, astfel că ori de câte ori trecea prin satul lui Hildmer, nu uita să intre pentru a-şi saluta prietenul. S-a întâmplat însă ca, prin îngăduința lui Dumnezeu, soția lui Hildmer să fie chinuită de un diavol, care o făcea să scoată strigăte îngrozitoare şi să dea ca turbată din mâini şi din picioare. Din pricina aceasta, femeia s-a istovit în curând cu totul, încât părea că va muri. Astfel, Hildmer a fost nevoit să vină în fugă până la Cuthbert pentru

[25] Un fel de prefect. În vechea Anglie era conducător al poliției dintr-un anumit ținut.

a-i cere ajutorul. Totuşi, i-a fost ruşine să recunoască necazul care dăduse peste familia lui şi de aceea nu i-a spus lui Cuthbert decât că soția lui este bolnavă pe moarte, cerându-i ca să trimită un preot pentru a o împărtăşi.

În timp ce Cuthbert se gândea pe cine să trimită, a fost dintr-odată luminat de Duhul lui Dumnezeu şi şi-a dat seama că boala de care suferea femeia nu era una obişnuită. Pentru aceasta, s-a hotărât să se ducă el însuşi. Pe drum, Hildmer a început să plângă amarnic, căci se gândea că sfântul, văzând ce se întâmplase cu soția lui, se va gândi că până atunci credința ei fusese una fățarnică. Înțelegând pricina durerii, sfântul l-a mângâiat pe şerif cu vorbe blânde, arătându-i că ştie pentru ce fusese chemat. „Ştiu, deşi ți-e ruşine să recunoşti, că soția ta este chinuită de un demon. Însă mai ştiu şi că, încă înainte de a sosi eu, demonul o va fi părăsit şi ea însăşi va veni să ne întâmpine, mai sănătoasă ca niciodată. Nu doar cei răi sunt loviți în chipul acesta. Dumnezeu, în pronia Sa cea nepătrunsă, îngăduie câteodată ca şi cei nevinovați ai lumii acesteia să fie vătămați de diavol, atât la minte, cât şi la trup."[26] Şi într-adevăr, lucrurile s-au petrecut după profeția sfântului. Când au ajuns, femeia era întreagă la minte. Ea însăşi a mărturisit mai apoi că în clipa în care a prins hățurile calului sfântului, a simțit că s-a vindecat în întregime. Duhul cel rău nu a putut îndura venirea Duhului Sfânt, Care sălăşluia în inima lui Cuthbert ca într-o casă preacurată.

Viața sfântului în mănăstirea din Lindisfarne

16. După ce Cuthbert a trăit mai mulți ani în mănăstirea de la Melrose, Sfântul Eata a hotărât să-l mute pe omul lui Dumnezeu la Lindisfarne[27], pentru a-i povățui pe frații de acolo pe calea mântuirii.

---

[26] Ibidem, p. 91

[27] Mănăstirea din Lindisfarne fusese zidită pe coasta de nord-est a Angliei în jurul anului 635 d. Hr., de către Sfântul Aidan, călugăr irlandez din mănăstirea Iona. Despre marea însemnătate pe care mănăstirea a avut-o în încreştinarea Angliei şi în răspândirea duhului călugăriei irlandeze în rândul poporului englez, v. mai sus, p. 80. Mănăstirea era aşezată pe o aşa-numită „insulă de maree", adică o insulă care este despărțită de uscat doar în timpul fluxului, când apele oceanului cresc, însă este unită cu el în timpul refluxului.

Şi în acel loc, Cuthbert şi-a continuat călătoriile sale prin satele Angliei, străduindu-se să înalțe poporul englez spre căutarea vieții celei veşnice. În felul acesta, a ajuns cunoscut în întreaga țară pentru minunile şi darurile lui cele slăvite.

Printre altele, Eata îl trimisese pe cuvios la Lindisfarne şi pentru a aşeza acolo rânduială şi viață de obşte. Însă, cum se întâmplă de obicei în astfel de cazuri, frații care se aflau în mănăstire înainte de venirea lui au început să-i facă o mulțime de ispite, dorind să-şi păstreze vechiul lor fel de viață. Când se adunau cu toții pentru a vorbi despre problemele obştii, acei călugări îl jigneau în fel şi chip, aruncându-i în față cuvinte urâte şi usturătoare. El însă de fiecare dată îşi păstra pacea, iar atunci când era jignit nu făcea altceva decât să se ridice şi să iasă tăcut din sală. A doua zi, îi povățuia pe călugări în acelaşi chip în care îi povățuise cu o zi înainte, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Deşi era copleşit de durere din pricina răutății fraților, întotdeauna izbutea să rămână cu fața zâmbitoare şi veselă, încât toți au început să-şi dea seama că doar Duhul Sfânt putea să-i dea puterea de a îndura netulburat ocările şi jignirile. Cu timpul, prin dragostea şi bunătatea lui cea dumnezeiască, cuviosul a biruit încăpățânarea şi învârtoşarea fraților, astfel că toți au început să-l iubească ca pe un părinte şi povățuitor. Foarte rar îi sfătuia prin cuvânt, cel mai adesea propovăduindu-le prin pilda vieții lui celei întru totul îngereşti.

„Aşa râvnă pentru rugăciune avea," ne spune Beda, „încât câteodată priveghea vreme de trei-patru nopți la rând, fără a se întinde în patul său – şi nu avea în afara dormitorului altundeva unde să doarmă. Fie că se ruga singur în vreun loc ascuns, fie că îşi spunea psalmii, întotdeauna făcea un lucru oarecare de mână, pentru a alunga apăsarea somnului; dacă nu, făcea înconjurul insulei, întrebând pe toți despre cum mergeau lucrurile, uşurând astfel prin mers oboseala îndelungilor lui privegheri şi a cântatului de psalmi. Îi mustra pe călugări pentru uşurința cu care se mâniau când vreun frate mai gălăgios îi trezea din somn. «Nimeni nu mă supără», spunea sfântul, «dacă mă trezeşte. De fapt, sunt chiar bucuros, pentru că prin alungarea moleşelii mele, mă face să-mi îndrept mintea spre a face ceva folositor.»"[28]

[28] Ibidem, p. 93

Nu putea să termine nici o Liturghie fără a vărsa râuri de lacrimi. Pentru că ura cu înverşunare păcatul, mustra aspru pe orice făcător de rele, însă pentru că inima lui era aprinsă de dragoste pentru Dumnezeu şi pentru oameni, ierta repede pe oricine venea la el cu pocăință adevărată. De multe ori, când spovedea şi auzea păcatele oamenilor, izbucnea în lacrimi de durere pentru cel care se mărturisea. Atât de mult îi iubea pe semenii săi, încât adesea se hotăra să facă el însuşi canonul rânduit la spovedanie, pentru a uşura povara oamenilor. Era un om simplu şi smerit. Deşi era egumen, întotdeauna se îmbrăca cu haine obişnuite, nici prea bogate, dar nici prea murdare sau rupte.

Retragerea în pustie pe insula Farne

17. După ce s-a nevoit vreme de mulți ani în mănăstire alături de frați, desăvârşindu-se în dragoste şi iertare, Cuthbert s-a hotărât, cu binecuvântarea Sfântului Eata şi a celorlalți părinți, să se retragă în pustie. Sufletul lui râvnea de multă vreme după o asemenea viață îngerească. Însă a voit să facă toate cu dreaptă socoteală, pentru a nu-i da vrăjmaşului nici un prilej de bucurie. De aceea, înainte de a se face sihastru s-a retras în locul cel mai îndepărtat al mănăstirii, trăind după puterea lui în cât mai deplină singurătate. Doar după ce l-a biruit acolo pe vrăjmaş prin post aspru şi prin rugăciune, s-a hotărât să se îndepărteze deplin de împreună-locuirea cu frații. Şi-a ales pentru aceasta o insulă retrasă, numită Farne, care se afla la câțiva kilometri în largul mării. Insula era cunoscută ca fiind bântuită de draci, pentru aceea era nelocuită, şi nimeni nu îndrăznea să rămână acolo. Însă ostaşul lui Hristos, înarmându-se cu „coiful mântuirii şi cu sabia Duhului”[29], s-a dus fără nici o teamă, şi cu vitejie l-a făcut pe diavol să-şi părăsească fosta casă. După ce a izgonit duhurile necurate, devenind singur stăpânitor al insulei, a început să-şi înalțe o locuință. A făcut un zid în formă de cerc, cu înălțimea mai mare decât cea a unui om, căci vroia ca prin aceasta să-şi oprească mintea să cutreiere de ici colo, şi să o silească să privească numai înspre cer. Înăuntrul

[29] Ef. 6, 17

zidului a construit o casă de dormit şi un mic paraclis. Pe malul mării a făcut şi o casă de oaspeţi, pentru fraţii care urmau să vină să-l vadă.

18. Locuinţa sfântului era aşezată pe piatră, şi de aceea nu avea nici urmă de apă. Pentru aceasta, cuviosul s-a rugat lui Dumnezeu, împreună cu fraţii care veniseră să-l ajute, şi apoi a săpat o groapă în stâncă. Dimineaţa, când s-au trezit, au văzut apă rece şi bună de băut izvorând din fundul gropii. După ce a terminat de zidit locuinţa, sfântul s-a închis înăuntru. La început, îi întâmpina în casa de oaspeţi pe cei care veneau la el, spălându-le picioarele şi dându-le de mâncare din puţinul pe care îl avea. Însă cu timpul, râvna lui pentru desăvârşire a sporit, încât s-a zăvorât de tot înăuntru, rareori vorbind cu cei care-l vizitau, şi chiar şi atunci, doar prin fereastra deschisă. Astfel s-a învăţat să trăiască în rugăciune neîntreruptă. După o vreme, a închis chiar şi fereastra, prin care înainte dădea binecuvântări, şi nu o mai deschidea decât atunci când era vreo nevoie mare.

19. La început, îşi lua mâncarea de la cei care veneau să-l vadă, însă apoi s-a gândit că este mai bine să trăiască din rodul muncii mâinilor lui. A cerut astfel unelte şi nişte grâu, pe care l-a semănat pe insulă. S-a făcut toamnă, dar încă nu răsărise nimic.

„Fie este prost pământul, fie este voia lui Dumnezeu”, le-a spus sfântul fraţilor. „Oricum, grâul nu creşte. Aduceţi-mi nişte orz, să vedem ce se întâmplă. Dacă însă Dumnezeu hotărăşte să nu înmulţească rodul, atunci mai bine mă întorc la mănăstire, decât să trăiesc pe seama muncii altora.”[30]

Era toamna, cu mult după timpul potrivit pentru însămânţare, însă în câteva zile orzul a răsărit, aducând chiar roadă bogată. Văzând că păsările încep să mănânce din munca sa, sfântul le-a certat zicând: „De ce mâncaţi roadele pe care nu voi le-aţi crescut? Poate că aveţi mai mare nevoie de ele decât mine. Dacă Dumnezeu v-a dat voie, atunci faceţi după cum v-a îngăduit El; dacă însă nu v-a dat, atunci plecaţi odată şi să nu mai stricaţi averea altora!”[31] Păsările au zburat imediat şi nu au mai făcut alte necazuri.

---

[30] Cf. Cuviosul Beda, *op. cit.*, în *loc. cit.*, p. 96
[31] Ibidem, p. 97

20. Într-adevăr, celor care slujesc Domnului, recăpătând astfel cinstea pe care Adam o avea înainte de cădere, fiarele şi toate animalele li se supun ca unor stăpâni. Într-una din zile, de pildă, sfântul lui Dumnezeu a văzut nişte corbi rupând paie din acoperişul casei de oaspeți şi ducându-le pentru a-şi construi cuiburi. Supărat, le-a făcut semn cu mâna să se îndepărteze, spunându-le să lase averea călugărilor în pace. Corbii, ocupați cu ceea ce făceau, nici nu au băgat în seamă porunca sfântului. Cuthbert le-a strigat: „În numele lui Iisus Hristos, plecați de pe insula asta şi să nu mai veniți înapoi!" Ruşinați, corbii au plecat îndată. La trei zile, unul dintre ei s-a întors şi, găsindu-l pe Cuthbert lucrând în grădină, s-a aşezat în fața lui, cu aripile deschise şi cu capul plecat până la pământ în semn de durere. Străduindu-se în fel şi chip să-şi arate căința, îi cerea sfântului iertare. Când Cuthbert şi-a dat seama ce vrea să spună pasărea, le-a dat corbilor îngăduința să se întoarcă. Ei au venit, aducând însă şi un dar pe măsură: o bucată de slănină de porc! Cuthbert o arăta adesea vizitatorilor, îndemnându-i să-şi şteargă papucii cu ea: „Câtă grijă nu ar trebui să poarte oamenii pentru a dobândi ascultarea şi smerenia, dacă până şi păsările se grăbesc să-şi spele greşelile cu rugăciuni, lacrimi şi daruri."[32] Corbii au rămas mulți ani pe insulă, fără a mai face rău nimănui.

21. Sfântul lui Dumnezeu s-a învrednicit a fi slujit atât de firea însuflețită, cât şi de cea neînsuflețită. Odată s-a hotărât să construiască un mic şopron deasupra unei crăpături care se deschidea în stâncă, deasupra mării. I-a rugat pe frați să-i aducă lemne de mărime potrivită, însă aceştia din neatenție au uitat. După ce i-a mustrat cu blândețe, i-a mângâiat spunându-le că Dumnezeu anume rânduise ca ei să uite, pentru a arăta o minune care să-i întărească în nevoința lor. Cuthbert era încredințat că Dumnezeu nu-i va uita dorința. Şi într-adevăr, a doua zi au găsit pe țărm, chiar sub crăpătura în care sfântul voia să construiască şopronul, un lemn de mărimea potrivită. Astfel, asemenea unui rob ascultător, marea îi adusese sfântului cele de care avea nevoie.

22. Pentru sfințenia lui şi pentru dragostea față de toți cei ce se aflau în nevoi, faima lui Cuthbert a ajuns în toate colțurile țării. De

[32] Ibidem, p. 98

aceea, mulțimi nenumărate veneau la el de peste tot, pentru a se spovedi şi a cere sfat de mântuire, sau măcar pentru a lua binecuvântare. Sfântul, cu darul lui Dumnezeu care se odihnea asupra lui, îi mângâia pe toți, uşurându-le durerile şi necazurile şi însuflețindu-i în nădejdea către bunătatea cea nebiruită a preamilostivului Dumnezeu. Pentru că avea darul discernerii duhurilor, le arăta tuturor cum să se ferească de cursele cele meşteşugite ale diavolului şi cum să le biruiască. „De câte ori nu au încercat demonii să mă zvârle de pe stâncile acelea, sau de câte ori nu au aruncat cu pietre după mine ca şi cum ar fi vrut să mă omoare; cu o ispită mai groaznică decât alta, căutau să mă înşele ca să fug de pe câmpul de luptă; dar până acum nu au izbutit să mă vatăme nici trupeşte şi nici sufleteşte, şi nici nu au reuşit să mă înfricoşeze."[33]

Adesea îi îndemna pe frați să nu socotească viața lui în singurătate ca fiind ceva nemaipomenit: „De viața în obşte ar trebui să vă minunați. În ea, toate sunt supuse starețului: vremea rugăciunii, a postului, a privegherilor şi a muncii, toate sunt cârmuite de voia lui."[34]

23. Chiar şi rupt de lume, Cuthbert a continuat să facă multe vindecări minunate. O stareță de neam mare, care îl iubea foarte mult, se îmbolnăvise grav şi paralizase. Cuthbert, aflând prin descoperire dumnezeiască de necazul ei, i-a trimis femeii cingătoarea lui. Imediat ce stareța s-a încins cu ea, a simțit o putere intrându-i în trupul slăbănogit, încât după două zile era deja în stare să meargă de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Cu aceeaşi cingătoare s-a vindecat o altă călugăriță din mănăstire, care suferea de dureri îngrozitoare de cap.

24. Această stareță, pe nume Elfleda[35], era sora regelui Ecgfrith, şi l-a rugat de multe ori pe Cuthbert să vină să se întâlnească cu ea pentru a vorbi despre nişte probleme însemnate. Până la urmă, cuviosul a primit cererea sfintei femei şi a ieşit din insulă pentru a o vedea. Când s-au întâlnit, Elfleda i-a căzut la picioare, rugându-l să-i descopere ce

[33] Ibidem, p. 100

[34] Ibidem, p. 100

[35] Fiică a lui Oswy, regele Northumbriei, Elfleda a fost închinată de mică lui Dumnezeu, intrând până la urmă alături de Sfânta Hilda în mănăstirea din Whitby. După ce a fost aleasă stareță a acestei mănăstiri, Elfleda a ajuns să fie cinstită de toți pentru viața şi virtuțile ei. A murit în anul 714 d. Hr. şi este sărbătorită la 8 februarie.

avea să se întâmple cu fratele ei, regele, şi cât de mult mai avea el să rămână pe tron. După multe rugăminți, Cuthbert i-a răspuns astfel:

„Mă uimeşte că o femeie duhovnicească asemenea ție, şi încă având o aşa de bună cunoaştere a Scripturilor, poate să creadă că viața omenească este lungă. Oare nu spune psalmistul că *anii omului ca pânza unui păianjen, aşa s-au socotit*[36]? Atunci cât de scurtă trebuie să fie socotită viața unui om, când acesta este în ultimul an de viață şi moartea îi bate la uşă."[37]

Nespus de îndurerată de această profeție, femeia l-a mai întrebat pe Cuthbert dacă el va ajunge episcop sau nu. Sfântul i-a spus cu voce liniştită:

„Ştiu că nu sunt vrednic, dar mai ştiu şi că de porunca Stăpânului a toate nimeni nu poate să se ascundă, oriunde ar fugi. Dacă, totuşi, o să fiu silit să port o povară, cred că nu va fi pentru mult timp. După doi ani, poate, voi fi lăsat să mă duc înapoi la obişnuita mea singurătate şi pace."[38]

Hirotonia ca episcop

25. La scurt timp după aceasta, a avut loc un sinod condus de Sfântul Teodor din Tars, Arhiepiscopul de Canterbury[39], şi Cuthbert a fost ales, fără a fi de față, episcop de Lindisfarne[40]. Regele însuşi, împreună cu mulți alți clerici şi credincioşi, s-a dus la Cuthbert pe insulă, rugându-l în genunchi, cu lacrimi, să primească darul episcopiei. Până la urmă sfântul a primit, văzând dragostea sinceră pe care i-o purtau cu toții. A fost hirotonit în Duminica de Paşti a anului 685, în oraşul York, pe când avea 51 de ani.

După ce a primit episcopia, şi-a înmulțit nevoințele şi lupta, căci acum purta povara răspunderii pentru nenumărate suflete. Nu băga

---

[36] Ps. 89, 10
[37] Cuviosul Beda, *op. cit.*, în *loc. cit.*, p. 102
[38] Ibidem, p. 102
[39] Despre Sfântul Teodor şi despre lucrarea lui, v. mai sus, pp. 82 sq.
[40] De fapt, episcop de Lindisfarne a fost ales Sfântul Eata, iar Cuthbert a fost ales episcop de Hexham. Înainte însă de a fi hirotonit, Cuthbert l-a rugat pe Eata să facă schimb de episcopii, pentru că nu vroia să părăsească mănăstirea din Lindisfarne.

defel în seamă strălucirea lumească de care era înconjurat, ci se înfrâna în toate, de parcă încă se afla pe insula sa, în singurătate. Făcea tot ce putea pentru a fi un păstor desăvârşit, şi pentru aceasta Dumnezeu l-a slăvit în ultimii săi ani de viață prin minuni nenumărate, încât întreg poporul îl iubea ca pe un părinte al lor preacinstit. Dintre aceste minuni, ca să nu lungim cuvântul, vom aminti doar câteva, şi chiar şi pe acestea, numai în treacăt.

Sfântul a vindecat cu apă sfințită pe soția bolnavă a unui ostaş. Aceasta se afla pe patul de moarte şi, fiind stropită de către un preot cu puțină apă binecuvântată de episcop, şi-a revenit în întregime. Altădată, sfântul a folosit nişte ulei sfințit, cu care a uns capul bolnav al unei călugărițe. Şi aceasta şi-a dobândit vindecarea. Chiar şi numai o bucățică de pâine binecuvântată de către Cuthbert a fost de ajuns pentru a-l vindeca pe Hildmer, omul din a cărui soție Cuthbert scosese un demon. Dar sfântul a tămăduit şi fără a se folosi de lucruri văzute, adică doar prin rugăciune. Aflându-se într-un sat îndepărtat şi sărac, i-a fost adus pe o targă un băiat aflat pe patul de moarte. Sfântul l-a binecuvântat, iar acesta, care se chinuia de multă vreme cu o boală groaznică, s-a vindecat. Odată a izbucnit o molimă cumplită de ciumă, încât doar o mică parte dintre credincioşi mai rămăseseră în viață. Sfântul alerga cu râvnă prin toată eparhia, pentru a aduce mângâiere oamenilor nenorociți şi a le uşura durerea. A ajuns într-un sat, unde a văzut o femeie cu fața arsă de lacrimi, care ținea un copilaş în brațe. Tocmai îşi îngropase celălalt copil, iar acesta pe care îl strângea la piept era şi el pe moarte. Cuthbert s-a dus la ei, l-a binecuvântat pe copil şi l-a sărutat, liniştind-o pe mamă. „Nu te teme. Nu vei mai pierde pe nimeni altcineva din familia ta.”[41] Aşa s-a şi întâmplat. În scurtă vreme copilul s-a făcut bine.

26. Când regele Ecgfrith a plecat la luptă împotriva picților, cu care s-a purtat nespus de crud şi nemilos, sfântul a ştiut că se apropia împlinirea profeției sale. Pentru aceea a plecat la Carlisle, unde se afla regina. A doua zi, în timp ce vorbea cu nişte credincioşi, a simțit dintr-o dată o tulburare puternică, încât a fost nevoit să se sprijinească de

---

[41] Cf. ibidem, p. 112

toiag ca să nu cadă. Fața lui s-a umplut de durere, şi a rostit aproape în şoaptă: „Poate că acum se hotărăşte soarta bătăliei."[42] Apoi s-a dus să-i spună reginei cele ce i se întâmplaseră.

A doua zi era duminică şi, la sfârşitul cuvântului său, Cuthbert a început să vorbească credincioşilor despre cele ce le presimțise. I-a îndemnat să privegheze pentru a nu cădea în ispită[43], şi le-a arătat că trebuie să fie întotdeauna pregătiți pentru orice ar îngădui Dumnezeu. Pentru aceasta le-a spus o întâmplare din vremea pe când trăia în pustie:

„Odată au venit nişte frați la mine pe insulă, în ziua de Crăciun. Au început să mă roage să ies afară din casă, pentru a ne bucura împreună de praznicul cel mare. Până la urmă am făcut după cum mă rugau. Ne-am aşezat la masă şi am început să mâncăm. Deodată, în timpul mesei, le-am spus astfel:

«Fraților, să fim cu luare aminte şi să ne păzim, ca să nu fim duşi în ispită.»

Ei însă mi-au răspuns:

«Dar, părinte, să ne bucurăm astăzi; este Crăciunul, Naşterea Domnului nostru Iisus Hristos!»

«Bine, atunci să ne bucurăm.»

Ne-am continuat mâncarea, însă după câtva timp iarăşi le-am spus aceleaşi lucruri, anume că să fie treji în rugăciune şi în post. Şi ei, la rândul lor, mi-au spus că măcar de Crăciun pot să petreacă fără grijă, fiind o sărbătoare aşa de mare, şi că sunt atâtea alte zile în care se poate face rugăciune şi post. Eu din nou am primit cuvintele lor. Când însă şi a treia oară am rostit aceleaşi îndemnuri, frații şi-au dat seama că nu fără pricină eram neliniştit. Deşi nici eu nu ştiam ce se întâmplă, simțeam în inima mea că trebuie să le grăiesc astfel. Într-adevăr, când s-au întors la mănăstire, au găsit un frate mort de ciumă. Vreme de un an de zile, boala a bântuit în mănăstire, omorând aproape pe toți părinții care trăiau în obşte."[44]

După sfârşitul acestei cuvântări, oamenii s-au gândit că sfântul le profețea că vor fi loviți de o molimă de ciumă. Când însă a doua zi un

[42] Ibidem, p. 105
[43] Mt. 26, 41
[44] Cf. Cuviosul Beda, *op. cit.*, în *loc. cit.*, p. 106

fugar a venit de pe câmpul de luptă, vestind moartea regelui, şi-au dat cu toţii seama despre ce ispită vorbea omul lui Dumnezeu.

27. Cel mai bun prieten al lui Cuthbert a fost Sfântul Herbert, care se nevoia ca sihastru pe o insulă din lacul Derwent. Acesta avea obiceiul ca în fiecare an să-l viziteze pe Cuthbert pentru a lua sfat de mântuire de la el. Auzind despre Cuthbert că este la Carlisle, Herbert a venit pentru a-l întâlni din nou. Văzându-se, s-au sărutat cu bucurie şi au început să vorbească despre diferite lucruri duhovniceşti. În timp ce vorbeau, Cuthbert i-a spus lui Herbert cu voce foarte firească: „Adu-ţi aminte, frate Herbert, să mă întrebi acum orice ai nevoie să întrebi. Aceasta este ultima dată când ne vedem cu ochi trupeşti, căci ştiu că a sosit timpul ca să-mi las deoparte cortul acesta pământesc. Vremea plecării mele este aproape.”[45] Auzind acestea, Herbert s-a aruncat plângând la picioarele sfântului. „În numele Domnului, nu mă părăsi. Adu-ţi aminte de prietenul tău şi cere-i milei dumnezeieşti să îngăduie ca, după cum am slujit împreună în această viaţă, la fel să şi plecăm împreună pentru a vedea slava cea cerească. Ştii că m-am străduit întotdeauna să-ţi urmez poruncile, şi ori de câte ori neştiinţa sau slăbiciunea omenească m-au făcut să rătăcesc, am făcut canonul pe care tu l-ai crezut de cuviinţă.”[46]

Cei doi s-au rugat îndelung. În cele din urmă, Cuthbert s-a ridicat zâmbind, încredinţându-l pe Herbert că rugăciunea lor fusese auzită. Într-adevăr lucrurile s-au petrecut după cuvântul sfântului. Cei doi nu s-au mai văzut în timpul vieţii, iar Herbert a murit după o boală lungă şi chinuitoare, în aceeaşi zi în care şi Cuthbert părăsea lumea aceasta[47].

28. Simţind că sosise timpul să plece înspre cereştile locaşuri, Cuthbert a hotărât să-şi lepede slujirea de episcop, ca să se poată pregăti mai bine pentru ieşirea din trup. A vrut însă ca înainte de a face aceasta să-şi mai vadă o dată eparhia, cu atât mai mult cu cât stareţa Elfleda, de care am vorbit înainte, îl rugase să vină să o vadă o ultimă dată. Astfel, s-au hotărât să se întâlnească la un metoc al mănăstirii Whitby, unde Cuthbert trebuia să sfinţească o biserică. Ajuns acolo, a fost

---

[45] Ibidem, p. 108
[46] Cf. ibidem, p. 108
[47] Din această pricină, cei doi prieteni sunt sărbătoriţi în aceeaşi zi (20 martie).

chemat la masă, însă în timp ce mâncau dintr-odată s-a oprit din vorbit, răpit fiind de lucrurile cereşti. Fața sa şi-a schimbat culoarea, iar mâinile i-au slăbit, încât cuțitul pe care-l ținea a căzut pe podea. Întrebat cu stăruință despre pricina pentru care se oprise din mâncat, sfântul a recunoscut că văzuse ridicându-se la cer sufletul unui om care se învrednicise de slava cea cerească. Aflând că este vorba de cineva din mănăstirea sa, stareța a trimis de îndată un slujitor pentru a vedea cine murise. Între timp, stareța l-a rugat pe sfânt să-i spună numele celui mort, însă Cuthbert a proorocit că ea însăşi îi va spune numele a doua zi la Liturghie. Slujitorul trimis a ajuns la mănăstire, însă acolo nu murise nimeni, aşa că a fost nevoit să se întoarcă. Pe drum, a văzut nişte argați de-ai mănăstirii ducând un om la groapă. Era unul dintre ciobani, care căzuse din copac şi murise.

A doua zi, când Elfleda a aflat despre aceasta, nu şi-a dat seama că era vorba despre dreptul de care vorbise Cuthbert cu o zi înainte. De aceea s-a grăbit la episcop, care slujea Liturghia şi tocmai făcea pomenirile pentru morți, şi i-a strigat acestuia din biserică: „Pomeneşte, preasfințite părinte, şi pe slujitorul meu Hadwald, care a murit ieri căzând dintr-un copac."[48] Şi astfel, fără a-şi da seama, stareța a împlinit profeția sfântului, încât toți s-au minunat de darul lui Dumnezeu ce sălăşluia în cuviosul bărbat.

Retragerea din scaunul episcopal şi moartea sfântului

29. După ce a lepădat povara episcopală, sfântul s-a întors la preaiubita-i linişte, pentru a putea scoate spinii grijilor lumeşti care îl răniseră vreme de doi ani. Dumnezeu a lucrat prin el o nouă minune aici, pentru a arăta tuturor că trebuie avut ascultare chiar şi în cele mai neînsemnate porunci.

Într-una din zile, au venit nişte frați ca să-i ceară sfat. După ce a vorbit îndeajuns cu ei le-a spus: „Este timpul să mă întorc în chilia mea. Şi voi sunteți gata de plecare, însă înainte de a porni, luați ceva să mâncați. Luați gâsca aceea care atârnă de perete, gătiți-o şi mâncați-o, iar apoi plecați în numele Domnului."[49]

---

[48] Cf. ibidem, p. 113
[49] Ibidem, p. 115

După ce a intrat, fraţii au aşternut masa, însă pentru că aveau destulă mâncare, s-au hotărât să nu se mai obosească cu gâsca, ci să mănânce din cele ce aveau cu ei. Însă după ce au terminat şi au vrut să urce în bărci pentru a pleca, o furtună neaşteptată s-a pornit, încât de-abia au putut să tragă înapoi la mal. Văzând aceasta, s-au dus să i se plângă lui Cuthbert pentru întârziere, dar acesta nu le-a spus decât că să aibă răbdare. După ce a trecut o săptămână de furtună neîncetată, sfântul s-a dus să vadă ce se întâmplă cu fraţii. Când a văzut gâsca încă atârnând de perete, i-a mustrat zâmbind pentru neascultarea lor.

„Şi vă mai miraţi că marea nu vă lasă să mergeţi! Hai, repede, băgaţi-o în oală, gătiţi-o şi mâncaţi-o, iar apoi marea se va linişti şi veţi putea pleca."[50]

De data aceasta l-au ascultat fără nici o împotrivire, şi toate s-au împlinit întocmai. De îndată ce gâsca a început să fiarbă, marea s-a liniştit şi fraţii au putut să se întoarcă la mănăstire.

30. Doar două luni i-a îngăduit Dumnezeu sfântului să se bucure de pustia cea binecuvântată. De Crăciun a plecat în mănăstire pentru a lua parte la dumnezeiasca Liturghie. Apoi a fost condus de o mulţime de fraţi la barca cu care vroia să se întoarcă pe insula sa. Întrebându-l unul dintre ei, care era mai simplu, când o să-l revadă, Cuthbert le-a răspuns liniştit: „Când îmi veţi aduce înapoi trupul mort."[51]

Apoi, cu trei săptămâni înainte de moartea omului lui Dumnezeu, Herefrith, egumenul de la Lindisfarne, s-a dus pe insulă. Când l-a salutat pe Cuthbert, acesta nu a putut decât să ofteze. Cu o seară înainte fusese lovit de boala care avea să-i aducă moartea. Herefrith însă nu a băgat de seamă suferinţa sfântului. Când i-a cerut binecuvântare să plece, Cuthbert i-a spus liniştit că ar vrea să fie înmormântat lângă paraclisul său, pe insulă, înfăşurat într-un veşmânt pe care şi-l pregătise dinainte. Auzind asemenea cuvinte, Herefrith s-a speriat şi l-a rugat cu lacrimi pe sfânt să-i îngăduie să trimită nişte fraţi ca să-l îngrijească. Cuthbert însă nu a vrut:

„«Du-te acasă acum, dar să te întorci la timpul potrivit.» Deci nu am putut nicicum să-l înduplec," povesteşte Herefrith, „în ciuda rugăminţilor

[50] Ibidem, p. 115
[51] Ibidem, p. 116

mele; şi în cele din urmă l-am întrebat când ar trebui să ne întoarcem la el. «Când va vrea Dumnezeu,» a răspuns «şi când El Însuşi vă va arăta.»”[52]

Ajungând la Lindisfarne, Herefrith a poruncit fraților să facă rugăciune neîncetată pentru sănătatea sfântului. Când au vrut să se întoarcă pentru a-l sluji, pe mare s-a pornit o furtună năprasnică, care i-a ținut vreme de cinci zile în mănăstire. Aceasta a fost însă după rânduiala lui Dumnezeu, pentru a-i da prilej sfântului să se curețe prin suferință şi prin lupte grele cu vrăjmaşul diavol, de orice urmă de neputință şi de slăbiciune omenească.

Când în cele din urmă au izbutit să se întoarcă pe insula Farne, l-au găsit pe Cuthbert în casa de oaspeți, slăbit în întregime, de-abia viu, aşteptând ajutorul lor. Avea o rană deschisă la picior, care trebuia îngrijită. Herefrith însuşi l-a slujit:

„«Domnul meu episcop, văd cât de mult ai suferit de când te-am părăsit, şi mă mir de ce nu ai îngăduit nimănui să stea să-ți poarte de grijă.»

«A fost voia lui Dumnezeu să fiu lăsat să sufăr singur pentru o vreme, fără ajutor şi fără tovărăşie. De când ai plecat, boala s-a înrăutățit mereu, aşa că m-am ridicat şi am venit aici afară pentru ca atunci când veți fi ajuns, să puteți să mă găsiți fără a vă mai necăji să intrați în mănăstire. De când am venit şi m-am aşezat aici, nu m-am mai mişcat defel, ci aşa am rămas vreme de cinci zile la rând.»

«Dar domnul meu, cum ai putut trăi în chipul acesta? Ai petrecut fără mâncare în tot acest timp?» A întors aşternutul pe care şedea şi mi-a arătat cinci cepe.

«Aceasta mi-a fost mâncarea în ultimele cinci zile. Ori de câte ori gura îmi era uscată sau îmi ardea de prea multă foame sau sete, mă împrospătam şi mă răcoream cu astea.» Una dintre cepe era mai puțin de jumătate roasă. A adăugat:

«Niciodată nu m-au ispitit vrăjmaşii cu atâta putere, cum au făcut-o în ultimele cinci zile.»”[53]

Apoi Herefrith s-a întors la Lindisfarne, lăsând nişte frați pentru a-i sluji sfântului. Unul dintre ei era bolnav de diaree, dar Cuthbert

[52] Ibidem, p. 117
[53] Ibidem, p. 118

ceruse anume a fi îngrijit de către acesta, pentru că era un călugăr blând şi ascultător. Când fraţii au aflat că sfântul ceruse să fie înmormântat pe insulă, s-au hotărât să-l roage să le îngăduie să-i aducă trupul la mănăstire. Auzind rugămintea lor, Cuthbert s-a împotrivit. „Vreau să rămân aici, unde am luptat lupta mea pentru Domnul. [...] Apoi, dacă o să fiu adus la mănăstire, o să vină la mormântul meu lume multă, căci deşi nu sunt nimic, faima mea s-a răspândit până peste hotare. Pentru aceasta, voi o să vă pierdeţi liniştea."[54] Însă fraţii au stăruit cu lacrimi ca sfântul să le facă bucuria de a-şi lăsa rămăşiţele pământeşti la Lindisfarne. Până la urmă, Cuthbert a primit. I-a sfătuit însă să-l îngroape în biserică, pentru a mai micşora numărul celor ce vor veni să se închine la mormântul său. După aceea, starea sănătăţii cuviosului s-a înrăutăţit tot mai mult. Dându-şi seama că se apropie de sfârşit, a cerut ca fratele care suferea de diaree să-l ducă în chilie. Până atunci, nimeni nu mai intrase în sihăstria sa. După câteva ore fratele a ieşit, chemându-l pe Herefrith, căruia cuviosul vroia să-i încredinţeze ultimele poveţe. Tot atunci, călugărul cel ascultător le-a spus cu bucurie celorlalţi că, din clipa în care intrase în chilia lui Cuthbert, simţise că fusese tămăduit de boala sa.

31. Ultimele cuvinte ale sfântului, pe care i le-a spus lui Herefrith, au fost un îndemn de a păstra cu orice preţ pacea şi dragostea în mănăstire, şi de a fugi de cei ce caută să facă zâzanie şi sminteală.

„Să purtaţi mereu grijă să îndepliniţi rânduielile de viaţă călugărească pe care Dumnezeu, în mila Sa cea cerească, a crezut de cuviinţă să le aşeze prin slujirea mea. Ştiu că deşi unii m-au dispreţuit în această viaţă, totuşi după moartea mea vor vedea că învăţăturile mele nu trebuie să fie lepădate aşa de uşor."[55]

„Apoi," povesteşte Herefrith, „a petrecut ziua liniştit, până seara, aşteptând bucuriile lumii care va să vină, şi şi-a continuat în pace rugăciunile de-a lungul nopţii. La timpul obişnuit pentru rugăciunea de seară, i-am dat Tainele cele care duc în viaţa veşnică. Întărit astfel cu Trupul şi Sângele Domnului, pregătindu-se pentru moartea care

[54] Cf. ibidem, p. 119
[55] Cf. ibidem, p. 120-121

ştia că avea să vină, şi-a ridicat ochii înspre cer, întinzându-şi mâinile în sus şi, cu mintea răpită de laudă către Dumnezeu, şi-a trimis sufletul în bucuria Raiului."[56] Era noaptea de 20 martie, anul 687 d. Hr. Cuthbert nu avea decât 53 de ani.

32. După mutarea sa, Herefrith a trimis pe un frate să urce pe cel mai înalt deal al insulei, cu o lumânare aprinsă, pentru a vesti celor din Lindisfarne moartea sfântului. Aceştia se aflau la priveghere. A doua zi, au pus preacinstitul trup al sfântului într-o barcă, aducându-l la mănăstire. Pe mal a fost întâmpinat de cântăreți şi de mulțimi nenumărate de oameni, care veniseră să-şi ia rămas bun de la cel ce le purtase de grijă în timpul vieții sale ca un părinte iubitor. A fost îngropat într-un sicriu de piatră, în Biserica Sfântului Apostol Petru.

33. După moartea sa, minunile şi vindecările sfântului nu numai că nu au încetat, ci dimpotrivă, au sporit, pe măsura credinței oamenilor. Pentru că aşa se şi întâmplă cu cei ce în această viață au bineplăcut lui Dumnezeu. După trecerea lor din această lume stricăcioasă, ei dobândesc în fața Stăpânului a toate mult mai multă îndrăzneală decât avuseseră pe pământ, şi pot astfel să le ajute în toate nevoile, tuturor celor care le cer ajutorul cu credință nestrămutată. Aceasta se poate vedea din viața tuturor cuvioşilor şi mucenicilor celor de-Dumnezeu-purtători, care au câştigat prin luptele lor, cu ajutorul harului dumnezeiesc, Împărăția cerurilor.

De pildă, chiar după îngroparea sfântului a venit la Lindisfarne un băiat stăpânit de un duh necurat. Acesta îl chinuia înfricoşător, încât copilul striga ca o fiară şi muşca orice îi stătea la îndemână. Tatăl lui, îndurerat peste măsură, fusese îndemnat să vină la Lindisfarne la moaştele mucenicilor care se găseau acolo, pentru a afla vindecare. Totuşi, mucenicii, poate pentru a arăta îndrăzneala pe care o câştigase Cuthbert înaintea lui Dumnezeu, au întârziat cu izbăvirea. Nimeni nu ştia ce să mai facă cu băiat, căci speria pe oricâți îl vedeau sau îl auzeau. În cele din urmă, un preot a fost luminat de Dumnezeu şi s-a gândit să ia nişte pământ din locul unde fusese aruncată apa cu care călugării spălaseră trupul cel neînsuflețit al lui Cuthbert. A amestecat

[56] Ibidem, p. 121

acest pământ în puțină apă şi s-a dus pentru a-i da nenorocitului copil să bea. În clipa în care băutura cea de-viață-făcătoare a atins gâtul bolnavului, duhul cel rău, scoțând un țipăt îngrozitor, a părăsit trupul lui. Apoi, băiatul a adormit adânc, iar a doua zi când s-a trezit era pe deplin vindecat. Mai târziu, pământul de pe locul în care fusese aruncată apa s-a făcut un adevărat loc de tămăduire pentru toți cei aflați în nevoi.

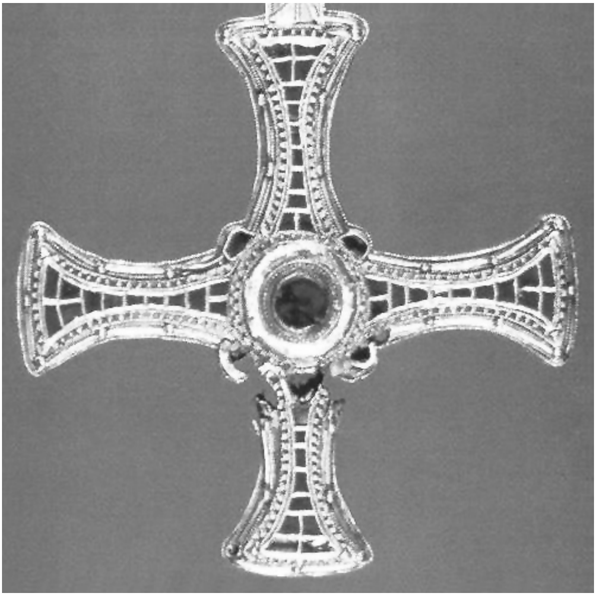
34. La 11 ani după adormirea sfântului, frații au fost însuflați de Dumnezeu să-i dezgroape trupul. Vroiau să aşeze oasele într-o mică raclă de lemn, pe care o pregătiseră anume pentru aceasta, şi apoi să pună racla spre închinare. Sfântul Edbert, episcopul de Lindisfarne[57], a dat binecuvântare pentru aceasta, poruncindu-le să facă dezgroparea în ziua de 20 martie, data morții sfântului. Astfel au şi făcut, numai că atunci când au deschis sicriul, au aflat nu oasele lui, ci trupul neputrezit. Într-adevăr, Dumnezeu îl slăvise pe robul Său cu moaşte nestricăcioase şi izvorâtoare de mir. Arăta de parcă era încă în viață, şi până şi încheieturile mâinilor şi picioarelor îi erau moi. Chiar hainele arătau de parcă atunci fuseseră îmbrăcate. Călugării au rămas înmărmuriți şi, după o scurtă rugăciune, au alergat la episcop pentru a-i vesti minunea. Acesta le-a poruncit să facă o altă raclă pentru sfânt, unde să-i pună trupul. Când după două luni Edbert a murit, răpus de o boală cruntă, a fost îngropat, după cum profețise, în mormântul rămas gol al lui Cuthbert.

Cinstirea sfântului în popor a crescut apoi foarte repede. Peste 150 de biserici i-au fost închinate în Anglia şi în Scoția, încât pe bună dreptate Cuthbert a fost socotit cel mai iubit sfânt englez. După moartea lui, insula Lindisfarne a fost numită „Insula sfântă" şi a ajuns un adevărat Munte Athos al Angliei[58]. Aceasta până în anul 793, când vikingii au pustiit mănăstirea, omorându-i pe călugări şi punând capăt pentru totdeauna vieții monahale de aici. Călugării care au scăpat cu viață au luat moaştele părintelui lor şi le-au purtat peste tot prin Anglia, căutând

---

[57] Edbert a fost urmaş al lui Cuthbert pe scaunul de episcop de Lindisfarne. Foarte învățat în Sfintele Scripturi, el avea obiceiul, ca şi Cuthbert, să petreacă fiecare Post Mare retras pe o insulă, în post şi rugăciune. A murit în anul 698 şi este sărbătorit la 5 mai.

[58] Phillips, Andrew, *op. cit.*, p.29

Crucea Sfântului Cuthbert, descoperită pe pieptul sfântului la ultima deschidere a raclei moaştelor lui, în anul 1827. Crucea este din aur.

un loc în care să le adăpostească. Până la urmă au aşezat trupul sfântului în catedrala din oraşul Durham, unde acesta odihneşte până azi[59].

Insula sfântă şi insula Farne, locurile în care s-a proslăvit sfântul, au devenit în zilele noastre adăpost pentru păsările sălbatice, astfel că nimic nu mai dă de bănuit astăzi că în acele locuri Sfântul Cuthbert a luptat odată până la sânge împotriva oştirilor întunericului, biruindu-le prin puterea crucii celei de-viață-făcătoare, sau că acolo el s-a rugat cu lacrimi pentru iertarea păcatelor lumii întregi.

Pentru rugăciunile Sfântului Părintelui nostru Cuthbert, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi. Amin!

[59] În anul 1104, racla sfântului a fost deschisă pentru a-i fi cercetat trupul şi s-a descoperit că acesta era încă neputrezit. Apoi, racla a rămas nemişcată până în timpul Reformei, când a fost distrusă de protestanți. Vrând să ardă şi trupul lui Cuthbert, aceştia au rămas uimiți văzând cât de neputrezite erau moaştele, şi de frică au hotărât să le îngroape în locul în care se aflaseră la început. Trupul sfântului a fost cercetat din nou în veacul al XIX-lea când, din rânduiala nepătrunsă a lui Dumnezeu, din el nu s-au mai găsit decât sfintele oase. Cf. Farmer, David Hugh, *op. cit.*, p. 145

Viața Sfântului Guthlac, sihastrul din Crowland

Troparul Sfântului Guthlac, glas IV:

Căile proorocului Ilie şi cărarea cea dreaptă a Înaintemergătorului Ioan ai urmat, Părintele nostru Guthlac. Ajuns-ai locuitor în mlaştinile din Crowland, şi în singurătate ai adus rod însutit, biruindu-i pe diavoli şi vindecând pe cei bolnavi. Mijloceşte dar şi acum înaintea lui Hristos Dumnezeu să se mântuiască sufletele noastre.

Introducere

Sfântul Guthlac s-a nevoit pustniceşte în mlaştinile din Anglia de Răsărit, la sfârşitul veacului al VII-lea şi începutul veacului al VIII-lea. După Sfântul Cuthbert, el este cel mai cunoscut dintre sfinții pustnici ai poporului englez, fiind numit pe drept cuvânt „Sfântul Antonie al englezilor". „Viața" lui, scrisă de un oarecare Felix, în limba latină, la puțină vreme după moartea sfântului, s-a păstrat până în zilele noastre, fiind o mărturie neprețuită pentru luptele cele spre mântuire pe care le-a purtat cu vitejie omul lui Dumnezeu.[1]

Naşterea şi anii de tinerețe ai sfântului

1. Cuviosul Guthlac s-a născut în anul 673 d. Hr., în timpul domniei regelui Merciei[2], Ethelred, dintr-o familie de neam mare şi foarte bogată.

---

[1] V. Felix, *The life of St. Guthlac*, în ***, *Anglo-Saxon Prose*, Dent, London şi Rowman and Littlefield, Totowa, New Jersey, 1975, editare şi traducere în limba engleză de Michael Swanton.

[2] Regatul Merciei se găsea în partea centrală a Angliei de astăzi, de-a lungul râului Trent, şi era locuit de angli.

Părinții săi se numeau Pendwald şi Tette. După ce au trăit câtăva vreme împreună, mama sfântului a luat în pântece, iar când s-a împlinit sorocul celor nouă luni şi a venit vremea să nască, Dumnezeu a trimis din cer un semn minunat, pentru a face cunoscut tuturor că-l alesese pe pruncul care se va naşte spre a-I sluji Lui. Căci într-adevăr, mulțime de oameni au văzut o mână pogorându-se din cer şi ținând o cruce de aur în mână. Şi mâna aceea s-a oprit în dreptul uşii casei în care Tette, mama sfântului, se chinuia în durerile naşterii. Văzând oamenii acea mână minunată şi preaslăvită, au venit în fugă la casa lui Pendwald şi s-au aşezat în genunchi în fața uşii, rugându-se lui Dumnezeu să le descopere ce însemna acel semn dumnezeiesc. După ce şi-au terminat rugăciunea, o femeie a ieşit din casă spunându-le că tocmai se născuse un prunc de parte bărbătească. Iar ei toți au ştiut că acela avea să ajungă mare înaintea lui Dumnezeu, şi au răspândit vestea, încât în scurtă vreme se aflase despre naşterea lui Guthlac în întreaga țară.

2. Apoi, după opt zile pruncul a fost botezat, punându-i-se numele Guthlac. Când a mai crescut, copilul s-a arătat a fi foarte cuminte, ascultând cu dragoste de toți. Petrecea tot timpul retras şi nu se juca împreună cu copiii de vârsta lui, nici nu spunea glume sau lucruri deşarte. Şi era cu mintea ascuțită, pururi vesel la față, şi curat şi nevinovat la suflet.

Dar Dumnezeu a îngăduit robului Său să treacă prin valea cea amară a păcatului, deoarece ştia că pocăința lui de apoi avea să fie pe măsura rătăcirii sale. Căci trecând vremea, s-a făcut un tânăr puternic. Şi auzind despre faptele bărbaților viteji din vechime, despre luptele şi războaiele acelora, şi-a lepădat purtarea cea cuviincioasă a copilăriei, dorind să urmeze celor ce îşi făcuseră un nume pe câmpul de luptă. Era în vârstă de numai 15 ani, însă puterea lui era aceea a unui leu. Şi-a adunat nişte prieteni, apoi s-a înarmat şi s-a dus pentru a-l ajuta pe regele Ethelred în război. Fiind în slujba acestuia, era fără milă față de duşmanii săi. Cel ce i-a scris „viața" ne spune aceste cuvinte despre petrecerea lui din vremea în care se îndepărtase de Dumnezeu: „Apoi şi-a vărsat mânia asupra duşmanilor lui şi le-a ars cetatea şi le-a pustiit satele; şi a făcut un măcel mare prin tot ținutul acela, şi a omorât şi a luat averea oamenilor."[3]

[3] Felix, *op. cit.*, p. 42

Deşi ducea o viață aşa de sângeroasă, totuşi amintirea anilor copilăriei, în care trăise după voia lui Dumnezeu, nu se ştersese din inima lui. După chiar prima sa bătălie, mustrat fiind de conştiință, a hotărât să întoarcă celor pe care îi jefuise o treime din averea lor.

3. Vreme de 9 ani a trăit Guthlac în acest fel de viață, prins în bătălii şi lupte cumplite. Şi s-a rătăcit pe căile lumii acesteia trecătoare. Însă Dumnezeu nu-l părăsise pe cel de care fusese părăsit, ci îi purta în continuare de grijă ca unuia care fusese ales încă din pântecele maicii sale. Căci Preamilostivul nostru Stăpân căuta prilejul potrivit pentru a grăi sufletului rănit al tânărului. Iar acest prilej a venit într-o seară, când Guthlac tocmai se întorsese istovit dintr-una din multele sale lupte. După ce s-a aşezat să se odihnească, o mulțime de gânduri au început să-i treacă prin minte. Şi dintr-odată „a fost însuflat cu frica lui Dumnezeu, şi inima lui s-a umplut de dragoste duhovnicească. Şi când s-a ridicat, s-a gândit la regii cei din vechime, care au părăsit lumea cu o moarte nenorocită şi cu o plecare jalnică din viața aceasta păcătoasă. Şi a văzut marea bogăție pe care o avuseseră risipindu-se cu iuțeală. Şi a văzut propria lui viața grăbindu-se şi zorind înspre sfârşit. Şi apoi dintr-odată a fost aşa de însuflat de frica cea dumnezeiască, încât i-a făgăduit lui Dumnezeu că, dacă îi va îngădui să trăiască până dimineața, va deveni slujitorul Său."[4] Iată purtarea de grijă cea nepătrunsă a Preabunului nostru Dumnezeu! Că în fel şi chip face pentru a ne aduce pe noi la dragostea şi la ascultarea de El. Unora le trimite necazuri şi boli şi greutăți pentru a-i face să-şi lepede viața lor cea rea. Iar altora, precum fericitului Guthlac, le grăieşte în adâncul inimii, descoperindu-le deşertăciunea lumii acesteia şi vremelnicia ei. Şi Dumnezeu a ales chipul acesta de a-l întoarce la Sine pe cuviosul Guthlac, înainte-ştiind că sfântul, odată hotărând lepădarea de lume, nu va mai întoarce privirea înapoi spre cele trecătoare.

Lepădarea lumii şi viața în pustie

4. Făcându-se ziuă, Guthlac le-a spus însoțitorilor săi să-şi caute alt conducător, pentru că el hotărâse să devină slujitor al lui Hristos. Nici plânsul prietenilor săi, nici dragostea părintească şi nici bogățiile

[4] Ibidem, p. 42

pe care le strânsese nu au putut să-l despartă pe robul lui Dumnezeu de dragostea care se aprinsese în inima lui.[5]

În aceeaşi zi, fiind de 24 de ani, s-a dus în mănăstirea Repton, cerându-i stareţei să-l primească ca frate.[6] La puţin timp după aceea a fost tuns călugăr. De atunci a hotărât să nu mai pună în gură vin sau altă băutură. Vreme de doi ani, trăind în mănăstire, a învăţat pe de rost Psaltirea şi multe cântări şi rugăciuni, şi întregul tipic bisericesc. Iar fraţii, văzând viaţa lui cea plină de înfrânare, la început l-au urât şi l-au dispreţuit. Însă în scurt timp dragostea sfântului a biruit răutatea lor, şi au început să-l iubească toţi ca pe un mare nevoitor.

Dar Guthlac nu era mulţumit de această viaţă, căci inima sa era aprinsă de un dor neostoit după dragostea lui Dumnezeu. Pentru aceasta căuta mereu să trăiască singur şi fără tovărăşie, pentru a putea să petreacă mai mult timp cu Cel de care fusese rănită inima Lui. Şi în timp ce se chinuia astfel, neştiind cum să-şi potolească setea sufletului, a auzit despre pustnicii cei din vechime, care ardeau de dragoste pentru singurătate şi linişte. Şi citind vieţile acelora, inima lui s-a umplut de harul lui Dumnezeu, care îl îndemna prin dor nepotolit să lepede cu desăvârşire petrecerea împreună cu oamenii.

5. În Anglia de Răsărit se găsea un ţinut aflat la foarte mică înălţime, acoperit cu mlaştini uriaşe, care se întindeau la nesfârşit, până către malul Mării Nordului. Acest ţinut mlăştinos[7] era plin de ostroave mici, smârcuri, uneori acoperite de ape, în care mişunau mii de vietăţi sălbatice. Toate bălţile erau pline de stuf şi acoperite cu hăţişuri şi ierburi înalte, încât oricine s-ar fi putut rătăci foarte lesne în asemenea sălbăticie.

Auzind fericitul Guthlac de o asemenea singurătate, atât de potrivită pentru dorul său, s-a dus într-acolo pentru a găsi o insulă pe care să se retragă. Ajungând în acel ţinut, a găsit un om care i-a vorbit despre o insulă cu totul necunoscută şi bună pentru locuit. Şi auzind sfântul despre insula aceea pustie, îndată s-a aprins inima lui, încât l-a rugat pe acel om să-l ducă acolo. Au luat o barcă cu care au străbătut mlaştinile,

[5] Cf. Rom. 8, 34-35
[6] Mănăstirea din Repton era o mănăstire dublă. Despre mănăstirile duble, v. mai sus, nota 57, p. 81.
[7] În engleză: „The fens". Acest ţinut care în vechime era foarte întins, astăzi a dispărut aproape în întregime.

ajungând până la locul numit Crowland[8]. Insula era bântuită de diavoli şi pentru aceea toată lumea o ocolea. Însă Guthlac, având sufletul viteaz, n-a băgat în seamă ispita drăcească, ci s-a coborât din barcă, luându-şi rămas bun şi mulțumindu-i celui care-l adusese până acolo.

Şi ziua în care a ajuns acolo era sărbătoarea Sfântului Apostol Vartolomeu. Pe acesta Guthlac îl iubea în chip deosebit şi îl avea la mare evlavie, pentru că de multe ori în cursul vieții sale Apostolul cel dumnezeiesc îl ajutase în nevoi şi în necazuri[9].

6. După ce s-a aşezat pe insulă, a început să-şi caute un loc unde să stea. A găsit acolo o ridicătură de pământ, care înainte fusese folosită drept loc de îngropare pentru păgâni. Într-o parte a ei, această ridicătură era săpată, şi sfântul şi-a zidit acolo o colibă. Încă de la bun început, s-a hotărât să nu poarte haine de pânză sau de lână, ci numai din piei de animale. Rânduiala lui era aceasta, ca să nu mănânce nimic altceva decât pâine de orz şi să bea nişte apă, iar acestea cu măsură, şi doar după apusul soarelui.

După aceea a început a-şi trăi viața după voia lui Dumnezeu şi după setea inimii sale, cântând psalmi şi rugându-se ziua întreagă. Însă vrăjmaşul mântuirii, care nu doarme niciodată, nu a putut îndura nevoința sfântului, şi de aceea a început să-l războiască cu mânie. Astfel, la puțină vreme după ce se aşezase pe insulă, a fost rănit cumplit în inima sa de săgețile otrăvite ale celui viclean. Căci a fost cuprins de o îndoială cruntă față de viața pe care o ducea, încât se îndoia dacă este bineplăcut lui Dumnezeu să trăiască în singurătate. „Şi a început să întoarcă lucrul acesta pe toate părțile în mintea sa, şi şi-a adus aminte păcatele şi răutățile lui pe care le făcuse mai demult, gândindu-se că făcuse rele mai multe şi mai cumplite decât ar putea ispăşi vreodată."[10] Adică, vrăjmaşul îl rănise cu săgeata cea amară a deznădejdii. După cum ne spun şi Sfinții noştri Părinți cei de-Dumnezeu-purtători, aceasta este arma cea mai puternică a vrăjmaşului, cu care încearcă să-i doboare pe cei mai viteji dintre ostaşii lui Dumnezeu. Dar şi această ispită este îngăduită de

---

[8] În engleză, „Ținutul (sau Țara) Ciorilor." Într-adevăr, cum vom vedea mai departe, insula era plină de corbi.

[9] În aceasta, Sfântul Guthlac se asemăna marelui părinte al călugăriei ruseşti, Sfântul Serghie din Radonej, care şi el îl avea ca ocrotitor şi apărător pe Sfântul Apostol Vartolomeu.

[10] Felix, *op. cit.*, p. 46

bunătatea lui Dumnezeu, pentru a vedea omul neputința cea desăvârşită a firii sale, şi a nu se mândri în faptele pe care le face cu ajutorul dumnezeiesc.[11] Nu mai puțin de trei zile a fost lăsat sfântul lui Dumnezeu în această încercare, încât „nu mai ştia încotro să-şi întoarcă inima."[12] Şi aceasta arată tăria sufletului lui, că nu mulți dintre sfinți au putut să îndure atâta vreme întunericul deznădejdii. Iar într-a treia noapte a ajuns la capătul puterilor. Şi a început să cânte cu cuvintele proorocului David: „Şi când mă necăjeam am chemat pre Domnul, şi către Dumnezeul meu am strigat."[13] Iar atunci dintr-odată inima lui s-a umplut de încredințare dumnezeiască, şi a văzut o lumină strălucitoare, în care stătea mângâietorul său cel ceresc, Sfântul Apostol Vartolomeu. „Şi oaspetele ceresc, Sfântul Vartolomeu, l-a mângâiat şi l-a întărit cu cuvintele lui, şi i-a poruncit să nu se îndoiască, ci să fie hotărât, şi i-a spus că îl va ajuta în toate necazurile lui. Când Sfântul Guthlac a auzit aceste cuvinte de la credinciosul său prieten, s-a umplut de bucurie duhovnicească, şi şi-a întărit credința şi toată încrederea şi-a pus-o în Dumnezeu."[14]

7. Iar după ce Guthlac a biruit, cu ajutorul harului, această ispită, diavolii mai mult s-au înverşunat împotriva lui, începând a-l lupta nu într-ascuns, ci pe față. Şi multe necazuri şi încercări i-au adus, dintre care vom spune doar câteva, pentru a arăta înțelepciunea şi bărbăția omului lui Dumnezeu.

Odată, în timp ce se gândea la felul lui de viață, a văzut doi draci coborând din cer, care i-au spus ca unui vechi cunoscut: „Îți ştim viața, cât şi statornicia credinței; ştim şi că răbdarea ta este de nebiruit; căci te-am încercat în multe feluri cu vicleniile noastre, când ne-am trimis armele

[11] Vedem aceasta în viețile multor sfinți mari din vechime. Iar în vremurile mai noi, acest lucru s-a făcut vădit în viața cuviosului părintelui nostru Siluan cel din Sfântul Munte, care a primit de la Dumnezeu, în deznădejdea sa, binecunoscutul cuvânt: „Ține mintea în iad şi nu deznădăjdui." Un alt cuvios al vremurilor noastre, Părintele Arsenie Boca, spune despre aceasta următoarele cuvinte: „Cea mai grea ispită pe care o poate întâmpina omul în calea mântuirii este ispita „nopții din Ghetimani", adică aparenta lăsare în părăsire din partea lui Dumnezeu. Dacă rezistă cineva la această probă, acela a dobândit desăvârşirea." Boca, Arsenie, *Tinerii, familia şi copiii născuți în lanțuri*, Ed. Credința strămoşească, 2003, p. 181

[12] Felix, *op. cit.*, p. 46

[13] Ps. 17, 7

[14] Felix, *op. cit.*, p. 46

împotriva ta. Dar de acum înainte nu te vom mai necăji şi nici nu te vom mai supăra. Nu numai că nu te vom împiedica de la ceea ce ți-ai pus în gând să faci, ci îți vom şi povesti despre toți cei din vechime care au locuit pustietățile, despre cum şi-au trăit viața. [...] Ei, prin înfrânarea lor şi-au omorât orice patimă în ei înşişi. Astfel că dacă doreşti să-ți speli păcatele pe care le-ai făcut în trecut, ar trebui să-ți chinui trupul cu înfrânarea; pentru că în măsura în care te chinui în lumea aceasta, aşa vei fi întărit în veşnicie; şi în măsura în care înduri necazurile în viața de acum, aşa vei fi răsplătit în cea viitoare; şi când vei posti aici pe pământ, vei fi înălțat în ochii lui Dumnezeu. Astfel că postul tău nu trebuie să fie de două zile, sau de trei, sau de o zi, încât să te bucuri că ai o astfel de înfrânare; ci este nevoie de un post de şapte zile pentru ca omul să se curățească."[15]. Iată viclenia cea mare a vrăjmaşului! Că se face şi „teolog", numai pentru a-i doborî cu învățăturile lui cele părut bune pe cei ce se străduiesc să trăiască după voia lui Dumnezeu. Însă sfântul nu s-a lăsat înşelat de această ispită, ci ştiind că diavolul, după cuvântului Mântuitorului, este pururea „mincinos, şi tatăl minciunii,"[16] a grăit nici măcar băgând în seamă cuvintele celui rău: „Să dispară vrăjmaşii mei, Doamne Dumnezeul meu, căci pe Tine Te cunosc şi Te iubesc, că Tu eşti Făcătorul meu."[17] Şi la acest cuvânt, toată puterea celui rău s-a făcut nevăzută. Iar Guthlac şi-a continuat cu smerenie felul său de viață, mâncând pâine de orz o dată pe zi, după apusul soarelui.

8. Altă dată, când se afla la priveghere, deodată i-au apărut în colibă mulțime nenumărată de duhuri necurate, încât întreaga casă se umpluse de chipurile lor cele înfricoşătoare şi groaznice. Şi răspândeau o putoare de neîndurat, strigând în felurite chipuri şi urlând înspăimântător, încât întreg cerul părea plin de fioroasele lor lătrături. Şi după ce au intrat în casă, îndată l-au legat pe omul lui Dumnezeu de mâini şi de picioare, scoțându-l afară şi apoi târându-l prin mlaştină şi scufundându-l în apele cele murdare. Şi l-au tras prin hățişuri pline de scai şi de spini, încât tot trupul sfântului era rănit şi însângerat. Iar apoi l-au lăsat o vreme să se odihnească. După aceea i-au poruncit să plece din pustie, care era casa

---

[15] Ibidem, pp. 46, 47
[16] In. 8, 44
[17] Ibidem, p. 47

lor, căci altfel îl vor răni în chip şi mai înfricoşător. Dar sfântul lui Dumnezeu câştigase vitejia cea dumnezeiască, încât le-a grăit cu voce netulburată: „Domnul este de-a dreapta mea, ca să nu mă clatin."[18]

Şi auzind cuvintele acestea, dracii s-au năpustit toți asupra lui, înfuriați peste măsură, şi au început să-l bată cu bice de fier. Iar apoi l-au ridicat pe omul lui Dumnezeu şi l-au purtat vreme îndelungată prin văzduh, şi după aceea l-au dus la porțile iadului. Şi acolo l-au lăsat, iar ei s-au dus şi au început să-i chinuiască pe cei ce se aflau înăuntru. Şi văzând Guthlac chinurile cele mai presus de minte, s-a înfricoşat de groaza lor. Iar duhurile cele necurate i-au strigat: „Putere ne este dată nouă să te zvârlim în chinurile acestei prăpăstii, iar aici este focul pe care tu însuți l-ai aprins înlăuntrul tău."[19] Iar sfântul le-a răspuns: „Vai vouă, copii ai întunericului şi roade ale pierzării! Praf şi cenuşă sunteți; cine v-a dat vouă, netrebnicilor, să aveți putere să mă trimiteți în aceste pedepse? Ei bine, aici sunt, pregătit, şi aştept voia Domnului meu; aşa că de ce să mă înspăimânt de amenințările voastre mincinoase?"[20] Şi auzind diavolii vorbele lui, s-au aruncat asupra lui, însă în clipa aceea o lumină a strălucit din cer, şi în ea se afla Sfântul Vartolomeu, apostolul. Iar din pricina frumuseții şi a strălucirii lui celei negrăite, duhurile necurate s-au înspăimântat şi au fugit de la fața sfântului. Iar Guthlac, văzându-şi prietenul, s-a umplut de bucurie, căci a văzut dreapta Domnului izbăvindu-l şi din această ispită cumplită. Căci Dumnezeu îngăduise şi aceasta, pentru a găti mai mare cunună alesului Său. Apoi, sfântul apostol a poruncit duhurilor necurate să-l ducă pe Guthlac înapoi la chilia lui, iar acestea s-au supus neputincioase. Şi după ce l-au lăsat acolo, au plecat scrâşnind din dinți, plângându-se că fuseseră biruite de smerenia şi de vitejia sfântului.

9. Într-una din nopți, în timp ce ațipise la rugăciune, Guthlac a auzit afară glasuri în limba britană. Pe atunci, britanii erau în război cu englezii, şi năvăleau uneori pentru a-i ataca şi a-i prăda. Ridicându-se de îndată din somn, sfântul a privit pe fereastră. Iar apoi şi-a văzut casa în flăcări şi pe britani aruncând cu sulițe înspre el. Însă omul lui Dumnezeu a simțit cu

[18] Ps. 15, 7
[19] Felix, *op. cit.*, p. 48
[20] Ibidem, p. 48

duhul că vrăjmaşii lui nu erau oameni în carne şi oase, ci duhuri necurate, şi a strigat cuvintele prorocului: „Să învie Dumnezeu şi să se risipească vrăjmaşii lui”[21], şi celelalte. Şi imediat au dispărut toate ca fumul.

10. După câtăva vreme s-a făcut cunoscut şi altora despre petrecerea sfântului. Şi veneau câte unii la el pentru a lua sfat. Iar unul dintre ei, un preot pe nume Bettelin, îl ruga stăruitor să-l primească drept ucenic. Şi până la urmă Guthlac a primit cererea preotului, făcându-i acestuia o chilie în apropiere.

Văzând vrăjmaşul mântuirii noastre că prin viclenia lui nu poate nimic împotriva omului lui Dumnezeu, a început să-l ispitească prin oameni. Şi a semănat în inima lui Bettelin gând de trădare, încât preotul îşi spunea: „Dacă îl înjunghii şi îl omor (pe sfânt) voi putea stăpâni eu locul acesta după el, şi atunci oamenii lumii mă vor cinsti pe mine la fel cum îl cinstesc pe el acum.”[22] Venind deci odată Bettelin pentru a-l rade pe cap[23], a simțit că este biruit de puterea gândului străin şi de dorința nestăpânită de a vărsa sângele omului lui Dumnezeu. Însă Guthlac dobândise puterea de a înțelege lucrarea celui rău, şi de îndată i-a vorbit cu voce blândă lui Bettelin. „O, Bettelin, de ce ai ascuns fiara cea blestemată în sânul tău? De ce nu scuipi de la tine otrava cea amară? Văd că eşti înşelat de duhul cel rău şi de gândul viclean din inima ta.”[24] Auzind aceste cuvinte, ucenicul îndată şi-a venit în sine şi a căzut cu lacrimi la picioarele cuviosului, cerându-i iertare şi mărturisindu-şi păcatul.[25]

11. Într-o altă noapte, diavolii au venit pentru a-l înfricoşa sub chipul a nenumărate fiare sălbatice. Ba urlau ca un leu, ba sâsâiau ca un şarpe, ba mugeau ca un bivol, ba lătrau ca un câine. Însă sfântul lui Dumnezeu s-a însemnat cu semnul cinstitei Cruci şi a disprețuit ispita, spunând acestea: „O, duh nenorocit şi rău, puterea ta este văzută, şi

[21] Ps. 67, 2

[22] Felix, *op. cit.*, p. 50

[23] În vechime, mai ales în Apus, la călugărie se tundea tot părul de pe vârful capului, formându-se aşa-numita tunsură (ca o cunună de păr pe cap). Unii dintre călugări îşi păstrau pe mai departe această tunsură, răzându-şi părul de pe cap. Acest lucru era întâlnit şi în Răsărit până prin veacul al XV-lea, lucru care se poate vedea, de pildă, în icoana Sfântului Grigorie Palama.

[24] Cf. Felix, *op. cit.*, p. 50

[25] Bettelin a ajuns până la urmă un vrednic urmaş şi ucenic al lui Guthlac, şi astăzi este cinstit ca sfânt, fiind prăznuit la 9 septembrie.

tăria ta cunoscută. Acum, nenorocitule, iei chipul fiarelor sălbatice şi al păsărilor şi al şerpilor, tu, care mai înainte te-ai trufit vrând să fii asemenea lui Dumnezeu. Acum îți poruncesc în numele Dumnezeului celui veşnic, Care te-a făcut pe tine şi te-a aruncat din înălțimea cerului, să încetezi cu tulburarea aceasta!”[26] Şi iarăşi ispita celui rău a încetat fără zăbavă.

12. Odată a venit la el un om şi a scris nişte cuvinte pe o foaie de hârtie. Însă când a ieşit afară, nişte corbi i-au furat hârtia şi au plecat cu ea în mlaştină. Întorcându-se Guthlac, l-a văzut trist şi l-a mângâiat astfel: „Nu fi îndurerat, frate; ci precum corbul zboară pe deasupra mlaştinii, la fel şi tu vâsleşti după el; şi aşa vei găsi hârtia.”[27] Omul l-a ascultat şi a plecat înapoi. Şi în drumul lui a găsit în nişte stuf cartea care îi fusese furată.

Într-adevăr, insula era plină de corbi, pentru care şi purta numele de Crowland. Şi aceia furau orice găseau la îndemână. Iar sfântul îndura totul fără a se plânge sau a-i certa, deşi avea putere de stăpân asupra animalelor. De pildă, odată a venit la el un prieten apropiat, pe nume Wilfrid, care şi-a lăsat în barcă mănuşile. În timp ce vorbea cu Guthlac, dintr-odată a văzut un corb stând pe acoperişul casei, rupând o mănuşă cu ciocul. La mustrarea sfântului, corbul a lăsat mănuşa, luându-şi zborul peste mlaştină. După câtva timp, au sosit alți trei oameni, care au adus cu ei cealaltă mănuşă. Spuneau că un corb o lăsase să cadă din cioc în timp ce zbura. Guthlac a luat-o, a binecuvântat-o, şi i-a dat-o zâmbind lui Wilfrid.

13. Altă dată, acelaşi prieten a venit pentru a primi de la cuvios cuvânt de mântuire. Şi după ce au vorbit multă vreme, două rândunici au venit şi, cântând, s-au aşezat pe umerii sfântului. Când Wilfrid se minuna de darul lui Dumnezeu ce sălăşluia în sfânt, Guthlac i-a spus: „Oare nu ai învățat în Sfintele Scripturi, frate Wilfrid, că fiarele şi păsările sălbatice vin aproape de cel ce şi-a trăit viața după voia lui Dumnezeu? Iar îngerii se apropie de cel ce îşi trăieşte viața departe de oamenii lumii; în vreme ce cel care doreşte a vorbi adesea cu oamenii lumeşti, nu poate să aibă parte de vorbirea îngerească.”[28]

[26] Ibidem, p. 51
[27] Ibidem, p. 51
[28] Ibidem, p. 52

14. Şi a început să vină la el lume de pretutindeni, căci dobândise faimă mare între oameni şi multora se făcuse cunoscut prin minunile lui cele slăvite. „Oameni de diferite trepte îl căutau pe omul mai înainte numit [Guthlac], atât căpetenii şi episcopi şi stareți, cât şi oameni de toate treptele; cei de jos, dar şi cei puternici. Şi îl căutau oameni nu doar din marele regat al Merciei, ci şi toți cei din Britania care auziseră de fericitul om, încât se grăbeau la el de pretutindeni, oameni care erau fie bolnavi în trup, fie chinuiți sau stăpâniți de duhuri necurate, fie cu alte rele şi diferite necazuri şi dureri de care este împresurată omenirea. Şi nădejdea nu rămânea zadarnică în nici unul dintre cei care îi erau aduşi: că nu era om bolnav care să rămână neîngrijit, nu era vreun stăpânit de diavol care să nu fie din nou sănătos la minte, nici vreun alt bolnav care să nu plece de la el tămăduit."[29]

Un oarecare om de neam mare, Hwetred, ajunsese stăpânit de un duh necurat, încât îşi ieşise cu totul din minți, şi încerca să vatăme pe oricine îi stătea în cale. Când odată mai mulți prieteni şi rude veniseră pentru a-l lega, a luat un topor şi a omorât trei oameni, rănind pe mulți alții. Şi vreme de patru ani s-a chinuit în felul acesta. Deşi îl duseseră la multe mănăstiri şi biserici, nimeni nu reuşise să-l tămăduiască. Până la urmă au auzit de omul lui Dumnezeu, şi cu mare greu l-au dus într-acolo. Când Guthlac i-a văzut, îndată s-a umplut de milă. Nu a spus nici un cuvânt, ci l-a luat pe bolnav şi l-a dus în biserică. Şi vreme de trei zile a stat acolo cu el, fără să iasă, rugându-se într-una. Iar în a treia zi, la răsăritul soarelui, l-a spălat cu apă sfințită pe cel ce se chinuia, apoi a suflat asupra lui şi îndată toată puterea celui rău s-a depărtat de la el.

Altă dată a scos un duh necurat, încingându-l pe bolnav cu brâul său.

15. Dumnezeu îl înzestrase pe alesul Său şi cu darul străvederii. Odată, un stareț a vrut să vină la el pentru a lua cuvânt de folos. Şi era însoțit de doi slujitori, care înainte de a ajunge la insulă, i-au cerut binecuvântare pentru a merge în alt loc cu nişte treburi. Starețul i-a lăsat să meargă în pace, şi după puțin timp a ajuns la cuvios. După ce au vorbit îndelung despre lucrurile dumnezeieşti, Guthlac l-a întrebat pe stareț dintr-odată: „Dar unde s-au dus cei ce s-au despărțit de tine mai devreme?" După ce călugărul i-a răspuns că avuseseră nişte treabă

[29] Felix, *op. cit.*, p. 55

în altă parte şi pentru aceea nu putuseră veni, Guthlac a răspuns: „S-au dus la casa unei anume văduve şi s-au îmbătat acolo de prea multă băutură.”[30] Şi nu numai aceasta i-a spus, ci şi ce au vorbit şi ce altceva au mai făcut aceia, încât stareţul a plecat mirat. Şi când s-a întâlnit cu fraţii, i-a întrebat ce făcuseră. Iar aceştia se arătau cumplit de istoviţi, spunând că se obosiseră în călătoria lor. Văzând că stareţul lor stăruia, au început să se jure pentru cele spuse. Atunci călugărul i-a mustrat: „Dar de ce juraţi mincinos? Căci aţi fost la casa văduvei acesteia, şi aţi trăit acolo astfel, şi aţi vorbit aceste cuvinte!”[31] Iar aceia de îndată i-au căzut plângând la picioare, mărturisindu-şi păcatul.

16. Odată a venit la Guthlac un oarecare bărbat pe nume Offa. Pe drum a călcat într-un spin mare, care i-a străpuns întreg piciorul. Acesta i s-a umflat şi a început să-l doară tare. Iar după ce a ajuns, cu mare greu, pe insulă, nu i-a spus sfântului nimic. Însă în timpul nopţii tot trupul i s-a umflat până la şale şi îl durea îngrozitor. Când dimineaţa Guthlac l-a văzut chinuindu-se cumplit, îndată şi-a dezbrăcat haina şi i-a dat-o aceluia. În clipa în care Offa a luat haina pe el, spinul a zburat din rană asemenea unei săgeţi, până la o depărtare oarecare. Şi s-a tămăduit deplin şi umflătura cea mare, iar oaspetele a plecat bucuros şi slăvind pe Dumnezeu, minunându-se de îndrăznirea Sfântului Guthlac.

17. Un anume episcop, Headda, auzind de Guthlac şi de minunile lui, a vrut să-l vadă şi să audă cuvânt de folos. Împreună cu el au venit mai mulţi oameni, printre care era şi un oarecare învăţat pe nume Wigfrith. Înainte de a ajunge pe insulă, însoţitorii lui Headda, stând la masă, vorbeau despre Guthlac. Unii erau de părere că pustnicul din Crowland este un sfânt, în timp ce alţii spuneau că Guthlac face atâtea minuni cu puterea celui rău. Vorbind ei astfel, Wigfrith, cel de care am pomenit înainte, le-a spus că el le va putea arăta a doua zi dacă Guthlac este om sfânt sau nu, fiindcă trăise multă vreme printre călugării sporiţi din Irlanda, şi astfel putea recunoaşte sfinţenia unui om.

Ajungând în cele din urmă pe insulă, Headda s-a dus singur la coliba pustnicului. Văzându-l, Guthlac l-a întâmpinat zâmbind, iar apoi au început să vorbească despre lucrurile cereşti. „Lumina harului lui Dumnezeu strălucea cu atâta putere în fericitul Guthlac, încât cuvintele

[30] Ibidem, p. 54
[31] Ibidem, p. 54

şi învățăturile sale păreau toate rostite de glasul unui înger. Avea de asemenea o mare înțelepciune, o chibzuință cerească, încât orice învăța, întărea cu învățăturile dumnezeieşti ale Sfintei Scripturi."[32]

Şi văzând episcopul darul lui Dumnezeu asupra cuviosului părinte, îndată s-a gândit să-l hirotonească preot, şi i-a spus lui Guthlac despre aceasta. Şi după ce a stăruit Headda câtăva vreme, cuviosul a primit, supunându-se voii lui Dumnezeu şi a episcopului. Iar acesta l-a hirotonit pe Guthlac şi a sfințit şi paraclisul în care cuviosul se ruga. După aceea, Headda l-a rugat pe sfânt să vină la masă, ceea ce Guthlac a şi făcut, deşi era împotriva obiceiului său. Şi când, ospătându-se ei, cuviosul l-a văzut pe Wigfrith, l-a întrebat cu glas blând: „Şi acum, frate Wigfrith, ce crezi despre preotul de care ieri spuneai că te vei lămuri dacă este bun sau netrebnic?"[33] Iar învățatul îndată şi-a cerut iertare, plecându-se până la pământ în fața sfântului.

18. Cuviosul Guthlac l-a avut drept ucenic pe prințul Ethelbald, care se afla în pribegie, fiind prigonit şi hăituit de către Ceolred, regele Merciei. Acesta îl vâna pretutindeni pentru a-l ucide. Văzând Ethelbald, care era foarte credincios, că nu mai poate nădăjdui în nici un ajutor omenesc, s-a îndreptat spre părintele său sufletesc, spre Guthlac, pentru a-i cere pustnicului să se roage pentru el. Sfântul i-a spus cu voce proorocească: „O, fiul meu, nu am uitat luptele şi necazurile tale; pentru acesta mi-a fost milă de tine, şi din pricina necazurilor tale l-am rugat pe Dumnezeu să se îndure de tine şi să te ajute. Şi El mi-a auzit cererea, şi îți va da stăpânire şi putere peste poporul tău; şi cei ce te urăsc vor fugi cu toții de la fața ta; şi sabia ta va zdrobi pe toți vrăjmaşii tăi, pentru că Domnul este ajutorul tău. Dar fi răbdător, pentru că nu vei câştiga împărăția prin răpire într-un chip lumesc, ci o vei câştiga cu ajutorul Domnului; căci Domnul va doborî pe cei ce acum te urăsc, şi Domnul va lua împărăția de la ei, pentru că şi-a adus aminte de tine şi te-a uns drept rege."[34] Auzind cuvintele acestea, Ethelbald s-a umplut de bucurie şi de nădejde în bunătatea lui Dumnezeu, şi a plecat mângâiat.

---

[32] Ibidem, p. 56

[33] Ibidem, p. 57

[34] Ibidem, p. 57-58. Cât de asemănătoare trebuie să fie aceste cuvinte de îmbărbătare spuse de Sfântul Guthlac cu cele spuse de Sfântul Daniil Sihastrul Sfântului Ştefan cel Mare, înainte ca acesta să urce pe tronul Moldovei!

Moartea cuviosului şi preaslăvirea sa

19. După ce trecuseră 15 ani de vieţuire în pustie, a venit vremea ca Dumnezeu să-l cheme la el pe slujitorul său cel iubit. Căci acesta repede a ajuns la măsura sfinţeniei, a bărbatului desăvârşit, şi pentru aceasta Dumnezeu nu l-a mai lăsat în această lume de necaz şi durere.

Era în timpul Postului Mare, în Miercurea mare. Venind ucenicul său, Bettelin, de care am vorbit şi mai înainte, pentru a vorbi cu sfântul, l-a găsit suflând din greu şi palid la faţă. Văzându-l bolnav, l-a întrebat cu nelinişte despre pricina suferinţei sale. Cuviosul i-a răspuns cu greu: „Pricina bolii mele este aceasta, că sufletul trebuie să fie luat din acest trup; căci într-a opta zi va fi sfârşitul bolii mele. Şi se cuvine ca sufletul să fie pregătit, încât să-L pot urma pe Dumnezeu."[35] Auzind aceste cuvinte, Bettelin s-a aruncat plângând la picioarele părintelui său, însă Guthlac l-a mângâiat astfel: „Fiul meu, nu fi îndurerat, căci pentru mine nu e o nenorocire să merg la Domnul Dumnezeul meu."[36]

Apoi au venit Paştele, iar cuviosul a slujit Sfânta Liturghie, mulţumindu-I lui Dumnezeu pentru boala sa. După ce trecuseră şapte zile de boală, Bettelin a venit din nou la sfânt, pe la ceasul al şaselea din zi[37], cerându-i cu lacrimi ultimele sfaturi. Cu mare greu, cuviosul i-a spus: „Timpul este foarte aproape acum, fiul meu, aşa că ia seama la ultimele mele învăţături. După ce sufletul meu va părăsi trupul, du-te atunci la sora mea[38] şi spune-i că m-am ferit de tovărăşia ei aici pe pământ, şi nu am vrut s-o văd, pentru ca apoi noi doi să ne vedem din nou în cer, înaintea feţei lui Dumnezeu."[39] Apoi i-a dat ultimele sfaturi despre chipul în care să fie îngropat trupul său. Văzând Bettelin că într-adevăr sfântul se apropia de moarte, l-a întrebat un lucru care îl chinuia de multă vreme. De când venise pe insulă, în fiecare dimineaţă şi seara, îl auzea pe sfânt grăind în chilia sa cu cineva, deşi Bettelin ştia că Guthlac trăia în deplină

---

[35] Felix, *op. cit.*, p. 58

[36] Ibidem, p. 59

[37] Adică pe la ora 12 la amiază.

[38] Sora sfântului, pe nume Pega, ducea şi ea viaţă pustnicească pe o insulă aflată în apropiere de Crowland, la Peakirk (care înseamnă „biserica lui Pega"). Pega a murit la Roma, în timp ce se afla în pelerinaj acolo, şi după moarte a ajuns să fie cinstită ca sfântă, fiins sărbătorită la 8 ianuarie.

[39] Felix, *op. cit.*, p. 59

singurătate. Şi a îndrăznit să-i ceară sfântului să-i descopere această taină. Iar cuviosul nu l-a lăsat nemângâiat pe ucenic:

„«Fiul meu, nu fi tulburat; lucrurile pe care nu le-am spus nici unui om înainte, câtă vreme am trăit, ți le voi descoperi şi le voi face cunoscute ție. Din al doilea an de când am trăit în sălbăticie, seara şi dimineața devreme, Dumnezeu Însuşi a trimis un înger pentru mângâierea mea, care mi-a descoperit tainele cereşti cele care nu sunt îngăduite omului să le spună; şi mi-a uşurat greutatea luptei mele cu cuvinte îngereşti.» Apoi, după ce a spus aceste cuvinte, şi-a rezemat capul pe perete şi şi-a tras cu greu răsuflarea. Când şi-a revenit, a ieşit din gura lui o mireasmă precum mirosul celor mai dulci flori. Şi în seara următoare, când fratele mai înainte numit [Bettelin] a căzut la rugăciune, a văzut casa înconjurată de o mare strălucire; şi strălucirea aceea a rămas până în zori.”[40] Iar când s-a făcut dimineață, sfântul s-a mişcat din nou, spunându-i ucenicului său pentru ultima oară: „Fiul meu, pregăteşte-te să pleci în călătoria pe care ți-am poruncit-o, căci acum este timpul ca sufletul meu să părăsească mădularele acestea obosite şi să plece în frumusețea cea fără sfârşit, în Împărăția cerurilor.”[41]

Şi după aceea s-a împărtăşit pentru ultima dată cu Trupul şi Sângele Mântuitorului nostru, ca merinde pentru viața cea pururea fiitoare. „Apoi şi-a ridicat ochii înspre cer, şi şi-a întins mâinile, şi cu bucurie şi-a trimis sufletul în fericirea veşnică.”[42] Şi în timp ce îşi dădea sufletul în mâinile Atotputernicului Dumnezeu, Bettelin a văzut întreaga casă inundată de lumină cerească, şi un stâlp de foc care se întindea de la pământ la cer, strălucind cu o lumină neasemuită, încât covârşea cu totul strălucirea soarelui la amiază. Şi întreg cerul răsuna de cântece îngereşti, iar insula toată s-a umplut de o mireasmă negrăită.[43] Aceasta se întâmpla în ziua de 11 aprilie a anului 714, când cuviosul avea numai 41 de ani.

Apoi, Bettelin a făcut după cum i se poruncise. Cuprins de teamă şi cutremur, a plecat îndată la sora lui Guthlac, la Sfânta Pega, vestindu-i moartea iubitului său frate. Şi întorcându-se înapoi, cei doi l-au îngropat pe sfânt în paraclis, după cuviință.

---

[40] Ibidem, p. 59-60
[41] Ibidem, p. 60
[42] Ibidem, p. 60
[43] Cf. ibidem, p. 60

20. Iar după un an de zile, Dumnezeu le-a pus în gând să descopere trupul lui Guthlac, pentru a-l aşeza într-o raclă spre cinstire. Căci mulţi veneau la el, primind vindecare de neputinţele lor, întocmai cum primiseră înainte de adormirea sfântului. Şi au găsit trupul lui neputrezit, de parcă atunci fusese îngropat. Până şi hainele rămăseseră neatinse de trecerea vremii. Sfânta Pega, bucurându-se nespus de această nouă minune a fratelui ei, a aşezat trupul la loc potrivit pentru închinare.

21. Când prinţul Ethelbald a auzit de moartea lui Guthlac, îndată a fost prins de o tristeţe amarnică, căci cuviosul fusese singurul lui sprijin în vremuri de restrişte, şi acum se vedea lipsit şi de această ultimă nădejde. Căci duşmanii lui încă îl prigoneau şi el vedea că profeţia sfântului nu fusese încă împlinită. Deci mergând îndată la mormântul părintelui său, s-a aşezat deasupra lui, plângând amarnic şi rugându-se.

Iar apoi s-a făcut noapte şi Ethelbald s-a dus la culcare. Adormind cu greu, din pricina supărării, deodată a fost trezit de o lumină orbitoare care strălucea în întreaga colibă. Şi s-a înfricoşat de această vedere străină. Dar apoi l-a văzut în mijlocul luminii pe fericitul Guthlac, care i-a spus: „Să nu te temi, ci să fii hotărât, căci Dumnezeu este ajutorul tău; şi am venit la tine pentru că Dumnezeu, prin mijlocirea mea, ţi-a auzit rugăciunea. Şi să nu fii trist, deoarece zilele amărăciunilor tale au trecut; căci înainte ca soarele să facă un înconjur de 12 luni pe bolta cerească, vei stăpâni împărăţia aceasta pentru care ai luptat atâta."[44]

Într-adevăr, după nici un an, în 716, Ethelbald a luat împărăţia, murind duşmanii săi. Şi a stăpânit în pace poporul încredinţat lui vreme de 41 de ani. Tot el a zidit la Crowland o mănăstire mare, făcând şi o raclă pentru moaştele sfântului. Stareţ al mănăstirii a fost ales Sfântul Cissa, care era un păgân întors la credinţă, despre care Guthlac profeţise că avea să-i fie urmaş încă înainte ca Cissa să fi primit botezul creştin.[45]

Pentru rugăciunile Sfântului Cuviosului Părintelui nostru Guthlac, sihastrul din Crowland, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi. Amin!

[44] Ibidem, p. 62

[45] Sfântul Cissa este sărbătorit la 23 septembrie.

Viața Sfântului Bonifatie, luminătorul Germaniei

Troparul Sfântului Bonifatie, glas V:

O, Sfinte Bonifatie, sfințite mucenice și întocmai cu apostolii,
vlăstar dumnezeiesc al Angliei, fala Germaniei, lauda Franței
și slava Olandei! Împodobit în haine înroșite cu sângele jertfei tale,
mijlocește cu îndrăzneală înaintea tronului Împăratului tuturor,
să dea lumii pace și sufletelor noastre mare milă.

Introducere

Sfântul Bonifatie, deşi şi-a petrecut cea mai mare parte a vieții sale în ținuturile Germaniei, departe de casa şi de țara sa, poate fi socotit drept unul dintre cei mai mari sfinți de neam englez care au trăit vreodată. Prin munca sa neobosită şi plină de râvnă, el a izbutit să aducă la credința în Hristos neamuri întregi de păgâni sălbatici şi să aşeze o rânduială trainică atât în Biserica nou întemeiată de el, cât şi în Biserica francilor, care în vremea lui ajunsese la stare de decădere. Pentru aceasta, un scriitor englez din veacul trecut spunea că Sfântul Bonifatie a fost „un om care a avut o mai mare înrâurire asupra istoriei Europei decât orice alt englez a avut vreodată."[1] Să vedem aşadar, care a fost viața acestui mare sfânt, numit astăzi pe drept cuvânt Apostolul pământurilor germane.[2]

Naşterea şi anii de tinerețe ai sfântului

Bonifatie s-a născut în ținutul Devon din Anglia[3], într-un sat numit Crediton, în jurul anului 675 d. Hr. Părinții lui, despre care se ştiu puține lucruri[4], i-au pus la botez numele Winfrith, care înseamnă „prieten al păcii". De mic copil, Winfrith avea o mare dragoste pentru Biserică, astfel că ori de câte ori veneau în casa lor propovăduitori sau preoți, pentru a le vorbi despre Hristos, el le asculta cuvintele şi le sorbea cu nesaț.

În scurtă vreme sfântul s-a aprins de dorința de a merge la mănăstire, astfel că după trecerea câtorva ani s-a hotărât să-i spună tatălui său despre

---

[1] Ch. Dawson, apud. Phillips, Andrew, *St. Boniface of Devon,* în *Orthodox England,* vol. 7, nr. 4, Felixstowe, Suffolk, 2004, p.2

[2] Cea mai timpurie viață a lui Bonifatie a fost scrisă de un preot englez, pe nume Willibald (care nu trebuie confundat cu Sfântul Willibald, episcop de Eichstätt), la mai puțin de 13 ani după moartea lui Bonifatie. Ea poate fi găsită în Talbot, C. H., *The Anglo-Saxon Missionaries in Germany*, Sheed & Ward, London şi New York, 1954, 1981, pp. 25-64. Tot acolo se găsesc şi o parte dintre scrisorile Sfântului Bonifatie (pp. 65-152).

[3] Acest ținut se găseşte în partea de sud-vest a Angliei.

[4] Se crede că tatăl lui era englez şi mama britană.

hotărârea pe care o luase. Acesta însă avea alte gânduri pentru fiul său, vrând să-l lase pe Winfrith moştenitor al întregii sale averi. De aceea s-a aprins de mânie şi a încercat în orice chip să-i zădărnicească copilului dorința de călugărie. Sfântul însă a răbdat neclintit toate ispitele pe care i le făcea tatăl său, până ce acesta, pedepsit de Dumnezeu, s-a îmbolnăvit greu. După ce s-a chinuit o vreme astfel, şi-a dat seama că necazul i se întâmplase din pricină că nu-i îngăduia fiului să-şi urmeze calea. De aceea i-a dat lui Winfrith binecuvântare să plece, astfel că acesta, încă mic fiind, a plecat la mănăstirea din Examchester, care se afla la mică depărtare de casa sa. Ajuns acolo s-a dus la stareţul Wulfhard, care l-a primit pe sfânt în obşte, deşi era doar un copil.

Fiind ascultător față de toți din mănăstire, şi mai ales față de stareț, Winfrith a ajuns să fie iubit de către întreaga obşte. Mai ales, avea o mare dragoste pentru citit şi pentru învățătură. Willibald, preotul care a scris viața sfântului, vorbeşte în astfel de cuvinte despre acest lucru: „Era înzestrat cu o scânteie de dar dumnezeiesc, pe care cu atâta stăruință a îngrijit-o prin învățătură, încât fiecare ceas şi fiecare clipă a lungii şi neobositei sale vieți a slujit doar pentru a înmulți darurile dumnezeieşti care fuseseră revărsate asupra sa."[5]

În scurtă vreme, mica mănăstire din Examchester s-a dovedit a fi neîndestulătoare pentru a potoli setea de învățătură a tânărului călugăr. De aceea, Winfrith a cerut binecuvântarea stareţului pentru a se muta la o altă mănăstire, unde să-şi poată împlini dorința de cunoaştere. Acesta l-a lăsat să plece, iar sfântul a ales mănăstirea din Nursling, unde pe vremea aceea era stareț un om foarte învățat pe nume Winbert. Sub îndrumarea lui, Winfrith a învățat în chip desăvârşit limba latină şi în scurtă vreme a ajuns un învățător vestit, încât mulțimi nenumărate de călugări şi de călugărițe îl căutau de pretutindeni, mai ales pentru a auzi minunatele sale tâlcuiri ale Sfintei Scripturi. Îi uimea pe cei din jur prin darul pe care-l avea de la Dumnezeu, căci deşi îi întrecea pe toți în cunoaştere, se purta cu desăvârşită smerenie chiar şi față de ucenicii săi, cărora le cerea adeseori sfatul. De asemenea, deşi atât de mulți îl socoteau drept părinte duhovnicesc, omul lui Dumnezeu nu

[5] Willibald, *The Life of St. Boniface*, în Talbot, C. H., *op. cit.*, p. 29

se dădea înapoi niciodată de la lucrul de mână pe care îl avea de făcut, căci nu vroia cu nici un chip să încalce rânduiala mănăstirii. „În acest chip,” scrie Willibald, „era o pildă tuturor, atât prin cuvânt şi faptă, cât şi prin credință şi curăție.”[6] Într-adevăr, deşi ajunsese un om atât de învățat, sfântul rămăsese în primul rând un călugăr. Întotdeauna se trezea înainte de începerea privegherilor pentru a putea să se roage mai mult. De asemenea, trăia în mare înfrânare, încât nu bea niciodată bere sau vin.

După ce a ajuns la vârsta legiuită (de 30 de ani), Winfrith a primit şi harul preoției. Era deja cunoscut în întregul Wessex[7]. De pildă, odată a luat parte la un sinod întrunit în ținutul său, unde se adunaseră mai mulți stareți de la toate mănăstirile. Când, la sfârşitul sinodului, regele i-a întrebat pe stareți cine ar fi omul cel mai potrivit pentru a-i vesti arhiepiscopului de Canterbury hotărârile luate, cu toții l-au numit într-un glas pe Winfrith. Lucrul acesta nu era defel unul uşor, deoarece toți se temeau că arhiepiscopul nu îşi va da binecuvântarea pentru sinod. Cu toate acestea, în câteva zile Winfrith s-a întors biruitor, şi toți s-au minunat de înțelepciunea şi priceperea cu care îşi îndeplinise sarcina. De atunci înainte, faima lui Winfrith a început să se răspândească cu repeziciune în toată țara, încât atât regele cât şi arhiepiscopul ajunseseră să aibă mare dragoste pentru el.

Prima călătorie în Frisia

Însă toată cinstea şi dragostea cu care îl înconjurau oamenii îi aduceau sfântului lui Dumnezeu un mare chin, căci el în chip desăvârşit ura slava omenească cea deşartă. De aceea, a început să-i răsară în suflet gândul de a pleca din țara sa, măcar că o iubea nespus, deoarece simțea că faima pe care o avea îi primejduia mântuirea. În vremea aceea, mulți englezi hotărau să plece de bunăvoie din țara şi din neamul lor, pentru a propovădui credința creştină la popoarele care încă zăceau în întunericul închinării la idoli. Astfel că şi sfântul s-a aprins de dorul

[6] Ibidem, în *loc. cit.*, p.31
[7] Regatul Wessex se afla în partea de sud-vest a Angliei, şi era numit astfel pentru că era locuit de saxonii de apus (West Saxons).

de a-l mărturisi pe Hristos în fața celor ce încă nu auziseră de El. După ce multă vreme a stăruit gândul acesta în sufletul lui, Winfrith s-a hotărât să-i împărtăşească şi stareţului dorinţa sa cea mare. La început, Winbert nu a primit, căci îl vroia pe sfânt alături de el, însă văzând că tânărul preot rămâne statornic în hotărârea sa, i-a dat în cele din urmă binecuvântarea să plece.

Era primăvara anului 716 d. Hr., când Winfrith avea în jur de patruzeci de ani. După ce a cumpănit bine locul propovăduirii sale, a ales țara Frisiei. Aceasta se afla la mică depărtare de coastele Angliei, în pământul Olandei de astăzi, iar poporul care trăia acolo vorbea o limbă foarte asemănătoare cu limba engleză. De asemenea, lucrarea Bisericii engleze începuse acolo în urmă cu mai bine de 30 de ani, prin Sfântul Wilfrid. Acesta fusese urmat de ucenicul său, Willibrord (Clement)[8], cel ce mai târziu avea să ajungă „Apostolul Frisiei". Willibrord fusese hirotonit arhiepiscop la Roma, şi îşi alesese drept scaun episcopal oraşul Utrecht, de unde a început să ducă o muncă neobosită de încreştinare a locurilor care se aflau sub ascultarea sa.

Winfrith a plecat plin de râvnă, însoțit de alți trei frați din mănăstire. Însă încă nu venise vremea ca omul lui Dumnezeu să aducă roadele dragostei sale. Într-adevăr, când a ajuns în Frisia, starea lucrurilor era cum nu se poate mai proastă. Willibrord fugise de curând din țară din pricina prigoanei pornite de Radbod, conducătorul păgân al frisienilor. Acesta, vrând să se răzbune pe duşmanii săi, francii, care erau creştini, distrusese toate bisericile şi mănăstirile din țară, deschizând din nou capiştile păgâneşti şi readucând jertfele idolilor. Deşi Winfrith a izbutit să vorbească nevătămat cu Radbod, care era un om cumplit de crud şi de sângeros, în scurtă vreme şi-a dat seama că împrejurările nu îi îngăduiau încă să-şi împlinească gândurile sale. De aceea, după ce a petrecut vara cutreierând țara în lung şi în lat, s-a întors din nou la mănăstirea din Nursling.

Cu toate acestea, timpul cât a stat în Frisia sfântul nu l-a socotit câtuşi de puțin pierdut. Dimpotrivă, el a folosit din plin prilejul care îi fusese dat pentru a putea să-şi dea seama de greutățile şi ispitele lucrării

[8] Despre Sfântul Clement şi lucrarea lui, v. mai sus, p. 86,

pentru care ardea sufletul său. Astfel, văzuse că adevărata problemă era decăderea cumplită care domnea în rândul Bisericii francilor. Cum vom vedea mai încolo, aceasta ajunsese într-o stare cum nu se poate mai smintitoare, lucru care punea piedici foarte mari oricărei adevărate lucrări de încreştinare. Pentru aceasta, sfântul şi-a dat seama că primul lucru pe care trebuia să-l facă era acela de a înnoi viața Bisericii france. Însă pentru ca să poată face aceasta, omul lui Dumnezeu nu avea altă cale decât aceea de a câştiga ajutorul şi binecuvântarea celui mai înalt scaun al Patriarhiei Apusului.

După ce sfântul a rămas doi ani în mănăstire, stareţul Winbert a trecut la cele veşnice. Într-un glas, călugării i-au cerut lui Winfrith să le rămână povăţuitor, însă acesta nu a primit, pentru că vroia să-şi urmeze chemarea la propovăduire. Având binecuvântarea episcopului său, Daniil de Winchester, omul lui Dumnezeu a început să se pregătească pentru o nouă călătorie. De îndată ce ierarhul i-a găsit un înlocuitor pentru mănăstire, Winfrith a pornit bucuros la drum, însoţit de câţiva ucenici de-ai săi. Era pentru ultima dată când îşi vedea ţara cea iubită.

Lucrarea ca apostol în pământurile germane

S-a hotărât ca, înainte de a-şi începe munca, să meargă întâi să se închine la mormintele Apostolilor, în Roma. Fiind iarnă, a trecut cu greu Alpii, însă în cele din urmă a ajuns la Biserica Sfântului Petru, unde a rămas mai multe zile în post şi rugăciune, mulţumindu-I lui Dumnezeu că-l învrednicise să ajungă până acolo. Mai ales, omul lui Dumnezeu îl ruga pe mai-marele Apostolilor să binecuvânteze munca pe care avea de gând să o facă, astfel ca aceasta să aducă roadă cât mai bogată.

Apoi s-a dus să se întâlnească cu papa Grigorie al II-lea, om sfânt şi luminat de Dumnezeu.[9] Acesta l-a primit cu dragoste, şi de

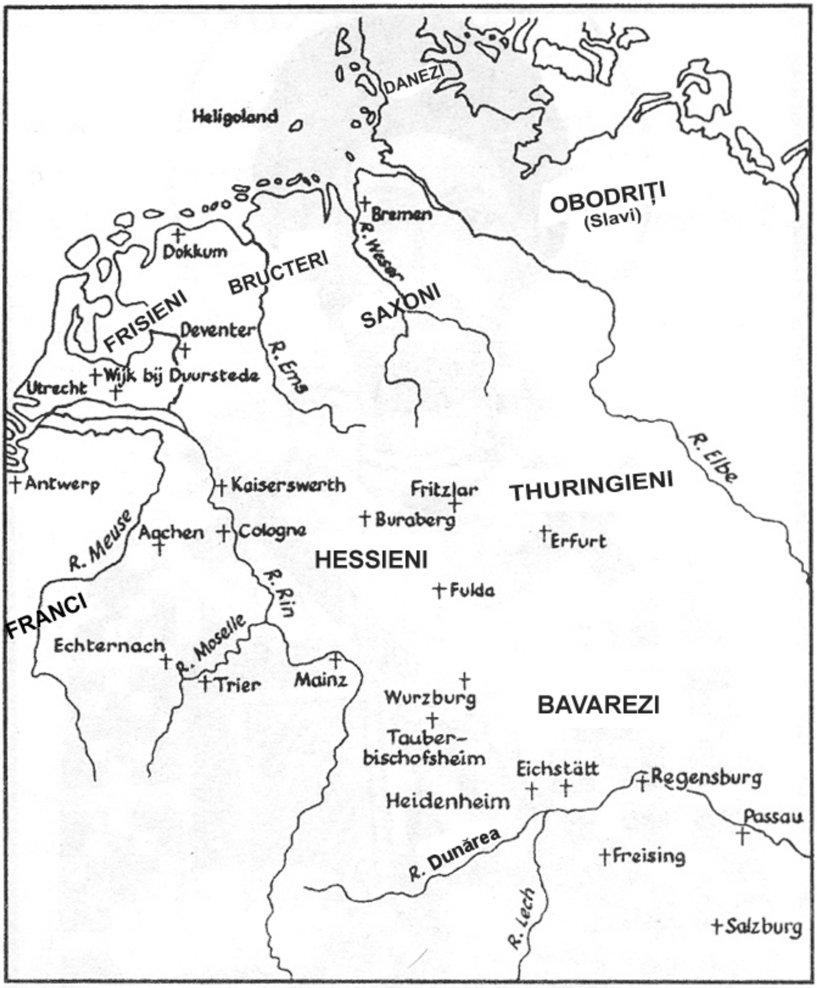
[9] Sfântul Grigorie al II-lea (669-731 d. Hr.) a fost un mare sprijin pentru Bonifatie, el trimiţând ca propovăduitor în Germania şi pe Sfântul Corbinian. Grigorie a luptat din greu împotriva iconoclasmului, străduindu-se totodată să întărească viaţa călugărească din Italia (şi mai ales mănăstirea Montecassino). Este sărbătorit la 11 februarie.

îndată a văzut că avea în fața lui un ales al lui Dumnezeu. Auzind despre gândurile lui Winfrith s-a umplut de bucurie, făgăduind că îi va da binecuvântarea sa şi tot ajutorul de care era în stare. Vreme de mai multe luni, cei doi sfinți s-au întâlnit ca să vorbească despre marea sarcină pe care Winfrith şi-o luase pe umeri. În cele din urmă, în luna mai a anului 719, Patriarhul a hotărât să-l trimită pe sfânt la propovăduire. I-a schimbat numele în Bonifatie[10], de bună seamă în cinstea Sfântului Mucenic Bonifatie din Tarsul Ciliciei, care este prăznuit în 14 mai. De atunci înainte, sfântul a rămas cunoscut cu acest nume. Grigorie i-a mai dat lui Bonifatie o scrisoare, prin care îi binecuvânta plecarea cu cuvinte pline de îmbărbătare: „Să propovăduieşti cuvântul lui Dumnezeu acelor popoare care sunt încă legate în cătuşele păgânătății. Să îi înveți slujirea împărăției lui Dumnezeu, convingându-i să primească adevărul în numele lui Hristos, Domnul Dumnezeul nostru. Să întipăreşti în sufletele lor învățătura Legământului celui Nou şi a celui Vechi, făcând aceasta în duh de dragoste şi de cumpătare, şi cu dovezi pe măsura înțelegerii lor."[11]

După aceasta, sfântul lui Dumnezeu, încărcat cu daruri şi sfinte moaşte, a trecut Alpii, plecând înspre Thuringia, un ținut păduros din Germania, aflat la răsărit de Rin şi la miazănoapte de Dunăre. Bonifatie a găsit aici o Biserică aflată în ruină. Deşi o mare parte dintre thuringieni fuseseră încreştinați cu mai mult timp în urmă, mai ales de călugări irlandezi rătăcitori şi de preoți franci, cei mai mulți dintre ei căzuseră din nou în slujirea idolilor, în timp ce ceilalți amestecau credința în zeii păgâneşti cu credința în adevăratul Dumnezeu. Sfântul s-a străduit vreme de câteva luni să reînsuflețească viața creştinilor de aici, mai ales mustrând pe acei preoți a căror viață nu era demnă de treapta la care fuseseră ridicați. Greutățile de aici s-au dovedit însă a fi prea mari, şi de aceea Bonifatie s-a îndreptat către ținuturile francilor pentru a le cere ajutorul.

Ajungând lângă Rin, a aflat vestea că Radbod, prigonitorul creştinilor, murise şi că Sfântul Willibrord se întorsese în Frisia. De aceea, de îndată a plecat într-acolo, pentru a-l ajuta pe arhiepiscop în

[10] Care în limba latină înseamnă „făcător de bine".
[11] Talbot, C. H., *op. cit.*, Scrisoarea 12, p. 68

Harta Thuringiei, Bavariei şi a ţinuturilor înconjurătoare la începutul sec. al VIII-lea. Adaptată după *, *Orthodox England*, vol. 7, nr. 4, Felixstowe, Suffolk, 2004, p. 4**

munca sa. Vreme de trei ani, între 719 şi 722, Bonifatie a rămas împreună cu Willibrord, propovăduind fără zăbavă în rândul poporului, botezând oamenii, rezidind bisericile şi mănăstirile dărâmate şi construind altele noi. Prin împreună-lucrarea celor doi, unul bătrân şi încercat, celălalt tânăr şi plin de râvnă, Biserica din Frisia a atins din nou înflorirea la care se aflase înainte de prigoana lui Radbod. Văzând cu câtă putere

lucrează Dumnezeu prin Bonifatie, Willibrord a vrut să-l hirotonească pe sfânt episcop ajutător, însă acesta nu a primit, spunând cu smerenie că încă nu împlinise vârsta hotărâtă de Sfinții Părinți.[12]

De cum şi-a dat seama că în Frisia lucrurile erau pe calea cea bună, Bonifatie l-a rugat pe Sfântul Willibrord să-i dea binecuvântare să plece din nou în ținuturile în care fusese trimis de la bun început. Deşi mâhnit că se lipseşte de aşa un mare sprijin, Willibrord a fost nevoit să încuviințeze hotărârea preotului, căci vedea foarte bine că voia lui Dumnezeu era ca lumina pe care o răspândea Bonifatie să strălucească şi altor popoare. Primind îngăduință de plecare, sfântul s-a îndreptat spre ținutul Hesse, care era aşezat la răsărit de râul Rin. Acesta era locul în care omul lui Dumnezeu îşi începea cu adevărat apostolia, căci la vremea în care Bonifatie ajungea acolo, ținutul zăcea în întregime în întunericul slujirii idoleşti. Pământurile acestea retrase fuseseră cu desăvârşire trecute cu vederea, atât de episcopul de Mainz, sub a cărui stăpânire se aflau, cât şi de călugării rătăcitori irlandezi, care încă nu ajunseseră aici. Folosindu-se de cele învățate în Frisia, Bonifatie nu a pierdut timpul defel, ci a început să propovăduiască cu râvnă aprinsă prin toată țara. A izbutit să boteze pe doi dintre conducătorii păgânilor, doi frați gemeni, şi alături de aceştia alte câteva mii de păgâni. Cu ajutorul lor, sfântul a zidit şi o mică biserică, prima din acel ținut. Însă însoțitorii omului lui Dumnezeu erau puțini, iar Bonifatie avea mare nevoie de oameni şi mai ales de preoți. De aceea a trimis o scrisoare la Roma, pentru a-i cere Sfântului Grigorie sfatul în această privință, dar şi pentru a-l întreba în legătură cu alte nedumeriri ale lui. Grigorie l-a îndemnat să vină la Roma pentru a putea să-i dea ajutorul de care avea nevoie.

Hirotonia întru episcop

Astfel că, după puțin timp de la sosirea în Hesse, iată-l pe Bonifatie făcând din nou drumul spre oraşul Apostolilor, pentru a se sfătui cu Patriarhul Apusului în cele ce țineau de propovăduirea sa. Sfântul Grigorie vroia de mult să-l hirotonească pe Bonifatie episcop, însă îi ascundea omului lui Dumnezeu aceasta, ştiind smerenia lui. De aceea,

[12] 50 de ani.

după ce Bonifatie s-a închinat la mormintele Apostolilor, Grigorie i-a cerut sfântului să facă o mărturisire de credință. Era luna noiembrie a anului 722. Văzând că în toate Bonifatie mărturisea credința cea dreaptă a Bisericii celei una, sfinte, soborniceşti şi apostoleşti, Grigorie i-a descoperit omului lui Dumnezeu că are de gând să-l hirotonească episcop. Cu capul plecat, sfântul a primit porunca Patriarhului, nu de bunăvoie, ci din ascultare față de mai-marele său. Se păstrează până astăzi jurământul pe care Bonifatie l-a făcut deasupra mormântului Sfântului Apostol Petru, prin care făgăduia să păstreze până la moarte credința cea adevărată a Bisericii, „în care, fără nici o îndoială, stă întreaga mântuire a creştinului."[13] Sfântul a fost hirotonit episcop la sfârşitul lunii, în 30 noiembrie, de ziua Sfântului Apostol Andrei. Avea în păstorire întreaga Germanie aflată la răsărit de Rin, şi el trebuia să dea ascultare doar Scaunului Romei, şi nu nevrednicilor episcopi franci. Vom vedea mai departe ce mare însemnătate a avut acest fapt în propovăduirea omului lui Dumnezeu.

Sfântul Grigorie i-a dat lui Bonifatie, pentru a-l ajuta în lucrarea sa, nu mai puțin de 5 scrisori, prin care îl arăta tuturor drept un vrednic şi adevărat păstor, care avea ca ascultare „să lumineze acele părți şi să propovăduiască cuvântul credinței, astfel ca prin propovăduire să îi învețe [pe păgâni] calea vieții veşnice; iar când va găsi [oameni] care au rătăcit de pe cărarea adevăratei credințe sau care au fost înşelați de viclenia diavolului, să-i mustre şi să-i aducă înapoi la adăpostul mântuirii."[14] Mai ales, scrisorile erau îndemnuri ca în Bisericile pe care le va întemeia, Bonifatie să țină neabătute canoanele şi rânduielile Bisericii, deoarece în acele părți cea mai mare greutate era viața dezlânată, atât a credincioşilor, cât mai ales a preoțimii. De pildă, urmând canoanelor Sfinților Părinți, papa Grigorie îi poruncea episcopului „să nu hirotonească un om care a fost căsătorit de două ori, sau care s-a căsătorit cu o femeie care nu era fecioară, sau care nu este îndeajuns de învățat, sau care suferă de vreo neputință trupească oarecare, sau care e cunoscut pentru orice altă nelegiuire."[15]

---

[13] Talbot, C. H., *op. cit.*, Scrisoarea 16, p. 70
[14] Ibidem, Scrisoarea 17, p. 71
[15] Ibidem, Scrisoarea 18, p. 72

Cu aceste scrisori, şi cu încă multe alte daruri, mai ales cărți şi sfinte moaşte, Bonifatie a plecat din nou spre Germania, pentru a-şi urma, astfel însuflețit, munca sa cea binecuvântată. Mai întâi s-a îndreptat spre curtea regelui francilor, Charles Martel, pentru a-i arăta acestuia scrisoarea din partea papei, cât şi pentru a se asigura de sprijinul lui. Charles Martel era mai puțin un creştin şi mai mult un om al armelor[16]. Însă deşi era credincios mai mult pe dinafară, regele s-a dovedit a fi un ajutor însemnat în munca de propovăduire a lui Bonifatie, mai ales prin faptul că i-a îngăduit sfântului să-şi desfăşoare lucrarea neîmpiedicat.

După ce l-a văzut pe rege, sfântul a plecat din nou înspre Hesse, unde Dumnezeu avea să îi aducă cea mai mare biruință în pământurile Germaniei. Ajuns între credincioşi, el a început iarăşi să propovăduiască şi să boteze oamenii, însă deşi erau mulți cei ce-i primeau cuvintele, Bonifatie nu era mulțumit de roadele pe care le aducea munca sa. În scurtă vreme şi-a putut da seama din ce pricină răspândirea cuvântului lui Dumnezeu era împiedicată. În chiar inima ținutului Hesse, la Geismar, se afla un stejar uriaş, numit „stejarul lui Thor"[17], de care era legată întreaga slujire idolească a germanilor. Câtă vreme stejarul acela era în picioare, germanii nu puteau să se desprindă de copacul căruia i se închinaseră din vechime ca unui dumnezeu. Aflând de la creştini despre aceasta, Bonifatie s-a aprins de râvnă dumnezeiască şi, fără a băga în seamă nici o primejdie, a luat o secure şi s-a dus la Geismar. Ajuns acolo, a găsit stejarul înconjurat de o mulțime mare de păgâni, care de cum l-au văzut au început să-l înjure şi să-l blesteme, scrâşnind cu mânie din dinți şi aşteptând să se coboare fulger din cer pentru a-l opri pe creştin. Bonifatie însă nu s-a înspăimântat, ci fără şovăială a ridicat securea şi a lovit cu putere în scoarța copacului. Iar atunci, sub privirile înmărmurite ale păgânilor, o pală iute de vânt s-a coborât din cer, doborând cu zgomot mare stejarul cel bătrân, care a căzut despicându-se în patru bucăți. Acestea au căzut pe pământ, la picioarele

[16] El a fost regele care i-a învins pe sarazini la Tours (în anul 732), oprindu-le astfel înaintarea spre Europa.
[17] Thor era zeul tunetului la vechii germani.

sfântului, în chipul unei cruci. Germanii câţi erau acolo, înfricoşaţi de minunea cea mare a lui Bonifatie, au început să-L slăvească pe Dumnezeul creştinilor, trecând cu toţii la credinţă. Apoi, omul lui Dumnezeu a construit din lemnul stejarului o biserică, închinată Sfântului Apostol Petru. Mai târziu, pe locul acestei biserici avea să fie construită cunoscuta mănăstire de la Fritzlar.

De atunci încolo munca lui Bonifatie a început să se răspândească în chip nemaivăzut. După doar un an, sfântul putea să se întoarcă liniştit în Thuringia, pentru a vesti cuvântul lui Dumnezeu şi în acest ţinut în care propovăduise înainte. Aici însă, lucrurile erau cu mult mai încurcate. În timp ce în Hesse omul lui Dumnezeu avusese de biruit numai împotrivirea păgânilor, în noul ţinut avea duşman mult mai de temut pe fraţii cei mincinoşi. Aceştia erau în primul rând episcopii şi preoţii franci nevrednici, care trăiau în desfrânări şi dezmăţuri cumplite, în beţii şi în războaie. Într-adevăr, episcopii ajunseseră un fel de regi nemiloşi, care asupreau poporul şi puneau mari piedici în munca cea binecuvântată a lui Bonifatie. Anume pentru aceasta, sfântul lui Dumnezeu avea mereu nevoie de sprijinul şi de ajutorul Patriarhului Romei, care îi dăduse chiar puterea să pedepsească şi să caterisească pe orice cleric pe care l-ar fi socotit nevrednic de slujirea sa. Multe greutăţi avea Bonifatie şi cu călugării rătăcitori irlandezi, care deşi răspândeau cuvântul lui Dumnezeu, o făceau în chip nestatornic şi fără a lăsa o temelie trainică. Din această pricină, mulţi dintre creştini căzuseră în nenumărate şi felurite erezii, astfel că sfântul episcop avea de luptat şi pentru curăţirea Bisericii sale de învăţăturile greşite şi mincinoase.

Bonifatie scria mereu papei pentru a-l întreba despre împrejurările mai grele pe care le întâlnea în lucrarea sa. Se păstrează şi câteva dintre răspunsurile Sfântului Grigorie, prin care acesta îl îmbărbăta mereu pe omul lui Dumnezeu, îndemnându-l să înfrunte cu vitejie orice ispite i se iveau în cale: „Să nu te înfricoşezi,” spune patriarhul, „de ameninţări şi să nu fii abătut de temeri. Ţine-ţi încrederea nestrămutată în Dumnezeu şi vesteşte cuvântul adevărului. Dacă voinţa ta va fi statornică în fapte bune, Dumnezeu o va încununa cu ajutorul Lui. Astfel, cu cât mai mulţi oameni o să întorci de la greşelile căilor

lor (şi că lucrul acesta este astfel, o ştim din scrisoarea ta), cu atât mai mult ne vom bucura şi Îi vom mulțumi lui Dumnezeu pentru câştigarea sufletelor.”[18]

Din toate aceste scrisori trimise de sfânt, se poate vedea cu uşurință ce greutăți fără seamăn avea de întâmpinat Bonifatie în propovăduirea sa. De multe ori îi lipseau chiar şi lucrurile cele mai simple, cum ar fi mâncarea sau un loc în care să doarmă. Însă pe toate acestea sfântul le răbda cu mare statornicie şi vitejie, pentru că sufletul său era în întregime închinat slujbei pe care o primise de la Însuşi Dumnezeu prin Apostolul Său, Petru. Cel mai mult, Bonifatie avea nevoie de oameni de un cuget şi o râvnă cu el, care să-l ajute în răspândirea cuvântului lui Dumnezeu într-o țară atât de întinsă şi neprimitoare. Pentru aceasta, el s-a hotărât să ceară ajutorul fraților englezi, care nu-l uitaseră, şi care priveau cu mare însuflețire la tot ce se întâmpla cu fostul lor învățător. Într-adevăr, mulți au răspuns chemării sale şi, lucrul cel mai însemnat, dintre aceştia mulți au fost oameni sfinți, care aveau aceeaşi țintă şi dorire, anume înflorirea Bisericii şi slava neamului lor. De altfel, în scrisorile sale Bonifatie îi chema pe englezi la propovăduire arătându-le că încreştinarea germanilor era o datorie a neamului lor, deoarece germanii erau, după cum spune sfântul, „de un os şi de un sânge cu noi.”[19]

Vom aminti, măcar în treacăt, pe câțiva dintre cei care au răspuns chemării lui Bonifatie şi fără de care lucrarea lui nu ar fi putut aduce roade atât de trainice şi de bogate. Fiecare aveau daruri diferite: unii erau făcători de minuni, alții aveau darul de a cârmui oamenii, alții aveau darul propovăduirii. Sfântul Wigbert, englez de neam, a fost numit egumen al mănăstirii Fritzlar[20]. Sfântul Eoban, viitorul episcop de Utrecht, a fost unul dintre ucenicii alături de care Bonifatie avea să primească cununa muceniciei.[21] Sfântul Burchard, de asemenea englez,

---

[18] Talbot, C. H., *op. cit.*, Scrisoarea 24, p. 79.
[19] Ibidem, Scrisoarea 46, p. 96, în care Bonifatie cere rugăciunile englezilor pentru încreştinarea saxonilor.
[20] Mai târziu a fost numit stareț şi la mănăstirea din Ohrdurf. A murit în anul 738 şi este sărbătorit la 12 aprilie. V. şi Talbot, C. H., *op. cit.*, p. 22.
[21] V. mai jos, pp. 287 sq.

a fost hirotonit episcop de Würzburg.[22] Sfântul Lull, fost ucenic de-al lui Bonifatie la Nursling (în Anglia), a ajuns urmaş al sfântului şi Arhiepiscop de Mainz.[23] Mai erau şi cele două rude ale omului lui Dumnezeu, sfinţii fraţi Willibald şi Winebald, precum şi mulţi, mulţi alţii.[24]

Un alt lucru de căpătâi în lucrarea pe care sfântul a desfăşurat-o între neamurile germane a fost sprijinul pe care el l-a primit de la mai multe femei cu viaţă sfântă. Acestea îl ajutau atât la scrierea de cărţi sfinte, cât şi la conducerea mănăstirilor de maici pe care Bonifatie le-a zidit în întreaga ţară. Dintre aceste călugăriţe, cele mai de seamă au fost Sfânta Walburga, stareţă la Heidenheim, sora Sfinţilor Willibald şi Winebald, ale cărei moaşte izvorăsc mir până în ziua de astăzi[25]; Sfânta Tecla, stareţă la Kitzingen[26], şi mai ales Sfânta Lioba, stareţa de la Bischofsheim, care a fost una dintre cele mai bune prietene ale lui Bonifatie şi rudă a lui.[27]

Pe toţi aceşti vrednici ucenici, Bonifatie îi trimitea la propovăduire prin toată ţara. Mai ales, omul lui Dumnezeu s-a nevoit să umple întreaga Germanie de mănăstiri şi schituri, căci la fel ca în întreaga istorie a Bisericii, mănăstirile au fost inima şi puterea propovăduirii lui. Într-adevăr, acestea luminau ţinuturile dimprejur, atât prin călugării

---

[22] Sfântul Burchard a întemeiat la rândul lui mai multe mănăstiri, dintre care cea mai însemnată a fost cea a Sfântului Andrei. A murit în anul 753 şi este sărbătorit la 14 octombrie.

[23] A murit în 786 şi este sărbătorit la 16 octombrie.

[24] Printre care îi mai pomenim şi pe cei doi buni prieteni şi împreună-lucrători, Sfântul Liafwine (†773 d. Hr.), prăznuit la 12 noiembrie, şi Sfântul Marchelm (†762 d. Hr.), prăznuit la 14 iulie, care au propovăduit în rândul frisienilor din apropierea râului Ysel (în Olanda de astăzi).

[25] Mănăstirea de la Heideheim, la care era stareţă Sfânta Walburga, era singura mănăstire dublă din Germania. Sfânta a murit în anul 779 şi este sărbătorită la 25 februarie.

[26] Prăznuită la 15 octombrie.

[27] Se pare că Sfânta Lioba a fost verişoară a lui Bonifatie. Călugărită în Anglia, Lioba a venit în Germania în anul 748, la cererea lui Bonifatie, fiind însoţită de mai multe călugăriţe. A fost un mare sprijin pentru sfântul arhiepiscop, şi mănăstirile întemeiate de ea au avut o însemnătate deosebită în încreştinarea Germaniei, deoarece Lioba era vestită pretutindeni pentru sfinţenia şi pentru înţelepciunea ei. Într-adevăr, după moartea lui Bonifatie, Lioba a rămas o adevărată urmaşă a lui, la ea venind pentru sfat atât regii, cât şi episcopii germani şi franci. A murit în anul 781 d. Hr. şi este sărbătorită la 28 septembrie. V. viaţa ei, în Talbot, C. H., *op. cit.*, pp. 205-228.

lor, cât şi prin rugăciunile şi învățătura care se făceau în ele. Păgânii puteau vedea în mănăstiri pilde vii de oameni în întregime închinați lui Hristos, iar de la aceştia se umpleau şi ei de dorința de a-I sluji adevăratului Dumnezeu. Anume prin aceste mănăstiri a izbutit Bonifatie să cucerească atât de repede întreaga Germanie.

Munca sfântului înainta cu paşi repezi. Mulțimi nenumărate de păgâni primeau credința creştină, încât de multe ori ucenicii lui Bonifatie erau nevoiți să boteze câteva sute sau chiar mii de oameni. Până în anul 732, când viața sfântului avea să se schimbe din nou, Bonifatie pusese deja temeliile unei Biserici sănătoase şi trainice, care depăşea cu mult Biserica francilor, atât în ceea ce priveşte viața călugărească cât şi în ceea ce priveşte învățătura.

Ridicarea la treapta de arhiepiscop al pământurilor germane

În anul 731 d. Hr., sfântul papă Grigorie al II-lea a murit, şi în locul lui a fost ales un alt Grigorie, al III-lea, numit cel Tânăr, care era de neam sirian. Noul Patriarh s-a dovedit la fel de deschis şi de binevoitor față de Bonifatie ca şi cel de dinainte. Astfel, în anul 732 Bonifatie i-a trimis pe nişte ucenici de-ai săi la Grigorie, pentru a-l încredința de credincioşia lui. Ca răspuns, patriarhul nu numai că i-a încărcat pe trimişi cu cărți, sfinte moaşte şi alte daruri, ci a dat şi o hotărâre prin care îl ridica pe Bonifatie la treapta de Arhiepiscop al întregii Germanii de la răsărit de Rin, trimițându-i pallium-ul arhiepiscopal[28] şi dându-i puterea de a hirotoni şi de a numi episcopi în întreaga eparhie.

Noul arhiepiscop a continuat să-i trimită papei scrisori prin care îi cerea acestuia ajutorul şi povățuirea în toate greutățile care se iveau în propovăduirea sa. Când a văzut că în Thuringia şi în Hesse lucrurile mergeau pe calea cea bună, Bonifatie s-a hotărât să facă o nouă călătorie la Roma, a treia, pentru a se sfătui cu Sfântul Grigorie. Vroia să-i ceară patriarhului său binecuvântare de a-i aduce la Hristos pe saxonii păgâni

[28] Pallium-ul era un omofor episcopal, purtat în Apus de ierarhii care se aflau sub ascultarea Patriarhiei Romei.

care trăiau la miazănoapte, şi care pricinuiau multe neajunsuri Bisericii nou-întemeiate de el. A ajuns în oraşul Apostolilor în anul 738, însoţit, ca de obicei, de mai mulţi dintre ucenicii săi. Însă deşi papa îl iubea şi îl cinstea nespus, nu i-a îngăduit sfântului să-şi îndeplinească gândul, deoarece socotea că mai întâi era nevoie ca Bisericile deja întemeiate în pământurile germane să fie întărite cât mai mult. Pentru aceasta, i-a încredinţat omului lui Dumnezeu o nouă sarcină, aceea de a pune în ordine Bisericile mai vechi ale Bavariei şi Alemaniei, curăţându-le de învăţăturile străine şi de slujitorii nevrednici. Sfântul Grigorie ştia foarte bine că singur Bonifatie era în stare să facă aceasta, cu darul pe care-l avea de la Dumnezeu. Şi sfântul s-a supus cu smerenie poruncii episcopului său, căci ştia că fără ascultarea de Apostoli nimic din cele ce izbutise să facă nu s-ar fi putut vreodată înfăptui.

Bonifatie depăşise vârsta de 60 de ani şi era cunoscut de către toţi ca un adevărat sfânt al lui Dumnezeu. Ajunsese un om în care Duhul Sfânt lucra cu putere multă şi care doar cu câteva cuvinte putea să schimbe în întregime viaţa celorlalţi. Pentru aceasta, nenumăraţi erau cei care îi căutau sfatul şi învăţăturile cele însuflate de Dumnezeu. Dintre oamenii care se strângeau să-l asculte, nu puţini luau hotărârea să-i urmeze sfântului în propovăduire. Din pricina aceasta, Bonifatie a plecat din Roma însoţit de mulţi noi ucenici – englezi, cei mai mulţi, dar şi franci şi bavarezi. Dintre aceştia, cei mai de seamă au fost fraţii sfinţi Winebald şi Willibald, de care am pomenit şi înainte[29].

În luna februarie a anului 739, omul lui Dumnezeu ajungea în Bavaria[30], pentru a lua de la bun început munca pe care o desfăşurase

---

[29] Intrând de tineri în viaţa călugărească, cei doi fraţi au plecat împreună cu tatăl lor, Sfântul Richard, într-un pelerinaj la Roma. Winebald a rămas acolo pentru a-şi desăvârşi învăţătura, însă Willibald s-a îndreptat spre Palestina, închinându-se vreme de mai mulţi ani la Locurile Sfinte. A stat doi ani la Constantinopol, ajungând apoi până în Cipru şi Patmos. Întors în Italia, a intrat în mănăstirea de la Montecassino, iar apoi a ajuns la Roma, unde împreună cu fratele său l-a întâlnit pe Bonifatie. Cei doi l-au urmat pe acesta în Germania, fiindu-i de mare folos arhiepiscopului în propovăduirea sa. Winebald a murit în mănăstirea din Heidenheim, în anul 761, şi este sărbătorit la 18 decembrie. Willibald a murit la Eichstätt (unde era episcop), în anul 787, fiind prăznuit la 7 iulie. Moaştele lui se află până azi în catedrala din Eichstätt. Descrierea călătoriei sale la Locurile Sfinte din Răsărit se găseşte la Talbot, C. H., *op. cit.*, pp. 153-180

[30] Ţinut aflat în sudul Germaniei şi nordul Austriei de astăzi.

în celelalte locuri. Starea lucrurilor era însă oarecum diferită față de ceea ce avusese de întâmpinat până atunci. Într-adevăr, acest ținut fusese încreştinat cu mai mult timp în urmă, atât de episcopi franci cât şi de călugări irlandezi, de multe ori oameni cu viață sfântă. Aceştia întemeiaseră mănăstiri în nu puține locuri, zidind de asemenea şi multe biserici. Cu toate acestea, vieții creştine de acolo îi lipseau ordinea şi rânduiala, deoarece nu existau nici episcopi şi nici eparhii, iar mănăstirile şi bisericile lucrau fiecare separate unele de altele. Astfel că, de cum a sosit, sfântul a făcut primii paşi pentru a aduce unitate în Biserica ce îi fusese dată în grijă, pentru ca aceasta astfel înnoită să poată aduce mărturie puternică în fața păgânilor care mai trăiau acolo.

În primul rând, sfântul a întemeiat patru eparhii, una la Regensburg, una la Salzburg, una la Friesing şi una la Passau, cărora le-a hirotonit episcopi dintre ucenicii săi cei mai vrednici. Apoi, ca şi în Thuringia şi Hesse, s-a îngrijit de zidirea de mănăstiri şi schituri, prin care lucrarea sa era mult înlesnită. Primul dintre aceste sfinte lăcaşuri omul lui Dumnezeu l-a ridicat în anul 741, în cinstea Sfântului Mavrichie, la Altaich. Nenumărate altele au urmat după acesta, încât în întregul ținut s-au zidit, în 40 de ani, nu mai puțin de o sută de mănăstiri. Tot în anul 741 Bonifatie a întemeiat o altă episcopie, la Eichstät, în fruntea căreia l-a hirotonit pe Sfântul Willibald, cel care i se alăturase în Roma.

În toate faptele sale, sfântul avea binecuvântarea deplină a Patriarhului Romei. Acesta îi răspundea întotdeauna la scrisori cu cuvinte de povață şi îmbărbătare, încredințat fiind în întregime de darul ce sălăşluia şi lucra cu putere în omul lui Dumnezeu. Iată, de pildă, sfaturile Sfântului Grigorie în privința propovăduirii Evangheliei: „Întăreşte mintea fraților tăi şi a credincioşilor care sunt împrăştiați în Apus şi continuă să propovăduieşti oriunde Dumnezeu îți dă prilejul să mântuieşti suflete. Când apare nevoia, sfințeşte, după canoane, episcopi, care să se afle sub ascultarea ta, ca trimis al nostru, şi învață-i să păstreze credința cea apostolească şi sobornicească. În chipul acesta îți vei asigura o mare răsplată şi vei câştiga un popor desăvârşit atotputernicului Dumnezeu. Nu te feri, iubite frate, de la călătoriile

anevoioase şi lungi făcute în slujba credinţei creştine, căci este scris că *strâmtă e poarta şi îngustă calea care duce la viaţă*."[31]

Deoarece în timpul cât lucrase în Bavaria începuseră să apară greutăţi în Bisericile din Thuringia şi Hesse, Bonifatie a hotărât, după cuvântul papei, să aşeze şi aici episcopi dintre ucenicii săi. În ţinutul Hesse a întemeiat o episcopie la Buraburg, în apropiere de mănăstirea Fritzlar, în timp ce ţinutul Thuringiei l-a împărţit în două, aşezând episcopi la Erfurt şi Würzburg. Astfel, în scurt timp sfântul arhiepiscop a hirotonit în întreaga Germanie nu mai puţin de opt episcopi, care îi dădeau ascultare deplină, în timp ce cei din Alemania[32], care nu fuseseră hirotoniţi de el, îl recunoşteau drept conducător. Bonifatie, fără a avea încă un scaun episcopal al său, devenise un adevărat mitropolit al părţilor germane.[33]

De multă vreme sfântul purta în gând să zidească o mănăstire în care să se poată retrage la bătrâneţe, dar şi unde să se odihnească până la a Doua Venire a Domnului. Pentru aceasta, a ales pe un vrednic ucenic de-al său, numit Sturm, de neam bavarez, pe care l-a trimis în părţile de răsărit ale Thuringiei, pentru a găsi un loc potrivit în care să ridice mănăstirea. După lungi şi chinuitoare căutări, ucenicul s-a întors la arhiepiscop pentru a-i vesti că nu fusese în stare să afle nici un loc potrivit. Defel tulburat, Bonifatie l-a îmbărbătat pe Sturm, zicându-i: „Un loc a fost cu adevărat pregătit în pustie, iar când Hristos va vrea, îl va arăta slujitorilor Săi. Pentru aceasta, continuă căutarea, ştiind şi crezând că neapărat îl vei găsi."[34] Şi într-adevăr, în cele din urmă Sturm a găsit un loc minunat, într-o vale mănoasă, înconjurată de munţii din care izvorăşte râul Fulda, aflat chiar în inima Germaniei. După ce l-a înştiinţat pe arhiepiscop, ucenicul cel credincios a început de îndată zidirea mănăstirii, în luna ianuarie a anului 744 înălţând prima biserică de piatră, închinată Mântuitorului Hristos.

Iată în ce cuvinte minunate îi înfăţişează Bonifatie Patriarhului său primii paşi ai nou-întemeiatei mănăstiri: „Se află un loc împădurit

---

[31] Mt. 7, 14; Talbot, C. H., *op. cit.*, Scrisoarea 45, p. 95

[32] Elveţia de astăzi.

[33] Cf. Phillips, Andrew, *St Boniface of Devon,* în *Orthodox England,* vol. 8, nr. 1, Felixstowe, Suffolk, 2004, p. 7

[34] Talbot, C. H., *op. cit.*, p. 185

în mijlocul întinsei pustietăți care se găseşte între popoarele cărora le propovăduiesc. Acolo am aşezat nişte călugări care trăiesc după rânduiala Sfântului Benedict, şi care zidesc o mănăstire. Sunt oameni nevoitori, care se înfrânează de la carne şi de la vin şi de la băuturi tari, care nu țin slujitori, ci se mulțumesc cu lucrul mâinilor lor. [...] Aici, cu binevoitoarea voastră îngăduință, mă gândesc să-mi odihnesc pentru puțin timp trupul cel îmbătrânit şi obosit, şi după moartea mea tot aici să fiu îngropat. Cele patru popoare cărora le-am propovăduit, cu harul lui Dumnezeu, cuvântul lui Dumnezeu, locuiesc, după cum ştiu toți, de jur împrejurul acestui loc şi, câtă vreme mai trăiesc şi îmi păstrez judecata, pot, cu sprijinul vostru, să le fiu de folos."[35] Şi într-adevăr, de multe ori sfântul rămânea mai mult timp în mănăstire, pentru a-i ajuta pe frați şi pentru a se linişti. Cel mai adesea petrecea zile întregi în rugăciune pe un deal aflat în apropierea mănăstirii, care din pricina aceasta era numit „dealul episcopului".

După ce temelia mănăstirii a fost aşezată, Bonifatie l-a trimis pe Sturm în Italia, la Montecassino, mănăstirea întemeiată de Sfântul Benedict, pentru a deprinde viața călugărească. Când Sturm s-a întors la Fulda în anul 750, a fost hirotonit preot şi numit egumen. Mănăstirea a fost făcută stavropighie[36] şi, pentru sfințenia întemeietorului şi a starețului ei, în scurtă vreme a ajuns cea mai mare mănăstire germană. La moartea Sfântului Sturm, în anul 779, nu mai puțin de 400 de călugări se nevoiau acolo.[37]

Numirea ca mitropolit şi rânduirea Bisericii france

După atâtea fapte slăvite, după atâta luptă şi nevoință, munca Sfântului Bonifatie încă nu ajunsese la sfârşit. Dimpotrivă, Dumnezeu îi pregătise alesului Său încă o lucrare, una chiar mai anevoioasă decât cele pe care sfântul le înfăptuise până atunci. Era vorba despre înnoirea

---

[35] Talbot, C. H., *op. cit.*, Scrisoarea 86, p. 136

[36] Adică era supusă doar Patriarhiei Romei, şi nu episcopului de Mainz.

[37] Sfântul Sturm a fost foarte iubit de ucenicii săi şi astăzi este socotit cel de-al doilea apostol al Germaniei, după Sfântul Bonifatie. Este sărbătorit la 17 decembrie. V. viața lui, în Talbot, C. H., *op. cit.*, pp. 181-204

şi curăţarea Bisericii care îi făcuse cele mai multe necazuri şi ispite în toată propovăduirea sa, Biserica francilor. În multe dintre scrisorile trimise de Bonifatie, fie papei, fie altor cunoscuţi şi prieteni, sfântul vorbeşte neîncetat despre marile greutăţi pe care le avea din partea episcopilor nevrednici. Aceasta cu atât mai mult cu cât sfântul, în jurământul făcut la hirotonia sa, făgăduise ca, dacă nu va putea să-i întoarcă pe episcopii stricaţi din căile lor spurcate, să se ferească de orice amestec cu ei. Şi într-adevăr, omul lui Dumnezeu s-a străduit mereu să ţină neabătut acest jurământ, pe care îl făcuse chiar pe mormântul Sfântului Apostol Petru. De pildă, într-una din scrisorile pe care i le trimitea fostului său episcop, Daniil de Winchester, Bonifatie se plângea că atunci când avea de mers la curte pentru a cere sprijinul regelui în vreo problemă oarecare, nu putea să-i ocolească pe acei episcopi pe care ar fi vrut nici să nu-i vadă. „Suntem atenţi, totuşi," îi arată Bonifatie episcopului, „să nu ne împărtăşim împreună cu ei din Sfântul Trup şi Sânge al Domnului, în timpul slujirii Liturghiei."[38] Iată grija cea mare a sfântului lui Dumnezeu! Deşi avea deja mai mult de 70 de ani, deşi era cinstit de toţi ca un sfânt în viaţă, deşi încreştinase mii şi sute de mii de oameni, el totuşi se temea ca nu cumva „să capete păcatul prin însoţirea cu ei."[39]

Cu toate acestea, Dumnezeu a adus şi prilejul pentru ca înnoirea Bisericii france să poată fi înfăptuită. Acesta a venit în preajma anului 741, când au murit atât Charles Martel, regele cel pe jumătate creştin al francilor, cât şi Sfântul Papă Grigorie al III-lea. În răstimpul tulbure care a urmat morţii regelui franc, pe scaunul Romei a ajuns Patriarh Zaharia, ultimul papă de neam grec[40]. Deşi la început legăturile dintre Zaharia şi Bonifatie au avut unele greutăţi, în scurtă vreme episcopul Romei s-a încredinţat de faptul că omul lui Dumnezeu era o lumină pentru întreaga creştinătate a acelor vremuri. De aceea, fără nici o şovăială l-a sprijinit pe Bonifatie, ajutorul lui dovedindu-se hotărâtor în munca de îndreptare a Bisericii france.

---

[38] Ibidem, Scrisoarea 63, p. 119

[39] Ibidem, Scrisoarea 63, p. 119

[40] Despre Sfântul Zaharia, v. mai sus, nota 40, p. 28.

La scurtă vreme după aceasta, starea lucrurilor a început să se limpezească şi între franci, iar dintre fiii lui Charles Martel, doi au ajuns să-şi împartă tronul: Carloman a luat partea de răsărit, care era vorbitoare de limbă germană[41], şi Pepin al III-lea a luat partea de apus, care era vorbitoare de limbă franceză.[42] Cel dintâi dintre ei, Carloman, era un creştin trăitor, care până la urmă avea să moară călugăr la mănăstirea de pe Montecassino, şi care avea să se dovedească de mare ajutor Bisericii lui Hristos. În acesta, Bonifatie a găsit omul care să-l sprijine la punerea în faptă a gândurilor sale. Ca întotdeauna în munca sa de propovăduire, sfântul nu a vrut să facă nimic fără ascultare. Pentru aceea, a început să-i scrie Patriarhului Romei, pentru a-i arăta nelegiuirile care trebuiau neapărat îndepărtate şi pentru a-i cere sfat în privința căilor prin care să facă aceasta.

Mai ales, Bonifatie îi cerea Sfântului Zaharia binecuvântarea pentru a întruni un sinod al întregii Biserici france aflate sub cârmuirea lui Carloman. Trecuseră mai mult de 80 de ani de când un astfel de sinod fusese ținut ultima oară, şi întreaga viață bisericească căzuse într-o ruină cumplită. Pentru a ne putea da seama de starea jalnică în care se afla Biserica francă în acele vremuri, ajunge să aruncăm o privire asupra răspunsului lui Zaharia, prin care îl îndemna pe Bonifatie să facă tot ce depinde de el pentru a curăța Biserica cea bolnavă: „Dacă vezi episcopi, sau preoți, sau diaconi trăind în preacurvie sau având mai mult de o singură soție, în contrazicere vădită cu hotărârile şi legiuirile Părinților, sau vărsând sânge de creştini sau de păgâni, sau lucrând în orice alt chip împotriva legii bisericeşti, trebuie să-i opreşti, cu putere apostolească, de la îndatoririle lor preoţeşti: căci astfel de oameni sunt osândiți chiar de purtarea lor de preoți mincinoşi. [...] Cum tâlcuiesc ei cuvântul lui Dumnezeu: *Preoții mei să se căsătorească o singură dată*? Sau cuvintele Apostolului: *Bărbați ai unei singure femei* ?[43] Şi aceasta este aşa doar înainte de a primi preoția, căci apoi nu mai le este îngăduit să se căsătorească."[44] Iată cuvintele luminate de Dumnezeu

[41] Elveția şi Germania de astăzi.
[42] Mare parte din Franța de astăzi.
[43] I Tim. 3, 2
[44] Ibidem, Scrisoarea 52, p. 103

ale papei! Şi într-adevăr, Bonifatie n-a mai aşteptat alt îndemn. De îndată a început să stăruie pe lângă regele Carloman, care în luna aprilie a anului 742 a întrunit primul sinod pentru ținuturile france aflate sub stăpânirea lui. Greutățile pe care le avea de întâmpinat Bonifatie erau uriaşe, însă omul lui Dumnezeu, cu darul pe care-l avea şi cu binecuvântarea Patriarhului, a izbutit să le biruiască.

A urmat la scurtă vreme un alt sinod, în martie 743, tot în pământurile aflate sub stăpânirea lui Carloman, iar apoi, în martie 744, un al treilea, pentru partea de apus a regatului, aflată sub stăpânirea lui Pepin. Apoi, sfântul s-a gândit să unească într-un sinod întreaga Biserică francă, şi cu ajutorul celor doi domnitori şi-a văzut, în anul 745, gândul împlinit. Sinoadele erau conduse chiar de Bonifatie şi au dat mai multe canoane menite să stârpească toate nelegiuirile şi smintelile din Biserică. În sinodul din 745 au fost osândiți doi episcopi eretici, unul franc şi unul irlandez, care-i tulburau pe credincioşi prin învățăturile lor mincinoase.[45] Apoi, sinodul a ales oraşul Mainz ca scaun mitropolitan al Bisericii germane.

După acestea, în anul 747 sfântul a hotărât să mai țină un sinod, ca o încununare a celor de dinainte, în care să înfățişeze pe scurt toate hotărârile date până atunci. Toată această muncă uriaşă, prin care Bonifatie s-a străduit să orânduiască Bisericile din întreg nord-vestul Europei, nu a rămas fără roade. În primul rând, sfântul a izbutit să înnoiască, pentru o vreme, Biserica cea decăzută a francilor, aşezând în ea învățăturile ortodoxe ale Patriarhiei Romei, condusă la vremea aceea de ultimul papă grec, Sfântul Zaharia. Apoi, omul lui Dumnezeu a dat o pildă vrednică tuturor Bisericilor din Apus, pildă urmată chiar şi de Biserica în care se născuse sfântul, cea engleză. Aceasta, însuflețită de sinoadele lui Bonifatie, a hotărât adunarea unui sobor a toată Anglia, la Cloveshoe, în 746. După aceste sinoade, puterea sfântului a ajuns atât de mare, încât atunci când în anul 749 Pepin a ajuns pe tronul întregului regat franc[46], Bonifatie a fost cel care l-a uns rege.

---

[45] V. ibidem, Scrisoarea 59, pp. 107-116

[46] Carloman îşi lepădase tronul pentru a se călugări.

Ultima lucrare în Frisia. Moartea sfântului

Sfântul avea deja 75 de ani, şi se apropia de sfârşitul vieții sale pământeşti. Cu toate acestea, încă nu obosise şi nici nu se gândea să se retragă la linişte în mănăstirea din Fulda. Dimpotrivă, în mintea lui stăruia gândul de a se întoarce pentru a propovădui în ținutul pe care voise să îl încreştineze la începutul lucrării sale. Era vorba de Țara Frisiei, a cărei parte de răsărit rămăsese încă în întregime păgână. Înainte însă de a-şi putea împlini gândurile cele binecuvântate, trebuia să fie încredințat că Biserica germană se afla pe mâini bune. Într-adevăr, omul lui Dumnezeu ştia că sfârşitul său este la uşă şi din această pricină s-a îngrijit să-şi găsească un vrednic urmaş pe scaunul arhiepiscopal. Pentru aceasta, l-a hirotonit episcop pe Sfântul Lull, care îi fusese ucenic încă de pe vremea când Bonifatie se afla în Anglia, şi în anul 752 l-a aşezat Arhiepiscop de Mainz în locul său.

După ce a rânduit toate pentru turma sa cea iubită, pe care acum o părăsea pentru a nu se mai întoarce vreodată, sfântul l-a chemat pe Lull ca să-i dea ultimele îndrumări. „Cu toată convingerea să-i întorci pe oameni de pe căile greşelii; să sfârşeşti zidirea mănăstirii din Fulda, care acum se construieşte, şi să duci acolo trupul acesta al meu care este acum slăbit de truda anilor."[47] Auzind de la Bonifatie că nu se vor mai vedea în viața aceasta, Lull a izbucnit în plâns. Cu blândețe, omul lui Dumnezeu şi-a liniştit fiul, iar apoi l-a rugat ca alături de el să o înmormânteze şi pe ucenica sa cea iubită, Sfânta Lioba, când aceasta va muri.

Apoi, în vara anului 753 s-a îndreptat, împreună cu mai mulți însoțitori, spre Frisia. Ajungând în Utrecht, l-a aşezat acolo arhiepiscop pe un ucenic de-al său, Eoban, de neam englez, iar apoi s-a îndreptat fără zăbavă înspre partea de răsărit a țării, care, cum am spus, era locuită de păgâni. Împreună cu ucenicii săi a străbătut țara în lung şi-n lat, propovăduind peste tot cu putere mare, zidind peste tot biserici şi botezând mii de oameni. Sfântul Eoban îl ajuta în toate, deoarece omul

[47] Talbot, C. H., *op. cit.*, p. 54

lui Dumnezeu era deja foarte bătrân. Cu astfel de roade bogate, Bonifatie s-a întors toamna în Germania, pentru a ierna acolo şi pentru a aduce mai multe ajutoare, căci vedea că şi această ultimă lucrare a sa fusese binecuvântată de Dumnezeu.

Când s-a întors în anul următor, a hotărât să propovăduiască în părţile de dincolo de râul Zuyder Zee, în chiar capătul de miazănoapte al Frisiei. În cele din urmă a ajuns la un loc numit Dokkum, unde şi-a aşezat tabăra. Acolo i-a chemat pe toţi cei pe care-i botezase în lunile de dinainte, spunându-le să se adune în locul acela de sărbătoarea Cincizecimii, pentru a fi unşi cu Sfântul Mir[48]. În acel an, 754 d. Hr., sărbătoarea Pogorârii Sfâtului Duh cădea în ziua de 5 iunie. Dimineaţa devreme însă, când Bonifatie îi aştepta pe credincioşi, în locul lor a venit mulţime nenumărată de războinici păgâni, care vroiau să-i prade pe propovăduitori. De îndată, slujitorii sfântului au luat armele pentru a-şi apăra stăpânul, însă Bonifatie, strângând iute moaştele sfinţilor, le-a strigat oamenilor cu cuvinte neînfricate: „Fiilor, încetaţi lupta. Lăsaţi-vă armele jos, căci ni se spune în Scriptură […] să *biruim răul cu bine*[49]. Ceasul pe care l-am aşteptat atâta este aproape, şi ziua slobozirii noastre a sosit. Mângâiaţi-vă întru Domnul şi răbdaţi cu bucurie patima pe care El ne-a pregătit-o cu milostivire. Puneţi-vă încrederea în El, şi El va da mântuire sufletelor voastre."[50] Apoi i-a adunat alături de el pe toţi preoţii, întărindu-i şi pe aceştia cu bărbăţie: „Fraţilor, fiţi cu inima dârză. […] Nu fiţi robi ai plăcerilor trecătoare ale acestei lumi. Nu fiţi înşelaţi de linguşirea deşartă a păgânilor, ci răbdaţi cu minte statornică lovitura iute a morţii, ca să puteţi domni cu Hristos pentru veşnicie."[51] Încă rostind Bonifatie aceste cuvinte, păgânii au năvălit cu strigăte cumplite în tabără, omorându-i fără milă pe mucenicii lui Hristos şi spălându-şi săbiile în sângele lor cel sfânt. Nu mai puţin de 52 de oameni şi-au dat viaţa pentru credinţă în ziua aceea de Rusalii. Printre aceştia a primit cununa muceniciei şi Eoban,

---

[48] În vreme ce în răsărit episcopii sfinţeau şi binecuvântau Sfântul Mir, dându-l apoi preoţilor pentru a-i unge pe credincioşi, în apus ungerea era de obicei săvârşită doar de episcopi.
[49] Rom. 12, 21
[50] Talbot, C. H., *op. cit.*, p. 56
[51] Ibidem, p. 56-57

episcopul de Utrecht. Se spune că Bonifatie, sfântul lui Dumnezeu, a pierit în timp ce ținea deasupra capului o Evanghelie, căci vroia „să fie apărat în moarte de cartea pe care a iubit atâta să o citească în timpul vieții.”[52]

După acest măcel, păgânii s-au hotărât să-şi împartă prada. Au aflat mai multe cufere închise, în care socoteau că o să găsească aur şi comori bogate. Însă pentru că oamenii lui Dumnezeu aveau cu ei şi mult vin pentru Sfânta Liturghie, păgânii fără zăbavă au început să-şi sărbătorească trista biruință. Pedeapsa lui Dumnezeu a căzut chiar atunci asupra lor, căci după ce s-au îmbătat bine, au început să se certe de la comorile pe care încă nici nu le văzuseră. În cearta lor aprinsă, mai mult de jumătate dintre ei şi-a pierdut viața. Ceilalți, după ce au vărsat sângele tovarăşilor lor, au deschis înfrigurați cuferele, în care au găsit doar nişte cărți bisericeşti. Înnebuniți de mânie, au risipit toate cărțile pe câmpie, iar apoi s-au întors la casele lor.

Mai apoi, nişte creştini au adunat moaştele sfinților, pe care le-au adus cu mare cinste în oraşul Utrecht. Deşi Bonifatie ceruse ca trupul său să fie dus la mănăstirea din Fulda, mai-marele oraşului a citit în auzul tuturor o hotărâre prin care regele poruncea ca moaştele sfântului să fie lăsate în oraş. În timp ce oamenii ascultau, clopotele bisericii au început dintr-odată să bată singure, spre spaima şi mirarea tuturor. Cu toții au înțeles că voia sfântului nu era să rămână acolo. De aceea, trupul lui Bonifatie a fost dat unor ucenici de-ai lui Lull, care veniseră din Mainz anume pentru a lua moaştele mucenicului. În cântece de psalmi, aceştia au dus cinstitul odor pe râul Rin în sus, până la Mainz. Bonifatie a fost întâmpinat în oraş ca un mare sfânt al lui Dumnezeu: „Şi deşi atât străinii cât şi orăşenii erau împovărați de durere şi jale, totuşi simțeau în acelaşi timp o mare bucurie. Căci deşi, pe de o parte, erau loviți de durere când se gândeau la împrejurările morții sale, simțeau, pe de altă parte, că el îi va apăra pentru totdeauna atât pe ei cât şi pe urmaşii lor.”[53]

Simțind aşa mare har, nu au mai vrut să lase nici de aici moaştele să plece. Însă Bonifatie a apărut în vis unui diacon, mustrându-l cu

---

[52] Cf. Andrew, Phillips, *op. cit.*, în *loc. cit.*, p. 7. Până astăzi la Biblioteca de Stat din Fulda se păstrează o Evanghelie foarte veche, străpunsă de sabie, socotită a fi chiar cea ținută de Bonifatie deasupra capului la moartea sa.

[53] Talbot, C. H., *op. cit.*, p. 60

cuvinte aspre. „Pentru ce întârziați să mă duceți la locul meu de la Fulda? Scoală-te şi du-mă în pustia unde Dumnezeu a înainte-rânduit un loc pentru mine.”[54] Nevrând să se împotrivească voii sfântului, oamenii l-au dus cu mare cinste pe mucenic la mănăstirea din Fulda. În scurtă vreme, mormântul lui Bonifatie, aşezat în chiar inima pământului pe care îl încreştinase, a devenit un însemnat loc de închinare, slăvit prin nenumărate minuni. Dintre acestea, una dintre cele mai mari a fost chiar aducerea la credința creştină a întregii Frisii. Într-adevăr, după moartea cea slăvită a sfântului, care de bunăvoie s-a adus pe sine jertfă pentru păgânii din acele locuri, oamenii au fost străpunşi la inimă de pocăință, şi cu toții s-au întors la Hristos, primind botezul creştin.

Sfântul Bonifatie şi lucrarea sa de propovăduire

După ce ne-am străduit să arătăm pe scurt viața sfântului lui Dumnezeu, ne vom opri acum puțin pentru a vedea cum a putut un singur om, chiar şi atât de dăruit de Dumnezeu ca Bonifatie, să aducă la Hristos atâtea mulțimi de popoare şi să schimbe în întregime viața bisericească a Europei de apus. Cea dintâi pricină pentru acest lucru a fost, fără doar şi poate, sfințenia omului lui Dumnezeu. Într-adevăr, anume pentru că sfântul s-a străduit mereu, în toată viața sa, să împlinească poruncile lui Hristos, cuvintele lui au fost îmbrăcate cu puterea de a întoarce pe calea vieții veşnice atâta mulțime de oameni. Urmarea poruncilor lui Hristos a fost adevăratul izvor al tuturor biruințelor de care omul lui Dumnezeu s-a învrednicit în pământurile germane. „Nici un om”, îi scria Bonifatie Sfintei Edburga, „nu ar putea revărsa lumină asupra acestor locuri întunecate şi ascunse şi nu ar putea să se ferească de cursele care îi împresoară cărarea, dacă nu ar avea cuvântul lui Dumnezeu ca un felinar care să-i povățuiască paşii şi ca o lumină care să-i strălucească în cale.”[55]

[54] Ibidem, p. 194

[55] Ibidem, Scrisoarea 30, p. 88, prin care Bonifatie îi mulțumea stareței pentru nişte cărți pe care i le trimisese. Edburga era ucenică a Sfintei Mildred din Minster. A murit în anul 751 d. Hr. şi este sărbătorită la 13 decembrie.

Trăirea lăuntrică a omului lui Dumnezeu, atât de puțin vădită în istorisirea vieții sale, poate fi ghicită mai ales din scrisorile lui, în care el îşi mărturiseşte mare parte din neliniştile şi frământările sufletului. Iată, de pildă, ce îi scrie aceleiaşi prietene Edburga: „În fiecare parte găsesc durere şi chin, lupte în afară şi temeri înăuntru. Lucrul cel mai rău e că trădarea fraților mincinoşi depăşeşte răutatea păgânilor necredincioşi."[56] Pe lângă aceste greutăți pe care Bonifatie a izbutit, prin răbdarea şi prin iertarea lui, să le biruiască, scrisorile ne mai arată un om care era întru totul locuit de Sfântul Duh, şi care avea o credință de nestrămutat în ajutorul şi puterea nemărginită a lui Dumnezeu, dar şi o ascultare desăvârşită față de patriarhul său. Într-adevăr, Bonifatie ştia că prin această ascultare era tainic ferit de ispita cea cruntă a mândriei, dar mai ales că astfel aducea mereu asupra sa binecuvântarea lui Dumnezeu.

Altă pricină însemnată pentru care propovăduirea sfântului a adus atâta roadă, a fost, după cum am văzut, numărul neînchipuit de mare de englezi care au venit în ajutorul omului lui Dumnezeu. Toți aceştia au răspuns chemării sfântului, pe de o parte datorită puterii de convingere a lui Bonifatie, care avea sălăşluind în el darul lui Dumnezeu, şi pe de altă parte datorită marii dragoste pe care sfântul o purta țării şi neamului său. Dragostea aceasta poate fi lesne văzută în scrisorile sfântului. Iată, de pildă, ce scria într-una dintre ele: „Mă veselesc în faptele bune şi în faima poporului meu, dar sunt îndurerat şi rănit de păcatele şi de ruşinea lui."[57] Şi acestea, fără doar şi poate, nu erau câtuşi de puțin cuvinte goale. Dimpotrivă, chiar aflat la atâta depărtare de casă, Bonifatie nu şovăia să trimită mereu scrisori în țară, pentru a-i mustra aspru pe toți care pătau cinstea neamului său. Cu adevărat, sfântul nu se uita la fața omului, ci dojenea deopotrivă episcopi şi stareți, domnitori şi oameni de rând.

Se păstrează una dintre aceste scrisori ale omului lui Dumnezeu, în care îl certa în cuvinte aspre chiar pe regele unuia dintre ținuturile

---

[56] Greenaway, G.W., *Saint Boniface*, London, 1955, Scrisoarea 65, la Andrew, Phillips, *op. cit.*, în *loc. cit.*, p.8

[57] Ibidem, Scrisoarea 74, apud. ibidem, p. 8

engleze, deoarece îndrăznea să trăiască în desfrânare şi îngăduia şi poporului să petreacă astfel: „Dacă neamul englez [...] defăimează căsătoria cea legiuită şi trăieşte pe faţă în preacurvie precum poporul Sodomei, atunci trebuie să ne aşteptăm ca de la o astfel de împreunare cu târfele să se nască un popor stricat, decăzut şi înnebunit de poftă. În cele din urmă întregul neam, întorcându-se la căi josnice şi ruşinoase, nu va mai fi puternic în război, statornic în credinţă, cinstit de oameni sau plăcut privirii lui Dumnezeu. Astfel s-a întâmplat şi cu alte popoare [...]. S-au întors de la Dumnezeu şi s-au dat poftei, până când Preaputernicul Dumnezeu a îngăduit ca pedepsele acestor nelegiuiri să-i nimicească, mai întâi lăsându-i să piardă cunoştinţa lui Dumnezeu, iar apoi îngăduind asupra lor atacul păgânilor."[58] Cumplite cuvinte, dar cuvinte însuflate de Dumnezeu, pe care de bună seamă Bonifatie le-ar fi putut spune oricărui popor, din orice vreme. Însă cu toate acestea, poate că ele ni se potrivesc mai ales nouă, în vremurile pe care le trăim acum.

Tot din această scrisoare mai poate fi văzută încă o pricină pentru care omul lui Dumnezeu a izbutit să întoarcă la Hristos atâtea mii de oameni: neînfricarea şi bărbăţia sa cea mare. Într-adevăr, Bonifatie nu se sfia de nimeni, îndrăznind chiar să-l mustre şi pe patriarhul său, pe Sfântul Zaharia, pentru multele destrăbălări care aveau loc între cetăţenii oraşului Apostolilor, prin care se puneau piedici mari propovăduirii lui. În toată viaţa sa şi, de altfel, chiar şi în moarte, sfântul a fost purtat de o vitejie desăvârşită, cu care a putut înfrunta mereu mulţimi nenumărate de păgâni sălbatici şi sângeroşi. Toată această bărbăţie a sa izvora mai ales din faptul că sfântul era pătruns de marea răspundere pe care o purta pentru sufletele oamenilor care îi fuseseră daţi în grijă. Iată, de pildă, ce îi scrie Arhiepiscopului Cuthbert de Canterbury despre datoria slujitorilor altarului: „Căci, după cuvântul lui Dumnezeu spus lui Iezechiel, când unui om îi este încredinţată propovăduirea Evangheliei, chiar şi dacă ar trăi o viaţă sfântă, cu toate acestea, dacă îi este teamă sau ruşine să mustre pe cei ce trăiesc în chip netrebnic, va pieri alături de toţi care pier datorită tăcerii lui. Şi ce îi va folosi să

[58] Talbot, C. H., *op. cit.*, Scrisoarea 73, p. 124

scape de pedeapsa pentru păcatele sale, dacă va fi pedepsit pentru păcatele celorlalți?”[59]

Cu adevărat, omul lui Dumnezeu nu s-a tras niciodată înapoi de la a mustra şi a învăța pe alții, de la a sfătui şi a îndemna. Şi pentru această viață a lui neobosită, pusă în întregime în slujba lui Hristos şi a Bisericii Sale, Dumnezeu l-a răsplătit pe alesul Său cu cinste şi slavă nespusă. La scurtă vreme după moartea sa, episcopul Milret de Worcester îi scria Sfântului Lull cuvinte minunate despre cel care fusese apostolul pământurilor germane, spunându-i că Bonifatie, „slava şi cununa a tot ce a odrăslit vreodată țara aceasta [Anglia], […] şi-a sfârşit călătoria cu o încordare desăvârşită, ajungând la o slăvită moarte de mucenic al lui Hristos; iar acum stă cu slavă în Ierusalimul cel ceresc pentru a fi, după cum cred, un credincios mijlocitor pentru păcatele noastre.”[60] Iar un alt episcop englez, Sfântul Cuthbert de Canterbury[61], îi scria aceluiaşi Lull, pentru a-l înştiința că hotărâse prăznuirea Sfântului Bonifatie în întreaga țară, la data de 5 iunie, şi că de atunci înainte omul lui Dumnezeu avea să fie socotit, după Sfântul Grigorie cel Mare şi Sfântul Augustin de Canterbury, cel de-al treilea ocrotitor al Angliei.

Din mormântul său de la Fulda, în care trupul sfântului odihneşte până astăzi, Bonifatie continuă să apere atât pământurile Europei de Apus, cât şi cele ale Angliei sale iubite, fiind, după cuvintele episcopului Milret, un puternic mijlocitor înaintea tronului lui Dumnezeu pentru oricine îi cere cu credință şi nădejde ajutorul.

Pentru rugăciunile Sfântului Sfințitului Părintelui nostru Bonifatie, luminătorul şi apostolul Germaniei, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, întoarce toate popoarele la cunoştința Ta şi miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi, în veci. Amin!

---

[59] Talbot, C. H., *op. cit.*, Scrisoarea 34, p. 132-133
[60] Talbot, C. H., *op. cit.*, Scrisoarea 48, p. 148
[61] Acest Sfânt Cuthbert, Arhiepiscop de Canterbury, nu trebuie confundat cu Sfântul Cuthbert din Lindisfarne (v. viața lui mai sus). El a murit în anul 761 d. Hr. şi este sărbătorit la 26 octombrie.

Viața Sfântului Edmund Mucenicul, regele Angliei de Răsărit

Troparul Sfântului Edmund, glas IV:

Prin suferințele sale cele mai presus de minte, Edmund, regele mucenic, a schimbat coroana pământească pentru cea cerească, şi întărindu-se cu putere de sus pe chinuitori i-a biruit şi a socotit întru nimic ispitele demonilor. Iar acum să se bucure împreună cu el tot pământul Angliei, care a dobândit în cer un ocrotitor preaminunat, care neîncetat se roagă lui Hristos Dumnezeu să mântuiască sufletele noastre.

Introducere. Starea Angliei în vremea binecredinciosului domnitor

Mulți dintre vechii domnitori englezi s-au învrednicit a dobândi cununa sfințeniei, însă dintre ei cel mai iubit şi mai cinstit a fost de bună seamă Sfântul Mucenic Edmund, regele Angliei de Răsărit. Socotit în vechime apărătorul şi ocrotitorul întregii Anglii, Sfântul Edmund a pătimit pentru Hristos moarte mucenicească în anul 869 d. Hr., când încă nu împlinise 28 de ani. La mai bine de o sută de ani după aceasta, în anul 985, un călugăr franc pe nume Abbo, din mănăstirea Fleury, a scris în limba latină cea dintâi „viață" a sfântului, de fapt o scurtă descriere a muceniciei plăcutului lui Dumnezeu. Sfântul Abbo şi-a întemeiat „viața" pe mărturia unui om care a văzut cu ochii lui moartea regelui mucenic, şi de aceea lucrarea lui este de mare însemnătate până astăzi[1]. Pe lângă această primă „viață", mulți alții au scris despre omul lui Dumnezeu, însă la vreme îndelungată după moartea lui, şi din pricina aceasta mărturiile lor sunt mai puțin sigure[2].

Înainte de a începe însă să vorbim despre Sfântul Edmund va trebui să ne oprim mai întâi asupra stării Angliei în vremea de dinaintea urcării sale pe tron. Pe atunci, Anglia nu era încă o țară unită, ci era împărțită în şapte mici regate care se aflau mereu în război unul împotriva celuilalt. Dintre aceste regate, unul se ridica de obicei

---

[1] V. Abbo din Fleury, *The Martyrdom of St. Edmund, King of East Anglia before 870*, în Sweet S., *Anglo-Saxon Primer*, Oxford University Press, Oxford, 1961, pe Internet la: http://www.fordham.edu/halsall/source/870abbo-edmund.html. Viața scrisă de Sfântul Abbo a fost tradusă la scurtă vreme în limba engleză veche de către călugărul Aelfric, care ne arată de unde îşi culesese Abbo informațiile: „În zilele regelui Ethelred un oarecare călugăr foarte învățat pe nume Abbo a venit de dincolo de mare de la miazăzi, din locul de odihnă al Sfântului Benedict, la Arhiepiscopul Dunstan (Sfântul Dunstan de Canterbury), cu trei ani înainte ca Dunstan să moară. În timpul convorbirii lor, Dunstan i-a spus povestea Sfântului Edmund, întocmai după cum spătarul lui Edmund i-o spusese regelui Ethelstan când Dunstan era tânăr, iar spătarul om bătrân." Abbo a rămas vreme de trei ani în Anglia, după care s-a întors la mănăstirea din Fleury, unde a ajuns stareț. Până la urmă a murit ca mucenic în anul 1004, şi este sărbătorit la 13 noiembrie.

[2] Aceste mărturii sunt importante mai ales pentru anii de tinerețe ai Sfântului Edmund. Dintre ele, cea mai sigură şi mai demnă de crezare este cea a lui Geoffrey de Wells, care a scris la jumătatea veacului al XII-lea.

deasupra celorlalte, şi din pricina aceasta regele lui era socotit un fel de conducător al întregii Anglii, purtând numele de „Bretwalda", adică „stăpânitor al Britaniei." La sfârşitul veacului al VIII-lea, Bretwalda al Angliei era regele Merciei, pe nume Offa, om crud şi nemilos, care asuprea cumplit regatele învecinate. Unul dintre aceste regate era şi cel al Angliei de Răsărit, care în acea vreme trăia în pace şi bunăstare, avându-l ca domnitor pe blândul şi evlaviosul rege Ethelbert. Însă în anul 794 nenorocirea s-a abătut asupra micului regat, căci blândul Ethelbert a fost omorât mişeleşte de către Offa. După moartea lui, Anglia de Răsărit a ajuns vreme de aproape treizeci de ani sub stăpânirea lacomă a Merciei. Deşi despre domnitorii regatului din această vreme se ştiu foarte puține lucruri sigure, se pare că la câțiva ani după moartea lui Ethelbert, pe tronul Angliei de Răsărit s-a urcat un rege credincios, numit Offa (altul decât regele Merciei), care şi-a cârmuit țara în anii grei de asuprire străină.

Naşterea şi anii de tinerețe ai sfântului

Când Mercia şi-a întins stăpânirea asupra Angliei de Răsărit, mulți dintre nobilii englezi au ales să fugă în pământurile Saxoniei (în Germania de astăzi), pentru a-şi scăpa viața şi averile. Saxonia, de altfel, era locul din care îşi trăgea obârşia neamul englez, şi poporul care trăia acolo era foarte înrudit cu englezii. Printre aceşti nobili fugiți din Anglia de Răsărit se afla şi o rudă apropiată a regelui Offa, pe nume Alcmund, care pentru vitejia şi înțelepciunea lui a fost ales rege al Saxoniei. Domnind peste ținuturile Holstein şi Angeln, aflate la miazănoapte de oraşul Hamburg, Alcmund şi-a găsit acolo o soție bună şi credincioasă, pe nume Siwara, care i-a născut doi fii. Cel dintâi, pe nume Edwold, s-a întors de mic în Anglia şi, mânat de dorul lui după Dumnezeu, a ajuns pustnic în valea râului Cerne din ținutul Dorset, unde mai târziu s-a întemeiat o mare mănăstire numită Cerne Abbas.

Însă nouă despre cel de-al doilea fiu ne este vorba, care încă dinainte de a se naşte s-a arătat a fi un ales al lui Dumnezeu. Astfel, în timp ce regele Alcmund se afla într-un pelerinaj la Roma, o femeie

credincioasă de acolo i-a descoperit că văzuse „o mare lumină strălucind din sânul lui, o lumină care, asemenea soarelui, va străluci de la răsărit până la apus.”[3] Şi într-adevăr, când s-a întors acasă, Alcmund a avut bucuria să vadă că în ziua de Crăciun a anului 841 soţia sa îi născuse un fiu, căruia i-au pus numele Edmund[4]. Despre copilăria lui Edmund se cunosc foarte puţine lucruri, însă ştim că sfântul a fost crescut încă de mic în dragoste de Dumnezeu şi de ţară. Astfel, Sfântul Abbo ne spune că Edmund „încă din fragedă pruncie l-a urmat pe Hristos din toată inima.”[5] Fiind dat la cele mai bune şcoli ale vremii, sfântul a învăţat limba latină şi a început să înveţe Psaltirea pe de rost. Tatăl lui, regele Alcmund, îi spunea adeseori poveşti de vitejie din trecutul poporului englez, poveşti care înflăcărau inima tânărului şi o aprindeau de dragoste pentru neamul şi ţara sa.

Între timp, în Anglia lucrurile începuseră să se schimbe. Astfel, locul Merciei în fruntea regatelor engleze fusese luat de Wessex, ai cărui domnitori aveau să înfăptuiască mai târziu unirea întregii Anglii. În ceea ce priveşte Anglia de Răsărit, regele Offa îşi împlinise cu multă vrednicie datoria. În lunga sa domnie izbutise de mai multe ori să-i biruiască pe mercieni, uneori cu ajutorul Wessexului, iar în anul 838 învinsese un duşman nou şi încă necunoscut, pe vikingii danezi care-i atacaseră ţara dinspre miazănoapte. Însă regele era deja foarte înaintat în vârstă, şi singurul său fiu, pe nume Fremund, alesese să lepede slava lumească pentru a se călugări[6]. Văzând că nu are urmaş pe tron şi fiind îngrijorat peste măsură de soarta ţării sale, regele se ruga cu lacrimi lui Dumnezeu pentru a-i trimite un moştenitor vrednic. În mâhnirea şi în neliniştea sa, Offa a hotărât până la urmă să facă un pelerinaj la Locurile Sfinte, nădăjduind că în felul acesta Dumnezeu îi va împlini dorinţa.

---

[3] Phillips, Andrew, *The Lighted Way: Orthodox Christian Perspectives for The Third Millenium*, The English Orthodox Trust, Seekings House, Felixstowe, England, 1999, p. 45

[4] Până şi numele lui Edmund s-a dovedit a fi o prevestire, căci în limba engleză veche el înseamnă „binecuvântată apărare,” iar Edmund cu adevărat s-a arătat a fi un neînfricat şi binecuvântat apărător al poporului său.

[5] Mackinlay, Fr. J.B., *St Edmund King and Martyr*, Art and Book Company, 1893, p. 27, apud. Phillips, Andrew, *op. cit.*, p. 46

[6] Fremund, care a dus viaţă sihăstrească, avea să fie omorât de către păgânii danezi în anul 866, fiind prăznuit ca mucenic la 11 mai.

A pornit aşadar în anul 853 spre Țara Sfântă, şi în drumul său s-a abătut mai întâi prin Saxonia, la ruda sa Alcmund, unde, după cum spun cronicarii, l-a întâlnit şi pe Edmund. Atât de uimit a fost Offa de înțelepciunea şi de curăția tânărului bărbat, încât cu multă bucurie a înțeles de îndată că acela era urmaşul pe care i-l trimisese Dumnezeu, şi răspunsul la toate rugăciunile lui. De aceea, în fața tuturor nobililor englezi care-l însoțeau, Offa i-a făgăduit lui Edmund inelul său de rege, iar apoi a plecat mai departe la Ierusalim. Nu ştim mai multe despre pelerinajul evlaviosului domnitor, decât că a ajuns cu bine la Mormântul Domnului şi că la întoarcere s-a oprit şi în capitala Imperiului Roman, la Constantinopol, pentru a se închina Lemnului Sfintei Cruci, adus acolo de către Sfânta Elena în veacul al IV-lea. Aici, regele a primit şi o bucățică din Sfânta Cruce, care mai târziu avea să-i fie dată lui Edmund. La scurtă vreme după ce a plecat din Constantinopol, bătrânul rege s-a îmbolnăvit şi, istovit de lunga sa călătorie, s-a oprit la mănăstirea Sfântului Gheorghe din Dardanele. Aici şi-a dat împăcat sufletul în mâinile lui Dumnezeu, după ce mai întâi s-a împărtăşit şi i s-a făcut Sfântul Maslu. Înainte de a-şi da ultima suflare, Offa a întărit din nou în fața tuturor alegerea pe care o făcuse ca Edmund să-i fie urmaş pe tronul Angliei de Răsărit. După moartea lui, nobilii s-au întors în grabă în Saxonia, unde i-au vestit lui Alcmund ultima dorință a vărului său. Deşi întristat, căci Edmund era încă foarte tânăr, Alcmund i-a îngăduit fiului său să plece şi astfel, în anul 855, tânărul de doar 14 ani pornea spre pământul moşilor şi strămoşilor săi.[7]

Urcarea sfântului pe tronul Angliei de Răsărit

Ajuns pe coasta Angliei după o călătorie de mai multe zile, Edmund a fost întâmpinat de episcopul locului, Hunbert, care deja auzise de moartea bătrânului domnitor şi de urmaşul pe care acesta şi-l alesese. Se spune că la sosirea lui Edmund, Dumnezeu a arătat un nou semn al sfințeniei tânărului domn, căci din locul în care acesta a păşit pe țărm, de îndată a țâşnit un izvor de apă. Aceasta a încredințat pe toți câți

[7] Nu trebuie să ne mire vârsta fragedă a lui Edmund, căci în acele vremuri nu era neobişnuit ca regii să se urce de foarte tineri pe tron.

erau acolo că tânărul fusese ales de Însuşi Dumnezeu pentru a-şi cârmui poporul cu cinste şi cu dreptate[8]. După aceasta, Edmund s-a îndreptat mai întâi spre Attleborough, capitala de atunci a regatului, unde a fost primit de căpeteniile engleze ca urmaş al regelui Offa. La puțin timp după aceasta, tânărul a plecat împreună cu episcopul Hunbert în Wessex, pe atunci cel mai puternic dintre regatele engleze, pentru a se întâlni acolo cu regele Ethelwulf. Ajuns la Winchester, capitala Wessexului, în toamna anului 855, tânărul domnitor a luat parte la o mare adunare ținută în acel oraş, în care cei ce erau de față au jurat să lupte până la moarte împotriva noului duşman care amenința pământurile engleze, sălbaticii vikingi păgâni. La această adunare, Edmund a legat o prietenie strânsă cu fiul regelui Ethelwulf, pe nume Alfred, care pe atunci era doar un băiat. Mai târziu, Alfred avea să ajungă cel mai mare dintre regii Angliei, cel care a pus temeliile unui regat englez unit şi puternic şi a izbutit să ridice de pe pământurile Angliei nemilosul jug viking.

Apoi, după ce a dobândit în felul acesta sprijinul Wessexului, Edmund s-a întors la Attleborough, unde în ziua de Crăciun a anului 855 căpeteniile engleze l-au recunoscut drept conducător. Mai rămânea însă drum lung până ce Edmund să poată fi încoronat rege, căci poporul încă nu auzise de noul domnitor. Pe lângă aceasta, stăpânirea lui se întindea doar asupra părții de miazănoapte a regatului, cealaltă parte aflându-se sub cârmuirea Wessexului. Din această pricină, Edmund a început să călătorească prin întreaga țară în lung şi-n lat, căutând să dobândească sprijinul şi încrederea poporului. Vreme de un an de zile a străbătut fără odihnă regatul, ajungând să câştige, prin bunătatea şi înțelepciunea lui, dragostea oamenilor. Mai ales, domnitorul strălucea prin credința lui nestrămutată în Dumnezeu şi prin marea sa evlavie, căci deja învățase, sub îndrumarea episcopului Hunbert, întreaga Psaltire pe de rost. Avea de asemenea o mare dragoste pentru numele Mântuitorului Hristos, dragoste care avea să-l însoțească până la moarte. În scurtă vreme, întreaga țară a ajuns să vuiască de ştirile despre noul rege, care se trăgea din familia domnitoare engleză şi purta pe deget inelul bunului rege Offa. De bună seamă că toți

[8] Locul în care a păşit Edmund pe țărm se numeşte până azi „Capul Sfântului Edmund," şi izvorul din acel loc este socotit făcător de minuni.

auziseră chipul minunat în care fostul lor domnitor îl alesese pe Edmund ca urmaş pe tronul său, şi de aceea în scurt timp întregul popor l-a primit pe Edmund cu bucurie ca domn al său. Astfel, în ziua de Crăciun a anului 856, episcopul Hunbert l-a uns rege pe tânărul bărbat, iar apoi, sub privirile pline de bucurie ale oamenilor, a aşezat pe capul lui coroana de domnitor. Potrivit slujbei de încoronare din acele vremuri, sfântul a jurat cu mâna pe cruce în fața întregului popor zicând: „În numele Sfintei Treimi, fie ca în toate zilele vieții mele, Biserica lui Dumnezeu şi poporul creştin să fie ținute în pace, cinste şi onoare. Iar toată răpirea şi orice fel de nedreptate să le fie oprite tuturor supuşilor mei, şi dreptatea şi mila să fie păzite în toate judecățile, pentru ca şi Marele şi Milostivul Dumnezeu să ne ierte pe noi pe toți cu mila Lui cea pururea-fiitoare."[9]

După urcarea sa pe tron, sfântul a început să se ostenească cu timp şi fără timp pentru binele poporului său. Ajutat de mai mulți oameni de încredere, dintre care cel mai de seamă era episcopul Hunbert, Edmund îşi cârmuia țara cu înțelepciune, iar oamenii se bucurau nespus că Dumnezeu le trimisese un asemenea rege blând şi plin de credință. Într-adevăr, atât de pătruns era sfântul de datoria pe care o avea înaintea lui Dumnezeu şi a poporului său, încât întreaga sa viață a rămas necăsătorit şi feciorelnic, căci, după cum spune Sfântul Apostol Pavel, „a ales mai bine să pătimească cu poporul lui Dumnezeu, decât să aibă dulceața cea trecătoare a păcatului."[10] Despre domnia lui Edmund, Abbo din Fleury vorbeşte în cuvinte minunate: „Edmund cel Binecuvântat, Regele Angliei de Răsărit, era înțelept şi vrednic, şi înălțat între cinstiții slujitori ai Preaputernicului Dumnezeu. Era smerit şi neprihănit şi a rămas atât de neclintit încât nu s-a întors vreodată spre patimi ruşinoase, şi nici nu şi-a pătat cinstea în vreun fel, ci mereu lua seama la adevărata învățătură. Era milostiv cu cei săraci şi cu văduvele, întocmai ca un părinte, şi cu bunăvoire îşi îndruma poporul mereu spre dreptate, şi îi pedepsea pe cei cruzi şi trăia fericit în adevărata credință."[11]

---

[9] Mackinlay, Fr. J.B., *op. cit.*, pp. 65-66, apud. Phillips, Andrew, *op. cit.*, p. 52

[10] Evr. 11, 25

[11] Abbo din Fleury, *op. cit.*

Năvălirea vikingilor

Însă după aproape zece ani de domnie, în care Edmund şi-a cârmuit poporul cu pace şi dreptate, sporind în înțelepciune şi virtute, în micul regat al Angliei de Răsărit a izbucnit dintr-odată furtuna. 20.000 de vikingi danezi sălbatici, însetați de sânge şi bogății, au coborât din corăbiile lor pe coastele Angliei de Răsărit, avându-l în frunte pe sângerosul Ingvar, împreună cu cei doi frați ai săi, Ubba şi Halfdan. Vikingii, neam nordic păgân şi de o mare cruzime, se trăgeau din pământurile Scandinaviei, şi de la sfârşitul veacului al VIII-lea începuseră să pustiască cu tot mai mare sălbăticie coastele Angliei şi ale Irlandei, în căutare de comori şi de avere. Până atunci, atacurile lor aveau ca scop mai ales jaful şi prada, şi de aceea ei îşi îndreptau atenția îndeosebi spre mănăstirile bogate şi lipsite de apărare care se aflau pe malul mării. Năvălind ca nişte lupi din corăbiile lor iuți şi uşoare, vikingii nu rămâneau niciodată prea mult în pământurile Angliei, ci se întorceau în țările lor după ce-şi dobândeau prada dorită. De această dată însă lucrurile se schimbaseră, căci păgânii aveau de gând să cucerească țara în întregime, şi atacul lor era mai grozav ca niciodată.

Cu toate acestea, vikingii nu râvneau regatul Angliei de Răsărit, care era slab şi sărac, ci mult mai bogatul regat al Northumbriei, în care se aflau cele mai mari şi mai cunoscute mănăstiri engleze. Păgânii coborâseră pe coastele Angliei de Răsărit doar pentru a fura caii şi nutrețul de care aveau nevoie pentru a ataca puternicul regat din nord. Prins pe nepregătite, Edmund a putut face puține lucruri pentru a-şi apăra țara. Nu ştim aproape nimic despre felul în care a făcut aceasta, decât că tânărul domnitor, care avea deja 24 de ani, a izbutit să scape de mai multe ori ca prin minune din mâinile păgânilor. După nici un an de stat în Anglia de Răsărit, aceştia şi-au început atacul asupra Northumbriei, şi deja în iarna anului 866 izbutiseră să îngenuncheze întreaga țară, înfrângând în primăvara anului viitor şi cea din urmă împotrivire engleză. Regatul Northumbriei ajunsese în stăpânirea lor, şi avea să rămână astfel pentru mulți ani de atunci înainte.

Văzând primejdia care le amenința țara, englezii s-au adunat de îndată pentru a pune la cale un plan de apărare, şi când vikingii au atacat în toamna anului 868 Mercia, o uriaşă oaste engleză le-a ieşit în întâmpinare. În fruntea ei stătea Ethelred, regele Wessexului, care-l avea alături pe fratele său mai tânăr, Alfred, şi pe Sfântul Edmund. Văzând mulțimea englezilor, danezii au fugit speriați şi, ca răzbunare, au pustiit toate marile mănăstiri din Northumbria. Au fost distruse atunci Lindisfarne, Coldingham, Jarrow, Wearmouth şi Whitby, şi o mulțime nenumărată de călugări şi călugărițe a fost trecută prin ascuțişul sabiei. La Coldingham, de pildă, a primit cununa muceniciei Sfânta Ebbe cea Tânără, împreună cu toată obştea ei. Nici nu e de mirare că Sfântul Abbo, scriind în anul 985, îi numea pe vikingi „ostaşii lui Antihrist."

Între timp, Edmund se ostenea neobosit pentru a ridica o apărare cât mai puternică împotriva vikingilor, căci simțea că țara avea să-i fie atacată din nou. Deşi îşi dădea seama că puterile lui era mult prea mici pentru a putea face față păgânilor, totuşi credinciosul domnitor s-a îngrijit să ridice întărituri de pământ pentru a-şi apăra țara, adunând totodată cât mai multă oaste. Şi într-adevăr, presimțirile lui s-au adeverit în vara anului 869, când uriaşa oaste a vikingilor a năvălit din nou asupra țărişoarei lui Edmund. Se pare că păgânii Ingvar şi Ubba îşi împărțiseră oamenii în două, şi în felul acesta au năvălit în Anglia de Răsărit din două părți. Una dintre oşti a atacat pe uscat dinspre miazănoapte, pustiind pe drum mănăstirile Merciei de răsărit: Bardney, Thorney, Peterborough şi Ramsey – la Peterborough omorând 85 de călugări împreună cu stareţul lor, Headda. În acest timp, cealaltă oaste a intrat „vâslind în Anglia de Răsărit"[12], după cum spune Sfântul Abbo, şi au atacat mai întâi mănăstirea din Crowland, unde au mucenicit 81 de călugări, printre care şi pe bătrânul stareţ Teodor, pe care l-au înjunghiat în fața altarului. Apoi şi-au vărsat mânia asupra celorlalte mănăstiri aflate în mlaştinile Angliei de răsărit, la Soham şi Ely, omorând şi acolo călugări nenumărați. Despre mănăstirea de maici din Ely, un vechi cronicar englez vorbeşte în cuvinte mişcătoare: „Îndrăznețele fecioare ale lui Hristos, fiicele celor mai de vază familii saxone ale

[12] Ibidem.

Angliei, au fost jertfite celor mai crude munci păgâneşti, şi în curând flăcările au înghițit toate clădirile de pe Insula Ely."[13]

Văzându-se cuprins din două părți, Edmund a hotărât să atace mai întâi oastea care năvălise pe uscat. Aceasta se aşezase la Thetford, unde găsise loc bun de iernat, şi acolo a lovit Edmund târziu în toamna anului 869. Vreme de şapte ore bătălia s-a purtat fără oprire, cu multă vărsare de sânge de ambele părți, şi până la urmă englezii au ieşit biruitori. Prețul biruinței s-a dovedit a fi însă unul foarte mare, căci Edmund pierduse în luptă aproape întreaga oştire. Pe lângă aceasta, cealaltă oaste vikingă se apropia cu paşi repezi, şi din pricina aceasta Edmund s-a văzut nevoit să se retragă în grabă în locul numit Haegilisdun[14]. Aici, a încercat din nou să găsească o cale pentru a-şi apăra țara de cotropitorii păgâni.

Mucenicia sfântului

Lucrurile păreau însă fără ieşire. Domnitorul pierduse în luptă pe cei mai buni şi mai viteji dintre ostaşii săi, iar păgânii se apropiau de el cu puteri noi şi proaspete. Ingvar trebuie să-şi fi dat seama de asta, căci a trimis regelui englez o solire de pace. Aceasta venea însă cu un preț. Edmund trebuia să se supună regelui păgân, recunoscându-l ca stăpân, şi să-i dea jumătate din avere: „Ingvar, regele nostru, cutezător şi biruitor pe mare şi pe uscat, are stăpânire asupra multor popoare, şi acum a venit în această țară cu oştirea lui pentru a ierna aici împreună cu oamenii săi. Îți porunceşte să împarți cu el de îndată bogățiile tale ascunse şi averile strămoşeşti, şi să fii supus (vasal) lui, dacă vrei să rămâi în viață, căci nu ai putere ca să i te împotriveşti."[15]

Auzind cuvintele pline de înfumurare ale solului, Edmund l-a chemat de îndată pe episcopul său credincios, Hunbert[16], pentru a se sfătui cu el. Deja albit de ani, episcopul se temea pentru viața tânărului rege, şi de aceea l-a îndemnat să primească cererile păgânilor şi să se

[13] Phillips, Andrew, *op. cit.*, p. 55
[14] În satul Hoxne de astăzi.
[15] Abbo din Fleury, *op. cit.*
[16] Deşi Abbo nu ne spune numele acestui episcop, putem bănui că nu putea fi altul decât Hunbert, deşi acesta era deja foarte bătrân.

supună lor. Vikingii erau mult prea puternici, spunea el, şi deja stăpâneau aproape întreaga țară. Altfel, singura scăpare ar fi fost fuga.

Însă Edmund ardea de dragoste pentru țară şi pentru credință, şi de aceea nu a putut să primească nici unul dintre sfaturile episcopului. El era rege creştin, şi nu putea nici măcar gândi să se supună unui necredincios. De aceea i-a răspuns lui Hunbert cu glas hotărât şi sigur: „«Iată, episcope, bietul popor al acestei țări suferă deja în chip ruşinos. Mai degrabă aş muri luptând pentru ca poporul meu să stăpânească în continuare pământul lui de naştere.» Episcopul a spus: «Iată, iubite rege, poporul tău zace mort. Nu ai oameni ca să poți lupta, şi pirații vor veni şi te vor lega de viu. Scapă-ți viața fugind sau scapă-te pe tine însuți supunându-te lor.» Atunci regele Edmund a răspuns, căci era viteaz peste măsură: «Aceasta o voiesc şi o doresc din toată inima mea, ca să nu rămân eu singur viu după ce iubiții mei supuşi vor fi omorâți în paturile lor împreună cu copiii şi soțiile lor de către aceşti pirați. Nu mi-a stat niciodată în fire să fug. Mai degrabă aş muri pentru țara mea, dacă nevoia o cere. Atotputernicul Dumnezeu ştie că nu mă voi lepăda niciodată de închinarea la El, nici de dragostea adevărului Lui. Dacă mor, trăiesc.»”[17] Apoi, întorcându-se către solul păgân, Edmund i-a spus acestuia neînfricat: „Du-te acum degrabă şi spune-i crudului tău domnitor: «Nicicând în viața aceasta nu se va supune Edmund lui Ingvar, căpetenia păgână, dacă acesta nu se va supune el mai întâi credinței în Mântuitorul Hristos.»”[18]

Cu aceste cuvinte răsunând încă în urechi, păgânul s-a întors la stăpânul său şi i-a vestit răspunsul lui Edmund. Mâniat de îndrăzneala creştinului, Ingvar a pornit cu toată oştirea spre Haegilisdun. Între timp, bunul domnitor le dăduse drumul oamenilor săi, iar el se dusese în bisericuța din apropiere pentru a se ruga lui Dumnezeu. Ştia ce avea să urmeze, şi de aceea nu-şi luase armele cu el, căci nu vroia să spurce cu sânge locaşul lui Dumnezeu. Când păgânii furioşi s-au năpustit în biserică, l-au găsit pe sfântul domnitor rugându-se liniştit, cerându-i lui Dumnezeu să-l întărească în chinuri şi să trimită pace şi izbăvire poporului său. Cu sălbăticie s-au aruncat asupra regelui

[17] Ibidem.
[18] Ibidem.

îngenuncheat, şi au început să-l chinuie şi să-l batjocorească. Despre cele ce au urmat, Sfântul Abbo ne vorbeşte în cuvinte cutremurătoare: „Necredincioşii l-au legat pe Edmund şi l-au batjocorit cu neruşinare, şi l-au bătut cu bâtele. Apoi l-au dus pe credinciosul rege la un copac tare, şi l-au legat cu lanțuri grele, şi l-au bătut vreme îndelungată cu biciul. Între loviturile de bici, Edmund chema cu adevărată credință numele Mântuitorului Hristos. Din pricina credinței lui, din pricină că Îl chema pe Hristos, păgânii s-au aprins cumplit de mânie. Atunci au început să-şi arunce sulițele asupra lui, de parcă s-ar fi jucat, până ce l-au acoperit în întregime cu loviturile lor, după cum fusese [chinuit] şi Sfântul Sebastian. Când Ingvar, necredinciosul pirat, a văzut că cinstitul rege nu se leapădă de Hristos, ci cu nestrămutată credință cheamă mereu numele Lui, a poruncit ca capul lui Edmund să fie tăiat, şi păgânii au făcut aceasta. Căci în vreme ce el încă Îl chema pe Hristos, păgânii l-au dus pe sfântul bărbat pentru a-l da morții, şi cu o singură lovitură i-au tăiat capul, şi sufletul lui a plecat bucuros spre Hristos."[19] Era ziua de 20 noiembrie a anului 869.

În apropiere, ascuns bine în nişte tufişuri, credinciosul spătar al lui Edmund privea cu lacrimi în ochi chinurile viteazului său domnitor. Tot el a văzut cum păgânii, chiuind cu glasuri sălbatice şi bucurându-se de moartea regelui englez, au aruncat capul sfântului în nişte tufişuri înalte, pentru a nu fi găsit de supuşii săi. Apoi, sărbătorindu-şi fapta nelegiuită, s-au îndepărtat în corăbiile lor, pentru a pustii țara rămasă fără rege.

La scurt timp după aceasta, oamenii credincioşi din împrejurimi s-au apropiat plângând cu durere multă, şi au luat cu mare cinste trupul iubitului lor domnitor şi l-au aşezat într-un sicriu de lemn. Apoi, au început să caute capul sfântului, pentru a-l putea îngropa alături de trup. Se zice că vreme de patruzeci de zile au căutat în zadar cinstitele moaşte, şi când deja ajunseseră la capătul puterilor, au început să strige deznădăjduiți: „Unde eşti? Unde eşti?" Iar atunci minune s-a petrecut, căci Dumnezeu a vrut să le arate că îl primise pe binecredinciosul domnitor ca pe un mucenic şi plăcut al Său. La strigătele îndurerate

[19] Ibidem.

ale oamenilor s-a auzit răspuns limpede venind dinspre pădure: „Aici! Aici!" Şi astfel, cu lacrimi de bucurie în ochi, oamenii au alergat spre locul din care veneau strigătele, şi cu uimire au găsit acolo un lup care ținea între labe cinstitul cap al mucenicului. Din porunca lui Dumnezeu, lupul păzise răbdător capul toate aceste zile. „Apoi, oamenii locului au aşezat capul împreună cu trupul şi l-au îngropat în grabă, cum au putut mai bine, şi în curând au înălțat o mică bisericuță deasupra lor."[20] De-abia după ce rămăşițele sfântului au fost aşezate în mormânt, lupul s-a întors liniştit în pădure.

Moaştele şi cinstirea sfântului

Însă minunea petrecută cu lupul s-a arătat a fi o adevărată prevestire, căci după cum acesta fusese îmblânzit prin puterea lui Edmund, tot la fel în scurtă vreme alți lupi, mai sălbatici, aveau să fie îmblânziți şi aduşi la credință prin rugăciunile şi jertfa sfântului domnitor. Astfel, după moartea acestuia, vikingii, numiți şi „lupii mării", au început să prade fără milă țara, până când la sfârşitul anului 870 o puternică oaste a Wessexului le-a ieşit în întâmpinare. În fruntea ei se afla regele Ethelred, care-l avea alături pe Alfred, fratele lui. Însuflețiți de moartea mucenicească a lui Edmund, englezii au luptat cu mare vitejie şi au izbutit să-i înfrângă pe păgâni. La mai puțin de un an după aceasta, Ingvar murea pe câmpul de luptă, iar Ubba era nevoit să fugă din țară. Lucrurile începeau deja să se schimbe pentru englezi, care dobândiseră în cer un mare mijlocitor pentru neamul lor. Când peste puțini ani vikingii s-au întors din nou în Anglia, cu o oaste şi mai puternică, Alfred, ajuns între timp rege, le-a ieşit iarăşi în întâmpinare. După mai multe lupte pierdute, tânărul rege a izbutit să câştige în vara anului 878 o răsunătoare biruință asupra păgânilor, omorându-l pe Ubba pe câmpul de luptă. La scurtă vreme după aceasta, Guthrum, noul conducător al vikingilor, primea împreună cu toți supuşii lui botezul creştin. De bună seamă, aceasta a fost cea dintâi mare minune a lui Edmund, faptul că la mai puțin de zece ani după moartea sa,

[20] Ibidem.

vikingii care îl omorâseră pentru Hristos primeau credința creştină. Cu adevărat, sângele mucenicului adusese roadă însutită.

Dar să ne întoarcem acum la trupul omului lui Dumnezeu. După îngroparea lui, în mica bisericuță de lemn care fusese ridicată deasupra mormântului său au început să se petreacă minuni. Câteodată, noaptea, oamenii vedeau un stâlp de foc strălucind până la cer în acel loc. Apoi, într-una din nopți, doi oameni au ajuns obosiți la micul lăcaş. Unul era orb din naştere, iar celălalt îi purta de grijă. Se rătăciseră în întunericul nopții şi s-au bucurat mult găsind un loc de adăpost. În timp ce dormeau, însă, au fost treziți dintr-odată de o lumină orbitoare care se înălța deasupra lor până la cer. Dimineața, orbul a văzut pentru întâia dată lumina soarelui, şi cu bucurie şi-a dat seama că fusese tămăduit. În scurtă vreme, vestea despre această minune s-a răspândit pretutindeni, şi oameni mulți au început să vină să se închine la moaştele domnitorului. Deja Edmund era socotit sfânt şi chiar Alfred, prietenul lui bun, a poruncit să se bată monede cu chipul mucenicului, pe care scria: „Sfântul Edmund Regele."

Însă de-abia în anul 902 a ajuns sfântul să fie cinstit pretutindeni. În acel an, episcopul Londrei a hotărât să mute trupul mucenicului într-un loc mai de cinste, şi a ales pentru aceasta vechea mănăstire din Bedricsworth[21]. Deşi distrusă de vikingi, mănăstirea adăpostea preoți de mir care puteau să îngrijească cinstitele moaşte. Astfel, după ce mai întâi a zidit un paraclis în cinstea lui Edmund, episcopul, însoțit de mulțime de popor, s-a îndreptat spre bisericuța de lemn pentru a aduce rămăşițele sfântului. Iar atunci altă minune s-a petrecut, căci Dumnezeu a vrut să arate din nou slava cu care îl învrednicise pe plăcutul Său. Astfel, când oamenii au deschis sicriul, au găsit nu oase goale, cum se aşteptau, ci trupul întreg şi neputrezit al mucenicului, care răspândea o mireasmă îmbătătoare. „Edmund era întreg de parcă ar fi fost viu, cu trup curat, iar gâtul lui, care fusese înainte tăiat, se vindecase. Doar ca un fir roşu de mătase de jur împrejurul gâtului mai arăta oamenilor felul în care fusese omorât. De asemenea, rănile pe

[21] Această mănăstire a fost întemeiată în anul 637 de Sfântul Sigebert, un alt rege mucenic al Angliei de Răsărit, primul dintre regii englezi care a primit haina călugărească.

care cruzii păgâni le făcuseră trupului său prin nenumăratele lovituri de suliță fuseseră vindecate de către Dumnezeul cel ceresc."[22] Astfel scria, în anul 985, Sfântul Abbo din Fleury, care adăuga: „Şi Edmund zace astfel nestricat până în zilele noastre, aşteptând învierea şi slava veşnică. Trupul lui, care zace neputrezit, ne spune că a trăit feciorelnic în lumea aceasta, şi că cu o viață curată s-a dus la Hristos."[23] La scurt timp după aceasta, lângă moaştele sfântului s-a aşezat o văduvă foarte credincioasă, pe nume Oswyn, care îngrijea cu mare evlavie trupul domnitorului, tăindu-i în fiecare an, în Joia Mare, unghiile şi părul.

După mutarea moaştelor, mănăstirea din Bedricsworth a ajuns în scurt timp la mare slavă. Atât de mare era cinstirea sfântului în popor, încât biserica în care odihneau moaştele lui a fost în întregime împodobită cu aur şi argint, iar mănăstirea a ajuns să fie numită St. Edmundstowe, adică „locul sfânt al lui Edmund." În anul 929, la mănăstire a venit însuşi rege Angliei, Ethelstan, pentru a se închina sfântului mucenic. Printre alții, regele era însoțit şi de sfetnicul său, tânărul călugăr Dunstan, care avea să ajungă mai târziu unul dintre cei mai mari arhiepiscopi de Canterbury. Dunstan a aflat atunci povestea muceniciei sfântului din chiar gura bătrânului spătar al lui Edmund, care fusese martor la moartea lui, şi care avea atunci aproape 100 de ani. Apoi, mult mai târziu, la trei ani înainte de a muri, Dunstan avea să-i povestească Sfântului Abbo mărturia spătarului.

Din această vreme ni s-au păstrat mai multe minuni petrecute la moaştele omului lui Dumnezeu. Odată, de pildă, şapte hoți s-au înțeles să prade mănăstirea, atraşi de bogățiile pe care poporul le aducea la sfântul lăcaş. Neştiind pe unde era mai uşor de intrat în biserică, s-au hotărât să încerce fiecare prin alt loc. Însă nici nu s-au apucat bine de lucru, că puterea lui Dumnezeu i-a oprit dintr-odată pe toți şi au rămas astfel nemişcați, ținuți parcă de o mână nevăzută, fiecare în locul în care se afla. Dimineața, când oamenii au venit la biserică, nu ştiau dacă să plângă sau să râdă, văzând un hoț agățat pe acoperiş, altul stând cu un ciocan în fața uşii, altul încercând să spargă fereastra, iar altul săpând pe dedesubt.

---

[22] Ibidem.
[23] Ibidem.

Apoi, în anul 950, moaştele au fost aşezate într-o nouă raclă, mai bogată şi mai frumoasă, şi din nou trupul s-a arătat a fi nestricat. La puțin timp după aceasta, un om de neam mare, mândru şi necredincios, a venit la mănăstire bătându-şi joc de sfânt şi cerând să i se arate moaştele, căci nu credea că sunt întregi. „Dar de îndată ce a văzut trupul sfântului a înnebunit, şi a început să răcnească groaznic, şi s-a sfârşit nenorocit de o moarte cumplită."[24]

În anul 990, episcopul Londrei a hotărât să găsească un călugăr care să se îngrijească de cinstitele moaşte, căci preoții căsătoriți nu duceau o viață vrednică de chemarea lor. Pentru aceasta l-a ales pe călugărul Ailwin, care avea o dragoste şi evlavie fără margini pentru Edmund. Atât de mare era îndrăzneala călugărului către sfânt, încât acesta adesea vorbea cu el de parcă ar fi fost față către față. Când în 1010 vikingii păgâni au năvălit din nou în Anglia, Ailwin s-a temut pentru moaştele sfântului şi a hotărât să le mute la Londra. Intrând în oraş cu racla în care se găsea trupul omului lui Dumnezeu, călugărul a fost întâmpinat de episcopul locului împreună cu mulțime nenumărată de popor. Toți erau peste măsură de bucuroşi că se învredniciseră să primească în oraşul lor un aşa mare plăcut al lui Dumnezeu. Iar dragostea lor nu a rămas nerăsplătită, căci numai în acea zi la moaştele sfântului s-au petrecut 18 vindecări minunate: orbii îşi căpătau vederea, surzii auzul, muții vorbirea, slăbănogii umblau şi toți neputincioşii primeau izbăvire de bolile lor. Vreme de trei ani, moaştele au rămas în mare cinste în biserica Sfântului Grigorie cel Mare din Londra, şi atâtea minuni s-au petrecut la ele, încât oamenii veneau neîncetat de la mari depărtări pentru a se închina la mucenicul lui Hristos. Cu adevărat, începând din această vreme, Edmund poate fi socotit ca ocrotitorul şi apărătorul întregii Anglii.

În anul 1013 Ailwin a socotit că primejdia trecuse şi s-a întors cu trupul sfântului la St. Edmundstowe. Cu mare greutate a izbutit să părăsească Londra, căci oamenii nu vroiau nicidecum să se lipsească de aşa o mare mângâiere de la Dumnezeu. Însă nici n-a apucat bine să aşeze trupul mucenicului în mănăstire, că vikingii au atacat din nou pe neaşteptate regatul englez. De astă dată în fruntea lor se afla un

[24] Ibidem.

păgân de o cruzime cu totul neobişnuită, pe nume Sven, care îşi omorâse tatăl pentru a se urca pe tron. Înfrângând de mai multe ori oastea engleză, Sven a pus peste bietul popor un bir uriaş. Când Ailwin a auzit că şi mănăstirea lui trebuia să plătească, a fost cuprins de mare tulburare, căci până atunci locaşul fusese scutit de orice dări. Mâhnit, a început să se roage cu credință sfântului, şi în timpul rugăciunii a adormit. În vis i s-a arătat domnitorul, „strălucind şi plin de slavă, cu haine albe ca zăpada"[25], şi i-a spus să meargă la Sven şi să-i spună să nu pună bir asupra mănăstirii, „căci sunt un apărător grozav al poporului meu."[26] Când s-a trezit, Ailwin s-a supus ascultător poruncii sfântului şi fără frică s-a dus în tabăra păgânilor, cerând să vorbească cu regele lor. Când Sven a auzit cuvintele călugărului a început să râdă în hohote, şi l-a izgonit mânios cu cuvinte de ocară şi batjocură. În noaptea următoare însă, păgânul murea în chinuri groaznice, strigând înspăimântat că Edmund îl lovise cu sulița. Pentru a doua oară după moartea sa, mucenicul îşi izbăvea țara de furia păgânilor vikingi.

Canute (Knut), fiul lui Sven, care i-a urmat acestuia pe tron, a tras învățătură din moartea tatălui său. Ca ispăşire pentru păcatele lui, regele a întemeiat în anul 1020 o nouă mănăstire pentru moaştele sfântului, cunoscută drept Bury St. Edmunds, pe care a înzestrat-o cu mari bogății[27]. În scurtă vreme călugării au zidit o mare biserică de piatră în care au aşezat trupul sfântului mucenic. La mutarea moaştelor în noua biserică a luat parte regele Canute, împreună cu Ailwin, care ajunsese episcop, şi mulțime nenumărată de popor. Trupul sfântului era tot nestricat, şi binecredinciosul domnitor purta încă pe piept bucățica din Sfânta Cruce pe care regele Offa o primise cu aproape trei sute de ani în urmă în dar din Constantinopol.

De trei ori au mai fost văzute după aceasta întregi moaştele sfântului. Prima dată a fost în 1050, când o femeie mută care se vindecase prin mijlocirea lui Edmund l-a văzut de trei ori pe sfânt în vedenie, spunându-i că sicriul de lemn în care se găsea trupul lui a

---

[25] Phillips, Andrew, *op. cit.,* p. 66

[26] Ibidem, p. 66

[27] Pe locul mănăstirii s-a ridicat mai târziu oraşul Bury St. Edmunds, al cărui nume înseamnă chiar „oraşul Sfântului Edmund."

început să putrezească şi trebuie schimbat. Stareţul de atunci al mănăstirii, Leofstan, s-a îndoit la început de cuvintele femeii, însă până la urmă a fost înduplecat de stăruinţa ei. Când mormântul a fost deschis, o mireasmă minunată s-a răspândit în întreaga biserică, şi călugării au văzut cu uimire că într-adevăr carii roseseră o parte din sicriu. Mai târziu, acest stareţ Leofstan a poruncit să fie îngropat alături de văduva Oswyn şi de episcopul Ailwin, la picioarele sfântului. Apoi, trupul a mai fost văzut întreg în anul 1095, când a fost mutat într-o nouă raclă, şi iarăşi în 1198, când după un foc mare care a mistuit mănăstirea a fost cercetat din nou. Era încă nevătămat şi făcător de minuni, căci mulţi bolnavi au primit atunci vindecare.

La mai puţin de douăzeci de ani după aceasta însă, în 1217, nişte ostaşi francezi au furat moaştele şi le-au dus în oraşul Toulouse, unde le-au aşezat într-un paraclis din catedrala oraşului. Când după câtva timp trupul sfântului a fost cercetat din nou, nu s-au mai găsit moaştele întregi, ci doar sfintele sale oase, galbene ca ceara şi răspândind bună mireasmă. Acest lucru s-a petrecut de bună seamă din rânduiala lui Dumnezeu, însă poate şi din pricină că atâtea mâini nelegiuite se atinseseră fără evlavie de trupul sfântului. Moaştele lui au rămas apoi la Toulouse până la începutul veacului trecut, şi Edmund a ajuns să fie socotit unul dintre ocrotitorii oraşului.

În acest timp, în Anglia evlavia faţă de sfânt a început să scadă tot mai mult în rândul poporului. „Cu cât înaintăm în veacul al XII-lea şi mai departe," spunea un părinte ortodox englez, „cu atât mai mult se pare că harul de la mormântul Sfântului Edmund a secat, sau, mai bine zis, că a secat sincera cinstire a oamenilor faţă de sfânt."[28] Din această pricină, tot mai puţine minuni au avut loc la mănăstirea din Bury St. Edmunds, până când în anul 1539, la reforma anglicană, regele Henric al VIII-lea a distrus mănăstirea şi a poruncit ca Edmund să fie scos de tot din rândul sfinţilor englezi.

Deşi prigonit în acest fel, sfântul domnitor a rămas mai departe în inima şi evlavia poporului de rând, care nu l-a uitat nicicând pe ocrotitorul lui ceresc. Apoi, în anul 1848 o nouă întâmplare minunată a însufleţit cinstirea lui Edmund în rândul englezilor. Atunci, vechiul stejar despre

[28] Ibidem, p. 69

care bătrânii spuneau că era chiar cel pe care fusese chinuit sfântul, s-a prăbuşit sub propria lui greutate. Nimeni nu mai credea povestea bătrânească, însă numărând inelele copacului s-a văzut că vârsta lui era mai mare de o mie de ani. Dar aceasta nu a fost tot. În timp ce tăiau stejarul, oamenii au găsit în chiar inima lui un vârf de lance ruginit înțepenit acolo. Un fior i-a străbătut pe toți şi pe ochii lor s-au ivit lacrimile. Țineau în mână chiar una dintre lăncile care străpunseseră în urmă cu mai bine de o mie de ani trupul mucenicului lui Hristos, Edmund.

După aceasta, episcopul de Toulouse a dăruit mai multe părticele din sfintele moaşte diferitor biserici din Anglia, iar apoi, în anul 1901, a dăruit episcopului romano-catolic al Angliei întreg trupul sfântului, păstrând pentru sine doar capul lui. În chip de neînțeles însă, episcopul nu a dus trupul domnitorului în oraşul său din Bury St. Edmunds, de unde fusese furat în urmă cu aproape 700 de ani, ci l-a aşezat într-o mică biserică din satul Arundel, unde se păstrează închis şi necunoscut până în zilele noastre. Şi astfel, trupul Sfântului Edmund aşteaptă răbdător şi smerit vremea în care poporul englez se va întoarce la vechea credință a strămoşilor săi, pentru a-i aduce cinstire după cuviință, ca unui mare sfânt şi plăcut al lui Dumnezeu. Căci, după cum spunea în anul 985 Sfântul Abbo din Fleury, „neamul englez nu este lipsit de sfinții Domnului, căci în Anglia zac astfel de sfinți ca acest sfânt rege [Edmund], şi Cuthbert Binecuvântatul, şi Sfânta Audrey la Ely, şi de asemenea sora ei [Werburga], toți întregi la trup, adeverind credința. Mai sunt de asemenea şi mulți alți sfinți englezi, care lucrează minuni multe, după cum este cunoscut peste tot, spre slava Celui Atotputernic, în Care ei au crezut.”[29]

Pentru rugăciunile Sfântului Mucenic Edmund, ocrotitorul şi apărătorul Angliei, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, întoarce poporul englez la dreapta credință şi miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi. Amin!

---

[29] Abbo din Fleury, *op. cit.*

Imne închinate Sfântului Edmund din slujba lui, scrisă în anul 985 de către Sfântul Abbo din Fleury:[30]

La vecernia Sfântului Edmund

Bucură-te, rege al anglilor,
Ostaş al Regelui îngerilor,
O, Edmund, floarea mucenicilor,
Întocmai ca trandafirul şi liliacul!
Roagă-te neîncetat Domnului
Pentru mântuirea credincioşilor.

La măriri

Saltă tu, Sfântă Biserică a întregului popor englez, că iată ţi s-a dat să-l lauzi pe preaslăvitul rege şi nebiruitul mucenic Edmund, care biruind pe domnii acestei lumi, s-a dus la cer în mare biruinţă. O, Sfinte Părinte Edmund, ascultă-i pe cei ce se roagă ţie.

La prima miezonoptică

I. Edmund, băiat cu cuget sfânt, se trăgea dintr-un vechi neam de regi. Şi Împăratul cel ceresc l-a ales ca să-l aducă în cer şi să-l facă împreună-moştenitor Lui. Harul Duhului Sfânt a luminat copilăria sa, căci Duhul Domnului Iisus care sălăşluia în el era plăcut Lui.

II. Netrecătoare a fost slava, şi mare apărarea noastră, căci unsul lui Dumnezeu, Edmund, a fost ridicat pe tronul ţării, şi în Biserica lui Dumnezeu a strălucit întocmai ca un stâlp de lumină. Viaţa lui, slăvită prin virtuţi, plină a fost de sfinţenie şi împodobită de toată cucernicia.

[30] Imnele se găsesc (în traducere engleză) la Phillips, Andrew, *op. cit.*, pp. 77-78

III. Sfântul ostaş al lui Hristos, Edmund, plin de Duhul Sfânt, a grăit regelui astfel: Prietenia ta nu-mi pleacă voința şi amenințările şi chinurile tale nu mă înfricoşează. Căci slăvit este să mori pentru Domnul, mai dulci decât mierea şi fagurele sunt pentru mine focul şi sabia.

La a doua miezonoptică

Imn: Edmund într-adevăr a grăit, însă Duhul Sfânt vorbea prin buzele lui: Amenințările chinurilor nu mă înfricoşează şi prietenia unui rege nu mă face să şovăi. Plăcut este să mori pentru Dumnezeu; o, de mi s-ar dărui să ajung jertfă lui Dumnezeu!

Imn: Legat cu lanțuri, în chip jalnic este acum batjocorit şi legat de copac, şi însemnat cu biciul; iar apoi cu bucurie pentru Hristos îmbrățişează multe chipuri de moarte.

Imn: După măsura slavei răsplății, aşa creşte şi durerea, căci ca o țintă este aşezat şi acoperit cu săgeți. Şi o mie de morți îmbrățişează, în timp ce cu necontenită bucurie se roagă lui Hristos.

IV. Sfântul Domnului se face tot mai viteaz, pe măsură ce creşte durerea; aşezat ca o țintă, este îngropat acum într-o ploaie de sulițe. Şi în toate mucenicul stă neînvins şi biruitor. Râuri de sânge curg din fiecare mădular al lui, şi pe tot trupul lui nu este loc în care să nu fie rană.

V. Ingvar porunceşte să fie tăiat capul mucenicului care de-abia mai răsuflă, dar Îl mărturiseşte pe Hristos. Şi astfel Edmund îşi sfârşeşte acum mucenicia şi bucurându-se merge la Dumnezeu. Tăiat de trup, preasfântul cap răspunde cuvintelor de rugăciune ale oamenilor.

VI. Poporul cel credincios al lui Dumnezeu a pornit pentru a găsi capul despărțit de trup, dar viu încă. Vărsând lacrimi, oamenii spun: Vai, bunule păstor, vai, blândule părinte Edmund, unde eşti? Iar Domnul a auzit strigătul celor săraci şi a primit suspinele robilor Săi.

La a treia miezonoptică

Imn: Dând drumul gărzii, tiranul a hotărât ca luptătorului lui Dumnezeu Edmund să-i fie tăiat capul; iar acela a cântat imne lui Dumnezeu şi bucurându-se şi-a trimis sufletul în ceruri.

Imn: O, neînfrântule mucenic! O, Edmund, martor neşovăielnic! Ziua de azi te-a slobozit de pe pământ şi te-a dus pe tine biruitor în curţile raiului; mijloceşte în cer pentru noi cei ce aici pe pământ suspinăm către tine.

Imn: Poporul credincios al lui Dumnezeu a pornit pentru a găsi capul despărţit de trup, dar viu încă. Vărsând lacrimi, oamenii spun: Vai, bunule păstor, vai, blândule părinte Edmund, unde eşti?

VII. Capul mucenicului rostea cuvinte. Iată-l pe cel pe care-l căutaţi, spune el, iată-mă pe mine, ocrotitorul vostru către Dumnezeu. Blândul părinte s-a milostivit către iubiţii săi, pe care i-a mângâiat cu calde cuvinte.

VIII. Minunată a fost mâna lui Dumnezeu asupra lui. Căci acolo stătea un lup care priveghea cu durere asupra mucenicului. Şi oamenii, bucurându-se nespus la vederea minunii, au izbucnit în lacrimi.

IX O, neînfrântule mucenic! O, Edmund, martor neşovăielnic! Ziua de azi te-a slobozit de pe pământ şi te-a dus pe tine biruitor în curţile raiului; mijloceşte în cer pentru noi cei ce aici pe pământ suspinăm către tine. Strălucind înaintea tronului lui Dumnezeu în preamărita ta haină, te rugăm, iubitorule părinte, mijloceşte în cer pentru noi cei ce aici pe pământ suspinăm către tine. O, mucenice, sufletele noastre se înalţă către tine în durerea noastră. Plângem pentru păcatele noastre vechi şi oftăm din pricina nedreptăţilor noastre. O, Edmund, rege şi mucenic, nădejdea noastră, cu îndurare primeşte făgăduinţele robilor tăi, şi nouă, celor ce de pe pământ îţi trimitem suspinele noastre îndurerate, dăruieşte-ne bucuriile raiului.

Epilog

Mărturisiţi-vă Domnului, că este bun, că în veac este mila Lui.
Să spună cei izbăviţi de Domnul, pe care El i-a izbăvit
din mâna vrăjmaşului.
Din ţări i-a adunat pe ei, de la răsărit şi de la apus,
de la miazănoapte şi de la miazăzi. (Ps. 106, 2)

Nu te teme!, că Eu cu tine sunt; de la răsărit voi aduce
sământa ta şi de la apus te voi aduna. Voi zice miazănoaptei:
„Adu!" şi miazăzilei: „Nu opri! Adu-i pe fiii Mei din ţara de departe
şi pe fiicele Mele de la marginile pământului,
pe toţi câţi sunt chemaţi cu numele Meu." (Is. 43, 6-7)

Şi vor veni de la răsărit şi de la apus,
de la miazănoapte şi de la miazăzi şi vor şedea la masă
întru Împărăţia lui Dumnezeu. (Lc. 13, 29)

Iată că, după mărturia Scripturilor Vechiului şi Noului Legământ, Dumnezeu şi-a adunat sfinţii din toată lumea, de la răsărit şi de la apus, de la miazănoapte şi de la miazăzi. Şi aceşti sfinţi, adunaţi de la toate marginile pământului, se odihnesc acum, şi pururi se vor odihni, în patria cea una a tuturor aleşilor lui Dumnezeu, Împărăţia cerurilor, unde toţi împreună înalţă într-un glas cântare de laudă Preasfintei Treimi.

Iar noi am vrut să scriem, cu ajutorul lui Dumnezeu, vieţile câtorva dintre sfinţii care au strălucit în pământurile din Apus, anume în Insulele Britanice, în vremea când în acele locuri se mărturisea dreapta credinţă. Chiar dacă, poate, ei ni se par oarecum străini şi numele lor ciudate, totuşi nu trebuie să uităm că ei sunt sfinţi ai noştri, sfinţi ai Bisericii Ortodoxe, şi că ei se roagă neîncetat în cer pentru noi şi pentru întreaga lume. Şi deşi necunoscuţi nouă până acum, totuşi ei sunt cinstiţi de

Biserică an de an, alături de toți ceilalți sfinți, în întâia Duminică după Rusalii, Duminica Tuturor Sfinților. Atunci, Biserica Ortodoxă îi prăznuieşte pe toți cei ce s-au sfințit în întregul pământ, de la începutul lumii şi până astăzi, din toate timpurile şi din toate locurile. Iată, de pildă, cum glăsuieşte una dintre minunatele cântări ale acestei sărbători: „Pe cei ce s-au luptat cu credință *în toate părțile lumii*, pe Apostoli, pe mucenici, pe preoții cei de-Dumnezeu-înțelepțiți, pe cinstitele femei, pe adunarea cea sfântă, cu sfințite cântări, după datorie, să o lăudăm; că cei pământeşti s-au adunat laolaltă cu cei cereşti şi prin patimă au câştigat, cu darul lui Hristos, nepătimirea; şi acum, ca nişte stele strălucitoare luminându-ne pe noi, cu îndrăzneală se roagă pentru sufletele noastre."[1] Iar o altă cântare, cel puțin la fel de frumoasă ca aceasta, spune aşa: „Duhovniceşte să prăznuim întru unirea credinței *praznicul cel a toată lumea*, al celor ce din veac au bineplăcut lui Dumnezeu: pe cinstiții patriarhi, soborul proorocilor, podoaba Apostolilor, adunarea mucenicilor, lauda pustnicilor, pomenirea Tuturor Sfinților; că ei se roagă neîncetat să se dăruiască pace lumii şi sufletelor noastre mare milă."[2] Şi între aceşti sfinți care *s-au luptat în toate părțile lumii,* la loc de cinste stau, de bună seamă, şi sfinții care au strălucit în Apus.

Dar nu trebuie să gândim că Biserica lui Hristos îi pomeneşte pe sfinții Apusului doar o singură dată pe an. Câtuşi de puțin! Ci la fiecare slujbă, oricât de neînsemnată ar fi ea, preotul îi cheamă în ajutor şi pe aceşti sfinți, alături de toți ceilalți. Astfel, când dă binecuvântarea de sfârşit, el zice: „Hristos, Adevăratul Dumnezeul nostru, pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Sale şi *ale tuturor sfinților*, să ne mântuiască şi să ne mântuiască pe noi. Amin!" Când rosteşte aceste cuvinte, preotul cere mijlocirea nu doar a sfinților din Răsărit, ci şi a sfinților Apusului.

De aceea, ştiind că sfinții Apusului sunt sfinții noştri şi că ei se roagă cu lacrimi pentru noi în Împărăția cerurilor, alături de toți ceilalți sfinți, să le cerem şi noi cu credință şi cu dragoste ajutorul, neîndoindu-ne câtuşi de puțin că ei ne ascultă şi ne răspund la toate rugăciunile şi durerile noastre. Şi fie ca pentru rugăciunile lor, Dumnezeu să ne dea mântuire şi iertare de păcate. Amin!

---

[1] Stihiră la Vecernia din Duminica Tuturor Sfinților, în ***, *Penticostar*, Ed. IBMBOR, Bucureşti, 1999, p. 358

[2] Stihiră la Litia din Duminica Tuturor Sfinților, în ibidem, p. 360

Acatist către toți Sfinții care au strălucit în pământurile Apusului

După obişnuitul început se zice

Condac 1:

Pe sfinții care au strălucit în pământurile Apusului în vechime şi acele părți le-au luminat prin nevoințele şi luptele lor, pe aceştia toți să-i lăudăm şi noi acum după cuviință. Şi să le cântăm lor ca unora ce pururea se roagă înaintea lui Dumnezeu pentru noi, zicându-le aşa: Bucurați-vă, sfinților toți, care în pământurile Apusului ați mărturisit dreapta credință!

Icos 1:

Minunat s-a slăvit întru voi, sfinților Apusului, numele cel întru totul sfânt al Mântuitorului nostru Hristos. Că privind viața şi faptele voastre cele spre mântuire, popoarele Apusului s-au învățat să se închine Dumnezeului celui Adevărat şi să vă cinstească pe voi cu bucurie, zicând:

Bucurați-vă, apostoli şi mucenici, cuvioşi şi episcopi, că voi sunteți lauda şi bucuria întregului Apus;

Bucurați-vă, că voi înaintea tuturor sunteți roada cea mai de preț a acelor locuri;

Bucurați-vă, că sângele vostru sfânt a spălat toată întinăciunea păgânească;

Bucurați-vă, că prin învățături pline de putere poporul din neştiință l-ați scos;

Bucurați-vă, că în întunericul acelor vremuri ați strălucit ca nişte faruri prealuminate;

Bucurați-vă, că v-ați arătat înaintea lumii întregi povățuitori nemincinoşi pe calea mântuirii;

Bucurați-vă, că prin aceasta sunteți părinți în Hristos pentru toate neamurile Apusului;

Bucurați-vă, că până acum vă rugați neîncetat pentru ele în ceruri;

Bucurați-vă, că voi mai ales sunteți nădejdea cea tare a acelor locuri;

Bucurați-vă, că întru voi se laudă toți credincioşii apuseni;

Bucurați-vă, că pe aceştia îi învățați să aducă lui Dumnezeu dreaptă cinstire;

Bucurați-vă, că întreg Apusul îl chemați la pocăință şi întoarcere la Dumnezeu;

Bucurați-vă, sfinților toți, care în pământurile Apusului ați mărturisit dreapta credință!

Condacul al 2-lea:

Şi pământurile Apusului s-au învrednicit de minunații Apostoli ai lui Dumnezeu, care cu râvnă nestinsă au propovăduit peste tot vestea cea bună a mântuirii neamului nostru. Iar prin aceştia popoarele Apusului s-au născut pentru întâia dată la Hristos şi au început să-I cânte Lui ca Unui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 2-lea:

Luminători ai Apusului s-au făcut prin truda lor cea neobosită Sfinții Apostoli. Că ei puterea cea întunecată a vrăjmaşului au socotit-o întru nimic, şi cu neînfricare au răspândit lumina lui Hristos pretutindeni. Pentru aceasta au şi mărturisit încă până la sânge adevărul şi s-au învrednicit să audă din gura tuturor cântări de laudă ca acestea:

Bucurați-vă, Apostoli ai lui Hristos, care v-ați nevoit să duceți vestea cea bună în pământurile Apusului;

Bucurați-vă, că voi mai întâi sunteți părinții şi ocrotitorii acelor locuri;

Bucurați-vă, aşadar, Sfinților Petru şi Pavel, mai-marii Apostolilor, că ați întemeiat cea dintâi Biserică în Apus;

Bucurați-vă, că prin voi Roma păgână a început a aduce jertfă curată Adevăratului Dumnezeu;

Bucurați-vă, că nu v-ați spăimântat de toată înfricoşarea şi prigoana necredincioşilor;

Bucurați-vă, că până la urmă credința voastră în Hristos ați pecetluit-o cu însuşi sângele vostru;

Bucură-te, apoi, Sfinte Iacove, Apostole, fiule al lui Zevedeu, care ai luminat pământurile Spaniei;

Bucură-te, că moaştele tale odihnesc până azi în acele părți, aducând tuturor mângâieri;

Bucură-te şi tu, Sfinte Apostole Simon Zelotul, care în Britania ai dus credința în Hristos cel înviat;

Bucură-te, că asemenea celorlalți Apostoli şi tu ai primit moarte pentru viața cea veşnică;

Bucură-te, Sfinte Aristobul, care Sfântului Simon i-ai urmat în propovăduire;

Bucură-te, că ai ajuns cel dintâi episcop al Britaniei şi mucenic al lui Hristos;

Bucurați-vă, sfinților toți, care în pământurile Apusului ați mărturisit dreapta credință!

Condacul al 3-lea:

Lăsat-au Apostolii Domnului, în locurile pe care le-au luminat, ucenici şi urmaşi vrednici, care cu nimic nu au fost mai prejos părinților lor, ci întru totul le-au urmat în râvnă şi-n lucrare. Că ei prin pilda vieții lor popoarele cele păgâne le-au ridicat de la slujirea idolească şi le-au adus la închinarea Singurului Dumnezeu, învățându-le să-I cânte Acestuia neîncetat: Aliluia!

Icosul al 3-lea:

Să cântăm şi noi într-un glas tuturor celor ce s-au învrednicit a fi următori Sfinților Apostoli, care lucrarea acelora au dus-o mai departe şi pământul Apusului l-au sfințit prin cuvintele şi sângele lor; şi să le zicem lor, ca unora ce până azi se roagă pentru noi înaintea tronului lui Dumnezeu, unele ca acestea:

Bucuraţi-vă, toţi cei ce v-aţi arătat minunaţi ucenici ai ucenicilor lui Hristos;

Bucuraţi-vă, că alături de părinţii voştri v-aţi nevoit cu râvnă pentru luminarea Apusului;

Bucură-te, aşadar, între ei toţi, Sfinte Clement, că mai-marele Apostolilor te-a sfinţit episcop al Romei;

Bucură-te, că turma cea încredinţată ţie ai păstorit-o cu deplină înţelepciune şi vrednicie;

Bucură-te, apoi, Sfinte Ignatie, episcop de Antiohia, că şi tu ai primit hirotonia din mâinile Sfântului Petru;

Bucură-te, purtătorule de Dumnezeu, că scrierile tale ne sunt de mare mângâiere până în ziua de astăzi;

Bucură-te, că mucenicia ta cea slăvită este pentru toţi pildă de bărbăţie şi vitejie în faţa morţii;

Bucură-te şi tu, Sfinte Iustin, filosofule, că prin cărţile tale ai întărâtat mânia vrăjmaşilor lui Hristos;

Bucură-te, că neîndurând înţelepciunea ta cea dumnezeiască, aceştia te-au mucenicit în arenele Romei;

Bucură-te, apoi, Sfinte Irineu, episcop de Lyon, că din Asia Mică ai ajuns să luminezi pământurile Galiei;

Bucură-te, că prin scrierile tale de-Dumnezeu-însuflate ai luptat neîncetat împotriva tuturor eresurilor;

Bucură-te, că pentru aceasta toţi creştinii te cinstesc ca pe un mare Stâlp şi Părinte al Bisericii;

Bucuraţi-vă, sfinţilor toţi, care în pământurile Apusului aţi mărturisit dreapta credinţă!

Condacul al 4-lea:

Cântare de laudă să aducem acum tuturor celor ce în pământurile Apusului au pătimit pentru Hristos până la sânge, şi prin bărbăţia lor moartea au biruit; iar lui Dumnezeu, Celui ce i-a întărit pe ei în chinuri şi munci mai presus de minte, să-I cântăm cu toţii neîncetat, zicând: Aliluia!

Icosul al 4-lea:

Sângele vostru, cinstiților mucenici, cu bucurie l-ați vărsat pentru Împăratul Hristos, şi Lui v-ați adus jertfă bineprimită. Iar neamurile Apusului văzând răbdarea voastră cea negrăită, au înțeles că Însuşi Dumnezeul slavei locuia întru voi, şi minunându-se de una ca aceasta au început să vă cânte vouă cu credință aşa:

Bucurați-vă, Tatiana şi Anastasia, împreună cu Sofia şi cu cele trei fiice ale ei;

Bucurați-vă, Cecilia şi Agnia, care v-ați arătat femei fără seamăn în vitejie;

Bucurați-vă, Lavrentie, Arhidiacone, împreună cu Sebastian, slăvitul mucenic;

Bucurați-vă, bunilor biruitori, că voi prin pătimirile voastre cele cumplite ați sfințit Roma păgână;

Bucurați-vă, apoi, toți cei ce întreg pământul Apusului l-ați umplut de luptele voastre;

Bucurați-vă, Agata şi Lucia, mucenițe slăvite, că în Italia bine v-ați nevoit;

Bucurați-vă, Valentin şi Ianuarie, episcopi prealuminați, că învățătura voastră ați pecetluit-o cu sânge;

Bucură-te, apoi, Cipriane, ierarhe, împreună cu Perpetua şi Felicita, şi cu toți cei ce pentru Hristos s-au jertfit în pământurile Africii;

Bucură-te, Mavrichie, mucenic minunat, că alături de ostaşii tăi în Elveția ai stat neînfricat în fața morții;

Bucură-te, Vichentie, diacone, că Spania ai sfințit-o prin chinurile tale cele înfricoşătoare;

Bucură-te, Alban, viteaz luptător, că te-ai adus cea dintâi jertfă curată a Britaniei către Dumnezeul cel Adevărat;

Bucură-te, Ursula, mireasă a lui Hristos, care cu sângele tău ai spălat pământul Germaniei;

Bucurați-vă, sfinților toți, care în pământurile Apusului ați mărturisit dreapta credință!

Condacul al 5-lea:

Văzând vrăjmaşul mântuirii noastre că nu poate birui credinţa ucenicilor lui Hristos prin chinuri şi prigoniri fără seamăn, a abătut asupra lor mulţime de învăţători şi dascăli mincinoşi, care prin înşelăciune au dus poporul cel credincios în rătăcire. Dar împotriva unora ca aceştia s-au ridicat Părinţi desăvârşiţi, mari în cuvânt şi-n faptă, care cu înţelepciunea Duhului Sfânt au biruit tot eresul, şi pe oameni i-au învăţat să aducă dreaptă cinstire lui Dumnezeu, zicând: Aliluia!

Icosul al 5-lea:

Pe neînfricaţii mărturisitori ai credinţei celei ortodoxe, care în pământurile Apusului cu vitejie au luptat pentru adevăr, şi prin nevoinţele lor cele multe minciuna din rândul poporului lui Hristos au stârpit-o, pe aceştia toţi să-i lăudăm şi noi acum cu bucurie, şi să le cântăm lor ca unor aleşi ai Preamilostivului Dumnezeu, zicându-le aşa:

Bucură-te, Sfinte Osie de Cordoba, că în fruntea celui dintâi sobor a-toată-lumea ai stat;

Bucură-te, Sfinte Ilarie, episcop de Poitiers, că şi tu ai apărat cu neînfricare dreapta credinţă;

Bucură-te, că pentru aceasta din mâinile hulitorilor arieni nenumărate prigoniri şi chinuri ai răbdat;

Bucură-te, apoi, Ambrozie, ierarhe, că oraşul Milanului l-ai păstorit cu înţelepciunea ta cea dumnezeiască;

Bucură-te, că prin cuvântările şi scrierile tale ai întors mulţime de oameni la Hristos;

Bucură-te şi tu, Augustine, fericite, că pentru rugăciunile maicii tale, Monica, Dumnezeu te-a întors din calea pierzării;

Bucură-te, că ai ajuns episcop preaînţelept şi mare luptător împotriva ereticilor;

Bucură-te, apoi, Ieronime, cuvioase, că prin scrierile tale cele multe ai luminat pământurile Apusului;

Bucură-te, Sfinte Leon, papă al Romei, că la soborul din Calcedon în chip minunat ai luptat pentru credința ortodoxă;

Bucură-te, că având lumină de la Dumnezeu, poporul cel încredințat ție l-ai povățuit neabătut pe calea mântuirii;

Bucură-te, Sfinte Martin, papă neînfricat, că împreună cu Sfântul Maxim ați mărturisit până la moarte adevărul;

Bucură-te, că pentru dreapta credință ați îndurat cu bucurie toate chinurile împăratului celui răucredincios;

Bucurați-vă, sfinților toți, care în pământurile Apusului ați mărturisit dreapta credință!

Condacul al 6-lea:

Sfârşindu-se prin rânduiala lui Dumnezeu şirul prigoanelor celor cumplite, nu s-a sfârşit şi şirul mucenicilor lui Hristos. Căci cei ce până atunci în chip văzut îşi vărsaseră sângele pentru credință, au început să se jertfească în chip nevăzut pentru ea, răstignindu-şi prin post şi prin lacrimi toate poftele cele rele. Pentru aceasta s-au şi făcut ca nişte îngeri în trup şi s-au învățat să-I aducă lui Dumnezeu neîncetat cântarea: Aliluia!

Icosul al 6-lea:

Şi pământurile Apusului au rodit bărbați şi femei desăvârşiți în sfințenie, care prin nevoințele lor cele mai presus de fire au câştigat bucuriile cele nepieritoare ale Raiului, şi tuturor pildă nemincinoasă pe calea mântuirii s-au făcut. Iar noi să-i cinstim mai întâi pe cei ce au strălucit în pământurile Galiei, întemeind viața călugărească în acele părți, şi să le zicem lor cu bucurie aşa:

Bucură-te, Sfinte Martin, milostivule, că dintre toți apusenii tu mai întâi ai gustat dulceața vieții călugăreşti;

Bucură-te, că urmând ție mulțime de credincioşi au ales să lepede slava trecătoare a lumii acesteia;

Bucură-te, că strălucind prin darul facerii de minuni, ai ajuns episcop de Tours şi mare ocrotitor al Apusului;

Bucură-te, apoi, Sfinte Ioan Casian, că alături de cuviosul Gherman te-ai adăpat din învățătura părinților pustiei;

Bucură-te, că prin scrierile tale cele minunate te-ai făcut adevărat începător al vieții călugărești în Apus;

Bucură-te, Sfinte Honorat, că în insula Lerins ai întemeiat cea mai vestită mănăstire a Galiei;

Bucură-te, că în ea s-a nevoit mulțime nenumărată de părinți cuvioşi, prin care Galia a ajuns Tebaida Apusului;

Bucură-te, aşadar, împreună cu Ilarie şi Evherie, cu Chesarie şi Vichentie, şi cu mulți alți călugări sfințiți;

Bucură-te apoi, Sfinte Grigorie, episcop de Tours, care cu râvnă te-ai nevoit pentru slava sfinților din părțile tale;

Bucură-te, Sfinte Gherman, episcop de Auxerre, că prin darurile tale ai luminat Britania şi Galia;

Bucură-te şi tu, Genevieva, binecuvântato, că de mică ai tânjit după viață pustnicească;

Bucură-te, că te-ai arătat apoi preaputernică ocrotitoare a Parisului prin neîncetatele tale rugăciuni;

Bucurați-vă, sfinților toți, care în pământurile Apusului ați mărturisit dreapta credință!

Condacul al 7-lea:

Izvorând din pământurile Galiei ca dintr-o fântână limpede şi preacurată, viața călugărească s-a răspândit peste tot în Apus, rodind în toate neamurile părinți cuvioşi plini de virtute; care cu glas curat şi cu mulțumitoare inimă au cântat lui Dumnezeu, pentru ei şi pentru întreaga lume, cântarea: Aliluia!

Icosul al 7-lea:

Să-i lăudăm acum toți într-un glas pe cei ce s-au nevoit pentru Hristos în pământurile Britaniei şi ale Italiei, şi prin luptele lor s-au făcut părinți luminați ai vieții călugăreşti din acele părți şi apostoli ai acelor locuri, şi să le cântăm lor ca unor preaminunați biruitori în lupta împotriva puterilor vrăjmaşului, zicându-le aşa:

Bucură-te, Sfinte Ninian, cuviosule, că la picioarele Sfântului Martin ai deprins toate tainele vieții călugăreşti;

Bucură-te, că desăvârşit în sfințenie ajungând, te-ai făcut luminător al Scoției, pământul tău de naştere;

Bucură-te, apoi, Sfinte Patrick, minunatule propovăduitor, că prin râvna ta cea dumnezeiască pământul Irlandei l-ai adus la Hristos;

Bucură-te, că prin aceasta te-ai făcut părinte al neamului irlandez, pentru care te rogi neîncetat până astăzi;

Bucură-te, că mulțime nenumărată de ucenici ți-a urmat pe căile sfințeniei;

Bucură-te, între ei toți, Brigid, cuvioaso, că prin dragostea ta cea nespusă te-ai făcut maica întregii Irlande;

Bucură-te şi tu, Sfinte David, episcop prealuminat, că în Țara Galilor ai întemeiat mănăstiri nenumărate;

Bucură-te, că pentru aceasta poporul galez te cinsteşte până azi ca pe un ocrotitor al lui înaintea lui Dumnezeu;

Bucură-te, apoi, Sfinte Benedict, mare nevoitor, că pământul Italiei l-ai luminat cu viața ta cea nepământească;

Bucură-te, că prin Rânduiala ta cea minunată te-ai făcut adevărat părinte al tuturor călugărilor din Apus;

Bucură-te şi tu, Sfinte Alexie, Omule al lui Dumnezeu, că în cetatea Romei ai trăit în deplină smerenie;

Bucură-te, că pentru multele tale daruri lumea întreagă te cinsteşte ca pe un mare cuvios;

Bucurați-vă, sfinților toți, care în pământurile Apusului ați mărturisit dreapta credință!

Condacul al 8-lea:

Nu a putut răbda vrăjmaşul mântuirii să vadă popoarele Apusului înălțând toate într-un glas cântare de laudă Adevăratului Dumnezeu, şi pentru aceasta a abătut asupra lor valuri de popoare păgâne şi sălbatice, care cu cruzimea lor au trecut totul prin sabie şi foc. Dar în acele vremuri de mari greutăți s-au ridicat în Apus propovăduitori luminați, cu nimic mai prejos celor dintâi apostoli, care prin râvna lor

cea neobosită au întors ispita vrăjmaşului în binecuvântare cerească, şi neamurile cele păgâne le-au născut la Hristos, învățându-le să-I cânte Lui ca Unui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 8-lea:

Glas de laudă să aducem acum tuturor celor ce din neamul francilor au câştigat prin nevoințele lor Raiul, şi cu râvnă au adus mulțime de oameni la Hristos. Că ei strălucind cu darurile cele dumnezeieşti, poporul l-au luminat şi l-au păstorit cu înțelepciune, şi pentru aceasta s-au şi învrednicit să audă din gura tuturor cântări ca acestea:

Bucură-te, Sfinte Remigiu, arhiepiscop minunat, că tu mai întâi te-ai făcut apostol al francilor;

Bucură-te, că mânat de râvnă sfântă l-ai botezat pe Clovis, regele franc, împreună cu mulțime de popor păgân;

Bucură-te, Sfântă Clotilda, femeie minunată, că prin lacrimile tale pe soțul tău l-ai adus la Hristos;

Bucură-te, că împreună cu Sfânta Radegunda şi Sfânta Batilda ați dat tuturor pildă de soții şi regine creştine;

Bucură-te, apoi, Sfinte Gherman, episcop al Parisului, că pentru milostenia ta ai fost numit „părintele săracilor";

Bucură-te, că ai strălucit înaintea lumii întregi prin bunătatea şi blândețea ta cea fără margini;

Bucură-te, Sfinte Eligiu, fierar iscusit, că dărnicia ta a îmblânzit inimile cele împietrite ale păgânilor;

Bucură-te, că ajungând episcop de Noyon ai întors mulțime de germani sălbatici la Hristos;

Bucură-te şi tu, Sfinte Amand, că în pământurile Țărilor de Jos cu jertfelnicie ai propovăduit credința creştină;

Bucură-te, Sfinte Lambert, că împreună cu ucenicul tău Hubert şi tu te-ai nevoit pentru luminarea acelor locuri;

Bucură-te, apoi, Sfinte Leger, episcop viteaz, că nu te-ai sfiit să mustri fărădelegile regelui şi ale supuşilor lui;

Bucură-te, că pentru aceasta în fel şi chip ai fost chinuit, şi până la urmă ai primit moarte mucenicească;

Bucurați-vă, sfinților toți, care în pământurile Apusului ați mărturisit dreapta credință!

Condacul al 9-lea:

Văzându-se păstorii Apusului covârşiți de mulțimea neamurilor păgâne, cu înțelepciune au socotit să meargă să le cucerească ei pentru Hristos. Iar pentru aceasta au trimis oameni luminați de Dumnezeu şi desăvârşiți în virtute, care luptând cu neînfricare, întunericul păgânătății l-au biruit şi s-au făcut părinți în Hristos pentru multe neamuri, împreună cu care au şi cântat neîncetat lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 9-lea:

Prin Grigorie, minunatul papă al Romei, şi prin Augustin, călugărul cel credincios, poporul englez mai întâi dintre neamurile germane s-a născut la viața cea nouă şi a adus jertfă curată lui Hristos mulțime de sfinți. Cărora să le cântăm şi noi acum cu bucurie, ca unora ce s-au făcut vrednici de Împărăția cerurilor şi de cinstirea lumii întregi, şi să le zicem aşa:

Bucură-te, mai întâi, Sfinte Grigorie, mare patriarh, că în deplină înțelepciune ai păstorit pământurile Apusului;

Bucură-te, că arzând de râvnă pentru Hristos te-ai nevoit să aduci popoarele păgâne la credință;

Bucură-te, că pentru aceasta pe Sfântul Augustin l-ai trimis propovăduitor, şi împreună cu el eşti numit până azi „apostolul englezilor";

Bucură-te apoi, Sfinte Augustin, că ai născut poporul englez la Hristos, botezându-l pe regele lor Ethelbert;

Bucură-te, că ajungând arhiepiscop de Canterbury, împreună cu ucenicii tăi ai început încreştinarea Angliei întregi;

Bucurați-vă, aşadar, Paulin, Birin şi Felix, apostoli minunați, că voi v-ați făcut părinți ai englezilor în Hristos;

Bucurați-vă, Sigebert, Oswald şi Edwin, regi mucenici, care ați apărat până la sânge credința creştină;

Bucurați-vă, Aidan, Chad şi Botolf, părinți cuvioşi, că în pământurile Angliei ați întemeiat viața călugărească;

Bucurați-vă, Teodor, Wilfrid şi Ioan, episcopi preaînțelepți, că prin voi Biserica Angliei a ajuns plină de slavă;

Bucurați-vă, Audrey, Hilda şi Mildred, sfinte maici, că prin nevoințele voastre ați întrecut pe mulți dintre bărbați;

Bucurați-vă, între toți sfinții englezi, Cuthbert, mare făcătorule de minuni, şi Guthlac, părinte al pustiei;

Bucură-te şi tu, Beda, cuvioase, călugăr înțelept, că toată viața ți-ai închinat-o scrierilor sfinte;

Bucurați-vă, sfinților toți, care în pământurile Apusului ați mărturisit dreapta credință!

Condacul al 10-lea:

Şi pământurile Spaniei s-au învrednicit de propovăduitori şi episcopi minunați, care prin truda lor cea neobosită au adus poporul cel păgân la Hristos şi pe eretici i-au întors la dreapta credință, şi pe toți i-au chemat să aducă slavă şi cinste Adevăratului Dumnezeu şi să-I cânte cu mulțumire mereu: Aliluia!

Icosul al 10-lea:

Pe cei ce în Spania au mărturisit în chip luminat dreapta credință în Mântuitorul Hristos, şi pentru ea au luptat până la moarte, pe toți aceştia să-i cinstim şi noi acum după vrednicie. Şi să le aducem lor cântări de laudă, ca unora ce întunericul minciunii l-au risipit şi biruitor au făcut adevărul, zicându-le cu bucurie aşa:

Bucură-te, Sfinte Martin, arhiepiscop de Braga, că prin râvna ta poporul suevilor l-ai adus la dreapta credință;

Bucură-te, că pentru aceasta şi pentru multe altele eşti socotit până azi luminător şi părinte al acelor locuri;

Bucură-te, apoi, Sfinte Hermenegild, că din neamul vizigoților tu mai întâi ai mărturisit credința cea ortodoxă;

Bucură-te, că pentru aceasta încă şi moarte ai răbdat, înfruntându-l pe tatăl tău, regele cel răucredincios;

Bucură-te, Sfinte Leandru, că prin lucrarea ta vizigoții au lepădat erezia ariană;

Bucură-te, că ajungând episcop de Sevilla cu multă înțelepciune te-ai nevoit pentru binele păstoriților tăi;

Bucură-te, că în aceasta ai fost ajutat şi de frații tăi după trup, Sfinții Fulgentie şi Florentina;

Bucură-te, apoi, Sfinte Isidor, că tu eşti al patrulea şi cel mai cinstit fiu al acestei familii preasfinte;

Bucură-te, că pe scaunul Sevillei urmaş fratelui tău ai fost, şi te-ai arătat călăuzitor neînşelat pe calea mântuirii;

Bucură-te, că prin nenumăratele tale scrieri lumea ai luminat, şi eşti socotit până azi Părinte al Bisericii;

Bucură-te şi tu, Sfinte Ildefons, arhiepiscop de Toledo, că ucenic Sfântului Isidor şi înțelept păstor te-ai arătat;

Bucură-te, că arzând de dragoste pentru Preacurata Maică a Domnului, ai apărat în scris pururea-fecioria ei;

Bucurați-vă, sfinților toți, care în pământurile Apusului ați mărturisit dreapta credință!

Condacul al 11-lea:

Strălucit-a lumina lui Hristos şi în pământurile cele neprimitoare ale germanilor, că Dumnezeul slavei a chemat toate popoarele la slujirea Lui. Pentru aceasta să-I cântăm Celui ce cu milostivirea Sa cea necuprinsă a mântuit din stricăciune neamul omenesc, şi să ne închinăm Lui ca Unui Dumnezeu, zicând: Aliluia!

Icosul al 11-lea:

Pe propovăduitorii cei minunați, cei răsăriți din neamul irlandezilor şi al englezilor, care mulțime de popoare au luminat, şi prin râvna şi înțelepciunea lor s-au arătat a fi de o cinste cu Sfinții Apostoli, pe aceştia să-i cinstim şi noi acum după cuviință. Şi să le cântăm lor, ca unora ce au adus lui Hristos roadă nenumărată de popor păgân, zicându-le aşa:

Bucură-te, Sfinte Columba, irlandez minunat, că prin râvna ta ai luminat pământurile Scoției;

Bucură-te, că întemeind vestita mănăstire din Iona, te-ai făcut apostol şi părinte al picților celor păgâni;

Bucură-te, apoi, Sfinte Columban, că din Irlanda plecând ai ajuns propovăduitor neînfricat la multe neamuri;

Bucură-te, că ai întemeiat multe mănăstiri în Apus şi ai aşezat în ele rânduială după învățătura părinților pustiei;

Bucură-te, că fără şovăială ai mustrat nelegiuirile episcopilor şi dregătorilor nevrednici, pentru care nenumărate prigoane ai răbdat;

Bucură-te şi tu, Sfinte Gall, că te-ai învrednicit să fii ucenic al Sfântului Columban şi apostol iubit al Elveției;

Bucură-te apoi, Sfinte Clement, englez preaînțelept, că pe Hristos L-ai propovăduit în rândul păgânilor sălbatici;

Bucură-te, că pentru râvna ta cea aprinsă porți până azi numele de „Apostol al Frisiei";

Bucură-te şi tu, Sfinte Bonifatie, că alături de Sfântul Clement ai dus vestea cea bună în pământurile Germaniei;

Bucură-te, că prin tine şi prin ucenicii tăi sfinți, Dumnezeu a rânduit să aducă la Sine întreg poporul german;

Bucură-te, că având binecuvântarea sfântului papă Zaharia, te-ai nevoit să îndrepți nelegiuirile francilor;

Bucură-te, că ți-ai încununat sfânta lucrare cu cununa muceniciei, pe care ai primit-o la adânci bătrâneți;

Bucurați-vă, sfinților toți, care în pământurile Apusului ați mărturisit dreapta credință!

Condacul al 12-lea:

Neamurile cele cumplite de la miazănoapte au fost cele din urmă roade pe care poporul cel dreptcredincios din Apus le-a adus Dumnezeului celui Adevărat. Că luminându-se cu dreapta credință, poporul vikingilor a început să se închine cu râvnă Mântuitorului Hristos, şi să-I cânte Lui cu glas minunat, zicând: Aliluia!

Icosul al 12-lea:

Cu laude să-i cinstim pe toți cei ce în Apus au strălucit în vremurile din urmă şi s-au făcut prin nevoințele lor moştenitori Raiului. Că unii şi mucenicie au răbdat pentru Hristos, iar alții L-au propovăduit în fața păgânilor cu neînfricare. Pentru aceasta să le cântăm lor după vrednicie zicând:

Bucurați-vă, toți cei ce în pământurile Iberiei ați pătimit moarte din mâna agarenilor celor necredincioşi;

Bucurați-vă, Evloghie şi Gheorghe, că împreună cu mulți alții cu sângele vostru oraşul Cordobei l-ați sfințit;

Bucurați-vă, apoi, toți cei ce în Irlanda şi Anglia ați răbdat mucenicie din mâna sălbaticilor vikingi;

Bucurați-vă, că pentru jertfa voastră Dumnezeu a întors poporul care vă prigonea la credința în El;

Bucură-te, între toți noii mucenici, Edmund, rege slăvit, că prin chinurile tale ai ajuns mare ocrotitor al Angliei;

Bucură-te, apoi, Sfinte Ansgar, că tu mai întâi L-ai binevestit pe Hristos în rândul vikingilor păgâni;

Bucură-te, că ai ajuns episcop de Hamburg şi eşti până azi cinstit ca „Apostol al Nordului”;

Bucură-te, Sfinte Olaf, viteazule, că fiind viking de neam te-ai adus jertfă curată Adevăratului Dumnezeu;

Bucură-te, că ai ajuns rege creştin al Norvegiei, şi pentru credința ta cea neclintită ai fost omorât de păgâni;

Bucură-te şi tu, Sfinte Sigfrid, episcopule, că prin luptele tale ai luminat pământul Suediei şi pe regele păgân l-ai adus la Hristos;

Bucură-te, apoi, Sfinte Dunstan, arhiepiscop de Canterbury, că prin înțelepciunea şi blândețea ta ai ajuns părinte iubit al întregii Anglii;

Bucură-te, că l-ai uns rege pe Edward, nevinovatul mucenic, ale cărui moaşte aduc mângâiere creştinilor ortodocşi până astăzi;

Bucurați-vă, sfinților toți, care în pământurile Apusului ați mărturisit dreapta credință!

Condacul al 13-lea:

Celui ce pe sfinții Săi i-a chemat din tot pământul şi de la marginile lumii i-a adunat pe cei plăcuți ai Lui, lui Dumnezeu, Cel slăvit în Sfânta Treime, să-I cântăm şi noi acum cu mulțumire. Că El prin Sfântul Ioan arhiepiscopul, alesul Său, pe sfinții cei vechi ai Apusului ni i-a descoperit nouă în vremurile acestea din urmă, spre bucuria şi mângâierea noastră. Pentru aceasta, dar, şi pentru toate celelalte, să-I mulțumim Lui ca unui Dumnezeu al nostru preaiubit, şi să I ne închinăm în glas de laudă zicând: Aliluia!

Acest Condac se zice de trei ori.

Şi iarăşi Icosul 1: **Minunat s-a slăvit întru voi**... şi Condacul 1: **Pe sfinţii care au strălucit**...

Apoi această

Rugăciune către toți Sfinții care au strălucit în pământurile Apusului

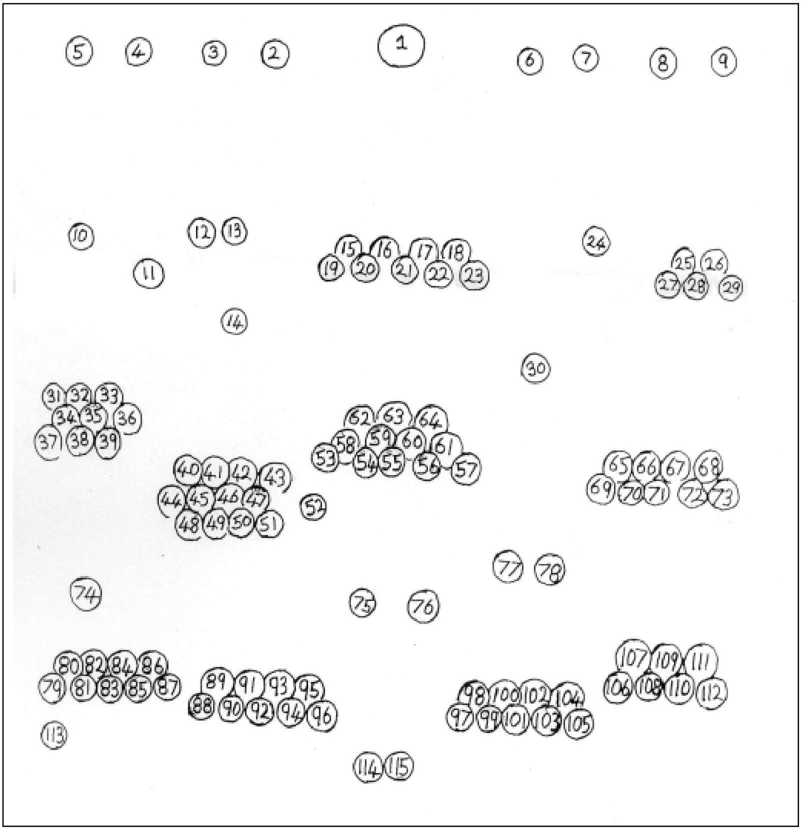
O, voi, sfinților Apusului, care în vechime ați mărturisit dreapta credință a Mântuitorului Hristos, şi pentru ea ați luptat încă şi până la moarte, iar prin aceasta v-ați făcut vrednici de slava cerească şi moştenitori ai vieții celei veşnice! Înaintea voastră cădem noi acum, nevrednicii voştri urmaşi, şi vă rugăm cu umilință: după cum până acum ați mijlocit cu îndrăzneală înaintea tronului lui Dumnezeu pentru noi, tot la fel vă rugați şi de acum, sfinților, pentru toate popoarele Apusului, ca Milostivul şi Îndelung-răbdătorul Dumnezeu să le dea iertare de păcate şi îndreptare vieții, şi să le întoarcă, cu judecățile pe care le ştie, la pocăință şi la dreapta credință pentru care voi v-ați jertfit.

Încă vă rugăm, sfinților, pentru toți dreptcredincioşii apuseni care au nevoie de mila şi de ajutorul vostru: păziți-i, cu rugăciunile voastre,

de toate ispitele care se abat asupra lor; întăriți-i în dreapta credință şi dați-le râvnă spre propovăduirea ei; feriți-i de toată răutatea vrăjmaşilor văzuți şi nevăzuți şi faceți-i pe ei biruitori înaintea rău-credincioşilor, spre slava lui Dumnezeu şi spre cinstea voastră. Ca prin voi, sfinților Apusului, dreapta credință să strălucească iarăşi cu putere în Apus, după cum strălucea în vechime, şi lumina lui Hristos să lumineze tuturor.

Aşa, sfinților, care din rânduiala lui Dumnezeu v-ați arătat nouă în vremurile acestea din urmă, primiți-ne şi pe noi, păcătoşii, la cinstirea voastră, ca pe cei din al 11-lea ceas. Şi rugați-vă pentru noi, cei ce vă cântăm cu nevrednicie cântări de laudă, ca lesne-iertătorul Dumnezeu să ne facă şi pe noi părtaşi bucuriei Raiului, întru care vă desfătați voi acum, şi mântuire să ne dăruiască, ca un bun şi de-oameni-iubitor. Ca astfel împreună cu voi, sfinților iubiți ai Apusului, să-I cântăm şi să ne închinăm Lui neîncetat, ca unui Dumnezeu al nostru Preamilostiv: Tatălui, Fiului şi Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin!

ANEXĂ
Explicația icoanei Sfinților Insulelor Britanice de pe copertă

Icoana Sfinților Insulei Britanice, cât şi explicația alăturată, împreună cu multe alte icoane ale sfinților Insulelor, mi-au fost trimise gratuit de către D-l Andrew Bond, care conduce serviciul ortodox de informație SGOIS (Saint George Orthodox Information Service). Doresc să-i mulțumesc din suflet pe această cale pentru bunăvoința şi bunătatea sa.

Diagrama indică locul fiecărui sfânt în icoană. Cercurile au fost numerotate pentru a uşura recunoaşterea. Cei 115 sfinți pictați în icoană reprezintă mai puțin de o treime din toți sfinții (cunoscuți) care au strălucit pe pământurile Insulelor Britanice, în vremea când acolo se mărturisea dreapta credință.

1 Mântuitorul Hristos
2 Maica Domnului
3 Sf. Arhanghel Mihail
4 Sf. Iosif din Arimateea
5 Sf. Apostol Aristobul, primul Episcop al Britaniei
6 Sf. Ioan Botezătorul
7 Sf. Arhanghel Gavriil
8 Sf. Apostol Andrei cel Întâi-chemat, ocrotitorul Scoției
9 Sf. Apostol Simon Zelotul
10 Sf. Brendan Marinarul, întemeietorul Mănăstirii Clonfert, 486-575 d. Hr.
11Sf. Gherman, Episcopul Insulei Man, 410-475 d. Hr.
12 Sf. Failbhe, stareț la Iona, †680 d. Hr.
13 Sf. Columba, întemeietorul Mănăstirii Iona, 521-597 d. Hr.
14 Sf. Maelrhys din Bardsey, sec. VI d. Hr.
15 Sf. Eochod, „Apostolul Picților din Galloway", †597 d. Hr.
16 Sf. Kennera, zăvorâtă la Kirk-Kinner, Galloway, sec. V d. Hr.
17 Sf. Theneva, mama Sf. Kentigern, sec. VII d. Hr.
18 Sf. Machar, Episcop de Old Aberdeen, sec. VI d. Hr.
19 Sf. Yrchard, Episcop şi propovăduitor în rândul picților, sec. V d. Hr.
20 Sf. Ternan, Episcop şi întemeietor al Mănăstirii Culrose, Fifeshire, sec. V d. Hr.
21 Sf. Ninian, „Apostol al picților", Episcop de Whithorn, Scoția, †432 d. Hr.
22 Sf. Kentigern Mungo, Episcop în Strathclyde, †603 d. Hr.
23 Sf. Kenneth (Cainnech), a zidit cea dintâi biserică din St. Andrews, Scoția, 515-599 d. Hr.
24 Sf. Servan, episcop, „Apostolul Insulelor Orkney", sec. VI d. Hr.
25 Sf. Cuthbert, Episcop şi stareț de Lindisfarne, †687 d. Hr.
26 Sf. Edbert, rege al Northumbriei, †768 d. Hr.
27 Sf. Aidan, Episcop şi întemeietor al Mănăstirii Lindisfarne, †651 d. Hr.
28 Sf. Colman, al treilea stareț şi episcop de Lindisfarne, †676 d. Hr.

29 Sf. Finan, al doilea stareț şi episcop de Lindisfarne, †661 d. Hr.
30 Sf. Hilda, stareță la Whitby, 617-680 d. Hr.
31 Sf. MacNis, Episcop şi stareț de Kells, †514 d. Hr.
32 Sf. Kevin, stareț la Glendalough, †618 d. Hr.
33 Sf. Attracta, zăvorâtă la Killaraght şi Drum, sec. V d. Hr.
34 Sf. Colman din Oughaval, călugăr, sec. VI d. Hr.
35 Sf. Monessa, botezată de Sf. Patrick, †456 d. Hr.
36 Sf. Brigid, stareță la Kildare, 450-525 d. Hr.
37 Sf. Aedh MacBricc, Episcop de Meath, sec. VI d. Hr.
38 Sf. Dubtach, Arhiepiscop de Armagh, †513 d. Hr.
39 Sf. Patrick, luminătorul şi apostolul Irlandei, 389-461 d. Hr.
40 Sf. Brynach din Carn-Englyi (Muntele Îngerilor), în Țara Galilor, sec. V d. Hr.
41 Sf. Gladys, mama Sf. Cadoc, sec. V d. Hr.
42 Sf. Seiriol din Anglesey, stareț, sec. VI d. Hr.
43 Sf. Afan, episcop în Țara Galilor, sec. VI d. Hr.
44 Sf. Winifred, stareță, nepoata Sf. Beuno, †650 d. Hr.
45 Sf. Beuno, întemeietor şi stareț al Mănăstirii Clynnog, †630 d. Hr.
46 Sf. Pabo, prinț, întemeietorul Mănăstirii Llanbabon, Anglesey, †510 d. Hr.
47 Sf. Deiniol, primul Episcop de Bangor, Țara Galilor, †545 d. Hr.
48 Sf. Illtyd, întemeietor şi stareț al Mănăstirii Llantwit, ucenic al Sf. Cadoc, †505 d. Hr.
49 Sf. David, Episcop de Menevia, ocrotitorul Țării Galilor, 497-589 d. Hr.
50 Sf. Asaph, Episcop în nordul Țării Galilor, †c. 600 d. Hr.
51 Sf. Dubrichie (Dyfrig), episcop şi întemeietor al mai multor mănăstiri galeze, †545 d. Hr.
52 Sf. Kenelm, rege al Merciei, mucenicit în †821 d. Hr.
53 Sf. Egwin, al treilea Episcop de Worcester, †717 d. Hr.
54 Sf. Oswin, rege de Deira (Northumbria), mucenicit în †651 d. Hr.
55 Sf. Oswald, rege al Northumbriei, †642 d. Hr.
56 Sf. Edwin, rege al Northumbriei, 584-633 d. Hr.
57 Sf. Paulin, Episcop de York şi Rochester, †644 d. Hr.
58 Sf. Herbert, sihastru la Lacul Derwentwater, prietenul Sf. Cuthbert, †687 d. Hr.

59 Sf. Socrate şi
60 Sf. Ştefan, mucenici, în vremea lui Diocleţian, †c. 304 d. Hr.
61 Sf. Gildas Înţeleptul, episcop şi scriitor bisericesc, †570 d. Hr.
62 Sf. Damian (sau Dyfan), trimis în Britania de papa Elefterie, mucenicit la Merthyr Dyfan, sec. II d. Hr.
63 Sf. Fugatie, însoţitor şi împreună-pătimitor cu Sf. Damian
64 Sf. Hieu, stareţă la Tadcaster, †657 d. Hr.
65 Sf. Neot, călugăr la Glastonbury, sec. IX d. Hr.
66 Sf. Osyth, stareţă în Essex, †c. 675 d. Hr.
67 Sf. Ultan, călugăr, frate al Sf. Fursey şi Foillan, †686 d. Hr.
68 Sf. Cedd, episcop şi apostol al Essexului, †664 d. Hr.
69 Sf. Felix, episcop şi luminător al Angliei de Răsărit, †648 d. Hr.
70 Sf. Foillan, †655 d. Hr., şi fratele lui
71 Sf. Fursey, †648 d. Hr. călugări irlandezi, au întremeiat mănăstirea din Burgh Castle
72 Sf. Edmund, rege al Angliei de Răsărit, mucenic, ocrotitor al Angliei, 849-870 d. Hr.
73 Sf. Withburg, întemeietoarea unei mănăstiri de maici în East Dereham, †673 d. Hr.
74 Sf. Ia, sora Sf. Euny, muceniţă-fecioară în Cornwall, a fost văzută trecând Marea Irlandei pe o frunză, †450 d. Hr.
75 Sf. Gheorghe Purtătorul de biruinţă, mare mucenic, ocrotitorul Angliei, şi
76 Sf. Alban, întâiul mucenic al Britaniei, amândoi omorâţi în timpul prigoanei lui Diocleţian
77 Sf. Etheldred (Audrey), stareţă la Ely, †679 d. Hr.
78 Sf. Guthlac, sihastru în Crowland, 667-714 d. Hr.
79 Sf. Urith din Chittlehampton, fecioară, sec. VI d. Hr.
80 Sf. Nonna, mama Sf. David, sec. VI d. Hr.
81 Sf. Petroc, ocrotitorul Cornwallului, stareţ, †594 d. Hr.
82 Sf. Morwenna din Cornwall, fecioară, sec. V d. Hr.
83 Sf. Gherman, Episcop de Auxerre, venit în Britania pentru a stârpi erezia pelagiană, 378-448 d. Hr.
84 Sf. Austell din Cornwall, ucenic al Sf. Mewan, sec. VI d. Hr.
85 Sf. Nectan din Hartland, mucenic, sec. VI d. Hr.

86 Sf. Mewan (sau Meon), stareț, †617 d. Hr.
87 Sf. Brannock din Braunton, stareț, sec. VI d. Hr.
88 Sf. Edward Mucenicul, rege al Angliei, moaştele lui se găsesc la mănăstirea ortodoxă din Surrey, 962-979 d. Hr.
89 Sf. Walburga din Wimborne, stareță la Heidenheim (Germania), trupul ei izvorăşte mir până astăzi, †779 d. Hr.
90 Sf. Bonifatie din Crediton (Devon), luminătorul Germaniei, 680-755 d. Hr.
91 Sf. Willibald din Wessex, Episcop de Eichstätt (în Germania), 700-786 d. Hr.
92 Sf. Elstan, Episcop de Winchester, †981 d. Hr.
93 Sf. Winebald, fratele Sf. Willibald şi Walburg, †761 d. Hr.
94 Sf. Aldhelm, Episcop de Sherborne, 639-709 d. Hr.
95 Sf. Geraint, rege (?) în Devon, †508 d. Hr.
96 Sf. Edith din Wilton, prințesă şi călugăriță, 961-984 d. Hr.
97 Sf. Frideswide, stareță la Oxford, †735 d. Hr.
98 Sf. Beoca, stareț la Chertsey, mucenicit †c. 870 d. Hr.
99 Sf. Birinus, Episcop de Dorchester, †650 d. Hr.
100 Sf. Ethelwold, Episcop de Winchester, „părintele călugărilor”, †984 d. Hr.
101 Sf. Swithin, Episcop de Winchester, †862 d. Hr.
102 Sf. Alphege, Episcop de Winchester, †951 d. Hr.
103 Sf. Hedda, Episcop de Winchester, †705 d. Hr.
104 Sf. Cuthman din Steyning (Sussex), sihastru, sec. IX d. Hr.
105 Sf. Ethelburg, stareță la Lyminge, †647 d. Hr.
106 Sf. Dunstan, Arhiepiscop de Canterbury, 910-988 d. Hr.
107 Sf. Iust, Arhiepscop de Canterbury, †627 d. Hr.
108 Sf. Augustin, Arhiepiscop de Canterbury, apostolul englezilor, †604 d. Hr.
109 Sf. Erkenwald, Episcop al Londrei, †686 d. Hr.
110 Sf. Teodor din Tars, Arhiepiscop de Canterbury, 602-690 d. Hr.
111 Sf. Adrian din Canterbury, african, stareț, †710 d. Hr.
112 Sf. Eanswitha (Eanswythe), din Folkestone, stareță, †640 d. Hr.
113 Sf. Melor din Cornwall, mucenic, †540 d. Hr.
114 Sf. Branwallader, Episcop de Jersey, sec. VI d. Hr.
115 Sf. Helier din Jersey, sihastru-mucenic, sec. VI d. Hr.

BIBLIOGRAFIE

a. Izvoare şi dicţionare

1. ***, *Actele martirice*, col. PSB, vol. 11, Ed. IBMBOR, Bucureşti, 1982

2. ***, *Apologeți de limbă greacă,* col. PSB, vol. 2, Ed. IBMBOR, Bucureşti, 1980

3. ***, *Life of Saint Declan of Ardmore*, Irish Texts Society, 20, Hanover Square, W., David Nutt, 17, Grape Street, New Oxford Street, W.C. &c., Londra, 1914, pe Internet la pagina: http://www.fordham.edu/halsall/basis/stdeclan.html

4. ***, *Lives of Saints*, Penguin Books, 1965, 1970, 1973, traducere şi introducere J.F. Webb

5. ***, *The Catholic Encyclopedia*, vol. 1-15, Robert Appleton Company, New York, 1907-1912, pe internet la pagina: http://www.newadvent.org/cathen/

6. ***, *Penticostar*, Ed. IBMBOR, Bucureşti, 1999

7. ***, *Proloagele*, vol. I şi II, Ed. Bunavestire, Bacău, 1999

8. ***, *Scrierile Părinților Apostolici*, col. PSB, vol. 1, Ed. IBMBOR, Bucureşti, 1979

9. ***, *Six Old English Chronicles,* Ed. J.A. Giles, London, 1848, pe Internet, la pagina: http://www.fordham.edu/halsall/source/gildas.html

10. ***, *The Age of Bede*, Penguin Books, London, 2004, traducere şi introducere J.F. Webb

11. ***, *The Anglo-Saxon Chronicle*, Everyman Press, London, 1912, în şapte părți, pe Internet, la pagina: http://sunsite.berkeley.edu/OMACL/Anglo

12. ***, *Viețile sfinților*, 12 volume, Ed. Episcopiei Romanului, 1999-2003

13. Abbo din Fleury, *The Martyrdom of St. Edmund, King of East Anglia before 870*, în Sweet S., *Anglo-Saxon Primer*, Oxford University Press, Oxford, 1961, pe Internet la pagina: http://www.fordham.edu/halsall/source/870abbo-edmund.html

14. Adamnan, Sfântul, *Life of Saint Columba, Founder of Hy*, Llanerch Enterprises, Lampeter, Dyfed, Țara Galilor, 1988, retipărire în facsimil după *Historians of Scotland*, Edmonston and Douglas, 1874
15. Bălan, Ioanichie, *Sinaxar ortodox general*, Ed. Episcopiei Romanului, 1998
16. Beda, Cuviosul, *The Ecclesiastical History of the English Nation*, Penguin Books, London, 1955, 1965, 1990, pe Internet la: http://www.fordham.edu/halsall/basis/bede-book1.html
17. Butler, Alban şi Thurston, Herbert, *Lives of the Saints,*12 volume, Burns Oats and co., London, 1942
18. Columban, Sfântul, *Letters*, Ed. CELT, University College, Cork, pe Internet la pagina: http://www.ucc.ie/celt/published/T201054/index.html
19. Columban, Sfântul, *Monks' Rule*, Ed. CELT, University College, Cork, pe Internet la pagina: http://www.ucc.ie/celt/published/T201052/index.html
20. Columban, Sfântul, *Sermons*, Ed. CELT, University College, Cork, pe Internet la pagina: http://www.ucc.ie/celt/published/T201053/index.html
21. Duffy, Joseph, *Patrick in his own words*, Veritas Publications, Dublin, 1975
22. Farmer, David Hugh, *The Oxford Dictionary of Saints,* Oxford University Press, 1992. Pentru traducerea în limba română, v. *Dicționar al sfinților*, Univers enciclopedic, Bucureşti, 1999
23. Felix, *The life of St. Guthlac*, în ***, *Anglo-Saxon Prose*, Dent, London şi Rowman and Littlefield, Totowa, New Jersey, 1975, editare şi traducere Michael Swanton
24. Greenaway, G.W., *Saint Boniface*, London, 1955
25. Grigorie de Tours, Sfântul, *Vita Patrum. Viața Părinților*, Ed. Sophia, Bucureşti, 2004
26. Haddan, A. W. şi Stubbs W., *Councils and Ecclesiastical Documents Relating to Great Britain and Ireland*, Oxford, Oxford University Press, 1873
27. Ioan Casian, Sfântul, *Scrieri alese,* col. PSB, vol. 57, Ed. IBMBOR, Bucureşti, 1990

28. Iona din Bobbio, *The Life of St. Columban*, Ed. Dana C. Munro, Dept. of History of the University of Pennsylvania., Philadelphia, University of Pennsylvania Press [1897?-1907?], pe Internet la pagina: http://www.fordham.edu/halsall/basis/columban.html
29. Jocelyn din Furness, *The Life of Saint Kentigern Mungo*, traducere de Cynthia Whiddon Green, pe Internet la: http://www.fordham.edu/halsall/basis/Jocelyn-LifeofKentigern.html
30. Oengus Culdeul, Sfântul, *Felire, The Martyrology*, pe Internet (în limba irlandeză veche) la pagina: http://www.ucc.ie/celt/online/G200001
31. Patrick, Sfântul, *Letter to Coroticus*, pe Internet la pagina: http://www.irishchristian.com/stpatrick/CoroticusFrame.htm
32. Charles H. Robinson, *Anskar, The Apostle of the North, 801-865,* London, SPCK, 1921, pe Internet la: http://www.fordham.edu/halsall/basis/anskar.html
33. Talbot, C. H., *The Anglo-Saxon Missionaries in Germany*, Sheed & Ward, London şi New York, 1954, 1981
34. Vasile cel Mare, Pahomie cel Mare, Ioan Casian, Benedict din Nursia, *Rânduielile vieții monahale*, Ed. Sophia, Bucureşti, 2005

b. Cărţi

35. ***, *Sfântul Maxim Mărturisitorul şi tovarăşii săi întru martiriu, papa Martin, Anastasie Monahul, Anastasie Apocrisiarul*, Ed. Deisis, Sibiu, 2004
36. ***, *St. Cuthbert, His cult and his community to AD 1200*, Editat de Conrad Bonner, David Rollason, Clare Stancliffe, Suffolk, 1989
37. Bairaktaris, Porfirie, *Ne vorbeşte Părintele Porfirie*, Ed. Bunavestire, Galați, 2003
38. Boca, Arsenie, *Tinerii, familia şi copiii născuți în lanțuri*, Ed. Credința strămoşească, 2003
39. Blair, Peter Hunter, *The World of Bede*, Athenaeum Press Ltd, Gateshead, Great Britain, 1995
40. Brown, Peter, *Întemeierea creştinismului occidental*, Polirom, Iaşi, 2002

41. Cavarnos, Constantin, *Modern Orthodox Saints. Vol. 6. St. Arsenios of Paros,* The Institute for Byzantine and Modern Greek Studies, Belmont, 1988
42. Christensen, Damascene, *Not of this World. The Life and Teaching of Fr. Seraphim Rose*, Fr. Seraphim Rose Foundation, 1993
43. Doble, G. H., *Lives of the Welsh Saints*, Cardiff, 1971
44. Hamblenne, Jean, *Saints et saintes de Belgique au premier millenaire,* Institut Saint Jean le Theologien, Bruxelles, 2002
45. Hourcade, Janine, *Sfânta Cuvioasă Genevieva, ocrotitoarea Parisului,* Patmos, Cluj-Napoca, 2001
46. Hume, Basil, *Footprints of the Northern Saints*, Ed. Darton, Longman and Todd Ltd, London, 2003
47. Ilie, Cleopa, *Ne vorbeşte Părintele Cleopa,* vol. 14, Mănăstirea Sihăstria, 2004
48. Morariu, Dosoftei, *Sfântul Serafim de Sarov,* Ed. Episcopiei Romanului, 1999
49. Phillips, Andrew, *Orthodox Christianity and the English Tradition*, The English Orthodox Trust, Seekings House, Felixstowe, England, 1995, 1997
50. Phillips, Andrew, *Orthodox Christianity and the Old English Church*, Greenprint&Design in association with The English Orthodox Trust, 1996, 1998
51. Phillips, Andrew, *The Lighted Way: Orthodox Christian Perspectives for The Third Millenium*, The English Orthodox Trust, Seekings House, Felixstowe, England, 1999
52. Rose, Serafim, *Locul Fericitului Augustin în Biserica Ortodoxă*, Sophia, Bucureşti, 2002
53. Rose, Serafim şi Podmoşenski, Gherman, *100 de minuni ale Fericitului Ioan Maximovici*, Sophia, Bucureşti, 2003
54. Simms, George Otto, *St. Patrick. The Real Story*, The O'Brien Press, Dublin, 1991, 1993
55. Sfântul Ioan Maximovici, *Predici şi îndrumări duhovniceşti*, Sophia, Bucureşti, 2001
56. Sfântul Ioan Scărarul, *Scara Raiului*, Ed. Amarcord, Timişoara, 2000
57. Sfântul Iustin Popovici, *Credința ortodoxă şi viața în Hristos*, Bunavestire, Galați, 2003

58. Sfântul Siluan Athonitul, *Între iadul deznădejdii şi iadul smereniei,* Ed. Deisis, Sibiu, 2000
59. Ştefan, Cristian, *Misiunea creştină în apus şi răsărit (sec. V-X)*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2002
60. Whiddon Green, Cynthia, *Saint Kentigern, Apostle to Strathclyde, A critical analysis of a northern Saint,* Universitatea din Houston, 1998, lucrare care se găseşte pe Internet, la http://www.fordham.edu/halsall/basis/CynthiaWhiddenGreen-SaintKentigern1998.html

c. Studii şi articole

61. Lieuwen, Daniel, *Lives of Orthodox Western Saints,* studiu disponibil pe Internet, la pagina: http://www.orthodox.net/faq/weslives.htm
62. Nicodim Monahul, *Saints of Ireland*, în *Saint Herman's Calendar 2003*, St. Herman of Alaska Brotherhood, Platina, California, USA, 2003
63. Nicodim Monahul, *Saints of Gaul*, în *Saint Herman's Calendar 2005*, St. Herman of Alaska Brotherhood, Platina, California, USA, 2005
64. Pomazanski, Michael, *Teologia liturgică a Părintelui A. Schmemann*, pe Internet la pagina: http://saraca.1plan.net/biblioteca/teologia_liturgica_pr_schmemann.htm
65. Phillips, Andrew, *An Alternative Constitution for the European Union: The Latin Saints of the Orthodox Patriarchate of Rome*, pe Internet la pagina: http://www.orthodoxengland.btinternet.co.uk/saintsint.htm
66. Phillips, Andrew, *The Holy Apostles in Britain,* în *Orthodox England,* vol. 8, nr. 4, Felixstowe, Suffolk, 2005, pp. 4-7
67. Phillips, Andrew, *St. Boniface of Devon,* în *Orthodox England,* vol. 7, nr. 4, şi vol. 8, nr. 1, Felixstowe, Suffolk, 2004, pp. 2-8 şi 5-11
68. Phillips, Andrew, *The Light from the East: England's forgotten patron-saint,* în *Orthodox England*, vol. 8. nr. 2, Felixstowe, Suffolk, 2005, pp. 5-6
69. Phillips, Andrew, *Apocalypse or Repentance. The seven days of Western history*, în *Orthodox England,* vol. 8, nr. 3, Felixstowe, Suffolk, 2005, pp. 1-3

70. Phillips, Andrew, *Holy Europe and Anti-Europe*, în *Orthodox England*, vol. 8, nr. 3, Felixstowe, Suffolk, 2005, pp. 6-12
71. Phillips, Andrew, *On the Character of English Orthodoxy*, în *Orthodox England*, vol. 7, nr. 1, Felixstowe, Suffolk, 2003, pp. 15-20
72. Phillips, Andrew, *Europe: Whither goest thou?*, pe Internet la: http://www.orthodoxengland.btinternet.co.uk/oeeurope.htm
73. Phillips, Andrew, *Ten thousand Western Saints proclaim the Orthodox Faith*, pe Internet la: http://www.orthodoxengland.btinternet.co.uk/oe10000.htm
74. Phillips, Andrew, *The Founders of the Orthodox West*, pe Internet la: http://www.orthodoxengland.btinternet.co.uk/oespirit.htm
75. Phillips, Andrew, *To the native Orthodox of Western Europe*, pe Internet la: http://www.orthodoxengland.btinternet.co.uk/oenatort.htm
76. Phillips, Andrew, *St. Eulogius and the Blessing of Cordoba*, pe Internet la: http://www.orthodoxengland.btinternet.co.uk/oecordob.htm
77. Wade, Andre, *Quand les papes etaient orthodoxes*, pe Internet la: http://www.nistea.com/papir.htm

Cuprins